מבחר השירה העברית

BIBLIOTHECA MUNDI

ANTHOLOGIA HEBRAICA

*

POEMATA SELECTA
A LIBRIS DIVINIS CONFECTIS
USQUE AD IUDAEORUM EX HISPANIA
EXPULSIONEM (A. MCCCCXCII)

QUAE

DIGESTA ATQUE DISPOSITA

TRACTAVIT

H. BRODY

ADIUVANTE

M. WIENER

EDITIO ALTERA. MCMXXIII

INSEL-VERLAG * LEIPZIG

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

*

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ
עַד־גָּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד בִּשְׁנַת
ה"א רנ"ב

עָרוּךְ וּמְתֻקָּן עַל־יְדֵי

חַיִּים בְּרָאדִי

בְּהִשְׁתַּתְּפוּת

מֵאִיר וִינֶר

הַהוֹצָאָה הַשֵּׁנִית תר"פג

ליפסיא, הוצאת "אינזל"

ראש דבר

בספרנו הזה כונתנו לתת לפני הקוראים קבוצה ממיטב שירתנו: שירים שהם צורות לנשמות וגופות לרוחות, שירים שיש בהם לב ונפש, רגש ומחשבה, הוד ויפי, וראוי להם שיעמדו לעד וישארו לגאון עולם משוש דור ודור. בהתבוננות עמוקה ובזהירות יתרה בחרנו אני וחברי לעבודה, מר מאיר וִינֶר, את המתאים להיסודות שהנחנו לנו מראש, ורבות עמלנו ויגענו לקבץ את הנדחים מכל המקומות אשר הִדחו ואשר נפצו שם, מתוך ספרים נדפסים וכתבי יד, מתוך מכתבי־עת וקבצים שונים, והיו לאחדים בידנו. העִקר היה לנו תֹכן השירים; לא שמנו לב לצורה פיוטית יפה ונהדרה ולא לשפה צחה ולמלים מצלצלים וערבים, כשהם לבדם, באין רוח חיים, באין נענועי הנפש, באין רגשות הלב, ובחרנו רק בשירים שיש בהם נצוץ של חיי־עד, וכח מפרה בהם להשפיע על רוח ההוה ושירתו; שירים שהם מבליטים על ידי בטוי חזק ויפה את רגשות האומה האמתיים, את שמחת לבה ואת תוגיון נפשה, את תקותיה ואת שאיפותיה, את משפטה ואת השקפותיה על העולם ומלואו, על החיים והמות, על העבר, ההוה והעתיד. פתגמים ומכתמים ושירים למודיים, שאין בהם רק חכמה או התחכמות, הרחקנו מעל גבולנו, מפני שאינם ממין השירים, אשר אנחנו מבקשים, וכן הרחקנו את המליצה, גם את המליצה החרוזית, כי שירים אנחנו חפצים לתת לפני קֹראינו, שירים בצורה פיוטית, ולא מליצה. אמנם יש אשר לפי מראית העין נטינו מן הכלל הזה, אבל עשינו כזאת רק במקום שראינו, אשר — לפי טעמנו והבנתנו — בקשה לה נפש פיוטית בטוי מיוחד לרגשותיה ובראה להשתפכותה צורה המתאמת לה, צורה פיוטית שונה מתברותיה (ראה את תוכחתו של רבנו בחיי, צד ק״י, ואת הדוגמאות מספר בחינות עולם לר׳ ידעיה הפניני, צד רצ״ח).

ואנחנו ידענו גם ידענו, כי כשיבוא אחד הקראים לבחון את השירים אשר בספרנו אחד אחד ולבקר אותם, ימצא גם שירים שאין בהם כל המעלות והמדות שמנינו. סבת הדבר מקורה לפעמים בעובדה הידועה, „שאין כל הטעמים שָוים“, ואשר יהיה בפי האחד כדבש למתוק יחשבהו אחר לחסר טעם כריר חלמות. אבל לפעמים הוכרחנו באמת להביא את הטוב ביחס ובערך, אף שאיננו מן המיטב כשהוא לעצמו, כי ספרנו יַראה — אף שאין זה מעִקר כונתנו — את ספרותנו בהתפתחותה, בעליתה ובירידתה, בימי פריחתה ובשעת נבולה, ואין לנו הרשות לטשטש את הצורה האמתית ולברוא מושגים בלתי נכונים, כאלו היו פיטנינו ומשוררינו כלם בלי יוצא מן הכלל בעלי מקוריות גאונית, אישים, אשר רוח כביר אמרי פיהם וכל דבריהם כגחלי אש, וכאלו היתה ספרותנו בכל הארצות ובכל הזמנים כֻלה שָוָה לטובה ועֹמדת במדרגה אחת, במדרגה היותר גבוהה. דור דור ופיטניו, דור דור ומשורריו; משתנים הרוח וההשקפה, משתנים הלשון, הסגנון והצורה,

משתנים תנאי החיים וכל הגורמים החצוניים, ועמהם משתנים גם השירה והספרות, ואת כל השנויים האלה צריכה אספה כאספתנו להבליט בעל כרחה.

בנוגע לסדור השירים עלי להעיר, כי את המובא „מתקופת התנאים והאמוראים" (צד ג' — ט"ז) סדרנו כמו שהוא בסדר התפלה, ובסוף הבאנו עוד מהנמצא בתלמוד, ולא הקפדנו על סדר הזמנים, כי הרב מן הבא לידינו מהתקופה הזאת לא נזכר עליו שם מחברו, וכשהוא נזכר עוד יש בו לחקר כמה ספקות וחששות. כמובן לא יכלנו גם בפרק שלאחריו, „מתקופת הפיטנים הקדמונים עֲלָמֵי השם", לשים לב לסדר הזמנים, כי עוד לא נתבררו הסִמנים, אשר על פיהם נוכל לשפט בצמצום ובדיוק, איזה מן הפיוטים שנתחברו בהתקופה הזאת מוקדם ואיזה מאוחר. אולם מזמנו של יוסי בן יוסי והלאה השתדלנו עד כמה שאפשר לסדר את השירים על סדר הזמנים[1], ואף גם זאת עשינו שהודענו את הנודע לנו על אדות כל משורר ומשורר באיזה זמן ובאיזה מקום היה חי, כי ראינו בזה תועלת גם בנוגע להבנת השירים. אבל גם בזה יש שנמנענו להפריד בין הדבקים, וכן סדרנו למשל את שירי משוררינו הספרדיים מר"ש הנגיד (צד ס"ה) עד ר' יצחק בן הרא"בע (צד ר"ט) זה אחר זה, ואחריהם נתַנו מקום לפַיטני ומשוררי שאר הארצות שבאותה התקופה. אנחנו בטוחים, כי כל מבין דבר לאשְׁרו יסכים לסדור הזה.

אחריות תקון השירים, הגהתם ונקודם מוטלת עלי, והנני לתגיד על אדתם דברים אחדים. נודע למדי, כי הפיוטים והשירים העבריים, בין אלה שבדפוס ובין אלה שבכתבי היד, כמעט שאין בהם אף אחד נקי מטעיות ושגיאות (יוצאים מן הכלל אלה שיצאו בדור שלפנינו ע"י שד"ל וע"י ר"ש זקש, ואחדים שנדפסו ע"י חכמי זמננו), כי הסופרים והמדפיסים או ששנו סתם, או ששנו מפני חסרון ידיעה וקלקלו על מנת לתקן, ויש ששנו גם מפני היראה. ובבואנו עתה להוציא את האספה הזאת, ראיתי ראשית לי לתקן את השירים, לצרף את סיגיהם ולהסיר את בדיליהם, לנקותם מכל טעות ושגיאה ושנוי במזיד, ולהחזיר טהרתם לְיָשנה. כדי להגיע לתכלית הזאת, יגעתי כמה יגיעות — ומר וינר עזר על ידי — להשוות את השירים והפיוטים עם הוצאות שונות ועם כתבי יד, לבקש ולמצוא בדרך הזה את הנוסח הישן והישר. אבל יש שלא היתה לאל ידי להשתמש באמצעים האלה מחסרון ספרים, ויש שהשתמשתי בהם באין תועלת, והוכרחתי איפוא לשנות את הנוסח מדעת עצמי וככל אשר הורני רוח מבינתי. והנהֵ לפי המנהג הנהוג בין החקרים, מן הראוי היה להעיר על הנוסחאות השונים אשר בספרים ועל השנויים אשר שניתי מדעתי, למען יוכלו החקרים לשפט וידעו מה לרחק ומה לקרב. אולם ספרנו נועד לא לצעירים

---

[1] רק שתי הסליחות לר' בנימן בן אברהם (צד רע"א) באו — מפני איזו סבה — שלא במקומם, כי המקום הראוי להם הוא לפני סליחתו של ר' משה בן אברהם (צד ש"ג), אחיו של ר' בנימן.

הקראים לשם למוד[1], ולא לחכמים הקראים לשם חקירה, כי אם למבינים החפצים בקריאה לשם תענוג רוחני, ואלה אינם מקפידים על קוצו של יו״ד ואין להם חפץ בשנויי נוסחאות המבלבלים את הקרא ומשחיתים את טעם השירים, ועל כן השמטתים. אבל לא חפצתי להסיר בזה את האחריות מעל שכמי, ולכן זאת עשיתי, כי הוספתי לְצַיֵּן „ברשימת הפיוטים והשירים" אשר בסוף הספר על התחלת כל פיוט ופיוט וכל שיר ושיר גם את המקורות, אשר מהם שאבתי, והיה כל החפץ לבקר אחרי ישים עינו בספרים הרשומים שם וידע, כי כל נוסח שאינו נמצא בהם הוא מן השנויים ששניתי, ויוכל לחרוץ משפט אם לשבט אם לחסד. רק במקום שהשתמשתי גם בכתבי יד, הבאתי את כל השנויים שבכ״י לְעֻמת הנוסחאות שבספרנו[2], כי כתבי היד אין יד כל אדם ממשמשת בהם וראוי ונחוץ להעיר על הנוסחאות שבהם.

ואחרי שהספר הזה — כמו כל ספרי הקבוצה[3] שהוא חלק מחלקיה — נועד למבינים, נשארו השירים בלי פרושים ובאורים, ורק במקומות בודדים העירותי בענין זה הערה קצרה „ברשימת הפיוטים והשירים", אולם כחצי פרוש, אשר יספיק למבינים, יחשבו סמני הקריאה והנקוד. ובנוגע להנקוד נהגתי בו מנהגי שדברתי על אדותיו במקומות אחרים בארוכה[4], ואדבר עליו פה בקִצרה. בעִקר הדבר שמרתי את חֻקי הדקדוק לכל כלליהם ופרטיהם, ובענין כתיבה תמה (מלא וחסר וכדומה) היתה לי המסורת לעינים. אבל יש שהמשוררים בעצמם נטו מהחֻקים האלה, אם מפני הכרח המשקל והחרוז[5], ואם מפני שהיתה להם השקפה שונה מהשקפתנו בכללי הדקדוק (למשל חשבו הם את השרשים החסרים לבעלי שתי אותיות, ועל כן לא הקפידו להבדיל בבנינים ונטיות בין נחי פ״י ופ״נ ובין נחי ע״ו, בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה, בין נחי ל״ה ובין הכפולים וכדומה). במקומות כאלה לא שלחתי את ידי לשנות, כי אם הֻטלתי עלי חובה, לתקן את טעיות הספרים ואת שגיאות המדפיסים, אין לי החובה ואין לי הרשות לעשות בשירים כאדם

---

1 בשבילם נועד ספר „שער השיר", אשר הוצאתי לאור ביחד עם הפרופ׳ ק. אלברעכט (ליפסיאה 1905).

2 רק את שנויי הנסחאות לשירי רשב״ג אשר בספר שירי שלמה לר״יל דוקעס השמטתי, כי את השירים האלה תקנתי עפ״י כ״י וספרים נדפסים רבים ושונים, ולא יכלתי להאריך ולהביא את כל השנויים, גם לא ראיתי הכרח לזה, יען אקוה, כי בקרוב אמצא מקום מֻכשר לדבר עליהם בפרוטרוט.

3 Bibliotheca mundi, הוצאת „אינזל".

4 ראה הקדמותי לדיואן רי״ה כרך א׳ ולספר שער השיר.

5 ראה למשל בקינתו של ר׳ מאיר ב״ב (צד רצ״ה), אשר בשביל המשקל הרבה להניע את הנח יותר משאר משוררים, וראה בשירו של רמ״בן (צד רפ״א), אשר נקד בשביל החרוז את הפֹּעל לרבים נסתרים בקמצות הע״ין; גם בין זכר לנקבה לא הקפידו להבדיל, בפרט במקום שהיתה הבדלה כזאת עלולה לקלקל את המשקל או את החרוז.

העושה בתוך שלו, לעבר על דעת המשורר ועל חפצו, ולשנות נגד השקפתו וכונתו.

אני טרם אכלה לדבר הנני נותן את תודתי להרב החכם ר"ז שווארץ נ"י בווינא, שהיתה בידו תמונה פוטוגרפית משירו של הר"מבן (צד רפ"א) על פי כ"י וטיקאן (Urb. 9.), ובטובו מסרה לנו כדי לעטר את ספרנו בשיר היקר הזה. ותודתי נתונה גם להחכם המליץ והמשורר ר"י פאטאי נ"י בבודאפשט, אשר היטיב עמנו ושלח לנו משירי ר' משֻׁלם די־פיאירה ור"ש בונפיד, שהעתיק לעצמו בהיותו באוכספורד. תהי משכֻרתם שלמה.

פרגא, יום א' כ"ו מרחשון שנת וּנְגִינֹתַי נְנַגֵּן לפ"ק.

חיים בראדי.

להוצאה השנית

טרם מלאת חצי שנה מעת צאת ספרנו האורה, וכבר ראו המו"ל צֹרך להוציאן שנית. הדבר הזה לנו לאות ולעד, כי מצא מפעלנו חן בעיני כל הקהל הקורא עברית, והיה זה שכרנו.

בהוצאה הזאת השנית תקננו את כל טעיות הדפוס שנפלו בהוצאה הראשונה, גם אותן אשר העירונו עליהן ברשימת הפיוטים והשירים, ותקננו את הנקוד (ולפעמים גם את הנוסח) בכל המקומות שראינו צֹרך לזה. פיוטים חדשים לא הכנסנו, אבל השלמנו את הפזמון „זכור ברית אברהם" לרבנו גרשם מאור הגולה (צד ס"ב) ואת השיר „אם תראי את מראיך" לר' משה הכהן גקטילה (צד ק"ט) על פי העתקות מתוך כ"י ששלח לנו ידידנו החכם החוקר ר"י דאווידזאן מנויארק, ותודתנו נתונה לו בזה.

החלק השני, אשר אמרנו „בראש דבר" להוצאה הראשונה להוסיפו על ספרנו, הננו עסוקים כעת בסדורו ועריכתו, ונקוה לכלות מעשנו בו במשך השנה הזאת.

פרגא, ביומי דחנֻכה שנת כֵּן אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ לפ"ק.

חב"ר.

* * *

השירה העברית שלאחרי חתימת כתבי הקדש וימי הבינים דתית וצבורית היא בעיקרה, הן מצד תכנה ותעודתה והן מצד צורתה. החלק החולוני שבה אינו אלא כיוצא מן הכלל ועל הרב לא היה מיועד בשביל הקהל הגדול. גם המשורר בעצמו הסתכל על שירת החולין שלו כעל דברי שעשועים המברחים את הדעת ותו לא. ולפעמים שהיה מתחרט עליה ובטל בעצמו את ערכה מתוך הלך־נפש דתי שהלך ונתחזק לעת זקנתו עד לכדי הכרזה על „חטאת נעוריו" אלה, שאין בהם אלא להג טפל בלבד, ולא די שאינם מועילים, עוד יש בהם כדי להזיק את נפש קוראיהם[1]. משוררי ספרד השתמשו אמנם במאורעות חייהם הפרטיים בתור חומר לשיריהם החולונים, אבל הפיטנים שלפני התקופה הספרדית ושלאחריה (ובפרט הפיטנים האשכנזים והצרפתים) לא התכַּונו להבעת רגשותיהם הפרטיות — רובן נשתקעו בתוך חיי רוח הכלל ובתוך בטוי צבורי, ואל הנשאר לא שמו את לבם ביותר אלא אם כן היה בפרט מה שיש בכלל; ובשביל כך כמעט שלא מצאו להם אלו כל בטוי מצוין ונאבדו מעולם השירה כאלו לא היו. וגם אופי ההבעה, צורת הבטוי החיצונית, התבלטו רק לפעמים רחוקות באופן אישי־פרטי. לפיכך קשה לפעמים לעמוד על אופַיָם המיוחד של הרבה פיוטים ושירים מימי הבינים כשהם בני דור אחד וסביבה אחת, במה הם משתנים האחד מהשני, שהרי להסוקר אותם סקירה שטחית דומים הם כלם זה לזה ואין הבדל ביניהם — חוץ מפיוטיהם ושיריהם של יוסי בן יוסי, רס"עג, ר"א הקליר ושל אחדים ממשוררי ספרד הגדולים, שהתבלטה בהם אישיות מחבריהם באופן נכר, בעל כרחם, בהיסח הדעת, ואולי למרות רצונם! לרוב ותרו המשוררים מרצונם על כל תנועה אישית בסגנונם והבעתם, וכל מה שחזק יותר הרגש המבקש לו בטוי יותר היו משקיעים אותו אל תוך הבטויים המקֻבלים מפי המסורה (ראה הקינות על הגזירות והרדיפות וכדומה), ועל ידי כך נתגבבו שכבות שכבות של כַּונות, רמזים ומשמעות על המבטאים ושברי הפסוקים התנכיים, שפשטו משמעותם הזמנית ולבשו משמעות כללית־נצחית, כדי לשמש בית קבול לרגשות האומה שבכל דור ודור. ומי שאינו רואה אלא מה שלפניו ואינו חודר אל תוכם הפנימי של מליצותיהם ואינו מכוון למה שרמזו, לא יֵרד לסוף דעתם ולא יטעם לעולם טעמה המיוחד של שירת ימי הבינים.

---

1 „מי שהוא חפץ לזכות נפשו ומחשבתו ימצא היזק מהתעסק בשירי האהבה" (הכוזרי מאמר ב' ס'), ור' שלמה פרחון בספר מחברת שלו מעיד על רי"הל שעשה „תשובה" לעת זקנתו „שלא יפייט לעולם". ראה מאמרו של רש"י איש הורוויץ „ר' יהודה הלוי" וספרו של ר"ח בראדי: שטודיען צו דען דיכטונגגען יהודה הלוי'ס צד 14 הערה 1.

בעד הבעת רגשות צבוריות־דתיות בחרו בבטויים וציורים שנעשו לקנין הצבור מדורי דורות, ובמקום שאתה רואה ענותנותם שם אתה רואה גדולתם. יָראו אלה שהשקיעו את עיקר חיותם הנפשית לתוך הלך־הרוח הצבורי להמעיט את דמותן של רגשותיהם על ידי בטוי היחיד ובחרו בהבטוי הכללי. מקרי הזמן לא הפתיעו אותם בהחלט ולא זעזעו אותם עד לידי ערעור היסוד, מפני שהתרגלו מדורי דורות ליסד את הסתכלותם במאורעות הזמן על עיקר היסתורי: מה שהוָה ומה שיהיה כבר היה לעולמים, ואין כל חדש, וגם מאורעות זמנם, כונות פרעניותיהם, התוו ונגלו מקדם וגם קורות הימים הבאים צפו להם מראש וירדו לסוף דעתם, ולפיכך בחלו בחדוש ההבעה, אדרבה, צורך פנימי היה להם לבאר קורות זמנם ומהותן הרוחני על ידי הנבואה הקדומה, להתאים אותן אליה ולאַמֵת אותה על ידן. נחמות הנבואה והבטחותיה לעתיד לבא אי אפשר היה לבטא אלא בסגנון הקדמונים, כמעט בלשונם ממש, שאלמלא כן הרי בטל כחם, ועיקר חיותם הכבוש באופָם המסורתי־ההיסתורי היה הולך לאבוד על ידי הורקה מהדבור הנצחי אל תוך המליצה הזמנית. וכשהם מוסרים אפילו את רחשי לבם הכי אישיים ופרטיים בסגנון כללי־טפוסי, במליצה מְשאלה מהתנך והאגדה ומפיוטי משוררים שקדמו להם שנתקבלו ונתחבבו על הצבור, אין בזה משום עניות באמצעי הבעה, כי אם חוק נפשי, גזעי־שֵמי בכלל ועברי בפרט, הכריחם להתרחק מהדגשת אישיותם ולהבליע אותה אל תוך הבטוי ההיאָראטי הקדמוני שנתקבל מדורות[1]. וגם הציורים המשליים והסמליים שהשתמשו בהם לא היו ממציאים אותם מחדש לצרכם, אלא לקחום מהמסור והידוע. ואין כונתם להבליט ולצייר על ידם את העובדה הממשית ואת הסגלה הגופנית המיוחדת של המתואר־הנמשל, כמעשה השירה האֶפית (היונית), אלא לרמז על ידם לערכו ומהותו הרוחני של הדבר. ולפיכך יש והסגלה הגופנית של הציור המשליי אינה קולעת בדיוק להמתואר־הנמשל או שהיא אף מתנגדת לו, והמשורר לא שם את לבו להנגוד הזה — ועל הקורא לרדת לסוף כונתו ולא להסתפק בהמשמעות השטחית בלבד.

משוררי ימי הבינַים לא ראו אפוא חשיבות יתרה במאורעות זמנם כשהם לעצמם: עיקר ההיסתוריה נתהוותה בימים הקדמונים ומשחרב בית המקדש פסקה ולא תתחיל שוב אלא לכשיבוא הגואל. זמן הגלות הוא חלל ריק מחוסר חשיבות רוחנית

[1] היה מי שהחליט, שאין להעריך דברים שבאָמנות אלא לפי מדת האישיות והעצמיות המתבטאת בהם, וכל שירה שאין בה מהסגלות האלה אינה אלא פרי תקופת המחקים נעדרי כח היצירה המקורית. אולם המתבונן בשירת עמי המזרח ואָמנותם ורואה איך התרחקו יוצריהן בדעת ובכונה מלהבליט אישיותם, עד שהעמידו את הדבר הזה ליסוד חשוב ביצירתם, ודוקא בתקופותיהם הכי פוריות והכי מצלחות, לא יבסס את משפטו על ערך שירת ימי הבינים — השייכת לפי טבעה לאותו הסוג עצמו — על הכלל האמור, שנולד על ברכי התרבות המערבית ולא יכשר רק לבקרת פרי רוחה של אותה התרבות בלבד.

ואין להם למקרי הזמן ערך עצמי אלא אם כן יש למצא בהם צד השוה לאחד ממאורעות העבר העתיק ואפשר לדמותו אליו, כדי לדרוש ממנו בנין אב של נחמה, או מעין המאורעות שצריכים לבוא באחרית הימים על פי יעודי החוזים והחכמים תלמידיהם. ובשביל כך — ויש לזה עוד סבות אחרות המונחות בטבע הגזעי של האומה — כמעט שאין למצא בשירת ימי הבינים תאורים אָפיים מיוסדים על מאורעות הַזמן, ואפילו בהקינות על הגזירות והרדיפות, שהעובדות נרמזות בהן באופן כללי ובלתי מפורש (יוצאים מן הכלל: איזה משירי ר"ש הנגיד ועוד אחרים הנותנים שבח והודיה על נסים שקרו להצבור). ואלה הפיוטים והשירים המועטים שיש למצא בהם סגלות אָפיות מיוסדים הם על מאורעות ואגדות מהעבר העתיק (כגון: העקדה, יציאת מצרים, מיתת משה, עשרה הרוגי מלכות ועולה על כלם התאור האָפי הנפלא של עבודת יום הכפורים בבית המקדש ליוסי בן יוסי). כשיש את נפש המשורר לספר על יסורי ההוה הוא כובשם דרך רמז באחת האגדות העתיקות (כגון על דבר עשרה הרוגי מלכות, חורבן הבית ועוד) או שהוא מספר את העובדות בלי כל תאורים מבליטים. — התאורים והציורים שבספר מקדש מעט לר' משה ריאטי ובחבורי ההולכים בעקבותיו אינם נובעים, כידוע, ממקור ישראל, וכן גם אלה שבתחכמוני לר"י חריזי ובמחברות לר' עמנואל הרומי.

בהפיוט הדתי ובפרט בהסליחה האשכנזית נמצא לפעמים שכל בית ובית עומד על כח עצמו, וכמעט שאין בהם לא התפתחות הדרגתית ולא השתלשלות הכרחית, אלא מחרוזות של הכרזות וקריאות לִיריות, גלים תלושים, בודדים, של השתפכות הנפש: פסוקים שאינם מתמלאים האחד מחברו ואינם מצטרפים קצתם אל קצתם להמשך שלם „הגיוני ואורגני". דרך כלל אין המשורר שם נפשו לכַּוָּנֵי חן של קשור החוליות, כי אם פולט בבת אחת את מועקתו, את הקובלנא וההתאוננות, דברי פיוס ותחנון, או את התלהבותו הדתית הבוקעת ופורצת מתוך נהמת לבו — וזה כחם ותהלתם! ההבעות הישרות הבלתי ממוצעות האלה, שלא נסתרסו על ידי חומר דיני הסדור ההגיוני, יוצאות מן הלב ונכנסות אל הלב, ואפילו באלה שאין בהם פניות אסתתיות (בעלי הסליחות האשכנזים השתמשו בחרוז ומשקל לא לשם קשוט סתם, אלא כדי להכשיר את סליחותיהם לעבודה בצבור) אמת ההרגשה יש בהם וכח רב — וממילא גם יופי, אף על פי שלא נתכוונו משורריהם לכך. פיטני ספרד דקדקו אמנם הרבה על טהרת הצורה החיצונית בחרוז ומשקל, אולם גם בשיריהם ובפרט בפיוטיהם אין למצא קשור מוחלט בסדר ההרצאה ואולי משום כך התמסרו לכבלים הכבדים של חרוז ומשקל, כדי לכסות על ידי חֻקִּיּוּתם המדֻיֶּקת של אלה על רפיון הקשור בסדר ההרצאה. — החרוז והמשקל של שירת ימי הבינים וצורתה החיצונית בכלל מוצאם, כידוע, מהשירה הערבית, ומוטל בספק, אם עלתה יפה ההרכבה הזאת של צורה נכרית על תוכן עברי. כמה מגדולי הפיטנים והחכמים (כגון רי"הל בעת זקנתו והרמ"בם) הכריזו על זרותה של הצורה הזאת

להרוח העברי והביעו את התנגדותם לה, למרות מה שהשתמשו בה עצמם[1]. ואין ספק שקשים היו לה הכבלים הכבדים והמעיקים האלה להתפתחותה הטבעית והעצמית של בת השירה העברית. אמנם, יהיה איך שיהיה, עלינו להתפשר עם העובדה, שהרי טָבעה הצורה הזאת את חותמה על כל שירת ימי הבינים. וודאי ,שמלבד הסבות החיצוניות והמקריות הסבו את קבלתה של הצורה הערבית גם איזה קורבה רוחנית, הכרח פנימי וצרכים אסתתיים, שאלמלא כן לא היה הזווג מתקיים זמן רב כזה ולא היה עושה פירות משֻבחות כאלה. והמעמיק חקר ומתמסר להכרת צורתו החיצונית של הפיוט בלי משפטים קדומים וחודר למהותה מתוך חבה מתגלים לפניו חנה ויָפיה המיוחד.

השפעת השירה הערבית על שירת החול של פיטני ספרד גדלה עוד יותר מזו שעל שירת הקדש ותדרה עד לתוך תוכה. כמוה היא רומַנטית ורגשנית, נוטה להפרזה ולהפלגה ומשתמשת ברמזים ומשלים סתומים, מחבבת את החדוד והההתול הדק. גם נושאי השירים משותפים להם: ידידות וחשק, שבח היין ושמחת החיים, אבל על מות קרובים וידידים, הספדים על מות גדולי הדור, שבח הנגידים והנדיבים, התולים וחדודים, מכתמים וחידות, בדיחות, שירי צעצועים והזדמנות — וגם שירי מלחמה נמצאו בה (ראה את השיר „הלי תעש" לר"ש הנגיד). — ואף גם סגנון ההבעה של זו אינו אישי עצמי, כי אם טפוסי: פתגמיה, משליה ומליצותיה לֻקחות מהתנך, מהספרות הדתית ומשירי הפיטנים הקודמים בזמן. גם בה קשה לפעמים למצא קשור והמשך מתמיד בסדר ההרצאה ועל פי רוב אפשר להוסיף על מספר הבתים ולגרוע מהם בלי לערער את הבנין. כבלי החרוז והמשקל ואופן ההבעה הטפוסי העיקו עליה עוד יותר מעל שירת הקדש — שהרי ההבעה הטבעית והאישית היא מתפקידה של שירת החול הלירית. אולם מבעד הלבוש המגובש המעיב בוקע ומאיר זוהר התוך.

בעלי הסליחות האשכנזים, שעברו שבעה מדורי הצער, לא נכנעו מפני חומר חוקי החרוז והמשקל ושחררו את עצמם קצת מעול הצורה המְּעִיקה; הצוחות והאנקות על צרות הכלל הנוראות פרצו באין מעצור מתוך הלב — ולא הוכשרה השעה לסלסולי הצורה, והלכך „לקויה" היא קצת ומגדלת פרא בפיוטיהם של האשכנזים ובפרט בסליחותיהם וקינותיהם. אולם דוקא מפני זה נשתמר בהם רגש אמתי חם, דפיקת לב האומה התוהה, הכואב והקובל לפני קונו כמעט עד לידי התרעמות. וחביבים עלינו בטויי התונה וההתאוננות האלה מיופי השלו של פיוטי ספרד.

הקריאה בשירת ימי הבינים דורשת התעמקות, עיון וחבה. אין היא משביעה את הקורא בה דרך אגב קורת רוח זלה ואינה מגלה לו את ברק הודה, אבל המקבל עליו מרותה והחודר בעד המסך המעורפל להתוך המזהיר והנצחי מובטח יהיה שיבא על שכרו.

מ. ו.

---

[1] גם הרמ"בם „חרוז ושקל" בשעת הזדמנות.

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוּם חֲתוּם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ עַד־גְּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד

(משמעון בן סירא עד רבי שלמה בונפיד)

שִׁמְעוֹן בֶּן־סִירָא

(בירושלים, לערך ג"א תק"ם)

תְּפִלָּה

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי הַכֹּל וְהָרֵם פַּחְדְּךָ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם,
הָנֵף עַל־עַם נֵכָר וְיִרְאוּ אֶת־גְּבוּרָתֶךָ.
כַּאֲשֶׁר נִקְדַּשְׁתָּ לְעֵינֵיהֶם בָּנוּ, כֵּן לְעֵינֵינוּ הִכָּבֵד בָּם,
וְיֵדְעוּ כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ, כִּי־אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.
חַדֵּשׁ אוֹת וּשְׁנֵה מוֹפֵת, הַאְדֵּר יָד וְאַמֵּץ זְרוֹעַ וְיָמִין,
הָעִיר אַף וּשְׁפֹךְ חֵמָה וְהַכְנִיעַ צָר וַהֲדֹף אוֹיֵב.
הָחִישׁ קֵץ וּפְקֹד מוֹעֵד, כִּי מִי יֹאמַר־לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה,
הַשְׁבֵּת רֹאשׁ פַּאֲתֵי מוֹאָב הָאֹמֵר אֵין זוּלָתִי.
אֱסֹף כָּל־שִׁבְטֵי יַעֲקֹב וְיִתְנַחֲלוּ כִּימֵי־קֶדֶם,
רַחֵם עַל־עַם נִקְרָא בִשְׁמֶךָ, יִשְׂרָאֵל בְּכוֹר כִּנִּיתָ;
רַחֵם עַל־קִרְיַת קָדְשֶׁךָ, יְרוּשָׁלַםִ מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
מַלֵּא צִיּוֹן אֶת־הוֹדֶךָ, וּמִכְּבוֹדְךָ אֶת־הֵיכָלֶךָ.
תֵּן עֵדוּת לְמֵרֹאשׁ מַעֲשֶׂךָ וְהָקֵם חָזוֹן דִּבֶּר בִּשְׁמֶךָ,
תֵּן אֶת־פְּעֻלַּת קוֶֹיךָ וּנְבִיאֶיךָ יֵאָמֵנוּ.
תִּשְׁמַע תְּפִלַּת עַבְדְּךָ בִּרְצוֹנְךָ עַל־עַמֶּךָ,
וְיֵדְעוּ כָּל־אַפְסֵי אֶרֶץ כִּי אַתָּה אֵל עוֹלָם:

*

שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן

גְּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ,   שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן,
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִבְדַּק הַבַּיִת,   וּבְיָמָיו חֻזַּק הֵיכָל;
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִכְרָה מִקְוֶה,   אָשִׁיחַ כַּיָּם בַּהֲמוֹנוֹ,
אֲשֶׁר בְּיָמָיו נִבְנָה קִיר   פִּנּוֹת מָעוֹז בְּהֵיכַל מֶלֶךְ;
הַדֹּאֵג לְעַמּוֹ מֵחֶתֶף   וּמְחַזֵּק עִירוֹ מִצָּר.
מַה־נֶּהְדָּר בְּהַשְׁגִּיחוֹ מֵאֹהֶל   וּבְצֵאתוֹ מִבֵּית הַפָּרֹכֶת!
כְּכוֹכַב אוֹר מִבֵּין עָבִים,   וּכְיָרֵחַ מָלֵא בִּימֵי מוֹעֵד,
כְּשֶׁמֶשׁ מְשַׁקֶּרֶת אֶל־הֵיכַל הַמֶּלֶךְ,   וּכְקֶשֶׁת נִרְאֲתָה בֶּעָנָן,
כְּנֵץ בַּעֲנָפוֹ בִּימֵי מוֹעֵד,   וּכְשׁוֹשָׁן עַל־יִבְלֵי־מָיִם,
כְּפֶרַח לְבָנוֹן בִּימֵי קַיִץ,   וּכְאֵשׁ לְבֹנָה עַל־הַמַּחְתָּה,
כִּכְלִי זָהָב חָפוּי, וְנָאטִיל   הַנֶּאֱחָז בְּאַבְנֵי־חֵפֶץ,
כְּזַיִת רַעֲנָן מָלֵא גַרְגָּר,   וּכְעֵץ שֶׁמֶן מְרֻוֵּה עָנָף.
בַּעֲטוֹתוֹ בִּגְדֵי כָבוֹד   וְהִתְלַבְּשׁוֹ בִּגְדֵי תִפְאֶרֶת,
בַּעֲלוֹתוֹ עַל־מִזְבַּח הוֹד   וַיְהַדֵּר עֲזָרַת מִקְדָּשׁ;
בְּקַבְּלוֹ נְתָחִים מִיַּד אֶחָיו   וְהוּא נִצָּב עַל־מַעֲרָכוֹת,
סָבִיב לוֹ עֲטֶרֶת בָּנִים   כִּשְׁתִלֵי אֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן,
וַיַּקִּיפוּהוּ כְּעַרְבֵי־נַחַל   כָּל־בְּנֵי אַהֲרֹן בִּכְבוֹדָם
וְאִשֵּׁי אֲדֹנָי בְּיָדָם,   נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
עַד־כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ   וּלְסַדֵּר מַעַרְכוֹת עֶלְיוֹן.
אָז יָרִיעוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים   בַּחֲצֹצְרוֹת מִקְשָׁה,
וַיָּרִיעוּ וַיַּשְׁמִיעוּ קוֹל אַדִּיר,   לְהִזָּכֵר לִפְנֵי עֶלְיוֹן;
כָּל־בָּשָׂר יַחְדָּו נִמְהָרוּ   וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אַרְצָה,
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי עֶלְיוֹן,   לִפְנֵי קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
וַיִּתֵּן הַשִּׁיר קוֹלוֹ   וְעַל־הָמוֹן הֶעֱרִיבוּ רִנֶּה,
וַיָּרֹנּוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ   בִּתְפִלָּה לִפְנֵי רַחוּם,
עַד כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ   וּמִשְׁפָּטָיו הִגִּיעַ אֵלָיו.
אָז יָרַד וְנָשָׂא יָדָיו   עַל־כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
וּבִרְכַּת אֲדֹנָי בִּשְׂפָתָיו   וּבְשֵׁם אֲדֹנָי הִתְפָּאָר,

וַיִּשְׁנוּ לִנְפֹּל שֵׁנִית   הָעָם כֻּלּוֹ מִפָּנָיו.
עַתָּה בָּרְכוּ־נָא אֶת־אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,   הַמַּפְלִא לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ,
הַמְגַדֵּל אָדָם מֵרֶחֶם   וַיַּעֲשֵׂהוּ כִּרְצֹנוֹ;
יִתֵּן לָכֶם חָכְמַת לֵבָב   וִיהִי שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם,
יַאֲמֵן עִם־שִׁמְעוֹן חַסְדּוֹ   וְיָקֶם לוֹ בְּרִית פִּינְחָס,
אֲשֶׁר לֹא־יִכָּרֶת לוֹ וּלְזַרְעוֹ   כִּימֵי שָׁמָיִם:

מִתְּקוּפַת הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים!
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
מָה אֲנַחְנוּ,
מֶה חַיֵּינוּ,
מֶה חַסְדֵּנוּ,
מַה־צִּדְקֵנוּ,
מַה־יִּשְׁעֵנוּ,
מַה־כֹּחֵנוּ,
מַה־גְּבוּרָתֵנוּ?
מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, הֲלֹא
כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ,
וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלוֹא־הָיוּ,
וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע,
וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל,
כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ,

וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל!

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ,
עֶדְרְךָ, צֹאן מַרְעִיתֶךָ;
זֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ,
שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ־לּוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה;
בְּנֵי יִצְחָק יְחִידְךָ,
שֶׁנֶּעֱקַד עַל־גַּב הַמִּזְבֵּחַ;
עֲדַת־יַעֲקֹב בִּנְךָ בְכוֹרֶךָ,
שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ,
וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ,
קָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן.

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים
לְהוֹדוֹת־לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ,
וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ,
וְלָתֶת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ.
אַשְׁרֵינוּ,
מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ,
וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ,
וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ!
אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר
וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד,
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד!

אַתָּה הוּא עַד־שֶׁלֹּא־נִבְרָא הָעוֹלָם,
אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם;

אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא.
קַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ
וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ,
וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

*

תְּפִלַּת תַּעֲנִית

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ
בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ,
כִּי־בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ;
אַל־תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ,
וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ,
וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ;
הֱיֵה־נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ,
יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ,
טֶרֶם נִקְרָא עֲנֵנוּ;
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע.
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:

*

בְּרָכָה מֵעֵין הַמְּאוֹרָע לְתִשְׁעָה בְּאָב

א) הַנֻּסָּח הַבַּבְלִי

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם,
וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה:
הָאֲבֵלָה — מִבְּלִי בָנֶיהָ,
וְהֶחֳרֵבָה — מִמְּעוֹנֹתֶיהָ,
וְהַבְּזוּיָה — מִכְּבוֹדָהּ,
וְהַשּׁוֹמֵמָה — מֵאֵין יוֹשֵׁב,
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי,
כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה;
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּרָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים,
וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב,
וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן.
עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה
וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ;
לִבִּי לִבִּי עַל־חַלְלֵיהֶם,
מֵעַי מֵעַי עַל־חַלְלֵיהֶם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

ב) הַנֻּסָּח הַיְרוּשַׁלְמִי

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבַחֲסָדֶיךָ הַנֶּאֱמָנִים,
עָלֵינוּ

וְעַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וְעַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ,
וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
וְעַל־הָעִיר
הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה,
וְהַהֲרוּסָה וְהַשּׁוֹמֵמָה,
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים;
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתָּהּ נַחֲלָה,
וּלְזֶרַע יְשֻׁרוּן יְרֻשָּׁה הוֹרַשְׁתָּהּ!
נַעֲרָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֵעֲפָרָהּ,
וַהֲקִיצָהּ מֵאֶרֶץ דְּוָיָהּ!
נְטֵה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

*

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא

אֱלֹהַי!
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע
וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה;
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם,
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה!
פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ

וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי;
וְכָל־הַחשְׁבִים עָלַי רָעָה
הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשַׁבְתָּם!

*

מַלְכוּת שַׁדָּי

לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־נוּרִי (?)

וּבְכֵן תֵּן
פַּחְדְּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ,
וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים,
וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.
כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ,
עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ,
וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן
כָּבוֹד לְעַמֶּךָ,
תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ
וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ,
וּפִתְחוֹן־פֶּה לַמְיַחֲלִים־לָךְ;
שִׂמְחָה לְאַרְצְךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ,
וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ,
וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן־יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ,
(בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:)

וּבְכֵן:

צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ,
וִישָׁרִים — יַעֲלֹזוּ,
וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ,
וְעֹלָתָה קָפְצָה פִּיהָ,
וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה,
כִּי־תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ (אַתָּה אֲדֹנָי) לְבַדֶּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ,
בְּהַר־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ
וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ,
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ!

*

תְּקִיעָתָא דְרַב

פְּתִיחָה

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל,
לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית,
שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה,
שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְלֹא גוֹרָלֵנוּ כְּכֹל הֲמוֹנָם;
שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וָרִיק
וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ,
וַאֲנַחְנוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
(הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא)

נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ,
וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד.
אֱמֶת מַלְכֵּנוּ, אֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ:
וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

מַלְכֻיּוֹת

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ, אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ,
כִּי תַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן־הָאָרֶץ
וְהָאֱלִילִים — כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן;
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי,
וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ,
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ.
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי־לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן;
לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי (אֱלֹהֵינוּ) יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ,
וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ,
וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד,
כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד!

זִכְרוֹנוֹת

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם,
וּפֹקֵד כָּל־יְצוּרֵי קֶדֶם;
לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל־תַּעֲלֻמוֹת,
וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית;
אֵין־שִׁכְחָה לִפְנֵי־כִסֵּא כְבוֹדֶךָ
וְאֵין־נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ;
אַתָּה זֹכֵר אֶת־כָּל־הַמִּפְעָל,
וְגַם־כָּל־הַיָּצוּר לֹא־נִכְחַד מִמֶּךָּ.

הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
צֹפֶה וּמַבִּיט עַד־סוֹף כָּל־הַדּוֹרוֹת,
כִּי־תָבִיא חֹק זִכָּרוֹן
לְהִפָּקֵד כָּל־רוּחַ וָנֶפֶשׁ,
לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים,
וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין־תַּכְלִית.
מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ,
וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ,
זֶה־הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ,
זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן,
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב.

וְעַל־הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר:
אֵי־זוֹ לַחֶרֶב
וְאֵי־זוֹ לַשָּׁלוֹם,
אֵי־זוֹ לָרָעָב
וְאֵי־זוֹ לַשֹּׂבַע,
וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ,
לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת,
מִי־לֹא־נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה!

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַיְּצוּר לְפָנֶיךָ בָּא,
מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ,
וַעֲלִילֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר,
מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו,
וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ.
אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא־יִשְׁכָּחֶךָּ,,
— וּבֶן־אָדָם יִתְאַמֶּץ־בָּךְ,
כִּי־דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא־יִכָּשֵׁלוּ,
וְלֹא־יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחוֹסִים בָּךְ.

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא,
וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם.
וְגַם אֶת־נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ
וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים,
בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם;
עַל־כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל
— וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:

שׁוֹפָרוֹת

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ
עַל־עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם;
מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ,
וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי טֹהַר;
גַּם־כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ

וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ,
בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל־הַר סִינָי,
לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת,
וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ,
וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ;
בְּקֹלֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ,
וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד
עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:

*

תְּפִלַּת רָבָא וְרַב הַמְנוּנָא

אֱלֹהַי!
עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַי,
וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא־נוֹצָרְתִּי.
עָפָר אֲנִי בְחַיַּי,
קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי,
הֲרֵי־אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי
מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד,
וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ
מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
אֲבָל לֹא־עַל־יְדֵי יִסּוּרִים:

*

בִּרְכַּת נֶחָמָה

אַחֵינוּ הַמְיֻגָּעִים, הַמְדֻכָּאִים בָּאֵבֶל הַזֶּה,
תְּנוּ לְבַבְכֶם לַחֲקֹר אֶת־זֹאת,
זֹאת הִיא עוֹמֶדֶת לָעַד,
נָתִיב הוּא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי־בְרֵאשִׁית:
רַבִּים שָׁתוּ, רַבִּים יִשְׁתּוּ,
כְּמִשְׁתֵּה רִאשֹׁנִים מִשְׁתֵּה אַחֲרֹנִים,
אַחֵינוּ, בַּעַל נֶחָמוֹת יְנַחֵם אֶתְכֶם!

*

מִילֵי דְהֶסְפֵּדָא

1

עַל־מוֹת רַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְרַב הַמְנוּנָא

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל
וְעִמּוֹ סֵפֶר מִלְחֲמוֹת אֲדֹנָי;
קָאַת וְקִפֹּד הָכְפְּלוּ לִרְאוֹת
בְּשֹׁד וָשֶׁבֶר הַבָּא מִשִּׁנְעָר;
קָצַף עַל־עוֹלָמוֹ וְחָמַס נְפָשׁוֹת,
וְשָׂמַח בָּהֶם כְּכַלָּה חֲדָשָׁה
רֹכֵב עֲרָבוֹת, שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ
בְּבוֹא אֵלָיו נֶפֶשׁ צַדִּיק:

2

בַּר קִפּוֹק עַל־רָבָא

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת —
מַה־יַּעֲשׂוּ אֱזוֹבֵי הַקִּיר?
לִוְיָתָן בְּחַכָּה הֹעֲלָה —

מַה־יַּעֲשׂוּ דְּגֵי הָרְקָק?
בְּנַחַל־שׁוֹטֵף נָפְלָה חָרְבָה —
מַה־יַּעֲשׂוּ מֵי גֵבִים?

3

הָאִי סַפְדָּנָא עַל־מוֹת רַב זֵירָא

אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלָדָה,
אֶרֶץ צְבִי גִּדְּלָה שַׁעֲשׁוּעֶיהָ,
אוֹי־נָא לָהּ, אָמְרָה רַקַּת,
כִּי־אָבְדָה כְּלִי חֶמְדָּתָהּ!

*

בִּרְכַּת פְּרִידָה

כִּי הֲווֹ מִפַּטְרֵי רַבָּנָן מִבֵּי מִדְרָשָׁא

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ,
וְאַחֲרִיתְךָ לְחַיֵּי עוֹלָם,
וְתִקְוָתְךָ לְדוֹר דּוֹרִים.
פִּיךָ יְדַבֵּר חָכְמוֹת,
שִׂפְתוֹתֶיךָ יַבִּיעוּ דַעַת
וּלְשׁוֹנְךָ יַרְחִישׁ רְנָנוֹת.
לִבְּךָ יֶהְגֶּה תְבוּנָה,
וְכִלְיוֹתֶיךָ תַּעֲלֹזְנָה מֵישָׁרִים;
עֵינֶיךָ יָאִירוּ בִּמְאוֹר־תּוֹרָה,
וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ,
פָּנֶיךָ יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וּפְעָמֶיךָ יָרוּצוּ לִשְׁמֹעַ
דִּבְרֵי עַתִּיק יוֹמִין!

מִתְּקוּפַת הַפַּיְטָנִים הַקַּדְמוֹנִים עֲלֻמֵּי הַשֵּׁם

יוֹצֵר לְשַׁבָּת

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־נְשָׁמָה,
גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם,
דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים אֹתוֹ:

הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה,
זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ,
חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ:

טוֹבִים מְאוֹרֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ,
יְצָרָם בְּדַעַת, בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל,
כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם,
לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל:

מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ,
נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם,
עֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵהֶם:

פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ,
צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ,
קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר,
רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה:

שֶׁבַח נוֹתְנִים כָּל־צְבָא מָרוֹם,
תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה — שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים
(וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ):

*

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ, וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל;
בְּאֶרֶץ חֶבְרָה־לָּהּ קָשְׁרוּ מִסְפֵּד, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

גַּם בָּכוּ בְּמֶרֶר שִׁבְטֵי יַעֲקֹב, וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה,
דִּגְלֵי יְשֻׁרוּן חָפוּ רֹאשָׁם, וְכִימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְּנֵיהֶם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

הֶעְתִּירוּ אָבוֹת וְלֹא־שָׁמַע אֵל, צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא־עָנָה אָב,
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בַּמָּרוֹם, וְרֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם גַּם־הֵם שַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם,
חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָר, וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אָסְפוּ נָגְהָם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

טָלֶה רִאשׁוֹן בָּכָה בְּמַר־נֶפֶשׁ, עַל־כִּי כְבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ,
יְלָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים, כִּי עַל־צַוָּארֵנוּ נִרְדַּפְנוּ כֻּלָּנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

כּוֹכַב תְּאוֹמִים נִרְאָה חָלוּק, כִּי־דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמָּיִם,
לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפֹּל סַרְטָן, כִּי נִתְעַלַּפְנוּ בַּצָּמָא:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

מָרוֹם נִבְעַת מִקּוֹל אַרְיֵה, כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ לֹא־עָלְתָה לַמָּרוֹם,
נֶהֶרְגוּ בְתוּלוֹת וְגַם־בַּחוּרִים, כִּי עַל־כֵּן בְּתוּלָה קָדְרוּ פָנֶיהָ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

סָבַב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה, כִּי נִבְחַר־לָנוּ מָוֶת מֵחַיִּים,
עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה, כִּי בְחֶרֶב וּבְרָעָב שְׁפָטָנוּ צוּרֵנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

פַּלְגֵי־מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַּנָּחַל, כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן־לָנוּ,
צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשֵׁנוּ, וּבִדְלִי מָלֵא חִכֵּנוּ יָבֵשׁ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

קֵרַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא־נִתְקַבָּל, וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ,
רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן — וּמַזַּל דָּגִים הֶעְלִים עֵינָיו:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

שָׁכַחְנוּ שַׁבָּת בִּלְבּוֹת שׁוֹבָבִים — שַׁדַּי שָׁכַח כָּל־צִדְקֹתֵינוּ.
תְּקַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה, וְתָאִיר לְרַבָּתִי עָם מְאוֹר נָגְהֶךָ:
תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם!

*

וִדּוּי

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם,
בֹּשְׁנוּ מִכָּל־דּוֹר,
גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׂוֹשׂ,
דָּוֶה לִבֵּנוּ בַּחֲטָאֵינוּ,
הָחְבַּל אִוּוּיֵנוּ
וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ,
זְבֻל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ
חָרַב בַּעֲוֹנֵינוּ,
טִירָתֵנוּ הָיְתָה לְשַׁמָּה,
יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים
כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עֲמָלֵנוּ,
מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ,
נָתְנוּ עֻלָּם עָלֵינוּ —
סָבַלְנוּ עַל־שִׁכְמֵנוּ,
עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ,
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם,
צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ,
קְרָאנוּךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
רָחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ:
שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ,
תָּעִינוּ וְאָבָדְנוּ —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

*

דּוֹר טָהוֹר

וְיֶאֱתָיוּ כֹל לְעָבְדֶךָ,
וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבֹדֶךָ,
וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ,
וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא־יְדָעוּךָ.
וִיהַלְלוּךָ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֲדֹנָי.
וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת־זִבְחֵיהֶם,
וְיַחְפְּרוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם,
וְיַטּוּ שְׁכֶם־אֶחָד לְעָבְדֶךָ,
וְיִירָאוּךָ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ,
וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ,
וְיִלְמְדוּ תֹעִים בִּינָה,
וִימַלְלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ,
וִינַשְּׂאוּךָ לְכֹל לְרֹאשׁ.
וִיסַלְּדוּ בְחִילָה לְפָנֶיךָ,
וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה,
וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה,
וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ,
וִיקַבְּלוּ מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם,
וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם,
וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ
וְיִתְּנוּ־לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה!

*

תּוֹכֵחָה

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב וְעֶשְׁתֹּנוֹת אֱנוֹשׁ,
אֱנוֹשׁ תּוֹלֵעָה, מְחֹלָל בְּעָוֹן וּמָוֶת אַחֲרִיתוֹ,
אַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת וְתִקְוָתוֹ לָהֶבֶל — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

בַּמֶּה יִזְכֶּה מַעֲלָלָיו אֱנוֹשׁ וְכָל־מַעֲשָׂיו בֹּשֶׁת,
בֹּשֶׁת מִפְּעָלָיו, כִּי כָל־יָמָיו רִיק וְגַם־בֶּהָלָה,
בֶּהָלָה הֵם וְכַצֵּל יַחֲלֹפוּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

גְּבַהּ־רוּחַ אִם־יְהִי יִתְבּוֹנֵן בַּעֲקֵב תִּקְוַת גָּלְמוֹ,
גָּלְמוֹ לְדוּמָה, יִתֵּן לְרִמָּה וְיַשְׁפֵּל גָּבְהוֹ,
גָּבְהוֹ יִכְנַע כִּי־רוּחַ יַעֲבֹר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

דִּין אִם־תִּמְתַּח מוּל חֲצִיר־אֱנוֹשׁ, יִבּוֹל כְּמוֹ־דֶשֶׁא,
דֶּשֶׁא כִּי־נִמְשָׁל, יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ וְאֶפֶס דִּמְיוֹנוֹ,
דִּמְיוֹנוֹ כְּנֵבֶל נִשְׁבַּר כְּמוֹ־חֶרֶשׂ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

הֲבֵל הֲבָלִים אָדָם בְּעוֹדוֹ וּבְמוֹתוֹ הֶבֶל,
הֶבֶל אַחֲרִיתוֹ וְיָמָיו כַּצֵּל הֱיוֹת כְּלֹא־הָיָה,
הָיָה הַיּוֹם וּמָחָר אֵינֶנּוּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

וּבִסְחֹרַת יָד בְּאָלָה וָכַחַשׁ יִשָּׂא וְיִתֵּן,
וְיִתֶּן־יָד לְפֶה, כִּי כָל־יְגִיעוֹ עָמָל וָאָוֶן,
וְאָוֶן יַחְשֹׁב, וְיֵבוֹשׁ מֵעֲצָתוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

זְמַנִּים סִפֵּר, יָמִים וְלֵילוֹת, וְעִתִּים זֹמֵם,
זֹמֵם הוּא אֶת־יוֹם מוֹתוֹ, חָכְמָתוֹ זֹאת,
זֹאת חָכְמָתוֹ תִּתְבַּלַּע כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

חֵטְא יְסִיתוֹ כִּי כָל־מַעֲשָׂיו עָוֹן וְחֵטְא,
חֵטְא פָּעֳלוֹ וְעִנְיָנוֹ כָּעַס, כִּי־רוּחַ חַיָּיו,
חַיָּיו כִּי־הֵמָּה כַּחֲצִיר גַּגּוֹת — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

טֻמְאָה יַלְדוּתוֹ וּשְׁנוֹתָיו כְּמוֹ־הֶגֶה וְיָמָיו טְפָחוֹת,
טְפָחוֹת יָמָיו וּבְאֶרֶץ תַּחְתִּית חַבְלוֹ טָמוּן,
טָמוּן חַבְלוֹ בִּנְקִיק סָלַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

יוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ וּמַעֲשָׂיו יוֹדֶה,
יוֹדֶה רִשְׁעוֹ בְּחֹזֶק חָלְיוֹ וְאָז יֵרָפֵא,
יֵרָפֵא מֵחָלְיוֹ וְיִשְׁכַּח מְזוֹרוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

כֵּן בָּאֳנִיּוֹת עֹבְרוֹת בַּיָּם אִם־יָבוֹא כָעַס,
כַּעַס כִּי־יָשׁוּר יִקְרָא בְחָזְקָה וְיָשָׁב־אַף כְּרָגַע,
כְּרֶגַע כִּי־יָנוּחַ יֶחֱטָא לְצוּרוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

לְעֵת יְעַקֵּל דֶּרֶךְ — וְשָׁב כְּכֶלֶב לְקֵאוֹ,
לְקֵאוֹ יָשׁוּב וְיוֹסִיף חֲטָאִים וְאַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת,
לַמָּוֶת אַחֲרִיתוֹ וְסוֹפוֹ לֶעָפָר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

מִבְצָרִים וְחוֹמוֹת וּמַתְּנַיִם יִבְנֶה וְגַם־בֵּית מִדּוֹת,
מִדּוֹת יְכוֹנֵן וּבָתֵּי גָזִית וְזֶה־בֵּית מְלוֹנוֹ,
מְלוֹנוֹ בְּקֶבֶר מְחִלּוֹת עָפָר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

נָאֲצוֹת מַשְׁמִיעַ   בְּכָל־יוֹם, בְּכָל־עֵת   וּבְכָל־שָׁעָה נֶגְדֶּךָ,
נֶגְדְּךָ כִּי־הוּא   כְּאַיִן וּכְאֶפֶס   וְעָלָיו נִחָמְתָּ,
נִחַמְתָּ בְחַיָּיו,   כִּי־תֹהוּ הֵמָּה —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

סִפְרוֹ חָתוּם   כִּי כָל־מַעֲשָׂיו   כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר,
סֵפֶר שְׁנוֹתָיו   מִנִּי־רָץ קַלּוּ   מִבֶּטֶן עַד־סוֹף,
סוֹף כָּל־דָּבָר   לַמִּשְׁפָּט יָבוֹא —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

עֶשְׁתֹּנוֹת לִבּוֹ   עִמְּךָ כָּמַסְתָּ   וְעַל־יָד עֲמַסְתָּ,
עֲמַסְתָּ לְתוֹכָחוֹת,   כִּי־אַתָּה תִבְחַן   לֵב עָקֹב,
עָקֹב הַלֵּב   וְסֶלָה תֵדָעֶנּוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פָּנָה בְּכָל־פֶּשַׁע   וְעַל כָּל־צַעַד   יַרְבֶּה פֶּשַׁע,
פֶּשַׁע בְּאָרְחֹתָיו   וְגַם לְמִצְעָדָיו   רִשְׁתּוֹ פְּרוּשָׂה,
פְּרוּשָׂה הִיא־לוֹ   לְמָשְׁכוֹ בְּרִשְׁתּוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

צֹבֵר כֶּסֶף,   מַרְבֶּה־לוֹ עֹשֶׁר   וְנִשְׁפָּט בְּכָל־צָעַד,
צַעַד מֵישָׁרִים   בְּעֵת כִּי־יָרוּץ   וְיִרְדֹּף צֶדֶק,
צֶדֶק לִפְעָמָיו   אָז יוֹעִילֵם —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

קוֹל יַשְׁמִיעַ   בְּלַחַשׁ, וְיֶעְתַּר   אֶל־אֱלוֹהַּ קָרוֹב,
קָרוֹב הוּא־לוֹ   בְּעֵת יִקְרָאֶנּוּ   וְיֹאמַר קְנֵנִי,
קְנֵנִי בִתְשׁוּבָה,   כִּי־כַצֵּל יָמַי —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

רְאֵה יְמֵי־אָדָם צָבָא עֲלֵי־אָרֶץ — וְרַחֲמָיו רַבִּים,
רַבִּים רַחֲמָיו, מְקָרֵב רְחוֹקִים בְּרַחֲמִים וְלֹא־רֹגֶז.
רֹגֶז תָּעִיר יִנָּתֵק כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

שׁוּר־נָא בְעָנְיֵנוּ בְּעֵת כִּי־נַעֲמֹד לְפָנֶיךָ שֹׁפֵט,
שֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ בְּכַעַס אַל־תְּדִינֵנוּ, בְּרַחֲמִים שָׁפְטֵנוּ,
שָׁפְטֵנוּ כְּצִדְקָתֶךָ, כִּי־מְאֹד צָדַקְתָּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

תְּפִלָּה תִקַּח, תְּשׁוּבָה תִרְצֶה, מְחִילָה תַרְבֶּה,
תַּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בַּעֲדֵנוּ אֱלוֹהַּ תּוֹחַלְתֵּנוּ,
תּוֹחַלְתֵּנוּ אָתָּה, לְבַד־בְּךָ נַזְכִּיר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

*

פִּיּוּט לְמִתְיָה

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה וּצְבָא דֹק לֹא־זַכּוּ בְעֵינֶיךָ!
בִּלְתִּים אִם־תְּבַעֵר הָאֵשׁ וּמֶה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ?!
גָּלוּי־לְךָ חשֶׁךְ כְּמוֹ־אוֹר, מְשׁוֹטֵט כֹּל בָּעָיִן,
דִּירָתְךָ בְּסֵתֶר וּגְלוּיוֹת לְךָ כֹּל הַנִּסְתָּרוֹת,
הַדָּן יְחִידִי, וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ,
וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יַחַד יִנְטֶה־קָּו וְאֵין מִי־יַרְשִׁעַ.
זֹאת אִם־יָבִין יְצִיר, לֹא־יִתְעוֹ־יֵצֶר לַחֲטֹא לַיּוֹצֵר:
חֲתֻלַּת בְּאֵרוֹ, חֲפִירַת בּוֹרוֹ, חֶשְׁבּוֹן בּוֹרְאוֹ;
טָמֵא מִשְּׂאֵרוֹ, וּמִטַּמֵּא בְעוֹדוֹ, וּמְטַמֵּא בְמוֹתוֹ,
יְמֵי־חַיָּיו תֹּהוּ, וְלֵילוֹתָיו בֹּהוּ, וְעִנְיָנָיו הֶבֶל,
כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ נִדְמֶה, בַּלָּהוֹת יְבַעֲתֻהוּ תָמִיד,

לַיְלָה לֹא־יִשְׁכָּב, יוֹמָם לֹא־יָנוּחַ, עַד־יֵרָדֵם בַּקָּבֶר.
מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי, דַּיּוֹ אֲשֶׁר־הוּא חָי!
נוֹלַד לְעָמָל, אַשְׁרָיו אִם־יְהִי יְגִיעוֹ בְּדָת־אֱמֶת;
סוֹפוֹ עַל רֹאשׁוֹ מוֹכִיחַ — וְלָמָּה יַחֲנִיף?
עוֹד חוֹתָמוֹ יְעִידוֹ עַל־פָּעֳלוֹ — וּמַה־יִּגְנֹב דָּעַת?
פֹּעַל צְדָקוֹת אִם־יְהִי — יְלַוּוּהוּ לְבֵית עוֹלָמוֹ,
צֹפֶה בְחָכְמָה אִם־יְהִי — עִמּוֹ תִתְלוֹנֵן בְּכֶלְחוֹ;
קָצוּף בְּדָמִים וּבְמִרְמָה אִם־יְהִי — חֲרוּצִים יָמָיו,
רְצוֹנוֹ בִהְיוֹת בְּמוּסָר—יָגוּב בְּשֵׂיבָה טוֹבָה,
שֵׁם טוֹב אִם־יִקְנֶה — מִשֵּׁמוֹת נָעִים יִקָּרֵא:
תַּחַת־כֵּן לָכֵן יוֹם־מִיתָה מִיּוֹם לֵדָה הוּטָב!

*

רְשׁוּת לְסֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל, אֲסַפֵּר בְּיִרְאָה מְעַט מִמַּעֲשָׂיו,
אֱלוֹהַּ מֵעוֹלָם וְעַד־לֹא עוֹלָם, לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לֹא־נוֹצַר אֵל:

בִּלְבַדּוֹ הוּא וְאֵין־זָר אִתּוֹ, אֹמֵר וְעֹשֶׂה וְאִישׁ לֹא־נֶעְדָּר,
בְּאֶחָד יִשְׁפֹּט וְאֵין־בּוֹ עַוְלָתָה, אֱמֶת אִמְרָתוֹ וְעַל־שְׂפָתוֹ חֶסֶד:

גִּבּוֹר בַּכֹּחַ, נֹשֵׂא עָוֹן, גְּדֹל הָעֵצָה וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע,
גֹּלֶה עֲמֻקּוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ, יֹשֵׁב בְּסֵתֶר וְרֹאֶה כָּל־סָתֶר:

דַּעַת וּתְבוּנָה יֹצְאוֹת מִפִּיו, וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת וְעַיִן לֹא־תְשׁוּרֶנּוּ,
דְּבָרוֹ הַמֹּשֵׁל וּמֶמְשַׁלְתּוֹ סֶלָה, מָלֵא כָל־הָאָרֶץ וְרוּם לֹא־יְכִילֶנּוּ:

הַצָּר בִּלְבוּשׁוֹ חֵי עוֹלָמִים, הוֹד וְהָדָר עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ,
הָאֵל תָּמִים, צוּר עוֹלָמִים, הַכֹּל יַעֲבֹר וְהוּא־לְבַד יִמְלֹךְ:

וְעַד־לֹא רָקַע תֵּבֵל עַל־תֹּהוּ, וּמִקֹּלוֹת מַיִם אַדִּיר יַשְׁמִיעוּ,
וּמָרוֹם שִׁבְתּוֹ וְהוּא־רָם עַל־כֹּל, וּמַבִּיט אֶל־עָנִי וּנְכֵה־רוּחַ:

זִרְתּוֹ תִּכְּנָה שָׁמַיִם בְּכֹחוֹ, מְאֹרֹת וְכוֹכָבִים מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתָיו,
זָמַם בְּמַחְשֶׁבֶת וַתָּקָם וַתַּעֲמֹד, יוֹעֵץ בְּלִבּוֹ וַתַּעֲמֹד עֲצָתוֹ:

חָסִיד בְּמַעֲשָׂיו, רַחוּם לִמְנַסָּיו, צַדִּיק בִּדְרָכָיו וְקָרוֹב לְקֹרְאָיו,
חָפֵץ לְהַצְדִּיק יְצוּרֵי כַפָּיו, תָּמִיד יִשְׁקֹד עַל־טוֹבַת בְּחִירָיו:

טְהוֹר עֵינַיִם, רֹצֶה בִתְשׁוּבָה, מַרְבֶּה לְזַכּוֹת, לְהָשִׁיב אַפּוֹ,
טוּבוֹ בְּכָל־דּוֹר, מְדַבֵּר בִּצְדָקָה, פְּאֵר רֹאשׁוֹ כּוֹבַע יְשׁוּעָה:

יְמִינוֹ פְתוּחָה לְכָל־שָׁבֵי פֶשַׁע, אֹמֵר בְּכָל־עֵת: שׁוּבוּ וְאָשׁוּבָה!
יָצַר מֵחֹמֶר צֶלֶם דְּמוּתוֹ, רַחֲמָיו עַל־מַעֲשָׂיו, יֹדֵעַ יִצְרֵנוּ:

כֻּלּוֹ כָבוֹד וְיַשְׁגִּיחַ לְדַכָּא, מַאֲזִין לַחַשׁ רִנַּת לָשׁוֹן,
כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יִכְרְעוּ לְפָנָיו:

לֹא־נָטָה קָו נֶגֶד יְצוּרָיו, בְּשִׁבְתּוֹ לְמִשְׁפָּט בְּרִיב מִי־יְכִילֶנּוּ?
לְמַעֲנוֹ פָּעַל מִפְעֲלוֹת עוֹלָם, קֹרֵא דֹרוֹת מִי יַעֲרָךְ־לוֹ?

מֵעִמְקֵי לֵב וְסִתְרֵי כְלָיוֹת מֵבִין מַחְשְׁבוֹת כָּל־בְּנֵי אָדָם,
מֵאָוֶן וּמֵעָמָל יַסְתִּיר פָּנָיו, מֵרְאוֹת בְּרָע יַעְלִים עֵינָיו:

נֹגַהּ סְבִיבָיו וְשָׁת־סִתְרוֹ חֹשֶׁךְ, כִּי לֹא־יִרְאֵהוּ הָאָדָם וָחָי!
נוֹרָא עֲלִילָה, תָּשֵׁב עַד־דַּכָּא אֱנוֹשׁ, כִּי־יָשׁוּב וְיַאֲרִיךְ יָמִים:

שַׂגִּיא כֹחַ, לֹבֵשׁ צְדָקָה, מִי־אֵל כָּמוֹךָ אֶרֶךְ אַפַּיִם,
שֹׂנֵא וּמְתָעֵב גֵּזֶל בְּעוֹלָה, אֹהֵב טְהָר־לֵב שְׁמַע מִשַּׁי־טוֹב:

עֹצֵר בְּגַעֲרָתוֹ וּמַחֲרִיב יַמִּים, צֹרֵר בַּשִּׂמְלָה כָּל־מֵי בְרֵאשִׁית,
עֹנֶה בְחַסְדּוֹ מִקַּרְנֵי רְאֵמִים, מֹחֶה עֲוֹנוֹת כָּעָב וְכֶעָנָן:

פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל בְּמַאֲמַר־פִּיו, כִּי כָל־דְּבָרָיו צְדָקָה וּמִשְׁפָּט,
פִּיו יֹאמַר זֹאת־עֲשׂוּ וִחְיוּ, כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת:

צֹפֶה רְחוֹקוֹת, נִשָּׂא וְנוֹרָא, מְרוֹמָם כִּסְאוֹ וְשָׁפָל יִרְאֶה,
צֹעֶה בְּרָב־כֹּחַ וְדֹאֶה עַל־כַּנְפֵי־נָשֶׁר, בֹּחֵן לְבוֹת וְאֵין־לְפָנָיו שִׁכְחָה:

קֹרֵא בְקוֹל: אֲנִי־אֵל וְאֵין־עוֹד, שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם,
קִרְבוּ עָדַי בְּכֹחַ הַתְּשׁוּבָה! וְאָזְנָיו קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל צַעֲקַת־דָּל:

רַחוּם וְחַנּוּן שָׁפְטֵנוּ בְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ, כִּי־אֲנַחְנוּ עָפָר וָאֵפֶר,
רָם בָּעֶלְיוֹנִים, מֶלֶךְ בַּשְּׁחָקִים, שְׁמַע מִמְּרוֹמִים זַעֲקַת אֶבְיוֹנִים!

שָׁמַיִם כִּסְאוֹ וְהָאָרֶץ הֲדֹם־רַגְלָיו, צְדָקָה שִׁרְיֹנוֹ וּמְאוֹר שַׂלְמָתוֹ,
שְׁמוֹ נִקְרָא חַנּוּן וְרַחוּם, בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר הִיא צִדְקָתוֹ:

תָּמִים דַּרְכּוֹ וְאֵין־בּוֹ עָוֶל, בְּכָל־בֹּקֶר יִתֵּן מִשְׁפָּטוֹ לָאוֹר,
תֹּכֵן לְבוֹת, רַב הָעֲלִילִיָּה, מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת אֲדֹנָי,

כַּכָּתוּב:

מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ:

יוֹסֵי בֶן־יוֹסֵי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ש"ס—ת')

סֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יָחִיד וְאֵין עוֹד, אֶפֶס וְאֵין שֵׁנִי,
אַחֲרוֹן אֵין בַּחֶלֶד, לְפָנָיו בַּשַּׁחַק, אֵין בִּלְתּוֹ קֶדֶם, זוּלָתוֹ בְּעֵקֶב;
אָדוֹן לַחְשֹׁב, אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, נִמְלָךְ וְאֵין נֶעְדָּר, שָׁח וְאֵין מְאַחֵר;
אֹמֵר וְעֹשֶׂה, יֹעֵץ וּמְקִים, אַמִּיץ לָשֵׂאת וְגִבּוֹר לִסְבֹּל.
אֲשֶׁר־לוֹ רְנָנוֹת מִפִּי יְצוּרָיו, מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה יִשָּׂא תְהִלָּה

אֵל אֶחָד בָּאָרֶץ וְקָדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם, מִמַּיִם יִשָּׂא שִׁיר אַדִּיר בַּמָּרוֹם,
אֶדֶר מִתְּהוֹמוֹת, שֶׁבַח מִמְּאוֹרוֹת, אֹמֶר מִיָּמִים, זֶמֶר מִלֵּילוֹת,
אֵשׁ תּוֹדִיעַ שְׁמוֹ, עֲצֵי־יַעַר יְרַנֵּנוּ, בְּהֵמָה תְלַמֵּד עֱזוּז נוֹרְאוֹתָיו.
אָמוֹן שַׁחַקוֹ דָּת שַׁעֲשׁוּעָיו, הִיא הֱגִיזוּנוּ עַד עֲמֹד סְגֻלָּה,
אָז קֶדֶם לְאֶלֶף דּוֹר עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבֶת, מִמֶּנָּה תְּכוּנַת מְלֶאכֶת הַתַּבְנִית:

בַּמָּרוֹם הֵכִין כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ, פֵּרְשֵׂז עֲנָנוֹ וְדֹק נָטָה לְאֹהֶל,
בַּל־יִצְעַן וּבַל־יִסַּע יְתֵדֹתָיו עַד־בֹּא קִצּוֹ וְיִתְחַדֵּשׁ בְּאֹמֶר.
בְּפֶסֶם עַל־מַיִם עַמּוּדֵי חֶלֶד וְשִׁנֵּם מָתְנֶיהָ בְּתֹהוּ וּבִסְעָרָה,
בַּל־יִמּוֹטוּ וּבַל־יִמְעֲדוּ מְכוֹנֶיהָ עַד־תִּבְלֶה כַּבֶּגֶד וְתוּמַר כְּמֶאָז.
בֹּהוּ וַאֲפֵלָה כִּסּוּ פְּנֵי־אֶרֶץ, וַתַּבְהִיק אוֹר מֵאוֹר פְּנֵי־מֶלֶךְ;
בְּהַק נֹגַהּ לַיּוֹם לָצֵאת אָדָם לַפֹּעַל, וְשָׁת חֹשֶׁךְ לָאִישׁוֹן לִרְמשׂ חַיְתוֹ־יָעַר.
בְּרַחֵף רוּחַ בֵּין שְׁחָקִים לְמַיִם שָׁת תִּקְרָה בַּתָּוֶךְ, שְׂאֵת חֲצִי מְדוֹדִים,
בָּם יִוָּדַע פִּלְאוֹ לְפֹעַל בַּטּוֹב, חַשְׁרַת פְּיר פֶּלֶג מָלֵא מָיִם.
בְּהַבְדִּילוֹ בֵּין מַיִם לָמַיִם הִשִּׂיק עֲלוּקָה, תְּפִתֶּה לִבְלִי חֹק,
בְּאֵשׁ לֹא־נֻפָּח וְלֹא נִכְבָּה נֶצַח, וְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ:

גֵּרַשׁ לְמִקְוֵה מַיִם אַדִּירִים וְשָׂם לָהֶם חוֹל בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם,
גָּדַר בַּעֲדָם בַּל־יְכַסּוּ אֶרֶץ, עַד נֶאֱמַן־בַּיִת יַעֲשֵׂם גְּזָרִים.
גִּלָּה אֲדָמָה לַעֲבֹדַת אֱנוֹשׁ וְהִדְשִׁיאָהּ שִׂיחַ וְעֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע,
גַּם נָטַע בְּעֵדֶן גַּן רַעֲנָנָה לְחֻפַּת כְּבוּדַּת אַדִּירֵי חֵפֶץ.
גָּמַר לְהַעֲלִים אוֹר שִׁבְעָתַיִם, וְעָרַךְ נֵרוֹת לִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה,
גְּבוּל לֹא יַסִּיגוּ וְלֶכֶת לֹא יְאַחֵרוּ, עַד מְשָׁרֵת אֹהֶל יַדְמִימֵם בָּעֵמֶק.
גָּאוּ מִמַּיִם בְּרִיחֵי תְהוֹמוֹת, אֲפִיקֵי מָגֵן, שְׁנוּנֵי חִצִּים,
גָּנַז מֵהֶם לְמִשְׁתֵּה נְצָחִים, וְהֵכִין בָּם כֶּלֶא לְצִיר הַבֹּרֵחַ.
גָּבֹהֵי עוֹף צִצּוּ מֵרֶקֶק מָיִם, לֶאֱכֹל שֻׁלְחַן מֶלֶךְ וְחֵיל צְבָאוֹתָיו,
גָּזַר לְתוֹעֲבַת עוֹף לֹא טָהוֹר, עַד־בֹּא תִשְׁבִּי עֹרְבִים כִּלְכְּלוּהוּ:

דָּגוּ מֵחֶלֶד מַקְרָנִים לְזֶבַח, חַיּוֹת מַאֲכָל עִם־בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ;
דִּשּׁוּן בְּהֵמוֹת בִּבוּל הַרְרֵי־אֶלֶף, בּוֹ בְּיוֹם זִבְחוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

דָּץ יוֹצֵר וְשָׂמַח בְּמַעֲשָׂיו, בְּהַבִּיטוֹ כִּי־טוֹב פָּעֳלוֹ,
דִּשְׁאֵי מְנֻחוֹת וְאָכְלֵי מְגָדִים וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְאֵין מִי יְדַשֵּׁן,
דִּבֵּר בְּלִבּוֹ מִי יָסֵר הֵנָּה לַטְּבֹחַ הַטָּבוּחַ וְיַיִן הַמָּסוּךְ?
דְּבָרִי אִם־יַעַשׂ יְהִי כֵאלֹהִים, וְאִם יָמִיר אֹמֶר לְחָמְרוֹ אֲשִׁיבֶנּוּ;
דָּרַשׁ וְהֵבִין וְיָדַע מְתֵי־שָׁוְא, כִּי לֹא־יָבִין לָלִין בִּיקָר.
דָּמָהוּ בְצֶלֶם, חֲקָקוֹ בְתַבְנִית, בְּדֹק וְחֶלֶד פַּחַד מוֹרָאוֹ,
דָּגוּל בְּתוֹךְ עֵדֶן יְפֵה יְצוּעָיו, בְּפָז וְאֶבֶן יְקָרָה חַק מְסֻכָּתוֹ,
דַּעַת קִשְּׁטוֹ וְרוּחַ חֲנָנוֹ, לְהַשְׂכִּיל מִקֶּדֶם קֵץ אֹתִיּוֹת:

הִמְשִׁילוֹ בְּצַדִּיק מוֹשֵׁל לְכַלְכֵּל שֵׁמוֹת לָאֵל וּמִפְעָלָיו,
הִזְהִירוֹ עַל־עֵץ הַדַּעַת פֶּן־יִנָּקֵשׁ בְּמַאֲכַל תַּאֲוָה,
הִרְדִּימוֹ בְּנֹעַם שֵׁנָה, הֵרִים מִמֶּנּוּ עֶצֶם וְעָשָׂה עַלְמָה,
הֶעֱדָהּ כְּכַלָּה עֲדֵי קִשֻּׁרִים, הִדְבִּיקָם יַחַד הֱיוֹת שְׁאֵר אֶחָד.
הִשִּׁיא פוֹתָהּ זֹחֵל עָפָר לְהָנִיא אֹמֶר וְלָשׁוּב לֶעָפָר,
הֵמִיתָה אִישׁ בְּתַאֲוַת עָצֵל, הִפִּילָה רַבִּים וְהָרְגָה עֲצֻמִים;
הֻכָּה בְּטַרְפּוֹ וּבִפְעָמָיו לָנֶצַח, וְהוּא יְשַׁלַּח צִיר לְפֹרְצֵי גָדֵר.
הָעֳרְמוּ וְכֻסּוּ בְּעָלֶה נֹבֶלֶת, תְּמוּר לְבוּשׁ עָנָן — חֲתֻלַּת עֲרָפֶל;
הוּמַר תָּאֳרָם וְהוּסַר פַּחְדָּם, לְהֵרָדוֹת מִכֹּל וְלֹא לִרְדּוֹת בַּכֹּל,
הֹרְמוּ מֵעֵדֶן וְגֹרְשׁוּ מִגַּן, וְהוּכַן נְקִיק סֶלַע בֵּית־מָלוֹן לָמוֹ:

וְיוֹצֵר הֵחִישׁ תַּאֲוַת יְצוּרוֹ, וְהִרְגִּיל עֶזְרוֹ לְרֶבַע תְּשׁוּקָתוֹ,
וַיֶּחֱמָה וְהִזְרִיעָה, וְחִבְּלָה וְיָלְדָה, וּבִכְּרָה מְשַׂדֵּד תַּלְמֵי אֲדָמָה,
וְהוֹסִיפָה שֵׁנִית וְהִבְרִיכָה, וְשִׁלְּחָה עֲוִיל, תּוֹמֵךְ שֵׁבֶט, רֹעֵה עֲדָרִים,
וּבִתְשׁוּרַת שַׁי קִדְּמוּ פְּנֵי־מֶלֶךְ: זֶה בְּפִרְיֵ אָרֶץ, וְזֶה בִּבְכֹרֵי צֹאן.
וְהִבִּיט קָדוֹשׁ לַלֵּבָב וְלֹא לָעֵינַיִם, וְשָׁע עֵרֶךְ נִיחֹחַ צָעִיר,
וְשִׂגֵּב אֶת קֵדֶר לְמָרוֹם בִּרְצֹתוֹ שַׁי עֶרֶךְ נִיחֹחוֹ,
וְהִקְדִּיר פְּנֵי־רַב וְגַם חָרָה לוֹ כִּי־מָאַס בְּשַׁי יֶתֶר מַאֲכָלוֹ,
וְטָרַף אַף וְשָׁמַר עֶבְרָה, וְחִבֵּל מֵאֶרֶץ אָח וּמִשְׁפְּחֹתָיו,
וְהִצְרִיחַ וְזָעֲקָה דַּם הַשָּׁפוּךְ, וְנֶעֱנַשׁ בְּנָע וָנָד רֹאשׁ לְשֹׁפְכֵי דָמִים,
וְהִתְוַדָּה עַל־פֶּשַׁע וְנִתַּן־לוֹ אוֹת, פֶּן־יִשָּׁפֵךְ דָּמוֹ בָּאָדָם:

זֶה, חִבֵּשׁ עֶצֶב יְצִיר קַדְמוֹנִי, כִּי־הֵחֵל שְׁתוֹת כּוֹס מָסוּךְ לְדוֹרוֹת,
זָכַר לָתֵת זֶרַע לַזּוֹרֵעַ, לְהַחֲלִיף לוֹ פְּרִי הָאֻמְלָל;
זַרְעוֹ הִשְׁרִישׁ שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְשִׂגְשֵׂג נִטְעוֹ עֲשׂוֹת פְּרִי בְאֻשִׁים.
זָמְמוּ וְהֵחֵלּוּ דוֹר עֲקַלְקַלּוֹת לְהָמִיר בְּשֵׁם אֱלִיל שֵׁם אֵל אֶחָד,
זַעַף מַיִם עֲצוּרִים עֲלֵיהֶם קָרָא, פָּרְצוּ גְבוּלָם וַיֵּהָפְכוּ אָרֶץ;
זֵכֶר תִּקְוַת אֱנוֹשׁ הֶאֱבִיד מֵאֶרֶץ, וְשָׁטַף יְסוֹדֵי סְפִיחֵי עֲפַר־אָרֶץ,
זַלְזַלִּים אֲשֶׁר בַּעֲצֵי־יַעַר עַד הוֹר עֲשִׂירִי לֹא־עָשׂוּ פֶּרִי,
זַךְ וְתָמִים בְּקִרְבָּם נִמְצָא, וְרֵיחַ מִפְעָלָיו כְּרֶקַח בְּדֹרוֹתָיו.
זָדוּ וּמָרְדוּ בְּשִׁבְעַת יְמֵי נוֹגַהּ וּמֵרֹב כָּל־טוּב אָמְרוּ לָאֵל סוּר,
זֹעֲמוּ בְּמֵי מַעְלָה וְדֻכְּאוּ בְּמֵי מַטָּה, וְרָצָהוּ צַדִּיק בְּשֵׁי מֵעֵבֶר מֵי־נֹחַ:

חֻדְּשׁוּ פְּנֵי־חֶלֶד וְשָׁבוּ לְקַדְמָתָן מִמְּתֵי מִסְפָּר יֹצְאֵי מִמַּסְגֵּר.
חָשְׁבוּ וְנוֹעֲצוּ אָז דּוֹר חֲמִישִׁי לָרוּם וְלָשׂוּם קֵן בַּמָּרוֹם;
חַי לֹא בִצֵּר מֵהֶם מְזִמָּה, מֵלִיץ לְלֵצִים חֶפְצָם הִשְׁלִים.
חִלֵּק שְׂפַת לָשׁוֹן בַּעֲלֵי מַחֲלֹקוֹת וְכִתְּתוּ זֶה בָזֶה וְנִלְחֲמוּ לְמַשְׁחִית,
חָלְפוּ כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵינָם, וְהוּקַם צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.
חָשַׁב לְהָבִין סוֹד מִפְעֲלוֹת הַמִּתְנַהֲגִים בְּשֹׁטֵר וּמֹשֵׁל,
חֲזוֹתוֹ מְרוּצַת שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ שָׂשׂ כְּגִבּוֹר בְּצֵאתוֹ וְחַלָּשׁ בְּבֹאוֹ
חִלּוּנֵי שַׁחַק אֲשֶׁר בְּקֵדְמָה וָיָמָּה, אֲשֶׁר בָּם תְּתֻוֹּר לְבָנָה יוֹם יוֹם,
חִצֵּי בְרָקִים וְזֹהַר כּוֹכָבִים רָצִים וְשָׁבִים, אִישׁ לֹא נֶעְדַּר,
חָכָם סוֹג לֵב וְשָׂכַל מֵאֵלָיו, וְשָׁח: אָדוֹן לָאֵלֶּה, אַחֲרָיו אָרוּצָה!

טֶרֶם הִקְדִּים אֵל בֵּרַר לוֹ דֶרֶךְ, לֶךְ־לְךָ מִמָּוֶת לְדֶרֶךְ חַיִּים.
טָהוֹר בְּמַעֲשָׂיו דִּבֵּר גְּבוּרוֹת: נָא אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁפָט־נָא בְּרַחֲמִים!
טָרַף רוֹזְנִים בְּלֹא מָגֵן וָחֶרֶב, שִׁגְּבוּ מֵאֵשׁ, עֲזָרוּ בַּמִּלְחָמָה.
טֶבַע חוֹתָם בְּרִית שָׂם בִּשְׁאֵרוֹ, בָּהּ תֵּתֵן פֹּעֶרֶת וְאָז תִּקְפֹּץ פִּיהָ.
טַרְפֵּי צֶמַח זְקֵנִים הֵנֵצוּ בוֹ, בְּהִפָּתַח מָקוֹר לַעֲרוּגַת חֹרֶב.
טִפֵּשׁ דּוֹרוֹ וְצוּר לֹא הִכִּירוּ, וְהוֹדִיעָם בְּאֵשֶׁל שֵׁם אֵל עוֹלָם.
טֹרַח בֹּחַן מִנַּסֵּהוּ עָמַס עַל־שֶׁכֶם וְגַם מָשַׁל בַּיֵּצֶר תֵּת שֵׂיוֹ לַזֶּבַח,
טֶנֶא בִכּוּרִים לְמִנְחָה הוֹבִיל, אָב לֹא־חָמַל, בֵּן לֹא־אֵחַר;

טָבַח בַּעֲדוֹ שֶׂה, בְּעֵת תָּפַשׂ חֶרֶב מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר צָעֲקוּ בַּבֶּכִי,
טוֹב וְרַחוּם שָׁח אַל־תַּשְׁחֵת נַעַר, נִרְצָה פָּעֳלְכֶם כְּזוֹבֵחַ וְנִזְבָּח:

יְסַּד אִישׁ תָּם בְּפִתְחֵי תְעוּדָה, טֶרֶם תֵּאָמֵר שִׁנֵּן אֲמָרֶיהָ,
יָהּ מֵעוֹלָם בּוֹ נִתְפָּאֵר וּבִשְׁמוֹ לְעוֹלָם יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת;
יוֹדְעוֹ נִצָּב עָלָיו בַּמָּלוֹן וְשָׁח: אֲנִי שֹׁמְרֶךָ, צֵל עַל־יְמִינֶךָ.
יֹרְדִים וְעֹלִים קְדֹשִׁים לְמַעֲנֵהוּ, לְהַכִּיר תָּאֳרוֹ חָקוּק בַּמְּרוֹמִים;
יוֹצֵר חִסְּרוֹ מְעַט מֵאֱלֹהִים, לְיַחֵם בְּמַקְלוֹת כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר;
יִרְאַת חָזוֹן אֲרַמִּי בְּעָתְתֵהוּ: אַל־תִּגַּע בַּבֵּן עָמוּס מִנִּי־בָטֶן;
יְדוּד אֵשׁ לַהַט בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וְנִתְחַנֵּן בַּבֶּכִי;
יֶשַׁע הִפְלִיא לוֹ מֵחֲגוֹר חָרֶב, שִׂטֵּם וְשֹׁמֵר אֵיבַת עוֹלָם.
יָרַשׁ תַּאֲוַת בִּרְכַּת הוֹרָיו, שְׁנֵים־עָשָׂר שֵׁבֶט כְּשִׁטְרֵי הָרָקִיעַ,
יוּחַד שְׁלִישִׁי לִרְאוֹת פְּנֵי־מֶלֶךְ, לְשׁוֹרֵר, לְשָׁרֵת, לָבוֹא חֲדָרָיו:

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פַּלְגֵי מָיִם, הִפְרִיחַ מַטֵּהוּ שְׁלֹשֶׁת בִּגְדֵי קֹדֶשׁ,
כְּפוּפֵי סֵבֶל לָאֹהֶל וּקְרָשָׁיו, תְּקָעֵי יָתֵד, פֹּרְשֵׂי יְרִיעָה,
כָּתֵף נְטוּיָה כְּעֶגְלָה מְלֻמֶּדֶת לְעֹל עֲבֹדַת קֹדֶשׁ אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ.
כְּגֶפֶן אַדֶּרֶת יְפַת פְּרִי וַעֲנָף הִצְמִיחַ עַמְרָם מִשֹּׁרֶשׁ לֵוִי,
כִּי שִׁלְּחָה שְׁלֹשֶׁת שָׂרִיגֵי חֶמֶד: מְכַהֵן וְרֹעֶה וְאִשָּׁה נְבִיאָה.
כְּגֶשֶׁת עֵת דֹּדִים פָּרָחוּ; הוּקַם לִשְׁבֹּר מֹסְרוֹת צֹעַן לִפְרוֹץ גֶּדֶר שַׁעַל,
כֻּסָּה בֶּעָנָן וְנִתְקַדֵּשׁ שָׁבוּעַ, נִצָּב בַּתָּוֶךְ בְּעֵת מַתַּן אֹמֶר,
כֹּחַ אַדִּירִים לְפָנָיו נִכְנָעוּ, מִמּוֹרָאוֹ לֹא־עָמַד אִישׁ,
כִּלְכֵּל צֹאן קֹדֶשׁ שְׁאֵר בִּישִׁימוֹן וְלֶחֶם שְׁחָקִים עַד־בֹּאָם לָאָרֶץ.
כָּרְתָה בְרִית עִם־עַלְמָה תּוֹפֶפֶת, גָּוְעָה וְנֶאֶסְפָה וְלֹא־הָיָה מָיִם:

לְוּוּי עֲנָנֵי הוֹד יְדִידִים נְחַנְּנוּ עַל־יְדֵי מְכַהֵן בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר,
לוֹ וּלְזַרְעוֹ בְּרִית אֱמֶת נֶחְקְקָה, בַּל־תַּשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית הַנִּיחֹחַ.
לְקִנְאַת חֲמַת־גֶּבֶר גְּמוּל גָּמַל אֵל וְחִדֵּשׁ חֻקּוֹ לְדֹרוֹת עוֹלָם.
לְזָר לֹא־יָאֲתָה נַחֲלַת כְּבוֹדָם, לֹא יִירַשׁ אֱנוֹשׁ מַתַּת חֶלְקָם,
לְצַלְמָוֶת הוֹרְדוּ עֲדַת אַנְשֵׁי־שֵׁם, וְהוֹשִׁיבוּ עֹז מֶלֶךְ בְּבֵית הַחָפְשִׁית;

לֹא יְקַנְאוּ בְּחֶבֶל אֲחֻזַּת אַחִים, אֱלֹהִים נִקְרָא מְנַת־גּוֹרָלָם,
לֶחֶם הָאִשִּׁים לָהֶם הוּכָן, כְּהִתְקָרְבָם לָאֵל בְּעֵת רִחוּק עֵגֶל.
לִמְּדָם מְחֹקֵק סִדְרֵי עֲבֹדָה, כִּי בְשִׁבְתָּם פֶּתַח עֲלֵיהֶם הָפְקָד
לִרְחֹץ, לָסוּךְ, לְקַדֵּשׁ בְּדָם וָשֶׁמֶן, לִלְבֹּשׁ בַּדִּים וְלַחֲגֹר בְּמֵזַח,
לְמַלֵּא יָדָם יָמִים שִׁבְעָה — וַיְשִׂימֶהָ לְחֹק לְדֹרֹת עוֹלָם,
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

מִשְׁפָּחוֹת בְּרוּרִים גּוֹרָל יָטִילוּ, לְגַדֵּל סָגָן לַעֲלֹתוֹ בֶעָשׂוֹר.
מֵעֶרֶשׂ יְצוּעוֹ שְׁאֵרוֹ יַבְדִּילוּ, פֶּן־יִטְמָא שָׁבוּעַ בְּשִׁגְגַת נִדָּה;
מְקוֹם עֲצֶרֶת סְגָנִים בֵּית מוֹשָׁבוֹ, הֲלוֹא שָׁם יָלִין כָּל־יְמֵי שִׁבְעָה,
מַעֲלֶה מִנְחָה וְנֹתֵן סַמִּים, וְעֹרֵךְ נֵרוֹת וְרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ וָרֶגֶל;
מִמְּכַּר שַׁבָּתוֹת וְחֵלֶק מִשְׁמָרוֹת חֶלְקוֹ בְּרֹאשׁ כְּנֶגֶד כֻּלָּם.
מַחְכִּימֵי פְתִי יַעֲמִיתוּ־לוֹ, לְחַנְּכוֹ, לְשַׁנְּנוֹ בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר,
מַרְאִים לוֹ בְּעֶרֶב יוֹם סְלִיחָה פָּרוֹ וְאֵילוֹ וְזִבְחֵי קָהָל;
מַה־נָּאָה עֲבֹדָתְךָ — יֹאמְרוּ — חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי כָל־אֵלֶּה פְּעָלֶיךָ!
מַאֲכָל יַמְעִיטוּ מִמֶּנּוּ לְעֵת עֶרֶב, פֶּן־יֵרָדֵם וְיִקֶר מִקְרֵה־לָיְלָה,
מְחַנְּכָיו יְחַבְּרוּהוּ לְזִקְנֵי מַטֵּהוּ, וּבְבֵית רֹקְחֵי רֶקַח בַּשֵּׂם יַשְׁבִּיעוּהוּ:

נֶעְגַּם בִּבְכִי כִּי הֻרְשָׁע כְּפֶתִי, וְהֵם יִבְכּוּ פֶּן צַדִּיק יַרְשִׁיעוּ.
נְעִמוֹת מִדְרָשׁ וּמִקְרָא יְשׂוֹחֵחוּ, אַף בִּכְתָבֵי קֹדֶשׁ הֵם יַעֲסִיקוּהוּ;
נַפְשׁוֹ יְשׁוֹבֵבוּ בְּשִׂיחַ מַלְכֵי־קֶדֶם, אִם־בַּעַר הוּא וְלֹא־לָמַד לֶקַח.
נֹתְנִים שָׁאוֹן בְּעִיר הוֹמִיָּה לְהַשְׁבִּיעוֹ נְדֻדִים עֲדֵי־נָשֶׁף,
נָטָה לָנוּם שְׁנָתוֹ יַפְרִידוּ בִּנְעִימַת אֶצְבַּע צְרָדָה, בַּפֶּה וְלֹא־בְכִנּוֹר.
נֹצְרֵי חֻקִּים בְּזֵזֵי מִצְוֹת, לְהָרִים דֶּשֶׁן חֲצוֹת לַיְלָה הִקְדִּימוּ;
נֶהֶדְפוּ רָצִים בְּמַעֲלוֹת מִזְבֵּחַ, וְשָׁקְדוּ לְהַשְׁבִּית מְדָנִים בְּפַיִס.
נוֹעֲלוּ וְטָבְלוּ וְעָמְדוּ עֲטָרָה וְהֵפִיסוּ תְּחִלָּה עַל־תְּרוּמַת דָּשֶׁן;
נִצְבְּעוּ שֵׁנִית עַל־מַעֲשֵׂה כֶבֶשׂ וְעַל־דִּשּׁוּן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי וְנֵרוֹת;
נִתְחַדְּשׁוּ שְׁלִישִׁי לְסַמִּים, רְבִיעִי בְּתַעֲרוּבוֹת לַעֲרֹךְ הַנְּתָחִים:

שַׂר פָּקִיד נְגִיד מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ שָׁלַח לְקָדִים צִירֵי אֱמוּנָה,
שָׂח לָמוֹ: הַבִּיטוּ אִם־עָלָה הַשָּׁחַר, אִם־הֵפִיץ אוֹר קָדִים עֲלֵי־אָרֶץ,

סִפְּרוּ־לוֹ כִּי־בָרָק נֹגַהּ וְרָץ לְמִקְוֵה טֹהַר לְבֵית עֲזָרָה;
סָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם לִנְהֹג־בּוֹ בְּגֹדֶל בְּלִי־חֲזוּת מַעֲרֵהוּ;
שִׂמְלַת עֵרוֹ יְמַהֵר יִפְשֹׁט, וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל וַיַּעַל וַיִּסְתַּפָּג,
סָגָן הַמַּלְבִּישׁ יַעֲטֵהוּ בַדִּים, וַיֹּסֶף לְגַדְּלוֹ בַּעֲדִי בִגְדֵי־פָז;
שֵׁשׁ בְּמַטֵּה הוֹד וְלֵב לֹא־יַגְבִּיהַּ, לְבָשָׁם לִכְבוֹד אֵל וְלֹא לְמַעֲנֵהוּ.
סֵדֶר מִלְחָמוֹת בָּהֶם יִשְׁאַל, וְעֵינָיו לְמוֹרֵהוּ כְּתַלְמִיד לָרַב;
סוֹד יְגַלֶּה־לּוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים, אִם־עָלֹה אִם־חָדֵל, אִם־לְחֶרֶב אִם־לְיֵשַׁע.
סֹלּוּ לֵאלֹהִים בְּנֵי גוֹי גָּדוֹל, קָרוֹב בְּכָל־עֵת לְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת:

עָלַץ כְּמַלְאָךְ בְּשִׁבּוּץ מִכְנְסֵי־בַד כְּפָרָשׁ מוּכָן צִיר אֱמֶת לְשֹׁלְחָיו,
עֶרְוַת זִמָּה בָּהֶם יְכַסֶּה, כִּי כֵן מִצְוָתָם לְכַסּוֹת עֶרְוָה;
עַלְמוּת קוֹמָה יְמַלֵּא בִּכְתֹנֶת כְּפוּלָה מְשֻׁבֶּצֶת עַד־פַּסֵּי יָד,
עֲוֹן בֵּית יַעֲקֹב יְכַפֵּר בְּזֹאת, מִכְרֵי צַדִּיק עַל־כְּתֹנֶת פַּסִּים;
עֹז אַבְנֵט הִתְאַזֵּר בְּמֵזַח אֲרוּג־בָּד, וְלֹא־כִלְאַיִם כְּכָל־יְמֵי שָׁנָה,
עֲטֶרֶת רֹאשׁוֹ כְּהוֹד הַמְּלוּכָה, צְנִיף צְפִירַת שֵׁשׁ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת;
עָטוּי מְעִיל תְּכֵלֶת כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מְמַלֵּא בֵּית־יָד גְּלִילֵי זְרֹעָיו,
עָגֹל שְׂפַת־פִּיו, רֹאשׁוֹ כְתַחְרָא, מֵסַב קָלַע בְּלִי לְהִקָּרֵעַ,
עַל־פְּאַת שׁוּלָיו רִמֹּנֵי צְבָעִים וּפַעֲמֹנֵי פָז סָבִיב בְּתָוֶךְ,
עֵת יַשִּׁיקוּ קוֹל זֶה בָזֶה יְכַפֵּר בְּעַד־קוֹל מַכֵּה רֵעַ בַּסֵּתֶר:

פְּעֻלַּת חֹשֵׁב אֲרִיגַת הָאֵפוֹד, מָשְׁזָר שֵׁשׁ שְׁנִי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן,
פְּתִיל זָהָב נִטְוֶה בְּכָל־חוּט, וְנִתְלַבֵּשׁ בּוֹ מִלֵּב וְעַד־טַבּוּר,
פִּנּוֹת כְּתֵפָיו כְּזֹהַר הַמְּאֹרֹת, מַבְהִיקוֹת אוֹר מֵאַבְנֵי הַשֹּׁהַם,
פִּתְּחָם בְּשָׁמִיר זִכְרוֹן שְׁבָטִים הַמִּתְחַלְּקִים בְּשֵׁמוֹת וְאוֹתוֹת;
פֵּרַשׁ מִמֶּנּוּ חֵשֶׁב הָאֵפוֹד, אָרוּג כְּמַעֲשֵׂהוּ, וַיַּעְנְדוֹ לַאֲחֹרָיו,
פֶּרֶק עָוֹן צוּ רֹאשׁ דִּבְרַת קֹדֶשׁ, אֲפֻדַּת מַסֵּכַת אֱלֹהֵי זָהָב;
פְּנֵי לֵב הָאֵפוֹד קָרַע זֵרֶת עַל־זֶרֶת מְקוֹם יְרֻכַּס חֹשֶׁן בְּטַבְּעֹת זָהָב,
פָּקַד טוּרֵי אֶבֶן כְּמִסְפַּר דְּגָלִים שְׁמָם חָקוּק בָּם וַיְמַלְּאוּ חֹשֶׁן,
פָּז מֻסַבֹּת בְּמִלֻּאֹתָם, מַרְאֵה דְמוּתָם כְּמַרְאֵה עֵינָיִם;
פֶּרֶץ דְּבָקִים בֵּין אֵפוֹד לְחֹשֶׁן יְכַסֶּה בְּשַׁרְשְׁרֹת עֲבֹתֹת הַזָּהָב:

צִיץ פָּז מֻקָּף צִצֵּי פְּנִינִים דֻּבַּק וְחֻבַּר לְנֵזֶר הַקֹּדֶשׁ;
צְנִיף הוֹד שָׂם בַּמֵּצַח וְעָלָיו הַצִּיץ וְשִׂמַּת שֵׂעָר בֵּינוֹ לְמִצְנֶפֶת,
צוּר עוֹלָמִים שֵׁם הַנַּעֲרָץ חָקוּק עַל־צִיץ בְּמִכְתַּב חוֹתָם,
צֵאת טֻמְאַת עֲוֹן דָּם וָנֶסֶךְ יְרַצֶּה הַצִּיץ כְּנִיחֹחַ טָהוֹר.
צִיץ נֹבֵל, תּוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ, נֶחְשָׁב לְשָׁרֵת לְחֵי הָעוֹלָם;
צֹפֶה פְּנֵי־מֶלֶךְ וּבָא בְּחַדְרֵי־קֹדֶשׁ לָבֻשׁ בַּדִּים וְלֹא בְכֶתֶם אוֹפִיר!
צוּ עֹנֶשׁ מִיתָה לְבָאֵי עֲזָרָה, לְהַרְחִיץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּבֹאָם,
צִיר לָכֵן בְּטֶרֶם גִּשְׁתּוֹ לְשָׁרֵת יְמַהֵר יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
צְעִירָיו יַגִּישׁוּ אֶת תְּמִיד־הַשַּׁחַר, קְרָצוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ וְזָרַק,
צָעַד לְהַקְטִיר קְטֹרֶת וּלְהֵיטִיב נֵרוֹת, לְהַקְרִיב רֹאשׁ וְנֵתַח חֲבִתִּים וָנֶסֶךְ:

קָדַם בְּצֵאתוֹ לְבֵית פַּרְוָה בַּקֹּדֶשׁ וְסָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם,
קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְעָטָה כְּלֵי בַד וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ;
קֵרַב אֵצֶל פַּר חַטָּאתוֹ וְהוּא עֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ
וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשֹּׁמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

קֵדְמָה לְשַׁעַר אֵיתָן לִצְפוֹן מִזְבֵּחַ יְלַוּוּהוּ בְּכָבוֹד כֹּהֲנֵי מִשְׁנֶה,
קִימַת שְׂעִירִים הֲלוֹא שָׁם הָיְתָה וּכְלִי בֵּית הַנָּחַת גּוֹרָלוֹת זָהָב;
קִבְּצָם עַל־יַד וְטָרַף וּמַעֲלֶה, זֶה לְחֵי עוֹלָם וְזֶה לְמִיתַת צוּק.
קַחְתּוֹ בְיָמִין פּוּר חָקוּק לַשֵּׁם, סָגָן יַשְׁמִיעַ־לוֹ הַגְבַּהּ יְמִינֶךָ,
קְשִׁי מַעַלְלֵי־דוֹר בִּשְׂמֹאל אִם יַעַל, רֹאשׁ בֵּית אָב יָשִׂיחַ־לוֹ הַגְבַּהּ שְׂמֹאלֶךָ;
קָפַץ וּנְתָנָם עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהִצְרִיחַ בְּקוֹל רָם: לַשֵּׁם חַטָּאת!

קָשַׁר שָׁנִי בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דְּחָפוֹ לְמִדְבָּר וְזֶה לְבֵית שְׁחִיטָה.
וּבָא־לוֹ שְׁנִיָּה אֵצֶל פָּרוֹ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ —
וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

רָץ כַּדָּת וְקִבֵּל דָּם בִּכְלִי, וְאַחַר יְמָרְסֶנּוּ בְּמַעֲלוֹת אוּלָם.
רָמַס כֶּבֶשׁ וְעָלָה לַמִּזְבֵּחַ וּבְיָדוֹ מַחְתַּת פַּז הָאָדָם
רְצָפִים מְלֵאָה מִפְּנֵי מַעֲרָב; יָרַד וְשָׂמָהּ בְּרֹבֶד הַמַּרְצֶפֶת.
רֵעָיו יוֹצִיאוּ־לוֹ אֶת־הַכַּף וּכְלִי בֵּית צְבִירַת דַּקַּת הַדָּק,
רָקַח מְלֹא חָפְנָיו וְנָתַן לְתוֹךְ כָּף, נְטָלָהּ בִּשְׂמֹאל וּמַחְתָּה בְיָמִין;
רִכֵּב כֹּבֶד יָמִין עַל־שְׂמֹאל וְהִשְׂמִיל בַּהֵיכָל בַּעֲקֵב הַפָּרֹכוֹת,
רִגֵּל בְּקִרְבָּם מִנֶּגֶב לְצָפוֹן, וּבְהַגִּיעוֹ שָׁב עַד־חֲצִי הַבָּיִת;
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כְּמַרְאֵה שָׁדַיִם לְחוּצִים בַּפָּרֹכֶת וְאֵין־דֶּרֶךְ לַעֲבֹר,
רַב־כֹּחַ יוֹדִיעַ וְיִדְחֶה בַּפָּרֹכֶת וְיָבֹא בְּלִי־פֶשַׁע בֵּין־שְׁנֵי הַבַּדִּים,
רֹאשׁ עֲפָרוֹת חֶלֶד, אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה מְקוֹם מְכוֹן אָרוֹן, שָׁם שָׂם מַחְתָּה:

שָׁפַךְ בָּהּ קְטֹרֶת וְתִמֵּר עָשָׁן, וְהִצְדִּיד פָּנָיו וְיָצָא כְּדַרְכּוֹ;
שִׁוַּע בְּעַד־עָם בְּקֹצֶר בַּהֵיכָל, אֲשֶׁר לֹא יָשׁוּר רַב עַל־צָעִיר.
שׁוֹבֵב־לוֹ דָּם הַמְמֹרָס בּוֹ, וּבָא וְנִתְיַצֵּב בִּמְקוֹם עָמְדוֹ;
שָׁלַח אֶצְבַּע מְיֻמֶּנֶת וְטָבַל וְהִצְלִיף אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה בְּמִסְפָּר.
שָׁב וְשָׂמוֹ בְּכֵן וְשָׁחַט שְׂעִיר עָם וְקִבֵּל דָּם וּבָא וְהִצְלִיף כְּדַרְכּוֹ;
שִׁנָּהוּ בְּכַנּוֹ וְנָטַל דַּם פָּר וְכֵן יַזֶּה בָּאֹהֶל מוּל אָרוֹן חוּצָה,

שָׁב וַיְמִירֶנּוּ בְּדַם הַשָּׂעִיר וַיִּפְעַל־בּוֹ כְּמִשְׁפַּט דַּם פָּר.
שָׁלְמוּ כְּדַת הַזָּיוֹת פְּנִימָה, בְּלָלָם וְיָצָא לְחַטֵּא מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת,
שֶׁיַּתְחִיל מִקֶּרֶן צְפוֹנָה מִזְרָחָה, וּבַמָּקוֹם יִגְמֹר שָׁם יַזֶּה שֶׁבַע;
שָׁפַךְ שְׁאָר בַּחוּץ בִּיסוֹד פְּנֵי פֶתַח, כִּי בָם יְכַפֵּר עַל־עֶזְרַת הַקֹּדֶשׁ:

וְאַחַר כָּךְ בָּא־לוֹ אֵצֶל שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ וְעָווּ וּפָשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַּשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

תִּכֵּן אִישׁ מוּעָד לְשַׁלְּחוֹ, וְעָלָה וְהִקְטִיר חֵלֶב פַּר וְשָׂעִיר;
תְּקָפוּם בְּמוֹטוֹת חוּץ לְמַחֲנֵה עִיר, שְׂרָפוּם כָּלִיל עוֹר וּבָשָׂר וָפֶרֶשׁ.
תָּאַר שָׂעִיר לְרֹאשׁ הַמִּדְבָּר, מְשָׁכוּהוּ לְשַׁנֵּן בְּחִקֵּי עָשׁוֹר;
תְּחִלָּה יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וַיִּפְשֹׁט כְּלֵי בַד וַיַּעַט כְּלֵי עָשְׁרוֹ.
תַּם הֶגְיוֹנוֹ פָּשַׁט וְטָבַל וְעָטָה שְׁמֹנָה בְגָדִים וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ,
תְּשׁוּרַת כְּבָשִׂים וְאֵילִים הִכְלִיל, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט;
תִּרְגֵּל פְּעָמָיו לְבֵית הַטְּבִילָה, טָבַל וְסִפֵּג וְעָטָה כְלֵי בָד.
תַּלְמוּדוֹ יַעַשׂ כִּדְבָרוֹ וְקִדֵּשׁ וַיּוֹצֵא מִפְּנִימָה כַּף וּמַחְתַּת פָּר;
תֹּכֶן עֲבֹדַת כְּלֵי בַד הִשְׁלִים, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט וְהִנִּיחָם נֶצַח.
תָּכַף טְבִילָה וְלָבַשׁ כְּלֵי פָז, וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
תְּמִיד הָעַרְבַּיִם יַעֲשֶׂה כַּסֵּדֶר, וְהִקְטִיר קְטֹרֶת בֵּין נְתָחִים לְנֶסֶךְ.
תַּכְלִית מַעֲשִׂים נֵרוֹת הִבְעִיר, פֵּרַשׂ כַּפַּיִם, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט,
תִּלְבֹּשֶׁת שְׁאֵרוֹ חֲנִיכָיו יָרִיצוּ, יַלְבִּשֻׁם בְּכָבוֹד וַיֵּצֵא בְּמָשׂוֹשׂ;
תָּאֳרוֹ הִקְרִין כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ, מְשַׁלֵּחַ לִשְׁלֻחָיו צְדָקָה וּמַרְפֵּא.

תְּהִלָּה הִשְׁמִיעָם: לְכוּ שְׁתוּ בְּלֶב־טוֹב, אֵל נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע!
תְּמִימִים יְשָׁרִים לְנָוֵהוּ יְלַוּוּהוּ, שִׂמְחָה יַעֲשׂוּ בְּצֵאתוֹ בְּלִי־פֶגַע;
תֶּן־לָנוּ מוֹפֵת — בְּאָזְנָיו יֹאמֵרוּ — וְנֵדַע בַּמֶּה יְכֻפַּר עָוֹן;
תִּתּוּ צִיר שָׂעִיר, וְהוּא מְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת: הִלְבִּין כַּשֶּׁלֶג אֹדֶם הַשָּׁנִי!

יַנָּאי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ת')

לֵיל שִׁמֻּרִים

וּבְכֵן: וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה!
אָז רֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלָּיְלָה
בְּרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת זֶה הַלָּיְלָה
גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק־לוֹ לָיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה.

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה
הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לָיְלָה
וְיִשְׂרָאֵל יָשַׁר לְאֵל וַיּוּכַל לוֹ לָיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה.

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלָּיְלָה
חֵילָם לֹא־מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלָּיְלָה
טִישַׁת נְגִיד חֲרֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לָיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה.

יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלָּיְלָה
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לָיְלָה
לְאִישׁ־חֲמֻדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לָיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה.

מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה
נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה
פּוּרָה תִדְרֹךְ לְשֹׁמֵר מַה־ מִּלַּיְלָה
צָרַח כַּשֹּׁמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם־ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא־יוֹם וְלֹא־ לַיְלָה
רָם הוֹדַע כִּי־לְךָ הַיּוֹם אַף־לְךָ הַלַּיְלָה
שֹׁמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל־הַיּוֹם וְכָל־ הַלַּיְלָה
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַּת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּלִּיר

(בארץ ישראל, לערך ד"א ת"ן)

יִרְאַת אֱלֹהִים וּתְהִלָּתוֹ

(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן, בְּאַבִּירֵי אֹמֶץ,
בִּבְלוּלֵי קֶרַח, בִּבְדוּדֵי קָדַח,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִגְּלוּמֵי גוּשׁ, מִגָּרֵי גַיְא,
מִדְּלוּלֵי פֹעַל, מִדַּלֵּי מַעַשׂ,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ

בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים, בְּהִלּוּךְ מַחֲנוֹת,
בְּוַעַד אֲלָפִים, בְּנֹכַח רְבָבוֹת,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִזִּיו שֵׁנָה, מִזֹּהַר כֵּבֶה,
מֵחַסְרֵי שֵׂכֶל, מֵחָרְשֵׁי רֶשַׁע,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ

בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת, בְּטִכּוּס שְׁחָקִים,
בְּיִקְרַת עֲרָפֶל, בִּירִיעַת מְעוֹנָה,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ, מִכְּמוּסֵי דֹפִי,
מִלְּכוּדֵי פַּח, מִלְּעוּנֵי מָר,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ

בְּמַסְלוּלֵי זְבֻל, בִּמְרוֹמֵי שֶׁפֶר,
בִּנְטִיַּת דֹּק, בִּנְחִיַּת עָבִים,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִפְּרוּחֵי מָעַשׁ, מִשְּׂבֵעֵי רֹגֶז,
מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת, מֵעֲמָסֵי בֶטֶן,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ

בְּפִתְחֵי קָדוֹשׁ, בְּפִצְחֵי בָרוּךְ,
בִּצְדוּדֵי אַרְבַּע, בִּצְנוּפֵי שֵׁשׁ,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;

וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִקְּרוּאֵי אָיִן, מִקְּרָאֵי בְּחֹנֶף,
מִרְחֲקֵי אֱמֶת, מֵרֵקֵי צֶדֶק,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ, בִּשְׁבִילֵי מַיִם,
בִּתְלוּלֵי רוּם, בִּתְלוּיֵי גֹבַהּ,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִבָּשָׂר וָדָם, מֵהֶבֶל וָתֹהוּ,
מֵחָצִיר יָבֵשׁ מִצֵּל עוֹבֵר
וּמִצִּיץ נֹבֵל;
מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ, מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ,
וּמִמְּעוֹפְפֵי חַיָּה וּמֵחֲנִיטֵי נְשָׁמָה
וּמוֹצְאֵי יְחִידָה,
וְנִשְׁמָעִים בַּדִּין, וּמֵתִים בַּמִּשְׁפָּט,
וְחַיִּים בְּרַחֲמִים, וְנוֹתְנִים־לְךָ פְּאֵר
חַי עוֹלָמִים!

*

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים — וְאָדָם

(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ!

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ,
בְּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ,
גִּלָּה אוֹר לְעַבְדּוֹ,
דָּבָר מֵקִים לְעַבְדּוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: תַּחֲרוּת רַחֲמָיו,
שֶׁקֶר נְאֻמָיו,
רַבִּים אֲשָׁמָיו,
קְצַר יָמָיו,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד,
וְסֹפֵר וּמוֹנֶה עֲדֵי־עַד;
זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעָד,
חֶלֶד צֹפֶה בְּמִסְעָד,
לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: צִמָּאוֹן בְּקִרְבּוֹ,
פַּחַד בְּלִבּוֹ,
עָוֹן בְּחֻבּוֹ,
שִׂנְאָה בְּאִבּוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֹעֵן עוֹלָמוֹ,
יֹדֵעַ הֲדֹמוֹ,
כִּלְּלוֹ בִנְאֻמוֹ
לָעַד לַהֲקִימוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֲדֹנָי צְבָאוֹת שְׁמוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: נִכְנַס עִמּוֹ
מְזוֹן לַחְמוֹ,
לְהֵט בְּנָאֳמוֹ,
פַּעַם בְּיוֹמוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ,
נוֹרָא עַל־זְבֻלוֹ,
סְלוּדוֹ כְּגָדְלוֹ,
עֻזּוֹ כְּרֹב חֵילוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: יִשְׁתַּחֲוֶה לַמֹּלֶךְ,
טַרְפּוֹ לִמְצֹא מְהַלֵּךְ,
חֲבוּר עָצְבּוֹ מַשְׁלֵךְ:
זֶה־עֲמָלוֹ וְרֵיקָם יֵלֵךְ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחשֶׁךְ יֵלֵךְ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פְּאֵרוֹ בִּשְׁמֵי מְעוֹנָי,
צֹפֶה וּמַבִּיט עִנְיָנָי;
קִלּוּס שְׁמוֹ בַּהֲמוֹנָי,
רֹדֶה בְּקֶרֶב מוֹנָי,
לָכֵן יִתְגָּאֶה גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֲדֹנָי!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: וּמְבַקֵּשׁ חַיִל וּמַחְסֶה,
הוּא פְּשָׁעָיו יְכַסֶּה,
דֹּרֵךְ וּבָא עִם־חֹמְסֵי,
גּוֹזֵל עֲנִיֵּי רְמוּסֵי,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וּבַחשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שַׁדַּי רֹקַע הָאָרֶץ עַל־בְּלִימָה,
שֹׁכְנֶיהָ בְּלִי־הֱיוֹת לְשַׁמָּה;
תִּכֵּן עַל־מַיִם אֲדָמָה,
תֹּקֶף שְׁמוֹ לְרוֹמֵמָה,
לָכֵן יִתְגָּאֶה עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: בְּנָע וָנָד בָּאָרֶץ
בְּקוּמוֹ לְשׁוֹטֵט בָּאָרֶץ;
אִם־עוֹדֶנּוּ הַיּוֹם בָּאָרֶץ,
אֵינֶנּוּ מָחָר עֲלֵי־אָרֶץ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ?

*

קִינוֹת לְתִשְׁעָה בְּאָב

1

בְּלֵיל־זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵלִילוּ בָנָי,
בְּלֵיל־זֶה חָרַב קָדְשִׁי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנָי,
וְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל יֶהְגּוּ בִיגוֹנָי,
וְיִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף אֲדֹנָי:

בְּלֵיל־זֶה תְּיַלִּיל עֲנִיָּה נֶחְדֶּלֶת,
וּמִבֵּית אָבִיהָ בַּחַיִּים מֻבְדֶּלֶת,
וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת,
וְהָלְכָה בַשִּׁבְיָה וּבְכָל־פֶּה נֶאֱכֶלֶת,
שַׁלְהֶבֶת גַּחֶלֶת בֹּעֲרָה וְאֹכֶלֶת,
וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה,
רִאשׁוֹן גַּם־שֵׁנִי בֵּיתִי נֶחֱרָבָה,
וּבַת לֹא־רֻחָמָה וּבַת הַשּׁוֹבֵבָה
הָשְׁקְתָה מֵי־רֹאשׁ וּבִטְנָהּ צָבָה,
וְשֻׁלְּחָה מִבֵּיתוֹ וְגַם־נָשְׁתָה טוֹבָה,
גְּדוֹלָה הַשִּׂנְאָה מֵאֵת אֲשֶׁר־אֲהֵבָהּ,
וּבְאַלְמְנוּת חַיּוּת כְּאִשָּׁה נֶעֱזָבָה,
וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה קָדְרוּ וְחָשְׁכוּ הַמְּאֹרוֹת
לְחָרְבַּן בֵּית־קָדְשִׁי וּבִטּוּל מִשְׁמָרוֹת;
בְּלֵיל־זֶה סַבּוּנִי אֲפָפוּנִי צָרוֹת
וְגַם־קָרָא מוֹעֵד לְחָמֵשׁ גְּזֵרוֹת,
בִּבְכִי־חִנָּם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת,
כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה אֵרְעוּ חָמֵשׁ מְאוֹרָעוֹת,
גֻּזַּר עַל־אָבוֹת בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת,
וְדָבְקוּ־בוֹ צָרוֹת מְצֵרוֹת וְרָעוֹת;
מוּכָן הָיָה לִפְגֹּעַ פְּגָעוֹת,
וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל־זְוָעוֹת
קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן אֲדֹנָי!

2

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ עַד־לֹא בְרֵאשִׁית עִם־כִּסֵּא כָבוֹד לְצָרְפוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח שֻׁדַּד בְּיַד שֹׁדְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּרֹעֶה בְעֶטְיָה, וְרָעַשְׁתָּ וְרָגַנְתָּ: וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ לְאֵתָנֵי קֶדֶם בְּחֶרְדַּת מִי־אֵפוֹא,
לָמָּה לָנֶצַח צֻמַּת בְּיַד צָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג, מַר צֹרֵחַ: מֶה לִידִידִי פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר פַּצְתָּ לְמַעֲנוֹ לָצִיר: וְאַתָּה עֲמֹד עִמָּדִי פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח עֹרְעַר בְּיַד עֲרֵלִים
וְנִהְיֵיתָ כְּשֹׂנֵא וָצָר, וְאַיֵּה אִוּוּי: אֵשֵׁב פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר נָחִיתָ בְּעַנְנֵי הוֹד לְאֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֵינֶנּוּ פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח מֹאַס בְּיַד מֹרְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּלֹא־יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ, מַה־לְּךָ פֹּה וּמִי־לְךָ פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ לְחֹפֵף לְחֻפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח יָעָה בְּיַד יְהִירִים
וְנִהְיֵיתָ כְּטֶשׁ בֶּחָלָל, וְאֵין־עוֹד נָבִיא, וְנַמְתָּ: הַאֵין פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר חָנִיתָ מֵאָז בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח זֻנַּח בְּיַד זָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּוָתִיק יָצָא חוּצָה וְלֹא־עָבַר פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר הֵכַנְתָּ לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ גּוֹרָל פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח דֻּחָה בְּיַד דּוֹמִים
וְנִהְיֵיתָ כְּגֵר בָּאָרֶץ וְנַמְתָּ: כִּי־לֹא נָסֹב עַד־בֹּאוֹ פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר בַּעֲוֹן בִּצְעִי חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח אֻפַּל בְּיַד אֲרוּרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּאֹרֵחַ בְּמָלוֹן, וְעַד מִי־לְךָ פֹּה?

אָחוֹר וָקֶדֶם מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לְכָל־דּוֹר וָדוֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֻפּוֹ,
עַל־מָה מִכָּל־אֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ?
זֹאת בַּעֲלִיל כִּי־פִיד חָקוּק בְּכַפּוֹ,
רְפָאוּתִי בְּטוּחָה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ —
וְעַד־עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ?

3

אָז בִּמְלֹאת שֵׁפֶק יָפָה כְתִרְצָה,
הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה;
בֶּן־חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא,
אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר מְגֻוֶּלֶת מָצָא.

„גּוֹזְרַנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם:
אִם־שֵׁד לְשֵׁדִים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי אָדָם?

דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׂר וָדָם,
פַּחְדֵּךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים לְבַדָּם.“

„הֵן לֹא־שֵׁד אֲנִי וְלֹא גֹלֶם פָּחַת,
יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת;
וְהֵן לִשְׁלֹשָׁה אֲנִי, וּלְשִׁבְעִים וְאֶחָד,
וְלִשְׁנַיִם עָשָׂר, וְשִׁשִּׁים, וְאֶחָד.

זֶה הָאֶחָד אַבְרָהָם הָיָה,
וּבֶן־הַשְּׁלשָׁה — אָבוֹת שְׁלִשִׁיָּה,
חֹק שְׁנֵים עָשָׂר — הֶן־הֵן שִׁבְטֵי־יָהּ,
וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְשִׁבְעִים וְאֶחָד —
סַנְהֶדְרִיָּה.“

„טַעֲמִי הַקְשִׁיבִי וַעֲשִׂי תְשׁוּבָה;
יַעַן הֱיוֹתֵךְ כָּל־כָּךְ חֲשׁוּבָה,
יָפֶה־לָּךְ בְּעֶלֶץ וְלִשְׂמֹחַ בְּטוֹבָה,
וְלֹא־לְקָרֵא עוֹד בַּת הַשּׁוֹבֵבָה!‘

„כִּי־אֵיךְ אֶשְׂמַח וְקוֹלִי מָה־אָרִים,
הֵן עוֹלָלַי נִתְּנוּ בְּיַד צָרִים,
לָקוּ נְבִיאַי וְדָמָם מֻגָּרִים,
גָּלוּ מְלָכַי וְשָׂרַי, וְכֹהֲנַי בְּקוֹלָרִים;

מְלוֹן מִקְדָּשִׁי בַּעֲוֹנַי נָדַד,
הוֹדִי מֵאָז בָּרַח וַיִּדַּד,
נֹעַם אָהֳלִי בְּעַל־כָּרְחִי שֻׁדַּד,
רַבָּתִי עָם אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד!“

שָׁחָה הָאִשָּׁה לַנָּבִיא יִרְמְיָה:
„שַׁח לֵאלֹהֶיךָ בְּעַד מַכַּת סֹעֲרָה
עֲנִיָּה,

עַד־יַעֲנֶה אֵל וְיֹאמַר: דַּיָּהּ!
וְיַצִּיל בָּנֵי מֵחֶרֶב וְשִׁבְיָה.“

פַּלֵּל תְּחִנָּה לִפְנֵי קֹנוּ:
‚מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם כְּאָב עַל־בְּנוֹ!‘
צָעַק: „מַה־לְּאָב שֶׁהֶגְלָה בְּנוֹ,
וְגַם אוֹי לְבֵן שֶׁעַל־שֻׁלְחַן אָב
אֵינוֹ!“

„קֻם לְךָ, יִרְמְיָה, לָמָּה תֶחֱשֶׁה,
לֵךְ קְרָא לְאָבוֹת וְאַהֲרֹן וּמשֶׁה,
רֹעִים יָבֹאוּ קִינָה לְהִנָּשֵׂא,
כִּי־זְאֵבֵי עֶרֶב טָרְפוּ אֶת־הַשֶּׂה!“

שֹׁאֵג הָיָה יִרְמְיָה הַנָּבִיא,
עַל־מַכְפֵּלָה נֹהֵם כְּלָבִיא:
‚תְּנוּ־קוֹל בִּבְכִי אֲבוֹת הַצֶּבִי,
תָּעוּ בְנֵיכֶם וַהֲרֵי־הֵם בַּשֶּׁבִי!

אִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְּרִית,
אַיֵּה זְכוּת כְּרוּתֵי בְרִית?‘
„מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם, בָּנַי,
גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי!“

שָׁמֵם מִקְדָּשׁ מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד,
עַל כִּי־יְדִידִים נִתְּנוּ לְהַמְעֵד.
תְּשִׁיבֵם כְּמֵאָז, סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד,
תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי בָא מוֹעֵד!

שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוֹרְיָה, באיטליה הדרומית; מת ד״א תרמ״ז)

פִּזְמוֹן

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיָי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים,
גַּם־הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שֹׁכֵן מְרוֹמִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים,
צָקוּן לַחֲשָׁם קְשַׁב־יָהּ שֹׁכֵן מְעָלִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

פְּחוּדִים הֵם מִכָּל־צָרוֹת מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִמְּגַדְּפֵיהֶם,
נָא אַל־תַּעַזְבֵם אֲדֹנָי, אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

טוּבֹתֶיךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה,
וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל־יִמְשְׁלוּ־בָם רְשָׁעִים,
כַּלֵּה שֵׂעִיר וְחֹתְנוֹ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם
וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְּפִלָּתָם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

אֲמִתַּי בֶּן־שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוּרִיָה, לערך ד״א תר״ם)

סְלִיחָה

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת
הָשְׁפַּלְתִּי עַד תְּהוֹמוֹת,
וּמִיּוֹם שֶׁנִּתַּתִּי לְשַׁמּוֹת
אֵין עֵזֶר וּתְקוּמוֹת!

מַדּוּעַ כָּל שְׁכֵנִים
מִתּוֹךְ חָרְבוֹתֵיהֶם נִבְנִים,
וַאֲנִי כַּמֶּה שָׁנִים
בֹּכֶה עַל־שְׁנֵי חֻרְבָּנִים?!

תַּרְבּוּכוֹת כָּל בָּנוֹת
בְּשִׂמְחָה וּבִנְגִינוֹת,
וּבְנוֹת־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הָאֲנוּנוֹת
תָּמִיד בִּנְהִי וְקִינוֹת!

יָדַעְתִּי כִּי מַלְעִיבִים:
„מַה־לָּכֶם עֲנִיִּים וַעֲלוּבִים,
כִּי־מִקֶּדֶם כְּבָנִים חֲשׁוּבִים —
וְעַתָּה כִּכְלִי־רִיק וּכְלָבִים?

חֲזוֹת קֵץ גָּלוּת
עַד־מָתַי אַתֶּם בְּסִכְלוּת?
הֲלֹא תֵדְעוּ בִּפְלִילוּת
כִּי־תִקְוַתְכֶם הֶבֶל וְהוֹלֵלוּת!"

זֹאת בְּעֵת אֶשְׁמַע,
עֵינִי דָּמַע תִּדְמַע,
בְּמַר־נֶפֶשׁ אֶזְעַק וְאַשְׁמַע:
„עַד־אָנָה יְיָ, שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע!"

קָדוֹשׁ, שֹׁכֵן עֲרָבוֹת,
תְּפִלּוֹתֵינוּ תִּהְיֶינָה עֲרֵבוֹת;
אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת
הַרְאֵנוּ־נָא נֶחָמוֹת טֹבוֹת!

*

פִּזְמוֹן

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן,
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת;
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים,
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה, וְנַקֵּה —
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ!

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה,
בִּרְאֹתִי כָּל־עִיר עַל־תִּלָּהּ בְּנוּיָה
וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה —
וּבְכָל־זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ!

מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי,
וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי,
וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי,
כִּי כָל־לֵבָב דַּוָּי וְכָל־רֹאשׁ לָחֳלִי!

תָּמַכְתִּי יְתֵדֹתַי בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה תֵבוֹת,
וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת — כִּי לֹא־נִשְׁלָבוֹת;
לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בֹּחֵן לִבּוֹת —
בָּטוּחַ אֲנִי בְאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת!

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת,
שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת,
וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת,
כִּי־לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת!

זְבַדְיָה

(נראה שהיה בן דורו ומקומו של אמתי)

סְלִיחָה

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק,
בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם־יְבַדֵּק,
גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא־יִצְדָּק!

הֲפִי־תִתֵּן בִּצְבָא מָעְלָה,
הֵן־בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה,
וְאַף־שֹׁתֶה כַּמַּיִם עַוְלָה!

זְכוּת וּצְדָקָה אֵין־בָּנוּ,
חֵטְא וְרֶשַׁע כֻּלָּנוּ,
טוֹב אַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ!

יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ,
כְּרַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ
לְבִלְתִּי כְּרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ!

מְשׁוּבֹתֵינוּ רַבּוּ מִלִּמְנוֹת,
נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת,
סְלִיחָה מְצֹא לַעֲוֹנוֹת;

עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֵין־אָנוּ סְמוּכִים,
פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים,
צְדָקָה־מְצֹא תַּחַן עֹרְכִים.

קָו אַל־תִּמְתַּח בְּאָרְחֹתֵינוּ,
רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ,
שָׁוְא וְהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ.

תָּשׁוּב עַל־הָרָעָה תִּנָּחֵם,
זֶה־דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם,
בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ רַחֵם!

דְּרָכֶיךָ לֶעָנָו לְהוֹרוֹת
יִדַּעְתּוֹ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת,
הִבְטַחְתּוֹ שֶׁאֵין־רֵיקָם חוֹזְרוֹת;

חִנּוּן־בָּם סָדַרְנוּ לְפָנֶיךָ,
זַעַק קְשַׁב מִמִּתְחַנְנֶיךָ,
וְאַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־קוֹרֵישׁ

(בטוהראת, אפריקי הצפונית־מערבית; לערך ד״א תר״ס)

רְהוּטָה

וּבְכֵן: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

לְךָ אָמַר לִבִּי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ בְּנֵי אֱלֹהִים יָרִיעוּ בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר לַעֲבוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ גִּבּוֹרֵי כֹחַ וּצְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לִסְגּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ דִּגְלֵי בְנֵי אֵלִים וּמַרְאֵיהֶם כְּלַפִּידֵי כִידוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ הֲמֻלַּת נְהַר דִּי־נוּר וְאֶלֶף אַלְפִין מְשַׁמְּשִׁין בִּגְדוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ וְרִבּוֹ רִבְוָן — זֶה יִכְרַע וְיִקּוֹד, וְזֶה יִשָּׂא הוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ זְבֻלֵי מְרוֹמִים, וְדָרֵי הֲדוֹמִים, וּמִלְּבַדְּךָ אֵין עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ חֵילֵי עֶלְיוֹנִים, שִׁבְחֲךָ מְשַׁנְּנִים, אַל־דֳּמִי לָהֶם לְכְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ טַפְסְרֵי טָהֳרָה, מְפָאֲרִים בְּשִׁירָה בְרוּרָה, לַעֲנוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ יִרְעֲדוּ וְיִפְחֲדוּ, וְיִתְעַתְּדוּ וִיסַלְּדוּ בְּסִלּוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ כָּל־בֶּרֶךְ תִּכְרַע, וְכָל־לָשׁוֹן תִּשָּׁבַע, וְכָל־סָתוּם וְכָל־סוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ לְבוּשׁ עֹז וְתוּשִׁיָּה, וְעֹמֶק פְּלִילִיָּה, וְצִדְקָתְךָ תַעֲמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ מֶמְשָׁלָה וּגְדֻלָּה, וְכָל־סוֹף וּתְחִלָּה, מֵעוֹד וְעַד־עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ נָגֶד וְנָפֶק, וּמִשְׁפַּט חֹזֶק, וְדִין עֹמֶק, וְחֶסֶד כֵּם בִּסְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׂרָפִים עָפִים, וְכַנְפֵיהֶם מְרַפִּים, וְגַבֹּתָם מְחַפִּים לִרְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ עִירִין לֹא־יְשֵׁנִים, יְקִצִים לֹא־רְדוּמִים, שִׁבְחֲךָ לִתְמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ פָּנִים אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, אָדָם וְאַרְיֵה וְשׁוֹר וָנֶשֶׁר, בִּפְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ צְבָאוֹת, גַּבּוֹת עֵינַיִם מְלֵאוֹת, גַּבֵּיהֶן גְּבֹהוֹת, לִשְׁקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ קַלִּים כַּבְּרָקִים, חָשִׁים כַּבְּזָקִים, מִתְדַּפְּקִים לִרְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ רוּחוֹת מַלְאֲכֵי אֵשׁ, וּמְשָׁרְתִים לַהֲטֵי אֵשׁ, מִתְיַקְּדִים יְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׁבִיבֵי נָכוֹן מֵאָז, וְגַלְגַּלֵּי כֵם נֶאֱחָז בְּדֶלֶק נוּר לִרְפּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ תְּהִלָּה, וְלֹא עַוְלָה, וְלֹא מִקָּח לְשֹׁחַד — וְהַכֹּל לִפְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן

(מעיר פיום במצרים; מת בסורא ד״א תש״ב בהיותו כבן חמשים שנה)

תּוֹכֵחָה

אִם לְפִי בָּחְרְךָ, צוּרֵנוּ, בָּאָדָם הַזֶּה הַדַּל —
הוּא כְתוֹר הַמַּעֲלָה, וּמַה־שֶּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע־בּוֹ?
אִם לְפִי בִנְיָנוֹ וְרִקְמוֹ — כְּחֶרֶשׂ מִן־הַחֹמֶר לֻקָּח,
מַעְיְנוֹת דָּם וָרִיר, מְעוֹנוֹת רִמָּה וְתוֹלַעַת!
אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אִם־אַבִּיעַ מַעֲלָלָיו,
נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחַח מַעֲשָׂיו אִם־אֶזְכְּרָה;
אוֹי לוֹ מִיִּצְרוֹ אוֹי לוֹ מִיֹּצְרוֹ,
יָדוֹ בְכָל־יָצוּר לְשַׁחֲתָם וְיַד כֹּל בּוֹ לְהַשְׁחִיתוֹ!

בְּעוֹלָמוֹ נֶחְשָׁב הוּא כְּבֵין צְעָדָיו קִמְּשֹׂנִים,
וְכָל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ עַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ;
בָּרָד וְשַׂעַר קֶטֶב, חֹם חֹרֶב צָרֶבֶת,
בְּתוֹךְ לְבָאִם לְהָטִים, כַּמָּה יִפְקַח עֵינָיו וְיִזָּהֵר!
בְּעֹט יִבְעַט כְּשָׂבְעֵהוּ, וְעֵת כִּי־יִרְעַב וְהִתְקַצָּף,
גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ, כִּי כָל־יָמָיו מַכְאוֹב וָכַעַס;
בַּיִת בְּבַיִת הוּא מַגִּיעַ, וְדַיּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת אֲחֻזַּת־קָבֶר:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

גַּאֲוַת לִבּוֹ תַּשִּׁיאֵהוּ לְהִתְנַשֵּׂא עַל־בָּמֳתֵי עָב, —
וְעַל־כָּל־חַי יִתְיָהֵר — וּפֶתַע נוֹקַשׁ וְנִלְכָּד.
גֹּבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרֹשׁ, הוּא וְאֶפֶס עוֹד מִלְּכוֹ,
אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יוֹרֵד, בַּדֵּי עָפָר לַמּוּצָק.
גּוּשׁ בָּאוּשׁ גָּלְמֵהוּ, זִרְמַת תַּעַב מִקְפֵּהוּ,
כְּשַׁבְּלוּל אִם יִמָּס, נֵפֶל שֶׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע.
גָּחָה חִבְּלָה יְלָדַתְהוּ וְנִמְלָט, נָפַל עַל־רֹאשׁ —
נִפְלוֹ חַלּוּתוֹ הִיא, אֵין לוֹ תְקוּמָה מִמֶּנָּה.

דְּהוּהוּ לְמוּסַר מְחַנְּכָיו, הִמְרִיצוּהוּ מַכּוֹת וְהוֹגוּהוּ,
אָכֵן לַשָּׁוְא יְסוּרֵימוֹ, וְהוּא כְעֵגֶל לֹא לֻמָּד.
דַּעַת יִדְרשׁ כָּל־יָמָיו וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ,
מִדַּת יָמָיו וְחֶלְדּוֹ נִשְׂגְּבָה לֹא־יוּכַל לָהּ.
דַּעַת מַה־יֵּלֶד יוֹם מָחָר — נִבְעָר מִדַּעַת מַה־יֶּהִי,
עַל־כֵּן מָלֵא לִבּוֹ פַּחַד וְעִצָּבוֹן, יָשִׁית עֵצוֹת וְיִתְעַשֵּׁת.
דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה מַחְשְׁבֹתָיו כְּשֶׁתִּפּוֹל רָעָתוֹ פִּתְאֹם:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

הַוָּה גְדוֹלָה עָלָיו תַּאֲוַת מַאֲכָל לַחְמוֹ,
כְּמוֹ פְּרָאִים וּבְנֵי־שַׁחַץ יְמַלֵּא חֹרָיו הַטָּרֶף,
הַשֹּׁתִים עַד־כְּלוֹתָם, הָרֹמֵשׂ וְהַשָּׁט עַד־תֻּמּוֹ,
וְהוּא כַּמָּוֶת לֹא־יִשְׂבָּע וְכָאֲבַדּוֹן לֹא־יֹאמַר הוֹן.
הַוּוֹת יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וּבְאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשֶׂנָּה,
יַשְׁכִּים בְּיוֹמָם לַעֲטוֹת כְּלֵי חָמָס וְאַכְזְרִיּוּת;
הֲתָלִים בְּפִיהוּ מִחוּץ דַּעַת הַבְּרִיּוֹת לִגְנֹב,
אִם־נֶחְקַר וְיִבָּחֵן נִמְצָא כֶּסֶף סִיג מְצֻפֶּה.

וְיִשְׂמַח בְּכָל־שְׁאָט כִּי הֵבִין לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֹמֶר אֱמוּנָה,
רְמִיָּה כִּי־יַחֲלִיף אַף גִּילַת־לוֹ וְרַנֵּן.
וּמִי־שָׁמַע כָּזֹאת, הֲיִשְׂמַח לְאֵידוֹ בְּטִפְשׁוֹ?
וְלוּ הֵשִׁיב אֶל־לִבּוֹ כִּי אַתָּה מְפַרְנְסוֹ דַּיּוֹ!
וּלְעֵת תִּבָּקַע כְּרֵשׂוֹ וְיוֹרֶה הַפֶּרֶשׁ עַל־פָּנָיו,
כְּאֹמֶרֶת הֵא־לְךָ שׁוֹטֶה כָּל־גָּזֵל שֶׁנָּתַתָּה בִּי!
וְתַעֲנוּגֵי עָשְׁרוֹ הוּסְרוּ וְנִשְׁאַר עֲוֹנָם בְּנַפְשׁוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

זַעַף אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ אֹיְבָיו אֹרְבָיו הֵמָּה,
תֵּת־לוֹ מוֹקֵשׁ וּמַלְכּוֹד לְאַרְבַּע מִיתוֹת וְדִינֵיהֶם;
זַלְעָף, דָּעוּךְ וְתֹעֶה כְּרֹכֵב עָרוֹד,
וּמְשֻׁלָּח כָּאֳנִיָּה בְּלֶב־יָם מִטָּרֶפֶת וְהַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר.

זְנוּת יִקַּח לִבּוֹ, חָכְמָתוֹ תְּבֻלָּע כִּי יַעֲגֹב,
כְּצִפּוֹר אֶל־פַּח יָרוּץ, נַפְשׁוֹ הַיְקָרָה יָצוּד,
זָעוּ אֵבָרָיו מִפְּנֵי זָרָה, נִקְרַע הַסְּגוֹר מִן־הַשְּׁאֵר,
וְלֹא־יִמְאַס כָּל־טְמֵאָה וְלֹא־יִגְעַל כָּל־דָּוָה.

חָתָה אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וְלֹא־חָשׁ, וּבָנָיו יֶרֶב הַמַּשָּׂא,
לֹא־יִשָּׂא לַמָּרוֹם עֵינוֹ, יִזְכֹּר בֹּרְאָיו וְיֶחְדָּל.
חֵץ כְּבֵדוֹ יְפַלַּח, חֶלְאָתוֹ וְזֻהֲמוֹ בְּנֹצָתוֹ,
סָפֵק כַּף אֶל־כַּף וְיִתְנַחֵם עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ;
חָלְפָה כְּרֶגַע תְּשׁוּקָתוֹ וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה,
חַיָּב לְאֶלֶף כְּרִיתוּת וּמַה־יֶּשׁ־בּוֹ עוֹד מִמֶּנּוּ?
חַת הוּא מֵעֵינֵי כָל־בָּשָׂר וְעֵינֵי אֲדֹנָי מְשׁוֹטְטוֹתָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

טֹרֵף נַפְשׁוֹ כִּי יַעֲשֹׁק וְעִם־גַּנָּב עַד יְחַלֵּק,
וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ, וְאֶת־הָאֶבֶן וְאֶת־הָעֵץ כִּלָּתוּ.
טַע שָׂדֶה זָמַם קָחַת, חָרַץ וְרָצַח וְגַם יָרָשׁ,
תְּקֻלַּל חֶלְקָתוֹ כְּגַנָּבוּת בְּעֵמֶק עָכוֹר לְגַלִּים;
טֶרֶם יִמְשֹׁל כָּלָה מֹשֵׁל, כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא,
סִבְלָהּ הַכְּסִיל בְּחֵיקוֹ וּפָנָיו חָפוּ בְּרָב־עָם.
טְמוּנָה קִנְאָתוֹ בְלִבּוֹ בִּרְאֹתוֹ טוֹבָה לְגִילָיו,
תָּמוּת נַפְשׁוֹ עִמָּם יְאַב, וּמִי כָמוֹהוּ מֵרִים אִוֶּלֶת.

יְגָרֶה מָדוֹן בְּשָׁלוֹם וְלֹא בְיָד יַשְׁקִיט רִיב,
יִשֹּׁךְ בְּלוֹא־לָחַשׁ, וְיָמִית וְאֵין יְכֹלֶת לְהַחֲיוֹת.
יִשְׁתֶּה מֵי הַיָּם וְהֶאֱזְנִיחוּ, יַעֲשֹׁק נָהָר וְלֹא נָח,
יָנוּחַ הַכִּבְשָׁן מֵעֲשָׁנוֹ וְהוּא בְקִנְאָתוֹ כִּיֹקֶדֶת.
יְצוּדֵהוּ לְשׁוֹנוֹ לְמַדְחֵף, סַפַּחַת בִּגְוִיּוֹ יִפְשֶׂהוּ,
יַהַרְגֵהוּ כַעְסוֹ כְּפֶתֶה, תְּגַמְּאֵהוּ מַשְׂטֵמָה לְמוּתֶת.
יַחַד מְקַנֵּא וּמְקֻנָּא יַעֲבֹרוּן וְכָל־קִנְאָתָם — יִהְיוּ הָבֶל:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

כְּחֶרֶב חַדָּה יְלֻטַּשׁ, אִם תִּמְצָא יָדוֹ מֶמְשֶׁלֶת,
לְרַצּוֹת עֲבָדָיו וְהַמֵּרֵעִים וְלֹא־יַגִּיעַ רְצוֹנָם סֶלָה.
כִּתְרוּהוּ כָּל־צַד וַיַּקִּף, בְּלִי־עָוֹן יְרֻצּוֹן מֵרוֹץ,
כַּמָּה בְנַפְשׁוֹ יִזָּהֵר לוּלֵי יָסֵף שֹׁמֵר כָּל־יָצוּר!
כְּסַרְסוּר בֵּין אֵל לָעָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ הָפְקָד,
נִחַר גְּרוֹנוֹ מִלִּזְעֹק, נָחַר מַפּוּחוֹ מִלִּצְרֹף,
כַּמָּה יִבְרַח וְיֵלֵךְ לְבַל־יִקְשֹׁר עָלָיו קֶשֶׁר,
וּכְהֶרֶף עַיִן שְׁטָפוּ שֶׁטֶף — אֵי כְבוֹדוֹ וּגְבוּרָתוֹ?!

לְאֶרֶץ מְלֵחָה נִדְמָה אִם־לָקָה יִלָּקֶה בַּעֲרוֹרֶת,
נְדָרָיו נִתְּכוּ כַּמַּיִם עַד יָנוּב פְּרִי הַבָּטֶן.
לְתוּגָה לוֹ רֹב יְלָדָיו; יֵשׁ מֵהֶם לְאִבְחַת־חֶרֶב,
וּמֵהֶם שְׁכֹל וְאַלְמוֹן — לָרִיק יָגַע בָּם וַיְטַפֵּחַ.
לְחָלְיָם יִדְאַג לִבּוֹ, לִשְׁמֹר סַמֵּיהֶם,
יַעֲשָׁק־נָא פֶּן־יֵרַע הַבֵּן וְיִתְפָּרֵץ מוּמֵי הַבַּת וּפֶן־תִּתְחַלָּל.
לְעֵת תִּתְקַפֵּהוּ וְיַחֲלֹף יִכְבְּדוּ בָנָיו וְיִצְעֲרוּ וְלֹא־יָבִין לָמוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

מִי יְמַלֶּל־לוֹ וִיבַשְּׂרֵהוּ בְּעוֹדֶנּוּ רַךְ כִּי יַזְקִין,
יִשְׂמַח כִּי הִגִּיעַ אֵלָיו, מִשְׁאֲלוֹת מִבְרָכָיו מְלָאוּ;
מָצָא זֶה־יוֹם שֶׁקִּוָּה וְלִבָּתוֹ עָלָיו רְטַפֶּשֶׁת,
נִמְצְאוּ יְמֵי רָעָתוֹ, שָׁנִים לֹא חָפֵץ בָּמוֹ;
מִבֵּיתוֹ שֹׁמְרָיו זָעֲזְעוּ וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ נִגְעֲגְעוּ,
מִעֲטוּ טַחֲנוֹתָיו וַתִּקְהֶינָה, וְרֹאוֹתָיו אָסְפוּ נָגְהָם,
מִקּוֹל צִפּוֹר יִתְנוֹדֵד, וְצָלֲלוּ שְׂפָתָיו וּבְנֵי שִׁירוֹ:
אִם־יָשִׂים בֵּאלֹהִים כִּסְלוֹ — כִּכְלוֹת כֹּחוֹ לֹא יַעַזְבֵהוּ.

נַעַר הָיָה וַיְבַעֲתֵהוּ תְּאֵי דָם וּבָרָק מִמְּרֹרָתוֹ,
חֲמָתָם רוּחוֹ תֵּשְׁתְּ, כַּמָּה יְכַלְכֵּל וְיִשָּׂא!
נִתְּקוּ סִמְפּוֹנֵי חֲדָרָיו בִּימֵי בְחוּרָיו בְּהַקְדִּיחַ,
וַיְּלִיל עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא־צָעַק וְלֹא־שָׁב עַד־הַמַּכֵּהוּ.

נֹהֵג כְּיוֹנַת אֵלֶם, יְצַפְצֵף כְּעָגוּר וּכְסוּס,
וְהָיָה כִּי־יִרְאֶה הָרְוָחָה וְהִכְבִּיד אֶת־לִבּוֹ וְהִקְשִׁיחַ.
נֶחְפָּז לָלֶכֶת צֵאת כְּשֶׁבָּא מִכָּל־תִּקְוָה:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

שָׁב וְתַשׁ כֹּחוֹ, בֻּלַּע בְּקָרֶה וְאַף עֹצֶר,
עַד־שֶׁר רִאשׁוֹנָה פְּקֻדָּה בָּאָה אַחֶרֶת וְגַם מִבֶּהָלָה;
סָס יֹאכְלֵהוּ כַּצֶּמֶר, עָשׁ יְבַלֵּהוּ וְרִקָּבוֹן,
שְׂבַע יָמִים בְּרֹב רֹגֶז מְעַט וְרָעִים וּמְרֹרוֹת.
שָׂמְחוּ־לוֹ גָּרֵי בֵיתוֹ נְעִמּוֹתָיו כִּי יִרְאוּ מְחוּצָה,
וְלִבּוֹ יוֹדֵעַ מָרָתוֹ וְעֻלּוֹ כִּי נָטַל עָלָיו.
סָע מַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע אֶל־אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל,
שָׁלַף וַיֵּצֵא בְּבוֹא יוֹמוֹ מִכָּל־יֵשׁ וְתַעֲנוּג וְעֶשְׁתּוֹנוֹת.

עָלָיו נֶהֶפְכוּ צִירָיו, חֶבְלֵי־מָוֶת וְאֵימוֹתָיו,
שָׁתָה כּוֹס מָוֶת מַר וַיִּמֹּץ חַרְשֶׁיהָ יְגָרֵם בְּקָצֶף.
עֲטִינָיו מָלְאוּ רֹאשׁ, וְלַעַן עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה,
כָּבָה הַנֵּר וַיִּדְעָךְ, וַתִּקְדַּר נַפְשׁוֹ בַּעֲרִיפֶיהָ.
עֻצַּר חֶבֶל כַּסְפּוֹ וְגֻלַּת הַזָּהָב נֶחְבָּסָה,
אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יַמּוֹ וַיּוּעַם כִּתְמוֹ הַטּוֹב.
עָפָר מִי־יְגַלֶּה מֵעֵינָיו לִרְאוֹת מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

פָּרְחָה נַפְשׁוֹ אֶל־מְעוֹנָהּ, לַיָּצוּעַ אֲשֶׁר יְצָעַתְהוּ
בִּצְרוֹר הַחַיִּים — אִם זַכָּה, וְהַמַּרְשַׁעַת בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע;
פִּרְדָּה מִתּוֹךְ נִדְנָהּ, וְכָל־שֶׁכֵּן מֵאָח וָשׁוֹעַ,
גַּם־זֹה רָעָה חוֹלָה כִּי נוֹתְרָה כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת.
פִּגְרוֹ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, אֲשֶׁר כָּל־יָמָיו יְעוֹדְדֶנּוּ,
נִמְאַס וְנִטְבַּל בַּשַּׁחַת, וְנַפְשׁוֹ עָלָיו אֹבָלֶת;
פְּנֵי לְבוּשׁוֹ מִי־יְגַלֶּה וְרֵיחוֹ מִי־יוּכַל לְהָרִיחַ,
פָּקוּד וְנָתוּן בְּאַשְׁמַנּוֹ לְעֵת מַתַּן הַחֶשְׁבּוֹן.

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְּהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִכָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנֵעַ!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלֹשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קְדֹרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קְבֶצַת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְעֵינֵינוּ אָנוּ, לְמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רָגַנְנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנְנוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוּד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתֹּעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תַּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוּ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוּבֶךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וְיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלָם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, גָּמְרָה דַעְתִּי בְאִסָּר:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַ בְּאַפִּי
אֲרַיֵּךְ דִּמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהַךְ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
נֵצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעֲקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַּחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפֶּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בִּקַּשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לִשְׁמֶךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתֶךָ מוּדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לְחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי

(ברומא, לערך ד״א תש״מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׁחָה צֵאת לָרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלִדְלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קוֹיִם וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עָבַר בַּסָּךְ וְעַמּוּד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוֹר עָרֵל וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

„נַכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ״ נָמוּ, חָרָשׁוּ,
מִיְרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גָּרָשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרֹשׁוּ,
כְּנוּס מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֹשֵׁשׁוּ:

יָבֹזּוּ יִבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמֶר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שֹׁמְעִים עֲלוּבִים וְלֹא עֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלָבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים!

וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עִנּוּיֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִּתְאַפָּק, תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ?
דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים, וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,
גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׂמְתָּ מְעוֹנֵנוּ!

בָּנוּ נִקְרָא שִׁמְךָ — אַל־יִתְחַלָּל!
בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלָּל!
אִם־עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמִלְאוּ חָלָל:
„אָנֹכִי אָנֹכִי מֹחֶה" פִּיךָ מִלֵּל!

שְׁגִיאוֹת שִׂים זֵדִים וְלֹא קְנֵס,
לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין לָנוּ הִכָּנֵס,
מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה יֵבוֹשׁ הָאֹנֵס,
הַנֵּס יִתְנוֹסֵס וְנִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס!

הָרֵץ בַּת־פּוּצַי וְקָרְבָּן תִּשָׁע,
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׂירִית עַם־תֵּשַׁע,
טַבַּע חֵטְא וְלֹא־יִזָּכֵר רֶשַׁע,
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אֲבִיתוּר

(בספרד, לערך ד"א תש"ן)

קְדֻשָּׁה

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ עֹז מֶמְשַׁלְתֶּךָ;
　אֵלֶּה יַעֲרִיצוּן גְּאוֹן תִּפְאַרְתֶּךָ,
　וְאֵלֶּה יַקְדִּישׁוּן לְשֵׁם מַמְלַכְתֶּךָ:
　אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא מַהֲלָלוֹ,
וּפִנּוֹת שׁוּלָיו מְלֵאִים הֵיכָלוֹ;
מֵהֶם מִימִינוֹ וּמֵהֶם מִשְּׂמֹאלוֹ,
　שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ יֹדְעִים עַם־הָאֵל,
נִצָּבִים הַיּוֹם כַּבַּדַּל הַשּׁוֹאֵל;
מְהַלְלִים וּמוֹדִים לְצוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל,
　וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי־רוֹם יָחַד,
יְצֻאִים בְּאֵימָה וְשָׁבִים בְּפַחַד;
וּמַעֲרִיצִים בְּרַעַד לַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד,
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ קְהִלּוֹת קְהִלּוֹת
קְרֵבִים הַיּוֹם בְּחָמֵשׁ תְּפִלּוֹת,
וּמַקְדִּישִׁים הָאֵל בִּתְשֻׁאוֹת הֲמֻלּוֹת:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ שֵׁם־שַׁדַּי נִגְמָר,
וְכָל־לֵבָב יִתַּר וְכָל־בָּשָׂר סָמָר;
שׁוֹאֲלִים „אַיֵּה?" מִשְׁמָר מוּל־מִשְׁמָר,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ נֹחֲלֵי־דָת חֲקוּקָה,
סְגֻלַּת קְדֹשִׁים לִשְׁמוֹ דְבֵקָה;
וַיִּגְבַּהּ אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּיָד־חֲזָקָה
וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ הֲגֵי־דָת נְבוּאוֹת;
אֵלֶּה מַעֲרִיצִים בַּהֲמֻלּוֹת תְּשֻׁאוֹת,
וְאֵלֶּה מַקְדִּישִׁים לַאֲלָפִים וּמֵאוֹת:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־קָלוֹנִימוּס

(באיטליה, לערך תש״ן)

גְּאֻלָּה

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ;
וְאִם עֲבַרְנוּ אֶת־בְּרִיתֶךָ,
אָנָּא זְכֹר אִוּוּי חֻפָּתֶךָ,
הָקֵם קֶשֶׁט מַלְכֻתֶךָ,
כּוֹנֵן מְשׂוֹשׂ קִרְיָתֶךָ,
הַעֲלוֹתָהּ עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתֶךָ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל שָׁלֵם סֻכָּךְ;
וְאִם תָּעִינוּ מִדַּרְכָּךְ,
אָנָּא הָצֵץ מֵחֲרַכָּךְ
וְהוֹשַׁע עַם עָנִי וּמָתְכָּךְ,
חֲמָתְךָ מֵהֶם לְשַׁכֵּךְ
וּבְאֶבְרָתְךָ סֶלָה לְהִסְתּוֹכֵךְ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל לִבְּךָ וְעֵינֶיךָ שָׁם;
וְאִם זָנַחְנוּ טוֹב מִרְשָׁם,
אָנָּא שְׁמַע קוֹל צְרָרֶיךָ וְרִגְשָׁם,
רַוֵּה מִדָּם גּוּשָׁם
וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשַּׁן
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בְאִשָׁם!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מְרוֹם מֵרִאשׁוֹן;
וְאִם בָּגַדְנוּ בְּכַחֲשׁוֹן,
אָנָּא סְכוֹת צִקּוּן לַחֲשׁוֹן,
דַּלְתֵי מִטְבּוּעַ רִפְשׁוֹן,
גְּאַל נְצוּרֵי כְּאִישׁוֹן
כְּאָז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יִצְחָק

(במגנצא, לערך ד״א תש״פ)

סְלִיחָה

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
אַרְמוֹן נִטַּשׁ וְחָדַל פִּרְזוֹן,
בְּקִוּוּי מַרְפֵּא בְּעָתָה וְרָזוֹן,
בִּטְחָה וְהַשְׁקֵט לִמְנוּסָה וְחִפָּזוֹן;

גְּאֻלָה נֶאֱחֶרֶת וְתוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה,
גֹּלָה וְסוּרָה, קְדֹרַנִּית, חֲשׁוּכָה,
דִּמְעָתָהּ מְצוּיָה בִּלְחָיֶיהָ לְמָשְׁכָה,
דְּרוּסָה, בְּעוּטָה, נְגוּחָה, נְשׁוּכָה;

הוּבְאָה בַחֹשֶׁךְ וְיוֹשֶׁבֶת דּוּמָם,
הֶמֶה לִבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ יִשְׁתּוֹמָם,
וְעֵינֶיהָ מְיַחֲלוֹת לַיְלָה וְיוֹמָם,
וְעָצַר בְּעַצְמוֹתֶיהָ כְּגַחֶלֶת לַחְמָם;

זְמַנֵּי קִצֶּיהָ מְאֹד נֶחְתָּמוּ,
זְהָרוֹת נַהֲרוֹתֶיהָ בְּעֶבְרָה נֶעְתָּמוּ,
חֲבָאוּ נִדָּחֶיהָ וּבְמַסְגֵּר נִסְתָּמוּ,
חַטָּאֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ כִּי נִכְתָּמוּ!

טִפְלֵי־שֶׁקֶר יִשְׁלָיוּ בְשֶׁקֶט,
טִירֹתָם בְּטוּחוֹת כְּבַעַל־שִׁמְרֵי פֶּקֶט;
יַעֲצִיבוּ רַעְיָתְךָ בְּרֹגֶז לְמַקֵּט,
יְגַזְּזוּהָ כְּרָחֵל, גִּזּוֹתֶיהָ לְלַקֵּט;

כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד סֵבֶל,
כִּנּוֹרָהּ לִבְכִי וְעֻגָבָהּ לְאֵבֶל;
לְנֶגְדָּהּ כְּלִמָּתָהּ מְצָרֶיהָ לְהִתְנַבֵּל,
לֵאמֹר: „נוֹאַשְׁתֶּם לָצֵאת מִסֵּבֶל;

מִיּוֹם נִמְאַסְתֶּם בַּגּוֹיִם לְנִדָּח
מְנוּסְכֶם אָבַד וְכִיקוֹד מֻקְדָּח,
נוֹתַרְתֶּם כַּנֵּס וְכִצְבִי מֻדָּח,
נִהְיָה יְקָרְכֶם כְּאֹפֶל מְנֻדָּח!‟

סַלְעֵנוּ וּמְצוּדָתֵנוּ בְּשִׁמְךָ נָרוּץ,
סָבַל עָלֶיךָ כִּלָּיוֹן חָרוּץ,
עֲנוּשִׁים וּמֻכִּים, כְּפֶרֶץ פָּרוּץ,
עֱזוּזְךָ מֵהָמִיר בְּחֹמֶר קָרוּץ!

פְּנֵה לְהָחִישׁ, אֱיָלוּתִי, לְעֶזְרָתִי,
פֶּן־יֹאמַר הָאוֹיֵב: יְכָלְתִּי!
צָרַי יָגִילוּ כִּי שָׁכָלְתִּי —
צְדָקָה עֲשֵׂה כִּי־כִמְעַט כָּלִיתִי;

קוּמָה וְהִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרִים,
קָרֵב יוֹם קָרְאוּ נֹצְרִים,
רָעֵי גוֹיִם לִהְיוֹת מְצֵרִים,
רְאוֹתָם דְּרִיכַת פּוּרַת בִּצְרִים;

שׁוּר בְּעַמְּךָ לְהוֹסִיף אָמְצוֹ,
שְׁקֹד לְטַהֲרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ מִשִּׁמְצוֹ,
תִּשְׁמֹר עֶדְרְךָ כְּרֹעֶה לְרִבְצוֹ,
תַּשְׁמִיעַ: מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל קִבְּצוֹ!

שַׁנֵּן בְּרַק חֶרֶב בְּזַעְמֶךָ,
שַׁבֵּר חִצֶּיךָ מִגּוֹי מַזְעִימֶךָ,
מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב בְּהִנָּקְמֶךָ,
מִמַּה־שֶּׁעָשׂוּ בְּחַלְלֵי עַמֶּךָ!

עֲבוּר נִקְמָתְךָ גּוֹיִם הַרְנִינוּ,
עֶלְיוֹת וְתַחְתִּיּוֹת הָרִיעוּ וָרָנּוּ,
וְהַר וָגֶבַע וְאִילָנוֹת יְרַנֵּנוּ,
וְגַם יֹשְׁבֵי סֶלַע יָרֹנּוּ!

נְקֹם הַדָּם וּנְקֹם הֶחָמָס,
נִמְסָךְ לְצָרִים לְהַגֵּרִם נִכְמָס,
בְּכוֹס עָמֹק וְרָחָב לְהַעֲמֵס,
בִּשְׂחוֹק וְלַעַג כֹּחָם יִמָּס;

רִאשׁוֹנָה תְּשַׁלֵּם מִשְׁנֵה עֲוֹנֹתֵיהֶם,
רְאֵה חִלְּלָם אַרְצְךָ בְּשְׁחִיתוּתֵיהֶם,
יֵבֹשׁוּ זֵדִים שֶׁקֶר עִוְּתוּתֵיהֶם
יִפָּקְדוּ מֵרֹב יָמִים בְּחַטֹּאתֵיהֶם!

צְרַפְנוּ כְּכֶסֶף בְּמוּעָקָה לְגַלְלָה,
צְמַתְנוּ וְנוֹאַשְׁנוּ מִן־הַגְּאֻלָּה,
חָלִלָה לְנַפֵּץ יָד עַם־סְגֻלָּה,
חֵפֶץ פְּרוּטָה מִכִּים אָזְלָה;

קַנֵּא לְשִׁמְךָ וְלִקְדֻשָּׁתְךָ חָס,
קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ וּבְצִלְּךָ נָחַס,
חֲזֵה אֵין־מַפְגִּיעַ עָלֵינוּ לְהָחָס,
חַלּוֹתְךָ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּפִינְחָס;

זְכֹר חֶסֶד וּשְׁבֻעַת קְדוּמִים,
וַעֲקָתֵנוּ קְשַׁב מִשְּׁמֵי מְרוֹמִים,
קַיֵּם לְעַמְּךָ בְּרִית שְׁלוּמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבֵּנוּ גֵּרְשֹׁם בֶּן־יְהוּדָה מְאוֹר הַגּוֹלָה

(במגנצא; מת ד״א תשפ״ח)

פִּזְמוֹן

זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק,
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן, אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְּרָזוֹן, בְּמִשְׁמַנָּיו שִׁלַּח רָזוֹן,
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה גָּלְתָה יְהוּדָה כֻלָּהּ,
דָּוָה כָּל־הַיּוֹם וְכָלָה, דֹּרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת,
וְכָל־מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת וְאֵין שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

זִקְנֵי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָיִם — זֵר גְּאוֹנָם נִרְמַס בְּרַגְלָיִם;
חָטְאוּ בְּכֶפֶל וְלָקוּ בְּכִפְלַיִם, חָשַׂפְתָּ עַל־פָּנֵימוֹ שׁוּלָיִם —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

טָשׁ כְּנֶשֶׁר מְבַקֵּשׁ נַפְשָׁם, טֶבַח בַּחוּרֵיהֶם בְּבֵית מִקְדָּשָׁם;
יָסַפְתָּ לְיַסְּרָם וּלְעָנְשָׁם, יְלָדִים עַל־אֵם לְרַטְּשָׁם —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

כֻּבַּשְׁנוּ לַעֲבָדִים וְנִתְיַגָּעְנוּ, כֻּנַּסְנוּ מֵהָאֲרִי וְהַדֹּב פְּגָעָנוּ,
לַחַץ נָמֵר עַד כִּי־יָגָעְנוּ, לָחַם בָּנוּ וְלֹא הִרְגָּעְנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

מִכָּל־מְשַׁעְבְּדֵי אֵם שְׁלִישִׁיָּה מָשְׁכָה מַלְכוּת רְבִיעִיָּה,
נָתְנָה עֹל בַּרְזֶל עַל־עֲנִיָּה, נִהְיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

שְׂרִידֵי עָם, עַל מַלְכוּתְךָ קִבֵּל,   שְׂנֵא דֹחֵק, מַשְׁחִית וּמְחַבֵּל,
עֻלְּךָ לִפְרֹק, הַנָּאֶה וּמִתְקַבֵּל,   עֶצֶב נִבְזֶה לֶאֱלוֹהַּ לְקַבֵּל —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה   פְּצָעָה עָלֶיךָ בַּת הָעִבְרִיָּה,
צַר־לָהּ, מַר־לָהּ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה,   צְדוּדָה כַּצִּפּוֹר מֵאֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

קֹשֶׁט עָשִׂיתָ כִּי הִרְשַׁעְנוּ,   קָצַפְתָּ עָלֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ,
רְצוֹנְךָ לַעֲשׂוֹת הִרְהַרְנוּ וְחָשַׁבְנוּ,   רֶשַׁע נַעֲזֹב וְעָדֶיךָ שַׁבְנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ,   שַׁכֵּךְ כַּעַסְךָ וְקִצְפֶּךָ,
תִּזְכּוֹר רַחֵם בְּזַעְפֶּךָ,   תּוֹשִׁיעַ עַם חוֹסֶיךָ וּמְצַפֶּיךָ,
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

גּוֹאֵל חָזָק, לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ!   רְאֵה כִּי־אָזְלַת יָדֵנוּ,
שׁוּר כִּי־אָבְדוּ חֲסִידֵינוּ,   מַפְגִּיעַ אַיִן בַּעֲדֵנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים,   רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ בְּרֻבּוֹת עִתִּים,
יָהּ, זְכוֹר לְמֻכִּים וְנִמְרָטִים   וְעָלֶיךָ כָּל־הַיּוֹם נִשְׁחָטִים —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

דֹּרֵשׁ דָּמִים, דִּין דִּינֵנוּ,   הָשֵׁב שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיק מְעַנֵּינוּ;
חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא בְכֶסֶף פְּדֵנוּ,   זְקֹף בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ,
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

רַבִּי שְׁמוּאֵל הַנָּגִיד

(בקורטובה; נולד לערך ד״א תשנ״ג, מת ד״א תתט״ז)

תְּפִלָּה

אֱלֹהַי! חֲשֹׂף הַיּוֹם   זְרוֹעַ יְמִינֶךָ,
וּמִיַּד אֱדוֹם חַלֵּץ   בְּנֵי אַב הֲמוֹנֶךָ!
וְלַלְבְּשִׁים גֵּאָה   וְגָאוֹן לְפָנֶיךָ —
בְּעֶבְרָהּ וּבְגַעֲרָה   לְבַשׁ אֶת־גְּאוֹנֶךָ!
וְהָפֵר בְּרִית שׁוּמָה   לְעֹבְרֵי רְצוֹנֶךָ,
וְהָקֵם שְׁבוּעָתְךָ   לְדָוִד קְצִינֶךָ,
וְעַל־עָם, אֲשֶׁר שָׁלְחוּ   יְדֵיהֶם בְּצֹאנֶךָ,
תְּשַׁלַּח — כְּאֵשׁ תּוּקַד   וְתִבְעַר — חֲרוֹנֶךָ!

*

תְּהִלָּה

אַחֲרֵי הַכּתוֹ אֶת־אֹיְבוֹ בְּנֶפֶשׁ בֶּן־עַבָּאד וְחֵילוֹ (י״ג תשרי ד״א ת״ת)

הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים   כְּפָעָלְךָ לְאָבוֹת וַאֲצִילִים,
וְלִי תִשְׁחַט כְּפִירִים כַּצְּפִירִים,   וְלִי תִזְבַּח שְׁחָלִים כָּרְחֵלִים!
הֲכָל־שָׁנָה אֲנִי עֹבֵר בְּלֶב־יָם —   וְיֵהָפֵךְ לְמַסְלוּלִים סְלוּלִים,
וְכָל־שָׁנָה אֲנִי הֹלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ —   וְתַחְלִיף לַהֲבוֹ לִי בַטְּלָלִים!
לְךָ הַצּוּר, לְךָ נָאוָה תְהִלָּה,   וְאַתָּה אֵל וּמִיָּדְךָ אֱיָלִים,
וְאַתְּ מְסִית — בְּבוֹא קֵצָם — נְסוֹגִים,   וְאַתְּ מֵסִיר בְּיוֹם נָקָם בְּדִילִים!
אֲסַפֵּר אֶת־כְּבוֹדְךָ בַּשְּׁעָרִים,   וְאוֹדֶה אֶת־שְׁמָךְ בֵּינוֹת קְהָלִים,
וְאַגִּיד פִּלְאֲךָ בַּעֲדַת חֲסִידִים,   וְנִסֶּיךָ בְּתוֹךְ עַמֵּי גְדֹלִים!
גְּאַלְתַּנִי וְשַׂמְתָּ לִי לְכֹפֶר,   בְּיוֹם אֵיד זֶה כְּמוֹ שָׁנָה, אֱוִילִים;
וְאַחֲרֵי מוֹת בְּנוֹ עַבָּאס, לְבִיאַת   בְּנוֹ עַבָּאד אֲחָזוּנִי חֲבָלִים.
שְׁנֵיהֶם רְדָפוּנִי, אַךְ בְּרֹאשׁ זֶה   כְּלִיל מַלְכוּת, וְזֶה מִן־הַטְּפֵלִים,
וְעַל־פִּי זֶה אֲצִילִים יַעֲלוּ אֶל   מְלוּכָתָם, וְעַל־פִּיו נֶאֱצָלִים,

וְאַדִּירִים נְתוּנִים עַל־אֲרָצוֹת   בְּרִשְׁיוֹנוֹ, וּבִרְצוֹנוֹ קְטוּלִים,
וְאֵלָיו יִשְׁמְעוּ סַרְנֵי פְלֶשֶׁת,   וְלוֹ יוֹדוּ נְשִׂיאֵי יִשְׁמְעֵאלִים,
וְלִדְבָרוֹ כְּמוֹ יוֹרֶה מְצַפִּים,   וְהֶגְיוֹנוֹ כְּמוֹ מָטָר יְחֵלִים.
וּבֵין מַלְכִּי וּבֵינוֹ רִיב וְקִנְאָה,   וְזֶה מִזֶּה בְּאַרְצוֹתָם גְּדֵלִים;
שְׁנֵיהֶם בֵּין מְלָכִים כַּאֲרָזִים,   וְכָל־מַלְכֵי אֲדָמָה כַּשְׁתִלִים;
שְׁנֵיהֶם לָמְדוּ לִטְרֹף מְלָכִים,   וְכַבִּירִים בְּחַרְבָּם נֶאֱכָלִים,
וּמֵאָז חִלְּלוּ רָאשִׁים כְּרָשִׁים,   וְקֶדֶם זִבְּחוּ אֵלִים כְּאֵילִים,
וְאֵין עֹמֵד בְּאִסְפַּמְיָא לְנֶגְדָּם   לְהַמְרוֹתָם, וְאֵין מוֹעֵל מְעָלִים.
אֲזַי יָצָא וְהִתְקָרֵב לְמָדוֹן,   וְעָמַד בַּחֲיָלָיו עַל־גְּבוּלִים,
וְלָכַד עִיר וּמַמְלָכָה בְּדַרְכּוֹ,   וְאֵין עֹצֵר וְאֵין מַכְלִים בְּמִלִּים;
לִצְבְאוֹתָיו אֲדֹנִים כַּעֲבָדִים,   וּמֵאֵמָיו בְּרִיאֵי גוּף כְּחוֹלִים,
וְאַלְפִים בְּחֵילוֹ לַאֲלָפִים,   וְלוֹ רָאשִׁים וְעַל־רֹאשָׁם דְּגָלִים.
בְּאַרְצוֹתָם בְּנֵי־עַוְלָה בְּאַבְנֵי   לְשַׁנּוֹתָם בְּנֵי אֵל־חַי סְקוּלִים,
עֲלֵיהֶם הֶעֱרִימוּ סוֹד וְלָקְחוּ   כְּלֵי זַיִן וְקָנוּ הַנְּעָלִים —
לְהַכְרִית אֵם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַשְׁמִד   גְּבִיר וָדַל וְיוֹנֵק עִם־גְּמוּלִים!
וְכַאֲשֶׁר רָם לְבַב מַלְכָּם וְדִבֵּר   בְּפִיו עָתָק — חֲשַׁבְנֻהוּ הֲתָלִים,
וְעָבַרְנוּ אֱלֵי אַרְצוֹ בְּכֹחַ,   לְהִנָּקֵם לְאַדִּירִים גּוֹזְלִים,
וְעִמָּנוּ גְּבָרִים כַּכְּפִירִים,   וְעַם הַרְבֵּה כְּאַרְבֶּה אוֹ חֲסִילִים,
וְאִישִׁים — לֹא בְרֹב בָּשָׂר כְּבֵדִים,   וְלֹא חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים,
וְכָל־חֹגֵר בְּיוֹם חֵמָה חֲגוֹרָה,   וְכָל־פֹּשֵׁט לְמִלְחָמָה מְעִילִים,
וְכָל־מָהִיר אֱלֵי־חֶרֶב, וְכָל־רָץ   אֱלֵי־הֶרֶג בְּטוּב לֵבָב וְגִילִים;
בְּשִׁרְיֹנִים מְשֻׁבָּצִים כְּגַלִּים,   וּמָגִנִּים אֲדֻמִּים כַּגְּוִילִים,
עֲלֵי סוּסִים כְּעָב סָעִים וְטָשִׁים,   וּבְמִצְחוֹת וְכוֹבָעִים עֲגֻלִּים,
יְדֵיהֶם לֹא מְלֵאוֹת כַּחֲנִיתוֹת   וּבִרְמָחִים — כְּאִלּוּ הֵם אֲשָׁלִים,
וְלֹא־תֵרָאֶה לְבַד לָהֶם שְׁלָחִים,   וְלֹא־תִשְׁמַע לְבַד רֶגֶשׁ צְהָלִים!
וְשַׁבְנוּ אַחֲרֵי הַכּוֹת וְשָׂרוֹף,   וְיָדֵינוּ מְלֵאוֹת בַּשְּׁלָלִים,
וְתָרָיו מִהֲרוּ אֵלָיו בְּמִלִּים   כְּמוֹ סִיגִים וְכִסְבָאִים מְהוּלִים,
וּפִתּוּהוּ בְּפַחֲזוּתָם וְשִׁקְרָם,   כְּאִלּוּ הֵם עֲלֵי נַפְשׁוֹ רְכִילִים;
וּבִלַּע אֵל עֲצַת שָׂרָיו, וְשִׁנָּה   תְּבוּנָתָם תְּבוּנַת תַּעֲלוּלִים,
וְאָמְרוּ־לוֹ בְּשׁוּבֵנוּ: הֲתֵשֵׁב   בְּעִיר מִבְצָר וְלֹא־תִרְדֹּף כְּשֵׁלִים?

הֲלֹא תֵצֵא לְצוֹדֵד הָעֲיֵפִים, הֲלֹא תָאִיץ לְזַנֵּב נֶחֱשָׁלִים?
וְעָמְדוּ חֹצְצִים לָרִיב, וּבַעֲנוּת גְּבוּרָה יִתְּנוּ־קוֹל כַּחֲלִילִים,
וְלֹא יִכּוֹן לְדַמּוֹתָם לְאַנְשֵׁי אֲגַג הַמֵּת, וְלֹא כֵלִים לְכֵלִים —
אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֵין יוֹדְעָם לְפָנִים כְּמוֹ נָשִׁים — וְאֵלּוּ הַבְּעָלִים;
בְּעֵת רָכְבָּם — יָרֻצוּן כַּפְּרָאִים, וְרַגְלִים — כַּצְּבָאִים אוֹ יְעֵלִים,
וּמַלְבּוּשָׁם לְבוּשׁ מַלְכוּת וְרִקְמָה וּמַכְלָלִים, וְעַל־רֹאשָׁם כְּלִילִים;
בְּעָצְמָתָם וְצִבְאָתָם וְכֹחָם וּבָהֶם — יִמְשְׁלוּ מֹשְׁלִים מְשָׁלִים.
וּבִרְאוֹתִי צְבָאוֹת לֹא כִצְבָאוֹת עֲמָלֵק הַהֲרוּגִים הַגְּעוּלִים,
וְרָאִיתִי בְּנֵי־חַיִל יְרֵאִים, וְגִבּוֹרִים וְכַבִּירִים זְחֵלִים,
וְרָאשִׁים הָלְכוּ לַקְּרָב בְּכֹבֶד, וְשָׂרִים מִלְּהִלָּחֵם חֲדֵלִים;
וְזָכַרְתִּי אֲשֶׁר בִּלְבַב עֲדָתָם לְעַמֵּי הַנְּמוּכִים הָאֻמְלָלִים,
מְרֵעִים חִלְּקוּ מֵאָז שְׁלָלָם, וְגוֹרָלוֹת עֲלֵי אַרְצָם מְטִילִים;
וְרָאִיתִי בְּכוּר מָוֶת בְּעֵינָי, וְאִישִׁים בַּקְּרָב סָפִים וְכָלִים:
הֲרִימוֹתִי בְּשֵׁם אֵל, הַמְּכֻבָּד וְהַנּוֹרָא בְּקוֹל שִׁבְעִים דְּגָלִים,
לְעֵת צָרָה הֲכִינוֹתִיו בְּלִבִּי, לְחַלּוֹת בּוֹ פְּנֵי שֹׁכֵן זְבֻלִים,
לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵי־חֵיל צָר בְּחֵיל צוּר, אֲשֶׁר יִקַּח חֲיָלִים בַּשְּׁעָלִים!
וְלִי אָבוֹת — בְּעֵת כָּזֹאת בְּשֶׁוַע וְתַחֲנוּנִים פְּנֵי אֵל עָז מְחַלִּים
וּמֵעָפָר — בְּחֶבֶל הַתְּפִלָּה — תְּשׁוּעָה שֹׁאֲבִים יַחַד וְדֹלִים,
בְּצִדְקָתָם וְתֻמָּתָם מְלִיצִים דְּבַר־צֶדֶק, וְאַף מֹנְעִים וְכֹלִים;
וְלִי אָדוֹן, אֲשֶׁר אָמַר: בְּטַח בִּי וְאַפִּיל בַּנְּעָמִים לָךְ חֲבָלִים,
אֲנִי אֶשְׁבֹּר לְךָ שִׁנֵּי כְפִירִים, אֲנִי אַפִּיל לְפָנֶיךָ נְפִילִים!
אֲזַי לָבַשׁ לְבוּשׁ חֵמָה וְיָצָא כְּיוֹם פַּרְעֹה וְחֵילוֹ הַצְּלוּלִים,
וְנִגְלָה — לֹא בְעַד חַלּוֹן וָסֵתֶר, וְהִשְׁגִּיחַ — וְלֹא אַחַר כְּתָלִים,
וְהִתְעַלָּה עֲלֵי צָרַי, וְהָיוּ כְּמֹץ גֹּרֶן וְנָבְלוּ שָׁם כֶּעָלִים,
וְהִבְהִילָם, וְהִרְקִידָם כְּמוֹ בֶן־ רְאֵם וּכְמוֹ גְדִי וּכְמוֹ עֲגָלִים,
וְהֵשַׁם אֶת־גְּבוּרָתָם, וְהָיוּ בְּמִלְחַמְתָּם לְנָשִׁים וַעֲוִילִים,
וְשִׁלַּח צִיר וְהִטָּה הַשְּׁלָחִים, וְהָפַךְ אֶת־יְמִינֵיהֶם שְׂמֹאלִים,
וְשָׁלַח צִיר וְעִוָּה אֶת־עֲצָתָם, וְשִׁוָּה יוֹעֲצָיו יַחַד סְכָלִים,
וְשָׂם שֶׁקֶר בְּפִי צִירָיו וְתָרָיו וְשָׂרָיו — לַהֲמִיתָם מוֹת נְבָלִים,
וְעֵת רָאוּ אֲשֶׁר רָדְפוּ לְנֶגְדָּם — אֲזַי נָסוּ עֲלֵי שִׁבְעָה שְׁבִילִים!

הֲלֹא זֹאת הִיא פְּעֻלַּת אֵל אֲשֶׁר שָׁת פְּעֻלָּתָם פְּעֻלַּת הַכְּסִילִים,
וְשָׁת לָהֶם עֲבֹתִים עַל־יְדֵיהֶם, וְעַל־לִבָּם צְמוּדִים הַפְּתִילִים,
וְהָיוּ מַרְכְּבוֹתֵיהֶם לְנַפְשָׁם לְמִכְשֹׁלִים, וְסוּסֵיהֶם כְּבָלִים,
וְהִכְרִיתָם בְּרוּחַ פִּיו, כְּמוֹ חוּט בְּיַד אֹרֵג, וְקִצֵּץ כַּפְּתִילִים;
וְרָאִיתִי מְכֻבָּדִים אֲסוּרִים וּמוּבָאִים סְחוּבִים בַּחֲבָלִים
אֱלֵי־מֶלֶךְ, בְּפִיו חָיוּ קְצָתָם, וּמִקְצָתָם בִּרְצִיוֹנוֹ קְטוּלִים!
וְנִלְאֵיתִי רְאוֹת מַכִּים וּמֻכִּים מְגוֹלָלִים בְּדַם נֶפֶשׁ טְבוּלִים,
וְכַף־רֶגֶל אֲשֶׁר לֹא־הֻצְּגָה עַל־ אֲדָמָה — הֻכְּתָה בַנַּהֲלֹלִים,
וְגִבּוֹרִים מְחֻלָּלִים, נְחוּרִים, וּמֻשְׁלָכִים פְּגָרִים כַּנְּבָלִים;
וְלֵיל שִׁשִּׁי כְּמוֹ קֹרֵא רְדַפְנוּם, וְכַאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַנְּחִילִים,
וְהִפַּלְנוּ גְבִירֵיהֶם וּמַלְכָּם וְשָׂרֵיהֶם וְעַבְדֵיהֶם חֲלָלִים,
וְהָיוּ עַל־פְּנֵי אֶרֶץ כְּדֹמֶן, וְרָאשֵׁיהֶם בְּעָפָר כַּגְּלָלִים,
וְיַעַר חָלְפוּ מִן־הַחֲדָרִים, וּמִתָּאִים מְרֻוָּחִים וְאֵילִים,
וְשָׁבִינוּ לְשֹׁבֵינוּ, וְהָיוּ אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְאָכְלֵנוּ — אֲכוּלִים,
וְיָזְמוּ כִּי אֲנַחְנוּ נַחֲלָתָם — וְהָיוּ הֵם בְּיָדֵינוּ נְחוּלִים,
וּבָטְחוּ עַל־קְשָׁתוֹת וַחֲנִיתוֹת וְנוֹשַׁעְתִּי בְּשֵׁם אַדִּיר בְּאֵלִים,
וּבוֹשׁוּ כֹּל אֲשֶׁר לָקְחוּ נְעָלִים עֲלֵי־עַם אֵל, וּמַלְבּוּשִׁים חֲבָלִים,
וְרָאוּ נִפְלְאוֹת נוֹרָא עֲלִילָה, אֲשֶׁר יָשִׁיב לְחֹשְׁבֵי רָע גְּמוּלִים,
אֲשֶׁר עָלָה בְמַחְשַׁבְתּוֹ לְהַפִּיל נְפִילֵיהֶם בְּאַפּוֹ כַּנְּפָלִים,
וְהַשּׁוֹעִים כְּתוֹלָעִים חֲשָׁבָם בְּקִצְפּוֹ, וַחֲיָלִים כַּנְּמָלִים!
רְאִיתִיךְ — וְאַתְּ תִּשְׁאַג כְּשַׁחַל, וְהִצְמַתָּה בְּשַׁאֲגָתְךָ שְׁחָלִים,
וְשַׂרְתִּיךְ — וְאַתְּ תִּגְאֶה וְתִצְרַח וְתָרִיעַ וְתָפִיץ הַחֲיָלִים!
וְנִגְלֵיתָ — וְהָמוּ כָל־קְרָבִים בְּתוֹךְ צָרַי, כְּמוֹ הֶמְיַת גְּבָלִים,
וְזָעַמְתָּ — וְרָאִיתִי מְלָכִים חֲרוֹן אַפְּךָ וְזַעְמְךָ לֹא מְכִילִים!
וְנִמְהָרִים בְּטֶרֶם יֶחֱזוּנוּ — וְשַׂמְתָּם עֵת רְאוֹתֵנוּ עֲצֵלִים,
וְשַׁתָּה קַשְׁתֹתֵיהֶם כְּמוֹ־קַשׁ, וְחִצֵּיהֶם כְּמוֹ־חָצָץ פְּסוּלִים!
וְנִגְזַר דִּין בְּיוֹם שֵׁנִי, וְשַׂמְתָּ לְדִינִי בַּחֲמִישִׁי בָּם פְּלִילִים,
וְנָטִיתָ בְּמִשְׁפַּט עַבְדְּךָ עַל פְּלֶשֶׁת וַעֲרָב — בִּנְטוֹת צְלָלִים,
וְהוֹשַׁעְתָּ לְבֶן־אֵיתָן בְּיֶרַח לְאֵיתָנִים — עֲלֵי עַבְדֵי בְעָלִים,
וְאַחַר צֵאת שְׁנַת תֵּשַׁע וְתִשְׁעִים — תְּשׁוּעָה צָמְחָה לוֹ כַּיְבוּלִים,

וְהָיִיתָ לְסֵתֶר לִי וּמִצָּר   נְצַרְתַּנִי וּמִצְּבָאוֹת עֲרֵלִים,
וּמָשַׁכְתָּ יְמִינְךָ לִי בְּיֵשַׁע,   וְעַל־צָרַי בְּמַכּוֹת וַחֲבָלִים,
וְצִוּוּ מַלְאֲכֵי רָעִים מְפִצִּים,   אֲשֶׁר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם מְחִילִים,
וְהִשְׁלִיכוּ עֲלֵיהֶם כַּגְּשָׁמִים   כְּלֵי־זַעַם, וְעֶבְרָה כַּעֲגָלִים,
וְהִשְׁקִיתָ לְעַבְדְּךָ כּוֹס יְשׁוּעוֹת,   וְהִשְׁקִיתָ לְצָרָיו כּוֹס רְעָלִים,
וְאוֹר לִי לֵיל עֲרֶבֶת חַג אֲסִיפָה,   וְאֹרוּ כָּל־שְׁבִילֵי הָאֲפֵלִים,
כְּלֵיל אַבְרָם, כְּלֵיל מֹשֶׁה, כְּמִנְחַת   יְהוֹשֻׁעַ, כְּלֵיל נֹשְׂאֵי סְבָלִים!
וְשָׁמַרְתִּי בְּיֹשֶׁר מוֹעֲדֵי אֵל,   כְּהִלָּכָתָם לְיֹשְׁבֵי הָאֳהָלִים,
יְמֵי שַׁבָּת וְיוֹם שׁוֹפָר וְכִפּוּר   יְמֵי סֻכָּה וְעַד צֵאת הָרְגָלִים,
וְהָיָה מִמְּגוֹר חִלּוּל כְּמוֹ־אֵשׁ   בְּתוֹךְ לִבִּי, וְאִם תִּמְצָא מְקִילִים,
וְאֵל שָׁת כָּל־יְמֵי בִּטּוּל מְלָאכָה   חֻלִּים מֵעֲבֹדָתָם בְּטֵלִים!
אֲנִי אַעַשׂ לְאֵל שִׁירִים כְּפוּלִים,   עֲלֵי נִסִּים אֲשֶׁר עָשָׂה כְּפוּלִים,
אֲשֶׁר יָלִיץ לְכָל־לֵצִים, וְיִתֵּן   כְּלִבָּם לַעֲנָוִים הָעֲמֵלִים,
וְאַשְׁמִיעַ שְׁבָחָיו, וַאֲסַפֵּר   לְעַם נִבְרָא בְּנֵי סוֹרִים וְגֹלִים,
וְאִם אֵין כָּל־בְּנֵי שַׁחַק וְאֶרֶץ   לְשַׁבֵּחַ שְׁמוֹ עַל־זֹאת יְכֹלִים!
בְּעֵת הָעָם לְסֻכּוֹתָם יְבִיאוּן   הֲדַס מִצּוּר וְכַפֹּת הַדְּקָלִים —
בְּכַפּוֹ רוֹמְמַנִי צוּר, וְסֻכּוֹ   צְפָנַנִי כְּמִבְצָרִים נְעֻלִים;
וּבַהֲבִיאָם עֲרָבָה — שָׁת עֲרָבָה   לְבֶן־עַבְדּוֹ כְּעִיר חוֹמוֹת וְחֵלִים;
וְהַדּוֹר צוֹרְרֵי קָטַף — בְּקָטְפָם   תְּבוּאָה מֵעֲצֵי הָדָר שְׁתוּלִים;
וְהָיוּ לִי עֲלֵי עָבֹת לְכַפֵּר   עֲלֵי נַפְשִׁי כְּעֹלָה אוֹ שְׁקָלִים;
וְהִתְגַּדֵּל עֲלֵי־מַיִם בְּעַם קָם   בְּאַרְבָּעָה עֲלֵי־מַיִם גְּדֵלִים;
וּבְקֹרֶב צוֹרְרַי לֶאֱכֹל בְּשָׂרִי —   אֲנִי קַמְתִּי וְהֵם נָפְלוּ אֻמְלָלִים!
וְהִכְאִיבוּ לְבָבִי — אַךְ אֱלֹהִים   צָרַי שָׁלַח בְּעֵת מַכְאוֹב וְחִילִים,
וְצִוָּה מַלְאֲכֵי שָׁרֵת, וְהָיוּ   בְּעֶזְרִי מִזְּבֻל יֹרְדִים וְעֹלִים,
וְאַף עַל־עָם, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְחַלֵּק   שְׁלַל עַמּוֹ, בְּאַף חִלֵּק חֲבָלִים;
אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה סֻכּוֹת בְּשִׂמְחָה,   וְהֵמָּה מִכְּלִמָּתָם אֲבֵלִים,
וְנַחְנוּ נַעֲנֶה הַלֵּל בְּחֶדְוָה,   וְהֵם עֹנִים דְּבַר קִנִּים וְאָלִים!
הֲלִי זֹאת? וַאֲנִי תוֹלַע וְלֹא אִישׁ,   בְּזוּי עַמִּים וְנָקֵל בַּשְּׁפָלִים!
וּמָה אָנִי וּמֶה חַיַּי, אֲדֹנָי?   אֲנִי רַב מַעֲוֶה, רַע מַעֲלָלִים!
אֲנִי קָטֹן וְצָעִיר מִיְּשׁוּעוֹת   וּמִכֹּל הַחֲסָדִים הַפְּעוּלִים,

וְאִם תַּשְׁלִים בְּעוֹלָם זֶה זְכוּתִי   וְתָשִׁיב לִי כְּפִי צִדְקִי גְּמוּלִים —
בְּמַה־זֶּה אֶעֱמֹד יוֹם דִּין, וּבַמָּה   יְהִי חוֹבִי וְחַטָּאתִי מְחוּלִים?
לְאֵל עִזּוּז, אֲשֶׁר נִרְאָה בְסוּפָה   וּבִשְׂעָרָה עֲלֵי שַׁעֲרֵי אֱלִילִים,
וְלֹא־נָתַן כְּבוֹדוֹ לַאֲחֵרִים,   וְלֹא־הוֹרִישׁ תְּהִלָּתוֹ פְּסִלִים,
הֲכִינוֹתִי כְּבָר שִׁירָה, וְעַתָּה   תְּהִלָּה הַמְּאִירָה כַּכְּסִילִים,
מְמֻלָּאָה, עֲלֵי חֶשְׁבּוֹן רְעוּתָהּ,   בְּטוּרֵי שִׁיר כְּמַהְלָלֵי תְּהִלִּים,
וְעִנְיָנִים יְקָרִים מִפְּנִינִים   וּבִבְנֵי שִׁיר בְּמֹאזְנֵי שִׁיר שְׁקוּלִים,
וְאִם הַשִּׁיר עֲקָרָה מִלְּהוֹלִיד   כְּמוֹתָן, וַאֲבוֹת הַשִּׁיר שְׁכוּלִים;
שְׁתֵּיהֶם כָּל־יְמֵי חַיַּי צְמִידִים   בְּאֶזְרוֹעִי וְעַל־אָזְנֵי עֲגִילִים,
וְיוֹם מִשְׁפָּט תְּלִיצֶינָה לְפָנַי   בְּמִלּוֹת נֹטְפוֹת מֹר וַאֲהָלִים!
בְּנֵי עַמִּי, עֲנוּ עִמִּי תְּהִלָּה,   תְּהִי שׂוּמָה לְרֹאשׁ כָּל־מַהֲלָלִים,
וְשִׁיתוּ אֶת־אֲמָרֶיהָ נְכוֹנִים,   מְסֻדָּרִים בְּפִי שָׁבִים וְעוֹלִים!
וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאֲלוּ „מַה־זֹּאת?“ בְּנֵיכֶם   לְמָחָר, יַעֲנוּמוֹ הַשְּׁאוּלִים:
תְּהִלָּה הִיא לְאֵל גָּאַל יְדִידוֹ,   חֲקָרָהּ לַעֲנוֹת אוֹתָהּ גְּאוּלִים,
תְּהִלָּה הִיא, גְּדוֹלָה וַהֲדוּרָה,   לְאֵל הָדוּר וּמִפְעָלָיו גְּדֹלִים!

*

בְּשׂרַת נִצָּחוֹן לְיוֹסֵף בְּנוֹ

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת,   וְאִם הִיא לֹא מְסַפֶּרֶת,
בְּאִגֶּרֶת קְטַנָּה אֶל־   כְּנָפֶיהָ מְחֻבֶּרֶת,
מְאֻדֶּרֶת בְּמֵי כַרְכֹּם   וּבִלְבוֹנָה מְקֻטֶּרֶת;
וְעֵת תָּעוּף וְתִתְנַשֵּׂא   שְׁנֵה אֹתָהּ בְּאַחֶרֶת,
לְמַעַן אִם פְּגָשָׁהּ נֵץ   וְאִם תִּפֹּל בְּמִכְמֹרֶת,
וְתִתְאַחֵר וְלֹא תָחִישׁ —   תְּהִי שֵׁנִית מְמַהֶרֶת.
וְעֵת תַּגִּיעַ לְבֵית יוֹסֵף   תְּצַפְצֵף עַל־מְרוֹם קֶרֶת,
וְעֵת תֵּרֵד עֲלֵי יָדָיו   יְשַׂחֶק־בָּהּ כְּצִפּוֹרֶת,
וְיַתִּיר אֶת־כְּנָפֶיהָ   וְכֹה יִקְרָא בְּאִגֶּרֶת:
בְּנִי, דַּע כִּי כְבָר בָּרְחָה   עֲדַת קָמִים מְאֹרֶרֶת,
וְנָפוֹצָה עֲלֵי הָרִים   כְּמוֹץ חֶלְקָה מְסֹעֶרֶת,
וּבִדְרָכִים כְּמוֹ־צֹאן מְ־   בְּלִי רֹעֶה מְפֻזֶּרֶת,

וְלֹא חָזְתָה בְּאֵיבָתָהּ   אֲשֶׁר הָיְתָה מְשֹׁעֶרֶת;
בְּלֶכְתֵּנוּ לְהַשְׁמִידָם   אֲזַי בָּרְחוּ בְּאַשְׁמֹרֶת,
וְנֶחֶרְבוּ וְהָרְגוּ אִישׁ   לְרֵעֵהוּ בְּמַעְבָּרֶת;
וּבוֹשׁוּ מֵאֲשֶׁר קִוּוּ   בְּעִיר חוֹמָה מְסֻגֶּרֶת,
וְהוּבִישׁוּ כְּמוֹ גַנָּב   אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמַחְתֶּרֶת,
וְעָטוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶת־   כְּלִמָּתָם כְּאַדֶּרֶת,
וְהַבֹּשֶׁת דְּבֵקָה־בָּם   כְּמוֹ כָבֵד לְיֹתֶרֶת,
וְשָׁתוּ בוּז בְּקֻבַּעַת   וּמָצוּ כוֹס מְשַׁכֶּרֶת!
וְהָיָה חִיל בְּתוֹךְ לִבִּי,   כְּחִיל אִשָּׁה מְבַכֶּרֶת,
וְשָׂם הָאֵל צֳרִי עָלָיו,   כְּמוֹ מָטָר בְּבַצֹּרֶת —
וְאָז אוֹרוּ שְׁתֵּי עֵינַי   וְאֵיבָתִי שְׁחַרְחֹרֶת;
אֲנִי אָשִׁיר בְּטוּב לֵבָב —   וְהִיא קִינִים מְדַבֶּרֶת,
וְקוֹל שָׂשׂוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתִי —   וְהִיא בִּבְכִי מְמָרֶרֶת!
לְךָ, סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,   לְךָ נַפְשִׁי מְזַמֶּרֶת,
לְךָ הָיְתָה בְּצָרָה תַּ־   חֲנוּנֶיהָ מְסַדֶּרֶת!
בְּנִי, שִׂים לִבְּךָ אֶל־יַד   אֱלֹהֵי הַמְּהֻדֶּרֶת,
וְקוּם וּקְרָא תְהִלָּתִי   בְּמִקְרָא עָם וּבַעֲצֶרֶת,
וְשִׁית אֹתָהּ כְּטוֹטֶפֶת   עֲלֵי יָדְךָ מְקֻשֶּׁרֶת,
וְתִכָּתֵב בְּלִבָּתְךָ   בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי,   אֱלֹהִים יָחְנְךָ אָחִי!
קְבַרְתִּיךָ בְּיוֹם אֶמֶשׁ   וְגַם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי.
לְךָ שָׁלוֹם! הֲלֹא תִשְׁמַע   בְּקָרְאִי־לְךָ בְּכָל־כֹּחִי?
הֲשִׁיבֵנִי: הַתַכִּיר מַ־   עֲנֵה קִינִי בְּהַצְרִיחִי?
הֲרָפְתָה מִמְּךָ עֶצֶם   וּמַכְתֵּשׁ מִמְּקוֹם לֶחִי,
וְנָס לֵחֲךָ בְּלַיְלָה, כִּי   כְּבָר נָס מִבְּכִי לֵחִי?
עֲזַבְתִּיךָ, בְּכוֹר אָבִי,   לְפִקָּדוֹן בְּיַד גֹּחִי,
וְאֶבְטַח כִּי אֱלֵי שָׁלוֹם   תְּהִי הוֹלֵךְ לְמִבְטָחִי!

*

אַחֲרֵי עֲבֹר שִׁבְעַת יְמֵי אֵבֶל אָחִיו

כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי,   וְלֹא שָׁלְמוּ יְמֵי חֶבְלִי —
יְמֵי צִירַי וְלֵילוֹת יְהִ־   מְיוּן מֵעַי כְּמוֹ חִילִי.
אֲהָהּ, אַלְלַי, וְצַר־לִי צָר,   וּמַר־לִי מָר, וְאוֹיָה־לִי
עֲלֵי אָחִי וּבֶן אִמִּי,   כְּלִיל רֹאשִׁי וּמַכְלְלִי!
הֲזֶה הָיָה מְנָת חֶלְקִי,   הֲכֹה עָלָה בְגוֹרָלִי?
וְאֵיכָכָה עֲלֵי כִתְרִי   וְנִזְרִי קוֹל נְהִי אֶצְלִי?
וְאִלּוּ צַר אֲחָזָהוּ —   הֲדַפְתִּיהוּ בְּרֹב חֵילִי,
וְלוּ יָשׁוּב בְּמוֹ־כֹפֶר —   פְּדִיתִיהוּ בְּכָל־יֶשׁ־לִי,
אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם,   וְאֵלֶּה מִשְׁפְּטֵי אֵלִי!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ   וְלֹא אַטֶּה לְחַלּוֹתֶךָ,
וְלֹא אָרוּץ בְּלֵב חָרֵד   וְאֵשֵׁב עַל־קְבֻרָתֶךָ?
אֱמֶת, אִם אֶעֱשֶׂה כָזֹאת   אֱהִי בֹגֵד בְּאַחֲוָתֶךָ!
אֲהָהּ, אָחִי, אֲנִי יֹשֵׁב   עֲלֵי קִבְרְךָ לְעֻמָּתֶךָ,
וְלָךְ מַכְאוֹב בְּתוֹךְ לִבִּי   כְּמַכְאוֹבִי בְּמִיתָתֶךָ!
וְאִם אֶתֶּן־לְךָ שָׁלוֹם   וְלֹא אֶשְׁמַע תְּשׁוּבָתֶךָ,
וְלֹא־תֵצֵא לְפָגְשֵׁנִי   בְּיוֹם בּוֹאִי לְאַדְמָתֶךָ,
וְלֹא־תִשְׂחַק בְּקִרְבָתִי,   וְלֹא־אֶשְׂחַק בְּקִרְבָתֶךָ,
וְלֹא־תִרְאֶה תְמוּנָתִי,   וְלֹא־אֶרְאֶה תְמוּנָתֶךָ,
לְמַעַן כִּי שְׁאוֹל בֵּיתְךָ   וּבַקֶּבֶר מְעוֹנָתֶךָ!
בְּכוֹר אָבִי וּבֶן־אִמִּי,   שְׁלוֹמִים לְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ,
וְרוּחַ אֵל תְּהִי נָחָה   עֲלֵי רוּחֲךָ וְנִשְׁמָתֶךָ!
אֲנִי הוֹלֵךְ לְאַרְצִי, כִּי   בְּאֶרֶץ סָגְרוּ אֹתְךָ,
וְאָנוּם עֵת וְאִיקַץ עֵת —   וְאַתְּ לָעַד בְּנוּמָתֶךָ,
וְעַד יוֹם בּוֹא חֲלִיפָתִי   בְּלִבִּי אֵשׁ פְּרִידָתֶךָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

הִנֵּה יְחִידָתִי בְּלֵילְיָהּ
בָּנְתָה גְּדֻלָּתוֹ אֲשֶׁר עָצְמָה —
מִי אֵל בְּכָל־אֵלִים כְּאֵל עָשָׂה
כִּסָּה מְעוּנָתוֹ בְּעָב עָנָן
וּבְרַק עֲנַן אוֹרוֹ כְּמוֹ נִיצוֹץ
תִּשְׁמַע שְׁאוֹן רַעְמוֹ כְּחוֹלֶלֶת,
דּוֹמֶה חֲזִיז קֹלוֹת בְּהַרְעִמוֹ
שִׂמְלָה קָרְעָה אִישׁ בְּגָבְהָהּ גַּם
וּזְבֻל בְּגַלּוֹתוֹ פְּנֵי שֶׁמֶשׁ
כִּדְמוּת יְפַת־תֹּאַר תְּגַלֶּה אֶת־
מוֹלִיךְ לְבָנָה עַל־שְׁבִילִים לֹא
תִּקְרַב אֱלֵי־שֶׁמֶשׁ וְתֵחָבֵא
חָזְתָה יְמֵי חֻפָּה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ
קָצְרָה לְשׁוֹנִי מִלְּחוֹת אֶת־
נַפְשִׁי, אֲשֶׁר מָכְרָה לְצוּרָהּ אֶת־
עָזְבִי לְסַפֵּר אֶת־פְּעֻלַּת אֵל
שִׂימִי לְדָרְתֵּךְ יוֹם, תְּפַתַּח בּוֹ
וּתְנִי לְצִיּוֹן — יוֹם אֲשֶׁר בִּכְיָהּ
עַל־בַּת־יְהוּדָה הָאֲסוּרָה בֵּין
אִמְרִי עֲלֵי לִבָּהּ בְּפֶה שִׂיחַ
תָּקוּם וְתִתְנַעֵר וְתִשָּׂא רֹאשׁ,
כִּי אִם־מְפַצִּים אִבְּדוּ מִשְׂרָה
הִנֵּה שְׁתֵּיהֶן נִקְבְּצוּ הַיּוֹם
לֵישָׁהּ וְלֹא טָרַף רְחֵלֶיהָ,
רֹאשָׁהּ וּמַחֲזִיק יָד לְרָשֶׁיהָ,
כָּלִיל בְּכָל־קִשְׁרֵי תְּפִלֶּיהָ,
מִשְׂרָה עֲלֵי שִׁכְמוֹ כְּשִׁירָתִי
תּוֹרַת אֱמֶת עַל־פִּיו מְסֻדֶּרֶת,

תַּרְבֶּה לְצוּרָהּ מַהֲלָלֶיהָ,
וַתַּעֲצִים שִׁירָיו בְּמִלֶּיהָ.
אֶרֶץ וְהִצִּיב אֶת־גְּבוּלֶיהָ!
לַמְטִיר בְּאַרְצוֹ מַעֲגָלֶיהָ,
עָף עַל־פְּנֵי כוֹכְבֵי מְהִלֶּיהָ;
אֶרֶץ יְבַקַּע קוֹל חֲלִילֶיהָ,
בָּעָב לְנַפֵּץ אֶת־נִבְלֶיהָ,
הִשְׁלִיךְ אֱלֵי־אֶרֶץ פְּתִילֶיהָ;
וַתְּכַס פְּנֵי כוֹכְבֵי זְבֻלֶיהָ —
לֶחְיָהּ וְתַחְבִּיא אֶת־עֲגִילֶיהָ;
יָרְאָה, וְהוּא יֵדַע שְׁבִילֶיהָ,
בִּזְבֻל — כְּכַלָּה יוֹם כְּלוּלֶיהָ
הוֹרָהּ — וּבוֹשָׁה מִבְּתוּלֶיהָ!
גָּדְלוֹ, וְאִם תֵּיטִיב בְּמִלֶּיהָ!
רוּחָהּ וְלִבָּהּ עִם כְּסָלֶיהָ,
בִּפְרָט וְסִפְרִי אֶת־כְּלָלֶיהָ!
קִשְׁרָהּ וְתַגִּיהַּ אֲפֵלֶיהָ,
יִפְרֹץ כְּמוֹ פִּרְצוֹ נְחָלֶיהָ
רוֹדִים וּמַכְבִּידִים כְּבָלֶיהָ —
נָעִים, יְנַחֵם לֵב אֲבֵלֶיהָ:
לִמְצֹא מְנוּחָה מֵחֲבָלֶיהָ!
וּכְלִיל כְּהֻנָּה מִקְּהָלֶיהָ —
בִּבְנוֹ שְׁמוּאֵל בֶּן־אֲצִילֶיהָ.
שׁוֹעָהּ וְשׂוֹנֵא אֶת־נְבָלֶיהָ,
רִכְלָהּ וּמֹחֵץ רֹאשׁ רְכִילֶיהָ,
גָּדוֹל בְּכָל־עַמֵּי גְדֹלֶיהָ,
תִּפַּח בְּחוּג־שַׁחַק כְּסִילֶיהָ,
יוֹרֶה וְלֹא יַפִּיל חֲלָלֶיהָ,

זַךְ בַּעֲדַת זַכִּים וְגֵאֶה בֶן־ גֵּאִים, וְשָׁפֵל בֵּין שְׁפָלֶיהָ,
מַזֶּה וּבֶן־מַזִּים וּמַעֲמִידֵי אֶרֶץ וּמַפִּילֵי נְפִילֶיהָ;
רָאוּ בְאַרְצוֹ כִּי גְדֻלָּתוֹ רַבָּה, וּבִלְתּוֹ לֹא יְכִלֶהָ,
אָמְרוּ: לְךָ תֵאוֹת גְּדֻלָּתָהּ — קַח מַטְּךָ וּנְחֵה חֲיָלֶיהָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּרוּעָה, וְנֶפֶשׁ מֵאֲשֶׁר תִּשְׁאַל מְנוּעָה,
וְגוּף שָׁמֵן וְשָׂבֵעַ וְדָשֵׁן — וְנַפְשׁוֹ הַכְּבוּדָה לֹא שְׂבֵעָה,
וְאִישׁ עָנָו מְהַלֵּךְ עַל־אֲדָמָה, וּמַחְשַׁבְתּוֹ עֲלֵי־שַׁחַק שְׂרוּעָה;
וּמַה־יּוֹעִיל לְאִישׁ בָּשָׂר בְּשָׂרוֹ וְטוּבָתוֹ — וְהַנֶּפֶשׁ בְּרָעָה?!
וְיֵשׁ רֵעִים מְרֵעִים לֹא מְטִיבִים, גְּדֹלֵי גוּף וְזִמָּתָם גְּרוּעָה,
יְדַמּוּ כִּי לְהוֹסִיף הוֹן אֲנִי סָר וְנֶעְתָּק מַחֲנַיִּם אֶל־נְסִיעָה,
וְאִם רֹאשִׁי בְּצִיצַת רֹאשׁ פְּרוּעָה, וּבַת־עַיִן בְּפוּךְ לַיִל קְרוּעָה —
וְלֹא־יֵדְעוּ מְרֵעַי סוֹד לְבָבִי, אֲבָל, לֹא־דִבְּרוּ רֵעַי בְּדֵעָה,
וְנַפְשָׁם מִבְּלִי הַכֵּר וְהָבִין, כְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה הַשְּׁסוּעָה!
הֲיִתְאַפַּק אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לְבָנָה, וְכִלְבָנָה לְהִתְנַשֵּׂא יְגֵעָה,
וְיִשְׁקֹט, עַד אֲשֶׁר יֶאְזֹר בְּמָתְנָיו כְּנָפֶיהָ, כְּאִישׁ אֹזֵר יְרִיעָה,
וְעַד יִפְעַל וְיַשְׁמִעוּ פְעָלָיו, וְיוֹסִיף עוֹד כְּיָם עַל־הַשְּׁמוּעָה?
בְּחֵי הָאֵל וְחֵי עַבְדֵי אֱלֹהִים — וְכָמֹנִי יְהִי שֹׁמֵר שְׁבוּעָה —
בְּרַגְלַי אֶעֱלֶה סֶלַע, וְאֵרֵד אֱלֵי־פַחַת בְּמַעֲמַקִּים תְּקוּעָה,
וְאֶתְפֹּר אֶת־שְׂפַת מִדְבָּר בְּמִדְבָּר, וְאֶקְרַע יָם בְּכָל־שׁוּחָה קְלוּעָה,
וְאָשׁוּט עַד אֲשֶׁר אֵרוֹם וְאַעַל אֱלֵי שִׂיאָה, תְּהִי לָעַד יְדוּעָה!
וְתִמָּצֵא לְצָרַי בִּי חֲרָדָה, וְתִמָּצֵא לְדוֹדַי בִּי תְשׁוּעָה,
וְאֶרְצַע אֶת־בְּנֵי חֹרִים בְּאֹזֶן, וְלִי אֹזֶן לְמֹדָעַי רְצוּעָה,
וְלִי נֶפֶשׁ לְרֵעִים מַחֲזֶקֶת, וְלִי נֶפֶשׁ לְמַשְׂטִינִים מְנוּעָה!
וְלָךְ תוּכָהּ עֲרוּגָה מִן־יְדִידוּת מְלֵאָה, עַל־נְהַר אַהַב נְטוּעָה;
יְדִידוּת הַשְּׁמֻרָה מִנְּעוּרִים, כְּחֹתֶמֶת בְּטַבַּעַת קְבוּעָה,
מְפֻתַּחַת כְּפִתּוּחֵי יְרַקְרַק עֲלֵי שִׁמְשָׁה בְּסַף הֵיכָל קְרוּעָה!
יְהִי לְךָ יָהּ כְּאַהֲבָתְךָ, וְנַפְשְׁךָ אֲשֶׁר אָהֵב תְּהִי מִצַּר פְּדוּעָה,
וְיִשְׁלַח אֵל לְמוֹשָׁעוֹת לְךָ עַד בְּלִי־שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יְשׁוּעָה!

שִׁיר אֲהָבִים

תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ וְעַל־חוּט שְׂפָתֶיהָ,
וּמָוֶת בְּעֵינֶיהָ וְתַחַת לְמַדֶּיהָ;
אֶשְׂחַק בְּעֵת תִּרְצֶה וְתִשְׂחַק בְּעֵת אֶקְצֹף —
רְצוֹנָהּ יְחַדֵּנִי וְקִצְפִּי יְחַדֶּהָ,
כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂמְתִּי צְבִי, דִּמִּתָה שֹׂנֵא
הוּא לָהּ — וְלֹא צָדְקָה — לְהַכְעִים לְצִדֶּיהָ!

✱

עַל־הַיַּיִן

קַח מִצְּבִי כוֹס וֶאֱמָר־לוֹ: קְחָה
בַקְבֻּק וְרוּץ לַכַּד וּמַלֵּא וְהָבִיא,
כִּי יֵשׁ כְּאֵב סָמוּךְ לְלִבִּי, וְיֵשׁ
בַּכַּד צֳרִי שָׁמוּר לְהָסִיר כְּאֵבִי,
הַבָּא בְּלֵב נָדִיב וְיוֹסִיף נְדִי־
בוּת, אוֹ בְלֵב רַךְ־לֵב וְיִגְבַּר כְּלָבִיא,
מֵיטִיב לְבַב רַע־לֵב, וְלוֹ יִשְׁמְעוּן
לִבּוֹת כְּמוֹ שָׁמְעָם לְמֶלֶךְ וְנָבִיא.
בַּכּוֹס מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי, וְהוּא
דוֹדִי, אֲשֶׁר חָפֵץ אֲנִי בוֹ וְהוּא בִי;
בְּמְקוֹם אֲשֶׁר אֶמְצָא גְבִיעִים אֲנִי
שֹׁכֵן, וְשָׁם אָלִין וְיִיטַב לְבָבִי!

✱

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

יְדִידִי, קוּם! כְּבָר אָסְרוּ אֲשִׁישׁוֹת
בְּבוֹר נוֹמָה לְכָל־עַיִן וּפִקֵּד,
וְאֵין עִמִּי לְבַד שְׁתֵה בְלֶב־טוֹב
עֲלֵי נִצַּת סְמָדַר לַח וְשָׁקֵד,

וְעֹלֶם סָב וּמַשְׁקֶה כוֹס, וְעֶלֶם
לְהָרִיק הֶחָבִיּוֹת רָץ וְשָׁקֵד,
וְכַף עֹפֶר בְּעֵט מֵאֵין דְּיוֹ עַל־
פְּנֵי כִנּוֹר כְּכַף כֹּתֵב וְנֹקֵד,
וְהָאָרֶץ בְּעֵינֵינוּ כְּעַלְמָה
מְשַׂחֶקֶת, וְהָעוֹלָם כְּרֹקֵד,
וְשָׁמַיִם כְּחַיִל נָח בְּלַיִל
וְכָל־אִישׁ שָׁם לְעֻמַּת אָהֳלוֹ קֹד!

*

„חֲטֹף וְאִשְׁתֵּי!"

שׁוּעַ וְרֵעַ נְדִיבִים — וּשְׁאָר חֲסִידִים וְטוֹבִים,
מֵחַדְרְךָ צֵא וְתֵרָאֶה — שַׁחַק מְקֻדָּר בְּעָבִים:
אִם יֵשׁ בְּלִבְּךָ כְּאֵב — קוּם — אֶל־כַּד מְרַפֵּא כְאֵבִים,
וּדְקֹר בְּגַבּוֹ, וְהוֹצֵא — וּמְזֹג בְּמֵימֵי רְבִיבִים,
וּשְׁתֵה מְמַלֵּא בְשִׂמְחָה — כָל־לֵב וּמֵרִיק עֲצָבִים,
וֶהְיֵה בְטוֹבָה, לְמַעַן — לְךָ קֵץ וְחַיִּים כְּתוּבִים!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶן־גְּבִירוֹל

(מקורטובה, חי במאלקה, לערך ד"א ת"ת)

רְשֻׁיּוֹת

1

שְׂאִי עַיִן, יְחִידָתִי, לְצוּרֵךְ — וְזִכְרִי בוֹרְאֵךְ בִּימֵי נְעוּרֵךְ;
לְפָנָיו צַעֲקִי לַיִל וְיוֹמָם, — וְלִשְׁמוֹ זַמְּרִי תָמִיד בְּשִׁירֵךְ!
מְנָת חֶלְקֵךְ בְּעוֹדֵךְ בָּאֲדָמָה, — וּמִבְטָחֵךְ בְּצֵאתֵךְ מִבְּשָׂרֵךְ;
הֲלֹא הֵכִין לְפָנָיו לָךְ מְנוּחָה — וּמִתַּחַת לְכִסְאוֹ שָׂם דְּבִירֵךְ —
אֲנִי עַל־כֵּן אֲבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנָי, — כְּמוֹ כֹל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְבָרֵךְ!

2

שָׁאַל לְהֹדוֹת לָךְ   לִבִּי וְלֹא־יָכֹל,
לוֹ יֵשׁ תְּבוּנָתִי   רְחָבָה כְּמוֹ כַלְכֹּל;
לִבִּי הֲלֹא טֶרֶם   יַשְׂכִּיל תְּהִלָּתְךָ —
גָּדְלוּ חֲסָדֶיךָ   עָלַי וְעַל־הַכֹּל!
מִבִּלְתְּךָ אֵין־לִי   מִבְטָח, וְאַיֵּה צוּר
זוּלָתְךָ, סֹבֵל   עוֹלָם כְּמוֹ אֶשְׁכֹּל?
הֵן לָךְ אֲנִי נִשְׁלָךְ,   אֵיךְ לֹא אֲקַוֶּה־לָּךְ —
וּבְיָדְךָ נֶפֶשׁ   כָּל־חַי וְרוּחַ כֹּל!

3

שְׁאָלוּנִי שְׂעִפַּי הַתְּמֵהִים: לְמִי תָרוּץ בְּגַלְגַּלֵּי גְבֹהִים?
לְאֵל חַיַּי תְּשׁוּקַת מַאֲוַיַּי,   וְנַפְשִׁי עִם־בְּשָׂרִי לוֹ כְמֵהִים!
מְשׁוֹשִׂי גַּם מְנָת כּוֹסִי וְעֹשִׁי,   אֲשֶׁר עֵת אֶזְכְּרָה אוֹתוֹ וְאָהִים —
הֲיִנְעַם טוֹב לְנִשְׁמָתִי עֲדֵי־כִי   תְּבָרֵךְ שֵׁם אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים?!

4

שַׁדַּי, אֲשֶׁר יַקְשִׁיב   לַדַּל וְיֵעָתֵר,
עַד־אָן תְּהִי רָחוֹק   מֶנִּי וְתִסָּתֵר?
לַיִל וְיוֹם אֶעְטֹף,   אֶקְרָא בְּלֵב נָכוֹן,
אוֹדֶה לְךָ תָמִיד,   כִּי־חַסְדְּךָ יֹתֵר;
מַלְכִּי, לְךָ אוֹחִיל,   לִבִּי בְךָ יִבְטָח,
כְּחֹלֵם חֲלוֹם סָתוּם   יִבְטַח עֲלֵי פוֹתֵר —
הִנֵּה שְׁאֵלָתִי   לַקְשִׁיב תְּפִלָּתִי,
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, לֹא   פָּחוֹת וְלֹא יֹתֵר!

5

שְׁחִי לָאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה,   וְרוּצִי לַעֲבֹד אֹתוֹ בְּאֵימָה;
לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ,   וְלָמֶּה תִרְדְּפִי, הֶבֶל וְלָמָּה?
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתֵךְ לְאֵל חַי,   אֲשֶׁר נֶעְלָם כְּמוֹ אַתְּ נֶעֱלָמָה;

הֲלֹא אִם־יוֹצְרֵךְ טָהוֹר וְנָקִי — דְּעִי כִּי־כֵן טְהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה;
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרֹעוֹ — כְּמוֹ תִשְּׂאִי גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה. —
זְמִרוֹת קַדְּמִי, נַפְשִׁי, לְצוּרֵךְ אֲשֶׁר לֹא־שָׂם דְּמוּתֵךְ בָּאֲדָמָה,
קְרָבַי, בָּרְכוּ תָמִיד לְצוּרְכֶם, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

6

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ, צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי,
אֶעֱרֹךְ לְפָנֶיךָ שַׁחְרִי וְגַם־עַרְבִּי,
לִפְנֵי גְדֻלָּתְךָ אֶעְמֹד וְאֶבָּהֵל,
כִּי־עֵינְךָ תִרְאֶה כָּל־מַחְשְׁבוֹת לִבִּי;
מַה־זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת, וּמַה־כֹּחַ רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי?
הִנֵּה לְךָ תִיטַב זִמְרַת אֱנוֹשׁ, עַל־כֵּן
אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי!

7

שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ־יַחַד לְעֵינָי, יְשִׁימוּן זִכְרְךָ תָּמִיד לְפָנָי:
לְשָׁמֶיךָ — אֲנִי אַזְכִּיר שְׁמֶךָ, וְהֵם עָדַי לְעֵדַי נֶאֱמָנָי;
מְקוֹם שִׁבְתִּי — יְעֹרֵר מַחֲשַׁבְתִּי, בְּרַקְעוֹ אֶזְכְּרָה רֹקַע אֲדֹנָי;
הֲגִיג לִבִּי — בְּהַבִּיטִי בְּקִרְבִּי: בְּכָל־עֵת בָּרְכִי נַפְשִׁי אֲדֹנָי!

8

שִׁמְעָה, אֲדוֹן עוֹלָם, שִׁמְעָה תְהִלָּתִי
תִּכּוֹן לְפָנֶיךָ קְטֹרֶת — תְּפִלָּתִי;
לִבִּי בְּךָ חָשַׁק לִמְאֹד, וְלֹא־יוּכַל
לַסְתִּר עֲדֵי יִרְאֶה, חֶשְׁקוֹ בְמִלָּתִי;
מֵעֵת לְעֵת אֶחְשֹׁב שׁוּבִי לְךָ מָחָר,
כִּי־מִמְּךָ הָיְתָה רֵאשִׁית תְּחִלָּתִי;
הִנֵּה לְךָ לֹא־לִי עָמְדִי לְפָנֶיךָ,
וּלְשֵׁם כְּבוֹדְךָ לֹא לִשְׂכַר פְּעֻלָּתִי;

שָׂחָה לְךָ נַפְשִׁי מֵעֵת הֱיוֹת עָפָר,
עַד־לֹא כְמוֹ־שַׁחַק הָיְתָה גְּדֻלָּתִי!

9

שְׁפַל־רוּחַ, שְׁפַל־בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, אֲקַדֶּמְךָ בְּרֹב פַּחַד וְאֵימָה;
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשָׁב בְּעֵינַי כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין־קֵץ לְגָדְלוֹ, הֲכָמוֹנִי יְהַלֶּלְךָ, וּבַמֶּה?
הֲדָרְךָ לֹא־יְכִילוּן מַלְאֲכֵי־רוּם וְעַל־אַחַת אֲנִי כַּמָּה וְכַמָּה!
אֲשַׁחֵר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעֲיוֹנַי, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

10

שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי בְּפַחְדִּי וְחֶרְדָּתִי,
וְשִׁמְךָ בְּעֵת מָצוֹר שַׂמְתִּי מְצוּדָתִי;
לִשְׂמֹאל וְעַל־יָמִין אַבִּיט — וְאֵין עֹזֵר,
כִּי אִם־בְּיָדֶיךָ אַפְקִיד יְחִידָתִי;
מִכָּל־יְקַר אֶרֶץ חֶלְקִי נְתַתִּיךָ,
וּמִכָּל־עֲמָלִי אַתְּ חִשְׁקִי וְחֶמְדָּתִי;
הִנֵּה בְּרֹב אַהֲבָה אֶשְׁגֶּה בְךָ תָמִיד,
עֵת־תֵּת זְמִרוֹת לָךְ הָיְתָה עֲבֹדָתִי!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

שִׁנְאַנִּים שַׁאֲנַנִּים כְּנִיצוֹצִים יִלְהָבוּ,
לַהֲטֵיהֶם וּמַעֲטֵיהֶם כְּעֵין קָלָל יִצְהָבוּ,
מוּל כִּסֵּא מִתְנַשֵּׂא בְּקוֹל רַעַשׁ יִרְהָבוּ,
הֵן בְּמַחֲזֶה זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ אֵל יֶאֱהָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

לְךָ חַיּוֹת עִלְּיוֹת בְּתַחְתִּית כֵּס הַנִּקְבָּע,
וְאֶרְאֶלִּים וְחַשְׁמַלִּים אֲזוּרֵי זִיו הַנִּצְבָּע;

תְּהִלָּתְךָ וְהִלָּתְךָ יְהוֹדוּן מַ־ חֲנוֹת אַרְבַּע,
זֶה יַעֲרִיץ וְזֶה יַמְרִיץ לְךָ זֶמֶר וְשִׁיר יַבִּעַ,
בְּנֵי־חַיִל יוֹם וָלַיִל בְּמִשְׁמְרוֹתָם נִצָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוֹן מִשְׁמָר הַנֶּאֱמָר בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת הֲמוֹנֶיךָ,
הֲלֹא נִמְסָר בְּיַד הַשָּׂר מִיכָאֵל גְּאוֹנֶךָ,
בְּמַרְכָּבוֹת לְרִבְבוֹת יַעֲמֹד עַל־ יְמִינֶךָ,
וְיִקְווּ וְיִלָּווּ דֹּרֵשׁ אַיֵּה מְעוֹנֶךָ,
וְשָׁם סָגוֹד לְמוּל פַּרְגּוֹד לְךָ יִסְגְּדוּ וְיִקְרָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

הֲמוֹן מַחֲנֶה הַמִּשְׁנֶה עַל־יֶרֶךְ שְׂמֹאל נִזְקָף,
וְעַל־צְבָאוֹ וּנְשִׂיאוֹ גַּבְרִיאֵל הַנִּשְׁקָף,
בִּשְׂרָפִים לַאֲלָפִים, בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד נִתְקָף,
זֶה אֵיפֹה וְאֵלֶּה פֹּה וְכִסֵּא קָדְ־ שְׁךָ מֻקָּף
גְּזוּרֵי אֵשׁ אֲזוּרֵי אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ יִרְכָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

קוֹל וְצִפְצֵף וְשִׁיר יְרַצֵּף צְבָא מַחֲנֶה שְׁלִישִׁיָּה,
וְנוּרִיאֵל שַׂר הָאֵל עֹמֵד בָּם לְתַלְפִּיָּה,
לְשַׁאֲטָתָם וְשַׁעֲטָתָם יְרוּפַף חוּג הָעֲלִיָּה
בְּקוֹל אַיֵּה מְקוֹם אֶהְיֶה יוֹצֵר רוּם וְתַחְתִּיָּה
רְאוֹת נֶאְדָּר הַנֶּהְדָּר יוֹם וָלַיִל יִתְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוּסֵּי הוֹד לְךָ שֶׁהוֹד בָּרְבִיעִית יָעִידוּ,
וְאִמְרָתְךָ וְזִמְרָתְךָ עִם־רְפָאֵל יַגִּידוּ,
וְצִיץ מָעוֹז וְכֶתֶר עוֹז לְךָ יִקְשְׁרוּ וְיַעֲנִידוּ,
וְאַרְבַּעְתָּם שִׁיר מִכְתָּם יַתְמִידוּ וְיַצְמִידוּ,
חֶבְרָתָם וְגִבַּרְתָּם לְבַל יִגְעוּ וְיִדְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

נִיצוֹצִים	נִקְבָּצִים	לְךָ יַחַד	יְרַנֵּנוּ,
בְּעַד עֲמָסִים	הַחֲמָסִים	לְךָ קוֹלָם	יְחַנֵּנוּ,
בְּאֵימָתְךָ	וְיִרְאָתְךָ	רַגְלֵיהֶם	יְכוֹנֵנוּ,
בְּקוֹל חָזָק	כְּמוֹ בָזָק	קְדֻשָּׁתְךָ	יְשַׁנֵּנוּ,
עֲנוֹת קָדוֹשׁ	לְאֵל קָדוֹשׁ	לְמוּל קָדוֹשׁ	יֶעֱרָבוּ:

הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

*

אוֹפָן

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה,
לָכֶם יְסַפְּרוּ הוֹד זְרוֹעַ רָמָה,
מְתַח דֹּק, וְחֶלֶד תָּלָה עַל־בְּלִימָה,
הַגּוּף טִפַּח וְנָפַח הַנְּשָׁמָה,
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

לְבַדּוֹ הָיָה בְּטֶרֶם יוֹמַיִם,
וְעַד־לֹא גִלְגֵּל חוּג שָׁמַיִם,
וּבְאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי־מָיִם,
בְּשׁוּם חֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

מְקוֹם מֶמְשַׁלְתּוֹ לְמַעְלָה הִצִּיבוֹ,
וְכִדְמוּת אֶבֶן־סַפִּיר חֲצָבוֹ,
וְרוּחַ וְעָנָן וָאֵשׁ שָׂם סְבִיבוֹ,
מָרוֹם, הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ,
הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

הֵכִין בָּרוּם מַלְאֲכֵי־רוּחַ,
וְחַיָּה נִשְׂאֵת אוֹפָן בָּרוּחַ,

אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה־שָּׁם הָרוּחַ,
וְשָׁבִים וְרָצִים וְטָשִׁים בָּרוּחַ,
לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

*

גְּאֻלּוֹת

1

„שְׁכוּלָה, אֲכוּלָה, לָמָּה תִבְכִּי,
הֲנוֹאַשׁ לִבֵּךְ מֵאֲשֶׁר תְּחַכִּי?
„קִצִּי נִמְשַׁךְ וְאָרַךְ חָשְׁכִּי!"
„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, כִּי־עוֹד מְעַט, כִּי
אֶשְׁלַח מַלְאָךְ לְפַנּוֹת דַּרְכִּי,
וְעַל־הַר צִיּוֹן אֶנְסֹךְ מַלְכִּי,
יָבוֹא מְבַשֵּׂר לְפַנּוֹת שְׁבִילָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!"

„לְאֵלִי, אֵלִי, כַּמָּה אֲיַחֵל,
וְעַד־אָן תִּמְשֹׁךְ גָּלוּת הַחֵל,
וּבְנֵי רָחֵל גְּזוּזִים כְּרָחֵל?
וַאֲנִי בְּכָל־זֹאת תָּמִיד אֲיַחֵל!"
„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְפֹדֶה וּמֹחֵל,
כִּי לֹא לְעוֹלָם אֲנִי בָךְ בֹּחֵל,
עוֹד מְעַט וְהָיִית לִי וַאֲנִי לָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!"

„מָתַי יִקְרַב וְיַגִּיעַ תּוֹר,
וְסָתוּם וְחָתוּם מָתַי תִּפְתּוֹר,
אַרְמוֹן זָרִים מָתַי תִּסְתּוֹר?"

„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְמַחְסֶה וּמִסְתּוֹר,
כִּי־עוֹד אָשִׂים בְּלֶחְיֵךְ הַתּוֹר,
וְיִפְרַח כַּפְּתּוֹר כְּיוֹם אִי כַפְתּוֹר,
וְיָצִיץ בְּמִצְחֵךְ צִיץ אֲשֶׁר הֻשְׁלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!

„הֲמוֹנֵי לְפָנִים בְּאַחַת נִטְבָּע,
וּמֹנֹף וּבָבֶל בְּקָרוֹב נִתְבָּע;
הָיִיתִי אֲנִי כְּעַיִט נִצְבָּע,
נִקְבְּצוּ עָלַי מַלְכֻיוֹת אַרְבַּע,
תֹּאכַל בְּשָׂרִי וְעוֹד לֹא־תִשְׂבָּע!"
„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְצוּר, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
כִּי בֹא יָבֹא דוֹד אֲשֶׁר הָלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!'

2

„שְׁבִיָּה, בַּת־צִיּוֹן, צְרוּפָה בְּכוּר עֹנִי,
שְׁבוּעַת אֲבוֹתַיִךְ נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעֲנִי;
שַׁוְעָתֵךְ נִשְׁמְעָה, עָלְתָה לִמְעוֹנִי,
שָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי!'

„שַׁחוֹתִי לִמְאֹד, יָדִי כִּי אֵין לְאֵל,
שִׁמְךָ, טוֹב וְסַלָּח, נִדְרָשׁ לְכָל־שֹׁאֵל,
שׁוּבָה, כִּי אֵין לִי זוּלָתְךָ גֹּאֵל,
שׁוּבָה אֲדֹנָי רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל!"

„לְמִי אֵפוֹא מְכַרְתִּיךְ? יָבֹא אִישׁ רִיבֵךְ!
לְמִי סֵפֶר כְּרִיתוּת? אָרִיב אֶת־יְרִיבֵךְ!
לְמִגְדַּל אֵשׁ וְחוֹמָה אֲנִי אֶהְיֶה סְבִיבֵךְ:
לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה יֵרַע לְבָבֵךְ?'

„לָמָּה אֶצְעָקָה חָמָס וְלֹא תַעֲנֶה?
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד יֹאמַר הַמּוֹנֶה,
לְזָרִים נִמְכַּרְנוּ יַחַד עֵר וְעֹנֶה,
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה!"

‚מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי מֵאֱנוֹשׁ הַבּוֹזֶה?
מַלְאָכִי אֶשְׁלַח, כְּמִכְתַּב הַחֹזֶה,
מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל אֱסֹף מִזֶּה וּמִזֶּה;
מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה!'

„מוֹעֵד שַׂמְתָּ לִי לְקַבֵּץ שָׁלִישִׁי —
מוֹפֵת לֹא־אֶרְאֶה לְקוֹמֵם מִקְדָּשִׁי;
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם לֹא־בָא לִקְדוֹשִׁי:
מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשַׁי?"

‚הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי לֶאֱסֹף נִכְבָּשִׁי,
הֲלֹא אָז הַמְּלָכִים לָךְ יוֹבִילוּ שַׁי;
הִנֵּה עֵד לְאוּמִּים שַׂמְתִּי לִקְדוֹשִׁי,
הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשַׁי!'

*

סְלִיחָה

שִׁמַּמְתִּי בְּרֹב יְגוֹנִי, לְיוֹם יִפָּקֵד זְדוֹנִי מָה אֹמַר לַאֲדֹנִי?
אֻמְלַלְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי, בְּזָכְרִי אֲשֶׁר אָשַׁמְתִּי בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי.
בְּהֶבֶל כָּלוּ יָמַי, מִפְּנֵי בֹשֶׁת עֲלוּמַי אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי;
נַחֲלְתִּי קַדַּחַת, כִּי־מְגֻלָּה נִפְתַּחַת וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת.
דָּבַקְתִּי בְמַחֲשַׁבִּי, וְנַפְשִׁי לֹא־יָדְעָה, כִּי גֵר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי.
הוֹי, כִּי־יָבֹא יוֹמִי! אָנָּה אִיקַץ מֵחֲלוֹמִי וְאָשׁוּבָה אֶל־מְקוֹמִי,
וְעַל־חֲטָאַי אֲשֶׁר עָבַר, וְעַל־פְּשָׁעַי אֲשֶׁר גָּבַר — מָה־אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָבָר?
זְדוֹן לִבִּי הִשִּׁיאַנִי וְעָוֹן אֲשֶׁר הֶלְאָנִי — מִבֶּטֶן קְרָאָנִי.

חֹשֵׁב בְּנַפְשׁוֹ נָבָל: כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־יוּבָל —   וְהוּא לְקִבְרוֹת יוּבָל.
טָפַל שֶׁקֶר בְּתוֹכוֹ,   וְנָמֵס מִמַּהֲלָכוֹ,   וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה,
יְשָׁלַךְ כְּאֶבֶן דוּמָה,   וְלֹא־יִשָּׂא לְבֵית מְהוּמָה   מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה,
כֹּחוֹ לֹא־סְמָכַתְהוּ   עֵת נַפְשׁוֹ נְשָׂאַתְהוּ,   אַף כִּי־אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ.
לְכָדַתְנִי אַשְׁמָתִי,   הֲלוֹא־זֶה דְבַר נִשְׁמָתִי   עַד־הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי;
לְזֹאת נַפְשִׁי נְשַׁמָּה: כְּאִישׁ שֹׁכֵב בִּכְלִמָּה   עָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה.
מִשְּׁגָגָתִי נָשָׂאתִי,   וּבִלְבָבִי קָרָאתִי: אָנֹכִי חָטָאתִי!
נִכְחָה לֹא־חָשַׁקְתִּי   וּבִשְׁרִרוּת לִבִּי דָבַקְתִּי —   מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתְּ?
שְׂאִי נַפְשִׁי אַשְׁמָתֵךְ,   רְאִי חַטָּאתֵךְ לְעֻמָּתֵךְ:   גַּם־אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ!
עַד־אֶדְאַג לַעֲוֹנִי,   הֱשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנָי: נִפְּלָה־נָּא בְיַד אֲדֹנָי!
פְּנֵה מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ   וּפְתַח־לִי דַלְתֶּךָ,   כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ,
צוּר, הָגֵן בַּעֲדֵנִי   וּמֵעֲוֹנִי פְּדֵנִי,   אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי;
קוֹלִי שְׁמַע כְּחַסְדֶּךָ   בְּיוֹם אֶעֱמֹד נֶגְדֶּךָ,   אַל־תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ,
רְאֵה עָנְיִי וַעֲנֵנִי,   אֲנִי בְיָדְךָ הִנֵּנִי,   וְאַתָּה אֲדֹנָי חָנֵּנִי;
שְׁלַח אֲמִתְּךָ וְחַסְדֶּךָ,   לְעַם צֹעֲקִים נֶגְדֶּךָ,   וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ,
תִּסְלַח לַאֲשָׁמֵינוּ   וְאַל־תִּפְקֹד עֲלֻמֵנוּ,   כִּי צֵל יָמֵינוּ!

*

תּוֹכֵחוֹת

1

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   הֲלֹא בָשָׂר וָדָם!
יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר   וְלֹא־יֵדַע בְּנוּדָם,
פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ   וְיִשְׁכַּב וְיֵרָדַם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   גֵּו נִרְפָּשׂ וְנִרְמָס,
מָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה   וְגַם־אָוֶן וְחָמָס,
כְּצִיץ נֹבֵל יָצָא,   וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עֲוֹנוֹ הַנִּכְמָס —

אַפְּךָ וְגַם־קִצְפְּךָ   אֵיךְ יִשָּׂא וְעָמָם?
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   כִּי אֵין־לְאֵל יָדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   בַּטִּיט יִתְגֹּלֵל,
בְּשֶׁקֶר יִתְהֹלָל   וּבְשָׁוְא יִתְהַלֵּל,
הֲטָהוֹר מִטָּמֵא   וְיָקָר מִזּוֹלֵל?
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עָוֹן יֵצֶר מְעוֹלֵל —
כְּמוֹ־עֵשֶׂב יִיבָשׁ,   וְכֶחָצִיר יְמוֹלֵל;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   חֶסֶד בְּיוֹם אֵידָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   יָהִיר לֹא־נִחָם,
מֵי חָמָס יִשְׁתֶּה   וְלֶחֶם רֶע יִלְחָם,
וְכַיָּם הוּא נִגְרָשׁ   וְכַתַּנּוּר יֵחָם;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   חֵטְא אֲשֶׁר־בּוֹ יוּחָם —
יִסָּפֶה כְּחַלָּשׁ   עִם־גִּבּוֹר נִלְחָם;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְכַפֵּר מַעְבָּדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   רַק נִתְעָב וְנֶאֱלָח,
כָּל־הַיּוֹם יִבְגֹּד   וּפָנָיו בְּרַע יִשְׁלָח;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   יְהִי נִרְפָּשׂ וְנִדְלָח,
וְכַבֶּגֶד יִבְלֶה   וְכֶעָשָׁן נִמְלָח,
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְכַפֶּר־נָא וּסְלַח
לְשֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר   אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   וְהוּא כָעֵץ נִקְסָם,
בְּבוֹא אַמַּת בִּצְעוֹ   יְהִי כְּמוֹ־קַשׁ מְרֻפָּס,
וְיִבְכֶּה מֵאֲשֶׁר שָׂשׂ   יוֹם יִרְקַב כְּמוֹ־סָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עֲוֹנוֹ הַנִּכְבָּס, —
כְּמוֹ שַׁבְּלוּל יַהֲלֹךְ   וְכַדּוֹנַג נִמְסָס;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְאַל־תְּדַקְדֵּק בַּעֲדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   לְבַד נֹדֵף כְּעָלֶה,
בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת,   בַּהֶבֶל יִסְלֶה,
וְכִכְלוּב מָלֵא עוֹף   כֵּן מִרְמָה מָלֵא;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   וְעַל־לִבְּךָ יַעֲלֶה —
כְּמוֹ עָשָׁן יִכְלֶה   וּכְרָקָב יִבְלֶה;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   כְּחַסְדְּךָ, לֹא כְחַסְדָּם!

2

שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ   נֶפֶשׁ הֹמִיָּה,
לָמָּה תִפְחֲדִי   מִמְּצֻקֵי נְשִׁיָּה?
מָחָר גּוּפֵךְ   יִשְׁכֹּן תַּחְתִּיָּה,
הַכֹּל נִשְׁכָּח   כְּאִלּוּ לֹא־הָיָה!
נַפְשִׁי הַשְׂכִּילִי,   וּמִמָּוֶת חִילִי,
וְלָאֵל הוֹחִילִי —   אוּלַי תוֹעִילִי
וְנַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי   בְּשׁוּבֵךְ אֶל־קוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי   פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

לָמָּה וְלָמָּה,   נֶפֶשׁ נִדְהָמָה,
תִּלְבְּשִׁי שְׁמָמָה   עַל־תֵּבֵל אֲדָמָה?
בְּצֵאת הַנְּשָׁמָה,   גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה,
בְּשׁוּבֵךְ אֶל־יְסוֹדֵךְ —   לֹא־תִשְׂאִי בְיָדֵךְ
מְאוּמָה מִכְּבוֹדֵךְ,   אַךְ־יָחִישׁ נוֹדֵךְ
כְּצִפּוֹר אֶל־קִנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי   פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

מַה־לָּךְ, נְבוֹכָה,   בְּאֶרֶץ לֹא־מְשׁוּכָה,
אֲשֶׁר־בָּהּ מְלוּכָה   תֵּהָפֵךְ מְבוּכָה?
תִּדְמֶה אֲרוּכָה —   וְהִיא כְקֶשֶׁת דְּרוּכָה,
כָּל־יְקָרָהּ כָּזָב   וְכָל־טוּבָהּ אַכְזָב,

וְהוּא נָמֵס וָזָב, וְלַאֲחֵרִים נֶעֱזָב;
וּמַה־יּוֹעִיל הוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ?

הַחַי גֶּפֶן וְהַמָּוֶת בּוֹצֵר,
וְכֹל אֲשֶׁר־יֵלֵךְ צְעָדָיו הוּא נוֹצֵר;
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְבַקֵּשׁ הַיּוֹצֵר,
כִּי־הַיּוֹם קָצֵר וְרָחוֹק הֶחָצֵר;
נַפְשִׁי שׁוֹבֵבָה, דַּי־לָךְ פַּת חֲרֵבָה,
וְשִׁכְחִי מַעֲצֵבָה וְזִכְרִי מַצֵּבָה,
וְגוּרִי יוֹם דִּינֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

חִרְדִי כְּיוֹנָה, עֲנִיָּה, אֶבְיוֹנָה,
זִכְרִי בְּכָל־עֵת מְנוּחָה עֶלְיוֹנָה,
קִרְאִי לְאֵל מְעֹנָה בְּכָל־רֶגַע וְעוֹנָה;
בְּכִי תָמִיד לְעֵינָיו וְהִתְחַנְּנִי לְפָנָיו,
וְהָפִיקִי רְצוֹנָיו — וְאָז מַלְאֲכֵי מְעוֹנָיו
יְבִיאוּךְ אֶל־גַּנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

3

שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר לָמָּה תִשְׂאוּ עָיִן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן!

לָנוּ יֵשׁ לָדַעַת, כִּי־אֲנַחְנוּ תוֹלָעַת;
לְגַב־חֹמֶר גַּבֵּינוּ — וְאֵיךְ יִגְבַּהּ לִבֵּנוּ?

מַה־יִּתְרוֹן לַגֶּבֶר וְאַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר,
וְזֶה יִהְיֶה־לוֹ חֵלֶף, לוּ־חַי שָׁנִים אָלֶף.

הֲלֹא אִם־יֵלֶךְ מֶרִי   יְבֻלַּע בַּחֲמַת־קֶרִי,
וְיִשָּׂרֵף בַּלַּהַב —   וְלֹא־יוֹעִיל הַזָּהָב.

הָאָדָם הַנִּכְאֶה,   פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה:
מֵאַיִן בּוֹאֶךָ   וְאָנָה מוֹצָאֶךָ!

קִצְּךָ, עָנִי וְאֶבְיוֹן,   נִמְשַׁל כְּמוֹ קִיקָיוֹן,
שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה   וְעַד־בֹּקֶר לֹא־חָיָה.

טוֹב שֶׁלֹּא נוֹצַרְתָּ   וְעָמָל לֹא־קָצַרְתָּ,
וְאֵיכָה גְּדֹלוֹת תְּבַקֵּשׁ —   וְאַתָּה בְּתוֹךְ הַמּוֹקֵשׁ!

נֹפֵל אַתְּ מְרֻחָם   וְתִפְשַׁע עַל־פַּת־לֶחֶם,
וְאִם־תִּתְמַהְמַהּ רֶגַע —   אֲזַי תִּמְצָא כָל־נֶגַע.

בְּשָׂרְךָ כְּאוֹר זָרוּחַ   בְּעוֹד יֶשׁ־בּוֹ הָרוּחַ,
וְעֵת תֵּצֵא הַנֶּפֶשׁ —   נִשְׁאַר טִיט וָרֶפֶשׁ.

רְאֵה כִּי אֵין בְּיָדְךָ   מְאוּמָה מִכְּבוֹדֶךָ,
לְזָרִים חֵילְךָ יוּקַם,   וְאַתָּה תֵלֵךְ רֵיקָם.

בְּכָל־זֹאת לֹא־חָשַׁבְתָּ   לַתַּאֲוָה הִקְשַׁבְתָּ,
וְאִם לֹא טוֹב רֵאשִׁיתָהּ —   מַה־תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ?

יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ   וְיָשֹׁב לִפְנֵי מַלְכּוֹ,
אוּלַי צוּר יֵעָתֵר   וּמֵחֲרוֹנוֹ יִסָּתֵר.

יְהִירִים הִתְקוֹשְׁשׁוּ,   וְזִכְרוּ וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
שְׂאוּ לֵב אֶל־כַּפָּיִם,   אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם.

הָהּ עַל־חַטֹּאתֵינוּ   וְאוֹי עַל־נַפְשׁוֹתֵינוּ,
כִּי־רוּחַ רָעִינוּ   וְגַם־כַּצֹּאן תָּעִינוּ!

וּמַה־נְּבַקֵּשׁ וּמַה־נִּדְרוֹשׁ וַעֲוֹנוֹת עָבְרוּ רֹאשׁ,
מְאֹד רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ — וְאֵיךְ נִשָּׂא פָּנֵינוּ?

דָּלֶה עַמְּךָ מִשַּׁחַת, מֹשֵׁל רוּם וָתַחַת,
וְאִם הִקְשִׁינוּ עֹרֶף — יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף;

הָפֵק חֶמְלָתֶךָ לְעַם דֹּפְקֵי דַלְתֶךָ,
כִּי־אַתָּה אֲדֹנֵינוּ, וְעָלֶיךָ עֵינֵינוּ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי, דּוֹדִי, וְלֵךְ עִמִּי,
כִּי־צָמְאָה נַפְשִׁי לִרְאוֹת בְּנֵי עַמִּי;
לָךְ אֶפְרְשָׂה מִטּוֹת זָהָב בְּאוּלָמִי,
אֶעֱרֹךְ־לְךָ שֻׁלְחָן, אֶעֱרֹךְ־לְךָ לַחְמִי;
מִזְרָק אֲמַלֵּא־לָךְ מֵאַשְׁכְּלֹת כַּרְמִי,
וּשְׁתֵה בְּטוּב לֵבָב — יִיטַב לְךָ טַעְמִי;
הִנֵּה בְּךָ אֶשְׂמַח שִׂמְחַת נְגִיד עַמִּי,
בֶּן־עַבְדְּךָ יִשַׁי, הָרֹאשׁ לְבֵית לַחְמִי!

2

שֹׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב בְּאַרְמוֹנִי,
מָתַי יְצוּעִי, יָהּ, תָּכִין לְאַדְמוֹנִי?
לָמָּה, צְבִי נֶחְמָד, תִּישַׁן — וְהַשַּׁחַר
עָלָה כְנֵס עַל־רֹאשׁ שְׂנִירִי וְחֶרְמוֹנִי?
מֵעַל פְּרָאִים סוּר, וּנְטֵה לְיַעֲלַת־חֵן,
הִנְנִי לְכָמוֹךָ, וְאַתְּ טוֹב לְכָמוֹנִי;
הַבָּא בְּאַרְמוֹנִי יִמְצָא בְמַטְמוֹנִי
עֲסִיס וְרִמּוֹנִי, מוֹרִי וְקִנְמוֹנִי.

3

‚שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה,   עִם־אָהֳלֵי כּוּשָׁן,
עָמְדִי בְּרֹאשׁ כַּרְמֶל   וּצְפִי לְהַר־בָּשָׁן;
לַגַּן אֲשֶׁר נֶחְמַס,   יָפָה, שְׂאִי עָיִן,
וּרְאִי עֲרוּגָתֵךְ   כִּי־נִמְלְאָה שׁוֹשָׁן!‘
„מַה־לָּךְ, צְבִי נֶחְמָד,   כִּי־תַעֲזֹב גַּנִּי,
לִרְעוֹת בְּגַן־יָקְשָׁן   וּבְתוֹךְ עֲצֵי דִישָׁן?
הָבָה, רְדָה לַגַּן   נֹאכַל מְגָדִים שָׁם,
וּבְחֵיק יְפַת־עַיִן   תִּשְׁכַּב וְגַם־תִּישָׁן!“

4

‚שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר —   קוּמָה פְּתָחֵהוּ,
וּצְבִי אֲשֶׁר בָּרַח —   אֵלַי שְׁלָחֵהוּ;
לְיוֹם בּוֹאֲךָ עָדַי   לָלִין בְּבֵין שָׁדַי,
שָׁם רֵיחֲךָ הַטּוֹב   עָלַי תְּנִיחֵהוּ!‘
„מַה־זֶּה דְמוּת דּוֹדֵךְ,   כַּלָּה יְפֵה־פִיָּה,
כִּי־תֹאמְרִי אֵלַי: שִׁלְחָה וְקָחֵהוּ?
הַהוּא יְפֵה עַיִן   אָדוֹם וְטוֹב רֹאִי?“
‚רֵעִי וְדוֹדִי זֶה —   קוּמָה מְשָׁחֵהוּ!‘

5

שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי,   עַד־אָן תְּהִי נִקְבָּר?
הוֹצֵא לְךָ פֶרַח,   כִּי־הַסְּתָיו עָבָר!
לָמָּה יְהִי עֶבֶד   מֹשֵׁל בְּבֶן־שָׂרִים,
תַּחַת מֶלֶךְ צָעִיר —   שָׂעִיר הֲלֹא גָבַר?!
מִנִּי־זְמַן אֶלֶף   שָׁנִים אֲנִי נֶעֱבָד,
אֲדָמָה בְּתוֹךְ גָּלוּת   לְקָאַת בְּתוֹךְ מִדְבָּר —
הַאֵין לְבֻשׁ בַּדִּים   לִשְׁאוֹל? וְאֵיךְ יִגְלֶה
הַקֵּץ — וְאֵל צִוָּה: סְתֹם וַחֲתֹם דָּבָר!

6

שְׂשׂוֹנִי רַב בְּךָ, שֹׁכֵן מְעוֹנִי, — זְכַרְתִּיךָ — וְנָס מֶנִּי יְגוֹנִי!
לְךָ חֶסֶד וְיֵשׁ עָלַי לְהוֹדוֹת, — וְאֵין בַּמֶּה, לְבַד הֶגְיוֹן לְשׁוֹנִי;
מְרוֹמִים לֹא יְכִילוּן תַּעֲצֻמְךָ, — וְאֵיךְ יוּכַל שְׂאֵתְךָ רַעְיוֹנִי?
הֲבִינֵנִי וְחָנֵּנִי נְכֹחָה, — וְיָפֵק אֶת־רְצוֹנְךָ רְצוֹנִי;
קְחָה שֶׁבַח מְקוֹם זֶבַח, וְיִיטַב — כְּקָרְבָּנִי וּמִנְחַת עֶשְׂרוֹנִי!
טְהוֹר עַיִן, פְּקַח עַיִן לְעָנְיִי, — שְׁלַח אוֹרְךָ וְהָאֵר עִוְרוֹנִי;
נְצֹר גֹּדֶל חֲסָדֶיךָ לְמַעֲנִי, — יְהִי סֵתֶר עֲלֵי־גֹדֶל עֲוֹנִי!
כְּמוֹ שִׁמְךָ לְפִקָּדוֹן בְּלִבִּי — תְּהִי רוּחִי בְּיָדְךָ פִּקְדוֹנִי!

*

אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה

„נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ — אָנָה תְשַׁלַּח רַעְיוֹנֶיהָ?
תֶּהֱמֶה וְתִדְמֶה לַעֲלוֹת כָּאֵשׁ — שֶׁיַּעֲלוּ תָמִיד עֲשָׁנֶיהָ!
הַאַתְּ כְּמוֹ גַלְגַּל אֲשֶׁר יִסֹּב — עַל־הָאֲדָמָה וַהֲמוֹנֶיהָ,
אוֹ רַעְיוֹנַיִךְ כְּמוֹ יַמִּים — שֶׁהָטְבְּעוּ בָהֶם אֲדָנֶיהָ?
אֵיךְ תֶּחֱזֶה תִקְוַת לְבָבֵךְ — כִּי — תִבְזֶה מְקוֹם עַיִשׁ וּבָנֶיהָ?
הַט־לִבֵּךְ מֵעַל נְתִיב חָכְמָה — תִּפְרֹשׂ לָךְ תֵּבֵל סְדִינֶיהָ;
אַחַר קְנוֹת בִּינָה הֲלֹא תִרְאֶה — רָאשֵׁי אֲדָמָה — אַחֲרֹנֶיהָ!"
נַפְשִׁי, יְדִידַי, נַחֲמוּ עַל־זֹאת — אַף־נַחֲמוּהָ עַל־יְגוֹנֶיהָ,
תִּצְמָא לְאִישׁ שֶׂכֶל וְלֹא־תִמְצָא — אָדָם יְרַוֶּה צִמְאוֹנֶיהָ;
דִּרְשׁוּ בְּאַנְשֵׁי הַזְּמָן אוּלַי — בָהֶם אֱנוֹשׁ יָפִיק רְצוֹנֶיהָ!
אִם־הָאֲדָמָה חָטְאָה עָלַי — יָרֹק לְבָבִי רֹק בְּפָנֶיהָ,
אִם־לֹא בְעֵינָהּ רָאֲתָה אוֹרִי — דַּי לָאֲדָמָה עִוְרוֹנֶיהָ,
אִם־כִּפְּרָה מִמָּחֳרַת פָּנַי — אָשׁוּב וְאֶסְלַח לַעֲוֹנֶיהָ!
גַּלְגַּל אֲדָמָה שׁוּב, וְלֹא־תָרִים — יַד־הַזְּמָן עַל־יַד נְבוֹנֶיהָ,
רַב־לָךְ עֲשׂוֹת עָוֶל, וְדַי לִהְיוֹת — אַרְזֵי אֲדָמָה קִיקְיוֹנֶיהָ,
הָקֵל נְקַלֵּי עָם, אֲשֶׁר מֵהֶם — קַלּוּ מְאֹד עָלַי אֲבָנֶיהָ,
וּכְרֹת זְנַב הָאֹמְרִים אֵלַי: — „אַיֵּה תְבוּנָה וֶאֱמוּנֶיהָ?"!

לוּ שָׁפְטָה תֵבֵל בְּצֶדֶק בָּם
נָחוּ וְלֹא־יָגְעוּ, וְהִשִּׂיגוּ
לָקְחוּ בְּנוֹת שֶׁמֶשׁ וְהוֹלִידוּ
לָמָּה תְרִיבוּנִי עֲלֵי שִׂכְלִי,
אִם־נִקְלְתָה חָכְמָה בְּעֵינֵיכֶם —
אִם־נִסְגְּרָה כִּי־לִבְּכֶם סָגוּר —
אֵיךְ אֶעֱזֹב חָכְמָה — וְרוּחַ־אֵל
אוֹ תַעֲזֹב אוֹתִי — וְהִיא כָאֵם
אוֹ כַחֲלִי, אוֹ כַּעֲדִי נֶפֶשׁ,
אֵיךְ תֹּאמְרוּ־לִי עֶדְיֵךְ הוֹרֵד
בָּהּ יַעֲלֹז לִבִּי וּבָהּ יִיטַב,
לֹא־טוֹב הֱיוֹת נַפְשִׁי כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ
מִדֵּי הֱיוֹתִי אַעֲלֶה נַפְשִׁי
כִּי־נִשְׁבְּעָה עָלַי לְבַל־אֶשְׁקוֹט,

לֹא־נָתְנָה טֶרֶף לְבָנֶיהָ,
רַק מִבְּלִי־דַעַת שְׁשׁוֹנֶיהָ;
סִכְלוּת וְלֹא־הָיוּ חֲתָנֶיהָ.
חוֹחֵי אֲדָמָה, קִמְּשׂנֶיהָ?
אַתֶּם מְאֹד קַלִּים בְּעֵינֶיהָ,
הִנֵּה אֲנִי אֶפְתַּח אֲרוֹנֶיהָ!
כָּרַת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיהָ?
לִי, וַאֲנִי יֶלֶד זְקֻנֶיהָ,
אוֹ כַעֲנָק עַל־צַוְּרֹנֶיהָ?!
וּפְשֹׁט רְבִידֵךְ מִגְּרוֹנֶיהָ?
כִּי־טָהֲרוּ נַחְלֵי עֲדָנֶיהָ!
שֶׁהֶחֱשִׁיכוּהָ עֲנָנֶיהָ —
וּבְעַד עֲרָפֶל שִׂים מְעוֹנֶיהָ,
עַד־אֶמְצְאָה דַּעַת אֲדֹנֶיהָ!

*

בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס

(לְאַחַד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

זְמָמַי, הָהּ, בְּהַר כֶּסֶל נִבְכִים,
וּמַה־יִּתְרוֹן בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּעֵינָי,
וְאֶדְרֹךְ עֹז בְּבְנֵי־יָמִים בְּנַפְשִׁי —
וְנִפְתָּה כַּאֲרוּם תֵּבֵל לְבָבִי —
וְרַב־לִי עוֹד רְדֹף הַבְלֵי זְמַנִּים,
וְהִתְבּוֹסֵס בְּדַם־נֹעַר, וּמֵאָז
נְאֻם צָמֵא לְמֵי חָכְמָה וְהֹמֶה,
רְדוּף יָגוֹן, שְׂבַע קָלוֹן, וּמִדַּם
הֲדָפוּהוּ תְלָאוֹת מִנְּעָרָיו,
וְרַעְיוֹנָיו יְעִירוּהוּ, וּבִנְאוֹת
וַיִּיגַע לַעֲצֹר בָּהֶם, וְיָמַי

וְעֵינַי — יָרְטוּ לָהֶם דְּרָכִים,
וְלִבִּי יַהֲלֹךְ נֶגְדּוֹ חֲשֵׁכִים!
וּפָנַי בַּחֲמַת יָמִים דְּרֻכִים,
וְשָׂדֶיהָ בְּיַד־זָרִים מְעוּכִים;
וְהָלֹךְ אַחֲרֵי לִבּוֹת הֲפוּכִים,
דְּמֵי נֹעַר בְּיַד־יָמִים שְׁפוּכִים!
וְיָמָיו בַּעֲבוֹת עָמָל מְשׁוּכִים,
לְבָבוֹ יִסְּכוּ עֵינָיו נְסָכִים,
וְתִצֶּיהֶן בְּצַלְעֹתָיו מְעוּכִים,
מְצוּקִים יָלְכוּ הָלֹךְ וּבָכִים,
מְזִמָּתָם בְּדַלְתֵי אַף מְסִיכִים,

וַיַּעְפִּיל לַעֲלוֹת אֶל־הַר תְּבוּנָה, וְרַגְלָיו מְנֻטּוֹת אֵלָיו חֲשׂוּכִים,
וּמִי יוֹבִיל לְמִבְצָר יוֹרְדֵי־בוֹר, וְיָבִיא בֵּית עֲשִׁירֵי בִּין הֲלָכִים?
וּמִילָדִים כְּגִילָם הֵם יְרֵאִים — וְאֵיךְ יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי מְלָכִים?
וּבִנְטוֹת אָהֳלֵי־בִין, עַל־יְמִינָם לְשִׂמְאָלָם נְגֹשֵׁי סִכְלוּת עֲרֻכִים,
וּמְהַטּוֹת יְרִיעוֹתָם חֲשׂוּכוֹת, וְהֵמָּה מֵיִתְרֵיהֶם מַאֲרִיכִים,
וְיַחַד יִקְרְאוּ כֻלָּם בְּשֵׁם אֵל — וּפִסְלֵיהֶם בְּבֵית כֶּסֶל נְסוּכִים,
וְאֶדַּדֶּם לְאַט עַד־בֵּית אֱלֹהִים, וְאוֹרֵם לַהֲלֹךְ בִּמְרוֹם הֲלִיכִים;
הֲלִיכִים נוֹסְדוּ עַל־קַו אֱמוּנָה, בְּחֻקֵּי אֵל נְתִיבֵיהֶם סְמוּכִים,
וְיֶהֱמוּן לַהֲגוֹת בָּהֶם, וְלִנְוֵה תְּעוּדָה מִקְּצוֹתָם נֶהֱלָכִים —
לְאוֹר עוֹלָם, אֲשֶׁר הֵאִיר מְכוֹנָה, וּבִימִינוֹ אֱמֻנֶיהָ תְּמוּכִים,
וְעָלָה מַעֲלוֹת חָכְמָה וְגָבַהּ, וְלִקְרַאת לְחָמָיו יָרִיק חֲנִיכִים;
לְפָנָיו יִכְרְעוּ אַנְשֵׁי תְבוּנָה, וְתַחְתָּיו כָּל־מְתֵי חָכְמָה הֲדוּכִים,
וְהֵקַם עָל לְהוֹרוֹת מִשְׁפְּטֵי־אֵל, וְהִצִּיב קַו אֱמֶת לִפְנֵי חֲשֵׁכִים;
עֲטֶרֶת כָּל־מְתֵי חָכְמָה, וְנֵזֶר מְתֵי מִשְׂרָה וְחֶמְדַּת הַנְּסִיכִים!
אֲדוֹן נַפְשִׁי, רְאֵה כִּי יְחַלּוּ־לָךְ, וְהִנָּם נֹשְׂאִים נַפְשָׁם וְחוֹכִים
לְפָנֶיךָ לְלַקֵּט בֵּין עֳמָרִים, לְבַל־יִהְיוּ נְבֻכִים וְסְבֻכִים,
וּבֵין הָעֹמְדִים לִדְרֹשׁ תְּבוּנָה יְשַׁו לָהֶם לְפָנָיו מַהֲלָכִים;
בְּנָשׁוּךְ נַחֲשֵׁי סִכְלוּת תְּשַׁו גֵּם תְּבוּנָתְךָ — לְהַחְיוֹת הַנְּשׁוּכִים,
וְיוֹם יוֹם תַּעֲרֹךְ נֵרוֹת תְּבוּנָה, וְאַל־יִהְיוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים דְּעוּכִים,
וְיֵאוֹרוּ פְנֵיהֶם בַּהֲדָרְךָ, וּמִבִּרְכָתְךָ יִהְיוּ בְרוּכִים!

*

יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת

„לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת, לֹא־הָיְתָה לַיִל וְיוֹם עֹמֶלֶת!"
אֵיךְ אֶעֱלֹז, רֵעִי, וּבַמָּה אֶעֱלֹץ? הַאִם אֲיַחֵל — נִמְשְׁכָה תוֹחֶלֶת!
הֵן מִדְרֹשׁ חָכְמָה בְּשָׂרִי נֶאֱכָל — וּבְשַׂר אֲחֵרִים אַהֲבָה אֹכָלֶת.
„לוּ אֶמְצְאָה סִכְלוּת מְעָט?" כִּי אֵין־לְךָ מַכָּה אֲנוּשָׁה תַּעֲרִיךְ אִוֶּלֶת;
עַל־כֵּן מְאֹד אִיגַע וְלֹא־אֶרֶף מְעַט — לוּ מָצְאָה יָדִי כְּבוֹד קֹהֶלֶת!
אֶפְשַׁט לְבוּשׁ תֵּבֵל, וְהַדַּעַת לְבוּשׁ אוֹר לָבְשָׁה אוֹ כִסְּתָה בִּתְכֵלֶת,

כִּי־מָאֲסָה נַפְשִׁי — כְּאִלּוּ נוֹאֲשָׁה לִי מִמְּצוֹא כָבוֹד וְהִיא נוֹחֶלֶת;
דַּלְתֵי יְגוֹנִים פֻּתְּחָה אֵלַי, הֲכִי דַלְתֵי נְעוּרִים אַחֲרַי נֹעָלֶת.
מַה־לַּאֲנָשִׁים יֹאמְרוּ: „אֵיךְ תֶּאֱהַב כָּבוֹד, אֲשֶׁר יִמַּל כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת?
הֵן כִּי־תְבַקֵּשׁ מַעֲלוֹת שֶׁנִּבְצְרוּ — בִּדְמֵי בְנֵי־יוֹם חַרְבְּךָ נִגְאָלֶת!"
אִמְרוּ לְמוֹכִיחַי וְמַנַּי: יֶחֱשׁוּ, כִּי־שָׁמְעָה אָזְנִי דְּבַר בֶּן־פָּלֶת!
אִם־הָאֲדָמָה לֹא־תְשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ — אֵין הָאֲדָמָה אֹהֲבָה מַשְׂכֶּלֶת;
לוּ יָדְעָה מֵאֶתְמוֹל רוּם מַעֲלוֹת נַפְשִׁי — לְרַגְלַי הָיְתָה נֹפֶלֶת!
עַל־הַיְקָר אֶחְמוֹל — וְהָאֵל יַעֲנֶה נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר עַל־הַיְקָר חֹמָלֶת;
אוּלַי אֱלֹהִים שָׂם בְּפִי דָבָר כְּמוֹ אֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי גֶחָלֶת,
כַּשִּׁיר אֲשֶׁר יוּשַׁר וְיָרַח אַף אֱנוֹשׁ מִבֵּין אֲמָרָיו חֶלְבְּנָה וּשְׁחֵלֶת;
לוּ כַּצֳּרִי הַזֶּה בְּבֵית לוֹט יָדְעוּ אַנְשֵׁי סְדֹם הִתְדַּפְּקוּ עַל־דָּלֶת!

*

חָכָם בַּעֹז

כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו, וְכִתְבוּנַת אֱנוֹשׁ יֹשֶׁר אֲמָרָיו,
וְכִמְזִמַּת לְבַב אִישׁ כֵּן יְגוֹנוֹ, בְּשׁוּר — טֶרֶם יְבֹאוּהוּ — מְגוּרָיו.
יְדִידַי! אָהֳלוֹ תָקַע בְּלִבִּי, וּמוֹרָשֵׁי לְבָבִי הֵם יְתָרָיו,
וְנִשְׁבַּע — כֹּל אֲשֶׁר יִסַּע וְיֹאבֶה נְסֹעַ — הַכְּאֵב לִתְמֹךְ אֲשֻׁרָיו;
וְשָׂם תֵּבֵל בְּיָדִי כּוֹס יְגוֹנִים, וְעָלַי הָפְקְדָה לִמְצוֹת שְׁמָרָיו,
וְהִפְקִיד הַזְּמָן כָּל־עַצְּבוֹתָיו בְּנַפְשִׁי — כִּי־אֲנִי נֶפֶשׁ פְּגָרָיו;
וּפָגַשׁ קָדְקֳדִי בַּעֲנַן תְּלָאוֹת, וְעָלַי סָחֲפוּ גִּשְׁמֵי מְטָרָיו,
וּפֶתֶן הַזְּמָן נָשַׁךְ עֲקֵבַי, וְהָיִיתִי מְשַׁעְשֵׁעַ לְחֹרָיו.
יְמֵי רִיבוֹת יְעָדַנִי — וְהִנֵּה כְּבָר שִׁלֵּם, וְלֹא־שִׁלֵּם נְדָרָיו,
וּבַל־אָעוּף עֲלֵי גָבְהֵי מְזִמּוֹת — יְקַצֵּץ בַּעֲדִי כַּנְפֵי נְשָׁרָיו;
וְהָיִיתִי כְּמוֹ־נֶשֶׁר אֲשֶׁר כֹּל בְּרוּם יִגְבַּהּ וְיִמָּרְטוּ אֲבָרָיו.
וְרַק אֶשְׂחֶה בְּיָם הַבִּין לְבַדִּי, לְלַקֵּט כָּל־בְּדֹלָחָיו וְדָרָיו,
וְדַי לִתְפֹּשׂ בְּיָדִי מֶחְקְרֵי־בִין, וְדַי לָלִין לְבַדִּי בֵּין מְצָרָיו,
כְּמוֹ חֹשֵׁב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלַאכְתּוֹ, וְכַסֹּפֵר יְחַפֵּשׂ אֶת־סְפָרָיו;
וְאֵיךְ יוּכַל אֱנוֹשׁ יַמְרֶה לְבָבוֹ, וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „הַתֵּר חֲגוֹרָיו"?!

מְגוּרָיו קָרְבוּ בִּרְחוֹק זְמָמוֹ, וְרֵעָיו רָחֲקוּ מִבֵּית מְגוּרָיו —
וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „יִגַּע לְנַפְשׁוֹ וְלִלְבָבוֹ" — כְּהִמָּם לַאֲסוּרָיו?
וְיִרְאֶה הָאֱנוֹשׁ חוֹבוֹת אֲחֵרִים, וְיַעֲלִים עַיִן לְבָבוֹ מִמְּעוֹרָיו.
וְאֵיךְ יַתִּיר חֲגוֹר שֵׂכֶל וּבִינָה אֱנוֹשׁ, וּמַה־מְּרִי פִּתַּח אֲזוֹרָיו!
אֲשֶׁר סִגַּר בְּיַד נַפְשׁוֹ בְּשָׂרוֹ, וְהִפְקִיד אֶת־לְבָבוֹ עַל־מְגוּרָיו,
וְנִפְשַׁט מִמְּתֵי בוּז כַּשְּׁפִיפֹן, מְצָאֵהוּ בְּיוֹם קַיִץ מְרִירָיו,
וְנַפְשׁוֹ גֻּדְרָה פִּרְצֵי שְׁחָקִים, וְתִפְרֹץ מִמְּקוֹם עַיִשׁ גְּדֵרָיו;
דְּבָרָיו מִפְלְאוֹת דֵּעִים, וְשָׁת עִם דְּבִירֵי מַעֲלוֹת שֶׁמֶשׁ דְּבִירָיו,
וְקָם לָבוּס כְּסִיל תַּחַת פְּעָמָיו וְתַחַת פַּעֲמֵי עֶשְׂרִים סְפָרָיו;
בְּלֵב יִסֹּב עֲלֵי גַלְגַּל אֲדָמָה וְיַחֲלֹק עֲלֵי־שֵׁשֶׁת עֲבָרָיו,
וְיָרוּץ — כֹּל אֲשֶׁר יִרְחַק זְמָמוֹ — לְהַשִּׂיג, מִבְּלִי הָפֵר, אֲסָרָיו,
אֲשֶׁר, לוּ אִם־יְבַקֵּשׁ קְט הֲנָחָה, גְּזַרְתִּיהוּ וְשָׂרַפְתִּי גְזָרָיו!
אֱמֹר, אִם־לֹא — בְּעֵת אוֹכַח לְבָבִי — בְּאַף יִבְעַר עֲשַׁן־אֵשׁ מִנְּחִירָיו,
וְאֹמַר: מִדְרֹשׁ שֵׂכֶל הֲתָסוּר, כְּאֵין כֹּחַ בְּךָ לִמְצֹא חֲקָרָיו?
דְּרֹךְ עַל־בָּמֳתֵי יַמֵּי תְבוּנָה, וּבַקַּע מִשְּׂדֵה שֵׂכֶל הֲרָרָיו!
וְדַע כִּי־בַעֲלוֹתְךָ הַר תְּבוּנָה — אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לִסְפֹּר עֲפָרָיו,
וְעוֹד לֹא־אֶשְׁקְטָה מֵהַר מְזִמּוֹת, עֲדֵי כִּי־אֶעֱלֶה לִטְרֹף כְּפִירָיו;
וְלִי עַיִן מְשׁוֹטֶטֶת בְּתֵבֵל, אֲשֶׁר מִלֵּב אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה סְתָרָיו,
וְלִבִּי פִּתְּחוּ תָמִיד שְׁעָרָיו, וְשִׁירַי לְטֻשׁוּ שֶׁבַע תְּעָרָיו,
וְיָדִי בַּזְּמָן תָּמִיד קְשׁוּרָה, וְאֶקְשֹׁר יַד לְבָנָיו עַל־שְׁחָרָיו,
וְשַׂמְתִּי מִלְּבוּשׁ לַיִל לְבוּשִׁי, וְתָפַרְתִּי כְסוּת כִּכְסוּת שְׁחָרָיו;
וְאָסִיר מֵעֲלֵי עֵינֵי לְבָבִי, בְּהַפִּיל מַאֲפַל לַיִל אֲפֵרָיו,
בְּמוֹת שֶׁמֶשׁ וְקוּם לַיִל כְּתַנִּין, לְהָשִׂים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ חֲמָרָיו,
וְהַסַּהַר לְבֶשׁ חֹשֶׁן יְרַקְרַק, שְׁאָלוֹ מֵהֲדַר שֶׁמֶשׁ וְאוֹרָיו,
וְשָׁת עָנָן עֲלֵי פָנָיו לְמַסְוֶה, כְּאִלּוּ יִירְאוּ אוֹרֵי מְאוֹרָיו,
וּפֶתַח אָהֳלוֹ נִצָּב, כְּנָגִיד לְמִלְחָמָה יְאַסֵּף אֶת־גְּבִירָיו,
וְעָמַד מַעֲמַד מֶלֶךְ, סְבִיבוֹ בְּחֹם אֵשׁ מַעֲרֶכֶת מִנְּזָרָיו,
וְשִׁלַּח כּוֹכָבָיו סָבִיב, כְּרֹעֶה יְשַׁלַּח עַל־פְּנֵי שָׂדֶה עֲדָרָיו,
וְכִרְאוֹת מַרְכְּבוֹת יוֹם הֵם יְנוּסוּן, וְאִישׁ יִפָּרְדוּ מֵעַל חֲבֵרָיו,
וְלַיִל קָדְקְדוֹ יִמְשַׁח בְּמֵי־טָל, לְפָנָיו כִּי־יְגַלַּח אֶת־שְׂעָרָיו,

וּבֶן־שַׁחַר יְגַלְגֵּל אֶת־כְּסוּתוֹ, כְּאֹרֶג הַיְרִיעָה עַל־מְנוֹרָיו —
וּבִגְלַל כִּי־אֲנִי שֶׂכֶל מְשַׁחֵר וָדַעַת, לֹא־יְדָעוּנִי שְׁחָרָיו!
וְדִמִּיתִי קְנוֹת וּסְפוֹת חֲבֵרִים, הֱיוֹת לָאִישׁ תְּעָלָה בַּחֲסָרָיו,
וְשַׁבְתִּי מִזְּרֹעַ הַיְּדִידוּת, כְּקֹצֵר שֶׁדְּפָה רוּחַ קְצִירָיו,
וּמִי יִרְצֶה קְנוֹת מְעַט זְמַנִּי — בְּקֶרֶן הַצְּבִי יִתֵּן מְחִירָיו.
בְּחַר מֵהַקְּרָב שָׁלוֹם וְהֶרֶף, וְאִם־עַזּוּ וְגַם־רַבּוּ חֲגָרָיו,
וְדַע כִּי־לֹא אֱנוֹשׁ נִצָּל כְּמוֹ־אִישׁ, צְרָפוֹ הַזְּמָן שֶׁבַע בְּכוּרָיו,
יְדוּעַ רַע וְאָזוּר בַּתְּבוּנָה, עֲדֵי כִי־נִמְתְּקוּ עִמּוֹ מְרֹרָיו,
וְאֵיךְ יַמְרֶה אֱנוֹשׁ דַּעַת לְבָבוֹ, וְיָשַׁת לַחֲצִיר יַעַר וְסִירָיו?
וְאֵיךְ אָבוֹא בְּלַהֲקַת הַפְּתָאִים, וְהַשֵּׂכֶל הֱבִיאַנִי חֲדָרָיו?
וְאֵיךְ אֶלְאֶה מְצֹא פֶּתַח דְּבָרִים, וְעִמִּי נִפְתְּחוּ דַּלְתֵי שְׁעָרָיו?
וּבָרָא אֵל בְּלִי־לֵב עִם זְמַנִּי, וְיָצַר מִבְּלִי־קֶרֶן שְׁוָרָיו,
וְיָרוּם כָּל־אֱוִיל בּוֹ וַחֲסַר־לֵב, וְכָל־יוֹנֵק חֲלֵב אֵם מִבְּחָרָיו,
וְכֹל נָטָה לְבָבוֹ אַחֲרֵי הוֹן, וְעָבַד בִּלְעֲדֵי שַׁדַּי סְגוֹרָיו,
וְלָאֵל יוֹם יְהִי כָל־סָר וְחָנֵף כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי־רוּחַ סְעָרָיו —
וְיָעֹזּוּ וְיַעַלְזוּ יְשָׁרָיו, וְיִבֹּלוּ וְיִמָּלוּ יְהִירָיו!

*

נֹחַם לָנָּפֶשׁ

מַה־לָּךְ, יְחִידָה, תֵּשְׁבִי דוּמָם, כְּמֶלֶךְ בַּשֶּׁבִי,
כַּנְפֵי רְנָנִים תֶּאֶסְפִי, וּכְנַף־יְגוֹנִים תִּסְחֲבִי?
כַּמָּה לְבָבִי יֶאֱבַל? כַּמָּה דְמָעוֹת תִּשְׁאֲבִי?
דָּבַקְתְּ בִיגוֹנֵךְ, עֲדֵי קֶבֶר בְּתוֹכוֹ תַחְצְבִי —
סִגְרִי דְלָתֵךְ בַּעֲדֵךְ עַד־יַעֲבָר־זַעַם חֲבִי!
יֵקַל בְּעֵינַיִךְ מְאֹד אִם־תִּצְמְאִי אוֹ תִרְעֲבִי,
יִרְבֶּה שְׂכָרֵךְ עַד־מְאֹד, וּבְאַחֲרִיתֵךְ תֵּיטְבִי;
הִנָּזְרִי מֵאַחֲרֵי תֵבֵל וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עִמְדִי וְצַפִּי, עַד־אֲשֶׁר יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יֹשְׁבִי!
מַה־לָּךְ, אֲדָמָה בֹגְדָה, תִּתְהַלְּכִי וּתְסוֹבְבִי?

נַפְשִׁי בְּיָפְיֵךְ מָאֲסָה — לַשָּׁוְא עָלַי תַּעְגְּבִי,
אַל־תַּתְעִי, כִּי־מָחֳרַת תִּקְחִי אֲשֶׁר תִּתְנַדְּבִי!
שׁוּבִי, יְחִידָתִי, לְאֵל, שׁוּבִי וְלִבֵּךְ שׁוֹבְבִי,
הִתְחַנְּנִי אֵלָיו, וְגַם דִּמְעָה לְפָנָיו שַׁאֲבִי,
אוּלַי יְצַו וִישַׁלְּחֵךְ מִבּוֹר, אֲשֶׁר־בּוֹ תִשְׁכְּבִי,
מִבֵּין אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים, שֶׁתִּשְׂנְאִי וּתְתַעֲבִי,
אִם־תֹּאמְרִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּצְדְּקִי אוֹ תִכְזְבִי,
אִם־תִּכְתְּבִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תְּמַחֲקִי אוֹ תִכְתְּבִי;
יוֹם תֵּצְאִי מֵהֶם — תְּנִי תוֹדָה וְעֹלָה קָרְבִי,
יוֹם תֵּצְאִי לִרְאוֹת אֱנוֹשׁ — אָז כֶּאֱנוֹשׁ תֵּחָשְׁבִי!
דֹּמִּי, יְחִידָתִי, לְאֵל, דֹּמִּי וְאַל־תִּתְעַצְּבִי,
קוּמִי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, קוּמִי וְגַם־הִתְיַצְּבִי,
קוּמִי וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תִּוָּדְעִי, תִּנָּקְבִי,
קוּמִי וְשִׁכְחִי אָב וָאֵם, צוּרֵךְ, לְבָבִי, אֱהֱבִי,
קוּמִי וְרוּצִי אַחֲרָיו, קַלָּה כְּנֶשֶׁר אוֹ צְבִי;
אִם־תִּמְצְאִי מָצוֹק וְצַר — אַל־תִּפְחֲדִי, אַל־תִּרְהֲבִי,
אִם־תִּדְרְכִי עֵמֶק וָהָר, אִם־בָּאֳנִיָּה תִרְכְּבִי —
שִׂימִי סְפָרַד אַחֲרַי גֵּוֵךְ וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עַד־תִּדְרְכִי צֹעַן וְגַם בָּבֶל וְאֶרֶץ הַצְּבִי!
לָמָּה, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, תִּכְלִי, וְלָמָּה תִדְאֲבִי?
כִּי גֵר אֲנִי נֶחְשָׁב, עֲדֵי עַצְמִי בְּקֶבֶר תִּרְקְבִי?
שָׁם תִּדְרְכִי כָל־עֹז, וְשָׁם תִּנָּשְׂאִי, תִּשָּׂגְבִי!
הַעַל נְטֹשׁ עַמֵּךְ, וְאִם עַל־בֵּית מְגוּרֵךְ תִּדְאֲבִי?
כִּי צֵל אֱלֹהִי בַּעֲדֵךְ — אִם־תֵּלְכִי אוֹ תֵשְׁבִי!
זִכְרִי שְׁלֹשָׁה נִתְּנוּ לָגוּר, וּבָהֶם חִשְׁבִי:
אֵיתָן וְאִישׁ תָּמִים וְצִיר, נָס מִפְּנֵי יַד אֹיְבִי,
חָסוּ בְגָלוּתָם בְּשֵׁם צוּר, בָּעֲרָבוֹת רֹכְבִי!
אֶרֶץ יְרִיבַי אַחֲרַי תֹּאר בְּקִלְלַת בֶּן־לְבִי,
גָּפְרִית וְגַם־מֶלַח וְאֵשׁ תֹּאכַל יְבוּלָהּ בַּעֲבִי. —
אִי־לָךְ לְאֶרֶץ שִׁכְחִי יוֹם אַחֲרֵי תֵעָזְבִי,

אֵין־לִי בְקִרְבֵּךְ נַחֲלָה,   אִם־תֵּצְרִי אוֹ תִרְחֲבִי,
תַּאֲוַת לְבָבִי לַנְּדֹד,   עַד־אָן וּמוֹתִי תִקְרְבִי!
הֵן בֵּין שְׁוָרִים גֶּאֱסַר,   להפה̈ עלי מא חלבי
להפה̈ עלי קום גְדו   לים ישערוה מארבי
להפה̈ עלי מכתי בהם   ועלי עטֿים תנסבִי
להפה̈ עלי זמאן אבי   קד טאל פיה תעגִבי
להפה̈ עלי סקע אלדֿי   קד טאק פיה מטלבי
בקית פיה מפרדא   חתי אסתבד תגִרבי
חל אל נתא מקאלתי   אללה יעלם מדהבי!

*

מַעֲנֶה

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

„עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים,   וְהִנָּחֵם וְהֶרֶף מִיְּגוֹנִים,
וְדוֹם אִם־בַּבְּכִי תָלִין, וְקַוֵּה —   הֲלֹא תָקוּם וְלַבֹּקֶר רְנָנִים,
וְדַע כִּי־הִנְּךָ יָחִיד בְּדוֹרְךָ,   וְשִׁירְךָ כַּחֲרוּזֵי צַוְּרֹנִים!“
עֲנִיתִיהוּ: וְאֵיךְ אֶרֶךְ וְאֶדֹּם,   וְאֵיכָה יִדְּמוּ כַּיָּם שְׁאוֹנִים?
אֲפָפוּנִי, הֲדָפוּנִי מְצוּקִים,   וְחִצֵּי הַזְּמָן גֶּגְדִּי נְכֹנִים,
וִירָנִי בְּנוֹת יָמִים כְּאִלּוּ   אֲנִי שַׂעְרָה וְהֵם קֹלְעֵי אֲבָנִים,
וּמִכַּנְפֵי זְמַנִּים יֹאחֲזוּנִי,   וְעָלַי נִסְעִים תָּמִיד וְחֹנִים;
וְאִתִּי הַזְּמָן הֵיטִיב, וְהוּא לֹא   יְדָעַנִי אֲבָל כִּי בְיְגוֹנִים,
וְלֹא־יֵדְעוּ יְלָדָיו כִּי־לְבָבִי   מְאֹד חָזָק וְהָיָה כַּאֲבָנִים,
וְלֹא־יִדְאַג וְלֹא־יָשִׂים אֲלֵיהֶם,   וְיִשְׂחַק אִם־יְבִאוּהוּ הֲמוֹנִים.
אֲנִי הַבֵּן אֲשֶׁר טֶרֶם יְיֻלַּד   לְבָבוֹ בֶּן כְּמוֹ בֶּן־הַשְּׁמֹנִים,
וְגֵוִי יְהַלֵּךְ עַל־הָאֲדָמָה,   וְנַפְשִׁי תִתְהַלֵּךְ עַל־הָעֲנָנִים,
וְיֶתֶר מַעֲלוֹת חָכְמָה תְּבַקֵּשׁ,   וּמֹאֶסֶת בְּרָב־עֹשֶׁר וְהוֹנִים,
וְיָגַעְתִּי בְחָכְמָה מִנְּעוּרַי,   לְמַעַן אַחֲרִיתָהּ מַעֲדַנִּים,
וְהִיא הָיְתָה אֲחוֹתִי מִנְּעוּרַי,   וּמֹדָעָהּ קְרָאתְנִי בְּבָנִים;
וְנַפְשִׁי מִכְּלִי חֶמְדָּה יְקָרָה,   וְתַחְשֹׁב הַפְּנִינִים כַּצְּנִינִים,

וּמֵרֹאשׁ מָאֲסָה נֹעַם אֲדָמָה,
לְמַעַן כִּי־שְׁשׁוֹנֶיהָ יְגוֹנִים
וּבָתֵּי מַחֲמַדֶּיהָ הֲרִיסוֹת,
תְּפַתֶּה כָּל־חֲסַר לֵבָב בְּיָפְיָהּ
בְּשָׁנֶיהָ תְשַׁגֶּה הַמְּצוּקִים,
וְתָשִׁית רְזְנֵי הַיּוֹם כְּמוֹ־כֵן,
לְקָחָם עַל־זְרוֹעֹתָיו וְדִכָּם,
וְהֵתֵל בַּחֲבֶרְתָּם, וְשָׂחַק
רְאֵה עַתָּה, אֲחִי מוּסָר וּבִינָה,
וְיוֹם יֶחֶשְׂפוּ־בוֹ מַעֲרֵיהֶם
חֲמָתִי נִתְּכָה עָלַי בְּשׁוּרִי
וְאֶשְׁתֹּק מֵעֲדָתָם הַנְּבָלָה,
וְהֵם מִתְפָּאֲרִים עָלַי בְּשִׁירִים —
וְלוּ הִתְפָּאֲרוּ עָלַי מְאוֹרֵי
פְּתָאִים חָשְׁבוּ סִכְלוּת, לְהַשְׁוֹת
הַכָּאֵלֶּה לְפָנַי יַעַרְכוּן
אֲשֶׁר לֹא־יֵדְעוּ בַּשִּׁיר לְדַבֵּר,
וְאִלּוּ יַעֲלֶה שִׁירָם בְּמִשְׁקָל,
וְטֶרֶם יֵלְדוּ כָּרוּ קְבָרִים
עֲדָרִים מָאֲסוּ רֹעֵה אֱמוּנָה,
וְאִלּוּ נָפְלוּ יָדַי, עֲלֵיהֶם
וְכֻלָּם הָטְבְּעוּ בְּבֹץ צְמִיתֻת,
וְאוּלָם מִפְּנֵי שִׁירִי יְשׁוּבוּן,
וְיִתְרַצּוּ לְכַפֵּר הַשְּׁגָגוֹת,
עֲרָכוּנִי וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי
אֲנִי אֶחְקֹר צְפוּנֵי הַמְּלִיצָה,
וְאֶקְבֹּץ מִנְּפָצֶיהָ חֲרוּזִים,
וְגַבְנֻנֵּי הֲרָרֶיהָ שְׁרוּנִים
אֲנִי בָאתִי לְחַדְרֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם
וְאָשִׁיר שִׁיר יְשַׂמַּח הַנְּפָשׁוֹת,

וְחַיֶּיהָ בְּעֵינֶיהָ אֲסוֹנִים,
וּמַדּוּחוֹת, וְאוֹנֶיהָ כְּאוֹנִים,
וּבָתֵּי מַהֲלָמֶיהָ נְכוֹנִים.
כְּבַעֲלַת־אוֹב וְאֵשֶׁת יִדְּעֹנִים;
וְזֹאת לֹא־זֹאת תְּשַׁלַּח בִּזְמַנִּים,
מְחֻסָּרִים בְּדֵעוֹתָם וְשׁוֹנִים;
וְאִם־הָיוּ עֲלֵי חֵיקוֹ אֱמֻנִים,
לְעֻמָּתָם, וְהֶרְאָמוֹ שְׁשׁוֹנִים —
וְהַבֵּט יוֹם כְּלוֹתָם כַּעֲנָנִים,
וְיִרְאֶה כָל־אֱנוֹשׁ מֵהֶם קְלוֹנִים!
פְּתָאִים חָשְׁבוּ כִּי־הֵם מְבִינִים,
וְאֶכָּבֵד וְאַשְׁקִיט הַשְּׁאוֹנִים;
וּמִי־יִתֵּן וְיִהְיוּ מַאֲזִינִים,
שְׁחָקִים — הֶחֱשַׁכְתִּים כַּעֲנָנִים!
עֲצֵי־עֵדֶן בְּשׁוּרוֹת הָאֳרָנִים;
צְעִירֵי הַנְּמָלִים הַקְּטַנִּים?
וְאֵינָם לַהֲגוֹת בּוֹ נֶאֱמָנִים,
אֲזַי יִהְיֶה כְּאָבָק וַעֲשָׁנִים,
לְשִׁירֵיהֶם, וְעִמָּהֶם טְמֻנִים;
וְלוּלֵא אֵל זְבַחְתִּימוֹ כְּצֹאנִים,
נְשָׂאתִים — נָפְלוּ הֵם בַּיְוֵנִים,
וְלֹא־יָכְלוּ שְׂאֵתָם הָעֲנָנִים,
אֲשֶׁר יִכָּנְעוּ אֵלָיו גְּאוֹנִים,
וְיִתְוַדּוּ לְהַעֲבִיר הָעֲוֹנִים!
אֲנִי שֶׁמֶשׁ אֲכַסֶּה בַּמְּעוֹנִים;
וְאֶפְתַּח שַׁעֲרֵי־דַעַת וּבִינִים,
וְאֶלְקֹט מִפְּזוּרֶיהָ פְּנִינִים,
לְפָנַי, וְאָרְחֶיהָ נְכוֹנִים;
לְכָל־מֵבִין וְכָל־חָכָם צְפוּנִים,
וְכָל־לִבּוֹת יְחַלֵּץ מִיְּגוֹנִים,

וְכֹל לֹא־יִמְצְאוּ עִמִּי יְדֵיהֶם,
וְיָשְׁבוּ מְקַנְאֵי מַעֲלָתִי
וְאֶת־חַתִּי בְּאַפֵּיהֶם אֲשַׁוֶּה,
וְאֶשְׁחָקֵם, וְאֶדְרֹךְ בָּמֳתֵיהֶם,
וְיִהְיוּ כַנְּעֹרֶת מִפְּנֵי־אֵשׁ,
וּפִי כָל־דּוֹבְרֵי־שֶׁקֶר יְסֻכָּר,
וְלֹא־יָרוּם לְבָבָם לֶאֱמֹר שִׁיר,
וְהֵם לֹא־יַעֲלוּ עַל־לֵב לְעוֹלָם,
לְאֵידָם הַשְׂחֹק עָשׂוּ בְנַפְשָׁם,
וְאָמְנָם לֹא לְעוֹלָם יְהְיֶה אוֹר
וְשִׁירֵנוּ כְּיִלְדֵי אֲמָנָה,
וְכִי־נַפְשָׁם קְרוּצָה מֵאֲדָמָה,
וְנַפְשֵׁנוּ פְנִינִיָּה — וְעַל־כֵּן
וּבוֹ אָרוּם וְאֶנָּשֵׂא עֲלֵי־כָל־
וְאֶתְגַּבֵּר בְּשִׁירָתִי, וְאֶחְבֹּשׁ
אֲשֶׁר הֵמָּה עֲרִירֵי לֵב וְרַעְיוֹן,
וְדָת אֵל חֶשְׁבוּ־בָהּ מַחֲשָׁבוֹת,
וּמַתְכֹּנֶת לְשׁוֹן עִבְרִית עֲמֻקָּה
וּבִינָהּ מִפְּלָאֵי הַתְּבוּנוֹת,
כְּבוּדָּה הִיא לְנִכְבַּדֵּי תְבוּנָה,
אֲשֶׁר אֵין־דַּי בְּבִינָתָם לְהַפְלוֹת
אֲהָהּ, כִּי־הַזְּמָן חָסֵר תְּבוּנוֹת
וְעַל־כֵּן כָּל־יְמֵי חַיַּי אֲקֹנֵן,
לְמַעַן נֶעְדְּרוּ אַנְשֵׁי אֱמוּנָה,
וְתַחַת הַהֲדַס סִרְפַּד וְחוֹחַ,
וְאִם הִתְמוֹטְטוּ גִּבְעוֹת תְּבוּנָה,
הֲלֹא טוּב הַשְּׁאָר נִשְׁאָר וְזָרַח
וְחָשַׁב הָאֱלֹהִים זֹאת לְטוֹבָה,
לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְלֶאְסֹף
וְלִבְנוֹת נִגְדְּעֵי הַנַּהֲלָאָה,

וְיוֹדוּ לַעֲצָתִי בַּלְּשֹׁנִים,
מְלֵאִים מֵחֲמַת אֵשׁ הַחֲרוֹנִים,
וְאֶתֵּן עַל־לְחָיֵיהֶם רְסָנִים,
וְאַשְׂבִּיעַ פְּנֵיהֶם בַּקְּלוֹנִים,
תְּלַהֵט בֶּעֱזוּזָהּ הַחֲסֹנִים,
וְיָמֻתוּ בְּאֵין כֹּחַ וְאוֹנִים,
וְאַף לֹא־יִזְכְּרוּהוּ בַלְּשֹׁנִים,
וְכַמֵּתִים בְּחַיֵּיהֶם טְמֻנִים.
בְּשׁוּמָם כַּעֲצֵי־קַשׁ קִנְּמוֹנִים,
בְּמוֹ חֹשֶׁךְ, וְחַיִּים בָּאֱשׁוּנִים!
וְשִׁירָתָם כְּמוֹ יַלְדֵי זְנוּנִים,
קְרָצוּהָ — בְּדָכְיָם — מִדְּמָנִים,
גְּזַרְנוּהוּ אֲנַחְנוּ מִפְּנִינִים;
מְתֵי דוֹרִי וְעַל־כָּל־הַזְּמַנִּים,
פְּנֵי שֹׂנְאַי לְעוֹלָם בַּטְּמֻנִים,
וְאֵינָם שֹׁמְעִים כִּי אִם־מְאֵנִים,
וְשָׁגוּ־בָהּ וְהִרְבּוּ עוֹד זְדֹנִים,
וְקָשָׁה לַאֲחֵי מוּסָר וּבִינִים,
וְאֵינָהּ כִּי לְחַדֵּי רַעֲיוֹנִים;
וְאַף כִּי־לַגְּמָלִים הַקְּטַנִּים,
צְעִירֵי הַזְּבוּבִים מְשֻׁמָּנִים.
וְנִמְלָא מֵעֲדַת רוֹגְנִים וְשׁוֹנִים!
וְלִבִּי יַעֲשֶׂה מִסְפֵּד כְּתַנִּים,
וְסָפוּ כָל־נְשִׂיאֵי שֵׁם וּפָנִים,
וּבִמְקוֹם הָאֲרָזִים קִמְּשֹׁנִים!
וְאִם הִתְפּוֹצְצוּ הָרֵי אֲמָנִים —
כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ עֲלֵי־יוֹם הָעֲנָנִים;
לְהַשְׁאִיר בֵּין שְׁאָר עַמּוֹ אֱמוּנִים,
פְּזוּרֵי דָת לְאֵל נֹטֶה מְעוֹנִים,
וְלִמְאוֹן שִׁפְטֵי הָרַע סְאוֹנִים;

לְנַחֵם לֵב שְׁפָלִים וַאֲבֵלִים,   וּמַכּוֹתָם לְרַכֵּךְ בַּשְּׁמָנִים,
וְלִרְעוֹת צֹאן מְגֹרַשׁ בָּאֲפָסִים,   וְהָרָזִים לְעַדֵּן כַּשְּׁמֵנִים.
אֱמֶת, כִּי נִהֲלָם עַל־מֵי מְנֻחוֹת,   וְהוֹבִילָם לְחַיֵּי מַעֲדַנִּים,
וְהִרְוָם בִּתְבוּנָה עַד־לְשָׂבְעָה,   וְהִשְׁקָם כִּי־הֲרָגוּם צִמְּאוֹנִים;
אֲשֶׁר חִזֵּק יְדֵי דָת אֵל אֱמוּנִים   וְהֶעֱמִידָהּ עֲלֵי־רֹאשׁ הַמְּכוֹנִים;
אֲשֶׁר הֵשִׁיב פְּזוּרֵי צֹאן תְּעוּדָה,   וְהוֹשִׁיב נַחֲלֶיהָ מִלְּפָנִים;
אֲשֶׁר הוֹדַע בְּעֵטוֹ מִשְׁפְּטֵי־אֵל,   וְאֵלָיו יַעֲלוּ עִמּוֹ נְדוֹנִים;
וְכַמָּה תוֹצְאוֹת מִשְׁפָּט יְגַלֶּה   בְחָכְמָתוֹ, וְיַתִּיר הָאֲטוּנִים,
וְהוּא בַעַל לְשׁוֹן דָּת הַקְּדוֹשָׁה,   וּפִיהוּ הַמְמַלֵּל בַּגְּבֹנִים,
וְהוּא פִתַּח חֲגֹרֶיהָ, וְחִלֵּץ   חֲלָצֶיהָ, וְחִדֵּשׁ בָּהּ יְשָׁנִים,
וְיִשֵּׁר מִשְׂגְּבֶיהָ בְצוּרִים,   וְחָשַׂף מִסְתָּרֶיהָ גְּאוֹנִים,
וְהֶחְיָה מִשְׁתֶּיהָ מְקוֹרִים,   וְהֵפִיץ מִנְּפֹצֶיהָ עֲנָנִים,
וְהֶעֱמִיד מִפְּרָצֶיהָ שְׁעָרִים,   וְחִלֵּק מַחְלְקוֹתֶיהָ לְפָנִים.
גְּשׁוּי קָדְקֹד, וְלוּ שַׁחַק עֶרְכּוֹ —   גְּעָרוֹ גַּעֲרַת אָבוֹת לְבָנִים;
אֲשֶׁר הַתֹּם וְהַיֹּשֶׁר לְבוּשׁוֹ,   וְעָטָה הַחֲסָדִים כַּסְּדִינִים,
וְיָרַשׁ מַעֲלֹתָיו מֵאֲבֹתָיו,   וְיֹרִשֵׁם לְאַחֲרִיתוֹ לְבָנִים;
אֲבִי הַכֹּל נְשָׂאָהוּ עֲלֵי־כֹל,   וְהֵרִים מַעֲלֹתָיו כַּתְּרָנִים,
וְהִשְׁמִיעַ כְּבוֹדוֹ בָּאֲרָצוֹת,   עֲדֵי אַפְסֵי שְׁבָאִים אַף־דְּדָנִים,
וְהֵשִׂים אֶת־תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כָל־   מְתֵי מוּסָר גְּדֹלִים עִם־קְטַנִּים;
וְאָמְנָם הוּא לְכָל־חַכְמֵי אֲדָמָה   כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְהֵמָּה כָּעֲנָנִים,
וְכָמוֹנִי — יְאַהֵב, כִּי אֲשַׁוֶּה   תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כַפַּעֲמֹנִים,
יְשִׁירוּהָ מְתֵי מוּסָר, וְיֶהְגּוּ   בְצִדְקֹתָיו יְמֵי עוֹלָם וְשָׁנִים!

*

תַּהְפֻּכוֹת תֵּבֵל

וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה,   וְגוּף נִרְאֶה וְנֶפֶשׁ נֶעֱלָמָה;
וְאֶרֶץ שֶׁתַּחְתֶּיהָ יִמְצְאוּ רָע,   וְלֹא שָׂשׂוֹן לְאָדָם בָּאֲדָמָה;
וְתָשֹׁב הָאֲדָמָה לָאֲדָמָה,   וְתַעַל הַנְּשָׁמָה לַנְּשָׁמָה.

וְעֶבֶד יַהֲרֹג הַיּוֹם אֲדֹנָיו,   וְשִׁפְחָה יִסְּרָה מַלְכָּה, וְאָמָה;
וּבֵן יָקוּם עֲלֵי אָבִיו וְאִמּוֹ,   וְכֵן הַבַּת בְּאָבִיהָ וְאִמָּהּ.
יְדִידִי! רָאֲתָה עֵינִי בְּתֵבֵל,   אֲשֶׁר הַטּוֹב בְּעֵינֵי כֹל — מְהֻמָּה;
יְמֵי חַיֵּי אֱנוֹשׁ יִשָּׂא עֲמָלִים,   וְיִשָּׂא אַחֲרִיתוֹ גּוּשׁ וְרִמָּה!

*

תֵּבֵל — הֶבֶל

(בְּמוֹת אֶחָד מִידִידָיו)

אֲחִי תֵבֵל, שְׁאַל תֵּבֵל,   שְׁאַל מָה אַחֲרִית עַמָּהּ,
אֲשֶׁר תֹּאכַל יְלָדֶיהָ —   וְהֵם לֹא־לָחֲמוּ לַחְמָהּ;
הֲכִי תֵבֵל קְרָאוּהָ —   לְמַעַן הִיא וְהֵם כִּשְׁמָהּ,
וְלוּ חָכְמוּ בְּנֵי־תֵבֵל,   אֲזַי יָעֲצוּ לְהַשְׁמָהּ,
וְאִישׁ יֵדַע אֲשֶׁר אֵדַע —   לְבָבוֹ קָץ הֱיוֹת עִמָּהּ.
וְתֵבֵל בָּחֲלָה נַפְשִׁי —   וְנַפְשִׁי בָּחֲלָה מוּמָהּ . . .
וּמִדַּת לַיְלָה אַחַת,   וְהִנְנִי בְּעֵת תֻּמָּהּ;
וְאֵיךְ אִישַׁן — וְלִבִּי עֵר,   וְעֵינִי מָאֲסָה נוּמָהּ?
אֱמֶת, עָלַי לְהִוָּסֵר   וְנַפְשִׁי עוֹד לְהַחְכִּימָהּ,
לְמַעַן הִיא אֲשֶׁר תִּחְיֶה,   אֱמֶת, אַחֲרֵי כְלוֹת גִּשְׁמָהּ,
לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל אוֹרָהּ,   לְהִתְעַנֵּג בְּטוּב טַעְמָהּ;
וְגַם־תָּבִין נְתִיבֵי אוֹר   וְתֵדַע מָחֳרַת יוֹמָהּ,
בְּעֵת תַּעֲזֹב גְּוִיָּתָהּ   וְתָשֹׁב אֶל־אֲשֶׁר שָׁמָּה,
וְתַעַל — כַּאֲשֶׁר עָלָה   יְדִידֵנוּ אֱלֵי רוּמָהּ!
אֲשֶׁר הָיָה פְּאֵר אַרְצִי,   וְסַפִּירָהּ וְיַהֲלֹמָהּ,
וְאַבִּירָהּ וְכַבִּירָהּ,   וְאַלְקוּמָהּ וַמְזֻמָּהּ,
וְהָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר נָעַם   מְאֹד מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמָהּ, —
וְלָמָּה שִׁכְּלָה אוֹתוֹ   אֲדָמָה, שִׁכְּלָה אִמָּהּ?
קְבַרְנוּהוּ — וְאוֹר קָדַר,   וְהַשֶּׁמֶשׁ בְּעֹז חַמָּהּ,
וְלוּלֵי כִּי־נְשָׂאוּהוּ —   נְשָׂאַתְהוּ עֲלֵי שִׁכְמָהּ!
אֲנַחְנוּ שִׁכְנֵי תֵבֵל,   אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּתוֹךְ חֶרְמָהּ,

וְאָמְנָם כִּי צְלָמֵינוּ   מְפֻתָּחִים בְּחׇתָמָהּ;
וְלָמָּה נִדְאֲגָה מָוֶת   וּמִזִּכְרוֹ מְאֹד נִתְמַהּ?
וְאֵיךְ יִכְסֶה אֱנוֹשׁ מִכְסָה —   וְהִיא כָפְרָהּ וּפִדְיוֹמָהּ?
וּמַדּוּעַ נְתָעֵב כּוֹס —   וְעָלֵינוּ שְׁתוֹת דָּמָהּ?!

*

קִינָה עַל־מוֹת רַבִּי יְקוּתִיאֵל

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ,   אוֹת כִּי שְׁחָקִים לַחֲלוֹף יֻצָּרוּ!
שִׂימוּ לְבַבְכֶם תֵּדְעוּ כִּי הַזְּמָן   יָכִין לְעָם שִׁיחוֹת וְלֹא נוֹצָרוּ,
יִקְחוּ יְמוֹתָיו עָם וְעַל־עָם יִתְּנוּ,   עַד־אֶחֱשֹׁב כִּי עִם־אֱנוֹשׁ יִסְחָרוּ!
לֹא־אֵדְעָה זֹאת, כַּאֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ   כָּל־אַנְשֵׁי לֵבָב אֲשֶׁר נִזְכָּרוּ:
אִם הַנְּפָשׁוֹת הַגְּוִיּוֹת מָאֲסוּ,   אוֹ הַנְּשָׁמוֹת לַעֲלוֹת יִפְצָרוּ?
מַה־נּוֹאֲלוּ הָאֹמְרִים: תֵּבֵל חֲלוֹם!   אֵיךְ שָׁכְחוּ דָבָר וְלֹא־זָכָרוּ:
כֵּן־הוּא כְּדִבְרֵיהֶם, אֲבָל הוּא מֵאֲשֶׁר   שָׁוְא דִּבְּרוּ לָאִישׁ וְלֹא־נִפְתָּרוּ!
הוּכַן בְּקִרְבָּהּ לַתְּלָאוֹת מַאֲרָב,   וּכְמִפְּנֵי הַבֹּעֲרִים נִסְתָּרוּ;
כֻּפַּר בְּרִית מַלְכֵי אֲדָמָה עִם־שְׁאוֹל,   גַּם־מַחְשְׁבוֹת הָרֹזְנִים הֻפָּרוּ.
מַה־קָּרְאוּ עַמִּים וְלֹא־מָרוּ, עֲדֵי   קָרָא שְׁאוֹל לָהֶם וּפִיו לֹא־מָרוּ!
שָׁבַת גְּאוֹן עֻזָּם וְשָׂרִים שָׁחֲחוּ,   כִּי כַעֲבָדִים אֶל־שְׁאוֹל נִמְכָּרוּ,
פִּתְאֹם לְפֶתַע יָרְדוּ יַחַד לְבוֹר,   לֹא־מָצְאוּ כֹחַ וְלֹא־עָצָרוּ,
לֹא־מָצְאוּ מֵלִיץ יְכַפֵּר בַּעֲדָם   מִכָּל־סְגֻלָּתָם אֲשֶׁר אָצָרוּ;
אֶשְׁתּוֹלְלוּ יַחַד וְרֵיקָם הָלְכוּ   מִתּוֹעֲפוֹת כַּסְפָּם אֲשֶׁר צָבָרוּ,
לֹא נֶאֱשַׁר מִכָּל־כְּבוֹדָם בִּלְעֲדֵי   הֵם הַבְּלוֹאִים בַּאֲשֶׁר נִקְבָּרוּ,
בָּאוּ בְמַחְשַׁכִּים וְאוֹנָם פֻּתְּחוּ,   תַּחַת בְּרִיחִים בַּעֲדָם סֻגָּרוּ!
כַּתַּר מְעַט, מָוֶת, וְיָדְךָ אֱסֹף —   מַה־תַּעֲרֹץ דַּלִּים בְּיַד נִסְכָּרוּ?
דִּמּוּ יְצוּרִים כִּי־בְצֶדֶק תִּשְׁפְּטֵם,   וּדְבָרְךָ לֹא־כֵן כְּמוֹ־שִׁעֲרוּ,
כִּי בָךְ אֲנָשִׁים נֶעֱזָרִים כָּשְׁלוּ,   וָבָךְ אֲנָשִׁים כְּשֵׁלִים נֶעֱזָרוּ.
אִם־לָעֲגוּ עַזִּים וְעַלִּיזִים לְךָ —   הִנֵּה מְאֹד מִפַּחְדְּךָ סָמָרוּ,
אֵשׁ בָּאֲרָזִים נָפְלָה — מַה־יַּעֲשׂוּ   אֵפוֹא אֱזוֹבֵי קִיר, בְּיַד נִקְצָרוּ?

אֶרְאֶה פְּנֵי תֵבֵל, יְדִידַי, זוֹעֲפִים,
עַל־כֵּן שְׁעוּ מִנִּי, אֲמָרֵר בַּבְּכִי —
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מָה שְׂפָתַי צָלֲלוּ —
אָבַד יְקוּתִיאֵל, אֲשֶׁר הָאֹבְדִים
כַּפְתּוֹר — אֲשֶׁר הֻכָּה וְסִפִּים רָעֲשׁוּ,
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת מְאוֹרִים נִגְאֲלוּ,
לֹא־יָדְעָה נַפְשִׁי אֲבָל הַיּוֹם לְבַד,
עַד לֻקְחוּ מִבְחַר אֱנוֹשׁ — וָאֵדְעָה,
אָכֵן לְעֻמָּתִי פְּנֵיהֶם חִזְּקוּ —
אַל־תַּאֲמֵן לָהֶם וְאַל־תִּכְרֹת בְּרִית,
אִם נָדְרוּ נֶדֶר לְהַשְׁחִית כָּל־יְקָר —
הִוָּסְדוּ, הִוָּעֲדוּ הַמּוֹשְׁלִים,
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי וְיָדַי חַזְּקוּ,
גַּם־הַדְּמָעוֹת גֻּרְעוּ חֹק נַחֲלָה,
אַךְ הַלְּבָבוֹת כַּשְּׁמִירִים חֻזְּקוּ,
הוָֹה, אֲשֶׁר לֹא־תוּכְלוּ עוֹד כַּפְּרָהּ,
יִקָּפְצוּ, יִנָּפְצוּ, יִמָּצֵצוּ,
יִתְבּוֹלֲלוּ, יִתְמוֹלֲלוּ, יִתְגּוֹלֲלוּ,
תֵּקַל בְּעֵינֵינוּ עֲדֵי יִתְפַּלְּצוּן
אַל־תַּעֲבִירוּ קוֹל בְּאֶרֶץ הַצְּבִי,
עַמִּי, סְפֹד כִּי הַכְּרוּב סָר מִדְּבִיר,
וּזְעַק לְפִי־קֶרֶת וְהֵילֵל, כִּי אֲרוֹן
נֶהְפַּךְ לְךָ נִיסָן, אֲשֶׁר הָיָה לְנֵס,
הַיּוֹם, אֲשֶׁר־עָלָה אֲרִי מִסֻּבְּכוֹ,
הַיּוֹם, עֲטֶרֶת עַם־צְבִי בוֹ נָפְלָה,
הַיּוֹם, יְסוֹד הֵיכַל פְּנִימִי הָעֳרָה,
הַיּוֹם, בְּקֶרֶב מוֹעֲדֵי אֵל שָׁאֲגוּ
הַיּוֹם, בְּתוּלַת בַּת־יְהוּדָה הָגְלְתָה,
נִשְׁכַּח כְּאֵב שָׁאוּל וִיוֹנָתָן בְּנוֹ,
וּכְאֵב גְּדַלְיָה בֶן־אֲחִיקָם אַחֲרָיו,

יִתְנַכְּרוּ אֵלַי וְלֹא־נִכָּרוּ —
מַה־תִּתְקַצְּפוּ עָלַי וּמַה־תִּתְגָּעֲרוּ?
כִּי מֵעָלֵי רָאשִׁי צְלָלִים סָרוּ!
בּוֹ עָתְקוּ חַיִל וְגַם־גָּבָרוּ,
יָכִין — אֲשֶׁר נָפַל וְגָלוּת סָרוּ!
וִימֵי אֲדָמָה אַחֲרָיו יוּאָרוּ —
אִם־יִמְאֲסוּ יָמִים וְאִם־יִבְחָרוּ,
כִּי יָלְדוּ אָוֶן וְעָמָל הָרוּ,
כִּי־אֵדְעָה פִּשְׁעָם וְלֹא־יֶחֱוָרוּ!
כִּי עַל־דְּמוּת מַלְאַךְ בְּרִית קָשָׁרוּ,
בּוֹ שִׁלְּמוּ נִדְרָם אֲשֶׁר נָדָרוּ!
הִתְנַגְּשׁוּ, הִתְקַדְּשׁוּ, הִבָּרוּ!
כִּי מַחְשְׁבוֹתַי אַחֲרָיו נֶאְסָרוּ,
כִּי כַאֲפִיקֵי נַחֲלָה נִגָּרוּ —
כִּי נָשְׂאוּ כָזֹאת וְלֹא־נִגְזָרוּ!
הוָֹה, אֲשֶׁר לָהּ כָּל־לְבָבוֹת חָרוּ:
יִמָּאֲסוּ, יִנָּתְסוּ, יִתָּרוּ,
יִתְהוֹלֲלוּ, יִתְחוֹלֲלוּ, יֵאָרוּ —
לָהּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְיִתְפּוֹרָרוּ!
פֶּן־יִרְגְּזוּן הָרָיו וְיִתְעַרְעָרוּ!
וּכְלֵי קְרָב וּכְלֵי יְקָר נִפְזָרוּ,
גְּלַקַּח וְלוּחוֹת הַבְּרִית נִשְׁבָּרוּ;
נָסוּ צְלָלֶיךָ וְגַם־עָבָרוּ —
הַיּוֹם, אֲרָיוֹת עַל־אֲרִיאֵל צָרוּ,
הַיּוֹם, תְּמִידֵי מִזְבְּחוֹ הוּסָרוּ,
הַיּוֹם, בְּתוֹכוֹ מוֹקְדִים בָּעָרוּ,
הָאֹמְרִים לָהֶם עָרוּ עָרוּ,
הַיּוֹם, שְׁלָלָהּ אֹיְבִים בָּזָרוּ —
וּכְאֵב בְּנוֹ אָמוֹן אֲשֶׁר דָּקָרוּ,
וּכְאֵב עֲשֶׂרֶת שֹׁפְטִים אֶסָרוּ!

אַל־תִּתְמְהוּ, אַנְשֵׁי אֲדָמָה, עַל־דְּבַר   שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אֲשֶׁר קָדָרוּ:
לוּ חָרְדוּ לִקְצֵה כְאֵבִי — יָרְדוּ   לִקְצֵה תְהוֹם וּלְפִי שְׁאוֹל נִפְזָרוּ!
שָׁבַת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים וְהַגִּיל נֶאֱסַף,   יוֹם רֻתְּקוּ רַגְלָיו וְיוֹם נֶאְסָרוּ,
נָפַל בְּרוֹשׁ, עַל־בֵּין עֲבֹתִים גָּבְהָה   קוֹמַת סְעַפּוֹתָיו אֲשֶׁר נִצְמָרוּ,
נָפַל שְׁנַת תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שַׂר גְּבִיר,   בִּידֵי מְרֵעִים אַחֲרָיו נָעָרוּ;
יִגְדַּל לְעוֹלָם שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,   כִּי מִשְׁפְּטֵי צִדְקוֹ מְאֹד יָשָׁרוּ:
רָאָה דְּמֵי עַבְדּוֹ לְפָנָיו צֹעֲקִים,   וַיִּדְרְשֵׁם מִיַּד רְשָׁעִים זָרוּ,
יוֹם תֵּת פְּקֻדָּתָם שְׁנַת ת״ת הָיְתָה,   בַּיּוֹם אֲשֶׁר שׁוּחָה לְפָנָיו כָּרוּ. —
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּסֶלַע יָקְתְאֵל,   בּוֹ נִשְׁמְטוּ זָרִים וְגַם זוֹרָרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּתֹרֶן הָעֲלָה   עַל־הָר, אֲשֶׁר־בּוֹ עֹבְרִים אִשָּׁרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּזַיִת רַעֲנָן,   אוֹ כַאֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן פָּרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּמֶלֶךְ בַּגְּדוּד,   אֶל־אָהֳלוֹ הַמַּחֲנוֹת צָפָרוּ,
שָׁם נִקְבְּצוּ דַּיּוֹת, וְשָׁמָּה קִנְּנוּ   כָּל־צִפֳּרֵי כָנָף וְשָׁם דָּגָרוּ;
מִשְׂרַת מְלָכִים עַל־כְּתֵפָיו הָיְתָה,   וּלְפִי דְבָרוֹ הַגְּבִירִים שָׂרוּ,
וּלְמוֹעֲצוֹתָיו יִדְּמוּ הַיֹּעֲצִים,   וּלְמַחְשְׁבוֹתָיו נוֹאֲלוּ, נִבְעָרוּ;
שָׂמוּ מְלָכִים כַּף לְפִיהֶם, וַהֲמוֹן   שָׂרִים בְּמִלֵּיהֶם לְךָ עָצָרוּ. —
יָתֵד, אֲשֶׁר מֵאָהֳלֵנוּ נִגְדְּעָה,   הָהּ לַחֲבָלֶיהָ, אֲשֶׁר הֻתָּרוּ!
גֶּפֶן, אֲשֶׁר שׂוֹרֵק בְּכַרְמִי נִטְּעָה,   הָהּ לַעֲנָפֶיהָ, אֲשֶׁר נִזְמָרוּ!
לִבִּי לְצִיּוֹן כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה,   וּלְקוֹל בְּכִיתָהּ רַחֲמַי נִכְמָרוּ,
תִּזְעַק: אֲהָהּ, כִּי נָפְלָה חוֹמָה, אֲשֶׁר   בָּהּ נִשְׂגְּבוּ עַמִּי וּבָהּ נִבְצָרוּ,
סָרוּ נְטִישֶׁיהָ וְנִגְלָה הַיְסוֹד   בָּהּ, וַאֲבָנֶיהָ לְגֵי הֻגָּרוּ!
מִי־יִתְּנֵנִי עוֹד וְיִפְקֹד יוֹם לְיוֹם   אִם יִכְבְּדוּ בָנָיו וְאִם יִצְעָרוּ?
מִי־יִמְשְׁכֵנִי בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה,   מִי־יִתְמְכֵנִי עֵת צְעָדַי צָרוּ?
מִי־יַעֲמֹד לִפְנֵי עֲדַת מִתְקוֹמֲמִים,   יִתְיָעֲצוּ עָלַי וְיִתְאַמָּרוּ?
מִי־יַעֲמֹד בַּצַּר לְהָשִׁיב צוֹרְרִים,   כִּי יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְעָרָרוּ?
מִי־יַהֲרֹס שִׁנֵּי כְפִירִים שֹׁאֲגִים,   לִטְרֹף שְׁאָר צֹאן אֹבְדוֹת נָעָרוּ?
יִבְכּוּ בְנֵי דָוִד עֲלֵי אֶדֶר יְקָר,   בּוֹ לָבְשׁוּ יֶשַׁע וְעֹז אָזָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי אַהֲרֹן עֲלֵי אֵפוֹד וְעַל־   אוּרִים וְגַם־תֻּמִּים, אֲשֶׁר יָקָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי לֵוִי עֲלֵי כִנּוֹר, אֲשֶׁר   בּוֹ נִצְּחוּ שִׁירוֹת וְגַם שָׁרָרוּ;
יִבְכּוּ מְתֵי־אֶרֶץ עֲלֵי כֶתֶם חֲלִי,   יִתְהַלְלוּ בִשְׁמוֹ וְיִתְפָּאָרוּ;

יִבְכּוּ פְּלִילֶיהָ בְּשִׁנְעָר אַחֲרָיו, כִּי־אָזְלַת יָדָם וְכֹל חָסֵרוּ;
יִבְכּוּ מְלָכֶיהָ עֲלֵי צִיר נֶאֱמָן, יִוָּעֲצוּ אִתּוֹ וְיִצְטַיָּרוּ;
יִבְכּוּ גְּבִירֶיהָ עֲלֵי מַקֵּל פְּאֵר, תָּעֹז יְמִינָם בּוֹ וְיִתְגַּבָּרוּ;
יִבְכּוּ זְקֵנֶיהָ עֲלֵי שֵׂיבַת יְקָר, בּוֹ נִשְׂאוּ פָנִים וּבוֹ נֶהְדָּרוּ;
יִבְכּוּ מְרוּדֶיהָ עֲלֵי מָעוֹז, אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ יַחַד וְיִתְגּוֹרָרוּ;
יִבְכּוּ רְעֵבֶיהָ עֲלֵי שֻׁלְחָן, אֲשֶׁר יִתְעַדְּנוּ נֶגְדּוֹ וְיִתְיַמָּרוּ;
יִבְכּוּ צְמֵאֶיהָ עֲלֵי עָנָן, אֲשֶׁר פִּיהֶם לְמַלְקוֹשׁ יַעֲרֹף פָּעֲרוּ;
יִבְכּוּ בְּנֵי עַמִּי עֲלֵי נָגִיד, אֲשֶׁר בּוֹ נוֹסְפוּ כֻלָּם וּבוֹ נִזְכָּרוּ!
קִרְבָּם כְּכִנּוֹר יֶהֱמֶה מֵאֵין דֳּמִי, עַד כִּי־כְבֵדָם שֻׁפְּכוּ וַיֵּעָרוּ,
הִתְנוֹדֲדוּ, הִתְגֹּדֲדוּ גַּם־הֶעֱלוּ אֵפֶר בְּרָאשֵׁיהֶם וְשַׂק חָגָרוּ,
גַּם־יֵשְׁבוּ דוּמָם וְשַׂק לֹא־פִתְּחוּ, עַל־שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲשֶׁר נִסְגָּרוּ,
יִרְהוּ וְיֶחֶרְדוּ לִשְׁמַע מִקְּצוֹת אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר־בָּהּ גָּרוּ,
יִשְׂאוּ נְהִי נִהְיָה וּמָרָה יִצְעֲקוּ, כִּי כַיְתוֹמִים אַחֲרָיו נִשְׁאָרוּ,
לֹא־יֵדְעוּ, עַד כִּי־שְׁנוֹתָיו חָלְפוּ, כִּי חָלְפוּ תוֹרוֹת וְחֹק עָבָרוּ —
תִּשְׁכַּח יְמִינָם אִם חֲסָדָיו יִשְׁכְּחוּ, אִם יִפְתְּחוּ הָרִים וְעַד יוּסָרוּ!
שֵׁבֶט, בְּנִי, אוֹ כוֹס עֲלֵיכֶם עָבְרָה, אַל־תִּשְׁכְּרוּ בָהּ עוֹד וְאַל־תִּתְעָרוּ,
אַל־תִּפְחֲדוּ — כִּי הַנְּבוּאָה דִבְּרָה: בְּכֶשְׁלָם עֵזֶר מְעַט נֶעְזָרוּ!
הִנֵּה יְקוּתִיאֵל יְכַפֵּר פִּשְׁעֲכֶם, לִפְנֵי אֲדֹנָי מַלְכְּכֶם תִּטְהָרוּ,
יִכּוֹן וְיֵחָשֵׁב לָאֵל דָּמוֹ כְּדַם עוֹלוֹת, עֲלֵי יַד־אַהֲרֹן הָקְטָרוּ!
יָקִיץ וְגַם־יַעְמֹד לְגוֹרָלוֹ בְּיוֹם יִצָּרְפוּ רַבִּים וְיִתְבָּרָרוּ! —
פַּסּוּ אֱמוּנִים וַחֲסִידִים גָּמְרוּ — בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ!

*

סַעַר בְּיוֹם סוּפָה

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ, כִּי הַסְּתָיו זָעַף וּפָנָיו רָעוּ,
וּכְמוֹ עֲנָנִים יִרְדְּפֵם סַעַר, כְּמוֹ סַרְנֵי בְּקַרְנֵי יוֹבְלִים תָּקָעוּ,
וּפְנֵי שְׁחָקִים בָּעֲרָפֶל תָּעוּ, אַף כּוֹכְבֵי בֹקֶר בְּאוֹרָם לָעוּ;
שֶׁמֶשׁ נְשָׂאָם עַל־כְּנָפָיו עַל־פְּנֵי אָרֶץ, וְעֵת כִּי־נִבְקְעוּ נִבְקָעוּ;
פַּחֵי גְשָׁמִים רִקְּעָה רוּחַ, וְעָב קָצַץ פְּתִילָם עַד־שְׁאוֹל נָגָעוּ,

הוּא הַגֹּדֶל נַחַת גְּדוּדֶהָ וְגַם   הֵכִין תְּלָמֶיהָ עֲדֵי נִזְרָעוּ!
גָּלָה יְבוּל הָרִים אֲשֶׁר נִסְתָּר, כְּמוֹ   סוֹדוֹת יְדָעָם אִישׁ וְלֹא נוֹדָעוּ.
כָּל־הַסְּתָיו בָּכוּ עֲנָנָיו עַד־אֲשֶׁר   חָיוּ עֲצֵי שָׂדֶה אֲשֶׁר גָּוָעוּ!

*

כַּעֲבוּר סוּפָה

(תְּשׁוּבָה לְאִישׁ רִיבוֹ)

יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נִדְרוֹ, וְיָקִים   דְּבָרוֹ לַחֲבַצֶּלֶת עֲמָקִים,
וְיוֹם קַיִץ לְיַד־חֹרֶף מְצַפֶּה —   יְבוֹאֵהוּ לְבַשֵּׂר הַיְּרָקִים,
אֲשֶׁר תֵּלֵד בְּלִי־עֶצֶב אֲדָמָה,   וְהֶעָבִים יְלָדֶיהָ מְנִיקִים.
רְאֵה כִּי שָׁתְקָה תֵבֵל, וְרַכּוּ   לְחַיֶּיהָ אֲשֶׁר הָיוּ חֲנוּקִים,
וְכָסוּ הָעֲרֻגוֹת כָּתְנוֹת חוּר,   וְשָׁנִי שִׁבְּצוּם עָבֵי שְׁחָקִים,
וְגַבֵּיהֶן כְּגַבֵּי הַכְּתָמִים,   וּמַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַבְּרָקִים;
וְקָם הַתֹּר וְהֶעָגוּר וְהַסִּים   לְהִתְפָּאֵר עֲלֵי יוֹנֵי אֲפִיקִים,
וְעֵת כִּי־יִתְּנוּ רֹאשָׁם לְקַפֵּץ —   תְּדַמֶּה פַּעֲמֵיהֶם כַּאֲזִקִּים,
בְּהִגָּלוֹת הֲדַר־שֶׁמֶשׁ עֲלֵיהֶם   יְכַסּוּ צַוְּרֹנֵיהֶם עֲנָקִים.
אֱמֹר אַתָּה: הֲתוּכַל אוֹר לְכַסּוֹת,   וְאִם־תּוּכַל לְהַשְׁפִּיל הַשְּׁחָקִים?
הֲלֹא־דַי כִּי־תְשַׁוֶּה לִבְּךָ לִּי   כְּמוֹ־סֶלַע, עֲדֵי שַׁמְּתוֹ נְקִיקִים?
וְאֵיכָה תַאֲנָה עָלַי תְּבַקֵּשׁ,   וְדִבְרֵי תַאֲנָה דַּקִּים וְרַקִּים?!
וְאֵיךְ תִּזְרֹק רְמָחֶיךָ לְנֶגְדִּי,   וּמָגִנֵּי נְעוּרֵינוּ אֲפִיקִים,
וְסוּסֵינוּ יְרֻצוּן בַּסְּלָעִים,   וְכִסּוּ הַשְּׁחָקִים בַּאֲבָקִים?!
וְאֵיךְ תִּבְזֶה מְעַט מֵרִיב, וְתַקְרִיב   עֲלֵי מִזְבַּח אֱלֹהֶיךָ נְתוּקִים?
וְהַשָּׁנִים יְקוֹמוּן מְחֻדָּשִׁים,   וְהַיָּמִים יְקוֹמוּן מְחֻלָּקִים —
וְאִם־אַתָּה בְּרֹאשׁ אַנְשֵׁי לְבָבוֹת,   דְּלֵה מִלֵּב אֱנוֹשׁ מַיִם עֲמֻקִּים.

רַבִּי מֹשֶׁה הַכֹּהֵן גִּקְטִילָה

(מקורטובה, חי בסרקוסטה, לערך ת״תכ)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי

(בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

אִם־תַּרְאִי אֶת־מַרְאָיִךְ, יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

נָא, עָפְרָה, שְׁבִי אֶל־צִדִּי,
וְשִׁכְבִי בְּעֶרֶשׂ מַרְבַדִּי,
וְצוּף חִכֵּךְ אֶרְדֶּה לְבַדִּי,
אַךְ, צוֹפִיָּה, מִנֶּגְדִּי
הָסֵבִּי אֶת־עֵינָיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

יָפוּ בָךְ אִמְרֵי חֵשֶׁק,
כִּי־יָפְיֵךְ כָּל־לֵב עֹשֵׁק;
עֹנֶג לְמֵרִיחַ וְנֹשֵׁק,
וּבְעַפְעַפַּיִךְ נָשֶׁק;
כְּחוּט שָׁנִי שִׂפְתוֹתָיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

מַה־טֹּבוּ בְיָפְיֵךְ שִׁירִים,
מַה־יָּקְרוּ בָךְ מְדַבְּרִים,
כִּי־חֵן וְהוֹד בָּךְ נִקְשָׁרִים;
אֲחוֹת שֶׁמֶשׁ — וְאַךְ בַּתּוֹרִים
מַה־נָּאווּ לְחָיַיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

שַׁאֲלוּ כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲנֶה:
הֲיֵשׁ בָּכֶם מֻכֶּה, מְעֻנֶּה
כָּמֹנִי, הָעֵת אֶפְנֶה
לִרְאוֹת עַל־לְבָבֵךְ כִּשְׁנֵי
עֳפָרִים שְׁנֵי שָׁדָיִךְ? — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

הוֹדוּ לָךְ יַחַד צְבָאִים,
כִּי־נִקְרֵאת סְגֻלַּת בְּרוּאִים,

וְאֵיךְ יָרַדְתְּ בְּגָלוּת פְּלָאִים,
וְאֵל עָשָׂה מַעֲשֵׂה חֲלָאִים
אֶת־חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

חָרְדוּ לָךְ כָּל־מַשְׂכִּילִים,
כִּי־זִכְרֵךְ מֹר וַאֲהָלִים;
מַה־יָּפִית עָפְרַת אֱהָלִים
לְעֵינַיִם, עֵת בַּנְּעָלִים
מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

זֶה דוֹד, אֲשֶׁר אֹתָךְ חִלָּה,
יָבוֹא לְהַעֲלוֹת לָךְ תְּעָלָה,
לְהַשְׁמִיעַ עַל־כָּל־מְסִלָּה:
כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה
יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי בֶּן־יוֹסֵף

(דַּיָּן, לפי ההשערה בסרקוסטה, לערך ד"א ת"ת — ת"תע)

תּוֹכֵחָה

בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ,
וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ!

נַפְשִׁי, עֹז תִּדְרְכִי
וְצוּרֵךְ בָּרֲכִי,
וְחִין לְפָנָיו עִרְכִי,
וְשִׂיחָה לְנֶגְדּוֹ שִׁפְכִי,
וְהִתְעוֹרֲרִי מִשְּׁנָתֵכִי,
וְהִתְבּוֹנֲנִי מְקוֹמֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

נַפְשִׁי, מִתְּנוּמָתֵךְ עוּרִי
וְלִפְנֵי יֹצְרֵךְ שִׁיר דַּבֵּרִי,
וְלִשְׁמוֹ זַמֵּרִי,
וְנִפְלְאוֹתָיו סַפֵּרִי,
וְגוּרִי מִמֶּנּוּ בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי!

נַפְשִׁי אַל־תִּהְיִי כְּסוּס,
כְּפֶרֶד אֵין הָבִין,
וּכְשִׁכּוֹר נִרְדָּם,
וְאִישׁ נִדְהָם;

כִּי מִמְּקוֹר בִּינָה קֹרַצְתְּ,
וּמִמַּעְיַן חָכְמָה לֻקָּחַתְּ,
וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ הֻבֵאת,
וּמֵעִיר גִּבֹּרִים הוּצֵאת —
מֵאֵת יְיָ מִן־הַשָּׁמָיִם!

נַפְשִׁי, לִבְשִׁי בִּגְדֵי־שֵׂכֶל
וְהִתְאַזְּרִי אֱזוֹר בִּינָה,
וּמַלְּטִי אֶת־נַפְשֵׁךְ
מֵהַבְלֵי פִגְרֵךְ,
אֲשֶׁר אַתְּ בּוֹ מִתְגּוֹרֶרֶת.
וְאַל־יַשִּׁאֵךְ לִבֵּךְ בְּנֹעַם חֲמֻדוֹתָיו,
וְאַל־יְסִיתֵךְ בִּשְׂכִיּוֹת תַּאֲוֹתָיו,
אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם
יִתְהַלְּכוּ־לָמוֹ;
וְזִכְרִי, כִּי־לֹא לְעֵזֶר
וְלֹא לְהוֹעִיל — רֵאשִׁיתָם,
כִּי לְבֹשֶׁת
וְגַם־לְחֶרְפָּה — אַחֲרִיתָם!

נַפְשִׁי, שׁוֹטְטִי בִּרְחֹבוֹת תְּבוּנָתֵךְ,
וְסֹבִּי בְּחַדְרֵי חָכְמָתֵךְ,
וּבֹאִי עַד־תְּכוּנַת בִּנְיַן מַשְׂכִּיתֵךְ,
אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסֹדוֹ;
הֲלֹא הוּא גוּף נִמְאָס
וּפֶגֶר מוּבָס,
קָרוּץ מִמַּעְיָן נִרְפָּשׂ
וּמִמָּקוֹר מָשְׁחָת,
בָּנוּי מִטִּפָּה סְרוּחָה,
שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה,
גֹּלֶם כִּדְמוּת תּוֹלֵעָה,
וְהָיָה רַק־זְוָעָה;
עָצוּר בְּרֶחֶם מְטֻנָּף,
סָגוּר בְּבֶטֶן מְלֻכְלָךְ,
יֻלַּד בְּצִירִים וַחֲבָלִים,
לִרְאוֹת עָמָל וַהֲבָלִים;
כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה,
וְסָר מִמּוּסָר וּמִמִּצְוָה,
בַּחֹשֶׁךְ בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ,
דַּל אֶבְיוֹן עָנִי וָהֵלֶךְ,
לֹא דַעַת לוֹ מִבַּלְעָדֶךָ,
וְלֹא־תְבוּנָה לוֹ מִבִּלְתֶּךָ,
בְּחַיָּיו — עָפָר,
וּבְמוֹתוֹ — אֵפֶר,
בְּעוֹדוֹ — תּוֹלָעִים יְסוֹבְבֻהוּ,
וְאַחֲרִיתוֹ—רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר יְכַסֻּהוּ,
לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ,
טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ!
לָכֵן לְכִי־אַתְּ וּמָלְכִי עָלָיו,
כִּי לִבְנֵי חָכְמָה מְלוּכָה תֵאוֹת,
וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב;
וְאַל־תֵּלְכִי בִּשְׁרִרוּת לִבֵּךְ הָרָע,
וְאַל־תִּנָּקְשִׁי בְּמֹעֲצוֹתָיו,
וּמַאֲסִי בְּבֶצַע מַעֲשַׁקּוֹתָיו,
וְאַל־תִּבְטְחִי בְעֹשֶׁק
וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלִי,
כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם
וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה!

נַפְשִׁי, שִׁתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה
דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ,

כִּי הַכֹּל הָיָה מִן־הֶעָפָר,
אָמְנָם הַכֹּל שָׁב אֶל־הֶעָפָר,
וּלְכָל־נִבְרָא וְנוֹצָר
יֵשׁ־קֵץ וְתַכְלִית,
לָשׁוּב אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקָּח,
וְהַחַיִּים וְהַמָּוֶת אַחִים
שִׁבְתָּם יַחַד,
אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יְדֻבָּקוּ,
יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ,
אֲחוּזִים בִּשְׁתֵּי קְצוֹת גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
וְכָל־בְּרוּאֵי תֵבֵל עֹבְרִים עָלָיו:
הַחַיִּים מוֹבָאוֹ — וְהַמָּוֶת מוֹצָאוֹ,
הַחַיִּים בּוֹנֶה — וְהַמָּוֶת סוֹתֵר,
הַחַיִּים זוֹרֵעַ — וְהַמָּוֶת קוֹצֵר,
הַחַיִּים נוֹטֵעַ — וְהַמָּוֶת עוֹקֵר,
הַחַיִּים מַחְבִּיר — וְהַמָּוֶת מַפְרִיד,
הַחַיִּים מַחְרִיז — וְהַמָּוֶת מְפַזֵּר!
וּדְעִי־נָא וּרְאִי,
כִּי גַם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס,
וְתֵצְאִי מִמְּעוֹן חֶדְרֵךְ כְּרֶגַע,
כִּי יִקְרֵךְ עֵת וָפֶגַע,
וְתָשׁוּבִי אֶל־בֵּית עוֹלָמֵךְ;
בַּיּוֹם הַהוּא תִּרְצִי פְּעֻלָּתֵךְ,
וְתִקְחִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ
חֵלֶף עֲבֹדָתֵךְ,
אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
לָכֵן שִׁמְעִי־נָא וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ,
וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ,
וְקוּמִי רֹנִּי לְמַלְכֵּךְ
יוֹמֵךְ וְלֵילֵךְ,
שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִם,
וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ אַפָּיִם,
וְעַפְעַפַּיִךְ יִזְּלוּ־מָיִם,
בִּכְרִיעָה עַל־בִּרְכַּיִם,
אוּלַי יִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ,
וְיִשָּׂא פָנָיו אֵלַיִךְ
וְיָשֵׂם לָךְ שָׁלוֹם,
וְיָחֹן עָלַיִךְ בִּימֵי עָנְיֵךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַחֲרֵי שׁוּבֵךְ לִמְנוּחָיְכִי —
כִּי מְעוֹדֵךְ גָּמַל עָלָיְכִי!

נַפְשִׁי, הָכִינִי צֵדָה לָרֹב, אַל־תַּמְעִיטִי,
בְּעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתֵךְ וְיֶשׁ־לְאֵל יָדֵךְ,
כִּי רַב מִמֵּךְ הַדָּרֶךְ;
וְאַל־תֹּאמְרִי: לְמָחָר אֶקַּח צֵדָה,
כִּי־פָנָה הַיּוֹם —
וְלֹא־תֵדְעִי מַה־יֵּלֶד יוֹם,
וּדְעִי כִּי־תְמוֹל לָעַד לֹא־יָשׁוּב,
וְכֹל אֲשֶׁר פָּעַלְתְּ בּוֹ
שָׁקוּל וְסָפוּר וְחָשׁוּב,
וְאַל־תֹּאמְרִי: מָחָר אֶעֱשֶׂה,
כִּי יוֹם הַמָּוֶת מִכָּל־חַי מְכֻסֶּה;
מַהֲרִי עֲשׂוֹת בְּכָל־יוֹם חֻקּוֹ,
כִּי הַמָּוֶת בְּכָל־עֵת יְשַׁלַּח חִצּוֹ וּבְרָקוֹ,
וְאַל־תִּתְמַהְמְהִי מֵעֲשׂוֹת
חֹק דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ,
כִּי כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ
כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.
וְאַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ,

כִּי אַחֲרֵי צֵאתֵךְ מִמַּסְגֵּר פִּגְרֵךְ,
תְּשׁוּבִי לְתוֹכַחַת
מִמַּחֲשָׁבָה נִצַּחַת,
כִּי לֹא־יִתָּכֵן לָךְ אָז
עֲשׂוֹת טוֹב וָרָע,
וְלֹא־יוֹעִילֵךְ תְּשׁוּבָה —
מִמַּחֲשָׁבָה,
וְלֹא הִנָּחֶם לָךְ — מֵרֶשַׁע
וְאַשְׁמָה וָפֶשַׁע,
כִּי הָעוֹלָם הַהוּא נָכוֹן לְחֶשְׁבּוֹן
וְסֵפֶר כָּל־צָפוּן וְסָתוּם,
אֲשֶׁר בְּיַד־כָּל־אָדָם חָתוּם,
וְעָרוּךְ לְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב
לְיִרְאֵי אֲדֹנָי וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ,
וּלְהִנָּקֵם בּוֹ נְקַם־בְּרִית
מִן־שֹׁכְחֵי אֵל,
הָאֹמְרִים לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ,
מַה־שַּׁדַּי כִּי־נַעַבְדֶנּוּ,
וּמַה־נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע־בּוֹ!

נַפְשִׁי, אִם־חָכַמְתְּ — חָכַמְתְּ לָךְ,
וְאִם־לַצְתְּ — אִתָּךְ תָּלִין מְשׁוּגָתֵךְ;
שִׁמְעִי מוּסָר וַחֲכָמִי וְאַל־תִּפְרָעִי!
שִׁיתִי עַל־לִבֵּךְ תָּמִיד
דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד:
סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע,
אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא
וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר —
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם;
כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה
הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־
נֶעְלָם,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
וְאַל תִּשְׁכְּחִי:
בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם,
לָדַעַת כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ;
וְזִכְרִי:
אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת
לְהִסָּתֵר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן!
בַּקְּשִׁי אֶת־אֲדֹנָי קֹנֵךְ
בְּכָל־כֹּחֵךְ וְאוֹנֵךְ,
בַּקְּשִׁי־צֶדֶק בַּקְּשִׁי־עֲנָוָה,
אוּלַי תִּסָּתְרִי מִפְּנֵי אַף אֲדֹנָי
וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ,
וְתַזְהִרִי כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,
וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ,
וְתִזְרַח עָלַיִךְ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה
וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. —
וְעַתָּה, קוּמִי לְכִי וְהִתְחַנְּנִי לַאדֹנָיִךְ,
וּשְׂאִי זִמְרָה לֵאלֹהָיִךְ,
הַלְלִי יָהּ כִּי־טוֹב,
זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים,
נָאוָה תְהִלָּה!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(מת בקורטובה ד"א תת"מט ונקבר באליסאנה עיר מגורו)

מְאוֹרָה

עַל־מָה גֵּרַשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה מֵעִיר אֲדֹנָי שָׁמָּה?

יִרְדֹּף אַרְיֵה צְבִיַּת אַרְמוֹן,
יֶהְדֹּף עֹפֶר בְּחֵיקָהּ אָמוֹן,
יַחְלֹף רַקָּהּ כְּפֶלַח רִמּוֹן,
שַׁמָּה נָתַן דְּבִירָהּ שַׁמָּה, וַיֵּרֶד בִּגְלַל אַשְׁמָה!

צָדוּ צְעָדֶיהָ מֹלֶכֶת,
צָדוּ כַּאֲרִי לְעִיר מַמְלֶכֶת,
עָדוּ עֶדְיָהּ לְעִיר מַהְפֶּכֶת,
דּוּמָה יָשְׁבָה בְּעָרֵי דוּמָה, וּבְפִי אֲרָיוֹת שׂוּמָה!

חָרַשׁ חֹרֵשׁ בְּרָמוֹתֶיהָ,
שֵׁרַשׁ נֹעַם נְטִישׁוֹתֶיהָ,
יָרַשׁ אֶת־כָּל־גְּבוּלוֹתֶיהָ;
רָמָה יָדוֹ, בְּקֶשֶׁת רָמָה אֶת־לֵב צְבִיָּה הוֹמָה!

קָצַר אֶת־שִׁבֳּלֵי חֶמְדָּתָהּ,
בָּצַר אֶת־עִנְּבֵי תִקְוָתָהּ,
עָצַר אֶת־רַחֲמֵי תַאֲוָתָהּ;
קָמָה, עַל־מֵי מְנֻחוֹת קָמָה, כַּלֵּה בְּאַף וּנְקָמָה!

*

אֲהָבוֹת

1

בַּעֲלַת־אוֹב וָקֶסֶם, מַהֲרִי קָסֳמִי־לִי,
וַעֲדֶן אִישׁ־חֲמֻדוֹת מִשְּׁאוֹל הַעֲלִי־לִי!

יַעֲמָד־לִי כְּרֶגַע, אֶפְגְּעָה־נָא בְּמַרְאָיו
אֶשְׁאֲלָה לוֹ: „הֲתַמּוּ מוֹעֲדֵי קֵץ פְּלָאָיו?
כָּלְתָה עֵין מְיַחֵל לוֹ, וְחָלְפוּ צְבָאָיו!"
יַעֲנוּנִי מְזִמּוֹת, מֵעֲצוֹתַי בְּהַפְלִיא:
„נִשְׂגְּבָה שֶׁאֱלָתְךָ!" — עַל־דְּבַר קֵץ בִּשְׁאָלִי.

צַר מְבַקֵּשׁ לְנַפְשִׁי אַל־יְסִיתְךָ בְּהֶבְלוֹ,
עוֹרְרֵי שִׁיר, וְחַלֵּי אֵל וּבִטְחִי בְחֵילוֹ,
וַהֲלוֹא הוּא אֲדֹנַ־ יִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ
שָׁם, לְנֶגֶד אֲדֹנֵךְ, שָׁם נְדָדֵךְ תְּגַלִּי,
וְתֻפַּתְּיוּ בְּחִכֵּךְ — כִּי־תְפַתִּי וְתוּכְלִי!

חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי, אַךְ מְשַׂנְאַי קְרֹבִים,
לַהֲטֵי אֵשׁ נְדָדִים בַּעֲצָמַי מְרִיבִים,
כּוֹנְנוּ חֵץ תְּלָאוֹת אֶל־לְבָבִי כְּרֹבִים,
מוֹתְתַנִי בְחִצָּיו צַר וְאוֹיֵב פְּלִילִי —
עוֹלְלוּ זֹאת לְנַפְשִׁי חֵטְא וְעָוֹן פְּלִילִי!

קָצְרָה יַד גְּאוֹנִי, אַךְ יְמִין צַר אֲרֻכָּה,
לִי יְדַבֵּר בְּקָשׁוֹת וַאֲנִי לוֹ — בְּרָכָה,
אַךְ בְּעֵת יֶאֱרָב־לִי תִּצְפְּנֵנִי בְסֻכָּה;
עֵת דְּרֹךְ קַשְׁתֹּתָיו — אַתְּ מְנוּסִי וְחַבְלִי,
וּבְהָרֵק חֲנִיכָיו — אַתְּ מְנוּחִי וְחֵילִי!

שִׁכַּרְתַּנִי בְּיֵינָהּ אַהֲבָתְךָ, יְדִידִי,
בַּהֲשִׁיבְךָ כְבוֹדְךָ לִי וְגַל כְּבוֹדִי,
אֶכְתְּבָה עַל־לְבָבִי שִׁיר יְדִידֹת לְדוֹדִי:
בָּא יְדִידִי לְבֵיתוֹ, וַאֲנִי לוֹ וְהוּא לִי,
וּבְלִבִּי אֲהָבָיו — מִדְּבַשׁ מָתְקוּ־לִי!

2

הֲיְדַעְתֶּם, יְדִידַי? הַצְּבִי בָּרַח מִמְּלוֹנִי!
מָתַי יָשׁוּב מְעוֹנִי?

יַגִּיד לָכֶם כְּרוּבִי:
אַחֲרֵי נָשָׂא לְבָבִי
אֵיךְ אֶשָּׂא מַעֲצָבִי?
לֹא־יָדַע, בְּעֵת שָׁ־ הֶאֱלָה עִמּוֹ כָּל־שְׂשׂוֹנִי,
עַל־מִי נָטַשׁ יְגוֹנִי!

צַר־לִי צַר עַל־נְדוֹדוֹ,
סָר מֵעָלַי כְּבוֹדוֹ,
אוֹר יִפְעָתוֹ וְהוֹדוֹ;
אֵי יָמִים שְׂפָתָיו יִטְּפוּ נֹפֶת עַל־לְשׁוֹנִי,
וַעֲנָקָיו עַל־גְּרוֹנִי?

חֲנוּתִי אֵיךְ שְׁכָחָם?
שַׁעֲשֻׁעַי אֵיךְ זְנָחָם?
וִידִידוֹת, בֵּין בְּנֵי חָם
הֶרְאָה לִי בְּאָמוֹן, עֵת אֲשֶׁר מִפְּתָיו שָׁת בְּמוֹנִי
וַיּוֹצֵא אֶת־הֲמוֹנִי?

קָרַע יַם־סוּף לְפָנַי,
הֶרְאָה אוֹרוֹ לְעֵינַי,

דַּבֵּר דּוֹדָיו בְּאָזְנָי,
וּלְחֶדְרוֹ אֲהוּבִי סָר, אֱלַי תִּין קוֹל פַּעֲמוֹנִי
וּלְרֵיחַ קִנְּמוֹנִי.

עָבְרִי חֻקִּים וְעֵדוֹת
הֶעֱבִיר מֶנִּי יְדִידוֹת
נִכְבָּדוֹת וַחֲמוּדוֹת;
הָשֵׁב לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁ־ עֲךָ, וְאִם עָבַר רֹאשׁ זְדוֹנִי —
נָא הַעֲבֵר אֶת־עֲוֹנִי!

3

‚יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה, וּמָעֳמָד
אָיִן, וְחָמַק הוֹדִי, וּמַחְמַד
עַיִן נָמָק; יוֹם יוֹם מַלְמָד
יְשַׁדֵּד לְתֶלֶם יוֹנַת אֵלֶם, וּפַעַם הוֹלֵם בְּגֹדֶל וְגַאֲוָה!'

„צֶדֶק יְדִידִי וְאַהֲבַת כְּלוּלִים
אֶזְכֹּר בְּחַסְדִּי, לֶאֱחֹז מְחַבְּלִים
כְּרָמִים, וְיָדִי תְּרוֹמֵם שְׁפָלִים;
אֶפְרֹשׁ שְׁלוֹמִי אֶל־בַּת־עַמִּי, אַךְ אִישׁ־חֶרְמִי לַמַּעֲצֵבָה!"

‚חֶלְקִי וְצוּרִי! עֲדֵי־מָה יְלוֹנֵן
אֹיְבִי וְצָרִי בְּבֵיתְךָ? — חוֹנֵן
אֵין־לִי, וְאוֹרִי הֶחְשִׁיךְ מְעוֹנֵן,
וְעַל־בַּת נְגִידִים יָצְאוּ גְדוּדִים וְעֶבֶד עֲבָדִים בְּחֶרֶב לְהוּבָה!'

„קוּמִי וְשִׁבְנִי אֶל־בֵּית מְנוּחֵךְ,
אֶשְׁכַּח יְמִינִי אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ,
וְהִנֵּה לְשׁוֹנִי תִּדְבַּק אֶל־חֵךְ
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵךְ וְאֶחֱבֹשׁ לְשִׁבְרֵךְ, וְנֵזֶר פְּאֵרֵךְ תַּחְבְּשִׁי עֲלוּבָה!"

*

פִּזְמוֹן

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי —
צִדְקָךְ מַלְבּוּשִׁי תְּנָה וּכְסוּתִי;
חוֹבִי כִּי יַעֲנֶה־בִּי וְאַשְׁמָתִי,
קָדוֹשׁ, אַל־תִּדְרֹשׁ לַעֲלֻמָתִי:
מָה אֲנִי, מַה־פִּשְׁעִי מָה חַטָּאתִי?

יוֹם אֵלַי תִּקְרָא מֵאַדְמָתִי,
יוֹם בּוֹ אֶאֱסֹף רוּחִי עִם־גּוּפָתִי,
יוֹם גִּשְׁתְּךָ לַחְקֹר לִפְעֻלָּתִי,
יוֹם דִּין מִמַּעֲשִׂים מְאֹד דַּלּוֹתִי,
הֵן אִם־הֲרֵעֹתִי — וַהֲזִכּוֹתִי!

וְאֵיךְ בְּמִשְׁקָל יַעֲלֶה הֶבֶל נִדָּף,
זִכְרוֹנוֹ אֵפֶר וְעֵשֶׂב נִשְׁדָּף?
חָצִיר אֵיךְ נִשְׁפָּט וְקַשׁ אֵיךְ נִרְדָּף?
טָהוֹר, אִם־תִּקְרָא מִץ קַל נֶהְדָּף,
יַעֲנֶה: „מָה אֲשִׁיבֶךָ? הֵן קַלֹּתִי!"

כֹּבֶד עָוֹן נִחַם בְּשׁוּבוֹ, שָׁקַל
לְמוּל חַסְדְּךָ חֶטְאוֹ — מְצָאוֹ נָקַל;
נוֹרָא, אֵיךְ־תַּעֲלֶה בְּמֹאזְנֵי מִשְׁקָל
סָכָל, עַל־פִּשְׁעוֹ וְנָתִיב קִלְקַל?
עָרְכֵנִי בְּמֹאזְנֵי שֹׁגֶה וּפֶתִי!

צוּר, לְנֶפֶשׁ תֵּחַר וּלְלֵב יֵחַם
קֶרֶב, וּתְלַבֵּן זָדוֹן כְּפֶחָם,
שָׁב וּמוֹדֶה תִרְצֶה וְעֹזֵב וְנִחָם,
כְּמַאֲמָרְךָ: „מוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם!" —
אָמְנָם חָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי...

*

תּוֹכֵחָה

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם? כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם!
וְאֵיךְ יִתְגָּאוּ בְעוֹדָם? וּפִתְאֹם יָבוֹא אֵידָם!

יָבִין אִישׁ לֵב וְנָבוֹן, כִּי סוֹף כֹּל לְרִקָּבוֹן,
וּמֵעָפָר חֻצַּבְנוּ וְעָדָיו עַתָּה שַׁבְנוּ;

צָפָה רוּחַ בְּקִרְבֵּנוּ לְפִקָּדוֹן גַּבֵּינוּ,
וְכִמְעַט עַיִן תִּפְקַח — וְאֶת־עֲרֻבָּתוֹ תִקָּח!

חֶבְלֵי אָדָם בְּתֵבֵל חֶבְלֵי רֹעֵי הָבֶל,
וְאִם־נָפְלוּ בַּנְּעִמִים — לֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים.

קוּם וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ, כִּי לֹא לְךָ הוֹנֶךָ,
וְהָאָדָם וְקִנְיָנוֹ — לְמָחָר יְבֻקַּשׁ וְאֵינוֹ!

בְּרִבּוֹת טוֹבָתֶךָ הֶתֶרֶב חֶדְוָתֶךָ?
הֲתֵדַע כִּי לְפִי רֻבָּהּ הַוּוֹת וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ?

רוּחַ גַּאֲוָה יִבְצֹר בְּחַיֵּי עוֹלָם יַעְצֹר,
בְּשׁוּמוֹ מַלְכּוֹ שִׂכְלוֹ, הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ.

יַעְרָה בְּתֵבֵל הֲלִכָה בְּסַמֵּי מָוֶת מְסוּכָה,
וְאִם־מְתֻקָּה רִאשׁוֹנָה — מָרָה תִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה;

הוֹעֵל אֵין לַגֶּבֶר בְּזָהָב וְכֶסֶף צֹבֵר,
וְלֹא־יִשָּׂא, יוֹם מְהוּמָה, מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה!

וּלְאָן אַתָּה הֹלֵךְ? וּסְבִיבְךָ פֶּלֶךְ,
וּפַעַם לְאַט תְּהַלֵּךְ וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלֵּךְ!

דִּינֵי יָמִים בִּינוּ: בְּבָתִּים שֶׁבְּנִים לָנוּ,
וּבֹקֶר בִּמְקוֹם שִׁבְתָּם יֵשְׁבוּ אֲחֵרִים תַּחְתָּם —

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקֹשּׁוּ,
וְרַחֲצוּ וְהִטֶּהָרוּ
וּמֵאֱלֹהֵיכֶם בּוֹשׁוּ,
וּמִטֶּנֶף הִבָּרוּ!

גְּאוֹן לְבַבְכֶם הַשְׁפִּילוּ,
וְאֵיכָכָה יִתְגַּבֵּר
וְיַשְּׁרוּ וְאַל־תַּעְפִּילוּ —
שִׁכְבּוֹ לְמָחָר קָבֶר?

יוֹם וָיוֹם הוֹחִילוּ
כִּי חַיֵּיכֶם — מוֹתְכֶם
לְמָוֶת, וְאַל־תָּחִילוּ,
וּמִיתַתְכֶם — חַיֵּיכֶם!

אַךְ אֶת־זֹאת חֲקַרְנוּהָ
כִּי אֵין בְּתֵבֵל הוֹעֵל
בְּדַעַת וּמְצָאנוּהָ:
לֶאֱנוֹשׁ כִּי בְּטוֹב פֹּעַל;

תַּכְלִית שִׂמְחָה — אֵבֶל,
אַחֲזֵי מַעֲלוֹת גְּבֹהִים
רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
עֹלִים אֶל־הָאֱלֹהִים!

*

גֹּמֶר לִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי
בְּקָרְאִי: „אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!"
שֵׁם כְּבוֹדוֹ אֲבָאֵר בְּשִׂכְלִי —
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי!

יָחִיד, יִחוּדוֹ בְּמִסְפָּר אַל־תֵּחַד,
יְרָא רֵאשִׁיתוֹ וְאַחֲרִיתוֹ וּפְחָד;
הֱיוֹתוֹ בְּשֵׁם אֶהְיֶה לֹא־נִכְחָד —
הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד!

צָפוּן יְקָרוֹ בְּמַעֲלוֹת גְּבֹהִים,
גְּבֹהִים אַחַר גְּבֹהִים נֹהִים,
יְעִידוּן לְכָל־עַיִן מְסִבּוֹת נְגֹהִים:
אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים!

חֹקְרֵי כְבוֹדוֹ תָּמָהוּ,
עָמְדוּ מֵרְאוֹת וְהִתְמַהְמָהוּ;
עֵינֵי שִׂכְלָם מֵרְאוֹת כָּהוּ —
וַיֹּאמְרוּ לוֹא־הוּא!

יָדְךָ עַל־שְׁלֹשִׁים תִּכְבַּד,
הַחֹשְׁבִים אָב וְרוּחַ נֶעְבָּד,
וּבֶן־מָוֶת וְנָשׂוּא עַל־בָּד
מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד!

צַדִּיק גּוֹי יַעֲרִיצְךָ בְּרוּחַ נְדִיבָה,
יַמְלִיכֲךָ בְּשָׂפָה עֲרֵבָה,
קָרָא: „אֶחָד!" פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה —
וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן

(בברצלונא, נולד ד"א תת"נ, מת אחר ד"א תתס"ג)

אַהֲבָה

‚יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן, מַה־לָּךְ כִּי תִבְכִּי?
מְשִׁיחֵךְ יָבוֹא לָךְ, קוּמִי לָךְ וּלְכִי,
כִּי אֲנִי מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲשֶׁר תְּחַכִּי,
אָמְנָם כִּי גֹאֵל אָנֹכִי!'

„צֹפִים, אֲשֶׁר צָפוּ נְבוּאָה הַחֲרוּשָׁה,
לִקְרֹא לַעֲזוּבָה, אֲשֶׁר הַיּוֹם גְּרוּשָׁה,
חֲשׁוּקָה לִהְיוֹת עוֹד וְגַם־תִּהְיֶה דְרוּשָׁה —
כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וְהַיְרֻשָּׁה!"

‚חֲשַׁקְתִּיךְ, יְפֵיפִיָּה, אֹתָךְ בְּרָאתִי,
בְּעָבְרִי עָלַיִךְ, בְּכָרְתִי אֶת־בְּרִיתִי;
אֲקַבְּצֵךְ וְתָבוֹאִי אֶל־בֵּית מְנוּחָתִי,
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי'

„קָרֵב צִיר נֶאֱמָן בְּנָתְנוֹ תוּשִׁיָּה,
וְצִוַּנִי לִהְיוֹת טְהֹרָה וּנְקִיָּה;
אִם־תִּשְׁמֹרִי, וְאִם־לֹא — תֵּלְכִי בְשִׁבְיָה,
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה!"

‚בְּחוּנָה בְּכוּר עֳנִי בְּמַסְגֵּר מַנְעוּלָךְ,
עוֹד תַּעֲדִי עֲדָיֵךְ בְּזֶמֶר מַהֲלָלָךְ;
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, אֲשֶׁר הִיא מִכְלוּלָךְ,
טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ!'

„גְּדִיבָה הָיִיתִי, מְקֻשֶּׁטֶת בְּכָל־פְּאֵר,
יְצָאֻנִי בָנַי, נִין וָנֶכֶד וּשְׁאֵר,
בְּחשֶׁךְ בּוֹר עָמֹק, וְאֵין־לִי מִי יָאֵר,
וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר!“

‚רַעְיָתִי, צְאִי־לָךְ מִבֵּין יְדֵי צָרִים,
אֲשֶׁר הֵם מְפַתִּיךְ בְּפִתּוּיֵי דְבָרִים,
יַעַן לֹא־אָבִית דְּלֹק אַחֲרֵי זָרִים,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים!‘

„אֲנִי בְתוֹךְ הַגָּלוּת עֲצֻרָה בְּרְגָזוֹת,
וְכֻלָּם יְפַתּוּנִי וַיְעַנּוּנִי עַזּוֹת,
לַעֲזֹב אֶת־שְׁמֶךָ — וְאַתָּה עֵד לַחֲזוֹת,
יְיָ אֱלֹהַי, אִם־עָשִׂיתִי זֹאת!“

‚וְהַיּוֹם כַּמָּה לָךְ בֵּין אֵצֶר וְדִישׁוֹן,
וְלֹא־אָבִית שְׁמוֹעַ, נְצוּרָה כְּבַת־אִישׁוֹן!
בְּרוּכָה אַתְּ, בִּתִּי, הוּצַקְתְּ חֵן וְלָשׁוֹן,
הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן!‘

„בְּחוּנָה הָיִיתִי בְּתוֹךְ מִרְעֶה רָזֶה,
בָּנַי נִשְׁקָעוּ בְּבוֹר גָּלוּת וְנִבְזֶה,
מְפֻזָּרִים בְּכָל־צַד — וְגַם־אַתָּה תֶחֱזֶה:
וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה!“

‚נִשְׁבַּעְתִּי בִשְׁמִי לְקַיֵּם מַמְעוֹנִי,
אֲמַהֵר לְהוֹצִיאֵךְ מִכּוּר הָעֳנִי;
הֵן אִם־לֹא לְמַעֲנֵךְ, אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְמַעֲנִי:
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי!‘

„חֲפֵצָה לִשְׁמֹעַ גְּבוּאוֹת כָּל־חוֹזֶה,
וְגַם־אֲנִי נֶאֱכֶלֶת בְּפִי כָל־צַר בּוֹזֶה,
וְהָשֵׁב גְּמוּל לְאֹיְבִי, אֲשֶׁר לְנֶגְדִּי אֶחֱזֶה,
וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה!"

‚זְרוּיָה מִבָּנוֹת, חֲטוּבָה וַחֲשׁוּבָה,
קְרוּאָה לֹא עַמִּי, כְּמוֹ אִשָּׁה עֲזוּבָה,
בָּנַיִךְ אֲקַבֵּץ אֶל־עִיר חֶפְצִי־בָהּ,
בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה!'

(‚חֲקִי הַנְּעִימִים בְּאַהֲבָה הִנְחַלְתִּיךְ,
וְנַתְתִּיךְ עֶת־קֶצֶף וְאַחַר רִחַמְתִּיךְ;
נֹהֲרַיִךְ אֲנַהֵל כְּמוֹ־לְאַט נֵהַלְתִּיךְ,
אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ!')

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־יַעֲקֹב בֶּן־עֶזְרָא

(מגרנאטא, נולד לערך ד"א ת"תל ובשנת ד"א תת"צח היה עוד בחיים)

אוֹפָן

הִתְעוֹרְרוּ, תְּמֵהִים, רְאוּת מִבְּלִי מַחֲזֶה
אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

מִפִּי נוֹרְאוֹתָיו שִׁמְעוּ מַמְלַכְתּוֹ,
וּבְעֵין נִפְלְאוֹתָיו רְאוּ אֶת־מֶמְשַׁלְתּוֹ,
וַעֲלֵי מִפְעֲלוֹתָיו דְּעוּ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
בְּמַרְאֹת מַחְשְׁבוֹתָיו, מַשְׂכִּיל, וְאוֹר דַּעְתּוֹ
יִרְאֶה סְבִיבֹתָיו כְּבוֹד יֹצְרוֹ, וְאֹתוֹ
בְּאַרְבַּע יְסוֹדוֹתָיו וּבִנְיַן מַתְכֻּנְתּוֹ
וּמִבְּשָׂרוֹ יֶחֱזֶה — אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה!

שַׂחַק לֹא־יְכִילוּ וְתַחַת יְכַלְכְּלֵהוּ,
וְהָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּרוּחוֹ יְסַבְּלֵהוּ,
וּמְלִיצֵי חֶדְלוֹ אַחֲרָיו יִנָּהוּ,
לְהָבִין סוֹד פָּעֳלוֹ, וְחֶפְצוֹ עַל־מַה־הוּא,
וְאַף כֻּלָּם לְמוּלוֹ נִבְעֲרוּ וְתָמְהוּ,
וּמִסַּפֵּר גָּדְלוֹ חַכְמֵי־לֵב לָהוּ,
כִּי דַרְכֵי שִׂכְלוֹ מֵהֶם גָּבְהוּ —
וְאֵיכָה יְצִיר נִבְזֶה יָתוּר עַל־מַה־זֶּה?!

הוּא אֲדוֹן הָאֲדֹנִים וְאִמְרוֹתָיו הוֹיוֹת,
לְהַשְׁפִּיל גְּאֵיוֹנִים וְלֵב שְׁפָלִים לְהַחֲיוֹת,
נֹתֵשׁ אַרְמוֹנִים וּמְקוֹמֵם שְׁאִיּוֹת,
וְחֹקֵר רַעְיוֹנִים וְלִבּוֹת וּכְלָיוֹת,
וְרוּחוֹת כָּל־הֲמוֹנִים לְהַפְרִיד מִגְּוִיּוֹת,
הֱיוֹת מֵהֶם נְכוֹנִים אֶל־כִּסֵּא עֲלִיּוֹת,
וּמֵהֶם אֶל־שְׁאוֹנִים וְלִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת —
גְּבָרִים, עָלוּ מִזֶּה, וְשָׁטִים, שְׁבוּ בָזֶה!

יְצִיר חֹמֶר מְבֻכֶּה מֵרֹב פַּחְדֶּךָ,
נָגוּעַ וּמֻכֶּה מֵאֵשׁ פְּלָדֶיךָ,
וְכַף סֹפֵק וּמַכֶּה מִתִּגְרַת יָדֶךָ,
מְיַחֵל וּמְחַכֶּה פִּלְאֵי חֲסָדֶיךָ,
אוּלַי בָּם יִזְכֶּה לָבוֹא בְסוֹדֶךָ,
דֶּמַע אֲשֶׁר יִבְכֶּה נָא שִׂים בְּנֹאדֶךָ,
וְלֵב יַגֵּר מִזֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה!

*

מְאוֹרָה

,אֵין בְּפִי מִלָּה לְהָשִׁיב לְשׁוֹאֲלִי,
כִּי טָמַן פַּח חֶטְאִי לְרַגְלִי!

נִמְשְׁכוּ יָמַי בְּגָלוּת וָאֹרֶךְ,
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמַי סָפוּ וְנֶחְשְׁכוּ,
וְגָבְהֵי שָׁמַי עָלַי נֶהְפְּכוּ,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה, אָכֵן בַּעֲלִי
כִּצְבִי בָּרַח מֵעַל אָהֳלִי!

„יַחֲלִי, אֲיֻמָּה, כִּי קָם לִלְבֹּשׁ
נָקָם, וְחֵמָה כִּצְנִיף יַחֲבֹשׁ,
וּלְחֵל וְחוֹמָה יְחַיֶּה וְיַחֲבֹשׁ,
סוּרָה וְגֹלָה, וּלְכֶם תַּעֲלִי,
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֵלִי!

מַלְכֵי אִיִּים לְחָצוּךְ בְּפָרֶךְ,
יִתְּנוּ שַׁיִּים לִרְאוֹת הֲדָרֵךְ,
וְהָלְכוּ גוֹיִם יַחַד לְאוֹרֵךְ,
יוֹם עִיר תְּלוּלָה יִבְנֶה אֵלִי,
בְּאַבְנֵי אֶקְדָּח יְיַסֵּד גְּבוּלִי;

שֶׁמֶשׁ צְדָקָה תִּזְרַח וּמַרְפֵּא,
וּכְאֵב מְצוּקָה יִכְלֶה וְיִסָּפֶה,
וְעַל מוּעָקָה יִשָּׁבֵר וְיֵרָפֶה,
וּשְׁנַת גְּאֻלָּה יִקְרָא גֹאֲלִי,
אַרְצִי נֵצַח יִהְיֶה נַחֲלִי;

הָאֵל יִרְצֶה אֶנְקַת צֹעֲקִים,
וְאֹתָם יִפְצֶה, כִּי בוֹ חֹשְׁקִים;

בְּתוּלָה תֵּצֵא בְּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים —
וְתָשִׁיר תְּהִלָּה: בָּא קֵץ אֶבְלִי,
וְכָבוֹד יִזְרַח — אֲדֹנָי אוֹר לִי!"

*

אֲהָבוֹת

1

מַהֲרוּ־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים, פִּזְּרָם הַזְּמָן, וְנוֹתְרוּ חֲרֵבִים;
לָעֳפָרִים אֲנִי מְעוֹנִים — וְהִנָּם לַכְּפִרִים מְעוֹן וְגַם־לַזְּאֵבִים!
אֶשְׁמְעָה נַאֲקַת צְבִיָּה, תְּיֵלִיל מִכְּלוּאֵי אֱדוֹם וּמַאְסַר עֲרָבִים,
עַל־אֲהוּבָהּ תְּבַךְ וְאַלּוּף נְעוּרִים, גַּם־תְּעַנֶּה בְּמַאֲמָרִים עֲרֵבִים:
סַמְּכוּנִי כְּבַאֲשִׁישׁוֹת יְדִידֹת רַפְּדוּנִי בְּמִגְדְּנֵי הָאֲהָבִים!

2

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף וְיִתְגָּאֶה עָלַי — וְלִבִּי לוֹ יָנוּד כְּמוֹ קָנֶה?!
שָׁכַח זְמָן לֶכְתִּי אַחֲרָיו בְּעֵי מִדְבָּר תָּאֵב, וְאֵיךְ אֶקְרָא הַיּוֹם וְלֹא יַעֲנֶה?
הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אוֹחִיל, וְאִם־יַסְתִּיר פָּנָיו, וְאֶל־טוּבוֹ אַבִּיט וְגַם־אֶפְנֶה!
לֹא־יִשְׁנוּ חַסְדֵי אָדוֹן אֱלֵי־עֶבֶד — כִּי־אֵיךְ נְעִים־כֶּתֶם יוּעַם וְאֵיךְ יִשְׁנֶא?

*

סְלִיחוֹת

1

אָעִירָה שְׁנַת־עֵינִי לְחַבֵּר אֶת־זְמִרוֹתַי,
וְאַגְבִּירָה נִיב לְשׁוֹנִי לְנַגֵּן בִּנְגִינוֹתַי,
אֲבָרֵךְ צוּר נָחֲנִי בְּצִדְקָתוֹ כָּל־יְמוֹתַי,
אַף לֵילוֹת יְעָצְנִי — יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי!

מִמְּעֵי אֵם קְרָאַנִי   וּמִבֶּטֶן הִזְכִּיר שְׁמִי,
וְשָׂם חַסְדּוֹ נְחָנִי   וְהָיְתָה יָדוֹ עִמִּי,
וּלְאוֹר הוֹצִיאַנִי   וְעֵינָיו רָאוּ גָלְמִי,
וְטוּבוֹ הִבְטִיחַנִי   כְּרֶגַע עַל־שְׁדֵי אִמִּי,
וְלֹא לְצָרְכּוֹ בְרָאָנִי,   כִּי אִם־לְצָרְךָ עַצְמִי,
לְבָרֵךְ עַל־יְצִירוֹתָי,   וְעַל־נִפְלְאוֹת נִפְלְאוֹתָי!

שָׁלַח רוּחַ בְּאַפִּי   וַיִּפַּח בִּי נְשָׁמָה,
וַיָּשֶׂם דְּבָרוֹ בְּפִי,   לְבָאֵר אִמְרֵי מְזִמָּה,
וְשָׂח לְהָמִישׁ בְּכָל־גּוּפִי —   וְהוּא עָפָר מֵאֲדָמָה,
וְעִם־אָזְנַי וְעַפְעַפַּי   לְשָׁרֵת נֶפֶשׁ חֲכָמָה,
וְזִמֵּן טַרְפִּי עַל־פִּי   בָּרָעָב וּבַצָּמָא,
אֲהוֹדֶנּוּ בְשִׁירוֹתָי —   וּמִי אָנִי וּתְהִלּוֹתָי?

הִפְלִיא בְּשֵׂכֶל וְדֵעָה   סְגֻלַּת יְצוּרָיו בְּתֵבֵל,
וַיְהִי לָהֶם יְשׁוּעָה,   וְהֵם הָיוּ־לוֹ חָבֶל,
וּבִכְלוֹת זְמָן מַרְגֵּעָה   הָיוּ בְחֹרִים הֶבֶל,
עַד־שֵׂיבָה הוּא רָעָה,   וְעַד־זִקְנָה הוּא סֹבֵל,
עֲדֵי בָאוּ שְׁנוֹת רָעָה,   וְהִגִּיעוּ יְמֵי אֵבֶל,
וְהִלְבִּינוּ קְוֻצּוֹתָי,   וְהֶחְשִׁיכוּ אֹרוֹתָי!

בַּמֶּה, צוּר, אֲהוֹדֶךָּ   עַל־טֹבוֹת גְּמַלְתָּנִי?
וְאֵיךְ אַגִּיד חֲסָדֶיךָ,   אֲשֶׁר בָּם הֶעֱנַקְתָּנִי?
וּמִגִּזְרַת כְּבוֹדֶךָ   הַדַּעַת חֲנַנְתָּנִי,
וּמִשֶּׁפַע הוֹדֶךָ   הַנֶּפֶשׁ נְתַתָּנִי,
עַד שׁוּבִי עָדֶיךָ —   כִּי לָמָוֶת יְצַרְתָּנִי;
בְּנֹאדְךָ שִׂים דִּמְעוֹתָי,   לְהַשְׁקוֹת בָּם עֲפָרוֹתָי!

2

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי　　עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׁמְתִּי,
וְהִתְוַדּוֹת עַל־חוֹבִי　　אַשְׁמֻרוֹת קִדַּמְתִּי,
וְלַעֲמֹד עַל־מַצָּבִי　　לִפְנֵי אֲדֹנָי קַמְתִּי,
לִרְאוֹת מַה־יְּדַבֶּר־בִּי　　וּמָה אָשִׁיב עַל־תּוֹכַחְתִּי!

מִי זֶה יַעֲמֹד לְפָנָיו　　וְלֹא יִירָא חֲרוֹן אַפּוֹ?
וְאֵיכָה יִדְרֹשׁ רְצוֹנָיו —　　וְדָמִים מָלֵא כַפּוֹ,
וּמִמַּחְשַׁכֵּי עֲוֹנָיו　　יֶחְשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
וְהִקִּיפוּהוּ זְדוֹנָיו　　כַּאֲרִי מִפּוֹ וּמִפּוֹ?
וּמִפַּחְדּוֹ בָרַחְתִּי —　　וְאֶל־חַסְדּוֹ אָרַחְתִּי!

שִׁכְחֵי טוּב אֲדֹנֵיהֶם　　וְנַשִּׁים חֶסֶד פָּעֲלוּ,
כִּי אַחֲרֵי עֵינֵיהֶם　　תָּרוּ בְּעוֹלָם וְהֶבְלוֹ,
וְשָׁוְא לָקְחוּ בִידֵיהֶם　　וּבָאוּ אֶל־הֵיכָלוֹ,
וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם　　וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ:
אֲהָהּ כִּי־תָפֵל טַחְתִּי,　　וּבַהֶבֶל בָּטַחְתִּי!

הָאֹמֶר וְהָעֹשֶׂה,　　אַל־תֵּפֶן לְמַעֲשֵׂנוּ,
וְיוֹם בּוֹ אֲנָשִׁים תְּנַסֶּה,　　בַּדִּין אַל־תְּנַסֵּנוּ,
וּמַעֲרֻמֵּנוּ תְּכַסֶּה —　　וּמִי בִלְתְּךָ יְכַסֵּנוּ?
מָעוֹז לַדָּל וּמַחְסֶה,　　בַּשֶּׂר־נָא, חַסֵּנוּ:
מַאֲסָרְךָ פִּתַּחְתִּי,　　וְכִדְבָרְךָ סָלַחְתִּי!

3

בְּנֵי תְמִימִים　　מַשְׁכִּימִים　　אֶל־חַצְרוֹת　　אֱלֹהֵיהֶם,
וּמִדָּמָם　　וּלְחֶמָם　　יַקְרִיבוּ　　קָרְבְּנֵיהֶם,
וּמִי דִמְעָם　　עֲלֵי פִשְׁעָם　　שָׂמוּ מְקוֹם　　נִסְכֵּיהֶם,
וְהִתְוַדּוּ עֲוֹנֵיהֶם　　וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵיהֶם!

מָה אָשְׁמוּ וְלֹא חָכְמוּ קְפָאִים עַל־ שְׁמָרֵיהֶם,
הַהֹלְכִים בְּמַחְשַׁכִּים אַחַר מַחְ־ שְׁבֹתֵיהֶם,
וּבְכִסְלָם אֶת־כִּסְלָם שָׂמוּ בְּרֹב קִנְיְנֵיהֶם,
וַיְפַתּוּ וְגַם־שַׁתּוּ בַשַּׁחַק דִּבְרֵיהֶם —
קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם!

שֵׁם הוֹדוֹ וּכְבוֹדוֹ מָשַׁךְ מֵ־ אָז לְיֹדְעָיו,
וְהִשְׁמִיעַ וְהוֹדִיעַ אֲמִתּוֹ לְבֶן־ שַׁעֲשׁוּעָיו,
וְהִתְאַפְּקוּ, יוֹם רָחֲקוּ מֵעָלָיו, הֲמוֹן מֵעָיו,
וְאִם חָלְקוּ וְגַם־מָתְקוּ לָהֶם מִ־ צוּף רָעָיו —
מַה־טֹּבוּ דֹדֵיהֶם וּמֶה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם!

הֲנִשְׁכָּחוּ, כִּי שַׁחוּ בְּבוֹר מַאֲסַר גָּלוּתָם,
וְחָבְשׁוּ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶת־שַׂקֵּי דַּלּוּתָם,
וּמָעָטוּ, כִּי עָטוּ רְדִיד בָּשְׁתָּם וְשִׁפְלוּתָם,
וְהָטְבְּעוּ וְהָשְׁקְעוּ כָּאֶבֶן בְּיָם שְׁבוּתָם,
וְהִכְבִּידוּ עֲלֵיהֶם לַחֲצֵיהֶם וְדֹחֲקֵיהֶם?!

4

זְמַן הֶבְלִי, יְמֵי סִבְלִי יָפָה לְלִ־ בִּי שְׁקָרָיו,
וְכוֹס פָּעֳלִי בְּיַד אֱלִי הִשְׁקָה אוֹ־ תִי שְׁמָרָיו,
וּפִי יִצְרִי בְּחֹק־יִצְרִי הֱסִיתָהוּ מִבְּחָרָיו,
כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו!

מֵאֲשָׁמִים נַעֲלָמִים וַעֲוֹנוֹת חוֹלַלְתִּי,
וְעַל־חֲטָאִים נִפְלָאִים מִנְּעוּרַי גִּדַּלְתִּי,
וְיַלְדוּתִי וְשַׁחֲרוּתִי אַחֲרֵיהֶם הָבַלְתִּי,
וְיוֹם אוֹרִי עֲלֵי שַׁעֲרִי חָזִיתִי — נִבְהָלְתִּי,
וְאָז לִבִּי עֲלֵי חוֹבִי קָרַעְתִּי וְאָבַלְתִּי,
וְאֵשׁ יָגוֹן בֵּין בְּתָרָיו עָבַר וְשָׂ־ רַף גְּזָרָיו!

שָׁכַחְתִּי, יְמֵי נַחְתִּי בַּעֲלוּמַי, יְמֵי רָעָה,
וְקִוִּיתִי וְחָסִיתִי בְעֶדְנָתִי — וְהִיא תֹעָה,
וְאָשַׁמְתִּי וְאָטַמְתִּי אָזְנִי לְמוּ־ — רֶה דֵעָה,
וְקוֹל חֲרָדָה — וְאֵין צֵדָה —: „לֹא זֹאת הַ־ מַּרְגֵּעָה!
לְגֵיא מָוֶת וְצַלְמָוֶת — יִקְרָא — קְ־ רָבָה נְסִיעָה!"
וְלִבִּי חָל בִּמְגוּרָיו, בְּמָה שֶׁיִּ־ הְיֶה אַחֲרָיו!

הָאֵל, אָן אֵלֵךְ וְאָן אֶבְרַח מִ־ פָּנֶיךָ?
וְהֵן חֶדְלִי כְּמַר מִדְּלִי וּכְאַיִן בְּעֵינֶיךָ,
וּבַאֲפָסִים בְּלִי מְשִׂים תְּאַחֲזֵנִי יְמִינֶךָ!
הֱיֵה זֹבֵד נָא עֶבֶד, חָרֵד מִ־ דִּינֶךָ,
וְקָחֵהוּ וּנְחֵהוּ עֲלֵי־נַחַל עֲדָנֶיךָ,
וְהַשְׁקֵהוּ מִמְּקוֹרָיו וְרַוֵּה מֶגְ־ הוּ עֲפָרָיו!

*

תַּאֲוַת־נֶפֶשׁ

(מסתאגיב)

נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלָּיְלָה!

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ,
וְכָלְתָה אֶל־מְקוֹר שָׁרְשָׁהּ,
וְנִכְסְפָה לִנְוֵה קָדְשָׁהּ,
לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה!

יְקָרוֹ תָשׁוּר עַל־יְדֵי פְעָלָיו,
וְתִתְאַו לָגֶשֶׁת אֵלָיו;
יוֹם לְיוֹם תַּבִּיעַ אֹמֶר מַהֲלָלָיו
וְלַיְלָה לְלָיְלָה.

נֹעַם הַכָּבוֹד בְּעֵין הַדַּעַת תִּרְאֶה,
וּמִבְּלִי־אֵבֶר אֵלָיו תִּדְאֶה,
וְתִשְׁאַף עָדָיו וְתִשְׁתָּאֶה,
בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לָיְלָה.

מְעוֹדִי עָלַי דֶּגֶל חַסְדְּךָ נוֹדָע —
וְאֹהֶל יִרְאָתְךָ מִלִּבִּי נִגְדָּע;
אֲדֹנָי חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע,
בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָּיְלָה!

שָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עַל־עַרְשׂוֹת אֲנוּשִׁים,
הֱרִיצֻנִי פְּעָמַי לִמְעוֹנוֹת קְדֹשִׁים,
בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים,
בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיוֹנוֹת לָיְלָה.

יִכְבַּד עָלַי עֹל יְגוֹנִי בְּחַטָּאתִי,
כִּי לֹא־שַׁבְתִּי עַד־כֹּה מִמְּשׁוּבָתִי,
יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי, וּמִטָּתִי בְּדִמְעָתִי
אַשְׂחֶה בְּכָל־לָיְלָה;

הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה כָּל־יְמֵי שַׁחֲרוּתִי,
וְנִכְלַמְתִּי כִּי־הָבַלְתִּי זְמַן יַלְדוּתִי,
לְזֹאת הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי
לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה!

עֵינִי בְּחֹם לִבִּי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,
לִקְאַת מִדְבָּר אֲנִי דוֹמֶה,
יוֹמָם בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי תֶהֱמֶה,
וַתָּקָם בְּעוֹד לָיְלָה;

בָּרָה, בִּכְלוֹא הַגּוּף נֶעֱצֶרֶת,
הִתְבּוֹנְנִי כִּי־הָעוֹלָם מַעֲבֶרֶת;
עוּרִי עוּרִי לְרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת,
קוּמִי רֹנִּי בַלָּיְלָה!

קֹדֶרֶת בְּגָלוּת יְמֵי שִׁבְיָהּ,
הוֹרִידָה לָאָרֶץ עֶדְיָהּ,
תָּנוּד וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ —
בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלָּיְלָה!

רוּצִי, זַכָּה, יֵצֶר תַּאֲוָה לִשְׁבֹּר,
וְדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּל־יְמוֹתַיִךְ לָבֹר;
הֲכִי חֶלְדֵּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה.

בְּנֶשֶׁף קִדַּמְתִּי דִמְעָתִי וַאֲנוּחָה,
אֶשְׁפְּכָה דַּם לְבָבִי וְאָגִיחָה;
נַפְשִׁי עָלַי תִּשְׁתּוֹחָח, וְעִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה:
אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה!

בְּעַל כָּרְחוֹ אֱנוֹשׁ יוּלַּד לְעָמָל,
וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן וְעָמָל,
וְהוּא כְצִיץ יָצָא וַיִּמָּל,
וְיֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה!

חָלְפוּ כְצֵל יְמֵי עֲלוּמוֹתַי,
וְקַלּוּ מִנְּשָׁרִים שְׁנוֹתַי,
וְלֹא־אֶזְכֹּר מִזְּמַן שִׂמְחוֹתַי —
לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה!

יָמִים עֲלֵיהֶם יִשְׂאוּ קוֹלָם,
מָוֶת יִרְעֵם וְיָסוּר צִלָּם,
וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם,
רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה!

זֵדִים הֱצִיקוּנִי וְהִגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיהֶם,
דֹּבְרִים שָׁלוֹם וְנִשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם —
נָא יִזָּכֵר רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם — יוֹמָם וָלָיְלָה!

קִדְשׁוּ עֲצָרָה וְרַחֲצוּ וְהִתְקַדָּשׁוּ,
הָבִרוּ סִיג לְבָבוֹת וְהִתְאשָׁשׁוּ,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־אֲדֹנָי אַל־תֶּחֱשׁוּ
כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלָּיְלָה!

הִתְבַּשְּׂרִי, בִּתִּי, כִּי עוֹד אַנְחִילֵךְ חִנִּי,
וּלְאַט אֲנַחֵךְ וְאַנִּיחֵךְ בִּמְעוֹנִי,
כִּי אֵין גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי —
לִינִי הַלָּיְלָה!

*

פִּזְמוֹנִים

1

כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי מְאֹד נוֹרָא הוּא,
נֶעְלָם — וּמִפְעָלוֹ יוֹדִיעֵהוּ,
וּלְשׁוֹן נִפְלְאוֹתָיו הִיא תְעִידֵהוּ:
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

מַה־תִּקְוָה וְשֵׂבֶר לְשֹׁכֵן תֵּבֵל,
יָעוּף בְּלִי־אֵבֶר וְיָשׁוּב הָבֶל,
כָּל־יְמוֹתָיו שֶׁבֶר וְלֵילָיו אֵבֶל?
הֲיִצְדַּק מִי בְקֶבֶר כְּרָקָב יִבֶל,
וְאִם־יִטְהַר גֶּבֶר מֵעֹשֵׂהוּ?
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

שְׁנוֹת אָדָם חֲלוֹמִים וּמָוֶת פּוֹתֵר,
שֹׁכֵן בֵּית שְׁלוֹמִים וְקִצּוֹ חוֹתֵר,
בְּפָנִים נִכְלָמִים וְלֵב יִבָּתֵר
בָּא לִדְרֹשׁ רַחֲמִים — וְלוֹ יֵעָתֵר,
וּבְחַסְדּוֹ כְּתָמִים יְכַבֵּס בְּנֶתֶר,
יוֹם אִישׁ יִסָּתֵר מֵרֵעֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

הֲבֵן מַחְפִּיר וּמֵבִישׁ   יִשָּׂא עֵינָיו?
וְאֵיךְ אֲמָרָיו יַגִּישׁ   לִפְנֵי אֲדֹנָיו,
וְחֶטְאוֹ לֹא־יָמִישׁ   מֵעַל פָּנָיו,
וְאִם־יֵלֵךְ כְּמַחֲרִישׁ   יִצֶף רַעְיוֹנָיו —
כִּי עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ   שָׂם עֵינֵהוּ;
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

זָע מֵחַטָּאתוֹ —   יְכַפֵּר עֲוֹנָיו,
צְמֵא טַל סְלִיחָתוֹ —   יָרַו צְמְאוֹנָיו,
וְאֶל־בֵּית תְּפִלָּתוֹ   יְנַהֵג הֲמוֹנָיו,
וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ   לְעֵין כֹּל וְעֵינָיו,
וְהִרְאַנִי אֹתוֹ   וְאֶת־נָוֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

2

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם,   הִדָּרֵשׁ לְשַׁוְעָתִי,
וּמֵחֵטְא הַמְצֵא פִּדְיוֹם,   וְאַל־תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי,
תִּנָּתֶן לִי הַיּוֹם,   בְּשָׁפְכִי אֶת־עֲתִירָתִי,
נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי   וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי!

מָשַׁכְתִּי בְּחַבְלֵי שָׁוְא   מִנֹּעַר אֶת־עֲוֹנִי,
וּבִלְבָבִי וּמוֹרָשָׁיו   שַׂמְתִּי מַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְגוּפִי, לֹא מַלְבּוּשָׁיו,   אֶגְאַלְתִּי בְּדַם זְדוֹנִי,
וְהִשְׂכַּלְתִּי, כִּי נוֹשָׁיו   אָצִים לְהַקְרִיב אֲסוֹנִי,
וּזְמַן פַּחֵי מוֹקְשָׁיו   פָּרַשׂ, לְהַשְׁפִּיל גְּאוֹנִי,
וּמָוֶת יִקְרָא אִתִּי,   לָשׂוּם בִּשְׁאוֹל בֵּיתִי!

שַׁחַת יִהְיֶה־לִּי לְאָב,   יוֹם לִקְבָרוֹת אוּבָל,
וְשָׁמָּה בְּשָׂרִי יִכְאָב,   וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּאֱבָל,
וְלִבִּי כְדוֹנַג יִדְאָב,   כִּי־סָכַל וַיֶּהְבָּל,
וּמֵי־פֶשַׁע אֲשֶׁר שָׁאָב,   בְּתוֹכָם יִהְיֶה נִטְבָּל,
וְכָל־עֹשֶׁר אֲשֶׁר תָּאָב —   בְּאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל,
וְלֹא־אֶשָּׂא יוֹם מוֹתִי   לְבַד מוּסַר כְּלִמָּתִי!

הֲבֵל נֹעַר אָהַבְתִּי — וְהוּא כַּחֲלוֹם חָלַמְתִּי,
הֱקִיצוֹתִי וְחָשַׁבְתִּי, וְעֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׂמְתִּי,
וְכִי שַׁבְתִּי וְלֹא שַׁבְתִּי מְאֹד בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי,
וְעַל כִּי לֹא־הִקְשַׁבְתִּי, אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחָמְתִּי;
לְזֹאת דָּמִי הִקְרַבְתִּי, וְאֶת־חֶלְבִּי הֵרַמְתִּי,
אוּלַי צוּר יְשׁוּעָתִי יִקְרֶה לִקְרָאתִי,
וּבְמֵימֵי דִמְעָתִי יְהִי מֹחֶה חַטָּאתִי!

*

תַּחֲנוּן

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר בְּאָזְנַי לַיְלָה וְחֹבֵר,
וְהַקּוֹל אֲרָזִים שֹׁבֵר וְעוֹרֵר שֹׁכְנֵי קֶבֶר,
וְקוֹל אֵלַי מְדַבֵּר: „קוּם וַחֲיָלִים גַּבֵּר!“
עֲנִיתִיו: „אֵיךְ יִתְגַּבֵּר כְּבַד־פֶּה וּמִלִּין יְחַבֵּר?
לֹא־יָדַעְתִּי דַּבֵּר, כִּי־נַעַר אָנֹכִי!“

מַלְאֲכוּת אֱלֹהִים נוֹרָא קַמְתִּי לַעֲשׂוֹת בְּמוֹרָא,
וְעַד־לֹא תוֹפַע נְהָרָה הֱקִיצוֹתִי בְּאַשְׁמוּרָה,
וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר בְּךָ קְשׁוּרָה הֲבֵיאתִיהָ תְּמוּרָה,
וְלֹא־רָאֲתָה לְךָ צוּרָה, וְאָמְנָם לְךָ — לַמִּקְרָא
שָׁמַעְתִּי — וָאִירָא, כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי!

שַׁחַר גֶּשֶׁף וְלֵילוֹ הֵעַרְתִּי בִגְלָלוֹ,
וְאַצְתִּי לִתְמֹךְ בְּחַבְלוֹ וּלְהַחֲזִיק בְּשׁוּלֵי מְעִילוֹ,
נִפַּל בַּנְּעָמִים אֶצְלוֹ חֲבָלִים לִי בְּהֵיכָלוֹ,
וְכִי אֶתְיַצֵּב לְמוּלוֹ אֲנִי נִפְעָם בְּמַהֲלָלוֹ,
וְאֹמַר: „בִּי אֲדֹנָי, לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי!“

הֲכִי רַעְיוֹנַי יִרְאוּךָ, יְמִין הָאֵל, בְּיָם רָאוּךָ,
וְהֶאֱמִינוּ בְךָ וְהִנָּאוּךָ, כִּי רַק בְּקִרְבָּם מְצָאוּךָ,
וְדָבְקוּ בְךָ וְלֹא יִצָּאוּךָ, וְעַל־כַּנְפֵי־שִׁיר נְשָׂאוּךָ,
וְאוּלָם בְּפֶה הַשִּׂיאוּךָ וְלָעוּ בְּעֵת שֶׁקְּרָאוּךָ,
וְאָמְנָם, כִּי כְבַד־פֶּה וּכְ־ בַד לָשׁוֹן אָנֹכִי!

*

אֶל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מָאטִיר יְדִידוֹ

(אֲשֶׁר קְרָאוֹ לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן)

קְרָאַנִי גְבִיר, הִקְדִּישׁ קְרָאָיו, וְהִקְרִבַנִי לְחֶבְרָה עִם־יְדֻעָיו,
לְדֹדִים מָתְקוּ אֶל־פִּי כְּדֹדָיו, וְרֵעִים יָקְרוּ עָלַי כְּרֵעָיו,
בְּגַן־בִּיתָן אֲשֶׁר הַחֵן סְבִיבוֹ, וְהַיֹּפִי לְאַרְבַּעַת רְבָעָיו,
מְלֻבָּשׁ כְּתֹנֶת מֶשִׁי, וְעָטוּי מְעִיל תּוֹלָע וְשֵׁשׁ וּשְׁלַל צְבָעָיו,
עֲרֻגוֹתָיו בְּלִי רֹקֶם וְחשֵׁב מְשֻׁבָּצִים, וְשׁוֹשַׁנִּים יְצוּעָיו,
כְּאִלּוּ הַזְּמָן קָלַע פְּנֵיהֶם בְּתִמֹּרָיו וּמִקְלַעַת פְּקָעָיו,
כְּזָהָב מַעֲשֵׂה מוּרָד עֲלֵיהֶם מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְהַשִּׁיחִם — רְקִיעָיו;
וּמֵימָיו יִגְּרוּ אַרְצָה, כְּדִמְעֵי עֲלֵי מִפְקַד אֲחֵי לִבִּי וְרֵעָיו,
וְתֹר יָתוּר לְזִמְרָתוֹ הֲדַסִּים, וְסִים יָשִׂישׂ עֲלֵי גַפֵּי גְמָעָיו,
יְרַנֵּן בֵּין עֲצֵי שׂרֵק, וְשׂרֵק וְיִתְרוֹנֵן כְּשִׁכּוֹר מִדְּמָעָיו,
וְעוֹפוֹת פָּרְצוּ עַל־כָּל־פְּרָצָיו, וְשָׁם דָּגְרוּ וּבָקְעוּ בֵּין בְּקָעָיו,
בְּיוֹם עָרוּ יְשֵׁנֵי גִיל, וְעָצַם זְמַן עֵינָיו, וְנָזְרוּ פְּגָעָיו,
וְעִתָּיו מִהֲרוּ לָעוּת יְעֵפָיו עֲלִיצָתָם, וְלַרְגִּיעַ — רְגָעָיו;
וְהַשֻּׁלְחָן דְּמוּת גַּלְגַּל, וְאַגָּן כְּמוֹ־סַהַר, וְכוֹכָבִים גְּבִיעָיו,
קְעָרֹתָיו מְלֵאוֹת מַעֲדַנִּים, וּמַחְתֹּתָיו בְּשָׂמִים רֹאשׁ וְיָעָיו;
כְּחֵשֶׁק, קָפְאוּ מֵימֵי דְמָעָיו עֲלֵי לֶחְיוֹ, וְהָאֵשׁ בֵּין צְלָעָיו,
יְקַצֵּץ מִזְּהַב אוֹפִיר פְּתִילִם עֲלֵי יָדָיו, לְהָאִיר אֶת־זְרֹעָיו,
לְהָסִיר מִלְּבַב כְּאֵב עֲצָבָיו, וְלַרְגִּיעַ בְּלֵב רַגָּז רְגָעָיו;
לְאַט יֶהְגֶּה וְרֹאשׁ יַגֶּה, וְיִשְׁגֶּה בְּאַהֲבָתוֹ וְיֶאֱמְנוּ פְּצָעָיו,
חֲמֻדוֹתָיו לְאֵין קֵצֶה וְקֶצֶב — כְּאַבְרָהָם בְּמַהֲלָלָיו וְדֵעָיו!
אֲשֶׁר יִזַּל כְּטַל אָמְרוֹ, וְחֶסֶד — בְּיָדוֹ מַתְּנוֹתָיו הֵם וּמַסָּעָיו,

רְחַב לֵבָב, רְחַב־צַעַד לְהֵיטִיב,
וְלֶכְתּוֹ עִם־אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
וְלָאבֵד בְּמַחְשַׁךְ הַיְגוֹנִים
וּבוֹ יִנָּפְשׁוּ מָרֵי נְפָשִׁים,
וּמִי נִקְרַע סְגוֹר לִבּוֹ בְּחִצֵּי
הֲכִי חִכּוֹ — כְּשֶׁמֶן דִּבְּרֹתָיו,
אֲנָשִׁים רָכְשׁוּ לָהֶם עֲבָדִים,
עֲדֵי בֹשׁוּ לְנִדְבָתוֹ עֲנָנִים,
וּמִי זָרַע יְמֵי חַיָּיו חֲסָדִים —
יְהִי שָׁלֵו, עֲדֵי יַנְחִיל כְּבוֹדוֹ

וְלָרַע מַה־מְּאֹד צָרוּ פְשָׁעָיו,
בְּהַצְנֵעַ, וְחָכְמָה אֶת־צְנוּעָיו;
כְּתֹרֶן אָהֳלוֹ נָטַע לְתֹעָיו,
וְיָנוּחוּ עֲיֵפֵי אוֹן, יְגֵעָיו,
גְּדֹד — פִּיהוּ יְהִי תֹּפֶר קְרָעָיו,
וְיוֹם אֹמֶר יְפֹצֵץ בָּם סְלָעָיו;
וּמֵאֵין הוֹן בְּנֵי חוֹרִים רְצוּעָיו,
וְהוֹדוּ לוֹ נְדִיבֵי עָם וְשׁוֹעָיו,
יְהִי קוֹצֵר לְפִי־חֶסֶד זְרָעָיו;
וּמַעֲלָתוֹ לְיַלְדֵי שַׁעֲשׁוּעָיו!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

עֵינֵי עֲנָנִים בְּבִכְי נִמְאָסוּ,
בָּכוּ בְחֹזֶק נֹזְלִים, וַיִּשְׁחֲקוּ
עָנָן אֲשֶׁר הַגְּשָׁמִים, וְשַׁחַק רָעֲמוּ
הָרְעָמִים, וְאָכֵן בַּעֲבוּר הָרְעָמִים פְּנֵי
כַּנְפֵי בְרָקָיו אָחֲזוּ כַנְפוֹת בְּנֵי
רָצִים וְשָׁבִים, כַּנְּשָׁרִים נֶחְפְּזוּ,
לוּלֵי בְנֵי־עָב יָרְדוּ, לֹא־נַעֲלוּ
הָיוּ אֲפֵילוֹת עַד מְטַר־גֶּשֶׁם וְחֹם
בִּשְׁמֵי עֲרָגֹת זָרְחוּ אָכֵן יְדֵי
רֵיחַ אֲבַק רוֹכֵל, וְהָרוּחַ כְּמוֹ
הֶרְאוּ יְפֵי־פָנִים, אֲשֶׁר בְּאֹפֶר סְתָיו
הוֹדוּ בְּלִי לָשׁוֹן לְעָבִים יֻנְקוּ
כְּרִים מְעִיל תּוֹלָע וְחוּר עָטוּ עֲלֵי־
עֵינַי בְּעֵינֵיהֶם פְּלָאִים יֶחֱזוּ,
בָּם גַּרְגְּרֵי שֹׁהַם וְהֵם לַחִים, הֲכִי
מַה־יָּקְרוּ, לוּ הַחֲרוּצִים לָקְטוּ
נָשִׁישׁ בְּקוֹל הַסִּים, וְתֹר אִם־יַעֲנֶה —

עַד עִקְּבֵי גַן הַהֲדַס נֶחְמָסוּ,
שִׂפְתֵי עֲרֻגוֹתָיו אֲשֶׁר כָּעָסוּ;
פָּנָיו, וְאַפֵּי הָאֲדָמָה שָׂשׂוּ,
שַׁחַר, וְעַפְעַפָּיו לְקוֹלוֹ נָסוּ;
חֶלֶד וְצִבְאֵי לַיְלָה פָּרָשׂוּ,
הָעֵת עֲלֵי־אֹכֶל בְּאֶרֶץ טָשׂוּ;
צִצֵּי אֲמִירֵי גַן וְהִתְנוֹסְסוּ,
שֶׁמֶשׁ לְהֵרָאוֹת וְזָהֳרָם נִגָּשׂוּ;
צְפוּן צְפוּנֵי מֶרְקְחֵיהֶם שָׂסוּ,
רָכִיל בְּסוֹדֵיהֶם, אֲשֶׁר כָּמָסוּ;
חָפוּ יְמֵי הַקֹּר וְהִתְחַפָּשׂוּ,
אֹתָם, וְעֵינֵיהֶם עֲלֵיהֶם חָסוּ;
בֶּגֶד תְּכֵלֶת, בַּעֲדָם פָּרָשׂוּ,
כִּי מַעֲשֵׂה תַשְׁבֵּץ פְּנֵיהֶם עָשׂוּ;
אֹתָם רְסִיסֵי לַיְלָה רָסְסוּ —
אֹתָם וְכַפֵּי גוֹזְלִים כִּנָּסוּ!
כִּנּוֹר וְעוּגָב עֻגְבִים יִמְאָסוּ;

חֵי סְבָאִים, סָבְאוּ בְּבַת־כֶּרֶם, אֲשֶׁר אַתָּה נְדִיבִים לַעֲלֹץ אָרְשׂוּ,
תִּמְשׁוֹל בְּאַף שָׂרִים — וּמִן־אָז פַּעֲמֵי דַּלִּים גְּאוֹנָהּ הָרְכוּ עָסְסוּ,
זִקְנָה וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה, מִיּוֹם אֲשֶׁר אַתָּה בְּאוֹצְרֹתָם יְדֵיהֶם עָשׂוּ,
שִׂפָּה זְמָן עַצְמָהּ, וְכִמְעַט נֶעֱלְמָה, לוּלֵי גְבִיעִים זָהֳרָהּ עָמָסוּ;
אֵשׁ בֹּעֲרָה — אַךְ הֶגְיוֹנִים בְּעָרָה מֵעָם, בְּרֶשֶׁת הַגְּדֹד נִתְפָּשׂוּ,
עֶדְנֵי בְּנֵי עֶדְנָה, וְאוֹן נַפְשׁוֹת מְתֵי אוֹנִים, לְחִיל זֹקֶן מְאֹד גָּרָסוּ;
בִי, מִזַּרְקֵי סַפִּיר, כְּמַיִם קָפְאוּ, בָּם גַּחֲלֵי הָאֵשׁ — אֲבָל נָמָסּוּ,
אֵיךְ גָּמְלוּ חֶסֶד עֲלֵי כָל־כֹּאֲבִים — וַאֲנִי לְבַדִּי מֵאֱנוֹשׁ חָמָסוּ?
אֶשְׁתֶּה וְאֶשְׁתָּאֶה, וְאֶמְהֹל אֶת־עֲסִים כּוֹסִי בְּמֵי עֵינַי אֲשֶׁר נִמְאָסוּ!
אֵיכָה לְפִי־רֶגַע גְּבִיעִים יוּכְלוּ לִרְפּוֹא, אֲשֶׁר לַיִל וְיוֹם הָרָסוּ?
הָרוּ בְּנוֹת יָמִים עֲלֵי בִרְכַּי וְלֹא גָּמְלוּ, וְיַלְדֵיהֶם בְּצִלִּי חָסוּ,
עַד עַל־שְׁמִי יִקָּרְאוּ קֹרֶת, וְלִי יִתְיַלְּדוּ תוּגוֹת וְיִתְיַחָסוּ,
עֲדִי לְבַד עָדוּ לְנַצֵּל אֶת־צְבִי עֶדְיִי, וְחַיָּתִי בְּאַף רָמָסוּ!
בָּאתִי בְאַחֲרִית הַזְּמָן, עֵת גָּמְרוּ כָּל־הַחֲסִידִים וֶאֱמוּנִים פָּסוּ,
וּבְנֵי בְלִי־שֵׁם גָּבְהוּ, כַּאֲשֶׁר מְתֵי הַשֵּׁם פְּלָאִים כָּרְעוּ קָרְסוּ;
סָפוּ כְּפִירֵי דָת, וְתַחְתָּם נִבְרְאוּ חֶרְפַּת בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל רָמָשׂוּ,
שֻׁלְחָן כְּזָבִים עָרְכוּ, בּוֹ מַאֲכַל שֶׁקֶר וְלֶחֶם לַחֲמִים פָּרָסוּ;
זַכּוּ בְעֵינֵיהֶם — וְהֵם יִטַּמְּאוּ בִּדְמֵי כְסִילוּתָם וְיִתְבּוֹסָסוּ!
אֹרַח נְתִיבָה בַּאֲרַג שִׁיר סֵרְרוּ, לֹא־סֻקְּלוּ לָהֶם וְלֹא־פֻלָּסוּ,
קוּרָיו כְּעַכָּבִישׁ, וְלָזֹאת יִלְעֲגוּ — לוּ שָׁמְעוּ שִׁמְעִי וְיִתְקַלָּסוּ –
לוּ חָכְמוּ בַּצּוּר קְלוֹנָם טָמְנוּ, וּסְתֵי חֲרוּזֵיהֶם בְּעָפָר כָּסוּ!
אֶבְכֶּה פְּלִיטֵי תֹם, אֲלֵיהֶם נָגְעוּ נִגְעֵי בְנֵי־הֶפֶךְ וּבָהֶם פָּשׂוּ,
וַיִּנָּאֲלוּ בָהֶם, וְנַפְשָׁם טִנְּפָה חֶלְאַת פְּעָלֵיהֶם וְלֹא־כֻבָּסוּ,
עַד נִדְלְחוּ מֵי מַעַיְנֵי־צֶדֶק, אֲשֶׁר יִשְׁתּוּ, וְנַחֲלֵי הָאֱמֶת נִרְפָּשׂוּ,
וּשְׁדֵי אֲהָבִים מָעֲכוּ שׁוֹנִים בְּיַד בֶּגֶד, וְדַדֵּי הַיְדִידוּת עָשׂוּ —
קַמְתִּי לְהָשִׁיב אֶת־גְּמוּלֵיהֶם, אֲבָל אִתִּי מְלִיצֵי אַהֲבָה אָנָסוּ!
קַח מִגְדְּלֵי בֶצֶר לְהִבָּצֵר, הֲכִי שׁוֹרֵי בְנוֹת־שִׁיר בְּעָרִים נָתָסוּ,
אוֹ טַבְּעוֹת כֶּסֶף, יְדֵי אָמָּן לְיַד שֶׁמֶשׁ בְּחוּטֵי מַאֲמָר רָכָסוּ;
שָׂרִים — לְדַבֵּר אִם יְעוּשׁוּן — יִקָּרְאוּ לָהֶם בְּנֵי־עַיִשׁ: „פְּתָאִים הָסּוּ!"

*

לְרַבִּי יְהוּדָה אָחִיו

(בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנּוּ)

כַּתֵּר מְעַט פֵּרוּד וְאַל־תּוּגֵנוּ,   וּלְאַט בְּכִי כִּי חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ,
מִדַּם לְבָבוֹת שֶׁאֲבוּ, עַד כִּי־לְדָם   הָיוּ בְּעֵצֵינוּ וּבַאֲבָנֵינוּ!
נַבְלִיג עֲלֵי יָגוֹן, וּבִצְדִיָּה יְגַל   סוֹדֵי לְבָבֵינוּ וּמַצְפֻּנֵינוּ,
גַּם נֶאֱנַק דּוּמָם, לְבִלְתִּי יִשְׂמְחוּ   צָרִים „וְהֶאָח!" יֹאמְרוּ מוֹנֵינוּ;
לוּ חָרְבוּ מֵי הַבְּכִי, לֹא חָרְבוּ   בָּתֵּי מְגוּרֵינוּ וּמִשְׁכְּנֵינוּ!
נֶהְמֶה הֲמוֹת יוֹנִים עֲלֵי עַנְפֵי הֲדַס,   כִּי־יִזְכְּרוּ פֵּרוּד וְיִתְאוֹנְנוּ,
יִבְכּוּ עֲלֵי־רֵעַ, וְיִטּוּ מִכְּלִי   יַיִן כְּשִׁכּוֹרִים וְיִתְרוֹנְנוּ. —
הַיּוֹם אֲשֶׁר עָלָה גְּדֹד בָּנוּ, הֲלֹא   טוֹב לַעֲלוֹת מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ;
בִּבְלִי קְרָב לוֹ נוּכְלָה לוֹ — נִדְרְכָה   קֶשֶׁת וְגַם נִתְעַל בְּסִרְיֹנֵנוּ!
נַצְבִּיא חֲיָלֵי הַבְּכִי, כִּי הֵם — בְּאֶ־   פֶס יָד — מְנוּסֵנוּ וּמִשְׁעָנֵנוּ,
נִבְכֶּה לְשֹׁד פֵּרוּד, וְנִשְׂחַק לַהֲמוֹן   יַלְדֵי יְמוֹתֵינוּ וְלִזְמַנֵּנוּ,
עֻלּוֹ בְּצַוָּאר שָׂם, וְאֶת־סִבְלוֹ עֲלֵי־   שֶׁכֶם וּמוּעָקָה עֲלֵי מָתְנֵינוּ,
עֹצֶם עֲצָמֵינוּ וְשָׁלַח־אֵשׁ בְּלִ־   בֵּנוּ וְגַם־רָזוֹן בְּמִשְׁמַנֵּנוּ,
עַד־שֶׁבְעָה נֶפֶשׁ בְּרָעוֹת עָצְמוּ   לְסַפֵּר, וְאַרְצָה דָּבְקָה בִטְנֵנוּ,
יָשֵׁב וּבָנוּ יַהֲפֹךְ יָדוֹ בְּכָל־   רֶגַע, וְאַךְ לֹא נֹאמְרָה: חָנֵּנוּ!
יָדוֹ, אֲשֶׁר רֶשֶׁת מְצוֹדִים פֻּרְשָׂה   מֵאָז לְחַפֵּינוּ וְלִנְבוֹנֵינוּ,
הִיא אֲרֻכָּה עַד־רַשֲׁשָׁה הוֹנָם, וְעַד   נִגְעָה בְּהוֹנֵנוּ וְקִנְיָנֵנוּ,
אַךְ קָצְרָה לָבוֹז חֲסָדִים, דָּגְרוּ   בַּחְדַּר לְבָבֵינוּ וְגַם־קִנֵּנוּ!
רוּחַ, אֲשֶׁר עָבְרָה בְנֶשֶׁף עַל־פְּנֵי   רֵיחַ נְרָדֵינוּ וְשׁוֹשַׁנֵּינוּ,
שָׂא אֶת־שְׁלוֹמֵנוּ לְאַחִים בָּגְדוּ   — כִּי מֵהֲלֹךְ יִתְמַהְמְהוּ יוֹנֵינוּ —
וּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם תְּנוּאוֹת, קָצְרוּ   מֵהֶם דְּבָרֵינוּ וְעִנְיָנֵינוּ,
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא אֹתָם, וְאַף   אָרְכֵי סְפָרֵינוּ וְגִלְיוֹנֵינוּ!
נִלְטַשׁ לְרֹעַ מַעֲשֵׂיהֶם עֵין חֲרוּ־   גֵנוּ, וְתָמִיד נַחֲרֹק שִׁנֵּינוּ,
מַעְשִׂים אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשׂוּ מִיּוֹם הֱיוֹת   תֵּבֵל, לְשָׁמְעָם צָלֲלוּ אָזְנֵינוּ;
אַךְ עִם־אֱנוֹשׁ לֹא־נִזְכְּרָה זֹאת בַּזְּמָן,   כִּי עִם־לְבָבֵינוּ וְרַעְיוֹנֵינוּ!
נִשְׁכֹּן בְּבוֹר קִצְפּוֹ, וְהֵמָּה יֶחֱסוּ   תַּחַת כְּנַף טוּבוֹ וְיִתְלוֹנְנוּ,
יִתְלַחֲשׁוּ אִישִׁים יְמִינָם עָתְקָה   חַיִל, וְאַרְצָה יִפְּלוּ פָּנֵינוּ,

גֵּבוּשׁ בְּאָמְרָם כִּי יְדֵיהֶם מָצְאוּ   כַּבִּיר, וְנָכֹף רֹאשׁ כְּאַגְמֹנֵינוּ,
נַזְכִּיר שְׁמָם תָּמִיד וְנִמְצָא נַחֲלֵי   נֹפֶת בְּחִכֵּנוּ וּבִלְשׁוֹנֵנוּ,
וַיַּאַטְמוּ אֹזֶן לְבִלְתִּי יִשְׁמְעוּ   נֹעַם שְׁמוּעָתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵנוּ!
אֵיךְ הָיְתָה בָּנוּ אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁמְעָה   מֵאָז בְּהוֹרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ?
שִׁמְצָה תְּהִי לָעַד בְּקָמֵינוּ, וְגַם   חֶרְפָּה חֲרוּשָׁה עַל־פְּנֵי בָנֵינוּ!
הִנֵּה לְךָ, אָחִי, אֲמָרִים נִמְסְכוּ   בָם רֹאשׁ פְּתָנֵינוּ וְטוּב יֵינֵנוּ,
מִשְׁפָּט וְצֶדֶק נִבְחֲרָה־לָּנוּ וְאָז   נִשְׁקֹט וּמַה־טּוֹב נֵדְעָה בֵּינֵינוּ;
אִם אֵין אֱנוֹשׁ יוֹכִחַ וְעָלֵינוּ יָשׁוּ   יָדוֹ — הֱיֵה אַתָּה פְּלִיל דִּינֵנוּ!
גּוּר בַּאֲשֶׁר תָּגוּר — בְּמָקוֹם נֶאֱמָן   תִּשְׁכֹּן בְּלִבֵּנוּ וְאִישׁוֹנֵינוּ;
נוֹחִיל לְאֵל ,אוּלַי זְמַן יַחְבִּיר אֲשֶׁר   הִפְרִיד, וְעוֹד יִסֹּב לְהַרְנִינֵנוּ,
נִשְׂמַח, וְיֵבֹשׁוּ מְשַׂנְאִים בַּחֲזוֹת   אֶת־מִפְעֲלוֹת הָאֵל וְיִתְבּוֹנֵנוּ!
שָׁלֵו הֱיֵה, וּכְפִי רְצוֹנֵנוּ חֲיֵה,   וּבְשִׁי כְּתָבְךָ כַּפְּרָה פָנֵינוּ,
יִמָּשְׁכוּ יָמִים בְּחֶבְלְךָ עַד אֲשֶׁר   יִבְנוּ חֲסָדֶיךָ וִיכוֹנֵנוּ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי בְּנַפְשִׁי צָעֲנוּ —   אֵיכָה בְּתוֹחַלְתִּי בְּעִירָם טָעֲנוּ?
שִׁבְרִי וְשִׂמְחָתִי וְחֶבְרַת אַהֲבָה   מִיּוֹם לְיוֹם יִסְעוּ, וְאַךְ לֹא־יַחֲנוּ!
צַר־לִי עֲלֵי חֹשְׁקִים בְּדִמְעָה יִבְטְחוּ,   וּבְיוֹם כְּאֵב עַל־הֲדֳמִי יִשָּׁעֲנוּ —
בָּרָק יִנְדְּמוּ לְהִתְגּוֹדֵד, וְקוֹל   יוֹנִים בְּעַנְפֵי הַהֲדַסִּים קוֹנְנוּ,
יִנָּחֲמוּ כִּי־נִפְרְדוּ מֵהֶם, וְעַל־   חֹרֶב בְּסִפָּם חָל בְּחִיל יִתְאוֹנְנוּ,
הִתְאַבְּקוּ יַחַד בְּרִבְעֵיהֶם, וְאֶת־   עַפְרוֹת מְעוֹנֵיהֶם יְמֵי־עַד חֹנְנוּ. —
אֶבְכֶּה וְיִתְחַמֵּץ לְבָבִי בַּעֲדִי,   אֶהֱמֶה וְכִלְיוֹתַי מְאֹד יִשְׁתּוֹנְנוּ,
אֶשְׁתֶּה דְּמֵי עֵינַי עֲלֵי נוֹדָם, יְמֵי־   הֶם בַּעֲסִיסֵי צָהֳלָה יְרוּוּנוּ;
אִם־לֹא בְנִגְעֵי יֵאָמְינוּ שׁוֹרְרַי,   חָלְיִי וְדִמְעִי הֵם אֲשֶׁר יֵאָמְנוּ!
אִם הַמְּרִיבִים נִדְבְּרוּ בִי, אֶקְרָאָה: יִצָּרְפוּ אֹיְבַי וְלֹא־יִבָּחֲנוּ!
אֵיךְ חָרְדוּ רֵעִים — וְרָעִים שָׁקְטוּ,   אֵיךְ אֹהֲבִים גָּלוּ וְצָרִים שָׁכְנוּ?
הֵמָּה, אֲשֶׁר חִנָּם לְחוֹמֵי יִלְחֲמוּ,   וּבְאָהֳלֵיהֶם בַּעֲדִי יְרַנְּנוּ,
הֹרוּ בְמוֹ־אֹפֶל לְיִשְׁרֵי־לֵב בְּחֵץ   אֵיבָה, עֲלֵי־יֶתֶר כְּזָבִים כּוֹנְנוּ;

פֹּתִים, אֲשֶׁר אֵשֶׁת כְּסִילוּת בְּעָלוּ,   וּלְבַעֲלֵי חָמָס וְתוֹךְ הִתְחַתְּנוּ,
רָעוֹת בְּפִיהֶם מָתְקוּ תָמִיד, וְאֵשׁ   קִנְאָה בְּמוֹרָשֵׁי לְבָבָם צָפְנוּ,
רֵקִים אֲשֶׁר הוֹנָם מְקוֹם אֵל עָבְדוּ   מֵהָאֱנוֹשׁ, וּפְנֵי עֲנִיִּים טָחֲנוּ,
מִתֹּם וּמִשֶּׂכֶל כְּחֶרֶשׂ יֵבְשׁוּ,   מִשֹּׁד וּמִכֶּסֶל כְּפָרִים שָׁמְנוּ,
טָמְאוּ, וְלוּ יוּבְאוּ בְּאֵשׁ וּבְמֵי תְהוֹם—   אָז יַעֲלֶה בָּאְשָׁם וְלֹא־יִתְלַבְּנוּ,
בָּקְעוּ עֲצֵי־כֶסֶל וְהִסְכִּילוּ, הֲכִי   לֹא־יִסְכְּנוּ לָהֶם וּבָם יִסָּכְנוּ;
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא כִסְלָם, עֲדֵי   אַפֵּי שְׁחָקִים בַּחֲזוֹתָם עָשְׁנוּ,
רָאוּ בְעֵינֵיהֶם תְּמוּנָתִי וְלֹא   שָׂכְלוּ תְבוּנָתִי וְלֹא־הִתְבּוֹנְנוּ,
לוּ עֵין מְזִמָּתָם לְטוּשָׁה הָיְתָה —   חָסוּ בְּצֵל שִׂכְלִי וּבוֹ הִתְלוֹנְנוּ;
אַל־תִּדְאֲגִי נַפְשִׁי לְדִבְרֵיהֶם, הֲכִי   הֵם — הֵם בְּעֵינֵי כֹל, וְנַחְנוּ — נָחְנוּ!

*

לְאָחִיו רַבִּי יִצְחָק

(וְדִבְרֵי שָׁלוֹם לְבַת־אָחִיו אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ)

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֲהָבִים עֲזַבְתִּי,   תֹּעִים בְּאִישׁוֹן לַיְלָה פְּגַעְתִּי,
חַבְלֵי שְׁעִיפַי נִפְרְשׂוּ לָהֶם, וּפַח   שֵׁנָה עֲלֵי עֶרֶשׂ דְּוַי הִצַּעְתִּי;
אֵיךְ שׁוֹטְטוּ מִדְבָּר, וְאֵיךְ הִתְחַפְּשׂוּ   בְּאֵפֶר כְּסוּת לַיִל — וְלֹא־יָדַעְתִּי?
חִלּוּ פְּנֵי עַרְשִׂי, וְלֵיל כָּלוּ עֲדֵי   נֶשֶׁף, נְדֻדִים מֵחֲלִי שָׂבַעְתִּי,
לָנוּ בְּבֵין שָׁדַי, עֲדֵי אֹרוּ פְּנֵי   מִזְרָח וּפֶרַע מַאֲפֵל פָּרַעְתִּי,
לֹא־נֶאֱחַז לִי מִפְּנֵיהֶם בִּלְעֲדֵי   רֵיחַ צְרוֹר הַמֹּר אֲשֶׁר קָבַעְתִּי,
לוּ אֵדְעָה כִּי־הַחֲלוֹם יַרְאֶה פְּנֵי   דוֹדַי — לְרַגְלֵי הַחֲלוֹם כָּרַעְתִּי!
אַךְ מָעֲדוּ רַגְלֵי מְשׂוֹשִׂי, בַּהֲדֹף   אֹתָם יְדֵי שַׁחַר וְהִתְרוֹעַעְתִּי,
וַיִּנָּפְּפוּ גִּשְׁמֵי דְמֵי עֵינַי, הֲכִי   אֶת־צוּר כְּבֵדִי בַּבְּכִי בָקַעְתִּי,
לוּלֵי יְגוֹנִים סָגְרוּ אָז בַּעֲדִי   שַׂחְתִּי: „בְּצוּלַת הַבְּכִי טָבַעְתִּי!"
מִמַּעֲמַקֵּי הַמְּצוּקִים אֶצְעֲקָה   חָמָס, וּמִבֶּטֶן נְדֹד שִׁוַּעְתִּי,
לֹא־עָרְבָה שֵׁנָה לְרֹאוּתַי, לְמִן   הַיּוֹם אֲשֶׁר מִמַּעֲרָב נָסַעְתִּי;
קַצְתִּי בְחַיַּי מִסְּבֹב תֵּבֵל וְגַם   לָמֹד מְמַדֶּיהָ, וְלֹא־בִצַּעְתִּי,
רֶדֶת תְּהוֹם וַעֲלוֹת עֲלֵי־רֹאשׁ בָּמֳתֵי   עָבִים, עֲדֵי אֹמַר: לְרוּם הִרְקַעְתִּי!
עִם־בַּהֲמוֹת יַעַר הֲלִיכָתִי, וּמֵ־   רֹאשׁ הַרְרֵי־טֶרֶף כְּעוֹף הוֹפַעְתִּי,

קְצְוֵי אֲפָסִים כַּבְּרָקִים רוֹצֲצוּ   רַגְלַי, וְגַם מַיִם עֲדֵי־יָם נָגָעְתִּי,
מַסָּע אֲהַלֵּךְ אַחֲרֵי מַסָּע, וְלֹא   תַרְתִּי מְנוּחָה לִי וְלֹא־הִתְרַגָּעְתִּי;
יוֹמָם שְׁזָפַנִי מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְלֵיל   עֵינַי בְּפוּךְ הַמַּאְפֵּל קָרָעְתִּי,
וּבְכָל חֲלִיפוֹת הַזְּמָן פָּנַי בְּלִי   מַסְוֶה לְנֶגֶד קֹר וָחֹם הוֹקָעְתִּי,
עַד כִּי־לְמַשְׁחִית נֶהֱפַךְ הוֹדִי, וְגַם   הִתְנַכְּרוּ פָּנַי וְלֹא־נוֹדָעְתִּי;
עָבַר זְמָן קָצִיר, וְכָלוּ כָּל־יְמֵי   קַיִץ, וְתַם חֹרֶף — וְלֹא־נוֹשָׁעְתִּי,
סָפוּ חֳדָשִׁים, חָלְפוּ שָׁנִים — וְלֹא   בָאתִי מְחוֹז חֶפְצִי וְלֹא־הִגָּעְתִּי;
אֶשָּׂא בְשִׁנַּי אֶת־ בְּשָׂרִי, אָמְרָה: „הֶאָח!" וּבְפַעֲמַי בְּעֹז רָקָעְתִּי,
לֹא־חָמְלָה נַפְשִׁי עֲלֵי נַפְשִׁי, וְלֹא   חַסְתִּי עֲלֵי הוֹדִי, וְלֹא־פָרָעְתִּי.
עַל־מִי אֱהִי מַלִּין — וְנַפְשִׁי עוֹלְלָה   צוּקִי, וּבִימִינִי אֲנִי פְּצָעְתִּי,
כִּי לֹא־נְבֻנוֹתִי, וּמוּסַר יִדְעֵי   מַצַּת בְּנֵי הָאָב מְאֹד פָּרָעְתִּי:
כַּמָּה יְעָצֻנִי לְבַל אֶבְטַח עֲלֵי   בֹגֵד בְּנֶאֱמָנָיו — וְלֹא־שָׁמָעְתִּי!
מִי־זֶה יְשִׁיתֵם, כִּי לְתֹהוּ תַּם הֲמוֹן   כֹּחִי, וְכָל־יָמַי לְרִיק יָגָעְתִּי?
אַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי שִׁלְּמוּ רָעָה מְקוֹם   טוֹבָה, וְשָׂמְחוּ־לִי בְּיוֹם צָלָעְתִּי;
אֵיךְ נֶהֶפְכוּ־לִי אֶל־זְמוֹרֵי זָר בְּנֵי   שֹׂרֵק וְזֶרַע הָאֱמֶת נָטָעְתִּי?
אֵיךְ הֶעֱלוּ קֹצִים שְׂדֵי־חֶמֶד, מְקוֹם   חִטֵּי יְדִידוּתִי אֲשֶׁר זָרָעְתִּי?
הֶאָח! עֲלֵי אַחִים אֲשֶׁר בָּגְדוּ כְמוֹ   נַחַל, וּפָשְׁעוּ בִי וְלֹא־פָשָׁעְתִּי,
נֶעֱבַד לְיָמִים נָתְנוּ אֹתִי, וְאָז   לָהֶם בְּתוֹךְ אֹזֶן זְמָן רָצָעְתִּי;
חֶסֶד גְּמַלְתִּים מִבְּלִי תִקְוָה, עֲדֵי   לָהֶם הֲרֵעֹתִי וְלֹא־הֵרָעְתִּי,
וּבְעֵת זְמָן יָצָא לְמִלְחַמְתִּי, וְעַד   אֶרֶץ בְּרֹעַ מַעֲשַׂי נִגְדָּעְתִּי
רַצְתִּי בְרַגְלַי גַּאֲוָה לָהֶם — וְעֵת   שַׂרְתִּי פְנֵיהֶם זְעֵפִים נִכְנָעְתִּי,
וּלְאָהֳלָם סַרְתִּי נְטוּי גָרוֹן — וְיוֹם   בֹּאִי בְּרֶגֶל בְּצְעָקָה פָּשָׂעְתִּי.
חָלוּ לְיוֹם חוּלִי עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר   מִמַּהֲתַלּוֹת מִדַּבְּרֵיהֶם זָעְתִּי,
פִּתּוּ בְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנָתִי, וְעֵין   דֵּעִי לְהַבִּיט פָּעֳלָם הֵשָׁעְתִּי,
עַד נִמְכְּרוּ בִּידֵי עֲצַת־כֶּסֶל, וְלֹא   לִבָּם הֲנִידוֹתִי וְלֹא־הֵנָעְתִּי;
בִּגְלַל חֲמָסִי לָבְשׁוּ־בֹשֶׁת, וּבָהּ   נוֹסְפָה תְהִלָּתִי וְלֹא־נִגְרָעְתִּי.
יוֹנִים, תְּעוֹפֶינָה כְעָב אֶל־מַעֲרָב,   אֶתְכֶם בְּחֵי הָאַהֲבָה הִשְׁבָּעְתִּי,
לָשֵׂאת שְׁלוֹמִי אֶל־יְדִידִים רָחֲקוּ,   אַךְ בֵּין צְלָעֵי אָהֳלָם תָּקָעְתִּי,
וּתְסַפְּרוּ לָהֶם, הֲכִי לִבִּי עֲלֵי   נוֹדָם כְּשַׁסַּע הַגְּדִי שִׁסָּעְתִּי,
וּדְרוֹר אֲשֶׁר קֵן לָהּ בְּצַלְעָתִי, וּבָהּ   שָׂמַת כְּבוֹד נַפְשִׁי וְהִשְׁתַּעֲשָׁעְתִּי,

לוּלֵא חֲיוּתָהּ אֶת־חֲיוּתִי לֹא אֱהִי   שְׁאֹל, וּבַמָּוֶת לְבַד הִפְגַּעְתִּי;
הִנֵּה לְרַגְלָהּ נִלְכְּדָה רַגְלִי בְּפַח   גֵּרוּת כְּתוֹא מִכְמָר וְהִתְגַּלַּעְתִּי,
וּלְמַעֲנָהּ בָּאתִי בְּכוּר עֳנִי, וְאֶת־   נַפְשִׁי בְּקֶלַע הַנְּדֹד קִלָּעְתִּי!
אָחִי, בְּכֵה עִמָּהּ, וְהוֹי אָחוֹת וְאָח!   כִּי עִם־אֱדוֹם גַּרְתִּי וְנִתְבַּלָּעְתִּי,
כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֵל, וְיוֹסִיף מַחֲרוֹן   אַפּוֹ עָלַי נִגְעֵי זְמָן נֻגָּעְתִּי,
אִם־נִשְׁכְּחוּ מִפִּי חֲסָדֶיךָ, וְאִם   מִבֵּית לְבָבִי אַהֲבָה הִקְצָעְתִּי!
לִבְנַת לְבוּשִׁי מִשְּׁחוֹר עֵינַי עֲלֵי   נוֹדֵךְ — לְאֹרֶךְ הַנְּדֹד — צָבָעְתִּי,
כַּבְלֵי זְמָן אָסְרוּ פְעָמַי מֵעֲמֹד,   אַף כִּי־לְחֶפְצִי מַהֲלָךְ נִמְנָעְתִּי;
אוֹחִיל, וְאוּלַי אֵל יְהִי מֹחֶה בְּמֵי   דִמְעִי מְצוּקַי וַאֲשֶׁר הִרְשָׁעְתִּי,
יָחֹן, וְרוּחַ חֵן יְהִי מֵעִיר עֲלֵי   נַפְשִׁי, וְאֶחְיֶה אַחֲרֵי גָוָעְתִּי!

*

אֶל רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מַשְׂכָּרָאן יְדִידוֹ

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה, אֲשֶׁר נִטָּיוּ,   צִיָּה וְחֹם עַל־הַלְּחִי יִשְׁתָּיוּ,
הַקֹּדְרִים מִנִּי נְחָלִים יַעֲבֹרוּ,   עַד כִּי־לְאִטָּם יֶחְמְרוּ, יֶהֱמָיוּ —
עַל־מָה הֲרֻגֵי הַנְּדֹד יִתְגּוֹלְלוּ   תָּמִיד בְּדַם דִּמְעָה וּמַר יִבְכָּיוּ?
הַאִם סְנֶה חֹרֵב בְּצַלְעוֹת חֹשְׁקִים,   כִּי־יִבְעֲרוּ בָאֵשׁ וְלֹא־יִכְלָיוּ?
עִמִּי לְהִתְגּוֹרֵר בְּנֵי־יוֹם חָמְדוּ,   וּבְצֵל כְּנָפַי מֵאֱנוֹשׁ יֶחְסָיוּ,
הִרְבּוּ מְהוּמוֹתַי בְּשֵׁיבָתִי, אֲשֶׁר   לֹא־יִמְעֲטוּ לָעַד אֲבָל יִרְבָּיוּ,
חָלַף זְמָן, עָבַר כְּצֵל עוֹבֵר, וְכָל־   מִבְחַר יְמוֹתַי כַּחֲלֹמִים הָיוּ,
נִשְׁכַּח זְמָן נֹעַם, עֲדֵי לֹא־יִמְצְאוּ   אִתּוֹ מְזִמּוֹתַי בְּעֵת יִבְעָיוּ!
רִפְיוֹן יְדֵי־שֶׁקֶר כְּצוּר חָזְקוּ, וְעֹז   שׁוֹקֵי אֱמוּנָה מַה־מְּאֹד דָּלְיוּ,
עַד פַּעֲמֵי יִצְחָק כְּאַיִן שֻׁפְּכָה   מֵעַל נְתִיב אֹמֶן — וְלֹא־נָטָיוּ —
כִּי־אֶשְׁמְעָה מִפִּי חֲסָדָיו מְדַבְּרֵי   נֹעַם, יְפַתּוּנִי וְלֹא־יֶאֱתָיוּ;
אֵין לֶאֱנוֹשׁ יִתְרוֹן בְּשֵׁמַע עַד אֲשֶׁר   יִתְרוֹן סְגֻלַּת אֹהֲבָיו יֶחֱזָיוּ,
תַּאֲוָה לְכָל־עַיִן יְמַכֵּר תַּאֲוַת   שְׁנַיִם בְּאַהֲבָתוֹ — וְאָז יִשְׁלָיוּ,
כִּי טַל כְּתָבוֹ לֹא־יְכַבֶּה הַיְּקֹד,   עַד כִּי־בְגִשְׁמֵי תָאֳרוֹ יִרְוָיוּ;
אֶתְמַהּ לְדוֹדִים חֻבְּרוּ — אֵיךְ גָּוְעוּ,   וְלְאֹהֲבִים הִתְפָּרְדוּ — אֵיךְ חָיוּ?!

*

לְרַבִּי משֶׁה יְדִידוֹ

הֲשֶׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים,
וּמִמַּיִם אֲשֶׁר קָפְאוּ — אֲשִׁישִׁים,
יָלִיד שֹׁרֶק בְּתוֹכָמוֹ כְּרוּחַ
שְׁתִינוּהוּ, וְעִמָּנוּ אֲנָשִׁים,
וּמִי צֵל הַהֲדַס נֶעְדַּר לְפָנָיו —
וְאַרְיֵה לֹא יְהִי מֹצֵא נְמֵרִים —
וּמִתְחַקֶּה עֲלֵי שָׁרְשֵׁי פְעָמִים
וְעֵין רָצוֹן תְּהַרְאֵהוּ נְכֹחוֹת,
וְדוֹדֵי הָאֱמֶת הַיּוֹם מְעַטִּים —
אֲסַפֵּר בַּעֲדָם אִמְרֵי אֱמוּנָה —
יְרַמּוּנִי בְצוּף אֹמֶר, לְהַעֲלִים
הֲלֹא יֶחְטָא זְמָן פַּעַם, לְהַקְרִיב
אֲשֶׁר תָּעוּ נְדִיבֵי הַחֲסָדִים,
נְגִידֵי מַאֲמָר — אִמְרֵי חֲכָמִים,
וְשִׁיר משֶׁה, אֱמֶת, הֹוֶה לְמֶלֶךְ
גְּבִיר יֹשֵׁב עֲלֵי־חוּג הַתְּעוּדָה
בְּפָנָיו זֹרְחָה שֶׁמֶשׁ צְדָקָה,
קְשֵׁה־לֵב יוֹם קְרָב שֵׂכֶל, וְרַכּוּ
לְכָל־מַחְלָה בְּפִיו מַרְפֵּא וּמַלְקוֹשׁ,
וְהוּא יַכְאִיב לְבַב צָרָיו, וּפִיהוּ
וְגָנְבוּ יֹעֲצִים מֵי מַחְשְׁבוֹתָיו,
וְיוֹם נִצָּב לְבָאֵר תַּעֲלֻמוֹת
וְיוֹנֶה נֹחֲלֵי חָכְמַת חֲכָמִים,
וְעֵטוֹ מִבְּלִי כָנָף יְעוֹפֵף,
יְרִיבוּנִי בְּאַהֲבָתוֹ פְּתָאִים,
וְיוֹם מִתְאַוָּה יֵצֵא לְבָבִי,
וְהֵא הֵלֶךְ דְּבַשׁ, דוֹדִי, יְחַו כִּי
חֲרוּתִים הֵם עֲלֵי לֻחוֹת לְבָבִי,

וּמְאֹדֶם, אֱמֹר, אוֹ דַם־עֲנָבִים?
וְאִם מִמַּחְצַב שֶׁהֵם חֲצוּבִים?
לְחַיּוֹתָם, וְהֵמָּה כַקְּרָבִים,
קְרָאנוּם עֵת פְּקֹד בָּנִים אֲהוּבִים,
יְהִי יֹשֵׁב בְּצִלֵּי הָעֲרָבִים,
לְבַל־יֹאבַד יְהִי טֹרֶף כְּלָבִים!
לְאִישִׁים — כָּל־יְמוֹתָיו הֵם עֲצָבִים,
וְעָבֵי אַף מְאוֹר צֶדֶק מְעִיבִים,
וְאִם הֵמָּה בְּשֵׁם אֹמֶן נְקֻבִים;
וְהֵמָּה דִבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים,
הֲכִי הֵם לִי מְרֵעִים אוֹ מְטִיבִים;
אֲשֶׁר הִרְחִיק וְיַרְחִיק הַקְּרֹבִים,
וְנָסֹגוּ וּפָנוּ אֶל־רְהָבִים!
וְשָׂרֵי נֹזְלִים — כַּפֵּי נְדִיבִים,
לְשִׁיר עֶרֶב בְּמִלָּיו הָעֲרֵבִים!
וְיִשְׁבֶּיהָ לְפָנָיו כַּחֲגָבִים,
וְלָבְשָׁה עַל־פְּנֵי כָל־שַׂר עֲרָבִים,
אֲמָרָיו עַד לְבַב אַרְיֵה מְדִיבִים;
בְּעֵת יִמָּנְעוּ לַשְׁקוֹת רְבִיבִים,
צֳרִי גִלְעָד לְרַפֵּא אֶת־כְּאֵבִים;
וְלָהֶם מָתְקוּ מַיִם־גְּנוּבִים,
מְתֵי חָכְמָה לְעֻמָּתוֹ נְצִיבִים;
וְיַעְרִיב כָּל־מְאוֹר צָחוֹת עֲרָבִים,
בְּתִתּוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו לוֹ כְּרֻבִים. —
עֲדֵי אֶשְׁחַק לְרַגְלוֹ הַמְּרִיבִים,
כְּתָבָיו הֵם אֲשֶׁר אֹתוֹ מְשִׁיבִים;
יְאוֹרֵי הָאֲהָבִים לֹא חֲרֵבִים,
וְאַף מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

גְּבִירִי, בְּלֶכְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים,   וְעַל־מִפְקָדְךָ דְּמִי מְסַפְּכִים,
וְהַיָּמִים עָלַי צִדֵּי צְנִינִם,   וְהַלֵּילוֹת בְּרֹאוּתִי לְשֻׂכִּים,
וּמִיּוֹם נוֹדְךָ אָנוּד יְחִידִי   וּבֵינוֹת בְּעָרִים מַעֲרִיב וּמַשְׁכִּים,
וְהָיוּ עִמְּךָ יָמַי נְעִימִים,   וְלֹא־הִתְעָרְבוּ קָשִׁים וְרַכִּים.
עֲיָרִים מִבְּלִי מֶתֶג וְסוּסִים   מְיֻזָּנִים בְּעֵינֵיהֶם וּמַשְׂכִּים,
אֲנִי עִמָּם כְּגֶבֶר בֵּין פְּרָאִים   וְשַׁחַל עִם־עֲדַת קֹפִים וְתֻכִּים,
וְלֹא־אֶרְאֶת לְבַד פָּנִים זְעוּמִים,   וְלֹא־אֶשְׁמַע לְבַד מִלִּים מְדַכִּים;
אֲפַתְּ לִבִּי בְּתוֹחֶלֶת, וְאֶרְאֶה —   בְּאֵין תִּקְוָה יְסִפּוּן הַמְּחַכִּים,
וְכִמְעַט יִמְעֲדוּ רַגְלַי וְזָמַּי   בְּשׁוּרִי כִּי לְרִיק לִבּוֹת מְנֻכִּים,
וְיוֹם שָׁלוֹם יְהַבִּיעוּ בְּפִיהֶם —   פְּצָעִים הֵם צְפֻנֵיהֶם וּמַכִּים.
וְלוּ אֹמֶר לְמַשְׂכִּילִים מְסַכֵּל,   וְלֵב מַעֲרִים פְּתָיֵיהֶם וּמַחְכִּים,
דְּבָרִים יִכְשְׁרוּ לִפְנֵי מְלָכִים,   וּבַל יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים;
וְאוּלַי אוֹרְךָ יָאִיר כְּקֶדֶם,   וְלֹא־יָצִיץ מְעַט מִן־הַחֲרַכִּים.

*

עַל־מוֹת רַבִּי אָבוּן

אַל־טַל עָלֵי תֵבֵל וְאַל־מָטָר   וּשְׂדֵי תְרוּמוֹת בָּהּ לְצִמָּאוֹן,
כּוֹכְבֵי שְׁחָקִים יֶחְשְׁכוּ אַחַר   אָבוּן וְגַם־יִהְיוּ לְדֵרָאוֹן!
אַסְתִּיר מְבוּכָתִי פְּנֵי קָהָל   יוֹם יוֹם — וְתִגָּלֶה — בְּמַשָּׁאוֹן,
בּוֹ נָאֲתָה נַפְשִׁי — וְהֵן שָׁחָה   בִלְתּוֹ, וְשֶׁבֶר אַחֲרֵי גָאוֹן;
לֹא־אֶחֱזֶה אוֹר אַחֲרֵי אָבוּן,   כִּי אִם־יְקָרוֹת אוֹר וְקִפָּאוֹן!

*

עַל־מוֹת רַבִּי יוֹסֵף אָחִיו

(ד״א תת״פח)

עַל־הֲמִי תִבְטַח בְּחוּל חֵילֶךְ,   אוֹ בַבְּכִי, כּוֹאֵב, תְּשַׁו כִּסְלֶךְ?
עַד־מָה לִבְכּוֹת תִּהְיֶה שֹׁאֵל דְּמֵי   כָבֵד, וְהוּא נָדִיב בְּהַשְׁאִילֶךְ!
מַה־בִּצְעֲךָ תָמִיד בְּהִתְנוֹדֵד, וּמַה־   יִסְכֹּן לְךָ דֶמַע וְיוֹעִילֶךְ?
יוֹרִישְׁךָ הַלֵּב יְקֹד הָאֵשׁ, וְכֵן   עֵין הֲמוֹן־מַיִם תְּהַנְחִילֶךְ,

הֵם מִבְצְרֵי תִקְוָתְךָ יוֹם הַקְּרָב,
נָפַל בְּהִתְאוֹנֵן וְקוֹנֵן חֶבְלְךָ,
וּזְמַן לְךָ הֵצִיק, וְחוֹתָם צַר בְּעֵין
נוֹעַ וְנוֹחַ הֵם חֲלִפֹתָיו, וְכֹל
וַיַּשְׁקְךָ מֵי־רֹאשׁ בְּעֵת צִמְאָה, כְּמוֹ
הִכְחִיד יְדִידֶיךָ וְאַחֶיךָ שְׁכֶם
עָפוּ מְשׁוֹשֶׂיךָ כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי
עַד שֶׁמְּךָ מָשָׁל בְּפִי תֵבֵל, וְשָׁת
מִי רַגְלְךָ מִמּוֹט יְהִי תוֹמִיךְ, וּמִי
אָז מִי יְהִי עֶזְרָה בְּיוֹם עֶבְרָה, וְעַל
הַיּוֹם, אֲשֶׁר בּוֹ צָלֲלָה אָזְנִי בְּמוֹת
תֹּאבַד וְלֹא־תִתַּךְ בְּסוֹד יָמִים, אֲבָל
עֵץ רַעֲנָן, הָשְׁקָה בְמֵי־שֵׂכֶל, אֱמֹר:
סוּפָה גְנָבַתְךָ, וְשָׁרְשְׁךָ שֵׁרְשָׁה
הֵילֵל בְּנוֹ־שַׁחַר הֲנָפַלְתָּ, וְאֵיךְ
אַבִּיט פְּנֵי־שֶׁמֶשׁ, וְאַף לֹא־אֶחֱזֶה
אֶשְׁאַף לְרֵיחַ מֹר, וְאִם לֹא־יֶעֱרַךְ
וְאֶטְעֲמָה נֹפֶת, וְלֹא־יִמְתַּק לְפִי
לֹא־נָעֲמָה אָזְנִי בְּקוֹל כִּנּוֹר בְּעֵת
אֶלְעַג לְנוֹזְלֵי עָב, בְּזָכְרִי מִשְׁבְּרֵי
יִתְיָעֲצוּ שָׂרִים, וְאַף לֹא־אֶשְׁמְעָה
עַצְמָה תְלָאָתְךָ כְּפִי עָצְמָךְ, וְכֵן
תִּבְלֶה — וְתִתְחַדֵּשׁ תְּהִלָּתְךָ, אֲבָל
מִי־יִתְּנֵנִי כָפְרְךָ, אָחִי, וּבִי
נַדְתִּי יְמֵי חַיַּי עֲלֵי נוֹדְךָ — וְהֵן
אֵלָיו אֲנִי קֹרֵא לְרָחוֹק: אַחֲלַי,
צִדְקָךְ לְפָנֶיךָ יְהִי הֹלֵךְ, וְשָׁם
תִּשְׁכַּב וְלֹא־תִפְחַד, וְרַחְמֵי יִצְרְךָ
דֵּי קִבְרְךָ כָּל־עֵת עֲנַן כָּבוֹד יְרוּ

הֵם תְּלֶיךָ לְלְחֹם וְהֵם כֵּלֶיךָ!
וּסְפוֹד וְהַקְרִיחַ בְּגוֹרָלֶךָ,
מַדָּעֶךָ הֵם מֶרְחֲבֵי חֶדְלֶךָ;
הַיּוֹם יְשַׁחֶרְךָ לְהַבְהִילֶךָ,
מִנָּה פְּרִי לַעֲנָה לְהַאֲכִילֶךָ;
אֶחָד, וְאֵין שָׂרִיד בְּאָהֳלֶךָ,
רוּחַ, וְנִגְלוּ שְׁמֵי גִילֶךָ,
חִידָה לְכָל־יָבוֹא מְרִי אֶבְלֶךָ!
בַּצַּר יְהִי עִמְּךָ לְהַצִּילֶךָ?
מִי יוֹם מְהוּמָה תַּעֲזֹב חֵלְךָ?
יוֹסֵף, מְנַגֶּדֶת יְהְיֶה אָפְלֶךָ,
יִקָּחֲךָ אֹפֶל וְיִגְאָלֶךָ!
אֵיכָה בְּפֶתַע גָבְלוּ עָלֶיךָ?
מִתּוֹךְ עֲרוּגָתְךָ, וְסָר צִלֶּךָ!
לֹא־זָע צְבָא מָרוֹם לְקוֹל נִפְלֶךָ?
הַהוֹד, אֲשֶׁר אָז נָתְנוּ עָלֶיךָ,
בְּשָׂמֵי זְמָמֶיךָ וּמַעֲלָלֶיךָ,
כִּדְבַשׁ אֲמָרֶיךָ וְצוּף מִלֶּיךָ,
טוּב לִקְחֲךָ אֶזְכֹּר וְהוֹד קוֹלֶךָ,
יָם אֶצְבְּעֹתֶיךָ וּבִשְׁעָלֶיךָ,
בֵּין מוֹעֲצוֹתָם תִּלְדוֹת שִׂכְלֶךָ.
מַכְאֹבְךָ גָּדַל כְּפִי גָדְלֶךָ;
תִּרְקַב — וְהוֹדְךָ חַי וּמַהֲלָלֶיךָ!
תִּפְגַּע תְּמוּתָה בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ,
אֶתְאַו לְקֶבֶר לִהְיוֹת חַבְלֶךָ,
קֶבֶר, וְקִבְרִי אֶחְצֹב אֶצְלֶךָ!
יָכִין צְעָדֶיךָ וּמַעְגָּלֶיךָ,
הֵם מַאֲמִינֶיךָ וּמַשְׂמִילֶיךָ,
אִתּוֹ, וְטַל אוֹרֹת יְהִי טַלֶּךָ!

*

שִׁיר אֲהָבִים

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִידוּת, וְזָרְחָה־בּוֹ — עֲלֵי אַף הַזְּמָן — שֶׁמֶשׁ מְשׂוֹשִׂי,
בְּלֵיל הָיָה דְבַר עָפְרִי כְּמִגְדִּי, וּפִיו כּוֹסִי וְיֵין רֻקּוֹ עֲסִיסִי,
וְהוֹד פָּנָיו כְּשׁוֹשַׁנַּי, וְטוּרֵי לְחָיָיו נֶחְשְׁבוּ עַנְפֵי הֲדַסִּי,
וְהָעֵת יִשְׁכְּבוּ עֵינָיו לְבָבִי — מְהֵרָה אֶל־צָרִי חִכּוֹ מְנוּסִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיָּיִן

זְמַן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח, וְגִשְׁמוֹ כְּבָר חָלַף, וּפָרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ,
וְחָל שֶׁמֶשׁ בְּרֹאשׁ טָלֶה עֲלֵי חֹק תְּקוּפָתוֹ, כְּמֶלֶךְ עַל־מְסִבּוֹ,
וְחָבְשׁוּ מִגְבְּעוֹת צִצִּים גְּבָעוֹת, וּמִישׁוֹר כֻּתְּנוֹת דִּשְׁאוֹ וְעֶשְׂבּוֹ,
יְשַׁלַּח אֶל־נְחִירֵינוּ קְטֹרֶת, יְמוּתֵי הַסְּתָיו טָמַן בְּחֻבּוֹ;
תְּנָה הַכּוֹס, אֲשֶׁר יָשִׁיב מְשׂוֹשִׂי וְיָסִיר מִלְּבָבִי מַעֲצָבוֹ,
וְכַבֵּה אֶת־יְקֹד אִשּׁוֹ בְּדִמְעִי, לְמַעַן כִּי חֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ;
וְגוּר מֵהַזְּמָן, כִּי מַתְּנֹתָיו כְּרֹאשׁ־פֶּתֶן מְעַט נֹפֶת בְּקִרְבּוֹ,
וְהַשִּׁיא נַפְשְׁךָ בֹּקֶר בְּטוּבוֹ, וְיַחֵל תַּהֲפֻכוֹתָיו בְּעַרְבּוֹ;
שְׁתֵה בַּיּוֹם — עֲדֵי יִפֶן, וְשֶׁמֶשׁ עֲלֵי כַסְפּוֹ יְצַפֶּה אֶת־זְהָבוֹ,
וּבַלַּיְלָה — עֲדֵי יִבְרַח כְּשָׁחוֹר, וְיַד־שַׁחַר מְאַחֵז אֶת־עֲקֵבוֹ!

*

נוֹדֵד בּוֹדֵד

וּבֶן־יוֹנָה, בְּרֹאשׁ אָמִיר מְקַנֵּן בְּגַן־בֹּשֶׂם, עֲלֵי מַה־זֶּה יְקוֹנֵן?
אֲפִיקָיו לֹא־יְכַזְּבוּ לְמֵלוֹ, וְצֵל תָּמָר עֲלֵי רֹאשׁוֹ יְגוֹנֵן,
וְאֶפְרֹחָיו יְרַנְּנוּ לְפָנָיו וְהוּא לָהֶם זְמִיר פִּיהוּ יְשַׁנֵּן!
בְּכֵה גָּזוּל, בְּכֵה נוֹדֵד, וּבָנָיו לְמֶרְחוֹק, וְאֵין טַרְפָּם מְכוּנָן,
וְלֹא־יִרְאֶה אֲשֶׁר יִרְאֶה פְּנֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁאַל לְבַד אוֹב וּמְעוֹנֵן,
גְּהֵה עָלָיו וְהִתְנוֹדֵד לְנֹדוֹ, וְאַל נֶגְדּוֹ תְּשׁוּ גִּילַת וְרַנֵּן,
וְהָבָה־לּוֹ אֲבָרֶיךָ וְיָעוּף אֲלֵיהֶם, וַעֲפַר אַרְצָם יְחוֹנֵן!

*

הֲלָךְ־נֶפֶשׁ

הֲקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנַי, לְיַשֵּׁן תַּאֲוַת נַפְשִׁי וְעֵינָי,
וְחִלְפוֹת הַזְּמָן תַּרְתִּי בְלִבִּי, לְהַשְׁמִיעַ עֲתִידוֹתָיו לְאָזְנָי,
וּפִי דֵעִי יְחַוֵּנִי גְדֹלוֹת, וְיַצִּיב מִפְלְאוֹת צוּרִי לְפָנָי,
וְיַגֶּד־לִי צְפוּנֵי תַעֲלֻמוֹת, עֲדֵי אֶחְשֹׁב בְּנֵי־עֶלְיוֹן שְׁכֵנָי,
וְאֶחֱז מַחֲזֵה שַׁדַּי בְּשִׂכְלִי, וְאָבִין כִּי־בְקִרְבִּי יֵשׁ אֲדֹנָי,
אֲשֶׁר נִסְתַּר יְקַר עֶדְיוֹ, וְנִגְלָה בְּמִפְעָלָיו לְעֵינֵי רַעֲיוֹנָי,
בְּפִגְרֵי הָעֲלָה נֵר, וּכְבוֹדִי יְשִׂיחֵנִי שְׁבִילֵי תַחְכְּמֹנָי,
וְהוּא הָאוֹר, אֲשֶׁר יֵלֵךְ וְיֵאוֹר יְמֵי נֹעַר וְיוֹסִיף עֵת זְקֻנָי,
וְאִלּוּ לֹא יְהִי מִסּוֹד מְאוֹרוֹ, אֲזַי יָסוּף סְפוֹת כֹּחִי וְשָׁנָי;
אֲחַפֶּשׂ־בּוֹ חֲדַר חָכְמָה, וְאַעַל בְּלִי סֻלָּם אֱלֵי גִנַּת עֲדָנָי,
הֲכִי חֶלְדִּי כְּאַיִן שָׁם, וְאֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כֹּל אֲשֶׁר הָלְכוּ לְפָנָי,
וְאֶסַּע כַּאֲשֶׁר נָסְעוּ אֲבוֹתַי, וְאַחַן כַּאֲשֶׁר חָנוּ זְקֵנָי,
וְעַל־כֹּל אֵל יְבִיאֵנִי בְמִשְׁפָּט וּמַעֲשַׂי יִהְיוּ עֵדַי וְדַיָּנָי!
לְזֹאת אֶמְאַס שְׁכֹן תֵּבֵל, לְבִלְתִּי תְסִיתֵנִי וְתַשִּׁיא בִי זְדוֹנָי,
נְטַשְׁתִּיהָ בְּטֶרֶם תְּטַשְׁנִי וְתַחְלֹץ נַעֲלִי לָרֹק בְּפָנָי,
וְלוּ שֶׁמֶשׁ תְּשַׁו נֵזֶר לְרֹאשִׁי וְסַהַר יִהְיֶה מִשַּׂהֲרֹנָי,
וְאֶצְעָדָה תְּהִי עָשׁ עַל־זְרֹעִי וּבָגֶיהָ רְבִידֵי צַוְּרֹנָי —
אֲזַי לֹא־אֶחְמֹד עֶזָּה, וְאִלּוּ תְּשַׁוֶּה מַעֲלוֹת גַּלְגַּל אֲטוּנָי;
אֲבָל חֶפְצִי נְתָן־סִפִּי לְסִפֵּי מְתֵי מוּסָר וּבֵינֵימוֹ מְלוֹנָי,
וְכַמָּה אֶשְׁאֲפָה לָסוּר אֲלֵיהֶם — וְרַגְלַי יִמְשְׁכוּ חֶבְלֵי עֲוֹנָי,
בְּתוֹךְ עַם לֹא־יְדָעוּנִי, וְכֵן לֹא אֲנִי מֵהֶם וְהֵם לֹא מֵהֲמוֹנָי;
בְּעֵת אֹמַר נְשַׁקְתִּימוֹ לְשָׁלוֹם — יְשִׂיחוּן כִּי־נְשַׁכְתִּימוֹ בְשִׁנָּי!
תְּעוּדַת חֲלָפִים שַׂמְתִּי מְנָתִי, וְסִפְרֵיהֶם צֳרִי צִירֵי יְגוֹנָי,
וְעִמָּהֶם אֲנִי מַמְתִּיק לְסוֹדִי, בְּיַעַן הֵם סְגֻלַּת נֶאֱמָנָי,
וְאִם־אֶשְׁחֶה בְּיָם שִׂכְלָם אֲלַקֵּט — לְהַעֲדוֹת גַּרְגְּרוֹתַי — אֶת־פְּנִינָי,
וּבָם יִשְׁתַּעַשְׁעוּ עֵינַי וְלִבִּי, וְלָהֶם יַעֲנוּ שִׂפְתֵי רְנָנָי,
מְאוֹר עֵינַי וְשִׁיר אָזְנַי וְצוּף פִּי, וְאֶל־אַפִּי כְּרֵיחַ קִנְּמוֹנָי,
וּבָם אֶתְעַל וְאֶתְהַלֵּל וְאֶהְגֶּה יְמֵי חַיַּי וּבָם כָּל־מַעְיָנָי!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

עַל־תְּמוּרוֹת הַזְּמָן וְהַבְלֵי תֵבֵל

1

בְּנֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם נְתָנוֹ אֵל לְחֹק בְּיוֹם בְּרָאָם,
וְהוּא נַחַל אֲשֶׁר יִגַּר, וְיִשְׁתּוּ וְלֹא־יִרְווּ, וְלוּ הַיָּם גְּשִׁיאָם,
כְּאִלּוּ נִתְּנוּ מֵימָיו לְמֶלַח, וְלֵב צָמֵא שְׁתוֹת אֹתָם קְרָאָם,
עֲלֵי פִיהֶם הֲמוֹנֵיהֶם יְגִיחוּן, וְאַךְ לֹא־יִשְׁבְּרוּ לָעַד צְמָאָם!

2

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ עַל־הָאָרֶץ מִימֵי קֶדֶם?
קֶבֶר נֶחְצַב עַל־גַּב קֶבֶר, רֹדֵם הֶשְׁכַּב עַל־גַּב רֹדֵם,
חֹרֵי עָפָר יַחַד שָׁכְנוּ אַבְנֵי־גִר עִם־אַבְנֵי אֹדֶם!

3

תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת, הֶבֶל הֲדָרָהּ וְהוֹדָהּ,
תַּמְתִּיק אֲמָרִים, וְאָכֵן תַּחַת לְשׁוֹנָהּ מְצוֹדָהּ;
סַכֵּל עֲצָתָהּ, אֲחִי בִין, תָּמִיר בְּקָלוֹן כְּבוֹדָהּ,
חוּשָׁה וְתֵן לַצְּמִיתֻת סֵפֶר כְּרִיתֻת בְּיָדָהּ!

4

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו, כִּי לַמָּוֶת הוּא לָקוּחַ,
וּלְאַט יִסַּע כָּל־יוֹם מַסַּע, אָכֵן יַחְשֹׁב כִּי יָנוּחַ,
דּוֹמֶה אֶל־אִישׁ שֹׁקֵט עַל־צִי, אַךְ יֵדָא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ!

5

חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ, אוּלַי פְּתָיִים יַחְמְדוּ יָפְיָהּ,
הַבֹּעֲרִים תַּשִּׂיא בְּמַשְׂכִּיּוֹת חֵילָהּ, וְתַסִּיתֵם בְּטוּב מִשְׁיָהּ,
וַתַּעֲצִיב אֹתָם בְּרֹב צִירֵי יָגוֹן, וְכִמְעַט קָט יְהִי צָרְיָהּ,
תַּאֲכִיל פְּתָיֵיהֶם מְעַט מִצּוּף חֵילָהּ — וְנַפְשׁוֹתָם תְּשׁוּ שִׁבְיָהּ;
מִי זֶה יְשָׁאֵל בַּעֲדָהּ, חָשַׁב גִּנַּת חֲמֻדוֹת הִיא — וְזֶה־פִּרְיָהּ!

6

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים וּבָתֵּי־שֵׁן, וְהֵכִין בָּם עֲלִיּוֹת,
וְעַמֻּדִים עֲלֵי בָתִּים רְצוּפִים מְרֻוָּחִים, וּמַחְמַדֵּי שְׂכִיּוֹת —
לְפִי־רֶגַע רְאִיתִימוֹ כְּגַלִּים בְּלִי יוֹשֵׁב, וְאַרְמוֹנָיו שְׁאִיּוֹת;
אֱמֹר: אַיֵּה אֲשֶׁר בָּנוּ וְשָׁכְנוּ וְנַפְשׁוֹתָם, וְאַיֵּה הַגְּוִיּוֹת?
וּמַה־תִּקְוָה לְאִישׁ מָוֶת יְיַחֵל, וְעֵינָיו אֶל־שְׁאוֹל כָּל־יוֹם תְּלוּיוֹת?
כְּאִלּוּ הַזְּמָן נֹקֵד, וּמָוֶת כְּמַאֲכֶלֶת, וְכָל־הַיְקוּם כְּשֵׂיוֹת!

7

קַו אַחֲרֵי קָו הָאֱנוֹשׁ יְדַל, וּמְעַט מְעַט יָמוּת עֲדֵי יִכְלֶה,
הִנֵּה — וּמַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע יֵלֵךְ אֱלֵי־שַׁחַת, וְשָׁם יִבְלֶה!

8

צְאֵה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת וְהַבֵּט יְשֵׁנֶיהָ, וְתִהְיֶה בּוֹשׁ וְנִכְלָם;
רְאֵה גּוּפִים מְכֻסִּים בַּאֲבָנִים, וְהֶעָפָר יְצוּעֵיהֶם וְצִלָּם,
וְזֹאת הָיְתָה מְנוּחָתָם וְחֶלְקָם בְּעוֹד תֵּבֵל, וּבָתֵּימוֹ לְעוֹלָם!

9

וְכָל־שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם וְחֵילוֹ, וְהֶאֱמִין בַּזְּמָן הָרַע וְהֶבְלוֹ,
וּפִתָּהוּ בְחֶלְקַת מַאֲמָרָיו, וּבִלְשׁוֹנָם יְלָדָיו כִּזְבוּ־לוֹ,
דְּעֵה כִּי יַשִּׁק צוּפוֹ מִימִינוֹ, וְרֹאשׁ־פֶּתֶן יְרַוֶּה מִשְּׂמֹאלוֹ,
וּמַה־בֶּצַע בְּקִנְיָן לַאֲחִי לֵב, וּמֶה־הֹוֶה לְאָדָם בַּעֲמָלוֹ?

10

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה, וְסוֹד לִבִּי לְאָדָם לֹא־אֲגַלֶּה,
וּמַה־בֶּצַע בְּיַד־גֶּבֶר לְגֶבֶר, וּמָה־הוֹעִיל בְּשִׂפְתֵי־רָשׁ לְנִקְלֶה?
מְאַס תֵּבֵל, אֲשֶׁר תַּשְׁפִּיל גְּאוֹנָהּ בְּיָדֶיהָ, וְקִנְיָנָהּ תְּבַלֶּה,
וּבָנִים יָלְדָה הֵמָּה שְׁנָיִם: בְּבִטְנָהּ — מֵת, וְעַל־גַּבָּהּ — מְחַלֶּה!

11

הֲרִמוֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי,   אֲשֶׁר קָנָה שְׁחָקִים וַאֲדָמוֹת,
הֲכִי יֵשׁ בֵּין קְדֹשִׁים לָאֲנָשִׁים   מְעוֹן־צֶדֶק, וְעוֹלָם לַנְּשָׁמוֹת,
וְיֹאבְדוּ הַפְּגָרִים בַּעֲפָרִים,   וְלָעַד יִשְׁכְּנוּ מִדְבַּר יְשִׁימוֹת,
וְהָרְחוֹת בְּהֵיכְלֵי הַהֲנָחוֹת —   עֲלֵיהֶם תַּעֲבֹר רוּחַ נְעִמוֹת;
בְּנֵי אִישׁ, אִם־תְּמִיתוּן תַּאֲוַתְכֶם —   תְּחַיּוּ נַפְשְׁכֶם גַּם־אַחֲרֵי מוֹת!

12

שָׁלוֹם עֲלֵי גֵרִים בְּתוֹךְ חֹרֵי   עָפָר, וְהַשֹּׁכְבִים בְּאַשְׁמַנִּים,
הֵמָּה אֲשֶׁר הָיוּ אֱמֻנִים עַל   תּוֹלָע וְהָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים,
לֹא־יִנְחֲלוּ מִכָּל־כְּבוֹדָם כִּי   גַּלִּים עֲלֵי גַבָּם וְצִיֻּנִים:
תִּמְהוּ, בְּנֵי תֵבֵל, בְּמַרְאֵיהֶם!   הִזָּכְרוּ, הִוָּסְרוּ, בָּנִים!

13

קְבָרִים מִן־זְמַן קֶדֶם יְשָׁנִים,   וּבָהֶם עַם שְׁנַת־עוֹלָם יְשֵׁנִים,
וְאֵין שִׂנְאָה וְלֹא קִנְאָה בְתוֹכָם,   וְלֹא אַהֲבַת וְלֹא אֵיבַת שְׁכֵנִים,
וְלֹא־יָכְלוּ שְׂעִפֵּי בַּחֲזוֹתָם,   לְהַפְרִיד בֵּין עֲבָדִים לַאֲדֹנִים!

14

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד, מְצָאוֹ   כְּאֹהֵב יַעֲטֶה מַעֲטֵה מְשַׂנֵּא,
יְפַתֶּה אַךְ בְּדָבָר רֵק, וַיַּחְלִיק   אֲמָרָיו לוֹ — וְרָעָה לוֹ יְאַנֶּה,
עֲדֵי לוֹ יַחֲלִיף נֹעַר בְּזֹקֶן,   וְעֹז פָּנָיו בְּיַד שֵׂיבָה יְשַׁנֶּה,
וְיִקָּרֵא בְּשֵׁם אֹהֵב בְּפִיהוּ,   וְאָכֵן הוּא בְּעַד אוֹיֵב יְכַנֶּה!

15

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל בְּעֵינֵי   מְזִמָּתוֹ — יְהִי נִמְאָס בְּעֵינָיו,
בְּזָהָב לֹא־יָשִׂים כִּסְלוֹ, וְכֶסֶף   לְמִבְטַחוֹ, וְיֵקַלּוּ לְפָנָיו,
בְּעוֹדוֹ יַהֲלֹם אֶת־יַהֲלֹמָיו,   וְלֹא־יִפֶן בְּפָנָיו אֶל־פְּנִינָיו,
וְיָבִין, כִּי אֲשֶׁר אָצַר לְמוֹקֵשׁ   לְמַעְגָּלָיו, וּמַטְבֵּחַ לְבָנָיו,
וְלוּ עַל־רֹאשׁ כְּסִיל קִנּוֹ יְכוֹנֵן,   וְעַל־גַּבֵּי בְנוֹת עַיִשׁ מְעוֹנָיו —
אֲזַי רוּחַ תְּלָאָה תַעֲבָר־בּוֹ,   וְכִלָּתוּ וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו!

רַבִּי לֵוִי בֶּן־יַעֲקֹב אַלְתַּבָּאן

(בסרקוסטא, לערך ד"א תת"ס)

סְלִיחָה

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת, פְּנֵה־נָא מִשְּׁמֶיךָ,
רְאֵה אֲדֹנָי כִּי־צַר־לִי מִפְּנֵי שְׁאוֹן קָמֶיךָ,
זֶה כַּמֶּה נָשָׂאתִי אֲפוּנָה אֵמֶיךָ,
אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ!

וְאָנֹכִי יְלוּד אִשָּׁה, נִלְכָּד בְּחַבְלֵי עֲוֹנִי,
בְּקִרְבִּי יָלִין תָּמִיד סִכְלִי וּמַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְחַם־לִבִּי עָלַי חוֹבִי וְתַם כֹּחִי וְסָר אוֹנִי,
וּמֵעַי מְאֹד חֳמַרְמָרוּ בְּהֶבְלִי וְאֶבְלִי וְאוֹנִי,
בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי,
וְאִם עֲוֹנִי עָנָה בִי — עֲשֵׂה־נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ!

יָהּ חֶלְקִי וְצוּר חִזְקִי, קֹרֵא דֹרוֹת מֵרֹאשׁ,
זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי מָרוֹר וְלַעֲנָה וָרֹאשׁ,
וְדִמְעִי מָסוּךְ בְּדָמִי, וְצָרִי בְּגַבִּי יַחֲרוֹשׁ,
וְכִי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי תִדְרוֹשׁ,
תְּכַסֵּנִי גַעֲרָתְךָ מִכַּף־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ;
הֲיֵשׁ מִיָּדְךָ מַצִּיל, הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ?

חַנּוּן חֲמֹל וְטוֹב תִּגְמֹל לְעַם שֹׁקְדֵי סִפֶּיךָ,
זְרֵה קָשִׁים בִּמְצוּלוֹת יָם, וְאַל־תְּדִינֵם בְּקִצְפֶּךָ,
וְאִם רָשְׁעוּ וְרַע זָרְעוּ, הֲלֹא קָצְרוּ זַעְפֶּךָ,
וְהוֹכַחְתָּם וַתָּשֶׁת עֲלֵיהֶם אֶת־כַּפֶּךָ —
רְפָא עַתָּה מְשׁוּבָתָם וְשׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ,
וּמֵעַל הִנָּחֵם עַל־ הָרָעָה לְעַמֶּךָ!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־סַהַל

(בקורטובא, מת ד״א תת״פד)

לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר

וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ, וְהִנָּם בְּתַחְתִּיּוֹת וְשָׁכַנְתָּ מְרוֹמִים,
וְאֵיכָה יַאֲבִיר גָּמָל כְּנֶשֶׁר, וּבֶן־עַיִר כְּמוֹ יַלְדֵי רְחָמִים?
צְלַח וּרְכַב, נְשִׂיאִי, כִּי בְנֵי־עָשׁ וּמַזָּלוֹת לְמֶרְכַּבְתְּךָ רְתוּמִים,
וְאֹהֲבֶיךָ שְׂמֵחִים בַּהֲדָרְךָ, כְּלֵיל שִׂמְחַת גְּאוּלִים מֵעֲנָמִים,
וְאָמְנָם כִּי־שְׁנָתָם לֹא־עָרֵבָה בְּלֵיל לֹא־יֶחֱזוּךָ בַחֲלֹמִים,
וְעָרֶיךָ כְּרֵעֶיךָ יִתְהַדּוּן לְךָ כִּי אֵין־לְךָ צָרִים וְקָמִים;
וְאֵיךְ תִּגְמֹל לְשָׂרֵי מַהֲלָלְךָ, לְמַעַן חֹק עֲלֵי נַפְשָׁם מְקִימִים?
וְאִם הַשִּׁיר חֳלִי כָל־הַנְּשִׂיאִים — שְׁבָחֶיךָ בְּאַף הַשִּׁיר נְזָמִים!
גְּבִיר נַפְשִׁי, לְךָ נַפְשִׁי רְצוּעָה בְּמַרְצֵעַ חֲסָדִים מֻעֲלוּמִים,
וְאֵין עִמִּי לְבַד לָשׁוֹן וְלֵבָב, נְתַתִּימוֹ לְךָ כִּשְׂדֵי חֲרָמִים:
בְּזֶה — אָשִׁיר לְךָ שִׁירֵי יְדִידֹת, וְזֶה — אַעַל בְּאֵשׁ־אַהַב שְׁלָמִים,
וְהַכָּרַת פְּנֵי־אִישׁ תַּעֲנֶה־בּוֹ, הֲלִבּוֹ נַעֲוֶה אוֹ בַר וְתָמִים,
וְיִנָּכֵר בְּשִׂפְתוֹתָיו לְמֵבִין, הֲנִיבָיו נֶאֱמָנִים אִם־מְרֻמִּים. —
יְהִי־נָא צוּר לְךָ פֹּדֶה וְגֹאֵל, וְיַטֶּה־לְּךָ כְּמוֹ נָהָר שְׁלוֹמִים,
וְכוֹכָב, מִמְּךָ דָרַךְ, יְגַדֵּל אֱלֹהִים אֶת־שְׁמוֹ מִשִּׁמְךָ פְּעָמִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(מטוליטולא, חי בקורטובה; נולד לערך ד״א תת״ם, ולערך תת״קי נסע ממצרים ירושלימה וְעִקְּבֹתָיו נעלמו ולא נודעו עוד)

רְשֻׁיּוֹת

1

יְחִידָה, שַׁחֲרִי הָאֵל וְסַפָּיו, וְכִקְטֹרֶת תְּנִי שִׁירֵךְ בְּאַפָּיו!
הֲלֹא אִם־תִּרְדְּפִי הַבְלֵי זְמַנֵּךְ, וְתֹאמְרִי כִּי־אֱמֶת הֵם כָּל־כְּשָׁפָיו,
וְתֵזְלִי אַחֲרָיו לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ, וְתֶעֱרַב לָךְ תְּנוּמָה מִנְּשָׁפָיו —
דְּעִי כִּי־אֵין בְּיָדַיִךְ מְאוּמָה, אֲבָל עֵץ יָבְשׁוּ מָחָר עֲנָפָיו;
הֲיִי לִפְנֵי אֱלֹהַיִךְ וּמַלְכֵּךְ, אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו,
שְׁמוֹ יִגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ בְּפִי כֹל אֲשֶׁר נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ חַי בְּאַפָּיו!

2

יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעֲיוֹנָי, וְיָשִׂימוּ חֲסָדֶיךָ לְפָנָי,
הֱבִינוּנִי דְּבַר נֶפֶשׁ יְצַרְתָּהּ, קְשׁוּרָה בִי וְהִיא נִפְלָאת בְּעֵינָי,
וְלִבִּי רָאֲךָ וַיַּאֲמֶן בָּךְ, כְּאִלּוּ מָעֳמָד הָיָה בְּסִינָי;
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּחֶזְיוֹנַי, וְעָבַר כְּבוֹדְךָ בִּי וְיָרַד בַּעֲנָנָי,
הֱקִימוּנִי שְׂעִיפַּי מִיְּצוּעַי לְבָרֵךְ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, אֲדֹנָי!

3

יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי, וְכָל־עוֹד רוּחֲךָ בִּי תִּנְצְרֵנִי —
הֲיֵשׁ־לִי מַעֲמָד אִם־תֶּהְדְּפֵנִי, וְאִם לִי מַהֲלָךְ אִם־תַּעְצְרֵנִי?
וּמָה אֹמַר וּמַחְשָׁבִי בְּיָדְךָ, וּמָה אוּכַל עֲשׂה עַד־תַּעְזְרֵנִי?
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן — עֲנֵנִי, וְכַצִּנָּה רְצוֹנְךָ תַּעְטְרֵנִי,
הֲקִימֵנִי לְשַׁחֵר אֶת־דְּבִירְךָ, וְאֶת־שִׁמְךָ לְבָרֵךְ עוֹרְרֵנִי!

4

יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת, לְמָתַי תִּשְׁכְּבִי? דְּעִי כִּי־נְעוּרִים כַּנְּעֹרֶת נִנְעָרוּ!
הֲלָעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת? קוּמִי צְאִי, רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׂיבָה בְּמוּסָר שִׁחֲרוּ,
וְהִתְנַעֲרִי מִן־הַזְּמָן, כַּצִּפֳּרִים אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ;
דְּאִי כַדְּרוֹר לִמְצוֹא דְרוֹר מִמַּעֲלָךְ וּמִתּוֹלְדוֹת יָמִים כְּיַמִּים יִסְעָרוּ,
הֲיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַדֶּפֶת, בְּסוֹד נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוּב יְיָ נָהָרוּ!

5

כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר לְךָ יָשִׁירוּ, כִּי־זָהֳרֵיהֶם מִמְּךָ יַזְהִירוּ,
וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת, לֵיל וָיוֹם שֵׁם נֶאְדָּר יַאְדִּירוּ,
וּקְהַל קְדשִׁים קִבְּלוּ מֵהֶם, וְכָל־ שַׁחַר לְשַׁחֵר בֵּיתְךָ יָעִירוּ!

6

יְקָרָה שֶׁכְנָה גְוִיָּה, כְּאוֹר יִשְׁכֹּן בְּמַאְפֵּלְיָה,
הֲלֹא תַחְמֹד פְּרִידַת גֵּו וְלָשׁוּב אֶל־גְּאוֹן עֶדְיָהּ,
וְתֹאכַל, יוֹם פְּרִידָתָהּ, פְּרִי דָתָהּ — וְזֶה־פִּרְיָהּ:
דְּבַשׁ־עֵדֶן וְצוּף־נֹעַם, לְהַשְׂבִּיעַ בְּטוּב עֶדְיָהּ,
הֲלִיכוֹת יִצְרָהּ תִּרְאֶה, וְתִשְׁכַּח אֶת־יְמֵי עָנְיָהּ,
תְּהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ עִם־כֹּל נְשָׁמָה שֶׁתְּהַלֵּל יָהּ!

*

מְחֲרָךְ

1

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ עֹשֵׂנִי,
וִירַחֲקֵנִי כָּל־הוֹד וְהוּא יְקָרִיבֵנִי!

יִצְרִי וְרֹעִי, נַפְשִׁי וְגֵוִי קָנִיתָ,
בַּנְתָּ לְרֵעִי וּמַחְשְׁבוֹתַי רָאִיתָ,
אָרְחִי וְרִבְעִי וְכָל־דְּרָכַי זֵרִיתָ;
אִם תַּעְזְרֵנִי — מִי זֶה אֲשֶׁר יַכְשִׁילֵנִי?
אוֹ תַעְצְרֵנִי — מִי בִלְתְּךָ יַתִּירֵנִי?

הָמוּ קְרָבַי   לִהְיוֹת קְרֹבִים אֵלֶיךָ,
אוּלָם עֲצָבַי   יִרַחֲקוּם מֵעָלֶיךָ,
יַטּוּ נְתִיבַי   מֵעַל נְתִיב מַעְגָּלֶיךָ;
יָהּ, לַמְּדֵנִי   בַּאֲמִתְּךָ הַדְרִיכֵנִי,
וּלְאַט נְחֵנִי   בַּדִּין, וְאַל־תַּרְשִׁיעֵנִי!

וַאֲנִי בְּעֶדְנָה   לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מִתְרַפֶּה,
אַף כִּי־בְזִקְנָה —   מַה־זֶּה אֲיַחֵל וַאֲצַפֶּה?
אֵל נָא, רְפָא נָא,   כִּי עִמְּךָ אֵל הַמַּרְפֵּא;
יוֹם תְּתַשֵּׁנִי   זִקְנָה, וְכֹחִי יְנַשֵּׁנִי,
אַל־תִּטְּשֵׁנִי,   צוּרִי, וְאַל־תַּעַזְבֵנִי!

דַּכָּא וְאֻמְלָל   אֵשֵׁב, וְחָרֵד לִרְגָעַי,
עָרוֹם וְשׁוֹלָל   אֵלֵךְ בְּהַבְלֵי תַעְתּוּעַי,
וַאֲנִי מְחֹלָל   מֵרֹב חֲטָאַי וּפְשָׁעַי;
בֵּינְךָ וּבֵינִי   עָוֹן אֲשֶׁר יַבְדִּילֵנִי,
וַיַּחְשִׁכֵנִי   לִרְאוֹת בְּאוֹרֶךָ עֵינַי!

הַטֵּה לְבָבִי   לַעֲבֹד עֲבֹדַת מַלְכוּתְךָ,
וּמַחֲשָׁבִי   טַהֵר, לָדַעַת אֱלָהוּתְךָ,
וּבְעֵת כְּאֵבִי   אַל־נָא תְאַחֵר רְפוּאָתְךָ;
אֱלִי עֲנֵנִי,   אַל־תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנִי,
שְׁנִית קְנֵנִי   וֶאֱמֹר לְעַבְדְּךָ: הִנְנִי!

2

שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי
כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי!

יְקָרָה, מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה,
קוּמִי, כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה!
הָאֹרַח רַב, קְחִי־לָךְ אֲרֻחָה —
עֵת לַעֲשׂוֹת חֵפֶץ עֹשָׂיְכִי!

הִנֵּה אֲנִי תוֹשָׁב כְּכָל־אֲבוֹתַי,
וּכְצֵל עוֹבֵר יֶתֶר שְׁנוֹתָי —
אִם־לֹא עַכְשָׁו, אִמְרִי, מָתַי
תִּפְדִּי מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי?

וְאִם תִּהְיִי יִצְרֵךְ דֹּרֶשֶׁת
וּמִטֻּמְאָתֵךְ מִתְקַדֶּשֶׁת —
קִרְבִי, אַל־תִּירְאִי מִגֶּשֶׁת,
וְיַקְרִיבוּךְ אֵלָיו מַעֲשָׂיְכִי!

דֹּרֶכֶת עֹז, רְאִי עוֹלָמֵךְ,
וְאַל־יַבְטִיחוּךְ שִׁקְרֵי חֲלוֹמֵךְ;
קָצַר יוֹמֵךְ וְרָחַק מְקוֹמֵךְ —
דְּעִי מַה־תֹּאמְרִי לַאדֹנָיְכִי!

הֲלַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְיָ צָמִית
וּלְשָׁרֵת פָּנָיו עוֹלָמִית?
שׁוּבִי שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית,
אֶל־בֵּית אָבִיךְ כִּנְעוּרָיְכִי!

*

אוֹפָן

יָהּ, אָנָה אֶמְצָאֲךָ? מְקוֹמְךָ נַעֲלָה וְנֶעְלָם!
וְאָנָה לֹא אֶמְצָאֲךָ? כְּבוֹדְךָ מָלֵא עוֹלָם!

הַנִּמְצָא בַקְּרָבִים, אַפְסֵי־אֶרֶץ הֵקִים,
הַמִּשְׂגָּב לַקְּרֹבִים, הַמִּבְטָח לָרְחֹקִים,
אַתָּה יֹשֵׁב כְּרוּבִים, אַתָּה שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
תִּתְהַלֵּל בִּצְבָאֲךָ — וְאַתְּ עַל־רֹאשׁ מַהֲלָלָם,
גַּלְגַּל לֹא־יִשָּׂאֲךָ, אַף כִּי־חַדְרֵי אוּלָם!

וּבְהִנָּשְׂאֲךָ עֲלֵיהֶם עַל־כֵּס נִשָּׂא וָרָם,
אַתָּה קָרוֹב אֲלֵיהֶם מֵרוּחָם וּמִבְּשָׂרָם,
פִּיהֶם יָעִיד בָּהֶם, כִּי־אֵין בִּלְתְּךָ, יֹצְרָם;
מִי־זֶה לֹא יִרָאֲךָ — וְעֹל מַלְכוּתְךָ עֻלָּם,
אוֹ מִי לֹא יִקְרָאֲךָ — וְאַתָּה נוֹתֵן אָכְלָם!

דָּרַשְׁתִּי קִרְבָתְךָ, בְּכָל־לִבִּי קְרָאתִיךָ,
וּבְצֵאתִי לִקְרָאתְךָ — לִקְרָאתִי מְצָאתִיךָ,
וּבְפִלְאֵי גְבוּרָתְךָ בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ;
מִי יֹאמַר לֹא־רָאֲךָ? הֵן שָׁמַיִם וְחֵילָם
יַגִּידוּ מוֹרָאֲךָ בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם!

הַאֻמְנָם כִּי־יֵשֵׁב אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם?
וּמַה־יַּחְשֹׁב כָּל־חֹשֵׁב, אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם?
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָם וּכְבוֹדָם —
חַיּוֹת יוֹדוּ פִלְאֲךָ, הָעֹמְדוֹת בְּרוּם עוֹלָם,
עַל־רָאשֵׁיהֶם כִּסְאֲךָ — וְאַתָּה נֹשֵׂא כֻלָּם!

*

מְאֹרֹת

1

„יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אֵיךְ   בְּתוֹךְ אָהֳלֵי קֵדָר
שְׁנִיתֶם, וְלֹא תֹאַר   עֲלֵיכֶם וְלֹא הָדָר?׳
„הֲמוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁכְנוּ   לְפָנִים בְּתוֹכֵנוּ,
חֳרָבוֹת עֲזָבוּנוּ   וּפֶרֶץ בְּלִי נִגְדָּר,
וְהָלְכוּ כְּלֵי־קֹדֶשׁ   בְּגוֹלָה וְהָיוּ חֹל —
וְאֵיךְ תִּשְׁאֲלוּ הָדָר   לְשׁוֹשָׁן בְּתוֹךְ דַּרְדַּר?"
„דְּחוּיֵי שְׁכֵנֵיהֶם —   דְּרוּשֵׁי אֲדֹנֵיהֶם,
לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקָּרֵא   וְאִישׁ לֹא־יְהִי נֶעְדָּר,
הֲדָרָם כְּבָרִאשֹׁנָה   יְשׁוֹבֵב בְּאַחֲרֹנָה,
וְיָאִיר כְּאוֹר שִׁבְעָה   מְאוֹרָם אֲשֶׁר קָדַר!׳

2

יוֹם אוֹר בָּהִיר אוֹ עֵת זָמִיר   יַד עָמֵל לֹא יָנִיחַ,
לֹא יָרֵחַ יָקָר מַזְהִיר   יָגוֹן מִלֵּב מַקְשִׁיחַ,
דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר   אֶת־שָׂשׂ בִּלְתִּי יַטְרִיחַ —
אַךְ קִרְבָתְךָ אֵלִי אוֹקִיר,   הִיא שִׂמְחַת לֵב, לֹא יוֹם קָצִיר,
וּרְחֵקֶיךָ יַדִּיחַ   סִלּוֹן מַמְאִיר!

הוֹבִישׁ מַבָּט יוֹשְׁבִים כַּאבִּיר   מִבְצָר דֶּלֶת וּבְרִיחַ,
מָה־הוֹעִיל הוֹן וּזְהַב אוֹפִיר   וּסְחַר־כּוּשׁ כִּי יַצְלִיחַ?
לֹא הֶעְדִּיף מַרְבֶּה עַל־מַסְפִּיר —   וּבְיוֹם מָחָר יוֹכִיחַ:
אָז יָשׁוּב יִרְאֶה, אָז יַכִּיר   בֵּין מַחֲזִיק בְּךָ לַאֲשֶׁר יָזִיר
וּדְרָכֶיךָ מַנִּיחַ,   מֵבִישׁ מַחְפִּיר!

וַאֲשֶׁר חָשַׁב כִּי שֵׁם יַשְׁאִיר,   אַחֲרָיו פֶּרַח יַפְרִיחַ,
יִתְבּוֹנֵן: אַיֵּה מִבְצַר עִיר,   אַיֵּה אֶרֶז יַצְמִיחַ?
אֵי מֵטַב נַגֵּן מַרְבֶּה שִׁיר,   אֵי בַשַּׁעַר מוֹכִיחַ?
אֵין יוֹדֵעַ בָּם, אֵין מַזְכִּיר   בִּשְׁמָם, כִּי־נִשְׁכְּחוּ מֵעִיר,
אֵין שִׂיג לָהֶם, אֵין שִׂיחַ —   יָבֵשׁ חָצִיר!

דַּלּוּ עֵינַי אֶל־אֵל אַדִּיר, מֵרוֹם חֶבְיוֹן מַשְׂגִּיחַ,
וּבְחֶמְלָתוֹ אֶבְטַח כִּכְפִיר, כִּי־יֹדְעָיו לֹא־יַזְנִיחַ,
שָׁרְשֵׁיהֶם לָנֶצַח יוֹתִיר, בִּלְתִּי נִדָּח יַדִּיחַ,
וּבְאוֹר חַיִּים לָהֶם יָאִיר, חַסְדּוֹ עַל־רָאשֵׁיהֶם שַׁפְרִיר,
וּכְאָב אֶת־בֵּן יוֹכִיחַ, אַהֲבָה יָעִיר!

הוֹלֵךְ וָאוֹר נֶשֶׁף אַפִּיר, אֶל־קֵץ יִשְׁעוֹ יָפִּיחַ,
תִּכּוֹנֵן עִיר מִקְדָּשׁ וּדְבִיר, כִּדְבַר חוֹזֶה מַבְטִיחַ,
יָשׁוּב אֶל־כַּנּוֹ שַׂר וּגְבִיר, וּבְיִרְאַת אֵל יָרִיחַ,
יוֹרֵשׁ עֶצֶר בִּשְׁמוֹ יַכְתִּיר, וּלְוִיִּם יָשִׁיב אֶל־הַשִּׁיר,
וּפְנֵי כֹהֵן מָשִׁיחַ כַּיּוֹם יָאִיר!

*

אֲהָבוֹת

1

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ, גַּם יָקְרוּ־לִי מַהֲלָכֶיךָ,
אֵין־בָּם לְאִישׁ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, כִּי־אֵין פְּתַלְתֹּל בָּם וְלֹא עִקֵּשׁ,
הִתְהַלַּכְתִּי אָרְחוֹתֶיךָ, כִּי־נִמְשַׁכְתִּי בַּעֲבֹתֶיךָ.

הִנֵּה בָךְ שִׂבְרִי וּמַאֲוַיַּי, אַתְּ צוּר־לְבָבִי, אַתְּ מְקוֹר חַיַּי,
עֵינַי הַדֶּרֶךְ נִכְסְפָה לִרְאוֹת, אַךְ זֹאת לְכָמֹנִי בְּלִי יֵאוּת;
עֵת נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹתֵךְ — הִסְתּוֹפַפְתִּי אֶל־בֵּיתֵךְ.

וָאֶסְבְּלָה סֵבֶל עֲוֹן עַמִּי, וְאַט אֱלֵי עַל סֻבֳּלוֹ שִׁכְמִי,
לֹא־אֶפְרְשָׂה כַּפַּי פְּנֵי אֵל זָר, כִּי־לֹא בְזוּלָתֵךְ אֲנִי נֶעְזָר;
אִם נֶעֱבַדְתִּי עַל־דָּתֵךְ — לֹא־עָבַדְתִּי זוּלָתֵךְ.

דּוֹדִי, אֲשֶׁר יָדִי בָּךְ תָרוּם, דַּלּוּ־לָךְ עֵינַי אֱלֵי מָרוֹם,
עֻזִּי וּמָעֻזִּי בָּךְ סֶלָה, הֵן־תְּקַטְּלֵנִי לָךְ אֲיַחֵלָה;
הֵן קִבַּלְתִּי עֻבְרָתֵךְ — כֵּן יִחַלְתִּי חֶמְלָתֵךְ!

הִתְאַמְּצָה נַפְשִׁי בַּעֲבֹדָתֶךָ, וַתֶּחֱזַק בִּכְנַף יְדִידוּתֶךָ,
כֹּל עָבְרוּ עָלַי חֲרוֹנֶיךָ — לֹא־שָׁכְחָה נַפְשִׁי רְצוֹנֶךָ,
הִתְחַזַּקְתִּי בִּבְרִיתֶךָ, מָה־אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ!

2

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה, יָמִים עַל־מָצוֹר נִצְּבָה?

יוֹנָה, מַה־לָּךְ תִּתְנוֹדְדִי,
כְּצִפּוֹר עַל־גָּג תִּתְבּוֹדְדִי,
לֵאמֹר: מָתַי בָּא מוֹעֲדִי?
בִּטְחִי לָךְ מֵאֲשֶׁר תִּפְחֲדִי —
הֵן תּוֹחַלְתֵּךְ לֹא־נִכְזְבָה, הוֹחִילִי הִנֵּה קָרְבָה!

„הַיּוֹם כַּמֶּה אוֹחִיל צֳרִי
לָחֳלִי, חֳלֵיִתִי מֵחֳרִי
אַפֵּךְ, וַיֶּחְשַׁךְ תָּאֳרִי
אָכַל מִמַּעֲלָלַי פְּרִי,
וּבְתַנּוּר לְהָטִים אֶשְׁכְּבָה מִיּוֹם שִׁמְחָתִי עָרְבָה!

וַיֹּאמְרוּ אוֹיְבַי: נוֹאָשָׁה
זֹאת מִישׁוּעָה, כִּי בוֹשֵׁשָׁה;
חַי גֹּאֲלָהּ — אֵיךְ לֹא־חֻפְּשָׁה,
לָנוּ לִצְמִיתֻת נִטְּשָׁה?
אָכֵן לַשֶּׁקֶר כֻּתְּבָה חָזוֹן, וּנְבוּאָה נִכְתְּבָה?“

‚דַּי־לָךְ, רַעְיָתִי, הִנְנִי
מֵשִׁיב כָּבוֹד אֶל־מַחֲנִי,
אַכְרִית זָר מִנַּחֲלַת בָּנַי,
וּשְׁמִי אוֹדִיעַ, כִּי־אֲנִי
לִגְאוֹל נַחֲלָתִי אֶקְרְבָה, לִרְפֹּא לִמְשֻׁבָה שׁוֹבֵבָה!

הֲמֶה לִבִּי עֵת אֶזְכְּרָה
אַהֲבָה מִקֶּדֶם נוֹצְרָה,
לָשׁוֹן לֹא־תוּכַל סַפְּרָה,
כִּיקוֹד גֶּחָלִים בֹּעֲרָה,
רוּחַ קִנְאָה בִּי נִשְׁבָּה, עַזָּה כַּמָּוֶת אַהֲבָה!

*

גְאֻלָּה

יְרוּשָׁלַםִ, לְמוֹגַיִךְ הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרוֹרָיִךְ,
בָּאָה עֵת תַּעֲנוּגַיִךְ וְשָׁב הַצְּבִי אֶל־חֲדָרָיִךְ,
שִׁמְעִי מֵהֲמוֹן חוֹגְגַיִךְ שָׁלוֹם מִכָּל־עֲבָרָיִךְ:
חָגִּי יְהוּדָה חַגַּיִךְ, שַׁלְּמִי נְדָרָיִךְ!

הַבְטִיחִי לֵב נִבְהָלִים וְאַמְּצִי בִּרְכֵּי נִכְשָׁלִים,
כִּי־עוֹד אַרְבָּעָה דְגָלִים, יְבֹאוּךְ בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים —
הַיְּהוּדִים הָאֲמֵלָלִים, אֲשֶׁר מֵאַהֲבָתֵךְ חוֹלִים,
מִתְאַבְּלַיִךְ וְנוּגַיִךְ, הַחֹנְנִים אֶת־עֲפָרָיִךְ!

וְאָמְרוּ מַכְבִּידֵי עֻלִּי, כִּי סָר מֵעָלַי צִלִּי,
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָזָק, וְהוּא לַעֲשׂוֹת יַפְלִיא
כְּקֶדֶם, יוֹם הֵרִים דִּגְלִי לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי:
כֵּן יְאֶסֹף נִפְלָגַיִךְ, יְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ!

דַּל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לָמָּה תַּחַת יַד לֹחֵץ וְדֹחֵק,
נָע וָנָד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה, וּבַת־אֱדוֹם שֹׁכֶבֶת בְּחֵיק?
הוּא יִבְכֶּה — וּבֶן־הָאָמָה הַמִּצְרִית נֶגְדּוֹ מְצַחֵק:
כָּל־זֶה לִצְרֹף סִיגָיִךְ, וְלַהֲשִׁיבֵךְ אֶל־נְעוּרָיִךְ!

הִנֵּה הֶעָוֹן נִרְצָה וַאדֹנָי בְּעַמּוֹ רוֹצֶה,
וּלְנֶפֶשׁ קְצֵרָה וְקָצָה צֳרִי וּתְעָלָה יִמָּצֵא,
וְרוּחַ מִמָּרוֹם יָצָא אֶל־כָּל־עַמֵּךְ מִקָּצֶה,
לְפַחֵת בַּהֲרוּגַיִךְ, וּלְשַׁלֵּחַ אֲסִירָיִךְ!

*

סִלּוּק

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ? וְאֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ!
בַּמֶּה אֲדַמֶּךָ? וְכָל־דְּמוּת טֶבַע חֹתָמֶךָ,
גָּבַהְתָּ מִכָּל־מֶרְכָּבָה, וְנָאִיתָ מִכָּל־מַחֲשָׁבָה!
דְּבַר־מִי יְכַלְכְּלֶךָ, וּלְשׁוֹן־מִי תְּכִילֶךָ?
הֲיֵשׁ לֵבָב יְגוּרֶךָ, וְיֵשׁ עַיִן תְּשׁוּרֶךָ?
וְאֶת־מִי נוֹעַצְתָּ וַיְבִינֶךָ — וְלֹא־נוֹצַר אֵל לְפָנֶיךָ!
זֶה עוֹלָמְךָ יְעִידֶךָ, כִּי־אֵין בִּלְעָדֶיךָ:
חָכְמָתְךָ בַּכֹּל מְבֹאֶרֶת, וְאוֹת חֹתָמְךָ נִכֶּרֶת.
טֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וְעַמּוּדֵי שַׁחַק עָמָדוּ,
יָשַׁבְתָּ מוֹשַׁב אֱלֹהִים — וְאֵין עֲמָקִים וְאֵין גְּבֹהִים;
כִּלְכַּלְתָּ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכַלְכְּלֶךָ, וּמָלֵאתָ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכִילֶךָ!
לְבָבוֹת עָמְדוּ מִלִּדְרשׁ, וּלְשֹׁנוֹת נִלְאוּ מִלְּפְרשׁ,
מַחְשְׁבוֹת חֲכָמִים יִתְמָהוּ, וְרַעְיוֹנֵי מְהִירִים יִתְמַהְמָהוּ;
נוֹרָא תְהִלּוֹת נִקְרֵאתָ, וְעַל־כָּל־תְּהִלָּה נַעֲלֵיתָ,
שַׂגִּיא־כֹחַ אֵיךְ נִפְלֵאתָ, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מָלֵאתָ,
עָמֹק עָמֹק — מִי יִמְצָאֶנּוּ, וְרָחוֹק רָחוֹק — מִי יִרְאֶנּוּ!
פְּעָלֶיךָ הֵם הַדְּרוּשִׁים, אַף־אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדשִׁים,
צִדְקָתְךָ הִיא הַנִּשְׁמַעַת, וְתוֹרָתְךָ הִיא הַנּוֹדַעַת,
קִרְבָתְךָ קְרוֹבָה לַשָּׁבִים, וּרְחוֹקָה מְאֹד מִן־הַשּׁוֹבָבִים;
רָאוּךָ הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת — וְלֹא־נִצְרְכוּ לַמְּאוֹרוֹת,
שְׁמָעוּךָ בְּאָזְנֵי רַעְיוֹנֵיהֶם — כִּי תֶחֱרַשְׁנָה אָזְנֵיהֶם,
תָּמִיד קְדֻשָּׁתְךָ קָרְאוּת: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

„יְיָ צְבָאוֹת" שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, „יְיָ אֶחָד" שֵׁם אֱלָהוּתֶךָ,
הֲמוֹן מַלְכוּתְךָ לֹא־יְסֻפַּר וְלֹא־יְדֻבָּר, וְאֶל־אֱלָהוּתְךָ שֵׁנִי לֹא־יְחֻבָּר,
וְכַמָּה פָנִים לְפָנִים הַנּוֹרָאִים, וְכַמָּה אֲחֹרִים לַאֲחֹרִים הַנִּרְאִים,
דִּגְלֵי מֶרְכָּבָה הֲקֵמוֹתָ לְעֵד וּלְאוֹת, כִּי הַדָּבָר מֵאֵת יְיָ צְבָאוֹת;
הַכֹּל עֲבָדֶיךָ מְשָׁרְתֵי פָנֶיךָ, גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ,
הֵם הַנֶּעֱלָמִים מֵעֵינֵי בְרוּאֶיךָ, הֵם הַנִּרְאִים לְעֵינֵי נְבִיאֶיךָ,

לָהֶם יִקָּרְאוּ „רְחוֹקִים קְרוֹבִים״, וּבְאֵין הֲלִיכָה רָצִים וָשָׁבִים,
וַהֲלִיכוֹתָם הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ, יְיָ בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ,
יְדַבְּרוּ — וְאָכֵן בִּרְשְׁיוֹנֶךָ, וְיַעֲשׂוּ — וְאוּלָם בִּרְצוֹנֶךָ,
בְּזֹאת יֹאמְרוּ שֹׁמְעֵי מִלֵּיהֶם, כִּי פִיךָ הַמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם!

רֹאשׁ הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה וְחֵילֵיהֶם, וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם נֹשְׂאֵי כְלֵיהֶם,
שָׁכַן אוֹר עוֹלָם עֲלֵיהֶם, וַיְהִי שָׁלוֹם בְּאָהֳלֵיהֶם,
מַעְיַן חָכְמָה מֵאִתָּם יוֹצֵא, וּמְקוֹר חַיִּים עִמָּם יִמָּצֵא,
וְאֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין־צַלְמָוֶת, וְאֵין־חֶסְרוֹן וְאֵין־מָוֶת;
אַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְעָרֵב, לְהַקְדִּישׁ בִּקְדֻשָּׁתָם בֹּקֶר וָעֶרֶב,
לִקְרֹא כְּדָוִד לִקְרַאת מַעַרְכָיו: בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשֵּׁנִית: צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְחַיּוֹת מֶרְכָּבָה גַּבּוֹת מְלֵאֹת עֵינָיִם,
מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים, רָצִים וְשָׁבִים — עֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם נִצָּבִים,
וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לִשְׁכִינָתְךָ מְגַמָּתָם,
דִּגְלֵי רִבְבוֹת חֲיָלִים חֲיָלִים, כֻּלָּם תַּחְכְּמֹנִים וְרַבֵּי־פְעָלִים;
הָעֹלִים אַחֲרֵיהֶם: שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, אִישׁ אֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ;
לָהֶם יִתְחַבְּרוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר, הַנִּתְּנִים לְמֶמְשָׁלוֹת רַבּוֹת וּלְמָאוֹר;
אֲלֵיהֶם יִלָּווּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם,
דֹּרְשִׁים לַעֲבֹד עֲבֹדַת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אִישׁ־אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ,
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, וְאֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ;
נֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, וּמְקַבְּלִים רְשׁוּת זֶה מִזֶּה,
יַחַד יָרֹנּוּ יִשְׂאוּ קוֹלָם, בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם;
וְלָהֶם קָרָא מְשׁוֹרֵר בְּמִקְרָאָיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־צְבָאָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשְּׁלִישִׁית וַחֲיָלֶיהָ: הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ,
מִפְרְשֵׂי־רוּחַ וְאֵשׁ וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם, וְהַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם,
תּוֹצְאוֹת אֵשׁ וּבָרָד וְשֶׁלֶג מֵאוֹצָרוֹ, וְרוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ,
וּפַלְגֵי־מַיִם בְּאִמְרָתוֹ הִתְפַּלָּגוּ, וְעַנְפֵי לְבָנוֹן בְּחָכְמָתוֹ הִשְׂתָּרָגוּ,
דֶּשֶׁא לְזֶרַע וְעֵץ לְנֶטַע, וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה לַבְּהֵמָה לְשֹׂבַע,

הִשְׁרִיץ דְּגֵי יַמִּים וְתַנִּינֵיהֶם, וּתְמוּנוֹת צִפֳּרֵי כָנָף לְמִינֵיהֶם,
עָרַךְ הַשֻּׁלְחָן וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ — בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אָרֶץ,
לָתֵת הַכֹּל בְּיַד אָדָם פְּקִידֶךָ, תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ,
עֵקֶב תּוֹצִיא מֵחֲלָצָיו מְלָכִים, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וּמַחֲנֵה מַלְאָכִים,
וּלְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּרָאתָם, וּלְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתְךָ קְרָאתָם,
נִקְדַּשְׁתָּ בְתוֹכָם וְנִכְבַּדְתָּ, וּמִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עֹז יִסַּדְתָּ,
יִתְגַּדֵּל עַל־כֹּל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, בְּפִי עֹשֵׂי מְלַאכְתְּךָ וּשְׁלוּחֵי מַלְאֲכוּתֶךָ,
וּבְכֵן זַמֵּר נְעִים זְמִרוֹת לְעֹשָׂיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו!

בָּרְכוּ יְיָ בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
יְשֻׁרוּן אֲשֶׁר יָקָר מִזּוּלֵל הוֹצִיאוֹ, וַיַּמְשֵׁהוּ מִיָּם בְּיַד מֹשֶׁה נְבִיאוֹ,
וַיּוֹרֶד כְּבוֹדוֹ לְמִקְדַּשׁ הֲדוֹמוֹ, וַיַּעַל נְבִיאוֹ לְעַנְנֵי מְרוֹמוֹ,
מֶשֶׁךְ נְבוּאָה מָשַׁךְ לְיֹדְעָיו, וְרוּחַ נְדִיבָה שָׁפַךְ עַל־שֹׁמְעָיו,
הִדְרִיכָם בְּסֵדֶר עֲבֹדָתוֹ הַנְּכוֹנָה, לְדַמּוֹתָם לַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה;
כְּמוֹהֶם כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַקְדִּישִׁים, וְתוֹדוֹת קְדֻשָּׁה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים,
פָּנָיו מְכַפְּרִים וּמִתְכַּפְּרִים, וּתְהִלּוֹת יְיָ מְסַפְּרִים,
וּמִתְעַטְּפִים כִּשְׂרָפִים וְאֶרְאֶלִּים, וְנִמְשָׁלִים לְתַרְשִׁישִׁים וְחַשְׁמַלִּים,
רָצִים וְאָצִים וּמִתְקַבְּצִים, וְלָלֶכֶת עִמְּךָ מִתְאַמְּצִים,
יִרְאָה לֹבְשִׁים וּמִתְבּשְׁשִׁים, מִתְאַשְּׁשִׁים לְעָבְדְּךָ וּמִתְקַשְּׁשִׁים,
מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּקְדֻשָּׁה מְשַׁלְּשִׁים, לְאֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים . . .

*

סְלִיחוֹת

1

יוֹנָה פוֹתָה, יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר,
תִּרְאִי הַבָּר וְתִנְשִׁי הַמִּכְבָּר,
חֶלְדֵּךְ עָבַר וְהַפַּח לֹא־נִשְׁבָּר —
וּמַה־תָּשִׁיבִי אֶת־שֹׁלְחֵךְ דָּבָר?

הֲתַקְשִׁי עוֹד רוּחֵךְ, עֲדֵי אָבַד נִצְחֵךְ
וְתַם לָרִיק כֹּחֵךְ? תְּנִי לֵב אֶל־אָרְחֵךְ
וְשִׂימִי עֵינֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הַמְעַט מִמֵּךְ, מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל,
בְּתַעֲנוּגֵי זְמָן כִּשְׁנֵי יוֹבֵל?
בַּחֹשֶׁךְ בָּאת וְתֵלְכִי בַהֶבֶל —
הִנָּזְרִי, כִּי־קָרְבוּ יְמֵי אֵבֶל,
גְּמִי מִתַּעְתְּעִים וְהַבְלֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
וְקִרְעִי לִרְגָעִים לְבָבֵךְ לִקְרָעִים
וְקִרְאִי לַבֶּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

וְאִם־לֹא עַתָּה תִתְנַצְּלִי עֶדְיֵךְ,
מָתַי תּוּכְלִי לְשַׁלֵּם אֶת־נִשְׁיֵךְ
מִדְּמֵי מִרְיֵךְ וּמְחוֹבוֹת קָשְׁיֵךְ?
עֲוֹנֵךְ תָּלַיִךְ — וְתַעֲנִיתֵךְ צָרַיִךְ,
בְּוִדּוּיֵךְ דַּיֵּךְ, בְּהַשְׁמִיעֵךְ בִּכְיֵךְ,
וְרָאָה אֶת־עָנְיֵךְ מְמִיתֵךְ וּמְחַיֵּךְ
וְנָשָׂא עֲוֹנֵכִי —
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת, אֲשֶׁר רֹאשֵׁךְ עָבְרוּ,
גָּאָה לְבָבֵךְ — וְהֵם גָּאוּ וְגָבְרוּ,
וְאִם יִשָּׁבֵר לְבָבֵךְ — יִשָּׁבְרוּ;
הִכּוֹנִי, כִּי לְמִלְחַמְתֵּךְ חָבְרוּ,
הֲדִיחִים מִקִּרְבֵּךְ וְטַהֲרִי אֶת־חֻבֵּךְ,
וְהַקְרִיבִי לִבֵּךְ וְהַקְטִירִי חֶלְבֵּךְ
וְדִמְעָתֵךְ נַסֵּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הִנָּךְ יָפָה, לְחַמָּה נִמְשֶׁלֶת,
לוּלֵי הֱיוֹתֵךְ בְּדָמִים מִתְגּוֹלֶלֶת;
לֹא מְטֹהָרָה אֲבָל מִתְגָּאֶלֶת —
וְאֵיךְ נִגְאֶלֶת נְשָׁמָה נִגְעֶלֶת?
הַרְבִּי־לָךְ בֹּרִית, וּבַקְּשִׁי הָאַחֲרִית,
וְתָבוֹאִי בִּבְרִית, וּמִגְדֵי־שָׁוְא אָרִית
זָרֵי מִתּוֹכֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

2

יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם וַעֲזֹב הִתְלַהְלְהֶךָ,
הַרְחֵק דַּרְכֵי אָדָם וְשׁוּר דַּרְכֵי גְבֹהֶיךָ,
וְרוּץ לַעֲבֹד צוּר קֶדֶם, כְּרוּץ כּוֹכְבֵי נְגֹהֶיךָ,
דַּי־לָךְ, מַה־לְּךָ נִרְדָּם? קוּם, קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ!

הָקֵץ לִרְאוֹת שָׁמָיו וְאֶת־מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתָיו,
וְהַבֵּט אָהֳלֵי מְרוֹמָיו תְּלוּיִם בִּזְרוֹעוֹתָיו,
וְכוֹכָבִים חוֹתָמָיו, פִּתּוּחֵי טַבְּעוֹתָיו,
וּפְחַד מִפְּנֵי אֵימָיו, וְיַחֵל אֶת־יְשׁוּעוֹתָיו,
פֶּן־זְמָן יַגְבִּיהֶךָ — וְרָם לְבָבְךָ בְּגָבְהֶךָ!

וְצֵא בַּחֲצוֹת הַלֵּילוֹת בְּעִקְּבֵי אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת,
אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹנָם תְּהִלּוֹת וְאֵין תּוֹכָם תּוֹךְ וּמִרְמוֹת,
לֵילוֹתֵיהֶם תְּפִלּוֹת וִימוֹתֵיהֶם צוֹמוֹת,
לָאֵל בִּלְבָּם מְסִלּוֹת וְלָהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת,
דַּרְכָּם סֻלָּם לַעֲלוֹת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

דְּמָעוֹת תַּזִּיל עֵינְךָ וְתִתְחָרֵט עַל־פְּשָׁעִים,
וְהִתְחַנֵּן לְמוּל קוֹנְךָ וְאַל־תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים,
וְהַשְׁפֵּל מְאֹד אֶת־גְּאוֹנְךָ וְקַח הַטּוֹב כִּי נָעִים,
כַּבֵּד אֵל מֵהוֹנְךָ לְעֵת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים
וְיִשְׂאוּ קוֹל הֲמוֹנְךָ: הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ!

דַּלִּים עָפָר יְסוֹדָם: הַחָכְמָה מֵאָיִן?
וּמוֹתַר הָאָדָם   מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן —
רַק לִרְאוֹת צוּר כְּבוֹדָם   רְאוּת־לֵב לֹא רְאוּת־עָיִן,
וּמוֹצָא מַעְיְנֵי סוֹדָם   הַטּוֹבִים מִיָּיִן,
כִּי־כֵן, בָּשָׂר וָדָם,   תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ!

יָהּ, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה,   אֲשֶׁר כָּל־חֶפְצוֹ פָּעַל,
הַמֵּמִית וּמְחַיֶּה,   מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל,
עֲמֹד לְמִשְׁפָּטוֹ וֶחְיֵה,   וַעֲזֹב מֶרֶד וָמַעַל
לֵאמֹר: מָתַי וְאַיֵּה   וּמַה־לְּמַטָּה וּמַה־לְּמָעַל —
וְאוּלָם תָּמִים תִּהְיֶה   עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

*

בַּקָּשָׁה

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי,   וְאִם־לֹא אַעֲלֶנָּה עַל־שְׂפָתִי:
רְצוֹנְךָ אֶשְׁאֲלָה רֶגַע — וְאֶגְוָע,   וּמִי־יִתֵּן וְתָבוֹא שֶׁאֱלָתִי,
וְאַפְקִיד אֶת־שְׁאָר רוּחִי בְּיָדְךָ,   וְיָשַׁנְתִּי וְעָרְבָה לִי שְׁנָתִי!
בְּרָחְקִי מִמְּךָ — מוֹתִי בְחַיָּי,   וְאִם־אֶדְבַּק בְּךָ — חַיַּי בְּמוֹתִי —
אֲבָל לֹא־אֵדְעָה בַּמָּה אֲקַדֵּם,   וּמַה־תִּהְיֶה עֲבֹדָתִי וְדָתִי.
דְּרָכֶיךָ אֲדֹנָי לַמְּדֵנִי,   וְשׁוּב מִמַּאֲסַר סִכְלוּת שְׁבוּתִי,
וְהוֹרֵנִי בְּעוֹד יֶשׁ־בִּי יְכֹלֶת   לְהִתְעַנּוֹת, וְאַל־תִּבְזֶה עֱנוּתִי,
בְּטֶרֶם יוֹם אֱהִי עָלַי לְמַשָּׂא,   וְיוֹם יִכְבַּד קְצָתִי עַל־קְצָתִי,
וְאִכָּנַע בְּעַל־כָּרְחִי, וְיֹאכַל   עֲצָמַי עָשׁ וְנִלְאוּ מִשְׂאֵתִי,
וְאֶסַּע אֶל־מְקוֹם נָסְעוּ אֲבוֹתַי,   וּבִמְקוֹם תַּחֲנֹתָם תַּחֲנֹתִי. —
כְּגֵר תּוֹשָׁב אֲנִי עַל־גַּב אֲדָמָה,   וְאוּלָם כִּי בְּבִטְנָהּ נַחֲלָתִי;
נְעוּרַי עַד־הֲלֹם עָשׂוּ לְנַפְשָׁם,   וּמָתַי גַּם־אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְבֵיתִי,
וְהָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן בְּלִבִּי   מְנָעַנִי לְבַקֵּשׁ אַחֲרִיתִי?!
וְאֵיכָה אֶעֱבֹד יִצְרִי בְּעוֹדִי   אֲסִיר יִצְרִי וְעֶבֶד תַּאֲוָתִי?
וְאֵיכָה מַעֲלָה רָמָה אֲבַקֵּשׁ,   וּמָחָר תִּהְיֶה רִמָּה אֲחוֹתִי?
וְאֵיךְ יִיטַב בְּיוֹם טוֹבָה לְבָבִי,   וְלֹא אֵדַע הֲיִיטַב מָחֳרָתִי,

וְהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת עֲרֵבִים לְכַלּוֹת אֶת־שְׁאֵרִי עַד־כְּלוֹתִי,
וְלָרוּחַ יְזָרוּן מַחֲצִיתִי, וְלֶעָפָר יְשִׁיבוּן מַחֲצִיתִי?!
וּמָה אֹמַר וְיִצְרִי יִרְדְּפֵנִי כְּאוֹיֵב מִנְּעוּרַי עַד־בְּלוֹתִי?
וּמַה־לִּי בַּזְּמָן אִם לֹא רְצוֹנְךָ, וְאִם אֵינְךָ מְנָתִי מַה־מְּנָתִי? —
אֲנִי מִמַּעֲשִׂים שׁוֹלָל וְעָרוֹם, וְצִדְקָתְךָ לְבַדָּהּ הִיא כְסוּתִי —
וְעוֹד מָה אַאֲרִיךְ לָשׁוֹן וְאֶשְׁאַל? אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי!

*

תַּחֲנוּן

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי וּמִשְׁאָלוֹ,
הֲגוֹת דִּבְרֵי תַחֲנוּנַי בְּזִמְרַת אֵל וּמַהֲלָלוֹ,
וְלֹא אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינַי חֲצוֹת לַיְלָה בִּגְלָלוֹ,
לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־אֲדֹנָי וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ!

הֱקִיצֹתִי וָאֶחְשֹׁב: מִי הוּא אֲשֶׁר הֱקִיצָנִי?
וְהִנֵּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָיו הֶאִיצָנִי,
וְנָתַן בְּאָזְנַי קֶשֶׁב, וְחִזְּקַנִי וְאִמְּצָנִי,
וְכָל־עוֹד רוּחִי הָשֵׁב אֲבָרֵךְ אֲשֶׁר יְעָצָנִי,
צוּר, אֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה לוֹ וְהַגְּוִיָּה מִפְּעָלוֹ!

וְאֶתְפַּלֵּל לְפָנָיו — וּבִתְפִלָּה אֶתְעַנַּג,
וּבָקְעוּ דְּמָעַי עֲנָנָיו — וּמָתְקוּ מִצּוּף וּפַנַּג,
וְגָבַהּ לִבִּי בְעֵינָיו, בְּעֵת נָמַס כַּדּוֹנַג,
כְּעֶבֶד לִפְנֵי אֲדֹנָיו מִפַּחֲדוֹ יִתְמוֹגַג,
וְכִי יִזְכֹּר מַחְמַלוֹ יִנְשֶׁה אֶת־כָּל־עֲמָלוֹ!

דּוֹם לַיִל וְהִכָּבֵד וְאַחַר שַׁחַר מְבוֹא,
עַד־יִתְרַצֶּה עֶבֶד בְּתַחֲנוּנָיו אֶל־רַבּוֹ,
וְיִשְׁפֹּךְ דַּם לֵב וְכָבֵד, וְיַגִּיד נִגְעֵי לִבּוֹ,
וְיִתְיַחֵד הָעֹבֵד עִם־הַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ,
וְיָשִׁיר וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ לְשֵׁם דִּגְלוֹ וּמִגְדָּלוֹ!

הִנֵּה עֶבֶד עֲבָדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מְלָכִים
עֹמֵד, וְיָדָיו כְּבֵדִים וּדְמָעָיו נֶהֱלָכִים —
לְךָ יְצָרָיו נֶעֱבָּדִים בְּעוֹד חַיָּיו נִמְשָׁכִים,
וְכָל־אֵבָרָיו מוֹדִים וּמִתְוַדִּים וּמְבָרְכִים,
סְלַח לְרֹעַ מַעֲלָלוֹ, אֲשֶׁר כַּחוֹל מִשְׁקָלוֹ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ, חָנוּ אֲהָבַי בַּאֲשֶׁר חָנִיתָ —
תּוֹכְחוֹת מְרִיבַי עָרְבוּ־לִי עַל־שִׁמְךָ, עֲזָבֵם — יְעַנּוּ אֶת־אֲשֶׁר עִנִּיתָ!
לָמְדוּ חֲרוֹנְךָ אֹיְבַי — וָאֹהֲבֵם, כִּי רָדְפוּ חָלָל אֲשֶׁר הִכִּיתָ;
מִיּוֹם בְּזִיתַנִי בְּזִיתִנִי אֲנִי — כִּי לֹא אֲכַבֵּד אֶת־אֲשֶׁר בָּזִיתָ;
עַד יַעֲבָר־זַעַם וְתִשְׁלַח עוֹד פְּדוּת אֶל־נַחֲלָתְךָ זֹאת אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

2

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ כַּאֲשֶׁר עָבַר חֲרוֹנְךָ —
הַלְעוֹלָמִים עֲוֹנִי יַעֲמֹד בֵּינִי וּבֵינְךָ?
וַעֲדֵי מָתַי אֲבַקֵּשׁ אִתְּךָ עִמִּי — וְאֵינְךָ?
דָּר בְּכַנְפֵי הַכְּרֻבִים, הַפְּרֻשִׂים עַל־אֲרוֹנְךָ,
הֶעֱבַדְתַּנִי לְזָרִים — וַאֲנִי כַנַּת יְמִינְךָ!
גֹּאֲלִי, לִגְאוֹל הֲמוֹנַי רֹם וְהַשְׁקֵף מִמְּעוֹנְךָ!

3

יְדִידִי, הֲשָׁכַחְתָּ חֲנוֹתְךָ בְּבֵין שָׁדַי?
וְלָמָּה מְכַרְתַּנִי צְמִיתֻת לְמַעֲבָדַי?
הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה רְדַפְתִּיךָ,
וְשֵׂעִיר וְהַר־פָּארָן וְסִינַי וְסִין עֵדַי,
וְהָיוּ לְךָ דוֹדַי וְהָיָה רְצוֹנְךָ בִּי —
וְאֵיךְ תַּחֲלֹק עַתָּה כְּבוֹדִי לְבִלְעָדַי?

דְּחוּיָה אֱלֵי שֵׂעִיר, הֲדוּפָה עֲדֵי קֵדָר,
בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן, מְעֻנָּה בְּעֹל מָדָי —
הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גֹּאֵל וּבִלְתִּי אֲסִיר תִּקְוָה?
תְּנָה־עֻזְּךָ לִי, כִּי לְךָ אֶתְּנָה דוֹדָי!

4

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי וּמֵיטַב מַהֲלָלִי,
הַדּוֹד, אֲשֶׁר הִרְחִיק נְדֹד מִנִּי, לְרֹעַ מַעֲלָלִי,
וָאַחֲזֵק בִּכְנַף יְדִי־ דוּתוֹ וְהוּא נוֹרָא וּפֶלִי;
דַּי־לִי כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְהוּא חֶלְקִי לְבַד מִכָּל־עֲמָלִי;
הוֹסֵף כְּאֵב — אוֹסִיף אֱהֹב כִּי נִפְלְאָה אַהֲבָתְךָ לִי!

5

יַעֲלַת־חֵן, מִמְּעוֹנָהּ רְחֵקָה, אַהֲבָהּ כָּעֵס — וְלָמָּה צְחֵקָה?
צְחֲקָה עַל בַּת־אֱדוֹם וּבְנוֹת עֲרָב הַמְבַקְשׁוֹת לַחְשֹׁק דּוֹד חֲשָׁקָהּ!
הֵן פְּרָאִים הֵם — וְאֵיךְ יִדְמוּ אֱלֵי יַעֲלָה עַל־הַצְּבִי הִתְרַפְּקָה?
אֵי נְבוּאָה, אֵי מְנוֹרָה, אֵי אֲרוֹן הַבְּרִית, אֵי הַשְּׁכִינָה דָּבְקָה?
אַל־מְשַׂנְאַי, אַל־תְּכַבּוּ אַהֲבָה, כִּי תְכַבּוּהָ וְהִיא אֵשׁ נִשְּׂקָה!

6

יְמִין אֲדֹנָי, הֲלֹא אַתְּ הָיִית לְעֵזֶר כְּנֶגְדִּי,
הֵיךְ תִּטְּשִׁינִי כְהַיּוֹם בְּבוֹר מְצוּקוֹת לְבַדִּי,
וּמִשְּׂאֵתִי תְלָאוֹת נֶהְפַּךְ לְחֹרֶב לְשַׁדִּי?!
דִּרְשִׁי חֲמָסִי, וְאַל־נָא אֶקְרָא אֲדֹנִי לְעַבְדִּי,
הִתְעוֹרְרִי לִי, כְּמֵאָז בִּילֵל יְשִׁמֹן בְּצַעְדִי,
וְתִגְאֲלִי אֶת־אֲסִירֵךְ מִבֵּית עֲבָדִים וְתִפְדִּי!

7

בְּכָל־לִבִּי, אֱמֶת, וּבְכָל־מְאֹדִי אֲהַבְתִּיךָ, וּבְגִלּוּיִי וְסוֹדִי;
שְׁמָךְ נֶגְדִּי — וְאֵיךְ אֵלֵךְ לְבַדִּי? וְהוּא דוֹדִי — וְאֵיךְ אֵשֵׁב יְחִידִי?
וְהוּא נֵרִי — וְאֵיךְ יִדְעַךְ מְאוֹרִי? וְאֵיךְ אֶצְעַן — וְהוּא מִשְׁעָן בְּיָדִי!
הֱקִלּוּנִי מְתִים, לֹא יָדְעוּ כִּי קְלוֹנִי עַל־כְּבוֹד שִׁמְךָ כְּבוֹדִי —
מְקוֹר חַיַּי אֲבָרֶכְךָ בְּחַיַּי, וְזִמְרָתִי אֲזַמֶּרְךָ בְּעוֹדִי!

8

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת אָרוּצָה, עַל־כֵּן בְּחַיֵּי שָׁוְא וָרִיק אָקֻצָה;
לִרְאוֹת פְּנֵי מַלְכִּי מְגַמָּתִי לְבַד, לֹא אֶעֱרֹץ בִּלְתּוֹ וְלֹא אַעֲרִיצָה!
מִי־יִתְּנֵנִי לַחֲזוֹתוֹ בַחֲלוֹם — אִישַׁן שְׁנַת־עוֹלָם וְלֹא אָקִיצָה,
לוּ אֶחֱזֶה פָנָיו בְּלִבִּי בֵּיְתָה — לֹא שָׁאֲלוּ עֵינַי לְהַבִּיט חוּצָה!

9

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים הֵם — עֶבֶד אֲדֹנָי הוּא לְבַד חָפְשִׁי,
עַל־כֵּן בְּבַקֵּשׁ כָּל־אֱנוֹשׁ חֶלְקוֹ — חֶלְקִי אֲדֹנָי אָמְרָה נַפְשִׁי!

*

הַמְשׁוֹרֵר לְפִי מַהֲלָלוֹ

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ, יֵמַר לְבָבִי לַאֲמָרֶיהָ,
כִּי אֶמְצְאָה מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבָהּ, וַיִּקְרֵנִי כֵּן כְּמִקְרֶהָ:
אֶבְכֶּה עֲלֵי עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי, כִּי־תֵבְךְּ הִיא עַל־בֵּית מְגוּרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי אַנְשֵׁי גְאֻלָּתִי, כִּי־תֵבְךְּ עַל־פֵּרוּד חֲבֵרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי יָמַי אֲשֶׁר חָלְפוּ, כִּי־תֵבְךְּ לִזְמַנֵּי נְעוּרֶיהָ;
קָצוּ סְעִפַּי וְשָׁרָשַׁי יָמִים אֲשֶׁר קָצְצוּ אֲבָרֶיהָ;
מִכָּל־עֲבָרִים אֶמְצְאָה מוֹקֵשׁ, כַּמְּוֻקָּשִׁים לָהּ מֵעֲבָרֶיהָ;
מִיָּד לְיָד אֶפְחַד לְכָל־צַיָּד, כַּאֲשֶׁר תְּפַחֵד מִמְּצֵרֶיהָ!
הָיוּ בְנֵי יָמִים בְּנֵי אַשְׁפָּה, וַאֲנִי כְמַטָּרָה לְיוֹרֶיהָ,
שָׁפְכוּ מְרֹרֵיהֶם מְרֵרָתִי, וַיְשַׁלְּחוּ אֵשׁ בֵּין בְּתָרֶיהָ;
לוּלֵא סְמָכַתְנִי נְדִיבַת הַ־ נֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר רַע לֹא יְגֻרֶהָ,
מַתִּי בְּגֵרוּתִי בְּתוֹךְ אֶרֶץ, חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת סְדָרֶיהָ;
עָלְתָה כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְחָלִילָה לַעֲרוֹב וְלָשׁוּב לַאֲחֹרֶיהָ!
אֵיךְ אֶפְחֲדָה מֵאִישׁ — וְלִי נֶפֶשׁ חִתּוּ אֲרָיוֹת מִכְּפִירֶיהָ,
אֵיךְ אֶדְאֲגָה מֵרֵישׁ — וְהַחָכְמָה אֶחְצֹב פְּנִינִים מֵהֲרָרֶיהָ;
אִם־אֶרְעֲבָה — הִנֵּה מְגָדֶיהָ, אוֹ אֶצְמְאָה — אֶמְצָא נְהָרֶיהָ!
אֵיךְ אֶשְׁכְּבָה שׁוֹמֵם — וְכִנּוֹרָהּ אִתִּי יְשַׁעְשֵׁעַ בְּשִׁירֶיהָ,

אֵיךְ אֶדְרְשָׁה רֵעַ יְשִׁיחֵנִי —   עֵת אֶשְׁמְעָה חָכְמַת דְּבָרֶיהָ,
נִבְלִי וְכִנּוֹרִי בְּפִי עֵטָהּ,   גַּנַּי וּפַרְדֵּסִי — סְפָרֶיהָ.
אִמְרוּ לְתֵבֵל תַּעֲשֶׂה חֶפְצָהּ —   חָזָק לְבָבִי מִשְּׁמִירֶיהָ,
אִם־אֶטְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָנֶיהָ,   לֹא־אֶזְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָרֶיהָ,
כִּי נִסְּתָה נַפְשִׁי עֲדֵי נָתְנָה   כִּדְבַשׁ בְּפִי קֶטֶב מְרִירֶיהָ.
תֶּאְסֹר אֲדָמָה — בִּלְעֲדֵי נַפְשִׁי,   מִבּוֹר אֲסִירֶיהָ אֲסִירֶהָ,
אֶתְפָּרְצָה מֵאֵת עֲבֹדָתָהּ,   אֶתְחַטְּאָה מִתּוֹךְ שְׁבָרֶיהָ,
לֹא־אֶחְמֹד יָפְיָהּ, וְאִם עָרְכָה   תָּמִיד לְמוּל פָּנַי מְאוֹרֶיהָ;
לֹא אֶחְמֹד צוּרַת עֳפָרֶיהָ,   גַּם לֹא אֲאַוֶּה הוֹן עֲפָרֶיהָ.
בִּלְתִּי — הֱסִיתוּהוּ חֲדָרֶיהָ,   וַאְנִי — חֲשַׁבְתִּימוֹ קְבָרֶיהָ,
הֵן אֶעֱזֹב הוֹנָהּ וּמַשְׂכִּיתָהּ,   כַּעֲזֹב נְשָׁמָה אֶת־פְּגָרֶיהָ!
הִתְנַבְּלָה — אֵיךְ אַאֲמִירֶהָ?   הִתְבָּאֲשָׁה — אֵיךְ לֹא אֲמִירֶהָ?
כִּי־כֻתְּרוּ לָרַע כְּתָרֶיהָ,   וַיִּקַבְּצוּ פָארוּר פְּאֵרֶיהָ.
אִתִּי אֱמוּנָה לֹא אֲמִירֶהָ,   גַּם זֹאת בְּרִיתִי לֹא אֲפִירֶהָ,
וַאְיַחֲלָה אוֹר מִפְּנֵי נָאוֹר —   אוּלַי יְבַקַּע אֶת־שְׁחָרֶיהָ,
אֶסְבֹּל וְאֶתְאַפַּק לְצָרָתִי —   רֶגַע וְיִמַּסּוּ אֲסוּרֶיהָ;
הִנֵּה פְקֻדָּתִי תְּעִירֵנִי,   אוֹחִיל לְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרֶיהָ,
אוֹחִיל — וְאֵין שֵׁנָה לְעַפְעַפַּי,   צַפּוֹת לְעַפְעַפֵּי שְׁחָרֶיהָ,
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תָּקוּם וְתִתְעוֹרֵר   טֶרֶם פְּקֻדָּתָהּ יְעִירֶהָ —
דֶּרֶךְ תְּשׁוּבָה שָׁאֲלָה מֵאֵל —   יִפְתַּח אֱלֹהִים לָהּ שְׁעָרֶיהָ!

שִׁירֵי יְדִידוֹת

1

לְרַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־עֶזְרָא

יְדַעְנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים,   וְנַחַל הַבְּכִי נַחַל קְדוּמִים;
הֲרַב עִם־הַזְּמָן עַל־לֹא חָטָאָה?   וְעִם־יָמִים? וְאֵין עָוֹן לְיָמִים!
פְּלָכִים הֵם בְּקַו־צֶדֶק יְרוּצוּן,   וְאֵין נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ בַּמְּרוֹמִים —
הֲזֶה חָדָשׁ? וְאֵין תֵּבֵל חֲדָשָׁה,   וְחֻקֶּיהָ בְּאֶצְבַּע אֵל רְשׁוּמִים,
וְאֵיךְ יִשְׁנוּ דְבָרֶיהָ? וְכֻלָּם   בְּטַבַּעַת יְמִין עֶלְיוֹן חֲתוּמִים,

וְכָל־סִבָּה מְצוּאָה בַּמְּסִבָּה, וְכָל־חָדָשׁ כְּבָר הָיָה פְּעָמִים!
וְלֹא־חִבַּר אֱנוֹשׁ כִּי אִם־לְפָרֵד, לְהוֹצִיא מִלְאֹם אֶחָד לְאֻמִּים,
וְלוּלֵא נִפְרְדוּ מֵאָז בְּנֵי אִישׁ, אֲזַי לֹא־מָלְאָה אֶרֶץ עֲמָמִים. —
וְיֵשׁ דָּבָר אֲשֶׁר יִיטַב וְיֵרַע, וּבוֹ שִׁקּוּי וְרָקָב לַעֲצָמִים;
בְּהִתְקַצֵּף אֱנוֹשׁ יוֹמוֹ יְקַלֵּל וִיקֹב אֶת־רְגָעָיו הַזְּעוּמִים,
וְהוּא הַיּוֹם יְבָרְכוּהוּ אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אִתּוֹ יְבַלּוּ בַנְּעִימִים;
וְכָל־מַאֲכָל בְּפִי בָרִיא כְּנֹפֶת — וְהַנֹּפֶת בְּפִי חֹלֶה רְתָמִים;
וְדֹאֵג יֶחְשְׁכוּ אוֹרִים בְּעֵינָיו וְלֹא יִרְאֵם וְהֵם לוֹ נַעֲלָמִים —
כְּעֵינֵי יוֹם שָׁכַן עָנָן עֲלֵיהֶם לְנֹד מֹשֶׁה, וְהֵם יִרְדוּת זְרָמִים!
מְקוֹר חָכְמָה, אֲשֶׁר אֶמְצָא בְּפִיהוּ מְקוֹם הַפָּז וּמַחְצַב הַכְּתָמִים,
יְדִידוּת קָשְׁרָה נַפְשִׁי בְּנַפְשׁוֹ, בְּעוֹד רִכְבֵי נְדֹד אֵינָם רְתוּמִים,
בְּעוֹד לֹא־נִסְּתָה נַפְשִׁי פְּרִידָה, וְאִתָּנוּ בְּנֵי יָמִים שְׁלֵמִים;
יְלָדוּנוּ בְּנוֹת יָמִים פְּרֻדִים, וּבַת אַהֲבָה יְלָדַתְנוּ תְאוֹמִים,
אֱמֻנִים עַל־עֲרוּגַת הַבְּשָׂמִים, וַיִּנְקִי שַׁד שְׁדֵי בַת הַכְּרָמִים!
זְכַרְתִּיךָ עֲלֵי הָרֵי בְתָרִים — תְּמוֹל הָיוּ בְךָ הָרֵי בְשָׂמִים —
וְעַפְעַפַּי מְגוֹלָלִים בְּדִמְעָה, וְהַדִּמְעָה מְגוֹלָלָה בְדָמִים;
זְכַרְתִּיךָ וְנִזְכַּרְתִּי לְיָמִים, עֲבַרְגוּמוֹ וְהָיוּ כַחֲלֹמִים. —
הֲמִירְךָ לִי זְמָן בֹּגֵד בְּכָל־אִישׁ, אֲשֶׁר לִבּוֹ קְרָב וּבְפִיו שְׁלוֹמִים,
אֲדַבֶּר־בָּם וְאִם אֶמְצָא בְפִיהֶם תְּמוּרַת מַנְּךָ חָצִיר וְשׁוּמִים;
חֲמָסִי וַחֲמָתִי עַל־פְּתָאִים, אֲשֶׁר הֵמָּה בְּעֵינֵיהֶם חֲכָמִים,
אֲשֶׁר קָרְאוּ לְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנוֹת, וְקָרְאוּ שֵׁם אֱמוּנָתִי קְסָמִים,
אֲשֶׁר זָרְעוּ וְקָצְרוּ שִׁבֳּלֵיהֶם וְשָׂמְחוּ בָם וְאִם הֵמָּה צְנֻמִים,
וְתִיצוֹנֵי דְּבַר חָכְמָה חֲרָשִׁים לְכַסּוֹת הַפְּנִינִים הַפְּנִימִים;
וְלִי נֵרוֹת אֲחַפֶּשׂ־בָּם חֲדָרָיו, וְאוֹצִיא מִגְּנָזָיו הַלְּשָׁמִים,
וְלֹא־אֶשְׁקֹט עֲדֵי תִשְׁתַּחֲוֶין, בְּחָכְמָה לַאֲלֻמָּתִי אֲלֻמִּים!
וְסָכָל כִּי יְבַקֶּשׁ־סוֹד עֲנִיתִיו: עֲלֵי אַף הַחֲזִיר מַה־לַּנְּזָמִים?
וְאֵיךְ עַל־לֹא מְקוֹם זֶרַע אֲבַקֵּשׁ עֲנָנַי לַעֲרֹף עָלָיו גְּשָׁמִים?
וְצָרְכִּי לַזְּמָן נָקֵל, וְנִדְמֶה כְּמוֹ־צָרְךָ נְשָׁמָה לַגְּשָׁמִים,
אֲשֶׁר מִדֵּי יְכִילוּהָ תְּחַיֵּם, וְאִם־נִלְאוּ — עֲזָבַתַם צְלָמִים. —

2

לְרַבִּי יְהוּדָה בֶן־אָבוּן

הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל וְלֵילֶיהָ —   אַל־נָא תְסִיתְךָ בַּהֲבָלֶיהָ!
הִתְנַכְּרָה כִּי־לָבְשָׁה רִקְמָה,   אָרְגוּ יְדֵי עָב־טַל פְּתִילֶיהָ,
רִקְמַת עֲרוּגַת צִיץ, עֲרוּכַת פָּז,   מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב מְעִילֶיהָ,
דִּמְעַת עֲנַן־בֹּקֶר עֲלֵי לֶחְיָהּ,   כִּי־בִקְּרָהּ וַיֵּבְךְּ עָלֶיהָ;
לֹא גִלְּתָה מַתַּת יְבוּלֶיהָ,   עַד־קִנְּאָה בִּצְבָא זְבֻלֶיהָ,
מֵאֵת עֲצֵי עָבוֹת צְלָלֶיהָ,   מִטַּלְלֵי אוֹרוֹת טְלָלֶיהָ,
רוּחַ שְׂמָחוֹת נָשְׁפָה נֶשֶׁף,   וַיִּמְחֲאוּ־כַף כָּל־שְׁתִילֶיהָ,
כַּף תָּקְעוּ כִּי־תָקְעוּ דוֹדִים   אֶת־אָהֳלֵיהֶם בֵּין אֲהָלֶיהָ,
תִּשְׁלַח לְחֹלֵי אַהֲבָה רֵיחַ,   פֶּן־תִּגְּפֵם אַהֲבָה וְחִילֶיהָ,
הִיא שׁוֹבְבָה רוּחָם וְהָשְׁבוּ כִּי   מַחְתָּה לְאַהֲרֹן בֵּין יְבוּלֶיהָ. —
עַל־רִצְפַּת שֵׁשׁ שָׁחֲקוּ מַיִם,   זַכּוּ כְּאַהֲבָתָם גְּחָלֶיהָ,
יִשְׁתַּקְשְׁקוּ גַלִּים וְיֶהֱמוּ עַד   הָיוּ לְפִימוֹת עַל־כְּסָלֶיהָ. —
תָּסוֹב עֲלֵיהֶם כּוֹס מְלֵאָה אוֹר,   לֵב הַנְּזִירִים יֵשְׁטְ עָלֶיהָ,
בַּת מֵי זָהָב אוֹפִיר גְּנָזֶיהָ,   עַד־טָהֲרָה מִכָּל־בְּדִילֶיהָ,
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מִלְחֲמוֹתֶיהָ,   כִּי לוֹט וְנֹחַ מְחַלְלֶיהָ;
לֹא בָלְתָה אַךְ יָסְפָה עֶדְנָה   עַד־הֵן — וְהִנֵּה דַם בְּתוּלֶיהָ!
יָפָה מְמָאֶנֶת לְהִסָּתֵר,   תִּסְחַב סְבִיבָהּ אוֹר בְּשׁוּלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִימוּהָ כְּלֵי־שֹׁהַם,   אַךְ חֶבְאוּ תַּחַת מְעִילֶיהָ,
דַּלָּה וְכִמְעַט לֹא יְדַעְנוּהָ,   לוּלֵי בְשָׂמִים הֵם רְכִילֶיהָ,
כִּי רָקְחֶיהָ רָקְחֵי בֹשֶׂם,   גַּם רָכְלֵי הַמֹּר בְּרַכְלֶיהָ;
תַּהֲרֹג — וְהִיא חַיֵּי הֲרוּגֶיהָ,   תַּחְלִיא — וְהִיא מַרְפֵּא לְחָלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִים עֵצָה בִּכְלְיוֹתַי   מָשׂוֹשׂ אֲשֶׁר נֶחְבָּא בְּכֵלֶיהָ. —
כָּזֶה וְכָזֶה שׁוֹתָה תֵבֵל   נֶגְדִּי, לְנַשּׁוֹתִי עֲמָלֶיהָ,
כִּמְעַט וְאֹמַר בַּעֲדָהּ לֹא־זֹאת —   לוּלֵי אֲשֶׁר אַכִּיר פְּעָלֶיהָ;
הִתְבָּאֲשָׁה עִם כָּל־נְדִיבֶיהָ,   גַּם שָׁלְחָה יָד אֶל־אֲצִילֶיהָ,
לָרִים כְּסִילִים עַל־כְּסִילֶיהָ,   וַעֲלוֹת נְפָלִים עַל־נְפִילֶיהָ;
תַּפְרִיד וְלֹא תַחְבִּיר, כְּאִלּוּ אֵל   יַצֵּב עֲלֵי פֵרוּד גְּבוּלֶיהָ,
עֵת יַשְׂמְאִילוּ מַאֲמִינֶיהָ,   אוֹ יַאֲמִינוּ מַשְׂמְאִילֶיהָ,

אֵין לָהּ בְּיָפְיָהּ מַחְמָד כִּי אִם חָכְמָה וְהָלַךְ עַל־שְׁבִילֶיהָ,
וּרְאוּת פְּנֵי מַלְכָּה וְאַבִּירָהּ, הַשַּׂר יְהוּדָה שַׂר חֲיָלֶיהָ;
הוּא הֶחֱיָה חָכְמָה, וְאֵיךְ יֹאמְרוּ: „חָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת־בְּעָלֶיהָ“?
תֹּאמַר — וְהוּא פֵּשֶׁר אֲמָרֶיהָ, תִּמְשֹׁל — וְהוּא עִנְיַן מְשָׁלֶיהָ,
בַּת רַעְיוֹנָהּ זָרְחָה לוֹ, אוֹ כִימַת מְזִמָּה עִם־כְּסִילֶיהָ,
שִׁירֵי בְּנֵי אָסָף יְרֵאוּהָ וַיִּתְּנוּ נִזְרָם לְרַגְלֶיהָ,
נָשְׁקוּ עֲפַר מִדְרַךְ נְעָלֶיהָ, כִּי־יָרְאוּ לִנְשֹׁק נְעָלֶיהָ;
לֹא חָטְאָה כִּי־נֶדְבָה לַעֲבֹד פֶּסֶל — אֲנִי כֹפֶר פְּסִילֶיהָ,
מֵאַהֲבָתָהּ פֵּרְקָה נִזְמָהּ, לַעֲשׂוֹת עֲגִילִים לַעֲגָלֶיהָ!
אֵיךְ אָמְרָה כִּי־אֶכְפֶּה עָלַי — וַעֲדִי עֲדָיִים לִי בִּמְלֶיהָ?!
לֹא־כָבְדוּ עָלַי דְּבָרָיו, לוּ כָבְדוּ בְּרֹאשׁ כַּלָּה כְּלִילֶיהָ!
עוּרָה, אַבִּיר חָכְמָה, וְהִנָּעֵר, יִשְׁתַּחֲווּ־לָךְ כָּל־שְׁתָלֶיהָ,
כִּי לִבְּךָ שָׁרְשָׁהּ וּמַטָּעָהּ, וּלְשׁוֹנְךָ פִּרְיָהּ וְעָלֶיהָ,
מִי זֶה בְּמִלְחַמְתָּהּ אֲשֶׁר יַעֲמֹד נֶגְדְּךָ, וְאַתָּה רַב־פְּעָלֶיהָ,
וּלְךָ לְבַדְּךָ הִיא, וְזוּלָתְךָ הָיוּ לְזָנָב, נֶחֱשָׁלֶיהָ!
הִנֵּה לְךָ בַּת אַהֲבָה מֵאֵת נֶפֶשׁ, בְּךָ חִשְׁקָהּ וְגִילֶיהָ,
אִם־לֹא בְךָ תַּפִּיל חֲבָלֶיהָ — תָּחִיל וְתִזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה

1

מַה־לָּךְ, צְבִיָּה, תִּמְנְעִי צִירַיִךְ מִדּוֹד, צְלָעָיו מָלְאוּ צִירָיִךְ?
לֹא תֵדְעִי כִּי־אֵין לְדוֹדֵךְ מִזְּמָן בִּלְתִּי שְׁמֹעַ קוֹל שְׁלוֹמוֹתָיִךְ?
אִם הַפְּרִידָה עַל־שְׁנֵינוּ נִגְזְרָה, עִמְדִי מְעַט עַד־אֶחֱזֶה פָּנָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה אִם בֵּין צְלָעַי נֶעֱצַר לִבִּי וְאִם יֵלֵךְ לְמַסָּעָיִךְ.
חֵי אַהֲבָה! זִכְרִי יְמֵי חִשְׁקֵךְ, כְּמוֹ אֶזְכֹּר אֲנִי לֵילוֹת תְּשׁוּקוֹתָיִךְ,
כַּאֲשֶׁר דְּמוּתֵךְ בַּחֲלוֹמִי יַעֲבֹר, כֵּן אֶעְבְּרָה־נָּא בַּחֲלוֹמוֹתָיִךְ!
בֵּינִי וּבֵינֵךְ יָם דְּמָעוֹת יֶהֱמוּ גַּלָּיו, וְלֹא־אוּכַל עֲבֹר אֵלָיִךְ,
אַךְ לוּ פְעָמַיִךְ לְעָבְרוֹ קָרְבוּ, אָז נִבְקְעוּ מֵימָיו לְכַף רַגְלָיִךְ.

לוּ אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאָזְנַי יַעֲלֶה
אוֹ תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם יְדִידֵךְ — מִשְּׁאוֹל
אָכֵן עָלַי שָׁפְכֵךְ דְּמֵי לִבִּי שְׁנֵי
אֵיךְ תֹּאמְרִי „לֹא־כֵן" וְהֵם עֵדַי עָלַי
מַה־תַּחְפְּצִי מוֹתִי? וְהֵן אֶחְפֹּץ אֲנִי
אִם־תִּגְזְלִי נוּמִי בְּלֵיל חִשְׁקִי הֲלֹא
מֵימֵי דְמָעוֹת לְחַכָּה אִשֵּׁךְ וְגַם
בָּאתִי בְּאֵשׁ חִשְׁקֵךְ וּמֵי בִכְיִי, אֲהָהּ,
בֵּין מַר וּמָתוֹק יַעֲמֹד לִבִּי, וְהֵם:
אַחֲרֵי דְבָרַיִךְ כְּפַתִּים רָקְעוּ
מַרְאֵה דְמוּת אָדָם עֲלֵי סַפִּיר בְּעֵת
שֶׁמֶשׁ בְּפָנַיִךְ, וְלַיִל תִּפְרְשִׂי
מֶשִׁי וְרִקְמָה הֵם כְּסוּת גּוּפֵךְ אֲבָל
מַשְׂכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה יַד־אִישׁ, וְאַתְּ —
חֶרֶם וְסַהַר, עָשׁ וְכִימָה קִנְּאוּ
בָּנִים וּבָנוֹת חָשְׁבוּ, אִם חֻפְּשׁוּ,
לֹא־אֶשְׁאֲלָה מֵהוֹן זְמָן חֶלְקִי לְבַד
יַעְרִי וְדִבְשִׁי בֵּין שְׂפָתַיִךְ, כְּמוֹ
שַׂמְתִּיךְ כְּחוֹתָם עַל־יְמִינִי, לוּ אֲנִי
אֶשְׁכַּח יְמִינִי מִשְּׂמֹאלִי, יַעֲלָה,
הֵמַר נְדֹד לִבִּי בְּזָכְרִי יַעֲרַת
רֵיחִי בְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹרֵךְ אֶמְהֲרָה,
הִנֵּה כְבוֹד נָשִׁים תְּהִלָּתָן, וְאַתְּ —
בִּשְׂדֵה בְּנוֹת־חֵשֶׁק אֲלֻמּוֹת אַהֲבָה
מִי־יִתְּנֵנִי אֶהְיֶה עַד־אֶאֱרֶה
לֹא־אֶשְׁמְעָה קוֹלֵךְ, אֲבָל אֶשְׁמַע עֲלֵי
פִּקְדִי, בְּיוֹם פָּקְדֵךְ לְחַיּוֹת חַלְלֵי
נַפְשִׁי לְהָשִׁיב אֶל־גְּוִיָּתִי, בְּיוֹם
בִּשְׁלוֹם יְדִידֵךְ, יַעֲלַת־חֵן, שַׁאֲלִי
שׁוּבִי, וְצוּרֵנוּ יְשִׁיבֵךְ אֶל־מְחוֹז

קוֹל פַּעֲמֹן זָהָב עֲלֵי שׁוּלַיִךְ,
אֶשְׁאַל בִּדְדַיִךְ וּבִשְׁלֹמַיִךְ!
עֵדִים: לְחָיַיִךְ וְשִׂפְתוֹתַיִךְ —
דָמִי וְעַל־כִּי שָׁפְכוּ יָדַיִךְ?!
שָׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי חַיַּיִךְ,
אֶתֵּן שְׁנָת עֵינַי לְעַפְעַפַּיִךְ!
אַבְנֵי לְבָבוֹת שָׁחֲקוּ מֵימַיִךְ,
לִבִּי בְדִמְעוֹתַי וְגֶחָלַיִךְ!
רֹאשׁ הַגְּדֹד וּדְבַשׁ נְשִׁיקוֹתַיִךְ,
אִתּוֹ, פְּתִילִם קִצְּצוּ יָדַיִךְ.
אֶרְאֶה שְׂפָתַיִךְ עֲלֵי שִׁנַּיִךְ,
עַל־זָהֳרוֹ — עָבֵי קְוֻצּוֹתַיִךְ;
הַחֵן וְהַיֹּפִי כְּסוּת עֵינַיִךְ,
הַהוֹד וְהַחֶמְדָּה שְׂכִיּוֹתַיִךְ;
לִהְיוֹת כְּאַחַיִךְ וְאַחְיוֹתַיִךְ,
לִהְיוֹת עֲבָדַיִךְ וְשִׁפְחוֹתַיִךְ.
מִחוּט שְׂפָתַיִךְ, חֲגוֹר מָתְנַיִךְ;
נִרְדִּי וּמֹרִי בֵּין שְׁנֵי שָׁדַיִךְ.
אֶהְיֶה כְחוֹתָם עַל־זְרֹעוֹתַיִךְ;
אִם־אֶשְׁכָּחָה אַהֲבַת כְּלוּלֹתַיִךְ!
נֹפֶת שְׂפָתַי מִנְּשִׁיקוֹתַיִךְ;
אוּלַי בְּרֵיחִי אֶשָּׁקָה אַפַּיִךְ!
בָּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהִלּוֹתַיִךְ;
תִּשְׁתַּחֲוֶין לַאֲלֻמּוֹתַיִךְ!
בֹּשֶׂם וּמֹר מִבֵּין הֲלִיכוֹתַיִךְ;
סִתְרֵי לְבָבִי קוֹל צְעָדוֹתַיִךְ!
חִשְׁקֵךְ וְיוֹם בּוֹ יִחְיוּ מֵתַיִךְ,
נָסְעֵךְ בְּצֵאתֵךְ יֵצְאָה אַחֲרַיִךְ.
אִם הַזְּמָן יִשְׁאַל שְׁאֵלוֹתַיִךְ;
חֶפְצֵךְ וְאֶל־אֶרֶץ מְכֻרוֹתַיִךְ!

2

אַתְּ עָפְרָה, צְבִיַּת אַרְמוֹן,
וּשְׁכֻרָה בְּיֵין הָרִמּוֹן,
תְּמוּרָה וְתָנַע כְּאַגְמוֹן,
אִמְרִי־נָא: הֲמֵרֹךְ חָמְשֵׁךְ יִקְרֵךְ, אוֹ שָׁכַרְתְּ מִתִּירוֹשֵׁךְ?

בִּסְעִיף שְׁנֵי רִמּוֹנִים,
כֵּן־תָּעִיף בָּם עֵין שׁוֹנִים
בְּעַד צָעִיף דְּמוּת צִפְעוֹנִים,
נָחָשׁ בִּלְתִּי יִמָּשֵׁךְ — שַׂעְרֵךְ, מֵרָחוֹק לְבָבוֹת נֹשֵׁךְ!

צִפְעוֹנִי, אֲבָל הַשְׁלֵם לָךְ,
בַּת עֵינִי חֲמוּדָה כֻּלָּךְ,
כִּרְצוֹנִי לְאַט תִּתְהַלָּךְ;
רֵיחַ קִנָּמוֹן מַלְבּוּשֵׁךְ, אַבְרֵךְ יִקְרָא אֶל־פְּנֵי פָרָשֵׁךְ!

בֹּאִי־נָא לְאַרְמוֹן וָעֶרֶשׂ,
בַּת לְבָנָה — אֲבָל בַּת־חָרֶס,
בֶּאֱמוּנָה אֹתָךְ אֲאָרֵשׂ,
כִּי אֶצְמָא לְטַל מַלְקוֹשֵׁךְ, יַעֲרֹךְ הַמָּזוּג בְּנַחֲלֵי דִבְשֵׁךְ!

יְפַת־מַרְאֶה וְקוֹלֵךְ עָרֵב,
בָּךְ אֶרְאֶה יְפִי מִתְעָרֵב,
מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב,
עַל־לְחָיֵךְ וּשְׂעַר רֹאשֵׁךְ אֲבָרֵךְ: יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ!

יַגִּיעַ זְמַן בַּת־צִיּוֹן,
לְהַרְגִּיעַ בְּתוֹךְ אַפִּרְיוֹן,
וְיָרִיעַ עֲלֵיהֶם עֶלְיוֹן:
קוּמִי לָךְ שְׁכוּנַת מֶשֶׁךְ, אוֹרֵךְ הִנֵּה־בָא וְזָרַח שִׁמְשֵׁךְ!

3

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי צְבִיָּה נַעֲרָה חַמַּת לְחָיֶיהָ וְצַמַּת שַׂעֲרָהּ,
צָהֹב כְּעֵין אֹדֶם בְּכַפֹּתוֹ עָלֵי רַקַּת בְּדֹלַח לַח תְּמוּנַת תָּאֳרָהּ,
דָּמְתָה כְשֶׁמֶשׁ, בַּעֲלֹתָהּ תְּאַדֵּם אֶת־עַנְנֵי נֶשֶׁף בְּלַהַב זָהֳרָהּ!

4

לִקְרַאת חֲלַל חִשְׁקֵךְ קְרַב הַחֲזִיקִי, וּבְאֵשׁ נְדֹד הָאַהֲבָה הַדְלִיקִי;
מָאַסְתְּ בִּי עַל־כֵּן תְּרִיקִין לִי חֲנִית, וַאֲנִי בְּנַפְשִׁי אֶמְאֲסָה — הָרִיקִי!
רַעְיַת צְבִי, לֹא־טוֹב הֱיוֹת דּוֹדֵךְ שְׁבִי, קִרְבִי וְרִכְבֵי הַנְּדֹד הַרְחִיקִי,
עֶרֶשׂ דְּוָי הִפְכִי לְעֶרֶשׂ תַּעֲנוּג, וּדְבַשׁ וְחָלָב אֹהֲבֵךְ הָנִיקִי!

5

חֵי הַבְּרִית, דּוֹדִי, וְחַיֶּיךָ וְחֵי הָאַהֲבָה שֶׁיָּרְתָה בִּי חִצֵּי:
אִם־לֹא אֱהִי עֶבֶד לְאַהֲבָה רָצְעָה אָזְנִי וְלִבִּי בִתְּרָה בַּחֲצִי!

6

יוֹם שֶׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי — וַיַּרְא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנָי;
נָשַׁק שְׁתֵּי עֵינַי — מִתְעַתֵּעַ, אֶת־תָּאֳרוֹ נָשַׁק וְלֹא עֵינָי!

7

(לְחָתָן בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה, בְּיוֹם הֵילֵל מְחֻבָּר אֶל־לְבָנָה,
וְעַל־כָּל־פַּאֲתֵי תֵבֵל נְהָרָה, וְהָאוֹר צַח וְאֵין עָלָיו עֲנָנָה,
וְיִתְעַלֵּס לְבַב־כֹּל בָּאֳהָבִים, וְנֶעְלַם זְמָן בִּכְנַף רְנָנָה;
חֲדֵה וּשְׂמַח וְרַוֵּה עִם־כְּבוּדָּה וּבַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה שַׁאֲנָנָה,
הֲלֹא דוֹדִים יְרַוּוּךְ בְּבַדִּים וּמַרְבַדִּים וְעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!

*

אַהֲבַת צִיּוֹן

1

לִבִּי בְמִזְרָח וְאָנֹכִי בְּסוֹף מַעֲרָב — אֵיךְ אֶטְעֲמָה אֵת אֲשֶׁר־אֹכַל וְאֵיךְ יֶעֱרָב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרַי וֶאֱסָרַי, בְּעוֹד צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֱדוֹם וַאֲנִי בְּכֶבֶל עֲרָב?
יֵקַל בְּעֵינַי עֲזֹב כָּל־טוּב סְפָרַד, כְּמוֹ יֵקַר בְּעֵינַי רְאוֹת עַפְרוֹת דְּבִיר נֶחֱרָב!

2

צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירַיִךְ, דֹּרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ, וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ?
מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן שְׁלוֹם רָחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכֹּל עֲבָרָיִךְ,
וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוָה, נֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל־ חֶרְמוֹן וְנִכְסַף לְרִדְתָּם עַל־הֲרָרָיִךְ!
לִבְכּוֹת עֱנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים, וְעֵת אֶחֱלֹם שִׁיבַת שְׁבוּתֵךְ אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירָיִךְ!
לִבִּי לְבֵית־אֵל וְלִפְנִיאֵל מְאֹד יֶהֱמֶה, וּלְמַחֲנַיִם וְכֹל פִּגְעֵי טְהוֹרָיִךְ,
שָׁם הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ, וְהַיֹּצְרֵךְ פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי־שַׁחַק שְׁעָרָיִךְ,
וּכְבוֹד אֲדֹנָי לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ, וְאֵין שֶׁמֶשׁ וְסַהַר וְכוֹכָבִים מְאִירָיִךְ.
אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפוּכָה עַל־בְּחִירָיִךְ;
אַתְּ בֵּית מְלוּכָה וְאַתְּ כִּסֵּא אֲדֹנָי, וְאֵיךְ יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי כִסְאוֹת גְּבִירָיִךְ?
מִי־יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט בַּמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחֹזַיִךְ וְצִירָיִךְ,
מִי יַעֲשֶׂה־לִּי כְנָפַיִם וְאַרְחִיק נְדֹד, אָנִיד לְבִתְרֵי לְבָבִי בֵּין בְּתָרָיִךְ;
אֶפֹּל לְאַפַּי עֲלֵי אַרְצֵךְ וְאֶרְצֶה אֲבָ־ נַיִךְ מְאֹד וַאֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָיִךְ,
אַף כִּי־בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶשְׁ־ תּוֹמֵם בְּחֶבְרוֹן עֲלֵי מִבְחַר קְבָרָיִךְ!
אֶעְבֹר בְּיַעְרֵךְ וְכַרְמִלֵּךְ וְאֶעְמֹד בְּגִלְ־ עָדֵךְ וְאֶשְׁתּוֹמֲמָה אֶל־הַר עֲבָרָיִךְ,
הַר הָעֲבָרִים וְהֹר הָהָר, אֲשֶׁר־שָׁם שְׁנֵי אוֹרִים גְּדֹלִים מְאִירַיִךְ וּמוֹרָיִךְ.
חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ וּמִמָּר־דְּרוֹר אַבְקַת עֲפָרֵךְ וְנֹפֶת צוּף נְהָרָיִךְ;
יִנְעַם לְנַפְשִׁי הֲלֹךְ עָרֹם וְיָחֵף עֲלֵי חָרְבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירָיִךְ,
בִּמְקוֹם אֲרוֹנֵךְ אֲשֶׁר נִגְנַז, וּבִמְקוֹם כְּרוּ־ בַיִךְ אֲשֶׁר שָׁכְנוּ חַדְרֵי חֲדָרָיִךְ!
אָגֹז וְאַשְׁלִיךְ פְּאֵר נִזְרִי וְאֶקֹּב זְמָן, חִלֵּל בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אֶת־נְזִירָיִךְ —
אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכֹל וּשְׁתוֹת בְּעֵת אֶחֱזֶה, כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת־כְּפִירָיִךְ?
אוֹ אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד אֶרְאֶה בְּפִי עֹרְבִים פִּגְרֵי נְשָׁרָיִךְ?
כּוֹס הַיְגוֹנִים, לְאַט! הַרְפִּי מְעַט, כִּי כְבָר מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מַמְּרוֹרָיִךְ,

עֵת אֶזְכְּרָה אָהֳלָה אֶשְׁתֶּה חֲמָתֵךְ, וְאֶזְכֹּר אָהֳלִיבָה — וְאֶמְצֶה אֶת־שְׁמָרָיִךְ!
צִיּוֹן כְּלִילַת יֳפִי, אַהֲבָה וְחֵן תִּקְשְׁרִי מֵאָז, וּבָךְ נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרָיִךְ,
הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ וְהַכּוֹאֲבִים עַל־שִׁמֲמוּתֵךְ וּבֹכִים עַל־שִׁבְרָיִךְ;
מִבּוֹר שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ וּמִשְׁתַּחֲוִים אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֱלֵי־נֹכַח שְׁעָרָיִךְ,
עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ, אֲשֶׁר גָּלוּ וְהִתְפַּזְּרוּ מֵהַר לְגִבְעָה, וְלֹא שָׁכְחוּ גְדֵרָיִךְ,
הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ וּמִתְאַמְּצִים לַעֲלוֹת וְלֶאֱחֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרָיִךְ.
שִׁנְעָר וּפַתְרוֹס הֲיַעַרְכוּךְ בְּגָדְלָם? וְאִם הֶבְלָם יְדַמּוּ לְתֻמַּיִךְ וְאוּרָיִךְ,
אֶל־מִי יְדַמּוּ מְשִׁיחַיִךְ וְאֶל־מִי נְבִיאַיִךְ וְאֶל־מִי לְוִיַּיִךְ וְשָׁרָיִךְ?
יִשְׁנֶה וְיַחֲלֹף כְּלִיל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל, חָסְנֵךְ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְזָרָיִךְ;
אִוָּךְ לְמוֹשָׁב אֱלֹהַיִךְ, וְאַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יִבְחַר יְקָרֵב וְיִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרָיִךְ!
אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת אוֹרֵךְ וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרָיִךְ,
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירַיִךְ וְלַעֲלֹז בְּשִׂמְחָתֵךְ בְּשׁוּבֵךְ אֱלֵי קַדְמַת נְעוּרָיִךְ!

3

הַמְשׁוֹרֵר מְעוֹרֵר אֶת־נַפְשׁוֹ לָשׂוּם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו צִיּוֹנָה

הֲתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים? וְיָמֶיךָ לְהִתְעוֹפֵף חֲמֻשִׁים!
וְתִבְרַח מֵעֲבֹדַת הָאֱלֹהִים, וְתִכְסֹף אֶל־עֲבֹדַת הָאֲנָשִׁים,
וְתִדְרֹשׁ אֶת־פְּנֵי רַבִּים, וְתִטֹּשׁ פְּנֵי אֶחָד לְכָל־חֵפֶץ דְּרוּשִׁים,
וְתֵעָצֵל לְהִצְטַיֵּד לְדַרְכֶּךָ, וְתִמְכֹּר חֶלְקְךָ בִּנְזִיד עֲדָשִׁים?
הֲלֹא אָמְרָה לְךָ עוֹד נַפְשְׁךָ: הוֹן! — וְתַאֲוָתָהּ תְּבַכֵּר לַחֲדָשִׁים?
בְּמַה מֵעַל עֲצָתָהּ אֶל־עֲצַת־אֵל, וְסוּר מֵעַל חֲמֵשֶׁת הָרְגָשִׁים,
וְהִתְרַצֵּה לְיוֹצְרְךָ בְּיֶתֶר יְמוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָצִים וְחָשִׁים,
וְאַל־תִּדְרֹשׁ בְּלֵב וָלֵב רְצוֹנוֹ, וְאַל־תֵּלֶךְ לְךָ לִקְרַאת נְחָשִׁים;
הֱיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ עַז כְּנָמֵר וְקַל כִּצְבִי וְגִבּוֹר כַּלְּיָשִׁים,
וְאַל־יִמּוֹט בְּלֵב יַמִּים לְבָבְךָ, וְהָרִים תֶּחֱזֶה מָטִים וּמָשִׁים,
וּמַלָּחִים יְדֵיהֶם כַּמְּלָחִים, וְחַכְמֵי הַחֲרָשִׁים מַחֲרִישִׁים,
שְׂמֵחִים הָלְכִים נֹכַח פְּנֵיהֶם — וְשָׁבִים אֶל־אֲחֹרֵיהֶם וּבֹשִׁים,
וְאֶקְנוֹס לְפָנֶיךָ לְמָנוֹס, וְאֵין מִבְרַח לְךָ כִּי אִם־יְקוּשִׁים,
וְיָמוּטוּ וְיָנוּטוּ קְלָעִים, וְיָנוּעוּ וְיָזוּעוּ קְרָשִׁים,

וְיַד־רוּחַ מְצַחֶקֶת בְּמַיִם, כְּנֹשְׂאֵי הָעֳמָרִים בַּדְּיָשִׁים,
וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּרָנוֹת, וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּדִישִׁים,
בְּעֵת הִתְגַּבְּרָם דָּמוּ אֲרָיוֹת, וְעֵת הֶחָלְשָׁם דָּמוּ נְחָשִׁים,
וְרִאשֹׁנִים דְּלָקוּם אַחֲרֹנִים כִּצְפִעֹנִים וְאֵין לָהֶם לְחָשִׁים;
וְצִי אַדִּיר כְּקָט יִפֹּל בְּאַדִּיר, וְהַתֹּרֶן וְהַנֵּס נֶחֱלָשִׁים,
וְהַתֵּבָה וְקָנֶיהָ נְבֻכִים, כְּתַחְתִּיִּם שְׁנִיִּם כַּשְּׁלִשִׁים,
וּמשְׁכֵי הַחֲבָלִים — בַּחֲבָלִים, וְנָשִׁים וַאֲנָשִׁים — נֶאֱנָשִׁים,
וְרוּחַ חֻבְּלָה מֵחֹבְלֵיהֶם, וְקָצוּ הַגְּוִיּוֹת בַּנְּפָשִׁים,
וְאֵין יִתְרוֹן לְחֹזֶק הַתְּרָנִים, וְאֵין חֶמְדָּה לְתַחְבֻּלַת יְשִׁישִׁים,
וְנֶחְשְׁבוּ לְקַשׁ תָּרְנֵי אֲרָזִים, וְנֶהֶפְכוּ לְקָנִים הַבְּרוֹשִׁים,
וְנֻטַּל חוֹל בְּגַב הַיָּם כְּתֶבֶן, וּבַרְזִלֵּי אֲדָנִים כַּחֲשָׁשִׁים,
וְעָם יִתְפַּלְּלוּ כָּל־אִישׁ לְקָדְשׁוֹ — וְאַתְּ פֹּנֶה לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים,
וְתִזְכֹּר מִפְלְאוֹת יַם־סוּף וְיַרְדֵּן, אֲשֶׁר עַל־כָּל־לְבָבוֹת הֵם חֲרוּשִׁים,
תְּשַׁבֵּחַ לְמַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָם, בְּעֵת שֶׁיִּגָּרְשׁוּ מֵימָיו רְפָשִׁים,
וְתִזְכָּר־לוֹ זְכוּת לִבּוֹת טְמֵאִים — וְיִזָּכֵר־לָךְ זְכוּת אָבוֹת קְדשִׁים!
יְחַדֵּשׁ נוֹרְאוֹתָיו כִּי תְחַדֵּשׁ לְפָנָיו שִׁיר מְחוֹל מְחֹלִים וּמוּשִׁים,
וְיָשִׁיב הַנְּשָׁמוֹת לַפְּגָרִים, וְיִחְיוּ הָעֲצָמִים הַיְבֵשִׁים,
וָרֶגַע יִשְׁתְּקוּ גַלִּים, וְיִדְמוּ עֲדָרִים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ נְטֻשִׁים,
וְהַלַּיִל — כְּבוֹא שֶׁמֶשׁ בְּמַעֲלוֹת צְבָא מָרוֹם וְעָלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים —
כְּכוּשִׁית מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וְכִתְכֵלֶת בְּמִלֻּאַת גְּבִישִׁים,
וְכוֹכָבִים בְּלֵב הַיָּם נְבֻכִים, כְּגֵרִים מִמְּעוֹנֵיהֶם גְּרוּשִׁים,
וְכִדְמוּתָם בְּצַלְמָם יַעֲשׂוּ אוֹר בְּלֵב הַיָּם כְּלֶהָבוֹת וְאִשִּׁים,
פְּנֵי מַיִם וְשָׁמַיִם עֲדֵי־יָם עֲדֵי לַיִל מְטֹהָרִים לְטוּשִׁים,
וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ בְּעֵינוֹ, שְׁנֵיהֶם אָז שְׁנֵי יַמִּים חֲבוּשִׁים —
וּבֵינוֹתָם לְבָבִי יָם שְׁלִישִׁי, בְּשׁוֹא גַלֵּי שְׁבָחַי הַחֲדָשִׁים!

4

תְּשׁוּבַת הַמְשׁוֹרֵר לְמוֹכִיחוֹ עַל־תְּשׁוּקָתוֹ לָלֶכֶת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים, וּמִצּוּר הַרְרֵי הַמֹּר לְקֻחִים,
וְלָךְ וּלְבֵית אֲבֹתֶיךָ חֲמֻדוֹת, אֲשֶׁר יִלְאוּ לְהַשִּׂיגָם שְׁבָחִים.

פְּגָשַׁתְנִי בְּמִדְבָּרִים עֲרָבִים, בְּתוֹכָם אֹרְבִים נֹשְׂאֵי שְׁלָחִים,
דְּבָרִים אָרְבוּ תוֹכָם דְּבֹרִים, וְתוֹךְ יַעֲרַת דְּבַשׁ קוֹצִים כְּסוּחִים. —
וְאִם כִּי־לֹא שְׁלוֹם שָׁלֵם יְבַקֵּשׁ בְּעוֹדָהּ מְלֵאָה עִוְרִים וּפִסְחִים —
לְמַעַן בֵּית אֱלֹהֵינוּ נְבַקֵּשׁ שְׁלוֹמָהּ, אוֹ בְּעַד רֵעִים וְאַחִים?
וְאִם כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם — רְאוּ חֵטְא עֲלֵי כָל־כֹּרְעִים נֶגְדָּהּ וְשׁחִים,
וְחֵטְא הוֹרִים שְׁכָנוּהָ כְּגֵרִים וְקָנוּ שָׁם לְמֵתֵיהֶם צְרִיחִים;
וְתֹהוּ מַעֲשֵׂה אָבוֹת חֲנֻטִים, וּפִגְרֵיהֶם אֱלֵי אַרְצָהּ שְׁלוּחִים,
וְהָיוּ בַעֲבוּרָהּ נֶאֱנָחִים — וְהָאָרֶץ מְלֵאָה נֶאֱלָחִים;
וְלָרִיק מִזְבְּחוֹת אָבוֹת בְּנוּיִים, וְלַשָּׁוְא קָרְבוּ שָׁם הַזְּבָחִים!
הֲטוֹב שֶׁיִּהְיוּ מֵתִים זְכוּרִים, וְהָאָרוֹן וְהַלֻּחוֹת שְׁכוּחִים?
נְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם שַׁחַת וְרִמָּה, וְנִטֹּשׁ אֶת־מְקוֹר חַיֵּי נְצָחִים?
הֲלָנוּ נַחֲלָה רַק מִקְדְּשֵׁי־אֵל — וְאֵיךְ נִהְיֶה לְהַר קָדְשׁוֹ שְׁכֵחִים?
הֲיֵשׁ לָנוּ בְּמִזְרָח אוֹ בְמַעֲרָב מְקוֹם תִּקְוָה, נְהִי עָלָיו בְּטוּחִים,
אֲבָל אֶרֶץ אֲשֶׁר מְלֵאָה שְׁעָרִים, לְנֶגְדָּם שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתוּחִים,
כְּהַר סִינַי וְהַכַּרְמֶל וּבֵית־אֵל, וּבָתֵּי הַנְּבִיאִים הַשְּׁלוּחִים,
וְכִסְאוֹת כֹּהֲנֵי כִסֵּא אֲדֹנָי, וְכִסְאוֹת הַמְּלָכִים הַמְּשֻׁחִים,
וְלָנוּ גַּם־לְבָנֵינוּ יְעָדָהּ, וְאִם צִיִּים שְׁכֵנוּהָ וְאֹחִים —
הֲלֹא כֵן נִתְּנָה קֶדֶם לְאָבוֹת, וְכֻלָּהּ נַחֲלַת קוֹצִים וְחֹחִים,
וְהֵם מִתְהַלְּכִים אָרְכָּהּ וְרָחְבָּהּ, כְּמִתְהַלֵּךְ בְּפַרְדֵּס בֵּין צְמָחִים,
וְהֵם גֵּרִים וְתוֹשָׁבִים וְדֹרְשִׁים מְקוֹם־קֶבֶר וּמָלוֹן שָׁם כְּאֹרְחִים,
וְשָׁם הִתְהַלְּכוּ לִפְנֵי אֲדֹנָי, וְלָמְדוּ הַשְּׁבִילִים הַנְּכֹחִים,
וְאָמְרוּ כִּי־רְפָאִים שָׁם יְקוּמוּן, וְיֵצְאוּ שֹׁכְבִים תַּחַת בְּרִיחִים,
וְכִי שָׁם תַּעֲלֹזְנָה הַגְּוִיּוֹת, וְתָשֹׁבְנָה נְפָשׁוֹת לַמְּנוּחִים!
רְאֵה נָא גַם־רְאֵה, דוֹדִי, וְהָבֵן וְסוּר מִמּוֹקְשִׁים צִנִּים וּפַחִים,
וְאַל־תַּשִּׁיאֲךָ חָכְמַת יְוָנִית, אֲשֶׁר אֵין־לָהּ פְּרִי כִּי אִם־פְּרָחִים,
וּפִרְיָהּ כִּי אֲדָמָה לֹא רְקוּעָה, וְכִי לֹא אָהֳלֵי־שַׁחַק מְתוּחִים,
וְאֵין רֵאשִׁית לְכָל־מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאֵין אַחֲרִית לְחִדּוּשׁ הַיְּרָחִים. —
שְׁמַע דִּבְרֵי נְבוֹנֶיהָ נְבֻכִים, בְּנוּיִים עַל־יְסוֹד תֹּהוּ וְטִיחִים,
וְתָשׁוּב לְךָ בְּלֵב רֵיקָם וְנָעוּר, וּפֶה מָלֵא בְּרֹב שִׂיגִים וְשִׂיחִים —
וְלָמָּה־זֶּה אֲבַקֶּשׁ־לִי אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת, וְאֶעֱזֹב אֵם אֳרָחִים?!

5

בִּהְיוֹתוֹ בַדֶּרֶךְ צִיּוֹנָה

יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב!
לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב,
הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי־אֶזְכְּרָה קֶדֶם:
כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה, וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב;
וּמִי־יִתְּנֵנִי עַל־ כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד
אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב!
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם־מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ, וְאִם בִּמְקוֹם
צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם־עַקְרָב —
הֲלֹא אֶת־אֲבָנַיִךְ אֲחֹנֵן וְאֶשָּׁקֵם,
וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרָב!

6

עַל־הַיָּם

הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֲרָבָה? וְאֵין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרֵבָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף — הֲסָף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצֵבָה?
וּבִרְאוֹת הַר וְשׁוּחָה לִי מְנוּחָה, וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרֵבָה —
וְאַשְׁגִּיחַ לְכָל־עֵבֶר וְאֵין־כֹּל, אֲבָל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתֵבָה,
וְלִוְיָתָן בְּהַרְתִּיחוֹ מְצוּלָה, וְאֶחְשֹׁב כִּי תְהוֹם יַחְשֹׁב לְשֵׂיבָה,
וְלֵב הַיָּם יְכַחֵשׁ בָּאֳנִיָּה, כְּאִלּוּ הִיא בְּיַד־הַיָּם גְּנֵבָה,
וְיָם יִזְעַף — וְנַפְשִׁי תַעֲלֹז, כִּי אֱלֵי מִקְדַּשׁ אֱלֹהֶיהָ קְרֵבָה!

7

עַל־הַיָּם

הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי, לְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם כִּסְאוֹת מְשִׁיחָי,
עֲדֵי כִּי־לֹא נְטָשַׁתְנִי לְנַשֵּׁק בְּנֵי בֵיתִי וְאֶת־רֵעַי וְאֶחָי,
וְלֹא אֶבְכֶּה עֲלֵי פַרְדֵּס נְטַעְתִּיו וְהִשְׁקִיתִיו וְהִצְלִיחוּ צְמָחָי,
וְלֹא אֶזְכֹּר יְהוּדָה וַעֲזַרְאֵל, שְׁנֵי פִרְחֵי יְקָר, מִבְחַר פְּרָחָי,
וְאֶת־יִצְחָק, אֲשֶׁר כַּבֵּן חֲשַׁבְתִּיו, יְבוּל שִׁמְשִׁי וְטוּב גֶּרֶשׁ יְרָחָי,
וְכִמְעַט אֶשְׁכְּחָה בֵּית הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר הָיוּ בְמִדְרָשָׁיו מְנוּחָי,

וְאֶשְׁכַּח תַּעֲנוּגֵי שַׁבְּתוֹתַי וְהַדְרַת מוֹעֲדַי וּכְבוֹד פְּסָחַי,
וְאֶתֵּן אֶת־כְּבוֹדִי לַאֲחֵרִים, וְאֶעֱזֹב לַפְּסִילִים אֶת־שְׁבָחַי;
הֲמִירוֹתִי בְּצֵל שִׂיחִים חֲדָרַי, וּבִמְשֻׂכַת סְבַךְ חֹסֶן בְּרִיחַי,
וְנַפְשִׁי שָׂבְעָה רָאשֵׁי בְשָׂמִים — וְרֵיחַ נַעֲצוּץ שַׂמְתִּי רְקָחַי,
וְחָדַלְתִּי הֲלֹךְ עַל־כַּף וְעַל־אַף, וְנָתַתִּי בְּלֵב יַמִּים אֳרָחַי,
עֲדֵי אֶמְצָא הֲדוֹם רַגְלֵי אֱלֹהַי — וְשָׁמָּה אֶשְׁפְּכָה נַפְשִׁי וְשִׂיחַי,
וְאֶסְתּוֹפֵף בְּהַר קָדְשׁוֹ וְאַקְבִּיל לְפִתְחֵי שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתָחַי,
וְאַפְרִיחַ בְּמֵי יַרְדֵּן נְרָדַי, וְאַשְׁלִיחַ בְּשִׁלֹחַ שְׁלָחַי —
אֲדֹנָי לִי וְאֵיךְ אִירָא וְאֶפְחַד — וּמַלְאַךְ רַחֲמָיו נֹשֵׂא שְׁלָחַי?
אֲהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ מְדֵי חַיּוֹתַי, וְאוֹדֶנּוּ עֲדֵי נֵצַח נְצָחַי!

8

בְּלֵב יָם סֹעֵר

יָעַץ וּמֵקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים,
וְעַל־יָם רְחֹקִים צִדְקוֹ סָרַח,
לֹא לְאִישׁ דַּרְכּוֹ — וְאִם אֵין כְּמַלְכּוֹ
שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלָרִיק יִטְרַח!
עָלָה מִבּוֹר יוֹם רָץ לַעֲבוֹר
יָם, וְשָׂשׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח,
הֶטְאוּ עִקֵּשׁ דַּרְכּוֹ בְמוֹקֵשׁ,
וּמַעֲרָב בִּקֵּשׁ וְהִנֵּה מִזְרָח;
יָדַע כִּי־לֹא בְּכֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ
יַעֲמִיד דִּגְלוֹ וְיִסַּע וְיֶאֱרַח,
אָז שָׁב וְהוֹדָה בְּנֶפֶשׁ חֲרֵדָה,
וּמֵרֹב עֲבֹדָה קוֹל מַר יִצְרַח:
אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ,
וְאָנָה מִפָּ־ נֶיךָ אֶבְרַח!

הָמוּ גַלִּים בְּרוּץ גַּלְגַּלִּים,
וְעָבִים וְקַלִּים עַל־פְּנֵי הַיָּם,

קָדְרוּ שָׁמָיו, וְיֶחֶמְרוּ מֵימָיו,
וְעָלוּ תְהוֹמָיו וְנָשְׂאוּ דָכְיָם,
וְסִיר יַרְתִּיחַ וְקוֹל יַצְרִיחַ,
וְאֵין מַשְׁבִּיחַ לַהֲמוֹן קָשְׁיָם,
וְרָפוּ חֲזָקִים, וְנֶחֶלְקוּ אֲפִיקִים,
הֶצְיָם עֲמֻקִים וְהָרִים חֶצְיָם,
וְהָאֲנִי חוֹלָה, יֹרְדָה וְעֹלָה,
וְעַיִן תֹּלָה לְחֹבְלִים אַיָּם:
וְלִבִּי מַחְשֶׁה — אֲקַוֶּה לְמַמְשֶׁה
כְּבַעַל יַד־מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם,
אֶקְרָא אֲדֹנָי וְאִירָא עֲוֹנָי,
כֶּן־תַּחֲנוּנַי יִהְיוּ טֹרַח!

וְיָם מִתְרֹצֵץ, וְקָדִים יְפֹצֵץ
אֲרָזִים, וְיָפֵץ רוּחַ קְצָפָיו,
שָׁחָה קַרְנָם וְנִבְהַל סַרְנָם,
וְנִלְאָה תָרְנָם לִפְרֹשׂ כְּנָפָיו;
יִרְתַּח בְּלִי־אֵשׁ, וְלֵב מִתְיָאֵשׁ
בְּעֵת הִתְבָּאֵשׁ בְּמָשׁוֹט מְנִיפָיו,
דַּלִּים מִשְׁלָיו, וְנִרְפִּים סִבְלָיו,
וּבֹעֲרִים חֹבְלָיו, וְעִוְרִים צֹפָיו,
וְהָאֲנִי כְשִׁכּוֹר יִתְעַתַּע וְיִהְכֹּר,
בְּלִי־הוֹן יִמְכֹּר שִׁכְנֵי כְתֵפָיו,
וְזֶה לִוְיָתָן בְּעַד יָם אֵיתָן
יַקְדִּישׁ כְּחָתָן לְמִשְׁתֶּה אֲסָפָיו,
וְיַד אֶקְיָנוֹס תְּאֶהַב לִכְנוֹס,
וְאָבַד מָנוֹס וְאֶפֶס מִבְרָח!

דַּלּוּ עֵינַי נֶגְדְּךָ אֲדֹנָי,
וְאֶת־תַּחֲנוּנַי שַׁי אָשִׁיבָה,

אֶחֱרַד לְעִתַּי וְאֶרְגַּז תַּחְתָּי,
וְקוֹל בֶּן־אֲמָתַי לְךָ אַקְרִיבָה,
בְּזָכְרִי יַם־סוּף, אֲשֶׁר לֹא־יָסוּף,
עֶרֶב וְכָסוּף שִׁיר אֵיטִיבָה,
וְנוֹרְאוֹת יַרְדֵּן בָּם אֶתְעַדֵּן,
וּכְמוֹ בְעֵדֶן לֵב אַרְחִיבָה,
לְמַמְתִּיק מָרָה, וְהֹפֵךְ לְעֶזְרָה
יוֹם אַף וְעֶבְרָה וְיוֹם מֵי־מְרִיבָה,
וְהָעֵינַיִם לְאֵל שָׁמַיִם,
נוֹתֵן בְּמַיִם עַזִּים נְתִיבָה,
חָם אַדְמָתוֹ מֵחֲמָתוֹ,
וּמִגִּשְׁמָתוֹ יִתֶּן־קָרַח!

הֵשִׁיב חֲמָתוֹ מִבֶּן־אֲמָתוֹ,
וְאֶת־נִשְׁמָתוֹ מִשְּׁאוֹל פָּדָה,
וְרָצוּ מְרֹמוֹת לַעֲשׂוֹת שְׁלֹמוֹת
בֵּין הַתְּהֹמוֹת — וְאֵין קוֹל חֲרָדָה,
וּמֵימֵי קִנְאָה, הָפַךְ לְחֶמְאָה,
וְסָרָה יִרְאָה וְנָסָה קְפָדָה,
וְשָׁמְעוּ עֲגוּמִים לְמַלְאַךְ רַחֲמִים
מִן־הַמְּרוֹמִים קוֹל הַצְּעָדָה —
כָּכָה יְבַשֵּׂר עָם, קָץ בְּמַאֲסָר,
וְיַד־צָר וּמוּסָר עָלָיו כָּבְדָה,
וְסֹעֲרָה עֲנִיָּה, דָּמְתָה אֳנִיָּה,
תִּשְׁמַע שְׁנִיָּה מִזְמוֹר לְתוֹדָה:
צְאִי ,בַּת־אֱמוּנַי, מֵאֹפֶל עֲנָנַי,
כִּי כְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרַח!

9

בִּהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ מִמִּצְרַיִם אַרְצָה יִשְׂרָאֵל

הֲיוּכְלוּ פְגָרִים הֱיוֹתָם חֲדָרִים
לְלִבּוֹת קְשֻׁרִים בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים?
לְאִישׁ קָץ בְּחַיָּיו, וְכָל־מַאֲוַיָּיו
לְגַלֵּל לְחָיָיו בְּמִבְחַר עֲפָרִים;
וּפָחַד וְחָרַד, וְדִמְעוֹ בְמוֹרָד,
לְהַשְׁלִיךְ סְפָרַד וְלָתוּר עֲבָרִים,
וְלִרְכֹּב אֳנִיּוֹת, וְלִדְרֹךְ בְּצִיּוֹת,
מְעֹנוֹת אֲרָיוֹת וְהַרְרֵי נְמֵרִים;
וְגָעַר בְּדֹדִים וּבָחַר נְדֹדִים,
וְנָטַשׁ חֲדָרִים וְשָׁכַן חֲרֵרִים,
וּמָצְאוּ בְעֵינָיו זְאֵבֵי יְעָרִים
כְּחֵן הַבְּתוּלוֹת בְּעֵינֵי נְעָרִים,
וְחָשַׁב יְעֵנִים לְשָׁרִים וְנֹגְנִים,
וְשַׁאֲגַת כְּפִירִים שְׁרִקוֹת עֲדָרִים;
וְשָׁם שַׁעֲשׁוּעָיו בְּמוֹקְדֵי צְלָעָיו,
וּפַלְגֵי דְמָעָיו כְּפַלְגֵי יְאֹרִים,
וַיַּעַל גְּבָעוֹת, וַיֵּרֶד בְּקָעוֹת,
לְהָקִים שְׁבֻעוֹת וְשַׁלֵּם נְדָרִים;
וַיִּסַּע וַיִּצְעַן, וַיַּעְבֹר בְּצֹעַן,
לְאֶרֶץ כְּנַעַן, לְמִבְחַר הֲרָרִים,
וְתוֹכְחוֹת מְרִיבָיו חֲלִיפוֹת סְבִיבָיו —
וַיִּשְׁמַע וַיַּחֲרִישׁ כְּלֹא אִישׁ דְּבָרִים;
וְכַמָּה יְרִיבֵם? וְכַמָּה יְשִׁיבֵם?
וּמַה־יַּעֲצִיבֵם — וְהֵמָּה שְׁכֹרִים!
וְאֵיךְ אִשְּׁרוּהוּ בַּעֲבֹדֶת מְלָכִים,
אֲשֶׁר הִיא בְעֵינָיו עֲבֹדַת אֲשֵׁרִים?
הֲטוֹב כִּי־יְאֻשַּׁר אֱנוֹשׁ תָּם וְיָשָׁר,
כְּצִפּוֹר מְקֻשָּׁר בְּיַד הַצְּעִירִים,

בַּעֲבֹדַת פְּלִשְׁתִּים וְהַגְּרִים וְחִתִּים,
וְלִבּוֹ מְפַתִּים אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל,
וְלִבְגֹּד בְּיוֹצֵר וְלַעֲבֹד יְצוּרִים?!
פְּנֵי הַשְּׁחָרִים בְּעֵינָיו שְׁחוֹרִים,
וְכוֹס מַמְתַּקִּים בְּפִיו מַמְרוֹרִים;
מִיֶּגַע וְעָמֵל, וְלָחוּץ וְאֻמֵּל,
וְנִכְסָף לְכַרְמֶל וְקִרְיַת יְעָרִים,
לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת בְּקִבְרֵי מְנוּחוֹת
לְאָרוֹן וְלֻחוֹת, אֲשֶׁר שָׁם קְבָרִים;
אֲצַפֶּה לְעָבְרָם וְאֶעְטֹף בְּקִבְרָם,
וְעֵינַי לְשִׁבְרָם יְפִיצוּן נְהָרִים,
וְכָל־רַעֲיוֹנַי חֲרֵדִים לְסִינַי,
וְלִבִּי וְעֵינַי לְהַר הָעֲבָרִים!
וְאֵיךְ לֹא אֲבַכֶּה וְדֶמַע אַסְכֶּה —
וּמִשָּׁם אֲחַכֶּה תְּחִיַּת פְּגָרִים,
וְשָׁם הַכְּרֻבִים וְלֻחֹת כְּתֻבִים
בְּעַד הָרְגָבִים וּבִמְקוֹם סְתָרִים,
מְקוֹם הַפְּלָאוֹת וְעֵין הַנְּבוּאוֹת,
וּבִכְבוֹד צְבָאוֹת פְּנֵיהֶם מְאִירִים —
עֲפָרוֹ אֲחֹנֵן, וְאֶצְלוֹ אֲקוֹנֵן,
וְעָלָיו אֲקֹנֵן כְּבַעַל־הַקְּבָרִים,
וְסוֹף מַחְשְׁבוֹתַי הֱיוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי
בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתַי וּבִרְשׁוּת טְהוֹרִים!
עֲלִי, הַסְּפִינָה, וְדִרְשִׁי מְדִינָה,
אֲשֶׁר לַשְּׁכִינָה בְּתוֹכָהּ חֲדָרִים,
וְחוּשִׁי בְעוּפֵךְ וְיַד־אֵל תְּנִיפֵךְ,
וְקִשְׁרִי כְנָפֵךְ בְּכַנְפֵי שְׁחָרִים,
לְנָדִים וְנָעִים בְּרוּחַ קְלָעִים,
וְלִבּוֹת קְרֻעִים לְאֶלֶף גְּזָרִים!

וְיָרֵא אֲנִי מֵ־ עֲוֹנוֹת נְעוּרִים,
אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי אֱלֹהַי סְפוּרִים,
וְאַף כִּי־עֲוֹנוֹת יְמֵי הַזְּקֻנוֹת,
חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ־ דְּשׁוֹת לַבְּקָרִים;
וְאֵין־לִי תְשׁוּבָה בְּעַד הַמְּשׁוּבָה,
וְאָנָה אֲנִי־בָא בְּבֵין הַמְּצָרִים!
אֲסַכֵּן בְּעַצְמִי וְאֶשְׁכַּח אֲשָׁמִי,
וְנַפְשִׁי וְדָמִי בְּיַד־חֵטְא מְסוּרִים —
אֲבָל יֵשׁ בְּטֹחַ בְּמַרְבֶּה סְלֹחַ,
וְחַיִל וְכֹחַ לְמוֹצִיא אֲסִירִים,
וְאִם דָּן וְנִפְרַע וְיוֹסִיף וְיִגְרַע —
עֲלֵי־טוֹב וְעַל־רָע שְׁפָטָיו יְשָׁרִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־יִצְחָק בֶּן־גִּיָּאת

(בגרנאטה, לערך ד"א תת"ס)

שִׁיר יְדִידֹת

לְרַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים כְּהֶמְיָתִי — מַה־זֶּה מְרִי שִׂיחֲכֶם? הַאִם לְאַנְחָתִי?
אִם הַבְּכִי מִכְּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעֲזֹר — תַּנִּים וּבַת־יַעֲנָה בֹּאוּ לְעֶזְרָתִי!
הִנֵּה דְמָעַי בְּטֶרֶם אֶקְרָאָה יַעֲנוּ אִתִּי, וְיִדָּרְשׁוּ עַד־לֹא שְׁאֶלְתִּי;
כִּדְמוּת פְּנִינִים וְאִם כִּדְמֵי נְקִיִּם עֲלֵי לֶחְיִי, הֲכִי מְכַבְּדִי הֵם בְּבִכְיָתִי,
וּכְגַחֲלֵי אֵשׁ רְתָמִים חֹם יְקַד לַהֲטָם, כִּי־רָתְחוּ מִיְּקוֹד צַלְעִי וְגוּפָתִי;
מוֹפֵת בְּאֵשׁ לְהַטָּה לִבִּי כְּמוֹפֵת סְנֶה: לֹא תְאָכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה בְדִמְעָתִי,
יִשְׁלַט יְקֹדָהּ בְּצַלְעוֹתַי עֲדֵי שִׁוְּתָה כִּשְׁחוֹר — לְבָבִי, וְכַשֶּׁלֶג — קְוֻצָּתִי!
אֶבְכֶּה עֲלוּמַי אֲשֶׁר הָפְכוּ, וְאָנוּד זְמָן גָּזַל — בְּגָזְלוֹ בְחוּרוֹתַי — תְּנוּמָתִי;
חָלְפוּ נְעוּרַי וּמֶתֶק יַעֲרִי מֵרֲרוּ, וַיִּתְּנוּ לַעֲנָה וָרֹאשׁ בְּבָרוּתִי.
מַה־זֶּה אֲיַחֵל וּמָה, אַחַר אֲשֶׁר נֶגְפוּ חֵילֵי זְקֻנִים צְבָא חָרְפִּי וְיַלְדוּתִי?

אֶסְלַח לְיָמִים וְאִם רַע יָזְמוּ בַּחֲלוֹף   לֵיל מַחְלְפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׂעֲרָתִי;
הָיָה שְׂעָרִי כְּמוֹ טוּרֵי דְיוֹ מְעוֹן   נֹעַר כְּתוּבִים, וְהֵן נִמְחוּ בְּשֵׂיבָתִי,
וּבְיָד שְׁחַרְחֹר בְּצַוָּארִי יְשַׁו מַחֲנָק,   עַד־צֵאת כְּלַהַב חֲנִית שֵׂיבָה לְנִקְמָתִי,
וּבְלֵיל פְּרִידָה, אֲשֶׁר אָרַךְ וְלֵב הֶחֱלִי,   עָלוּ שְׁחָרָיו וְהֶעֱלוּ אֶת־אֲרֻכָתִי,
וַיְכַס לְחָיַי עֲנַן שֵׂעָר כְּלַיִל, וְחֵץ   שֵׂיבָה כְּבָרָק יְבַקַּע אֶת־אֲפֵלָתִי.
כֹּפֶר אֲנִי, אֹהֲבַי, לִימֵי זְקֻנִים, כְּמוֹ   שֶׁלֶג שְׂנִיר לִבְּנוּ כִּתְמֵי מְשׁוּבָתִי,
וַיְטַהֲרוּ לֵב בְּדַם־נֹעַר מְגֹאָל, וְהוֹ־   צִיאוּ לְאוֹר תַּעֲלֻמוֹת חֵטְא שְׁגִיאָתִי;
נֹעַר, אֲשֶׁר מֵרְאוֹת עֵינַי יְעַצֵּם, וּמֵ־   הַקְשִׁיב אֱמֶת יַאֲטֵם אָזְנֵי תְבוּנָתִי.—
מִי־יִתְּנֵנִי שְׁתֻם עַיִן בְּנֹעַר, וְלֹא   נָטָה לְבָבִי וְאָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי;
הִשְׂגּוּ נְעוּרִים בְּאֹרַח לֹא סְלֻלָה הֲלִי־   כוֹתַי, וְעַל־מַעְגַּל תֹּעָה מְרוּצָתִי,
חָרְשׁוּ בְלִבִּי אֱלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוֶה,   אֶקְצֹר פְּרִי כַחֲשָׁם רֵאשִׁית תְּבוּאָתִי;
כָּלָה כְעָנָן זְמַן חֵלֶב שְׁנוֹתַי, וְאַחֲ־   רִיתָם עָלַי הַנֹּדֵד יִפְקֹד לְחַטָּאתִי,
יִצְנֹף צְנֵפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמָד   כַּדּוּר, יְקַלַּע בְּכַף־קֶלַע יְחִידָתִי;
קָצְרָה שְׂאֵתִי מְעֹנָתִי וְאֹתִי בְּלִי   כֶסֶף מְחִיר מָכְרָה אֶרֶץ מְכוּרָתִי,
אֶמְדֹּד בְּרַגְלַי עֲמָקִים לֹא קְנִיתִים, וְאֶת־   נַחַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִירֻשָּׁתִי;
סוּסַי כְּנֶשֶׁר וְגַלְגַּלַּי כְּסוּפָה, וּבָם   אֶרֶץ אֲגַמֵּא, וְסוֹף אֶרֶץ מְגַמָּתִי,
אֶחְשֹׁב כְּאִלּוּ עָלַי כַּנְפֵי נְשָׁרִים אֲנִי   נִשָּׂא, וְרוּחַ עֲצָרָה־פִּי לְרִכְבָּתִי,
טֶרֶם נְטוֹת אֳהָלַי יִצְעַן לְנוּדִי, וְעַד־   לֹא אֶחֱנֶה יִרְתְּמוּ רִכְבֵי נְסִיעָתִי,
נִגְזַר לְנַפְשִׁי גְּדֹד־קַיִן וְאִם אֵין דְּמֵי   אָחִי בְּקוֹל צֹעֲקִים עָלַי בְּאַדְמָתִי —
נֹשְׂאֵי כְּלֵי מַחֲנֶה, מֵעִיר לְעִיר שַׁאֲלוּ:   אֵי־זֶה מְכוֹנִי וְאֵי מְקוֹם מְנוּחָתִי!
רֶכֶב מְרוּצֵץ כְּעָב, הִתְנַהֲלָה בִּי לְאַט,   וּלְבֵית מְעוֹן אֹהֲבִי יַשֵּׁר מְסִלָּתִי,
אֶרְצֶה אֲבָנָיו וַעֲפְרוֹתָיו אֲחֹנֵן, וְחָרְ־   בוֹתָיו אֲרַוֶּה בְּמֵי דִמְעוֹת תְּשׁוּקָתִי;
אוּלַי אֲבַקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אָהֲבָה,   שָׁם אֶתְנָה־לוֹ צְפוּן דּוֹדַי וְלִבָּתִי,
אוּלַי אֲבַקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה, וְשָׁם   אֶשְׁבֹּר כְּלֵי מַחֲנֵה מַסָּעַי וְגוֹלָתִי,
אָעוּז בְּדֹדָיו וְאֶנְעַם מִמְּגָדָיו, וְטַל   פִּיהוּ יְכַבֶּה יְקֹד חִשְׁקִי וְצִמְאָתִי!
מִי־זֶה אֲשֶׁר מֵאֱדוֹם בָּא עִם שְׂעִפֵּי חֲלוֹם,   גָּזַל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עֲרֻבָּתִי?
הוּא נֶחֱמָד מִצְּרוֹר כֶּסֶף וּמִמָּר־דְּרוֹר,   הוּא מַחֲמַדִּי וְהוּא עִנְיַן תְּהִלָּתִי!
הֵפִיץ מְאוֹרָיו כְּהֵילֵל מִכְּנַף שַׁחֲרוֹ,   וַיְגַל צְעִיפֵי עֲנַן אָפְלִי וְחֶשְׁכָּתִי;
הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמֻעָתוֹ, בְּשִׂכְלוֹ אֲשֶׁר   הִפְלִיא חֲכָמַי וְנִפְלָא מִמְּזִמָּתִי.
מִיּוֹם אֲשֶׁר נֶשְׁבּוּ רוּחוֹת בְּשָׂמָיו, בְּתוֹךְ   לִבִּי מְגוּרָיו וְעַל־חַיָּיו מְגוּרָתִי;

לוּ עָנְתָה־בִּי שְׂפַת מַצְפּוּן לְבָבִי, אֲזַי   בָּא עַד־תְּכוּנַת אֲהָבָיו בּוֹ וְאַוָּתִי!
רַקָּם כְּתָבוֹ וּבָא רָצוּף צְפוּן אַהֲבָה,   תִּקְטַן הֱיוֹת בַּעֲדוֹ נַפְשִׁי גְּמוּלָתִי,
פָּנָיו כְּלֶחְיוֹ וּפוּךְ טוּרָיו כְּלֵב חֶמְדָּיו,   מִלָּיו צְרוּפִים כְּפָז, זַכִּים כְּאַהֲבָתִי,
נֹפֶךְ רְשָׁמָיו וּמִנֹּפֶת טְעָמָיו וְרוֹ־   חוֹת מָר־דְּרוֹר נִפְּפוּ טוּרָיו לְנִשְׁמָתִי,
יָעוּז וְיַעֲלֹז לְבָבִי בָם, בְּהִשְׁתּוֹמְמִי   הֵם שַׁעֲשׁוּעַי וּבָהֶם כָּל־נְגִינָתִי;
שִׁיר הֶחֱיוּ מִפְתָּיו מֵתֵי שְׂשׂוֹנִי, וְנַפְ־   שִׁי הֶעֱלוּ מֵעֲפַר רִגְבֵי קְבֻרָתִי,
אֶמְצֶה גְּבִיעַ עֲסִיס רֶקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִיס   מִיֵּין רְקָחָיו — וְלֹא מִיֵּין זְמֹרָתִי;
צָרְיוֹ יְרַפֵּא כְּאֵב נַפְשִׁי לְנוּדוֹ, הֲמַ־   אִתּוֹ מְזוֹרִי וּמֵאִתּוֹ תְּרוּפָתִי!
צִיר, הַמְבַשֵּׂר כְּבֹא רִקְמַת יְמִין כְּתָבוֹ,   הֵא־לָךְ בְּשׂוֹרָה לְבָבִי, לֹא חֲלִיפָתִי;
נָטַע בְּלִבִּי נְעִים זִכְרָךְ עֲצֵי אַהֲבָה,   קַח מִפְּרִיהֶם תְּרוּמָתִי תְּנוּבָתִי. —
טֶרֶם רְאוֹתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם   מִשְׁכָּנְךָ, לֹא בְּצֵל סִפִּי וְקוֹרָתִי;
נִשְׁבַּע לְבִלְתִּי שְׁכֹן אַחֵר מְקוֹמְךָ, אֲבָל   אִם לֹא עֲנִיתוֹ — וְנִקָּה מִשְּׁבֻעָתִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־צַדִּיק

(דַּיָּן בקורטובא, מת ד"א תת"קט, בהיותו כבן שבעים שנה)

שִׁיר תְּהִלָּה

לְרַבִּי יִצְחָק בֶּן־מְהָאגִר

אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק   לַיִל בְּכוֹס תָּאִיר,
מִנֹּזְלֵי מִזְרָק   כַּף אֹחֲזוֹ יָאִיר!

לֵב נֶחֱלָה נֶחְפָּז   לִמְצֹא צֳרִי מַדְוֶה,
חֶמֶר כְּעֵין אוּפָז   צַק־לוֹ לְפִי מַרְוֶה,
מֵעַל כְּלִי מוּפָז —   פָּתִיל בְּאֵין מַטְוֶה,

לֹא מִשְׁבָא הֶעָתָק, כִּי מִשְּׂדֵי בָצִיר,
טַעְמוֹ כְּמָן יִמְתָּק — וִיהִי לְמַרְפֵּא צִיר!

לֵיל הַנְּדֹד חָשְׁכִּי, לֵיל לֹא לְטָשָׁהוּ
סַהַר, וְאֶת־דַּרְכִּי עַד־בּוֹשׁ נְטָשָׁהוּ;
הַאִם צְבִי — מַלְכִּי בִּכְלוּא חֲבָשָׁהוּ?
וַיֹּאמְרוּ: לֹא, כִּי פַּחַד לְבָשָׁהוּ
נֶגֶד פְּנֵי יִצְחָק, שַׂר זָהֳרוֹ בָהִיר,
לַשְׁאֲלִים יִצְחָק, וּלְהַעֲנִיק מָהִיר!

אָמִיר יְפֵה קוֹמָה, עָב טַל בְּיוֹם צָמָא,
דִּבְרָתְךָ חַמָּה, מִשְׂרָתְךָ אֵימָה,
עַל־הַזְּמָן רוֹמָה לֵאמֹר: „אֲנִי חוֹמָה“,
כִּי יָד לְךָ שׁוּמָה עַל־מַעֲלוֹת כִּימָה;
דּוֹדִי קָרֵב וְרַחֵק — אוֹר זִכְרְךָ יַזְכִּיר,
הֵילֵל בְּרוּם שַׁחַק מִי לִי אֲשֶׁר יַכִּיר?

אִמְרוּ לְכָל־הֵלֶךְ, יִיגַע בְּעַד חֶפְצוֹ,
מְשׁוֹטֵט בְּכָל־פֶּלֶךְ בֵּית אַחֲוָה לִמְצֹא,
אֶל־מִשְׁכְּנוֹתָיו לֵךְ וּבָא מְלוֹן קִצּוֹ,
וּכְלֵי נְדֹד הַשְׁלֵךְ, כִּי נָעֲמָה אַרְצוֹ;
דע קטעך אלאפק יא אוג אלצדר
אערג עלי יצחק סליל מוהאגר!

רַבִּי דָוִיד בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־בַּקוּדָה

(בספרד, לערך ד״א תתק״י)

תְּחִנָּה

אֲדֹנָי!

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, וּמִכֹּבֶד עָצְבִּי
חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,
וָאֲדַבְּרָה בְּצַר רוּחִי, גַּם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי:
מִי־יִתְּנֵנִי כְיַרְחֵי־קֶדֶם!
יָדִי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה, וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּהֱמֶה
כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם;
דִּמְעָתִי שִׂימָה בְנֹאדֶךָ, וְהַפְלֵה כַּיּוֹם חֲסָדֶיךָ,
מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם!
בְּעָנְיִי כִמְעַט אָבַדְתִּי, לוּלֵי שִׁבַּרְתִּי וְהוֹחַלְתִּי
לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם;
רַחוּם, פְּקֹד גֶּפֶן זֹאת, וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת —
וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם?
אַיֵּה הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ
פֹּעַל־פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם?
לָמָּה אִירָא בְּעֵת צָרָה, מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה,
הֲלוֹא אַתָּה מִקֶּדֶם?!
עַד־אָן בְּגָלוּת אֶטְבָּעָה, וְאֹיֶבֶת הָרְשָׁעָה
עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם?
זְכֹר חָזוֹן הִשְׁמַעְתָּ, וְחֶסֶד אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם,
רְאֵה בָּעֳנִי עַמֶּךָ, וְהָפֵר כַּעַסְךָ וְזַעְמֶךָ,
זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם,
לְצִיּוֹן בִּרְצוֹנְךָ הֵיטִיבָה, הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם!

רַבִּי חִיָּיא בֶּן־אַלְדַּאוּדִי

(בקשטיליא, מת ד"א תתקי"ד)

קְדֻשָּׁה

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד,
וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ הֲדֹם מַלְכוּת וְכָבוֹד —
אֵלֶּה יָעִידוּ אֵת כָּל־הַכָּבוֹד,
וְאֵלֶּה יַגִּידוּ לְמִי זֶה הַכָּבוֹד:
אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם חֲצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ,
הָרוּחַ בָּאֵשׁ וְהָאֵשׁ בָּרוּחַ,
הַלַּהַב לִבְרָק וְלָעוּף הָרוּחַ,
הַכְּרוּב לַמֶּרְכָּב נָכוֹן לְכָל־רוּחַ,
וּבָדָם טוּב זָבַד: שְׁכֶם אֶחָד לַעֲבֹד!

וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ יַבֶּשֶׁת וּמָיִם,
עֲבֻדָּה לְךָ רַבָּה וְרַחֲבַת יָדַיִם,
כִּי יַד הַמַּלְכוּת מִכָּל־אֲגַפַּיִם,
מֵעִמְקֵי אֶרֶץ וּמֵרוֹם שָׁמַיִם —
רַק אַתָּה תַעֲמֹד וְהֵם יֹאבְדוּ אָבֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם אֲיֻמִּים יִלְהָבוּ,
לִפְנֵי הַכָּבוֹד לָנֶצַח נִצָּבוּ,
וְהִתְנֹצְצוּ וָרָצוּ, וְהִתְפַּלְּצוּ וָשָׁבוּ,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה לְהַקְדִּישׁוֹ וְנָבוּ:
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַאדֹנָי כָּבוֹד!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מֵאִיר בֶּן־עֶזְרָא

(נולד בטוליטולא, חי בקורטובה, ומת ברומא בשנת ד"א תתק"כז, בהיותו כבן ע"ה שנים)

רְשֻׁיּוֹת

1

אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלֶּלְךָ, אֶרְוֶה בְּיוֹם לַעֲבֹד לְךָ אֶצְמָא;
בֶּטַח אֲנִי אֶשְׁכּוֹן בְּפַחְדָּתִי מִמְּךָ, וְאֶלְבַּשׁ כַּמְּעִיל אֵימָה;
רַמְתִּי בְּיוֹם שַׁחְתִּי לְפָנֶיךָ, אֶשְׁפַּל אֲבָל קַרְנִי בְּךָ רָמָה;
הַרְבֵּה פְּדוּת עִמִּי בְּיוֹם עָבְדִי לְשִׁמְךָ בְּנֵי־אָח גַּם־בְּנֵי אָמָה —
מָה עָרְבוּ כָל־עַצְּבוֹתֶיךָ לַלֵּב וְלָרוּחַ וְלִנְשָׁמָה!

2

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי — וּמַאֲוַיָּהּ לִחְיוֹת עֲדֵי תִדְבַּק בְּצוּר הֶחְיָהּ!
בָּהּ מַעְיְנֵי חָכְמָה וּמִמֶּנָּה תַּשְׁקֶה קְצִירֶיהָ וְזֶה־פִּרְיָהּ;
רִקְמַת גְּוִיָּתָהּ מְהֻדָּרָה, תִּדְמֶה לְכַלָּה תַּעֲדֶה עֶדְיָהּ,
מַהְלַל אֱלֹהֶיהָ יְסַפֵּר דּוֹר אֶל־דּוֹר, וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ!

3

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה חַיֵּי בְשָׂרִי, אֲקַוֶּה מֵאֲדֹנָהּ תֵּת שְׂכָרִי,
בְּגַן־עֶדְנָהּ לְהִתְעַדֵּן רְצוֹנִי, וְעִתּוֹת צִמְּאוֹנִי הִיא נְהָרִי!
רְאִיתִיךָ בְּעֵין הַלֵּב וְאַחַר בְּתוֹרָתְךָ, בְּכֹחַ נֶאְדָּרִי!
הֲבִינֵנִי עֲשׁוֹת דֶּרֶךְ נְכוֹחָה, אֲגַדֶּלְךָ — וְאַתְּ תַּגְדִּיל הֲדָרִי;
מְרוֹמִים וַהֲדוֹמִים לֹא־יְכִילוּן שְׂאֵת גָּדְלָךְ, וְאַף כִּי־מַאֲמָרִי!
חֲסוֹת בָּךְ אִוְּתָה נַפְשִׁי בְּעוֹדָהּ, וּבִשְׁחוּתִי שִׁמְךָ שַׂמְתִּי הֲדָרִי!

4

אֶבְטְחָה עַל־פָּעֳלִי עַד־אֶגְוָעָה, אֶשְׁכְּנָה בֶטַח וְלֹא־אֶתְרָעֲעָה,
בּוֹ לְבַדּוֹ אֶעֱמֹד לֹא־אֶפְשָׁעָה, אֶגְבְּהָה בְשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ אֶכְרָעָה,
רַחֲמָיו רַבִּים, וְנַפְשִׁי יֹדַעַת כִּי־תְחִי עוֹד אִם בְּקֹלוֹ שָׁמְעָה,
מַחֲזֶה פָנָיו בְּמַעֲשָׂיו אֶפְגְּעָה, הֵן תְּמוּנָתוֹ בְּהָקִיץ אֶשְׂבְּעָה!

5

אֱלֹהַי תְּהִלָּתִי, בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָּ,
וְזִכְרְךָ פְּאֵר עוֹלָם — וְאֵיךְ פִּי יְפָאֶרְךָּ?
בְּהִתְבּוֹנְנִי כִּי־סוֹד בְּרוּאִים תְּהִלָּתֶךָ,
לְבָבִי בְּךָ יֶהְגֶּה, לְשׁוֹנִי תְּסַפְּרֶךָּ!
רְצוֹנִי לְהִבָּדֵל לְשִׁמְךָ, וְאֵיכָה לֹא
תְחַפֵּשׂ חַדַר־בֶּטֶן — וְנִשְׁמַת אֱנוֹשׁ נֵרֶךָ!
הֲלֹא אַתְּ מְעוֹן כָּל־דּוֹר, וְגֵר הִנְנִי עִמָּךְ,
פְּרֹשׂ חַסְדְּךָ עָלַי וְאַל־תַּעֲזֹב גֵּרְךָ!
מְשׂוֹשִׂי בְךָ תָּמִיד, וְכָל־אַחֲלֵי נַפְשִׁי
הֱיוֹתִי לְעוֹלָם חַי לְמַעַן אֲזַמְּרֶךָּ!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה,
וְחָכְמָה בַטֻּחוֹת בְּחָכְמָתְךָ שָׁתָה,
וְגַם דַּבֵּר צַחוֹת בְּיַד־לָשׁוֹן תָּתָה,
אֱמֶת כֹּל חוֹלַלְתָּ וּבוֹ לֹא־עָמַלְתָּ, רַק בְּפִיךָ מִלַּלְתָּ!

בְּיָדְךָ עִתּוֹתָי — וּמַה־זֶּה פִּי יַעֲנֶה
וְקָצְרוּ שִׂפְתוֹתָי? וְכָל־רֶגַע הִנֵּה
בְּקִרְבִּי אוֹתוֹתָי, וְאָן לִבִּי יִפְנֶה
וְאֹתוֹ הִגְבַּלְתָּ? בְּדָת שֶׁהִנְחַלְתָּ לִי בְרָכָה אָצַלְתָּ!

רְחָבִים וַאֲרֻכִּים חֲסָדֶיךָ עִמִּי,
וְרַעְיוֹנַי רַכִּים וְלֹא־אָבִין גָּלְמִי,
וְעֵת־נוּם וּבְהַשְׁכִּים בְּךָ עָצַם עָצְמִי,
וְעָלַי חָמַלְתָּ וְטוֹבוֹת גָּמַלְתָּ לִי, גְּמוּל לֹא־שָׁאָלְתָּ!

הֲכִי טוֹב עָשִׂיתָ וְאָנֹכִי אֶרְשָׁע,
וְחוֹבִי כִּסִּיתָ וְאֶל־שַׁוְעִי תִשְׁעָ,
וְאַחַר נִסִּיתָ לְבָבִי בְּךָ נוֹשָׁע,
וְחַיַּי גָּאַלְתָּ וְנַפְשִׁי הִצַּלְתָּ, מֵעָזוֹר לֹא־חָדַלְתָּ!

מְרוֹמִים שָׁכַנְתָּ וְשַׁחַקִים מָלֵאתָ,
וְכָל־יֵשׁ חוֹנַנְתָּ וְלַעֲשׂוֹת הִפְלֵאתָ,
וְכִסֵּא כּוֹנַנְתָּ וְעָלָיו נַעֲלֵיתָ,
וְהַכֹּל פָּעַלְתָּ וּבַכֹּל מָשַׁלְתָּ וַעֲלֵי־כֹל גָּדַלְתָּ!

*

אוֹפָן

אָחֲזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא, כְּבוֹד נָעֳמוֹ
יָחֱזוּ, שָׁשִׁים בְּשָׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ!

בִּנְיָנֵי עוֹלָם כְּמִנְיַן הַסְּפָר יָפְּדוּ,
עִנְיָנֵי עֶשֶׂר אֲחָדִים מִלְּבַד נִפְרְדוּ,
בָּם בְּנֵי אֵלִים יִקָּרְאוּ וְהִתְאַחֲדוּ
זוּ בְזוּ, אַחַר מְסִבּוֹתָם מְסִלּוֹת כְּמוֹ
נִגְרְזוּ, אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאִישׁ עַל־שְׁמוֹ!

רָחֲפוּ רוּחוֹת כְּבוּדוֹת עַל־מָתִים נִשְּׂאוּ,
נִשְׁקְפוּ אוֹרִים עָלֵי לִבָּם וְהִתְנַבְּאוּ,
יַחְשְׂפוּ לָהֶם פְּלִיאוֹת, שֵׁם לְאֵל יִקְרָאוּ,
יִרְמְזוּ כִּי־בוֹ תְחִלַּת כֹּל וּבוֹ חֻתְּמוּ,
נִגְנְזוּ סוֹדוֹת אֱלֹהֵינוּ, אֲדֹנָי שְׁמוֹ!

מִנְּוֵה קֹדֶשׁ יְהַלֵּכוּ קְדֹשִׁים בְּלִי
הַעֲוֵה, יֵלְכוּ לְזָנָב אוֹ לְרֹאשׁ הַתְּלִי,
נָאֲוֶה שִׁירָם לְאֵל שָׁם כּוֹכְבֵיהֶם כְּלִי,
יִרְגְּזוּ אִם־יִדְּמוּ קָט מִזְּכֹר נָעֳמוֹ,
יַעֲלְזוּ עֵת שַׁלְּשָׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ!

*

מְאוֹרָה

,אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ: אָן מִלְּפָנַי, אָן דּוֹדִי בָרָח?

בָּרַח דּוֹדִי וּבִכְרוּבִי שָׁכַן כְּבוֹדוֹ,
מִי־יִתֶּן־לִי יְמֵי טוּבִי מוּתִי בְיָדוֹ —
טֶרֶם בָּא צַר וְיִרְדֶּה בִי מֵאָז, וְעוֹדוֹ
עַל־בָּמוֹתַי בְּאַף דֹּרֵךְ — כֹּחִי בְמָתְנַי עָלַי לָטֹרַח!

רַד־לִי הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׁאוּ עָרֵי תְהִלָּה,
סָפוּ חֹזִים וְנִדְכָּאוּ רָאשֵׁי סְגֻלָּה,
חָלְפוּ יָמַי וְלֹא־בָאוּ יְמֵי גְאֻלָּה,
קָצְרָה נַפְשִׁי בְּרֹב אֹרֶךְ מַסְגֵּר, וְעֵינַי תָּמִיד לָאֹרַח!

„מִי הִשְׁלִיכֵךְ בְּתוֹךְ זָרִים? הֲלֹא עֻזֵּךְ!
שׁוּבִי אֵלַי, וְהֵן אָרִים נִסִּי לְעֵינֵךְ,
מִפְּנֵי יִרְעֲשׁוּ הָרִים — אָבוֹא לְמַעְנֵךְ,
קוּמִי אוֹרִי כִּי־בָא אוֹרֵךְ, וּכְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרָח!"

*

אַהֲבָה

אֶל־אֵל וְטוּבוֹ יִפְחַד וְיִנְהַר עַם קִרְבוֹ!

בֹּגֵד יְדַמֶּה כִּי־אֵין צֳרִי עוֹד לַנְּגוּעִים
לָעַד, וְחַכְמֵי גוֹיִם יְשִׂיחוּן תַּעֲתֻעִים;
מַה־תִּשְׁאֲלוּ מֶה הָיָה לְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים?
אָבִיו עֲצָבוֹ — וַיְצַו שְׁלוּחָיו לַהֲשִׁיבוֹ!

רָעוּץ בְּמוֹקְשׁוֹ יוֹחִיל לִגְאֹל חַי מִכְרוֹ,
יָשׁוּב לְקָדְשׁוֹ שֵׁנִית, וְיָשִׁיב שָׁם הֲדָרוֹ,
נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ עַל־זֹאת, וְלֹא יָחֵל דְּבָרוֹ —
הִנֵּה כְתָבוֹ, כַּמָּה נְבִיאִים חָתְמוּ־בוֹ!

הֵיכַל יְקָרוֹ נָתַן בְּיַד כָּל־צַר לְהַבְעִיר,
וּבְנוֹ בְכוֹרוֹ גָּלָה אֱלֵי קֵדָר וְשֵׂעִיר,
וּלְמוּל דְּבִירוֹ מִקְדָּשׁ מְעַט יִבְנֶה בְּכָל־עִיר,
יַעֲלֶה וְיָבֹא שָׁמָּה וְיַגִּיד כָּל־לְבָבוֹ!

מָעוֹן, הַמִּקְרָה אֶחָד לְנֶאֱמָנִים וְשׁוֹנִים?
תֶּאֱנַף בְּמֹרָה, תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֱמֻנִים,
תַּשְׁקִיף וְתֵרָא כִּי־חֹק נְתַתּוֹ לוֹ לְפָנִים
הוּא לֹא־עֲזָבוֹ, כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ!

*

זוּלָת

„אֹמַר לְצָפוֹן: תְּנִי חֵילִי וְצִבְאוֹתָי,
תֵּימָן, שְׂאִי אֶת־בְּנִי לִשְׁכֹּן בְּחַצְרוֹתָי,
וּמִין אֲדֹנָי, בְּנִי בֵּיתִי וְחֹמוֹתָי,
יַעֲלֶה וְיָבֹא בְעִיר עָנִי וְרֹכֵב בְּעִיר,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַדְּבִיר אָבוֹא בְכִנּוֹר וְשִׁיר
לַעֲבֹד עֲבֹדָתִי!

בָּאוּ יְמֵי־גִיל וְלֹא יִכְלוּ יְמֵי עוֹלָם,
יִהְיוּ יְגוֹנִים כְּלֹא הָיוּ וְכָל־חֵילָם,
כִּי־מִשְׁכְּנוֹת אָהֳלוֹ יִבְנֶה עֲלֵי תִלָּם
הַדּוֹד, אֲשֶׁר נָאֳמוֹ נֹפֶת וּמָן טַעֲמוֹ,
נוֹרָא וּפֶלֶאי שְׁמוֹ, יַעֲשֶׂה לְהַפְלִיא בְּמוֹ
תִשְׁבִּי וְאֶפְרָתִי!

„רַעְיָה, צְאִי מִשְּׁבִי לִצְבִי וְלַעֲטָרֶת,
כִּימֵי נְעוּרִים שְׁבִי בִּיקָר וְתִפְאָרֶת,
כִּצְבִי לְאֶרֶץ צְבִי שׁוּבִי מְפֻזֶּרֶת!“
„יִגְדַּל כְּבוֹד אַחֲרִית, יִדַּל מְחַלֵּל בְּרִית,
כִּי מַאֲרִיךְ מַעֲנִית יִקַּח בְּיָדוֹ חֲנִית,
וַאֲנִי — תְפִלָּתִי!

מַחְסִי, כְּאֵב מַחֲצִי רַפֵּא תְרַפֵּא, חֵיל!
הָסֵר חֲמַס לְחָצִי, יֵשׁ אֹהֲבֵי הַנְחֵל,
כִּי מוֹעֲדִים וַחֲצִי מוֹעֵד פְּדוּת אוֹחֵל,
קוֹרֵא בְשִׁמְךָ עֲנֵה, עֵדֶר מְכַרְתּוֹ קְנֵה,
גֶּדֶר הֲרַסְתּוֹ בְּנֵה, חֵדֶר נְטַשְׁתּוֹ חֲנֵה,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי!

*

גְּאֻלָּה

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר וְסֵתֶר אָהֳלוֹ,
מִי־לִי וְיוֹרֵנִי הֲדֹם רַגְלָיו וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ?

בֵּינוֹת צְלָעַי גַּחֲלֵי חִשְׁקוֹ כְּתַנּוּר יִבְעֲרוּ,
לִשְׁטֹף לְחָיַי נַחֲלֵי עֵינַי כְּיַמִּים יִסְעֲרוּ;
יָדַעְי כְּאֵב לֵב נֶחֱלֶה עַל־לֵב קְשֵׁה־יוֹם דַּבְּרוּ,
אַחְלַי שְׂאוּ אֵלָיו שְׁלוֹם נִדְרָשׁ לְמִי לֹא־שְׁאֵלוֹ,
יֵלֵךְ לְנוּדוֹ וַהֲלֹם, יִלְאֶה סְבֹל עֹל סֻבֳּלוֹ!

רִיבוֹת שְׂפַת מֵרִיב אֲנִי אֶשְׁמַע — וְלִי מַה־מָּתְקוּ;
אִם בַּשְּׁבִי אֶרְאֶה עֳנִי, אוֹ בִי צְעִירִים יִשְׂחֲקוּ —
עוֹד קָט מְעַט וּלְמַעֲנִי רַחְמֵי יְדִיד יִתְאַפְּקוּ,
יִקְרָא בְקוֹל: „יִקְרַב הֲלֹם נָא לַעֲבֹד שֵׁם פָּעֳלוֹ!“,
יִבְנֶה בְאַבְנֵי יַהֲלֹם כִּסְאוֹ, וְתַחַשׁ יִנְעֲלוֹ!

הָעָם קְנִיתוֹ נַחֲלָה, הַבֵּן קְרָאתוֹ בֶּן־בְּכוֹר,
יַד לַעֲגִים בּוֹ מֻשְׁלָה, יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה מַמְרוֹר,
יִזְעַק לְרֹב הַמַּחֲלָה: „אָבִי חֲסָדֶיךָ זְכוֹר!
זָכְרָה אֱלֹהַי לִי בְּתֹם לֵב, זַךְ וְיָשָׁר פָּעֳלוֹ,
וּזְכֹר אֲדֹנָי לֶאֱדוֹם יוֹם זָר וּמוּזָר מַעֲלוֹ!“

מַה־טּוֹב נְשׂא בִּשְׁבִי שְׁבָא   לַעַג, וּבוּז בּוּז וַאֲרָם,
לֹא עַל־גְּמוּל יָד רָחְבָה —   כִּי אִם־לְחֵשֶׁק רַב וָרָם.
לַעֲבֹד לְשִׁמְךָ אֶתְאַבָה,   עֹבֵד לְאֵל זָר יָחֳרָם!
יִגָּל וְיִפָּתֵר חֲלוֹם   אֶל־בֵּן מְכַרְתּוֹ, וַהֲלֹא
דַּי־לוֹ סְתוֹם קֵץ וַחֲתוֹם —   יַעֲלֶה וְיָבֹא גֹּאֲלוֹ!

*

סְלִיחָה

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה, כִּי אֵין לְמַטָּה מִמֶּנָּה,
אֶתְנַפֵּל לִפְנֵי עֶלְיוֹן, גָּבֹהַּ עַל־כָּל־גְּבֹהִים.
בַּמָּה אֲקַדֵּם פָּנָיו? כִּי אִם־בְּרוּחִי! הֲלֹא־הִיא מֵאִתּוֹ,
בְּמִבְחַר גּוּפָתִי הוּא יְחַיֶּהָ — וְאֵין לְאִישׁ נִכְבָּד מִנַּפְשׁוֹ.
רֹאשׁ וְסוֹף אֵין לִגְדֻלָּתוֹ — וּלְשׁוֹנִי אֵיךְ תְּגַדְּלֶנּוּ?
רָחוֹק רָחוֹק מִשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְקָרוֹב קָרוֹב מֵעַצְמִי וּבְשָׂרִי!
הִנֵּה־בָאתִי לְךָ אֱלֹהַי, כִּי־אֵין מוֹעִיל זוּלָתֶךָ;
הֲלֹא כָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כֻּלָּם נִבְרָאִים כָּמֹנִי,
מֵהֶם אֵיךְ אֶדְרשׁ תְּשׁוּעָה — וּתְשׁוּעַת כָּל־יָצוּר כָּזָב!
מָנוֹס אַיִן לַעֲבֹד בִּלְתִּי לַאֲשֶׁר קָנָהוּ! —
מָה אֲחַשְּׁבָה לָדַעַת? וְיָדַעְתִּי כִּי־לְהֵיטִיב לִי בְרָאתָנִי.
מִסְפֹּר עָצְמוּ חֲסָדֶיךָ — וּמֵחוֹל הַיָּם חַטֹּאתָי.
עַיִן אֵיךְ אֶשָּׂא אֵלֶיךָ? וְהִיא־גַם־הִיא חָטָאָה.
עוֹד מַה־יַּעֲנוּ שְׂפָתָי? גַּם־הֵמָּה הִרְשִׁיעוּ!
וְדוֹן לִבִּי עָשָׂה לְנַפְשִׁי אֲשֶׁר אוֹיֵב לֹא־יוּכַל עֲשׂהוּ,
וַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מִמֶּנּוּ — אוֹי־לִי כִּי־מָרִיתִי!
רַע יִצְרִי הִתְעַנִי, כִּי לֹא־הָיָה רְצוֹנִי לְהַכְעִיסֶךָ,
רָעוֹתַי לִי לְבַדִּי הֵרֵעוּ — וְאַתָּה לְבַדְּךָ תַּעֲשֶׂה חָסֶד!
הוֹדִיעֵנִי דֶּרֶךְ יוֹעִילֵנִי, כִּי כֹל יָדַעְתִּי אַתָּה הוֹדַעְתָּנִי.
הִשְׁמַעְתִּי דִבְרֵי לִבִּי לְאָזְנַי — וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם!

*

פִּזְמוֹן

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי,
רְעָדָה אֲחָזַתְנִי, כִּי־פִיהוּ מָרִיתִי,
אֲדֹנָי, שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי!

בַּמָּה, יְחִידָתִי, לְהִתְנַצֵּל תּוּכְלִי,
יוֹם עַל־כַּף מֹאזְנֵי הַמִּשְׁפָּט תַּעֲלִי?
מַה־תְּלוּנִי? וְאֵל בְּיָדֵךְ שָׂם כֵּלִי
לְהֵיטִיב — וְתַרְשִׁיעִי, בְּהֶבֶל תֶּהְבָּלִי,
בְּלִבֵּךְ לֹא־תַחְשְׁבִי, בְּשִׂכְלֵךְ לֹא־תַשְׂכִּלִי
לֵאמֹר: מַה־זֶּה־לִּי, וְלָמָּה נִבְרֵאתִי?!

רָצִית לָלֶכֶת אַחֲרֵי תַאֲוָתֵךְ,
תִּתְעַנְּגִי פֹה, וְלֹא זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ,
יוֹם אֵל יַפְרִידֵךְ מֵעַל גְּוִיָּתֵךְ,
וְאֶל־חֵיקֵךְ יָשִׁיב תַּגְמוּל פְּעֻלָּתֵךְ,
כִּי־בְסֵפֶר רָשׁוּם חֲקֻקָה אַשְׁמָתֵךְ —
הַיּוֹם לְעֻמָּתֵךְ נְתִיב־תֹּם הוֹרֵיתִי!

הֲלֵךְ דְּבַשׁ רָאִית בִּגְוִיַּת אַרְיֵה —
אָכַלְתְּ וַתִּטְמְאִי, וְלֹא־אָמַרְתְּ: אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט, יוֹם יֶאֱסֹף גּוֹיֵי
הָאֲרָצוֹת לַדִּין וְהַמֵּתִים יְחַיֶּה?
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ: אוּלַי לֹא־יִהְיֶה!
אֶדְרֹשׁ מַאֲוַיֵּי לִבִּי — וּבָרִיתִי!

מַרְאוֹת עֵינַיִךְ בְּשָׁאוֹל יַשְׁלִיכוּךְ,
וְתַאֲוֹתַיִךְ לְדֶ־ רֶךְ רַע יַדְרִיכוּךְ,
לֹא יוֹעִילוּךְ, אֲבָל לְתֹפֶת יוֹלִיכוּךְ,
מְקוֹם גַּחֲלֵי כִידוֹ־ דֵי אֵשׁ יַתִּיכוּךְ,
וּמְאֹרֹת חֶלְדֵּךְ בְּמִשְׁפָּט יַחְשִׁיכוּךְ,
תִּנָּחֲמִי וְתֹאמְרִי: אוֹי כִּי־נִטְמֵאתִי!

*

תּוֹכֵחוֹת

1

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי   מִפְּנֵי כֹבֶד וְדוֹנִי,
בְּנִבְרָאַיִךְ מִי־אֲנִי,   כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי?
אֵי־מִזֶּה בָּאת, יְחִידָה,   וְאָן תֵּלְכִי בְּלֹא צֵדָה,
וַתַּחֲלִיפִי חַי בְּמֵת —   אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאת?
בִּינִי בְעוֹדֵךְ, שֶׁכְּבָר   נִזְהַרְתְּ, כִּי־בְדִין דָּבָר
שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר,   הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר?
רְאִי, כָּל־חֶמְדַּת תֵּבֵל   רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
וְלֶעָמֵל אֵין בִּינָה —   וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא!
הַגְּוִיּוֹת כִּשְׂמָלוֹת   בְּאוֹר הַיּוֹם מְגוּלָּלוֹת,
וּבְלַיְלָה, עֵת מְנוּחָה,   נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!
מִמָּרוֹם שֻׁלַּחַתְּ —   מְקוֹמֵךְ אֵיךְ שָׁכַחַתְּ?
בְּטֶרֶם יָבֹא עִתֵּךְ,   שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ!
עוּרִי לִרְצוֹת תָּמֵךְ,   כַּאֲשֶׁר תִּשְׁתִּי — יְרִימֵךְ,
בְּמָשְׁלֵךְ בְּיֵצֶר נִשָּׂא,   שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה:
זָנַח מְקוֹם תַּיִּיהוּ   וְהָלַךְ אַחֲרֵי תֹהוּ;
וְאַחֲרָיו לִבּוֹ אֵיךְ סָר,   וְהוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר!
רַחֲקִי מִמֵּךְ סֶלֶף,   וְאֵל יִתֶּן־לָךְ חֵלֶף
שִׁבְתֵּךְ בְּקֶרֶב אֹבְדִים —   מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים.
אָבִי, אַל־תֶּהְדָּפֵנִי,   בְּנֹאד הַגּוּף אָסְפֵנִי,
וְאִם בְּחֶטְאִי כָשַׁלְתִּי —   לְךָ אֲדֹנָי הוֹחָלְתִּי!

2

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ,
קְחִי־לָךְ מוֹפֵת וְאוֹת מֵרֵאשִׁיתֵךְ:
הֶבֶל יְסוֹדֵךְ וְעַל־תֹּהוּ בְנוּתֵךְ,
בּוֹאֵךְ כְּצֵאתֵךְ וְחַיַּיִךְ כְּמוֹתֵךְ,
וְלָמָּה תִרְגְּעִי   וְרוּחַ־שָׁוְא תִּרְעִי?
פְּנִי־לָךְ, כִּי־תִסְעִי   כְּמוֹ־אֹהֶל רֹעִי,

וּתְבַקְשִׁי וְאֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

בְּתַאֲוָה דָבַקְתְּ, אֲשֶׁר־הִיא אֹיַבְתֵּךְ,
וְלֹא־הִתְבּוֹנַנְתְּ, כִּי־תִקְרַב עִתֵּךְ;
יֵינָהּ יוֹנֵךְ וְגַם־פִּתָּהּ תְּפַתֵּךְ,
עַד יִיעֲפוּ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ,
וּנְשׂאֵי כֵלַיִךְ יִהְיוּ עָלַיִךְ,
וְיָשׁוּב אֵלַיִךְ גְּמוּל מַעֲלָלַיִךְ;
הָסִירִי יֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

רַב־לָךְ לִדְרשׁ אֶת־אֲשֶׁר תַּעֲזְבִי,
אֶל־טוּב אֲדֹנָי תִּנְהֲרִי אִם־תֹּאבִי;
אֵיךְ תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבֵּךְ תַּחְשְׁבִי,
פְּעָמִים תְּשׁוֹבֵבִי וּפַעַם תָּשׁוּבִי,
אִם אַחַת לְקוֹנֵךְ — וְרַבּוֹת לִרְצוֹנֵךְ?
וְאֵיךְ יִתֹּם עֲוֹנֵךְ, וְהַשָּׂטָן לְשִׂטְנֵךְ
יַעֲמֹד עַל־יְמִינֵךְ?
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

הָחֵל זְמָן בָּךְ, לְעָמָל נִדַּחַתְּ,
לִבְנוֹת וְלִקְנוֹת — וְעוֹדָךְ לֹא־נַחַתְּ!
הַכֹּל יִכְלֶה — וְעַל־מֶה בָטַחַתְּ?
הֲלֹא בְתַעֲנוּגֵךְ שְׁכָרֵךְ לָקַחַתְּ!
לְאֵל חַי אַתְּ אָמָה לְעָבְדֵהוּ, וְלָמָּה
עָבַדְתְּ הָאֲדָמָה? שׁוּבִי וּדְעִי מַה־
תֹּאמְרִי לַאדֹנֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

מַה־לָּךְ, תֵּבֵל, תְּסִיתֵנִי לְהֶבֶל?
תְּנִי אוֹ לְקְחִי — אֲנִי עוֹד לֹא־אֲקַבֵּל!
אֵיךְ אֶשְׂמַח עַל־זְמָן אוֹ אֶתְאַבֵּל?
מְעַט אֶשְׁכְּנָה בָּךְ — יִנַּשֵּׂא אוֹ יִנַּבֵּל,
יַעֲלֶה אוֹ יוֹרִיד, יַשְׁקִיט אוֹ יַחֲרִיד,
וְאֶעֱבֹד אוֹ אָרִיד — הַמָּוֶת יַפְרִיד
בֵּינִי וּבֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

*

עַל־מוֹת לַבֵּן

אֲבִי הַבֵּן קְרַב לִסְפֹּד, כִּי אֵל מִמְּךָ רִחַק
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת־יִצְחָק!

אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה שֶׁבֶר, וּמְשׂוֹשׂוֹ גָּלָה,
הָהּ, פֻּקַּדְתִּי פְּרִי בִטְנִי וְעַל־לִבִּי לֹא עָלָה,
כִּי־חָשַׁבְתִּי לְעֵת זִקְנָה הֱיוֹתוֹ לְרֶוַח וְהַצָּלָה!
אַךְ לָרִיק יָגַעְתִּי וְיָלַדְתִּי לַבֶּהָלָה,
כִּי־אֵיךְ יִשְׂמַח לִבִּי — וַיִּגְוַע וַיָּמָת יִצְחָק!

בָּכֹה אֶבְכֶּה בְּכָל־רֶגַע וְאֶשָּׂא נְהִי נִהְיָה,
בְּזָכְרִי זֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים מוֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה —
וְצֵאתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְנַפְשִׁי עָלָיו הֹמִיָּה,
עַד־שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל־בֵּיתִי לַיְלָה וְיוֹמָם בּוֹכִיָּה;
כַּמָּה תְלָאוֹת מְצָאוּנִי — וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק!

רֵעִי הַרְפֵּה מִמֶּנִּי, אִם־תְּנַחֲמֵנִי — תְּנִיעֵנִי,
מַחְמַל נַפְשִׁי אַל־תִּזְכֹּר וּשְׁמוֹ אַל־תַּשְׁמִיעֵנִי,
נַחֲלָתִי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה־לִּי כִּבָּה זְמָן — וְאִם יְרוֹעֵנִי!
שִׁמֲמוֹת עוֹלָם הֱשִׁמַּנִי וַיִּקַּח מַחְמַד עֵינִי,
כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי — כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק!

מָעוֹן, אֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ, וְחֶפְצוֹ עֹשֶׂה בְּכָל־יְצוּרָיו,
דַּבֵּר עֲלֵי־לֵב אָב נִכְאָב, יָרֵא שִׁמְךָ מִנְּעָרָיו,
רוּחַ תַּנְחוּמִים עוֹרֵר עָלָיו, וַיַּעֲבֹר בֵּין בְּתָרָיו,
הוֹרֵה חֲמוּדוֹ יִרְאָתְךָ, לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הוֹרָיו,
עוֹדֶנּוּ נַעַר אַתָּה הִכַּחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק!

*

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְרַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן־נָאמְעַ

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ, אוֹ הָאֲדָמוֹת אֶל־זְבֻל נָגָעוּ?
קָרַב אֱנוֹשׁ אֶל־מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, עֲדֵי עָמַד עֲלֵי סוֹדָם וְלֹא יָדָעוּ!
הַהוּא שְׁמוּאֵל בֵּין מְתֵי חָכְמָה לְאִישׁ נֶחְשָׁב, וּבִלְעָדָיו שְׁוָרִים גָּעוּ;
מַטֵּה אֱלֹהִים הוּא, וְהוּא מוֹפֵת וְאוֹת בַּדּוֹר, וּמַטּוֹת הָאֱלִיל נִגְדָּעוּ;
דַּלְתֵי תְבוּנוֹת נִפְתְּחוּ עַל־פִּיו בְּלִי יִיגָע, וּבִלְעָדָיו לָרִיק יָגָעוּ;
הַהוּא מְאַשֵּׁר עֹבְרֵי דֶרֶךְ עֲלֵי־ יֹשֶׁר, וּבִלְעָדָיו כְּשֵׂיוֹת תָּעוּ!
בֹּאוּ לְגַן־עֵדֶן, מְתִים, וּגְעוּ בְּעֵץ דַּעַת וְעֵץ חַיִּים, וְאַל־תִּשְׁתָּעוּ,
עוּשׁוּ וּבֹאוּ, תִּמְצְאוּ דַעְתּוֹ מְקוֹר חַיִּים, וּבִלְעָדָיו כְּדֹב תִּפְגָּעוּ;
בֹּאוּ, רְעֵבִים, לַתְּבוּאֹת, לַחֲמוּ לֶחֶם חֲמֻדוֹת עַד־אֲשֶׁר תִּשְׂבָּעוּ,
בֹּאוּ, צְמֵאִים, שַׁאֲבוּ מִמַּעְיְנוֹת שִׂכְלוֹ, לְיָמִין גַּם־שְׂמֹאל נָבָעוּ!
צָדְקוּ שְׂפָתָיו, כִּי־בְרוּתָם בֶּאֱמֶת יָמִית בְּנֵי־רֶשַׁע, וְלֹא רָשָׁעוּ;
בּוֹ יִשְׂמְחוּ אַנְשֵׁי שְׂמָחוֹת, אִם שְׁמוֹ שָׁמְעוּ אֲבֵלֵי לֵב — וְהִשְׁתַּעְשָׁעוּ;
טֹבוּ וְהֵטִיבוּ בְמַנְעַמָּיו בְּנֵי יָמִים לְכָל־רֵעַי, וּבִי פָּשָׁעוּ!
לָמָּה לְמַטָּרָה בְּשָׂרִי נָתְנוּ, וַיִּדְרְכוּ קֶשֶׁת וְחֵץ תָּקָעוּ?
בָּאוּ שְׁנוֹת רָעָה, וְחָלְפוּ כָל־יְמֵי אֹכֶל, וְהֵם כַּשִּׁבֳּלִים נִבְלָעוּ!
הִתְחַבְּרוּ עָלַי גְּדוּדֵי הַנֹּדֶד, חָנוּ סְבִיב לִבִּי וְלֹא נָסָעוּ,
עִמִּי בְּחָזְקָה נִלְחֲמוּ, וָאֶזְחֲלָה פֶּן־אֶגְוְעָה טֶרֶם אֲשֶׁר יִגְוָעוּ,
וַיֹּאחֲזוּ גַרְזֶן לְעַנּוֹתִי בְּאַף, וַיְּתִצוּ בֵיתִי וְשֹׁמְרָיו זָעוּ;
יִפְעוּ יְלָדַי עֵת הֲדוּרִים אֱהֱלֹךְ, נֶהְפַּךְ שְׁמִי לַהֲדַר וְעָרַי פָּעוּ.

כָּבְדוּ מְצוּקוֹתַי כְּחוֹל הַיָּם, וְאֵיךְ עָבְרוּ עֲלֵי יַמִּים וְלֹא טָבָעוּ?
אֵיךְ יָרְדוּ עֵינַי נְהָרוֹת מִבְּכִי עַל־לַהֲבֵי לִבִּי וְלֹא יִשְׁקָעוּ?
כָּלָה שְׁאֵר גּוּפִי וְנַפְשִׁי נִבְעֲרָה, וְאֶשְׁאֲלָה אִישִׁים אֲשֶׁר נֻגָּעוּ —
לֹא יָדְעוּ כִדְמוּת תְּלָאוֹתַי בְּכָל־ קֹרֹת, וְלֹא־נִרְאוּ וְלֹא־נִשְׁמָעוּ!
חַטֹּאת בְּנֵי יָמִים וּפִשְׁעָם אֶסְלְחָה, אִם־קִיְּמוּ נֵדֶר אֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ,
כִּי־יַעֲשׂוּ חֶסֶד וְיֵרָאוּנִי פְּנֵי הָרָב, וְאָרִיעַ וְיִתְרֹעָעוּ!
קֹצֶר שְׂפָתַי אַל לְעָוֹן יֵחָשֵׁב, כִּי צָלֲלוּ אָזְנַי וְעֵינַי שָׁעוּ,
מָה אֶעֱשֶׂה עַתָּה וְיָדִי אֵין לְאֵל, טָרוּד אֲנִי עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ!

2

לְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן־עַמְרָאן

אֵי יָשָׁן, מְחַדֵּשׁ גִּילִים, אֵי שִׁירַת עֲגָבִים?
כָּל־דָּם נֶאֱסַר לַאֲצִילִים, בִּלְתִּי דַם־עֲנָבִים;
לֹא יוּכְלוּן שְׂאֵתְךָ כֵּלִים — בֹּא וּשְׁכֹן קְרָבִים!
הִנָּם חֹל עֲדֵי תַקְדִּישֵׁם, בָּרוּךְ טַעֲמֶךָ,
בֶּן־רֵכָב לְנַפְשׁוֹ אָשֵׁם, גִּזְעָם זַעֲמֶךָ!

הֵבִיאוּ צֳרִי אָדָם אֶל מַכּוֹת לֵב אֲנוּשׁוֹת
וִיחִי עוֹד; וְהָיָה גֹאֵל מַרְפֵּא הַנְּפָשׁוֹת —
הֵם חַכְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל! חָכְמוֹת עִם קְדֹשׁוֹת
עַד־אֵלֶּה וְאָן וַאֲבַקְשֵׁם? יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ
עָלֵימוֹ, וְהוֹד הַלְבִּישֵׁם מִסּוּת נָעֳמֶךָ!

בִּקַּשְׁתִּי בְקַצְוֵי תֵבֵל מִי הוּא רַב־פְּעָלִים?
זֶה חֹשֵׁב וְזֶה שָׁר גֵּבֶל, זֶה נֹשֵׂא מְשָׁלִים,
מֵחָכְמוֹת לְכֻלָּם — הֶבֶל, לְךָ, יוֹסֵף — חֲבָלִים;
יַעֲרֹף לִקְחֲךָ כַּגֶּשֶׁם, כִּי אֵל חִכְּמֶךָ,
וּכְשָׁאֵל בְּטוּרֵי לֶשֶׁם, יָקִים נָאֳמֶךָ!

תִּפְאֶרֶת שִׁמְךָ רַבָּה, צוּרְךָ יְבָרֶכְךָ,
נֵר מַעֲרָב, אֲשֶׁר לֹא־נִכְבָּה — בִּנְךָ אַחֲרֶיךָ;
בִּבְרִית עַמְּךָ שַׁחַק בָּא, אֶרֶץ תַּעַזְרֶךָ,
יָמִים לַעֲבָדִים כָּבְשֵׁם, כִּי מִתְקוֹמְמֶיךָ
יִכָּחֲשׁוּ־לְךָ, וּתְבִישֵׁם עַד־תֹּם לְחַמֶּיךָ!

נִלְאָה פִי, וְלְךָ הִתְוַדָּה עַל־קֹצֶר תְּהִלָּה,
כִּי יָם דַּעְתְּךָ אֵין מִדָּה, מַה־תָּכִיל מְגִלָּה?
וּלְךָ יָאֲתָה כָּל־חֶמְדָּה, תּוֹרָה עִם־גְּדֻלָּה,
כִּי כָבוֹד וְהוֹד תִּירָשֵׁם מֵאָב קַדְמֶךָ,
כֵּן יֵיטִיב אֱלֹהִים אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ!

*

הַהֲתָלִים

1

עַל־הַזְּבוּבִים

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה מֵחֲמָסִי? אֲשַׁוַּע מִפְּנֵי שֹׁד הַזְּבוּבִים!
אֲשֶׁר לֹא־יִתְּנוּ הָשֵׁב לְרוּחִי בְּכָל־כֹּחָם יְעִיקוּנִי כְאֹיְבִים,
וְעַל־עֵינַי וְעַפְעַפַּי יְרַצּוּן, בְּאָזְנַי יֹאמְרוּ שִׁירֵי עֲגָבִים;
אֲדַמֶּה לֶאֱכֹל פִּתִּי לְבַדִּי — וְהֵם בּוֹ יֹאכְלוּ כִּדְמוּת זְאֵבִים,
וְעוֹד יִשְׁתּוּ בְכוֹס יֵינִי, כְּאִלּוּ קְרָאתִים כַּאֲהוּבִים אוֹ קְרֹבִים;
וְלֹא יִרְצוּ לְבַד חֶלְקָם, פְּקַדְתִּים בְּיַיִן עַתִּיק וּמִשְׁמַן שֶׂה כְשָׂבִים,
וְיִמְעַט רַק אֲכֹל מֵאֲשֶׁר לְפָנַי — לְיֵין מִשְׁתִּי וּפַת אָכְלֵי תְאֵבִים;
וְכִי־אֶקְרָא מְיֻדָּעַי לְאָכְלָה — וְהִנָּם יֹשְׁבִים רֹאשׁ הַמְּסִבִּים!
יְקַו לְבִּי סְתָו, כִּי הוּא יְכַלֵּם בְּקֹר רוּחַ שְׁלָגִים אוֹ רְבִיבִים,
וְלוּלֵי זֹאת אֲנִי קָץ מִפְּנֵיהֶם — בְּכֵן אוֹדֶה לְיֹשֵׁב הַכְּרוּבִים!

2

גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם נָטוּ בְּמַהֲלָכָם לְמוֹלַדְתִּי;
לוּ יִהְיוּ נֵרוֹת סְחוֹרָתִי — לֹא־יֶאֱסַף שֶׁמֶשׁ עֲדֵי מוֹתִי!

אִיגַע לְהַצְלִיחַ וְלֹא־אוּכָל, כִּי עִוְּתוּנִי כּוֹכְבֵי שָׁמַי;
לוּ אֶהֱיֶה סֹחֵר בְּתַכְרִיכִין — לֹא־יִגְוְעוּן אִישִׁים בְּכָל־יָמַי!

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר — אֹמְרִים: כְּבָר רָכָב!
אָבֹא לְעֵת עֶרֶב — אֹמְרִים: כְּבָר שָׁכָב!
אוֹ יַעֲלֶה מֶרְכָּב, אוֹ יַעֲלֶה מִשְׁכָּב —
אוֹיָה לְאִישׁ עָנִי, נוֹלַד בְּלִי כוֹכָב!

3

אָדָם מְכַבֵּד אֶת־מְקוֹמוֹ

כְּבוֹדִי בִּמְקוֹמִי וְאִם־אַשְׁפִּיל שִׁבְתִּי,
וְלֹא־אֶבְחַר מָקוֹם כִּבְקָלִים בִּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁר הֵמָּה חשְׁבִים הֱיוֹתָם רֹאשׁ מוֹשָׁב,
וְהַמּוֹשָׁב לָהֶם יְכַסֶּה עֶלְבּוֹנָם;
אֲנִי הוּא הַמָּקוֹם וְהַמָּקוֹם אִתִּי,
וְהֵמָּה — הַמָּקוֹם יְמַלֵּא חֶסְרוֹנָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־עֶזְרָא

(בנו של רא״בע, בספרד; מת בהיות עוד אביו בחיים)

תְּאַלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר!

(לְאֶחָד מִידִידָיו)

כִּי הַזְּמָן חִצֵּי נְדֹד שָׁלַח, פָּצַע לְבָבִי מִבְּלִי־שָׁלַח,
הִכְהָה שְׁתֵּי עֵינַי בְּעוֹד יוֹמָם, הֵנִים מְאוֹר לֶחְיִי וְעוֹדִי לַח,
הִלְבִּישׁ יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת שַׁחֲרוּת, אַחַר אֲשֶׁר חָלַף וְהִתְגַּלַּח,
חָרַשׁ בְּגַבִּי וַאֲנִי אֶסְבֹּל, פָּשַׁע בְּנַפְשִׁי וַאֲנִי אֶסְלָח.
לוּ הַזְּמָן הָיָה כְּפִי חֶפְצוֹ, הֶגְלָה יְדִידָיו עַד־גְּבוּל לַחְלַח.
הָהּ, יִרְהֲבוּ־בִי זֹחֲלֵי עָפָר, כִּי שֶׁן־בְּהֵמוֹת בִּי תְּמוֹל שִׁלַּח:

אֶתְוַדְּעָה אֶל־דָּת בְּנֵי־נֵכָר, אֶתְנַכְּרָה לִלְשׁוֹן בְּנוֹ שָׁלַח!
מַה־לִּי לְחֶבְרַת שֹׂנְאֵי שָׁלוֹם, אַחַר כְּבֵדִי הַגֹּדל פִּלַּח?
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא מְלֵא סִיגִים לִבּוֹ, וְכֻלּוֹ סָג וְגַם־נֶאֱלָח,
כָּתַב כְּתֻבַּת יָדְעֵי דַעַת — לֹא־זָן וְלֹא־הוֹקִיר וְלֹא־פָּלָת,
כִּי כָל־כְּלֵי הַבִּין וְהַמּוּסָר עַל־הַכְּסִיל יוּצַר וְלֹא יִצְלָח;
יָדַע לְבָבִי בֶּאֱמֶת כִּי לֹא עַל־הַחֲמוֹר רוּחַ אֱנוֹשׁ תִּצְלָח,
צוּרַת אֱנוֹשׁ אִם־תִּדְרְשׁוּ — רֹאשׁוֹ בֵּין נִינְוֵה נִמְצָא וּבֵין כָּלַח.
יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ וְיִשּׁוֹמֵם, יָבוֹא אֱלֵי קִבְרוֹ בְּאֵין כָּלַח,
תֵּבֵל הֲלֹא תֶבֶל וְהַמָּרוֹם יִכְלֶה וְהַשַּׁחַק הֲלֹא נִמְלָח!
אֵיךְ נַהֲרוֹת מוּסָר נְבוּב לֵבָב יִרְפֹּשׂ וּמֵימֵי הָאֱמֶת יִדְלָח?
כַּמָּה בְּדִבְרֵי הַכְּסִיל אֶשְׁעֶה, כִּי־אָכְלָה תָפֵל בְּלִי־מֶלַח? —
שָׁלוֹם לְךָ מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה, סַמֵּי שְׁלוֹמוֹתָיו לְךָ מָלַח,
שָׁלַח לְךָ לִבּוֹ בְּמִכְתָּבוֹ, גַּם מִכְּבֵדוֹ הֵא־לְךָ פֶּלַח;
עַד־אָן אֲסִירֵי הֶעָנִי נִהְיֶה? עַל־גַּב זְמָן בֶּגֶד רְכַב וּצְלַח!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקוסטני, נורמנדיא, לערך ד"א ת"ת)

קְדֻשָּׁה

וְחַיּוֹת בֹּעֲרוֹת, מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ,
בְּזַחַל סְבִלוֹת כֵּס אֵשׁ אֹכְלָה אֵשׁ,
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת־אֵשׁ,
נְאֻם הַדִּבּוּר מִשְׁמוֹעַ, הַנִּתָּן בָּאֵשׁ,
יִסְבְּלוּ סֵבֶל נֹזְלִים עַל־רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ,
יָעִיר לָז לְלָז וְלֹא־נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ,
מְשַׁלְּחִים יָד שְׂרָפִים תַּחַת כַּנְפֵי־אֵשׁ,
מְשַׁלְּכִים בְּכַנְפֵיהֶם גַּחֲלֵי לַהֲבוֹת אֵשׁ,

נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים, לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ,
נֶאֱלָחִים בָּם כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ,
בַּיִת לְחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ,
בְּנֹגַהּ סָבִיב כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ,
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת דָּאוֹת בְּאַנְפֵּי־אֵשׁ,
רוֹחֲשׁוֹת: „בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ!“ בְּלַהַק יִקְדֵי־אֵשׁ,
שְׁעוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם, שְׁכִינָתוֹ בָּאֵשׁ,
שׁאֲגוֹת כַּאֲרִי קוֹל בְּלַהַב־אֵשׁ,
מֵאֶחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ,
מַשְׁבִּיעוֹ שָׂרָף לַהֵט שְׁבִיב אֵשׁ,
וּמִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ,
וּמְרַעֵשׁ מִתְגַּלְגְּלִים גַּלְגַּלֵּי כֵס־אֵשׁ,
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם חֶרְדַּת אֵשׁ,
אָז יְשַׁלְּשׁוּ בְקֹדֶשׁ לַנִּשְׁפָּט בָּאֵשׁ,
לִשְׂמֹאל וּלְיָמִין שְׁנֵי שַׂרְפֵי־אֵשׁ,
לְאֻמִּים הֶרְגֵּל מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל־אֵשׁ. —
אָנָּא, עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּכִתֵּי־אֵשׁ,
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע לְקֻחֵי דָת־אֵשׁ,
מִפְּעַל הַר מוֹר נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ;
מִצּוּקָה נִנְצַל, מִמְּדֻרַת עֵצִים וָאֵשׁ,
נָא, אִם־חַטָּאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָּאֵשׁ,
נִחוּמֶיךָ יִגֹּלּוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל־כִּסֵּא אֵשׁ,
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרֹכֵב בְּמִרְכֶּבֶת אֵשׁ,
וְיֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ....

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־זֶרַח

(חי, כנראה, באשכנז ועינו ראתה גזרות שנת תתנ"ו)

סְלִיחוֹת

1

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי, כִּי־רוּחִי הֱצִיקַתְנִי
עַל־מְרִירוּת נַפְשִׁי וְעַל־כֹּבֶד שִׁעְבּוּדִי!
בֵּין־כָּל־אֻמָּה וְלָשׁוֹן אֲנִי־לְבַד נוּקַשְׁתִּי,
לָכֶת מִיּוֹם־לְיוֹם לְאָחוֹר וְלֹא־לְפָנִים;
גָּמַרְתָּ אֹמֶר לְדֹר־וָדֹר עָלַי,
בְּלִי־לְגַלְגֵּל רַחֲמִים לְהוֹצִיאִי לְחֵרוּת;
דָּחֹה דְחִיתַנִי כִּבְשְׁתֵּי יָדַיִם,
וְלֹא־כְדֹחֶה בִשְׂמֹאל וּמְקָרֵב בְּיָמִין!
הָכְנַעְתִּי בְשֵׁשַׁךְ וְהָשְׁפַּלְתִּי בְמָדַי,
הָטְבַּעְתִּי בְיָוָן וְעַתָּה בְּיַד־זֵדֵי־רִשְׁעָה —
וְאִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי, אִם־בְּשָׂרִי נָחוּשׁ,
לִשָּׂא וְלִסְבֹּל כָּל־אֵלּוּ הַצָּרוֹת?
זֶה־לִּי כַּמֶּה־שָׁנִים חֲרֵבָה וְשֹׁמֵמָה,
אֶלֶף וְעוֹד שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה,
חֲבוּשָׁה בְּבָתֵּי־כְלָאִים, חֲרוּשָׁה כַשָּׂדֶה,
חֲפוּרָה כַנֶּגֶב, חֲפוּיַת־רֹאשׁ כָּאָבֵל;
טִמְּאוּ מִקְדָּשַׁי וְחִלְּלוּ קָדָשַׁי,
נִאֲצוּ וּפִגְּלוּ נִיחוֹחֵי אִשַּׁי —
יֹקֶשׁ חֲטָאַי וְעֹצֶם פְּשָׁעַי
וַעֲוֹן עֲקֵבַי הֵם גָּרְמוּ־לִי!
כַּבִּיר כֹּחַ, הֲלֹא־גָלוּי לָךְ,
כִּי־לָקִיתִי בְּכֶפֶל עַל־כָּל־סְאָה סָאתַיִם,

לְחָצוּנִי, רְעָצוּנִי כָּל־יוֹצֵא וָבָא,
אֲכָלוּנִי בְּכָל־פֶּה עַד־כְּלוֹ כֹּחִי —
מַהֵר חוּשָׁה לְאֶנְקַת בָּנֶיךָ
הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים וְהַנֶּעֱלָבִים!
גִּלְאֵיתִי נְשֹׂא גָּלוּת וְשִׁבְיָה,
מִרְפַּשׂ רַגְלֵי גּוֹי־נָבָל וְלֹא־עָם,
שׁוֹחֲחִים: „אֵי־מַלְכְּכֶם וְצוּר מָעֻזְּכֶם?
יֶחֱשַׂף זְרוֹעוֹ וְיָגֵן עֲלֵיכֶם!
עִתֵּי גְאֻלָּה מְנִיתֶם וְנִגְמָרוּ,
וְתִקְוַת הַתְּשׁוּעָה פָּסְקָה וְהָלְכָה־לָּהּ!“
פַּרְצוּף פָּנַי כָּבוּשׁ בְּקַרְקַע,
בְּשָׁמְעִי נִאוּצָם וְנִבּוּל חֶרְפָּתָם, —
צֶדֶק דִּינֶיךָ וְיֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ
מַצְדִּיק אֲנִי עַל־כָּל־הַבָּא עָלָי;
קוּמָה אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבִי,
וְהוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי!
רְאֵה שִׁמְמוֹתַי וְשִׁמְמוֹת הֵיכָלֶךָ,
אִם־לֹא לְמַעֲנִי עֲשֵׂה לְמַעֲנֶךָ;
שְׁבֻעַת הוֹרִים וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם
אַל־תָּפֵר, כִּי־אֵל נֶאֱמָן אָתָּה!
תִּזְכֹּר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם,
טֶרֶם יֹאבְדוּ בְּיַד מַעֲבִדֵיהֶם;
בָּנֶיךָ הֵם, מַטַּע נַעֲמֶךָ,
יִכָּמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׁאֵרִיתָם!

2

אַחֲרִישׁ וְאֶתְאַפַּק וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי,
בִּרְאוֹתִי כִּרְעֵי־לֵבָל וְדִרְשֵׁי־לְמֵת הֱיוֹתָם בְּעָצְבִּי;
בְּפִי מַחְסוֹם שָׁמַרְתִּי וְנֶעְכַּר כְּאֵבִי —
מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי!

נָבְרָה עָלַי לִמְאֹד יַד הַמְעַסֶּה,
רֹדֶה בָּאַף וּבְחָרוֹן מַפְרִיךְ וְשֹׁסֶה;
דִּכְּאוּנִי לַחֲצִי וְהִשְׁלַכְתִּי כְּפֶגֶר מְבֻסֶּה,
אַשְׂחֶה בְּכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה!

הֱרִיתַנִי לַחֹמֶר וְנִמְשַׁלְתִּי כַחוּץ לַעֹבְרִים עָלַי,
גֵּוִי הֻכָּה וּלְחָיַי נִמְרְטוּ מִכַּף־עֲוִילַי,
וְאַבִּיט יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֵין־תּוֹמִיךְ מַעְגָּלַי —
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי וְקִרְבִּי חֳמַרְמָר:
עֹבְדֵי־מַשְׂכִּיּוֹת עָמְדוּ בְטַעְמָם וְרֵיחָם לֹא־נָמָר,
חֻלַּפְתִּי וְהוּרַקְתִּי מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי וּכְבוֹדִי נִתְיַמָּר —
הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר־לִי מָר!

טֻבַעְתִּי מְצוּלָה בְּיַד־אַרְיֵה וְנִדְאַבְתִּי בִדְוָיָה,
הֲמוֹן עִיר עֻזָּב וְאַרְמוֹן נֻטָּשׁ וְנֶהֶרְסָה הַקִּרְיָה;
יִקְרֵנִי הַדֹּב וְשַׁמָּה שִׁכְּלַנִי בִשְׁאִיָּה,
בָּאנוּ־בָאֵשׁ וּבַמַּיִם — וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה!

כֹּחִי נִכְשַׁל בַּעֲוֹנִי וְרוּחִי נִקְצָר,
בְּעֵת רְדוֹת הַצָּפִיר וּבַשִּׁירָה נֶעְצָר;
לְנֹחִי מִבֶּטֶן קָרָאתִי — וַעֲנָנִי מִמֵּצָר,
בְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר!

מַה־מְּאֹד עַתָּה גָבְרוּ מְעִילוֹת וַתֵּרֶב אַשְׁמָה,
בְּחֻבִּי לְהִטָּמֵן וּבְחֵקִי לְהִתְעַלָּמָה;
נַחֲלָתִי נִצְּתָה וּלְחָרְבָּה הוּשָׁמָה,
שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה!

שָׂעִיר וְחֹתְנוֹ סֵעֲרוּנִי וַיְשִׁיתוּנִי בָתָּה,
זֶה לְאַיִל־זֶה, וְזֶה אוֹתִי לְהַצְמִיתָה —
עַד־אָנָה תַּחֲרִישׁ וְתַבִּיט אָוֶן וְעַוְלָתָה,
וְלֹא־תְרַחֵם אֶת־יְרוּשָׁלַםִ וְאֵת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה?

פָּעֲרוּ פִיהֶם לִבְלֹעַ וּגְרוֹנָם פָּתוּחַ כְּקֶבֶר,
לִגְזֹר מִכָּל־צַד וְלֶאֱכֹל מִכָּל־עֵבֶר;
צָרַחְתִּי מִכְּאֵב לֵב בִּרְאֹתִי אָחוֹר־שֶׁבֶר
וָאֹמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֵבֶר!

קָצְרָה רוּחִי וְכָלְתָה נַפְשִׁי
מִסִּבְלוֹת זָרִים וּמֵעֲבֹדֶת בִּלְשִׁי —
רִיבָה אֲדֹנָי אֶת־יְרִיבַי וְרִיבֵי נַפְשִׁי,
וְאַל־תֵּפֶן אֶל־קָשְׁיִי!

שְׁחַרְתִּיךָ — הִמָּצֵא לִי, נִשָּׂא וְנֶעְלָם,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת מִמְּכוֹן־שֶׁבֶת אוּלָם;
בְּךָ נֵצַח יַהַב מִבְטָחִי, נָא אַל־תַּחֲזִירֵנִי נִכְלָם —
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם!

רַבִּי דָוִד בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(חי במגנצא או באשפירה, לערך ד״א תתנ״ו)

סְלִיחָה

אֲדֹנָי אֱלֹהָי! רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי,
בְּקַשְׁתִּיךָ — אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְעֶזְרִי;
גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם־עָתְקוּ שִׁבְרִי,
דְּבָרִים בִּי — רָעֲדוּ כָל־אֲבָרָי!

הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵינֵיהֶם, מָשָׁל וּשְׁנִינָה,
וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה,
זֵדִים הֱלִיצֻנִי בְּפִיהֶם, וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה,
חֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה!

טֹפְלִים שֶׁקֶר וְכָזָב לְהִתְגּוֹלֵל וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ —
יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם, וְהַשְׁפָּלָתָם תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ!
כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתֶךָ, לֵאמֹר: מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ?
לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ, אֲדֹנָי, לֹא לָנוּ!

מִדַּת טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ הַגְּבֵר עַל־צֹאן מַרְעִיתֶךָ,
נַעֲנֵינוּ לְךָ, מְחַל, רַבֵּה סְלִיחָתֵנוּ בִּמְחִילָתֶךָ;
סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט־לִבֵּנוּ לְאוֹר נְתִיבָתֶךָ:
עֲנֵנוּ, אֲדֹנָי, עֲנֵנוּ, כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ!

פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם,
צוּר, צַדִּיק, גָּדוֹל, גִּבּוֹר וְנוֹרָא, אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם;
קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ, עֶלְיוֹן, קָרוֹב מַצְדִּיקֵהֶם,
רָעֹץ תִּרְעַץ בִּכְלָה וְנֶחֱרָצָה אֹיְבֵיהֶם וְקָמֵיהֶם!

שְׁחַרְנוּךָ בִּתְחִנָּה, הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ,
שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ, כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ,
תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְּהִלָּתֶךָ, כִּי־תַצִּילֵנוּ מֵרְשֵׁשֵׁנוּ,
תּוֹרָתְךָ וְעֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעֵינוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ. —

דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שִׁמְעָה וְהַאֲזִינָה,
וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה־נָא;
יְרִיבַי רִיב וְחַיַּת קָנֶה גְעַר וּמִקִּנָּהּ תּוֹרִדֶנָּה,
דְּבִיר קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל־מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה.

בְּךָ תוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי, רָם וְנִשָּׂא, גֵּאֶה, גָּדוֹל וְנוֹרָא,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה;
שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקֹם דַּם־עֲבָדֶיךָ, שָׁפְכוּ בְנֵי נָבָל בְּעֶבְרָה,
מַגֵּר מִתְקוֹמְמַי וְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְעֶבְרָה וְצָרָה!

וְאַתָּה, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גֹּאֲלָם, מַלְכָּם וּגְאוֹנָם,
אַשְׁרָם אִם־הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם —
לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עֹל גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם,
הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל־פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם!

לְעֶזְרָתִי קוּמָה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרַי וְאֹיְבִי,
וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ, כִּי־תַחֲבוֹשׁ מַכְאֹבִי,
יֵבשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבִי,
חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ, גֹּאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי, אֵל אֱלֹהֵי אָבִי!

רַבִּי קְלוֹנִימוּס בֶּן־יְהוּדָה

(באשפירה או במגנצא, ד״א תתנ״ו)

קִינָה

עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה, וּוָרְמַיְשָׂא וּמַגֶּנְצָא

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר נוֹזְלַי,
וְאֶבְכֶּה כָּל־יְמוֹתַי וְלֵילַי
אֶת חַלְלֵי טַפִּי וְעוֹלָלַי וִישִׁישֵׁי קְהָלַי,
וְאַתֶּם עֱנוּ אוֹי וַאֲבוֹי וְאַלְלַי,
וּבְכוּ בֶכֶה רַב וְהֶרֶב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְדִמְעַ תִּדְמַע עֵינִי וְאֵלְכָה־לִּי שְׂדֵה בֹכִים,
וַאֲבַכֶּה עִמִּי מָרֵי לֵבָב הַנִּבְכִּים,
עַל־בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וִילָדִים הָרַכִּים,
בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלַטֶּבַח נִמְשָׁכִים;
אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, סַפִּירִים וּנְפָכִים,
כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נְדוּשִׁים וְנִשְׁלָכִים,
סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מִלְּקָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאָנֶדָה,
וְלִבְכִּי וְלַחֲגֹר שַׂק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה;
מִפָּז יְקָרָה וּמִזָּהָב חֲמוּדָה,
כְּבוּדָה פְּנִימָה כְּבוֹד כָּל־כְּלִי חֶמְדָּה,
רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה:
הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהָאַגָּדָה;
עֱנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה:
אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְהַלּמְדָה?
הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְעַפְעַפֵּי יִזְּלוּ־מַיִם, דֶּמַע לְהַגִּירָה,
וַאֲקוֹנֵן מַר עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה,
בַּשֵּׁנִי בִּשְׁמֹנָה בוֹ, בְּיוֹם מַרְגּוֹעַ הֶקְרָה,
מַרְגּוֹעַי לִרְגוּעֵי נֶחְלְפוּ לְהַבְעִירָה,
נֶהֶרְגוּ בַּחוּרֵי חֶמֶד וִישִׁישֵׁי הֲדָרָה,
נֶאֶסְפוּ יַחַד, נַפְשָׁם הִשְׁלִימוּ בְמוֹרָא,
עַל־יִחוּד שֵׁם הַמְיֻחָד יִחֲדוּ בִגְבוּרָה,
גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְמַהֲרָה,
וְכֹהֲנֵי וַעֲלָמַי נִגְוְעוּ כֻּלָּהֶם עֲשָׂרָה;
וּבְמַר יְגוֹנִי וְעָצְבִּי יְלֵל אַחְבִּירָה,
קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֲרֵיגָתָם הַיּוֹם בְּזָכְרָה:

קְהַל וַורְמַיְשָׂא בִּתְבוּנָה וּבְתוֹרָה,
גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה,
פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיֻחָד בְּמוֹרָא,
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה בְּחֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה,
וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת הַלֵּל לְשׁוֹרְרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה —
אָהִימָה עֲלֵיהֶם בִּבְכִי יְלֵל לְחַשְׁרָה,
כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל־רֹאשָׁם לַעֲטָרָה;
וְעַל־אַדִּירֵי קְהַל מַגֶּנְצָא הַהֲדוּרָה,
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ, מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל־יִחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא,
וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת־שֶׁבֶר אֲעוֹרֵרָה,
עַל־שְׁנֵי מִקְדָּשֵׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עֻרְעָרָה,
וְעַל־חָרְבוֹת מְעַט מִקְדָּשֵׁי וּמִדְרְשֵׁי הַתּוֹרָה;
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף לְדַאֲבוֹן וּמְאֵרָה,
הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה,
בְּיוֹם מַתַּן דָּת שִׁבַּרְתִּי לְהִתְאַשְּׁרָה —
וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ־כֵן אָז חָזְרָה,
עָלְתָה־לָּהּ לַמָּרוֹם, לִמְקוֹם מְדוֹרָהּ,
עִם תִּיקָהּ וְנַרְתִּיקָהּ וְהַדְּרָשָׁהּ וְחֶקְרָהּ,
לְמַדֶיהָ וְשׁוֹנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְאוֹרָה!
שִׂימוּ־נָא לְבִבְכֶם מִסְפֵּד מַר לְקָשְׁרָה,
כִּי שְׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל וּלְהִתְעַפְּרָה,
כִּשְׂרֵפַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ, הָאוּלָם וְהַבִּירָה!
וְכִי אֵין לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה,
וְאֵין לְהַקְדִּים, זוּלָתִי לְאַחֲרָה,
תַּחַת כֵּן הַיּוֹם לִוְיָתִי אֲעוֹרֵרָה,
וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ מָרָה,
וְאַנְחָתִי כָּבְדָה מִבֹּקֶר וְעַד־עָרֶב —
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶחָרֶב!

עַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נֹהֵם נְהִימוֹת,
וְאֶקְרָא לַמְקוֹנְנוֹת וְאֶל־הַחֲכָמוֹת,
אֱלִי וְאַלְיָא כֻּלָּם הֹמוֹת;
הֲיֵשׁ מַכְאוֹב לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת?
מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת,
חַלְלֵי חַלְלֵי־חֶרֶב, מוּבָלִים עֲרוּמִּים וַעֲרוּמּוֹת,
נִבְלָתָם כַּסּוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלִבְהֵמוֹת;
יוֹנֵק עִם־אִישׁ שֵׂיבָה, עֲלָמִים וַעֲלָמוֹת,
מִתְעַתְּעִים בָּמוֹ מוֹנַי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת,
„אֵי אֱלֹהֵימוֹ“ — אָמְרוּ — „צוּר חָסָיוּ בוֹ עַד־מוֹת,
יָבוֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת!“
חֲסִין יָהּ מִי־כָמוֹךָ, נֹשֵׂא עֲלֻמוֹת,
תֶּחֱשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא־תִתְגַּבֵּר חֵמוֹת,
בֶּאֱמֹר אֵלַי מַלְעִיגַי: „אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֵב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב?!“

עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם, כִּי־נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר
וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים — מִלְּהַפֵּג וּלְקָרֵר;
מִי יָנוּד לִי? וְאֵין מַחֲזִיק לְהִתְעוֹרֵר!
חֵמָה בִּי יָצְאָה וְסַעַר מִתְגּוֹרֵר,
אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצֹּרֵר,
שִׁבַּר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפוֹרֵר,
סִלָּה כָל־אַבִּירַי הַטַּבּוּר וְהַשָּׁרֵר,
מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרֵר,
רְטִיָּה וּמָזוֹר אֵין לְזוֹרֵר,
עַל־כֵּן אָמַרְתִּי: „שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר
בַּבֶּכִי, דִּמְעָתִי עַל־לֶחֱיִי לְצָרֵב,
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!“

רַבִּי דָוִד בֶּן־מְשֻׁלָּם

(ר״א תת״נו ; מקום מגורו בלתי ידוע)

סְלִיחָה

אֱלֹהִים, אַל־דֳּמִי לְדָמִי!
אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמֲמִי,
בַּקְּשֵׁהוּ, דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימִי,
בַּל־תְּכַסֵּהוּ אֶרֶץ בְּכָל־מְקוֹמִי!

גֹּל יִגָּלֶה וּלְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף,
גַּם־בְּפָרְפּוּרְךָ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף;
הוֹן יָהוֹן שֹׁפֵךְ — חֵלֶף בְּחֵלֶף —
דְּמֵי עֲנָיֶיךָ, הַנִּשְׁפָּכִים כְּשִׁגְרֵי אֲלָף.

הִתְיָעֲצוּ יַחַד סוֹךְ מֶסֶךְ רָעַל,
הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ לְהַעַל,
וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל הַמּוּעָל,
וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מְשֻׁקָּץ וּמְגֹעָל.

זֶרַע קֹדֶשׁ, בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ,
„זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ״ זָעֲקוּ וְשֹׁרֵרוּ;
חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַמָּרוּ,
חַיַּת יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ.

טַף וְנָשִׁים הִשְׁלִימוּ יַחַד לְעֵקֶד,
טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד:
„יָחִיד וְנִשָּׂא, עָלֶיךָ נֵהָרֵג וְנִשָּׁקֵד,
יָחוּס הַזְּמָּה אֵלָיו רֹאשׁ מִלְּיַקֵּד!״

כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה לְעֹלָה תְּמִימִים,
כֻּבְּשׁוּ לַזֶּבַח כְּזִבְחֵי אֲמוּרֵי שְׁלָמִים,
לְאִמּוֹתָם אֹמְרִים: „לֹא תִכְמְרוּ רַחֲמִים,
לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים!"

מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים, וְזֶה עַל־זֶה מְפַרְפְּסִים —
מְמַהֲרִים שְׁחֹט אֲחֵרִים וּבִדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים;
נָתוּן עַל־רֹבֵד הֵיכָלְךָ וְאַף לַמְמָרְסִים,
נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יְהוּ תּוֹסְסִים!

סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְּדֹלָה,
סוֹבֵב וְגַם הַיְסוֹד קָטֹן מֵהָכִילָה,
עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל לְעֹלָה,
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ סֶלָה.

פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים,
פְּדָרִים וַאֲבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְהַנְּתָחִים,
צְרִידֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים,
צַדְקָנִיּוֹת קִנֵּיהֶם הֵמָּה עֹלְלֵי טִפֻּחִים.

קֵיץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי־רַב,
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר — תַּלְמִיד עַם־צֹרַב;
רַחַשׁ מֻרְבֶּכֶת זֶה מֵאָז לֹא־נִקְרָב,
רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרָב.

שָׁרְתֵי כְהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים,
שְׁחִיטָה זְרִיקָה וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים;
תַּקְרוֹבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים,
תְּנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק וּלְחָיֵי הָרָאשִׁים.

דְּמָעוֹת מִפֹּה וּמִפֹּה נֹבְעִים וּמְקַלְּחִים,
וְשֹׁחֲטִים וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל־אֵלּוּ נִנְחִים,
דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נֹגְעִים וְטַפְּחִים,
בִּרְכַּת הַזֶּבַח „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל!" צֹרְחִים.

יִרְאֶה יֵרָאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בְּטֻחוֹת,
בְּחֹם הַיּוֹם עֲרוּמּוֹת לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת,
יָפָה בַנָּשִׁים מְבֻקָּעֵי כָרֵשׂ וּמְפֻלָּחוֹת,
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָה וָלָד מַפְרִיחוֹת.

שָׁמוּעַ אִם־נִשְׁמַע אוֹ אִם־נִרְאָה,
לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין, גְּדֹלָה פְלִיאָה:
מוֹלִיכִין בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כִּלְחֻפָּה נָאָה —
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, רָם, גָּאֹה גָּאָה?!

קֶדֶם נִשְׁעַנוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר־מֹר,
סָמוּךְ לְיֵשַׁע בְּכָל־דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר;
נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד־בִּלְתִּי לֵאמֹר —
חַי, זְכוּתָךְ קוּם תִּשְׁמָר־לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִגְמֹר!

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־נָתָן

(במגנצא ,ראה שבר עמו בשנות רעה ד"א תת"נו ותתק"ו,ומת אחר שנת ד"א תתק"יב)

זוּלָת

אֱלֹהִים, בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ,
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ;
בְּכָל־דֹּר וָדֹר נוֹרָאוֹת שַׂמְתָּ עֲבוּרֵנוּ,
רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ, נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ.

גְּאַלְתָּנוּ בְחֹזֶק יָד מִנָּחָשׁ וְצָרִים,
מֵאֲרִי וְדֹב וְנָמֵר וּשְׁאָר צוֹרְרִים,
דִּכְאוּנִי עַתָּה רַגְלֵי חֲזִירֵי יְעָרִים —
כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלֵינוּ וְשֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרִים.

הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ לְשָׁכְחָה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה,
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ וּצְוָחָה,
כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם, נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה.

זְמַן אַחַר זְמָן נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה,
וְאָרַךְ הַקֵּץ וַאֲרֻכָה לֹא עָלְתָה;
חֶשְׁבּוֹן ר"נוּ לְיַעֲקֹב חִכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִתָּהּ —
קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב, לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה!

טוֹב קִוִּינוּ — וְהִנֵּה אֹפֶל וְאַשְׁמַנִּים,
בְּמַחֲזוֹר ר"נוּ אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים;
יַחְדָּו נוֹעֲצוּ גּוֹי עַז פָּנִים —
אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים.

כַּחֲרוּת אַפָּם בָּנוּ חַיִּים בְּלָעוּנוּ,
טַף וְנָשִׁים כְּצֹאן לְטִבְחָה הִתְקוֹנוּ,
לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹתֵינוּ,
פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ.

מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם,
מִמְּךָ לְהַפְרִישׁ, דֶּרֶךְ אָרְחוֹתֶיךָ לְעַקֵּם,
נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מִפְּנֵי חֲמַת הַמְּעַקֵּם:
הַעַל־אֵלֶּה לֹא תִפְקֹד־בָּם וְלֹא תִתְנַקֵּם?

סֵפֶר הַתּוֹרָה, נִתְעוֹלְלָה בְּיַד צָרִים,
וְגַם שִׁכְּלוּ דְרְשַׁיִךְ מִפְּנִינִים יְקָרִים;
עֲלְבּוֹנֵךְ תִּבְעִי וְעֶלְבּוֹן נֶפֶשׁ אַדִּירִים,
כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־בַּעַל נְעוּרִים.

פְּנֵי אֲדֹנָי שִׁפְכִי לִבֵּךְ לְאַבְּדָם,
לִנְקֹם נִקְמָתֵךְ יַשְׁכִּיר חִצָּיו מִדָּם,
צוֹרְרָיו תֹּאכַל חַרְבּוֹ מֵחֶרֶב מְאָדָּם,
עֶזְרַת מִצָּר הָבָה וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם.

קוּמָה אֲדֹנָי בְּאַפֶּךָ לִשְׁפֹּט קָמִים,
וְלֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם אַנְשֵׁי דָמִים;
רָצִים אַחֲרֶיךָ וְנַפְשָׁם לַמָּוֶת מַשְׁלִימִים —
בְּרַבִּים תְּחַלֵּק לָמוֹ שְׁלַל עֲצוּמִים;

שִׁיתָה אֲדֹנָי מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶךָ,
לְבַל יְעַנּוּ עוֹד זֶרַע אֹהֲבֶךָ;
תְּקַיֵּם לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בִּנְבִיאֶךָ:
וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ!

חֲשׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ שֵׁנִית קְנוֹתֵנוּ,
כַּאֲשֶׁר מִנֹּף גָּאַלְתָּ אֶת אֲבֹתֵינוּ;
אַמֵּץ זְרוֹעֵנוּ כְּאָז בַּיָּם הֶעֱבַרְתָּנוּ,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ!

רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן־מֵאִיר

(הוא רבנו תם, נולד ברומרוג לערך ד"א תת"ס, חי בטרוייש ומת ד"א תתק"לא)

פִּיּוּט לְסֻכּוֹת

יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי — נְדֻדִי וְגֵרוּשִׁי,
וְאַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכִּי — וְתָגֵל בְּךָ נַפְשִׁי!

יְרֻמוּן מְסִלּוֹתַי — מְעֻנָּה מְגַמָּתִי,
וְאָרִים מִצְּלוֹתַי לְהֵיטִיב נְגִינָתִי,
וְאָשִׂים תְּהִלּוֹתַי לְפָנָיו תְּרוּמָתִי,
דְּמָעַי אִשּׁוֹ נִסְכִּי, בְּשָׂרִי בְהַגִּישִׁי,
עֲצָמַי עֲצֵי עֶרְכִּי, וְלִבִּי יְקַד אִשִּׁי.

עֲצוּמִים בְּלִי מִסְפָּר חֲסָדָיו וְתַגְמוּלָיו,
וּבַמֶּה יְצִיר עָפָר יְקַדֵּם הֲדֹם־רַגְלָיו?
וְאַף כִּי־בְרִית הֵפַר וּפָרַץ גְּבוּל מִלָּיו!
וְאֵיךְ יְאֻמַּץ בִּרְכִּי וְיָרוּם גְּאוֹן רֹאשִׁי,
וְעֵינָיו עֲלֵי דַרְכִּי, וְרַגְלִי בְּפַח מוֹקְשִׁי?!

קָדוֹשׁ יַעֲקֹב שִׁמְשִׁי וְזִכְרוֹן שְׁמוֹ כֵּלַי,
וְחַסְדּוֹ צְנִיף רֹאשִׁי — וּמִי יַעֲרֹךְ אֵלַי?
וּמַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וְתִשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי?
לָאֵל יַחֲלִי, חִכִּי, וְלַיְלָה וְיוֹם דָּרְשִׁי
עֲבֹדַת רְצוֹנָיו, כִּי דְּרוֹר הִיא וְגַם חָפְשִׁי.

בְּדַרְכֵי רְצוֹנֶךָ נְחֵנִי וְהוֹרֵנִי,
וְאֶמְצָא לְפָנֶיךָ, צְבִי, חֵן וְחַנֵּנִי,
וּבְטוּב בְּעֵינֶיךָ בְּרוּחֲךָ תְּנִיחֵנִי,
וְאֶשְׁכַּח יְמֵי חָשְׁכִּי, וְלֵילֵי נְדֹד אֶשְׁי,
וְאֶשְׂבַּע בְּתוֹךְ סֻכִּי דְּגָנִי וְתִירוֹשִׁי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־זַרְחְיָה הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא בספרד, ועל כן נקרא גרונדי או ירונדי, אבל מקום מגורו לא נודע; בשנת ד״א תתק״י היה עוד בחיים)

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ וּזְמָן לֹא אָרוּךְ,
וּפָעֳלֵךְ לְמִשְׁפָּט עָרוּךְ — יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ!

יִצְרֵי אִישׁ נִרְדָּמִים, סְכָלִים וְלֹא מְחֻכָּמִים,
לְבָשְׁתָּם וּכְלִמָּתָם יֵעֹרוּ מִשְּׁנָתָם;

צְמֵאִים לְהַשִּׂיג תַּאֲוָה וְלַעֲלוֹת בָּמֳתֵי גַאֲוָה,
כְּאִלּוּ הוֹן יַצִּילֵם וּמִמָּוֶת יִגְאָלֵם!

חַתַּת מָוֶת לֹא יִרָא אֱנוֹשׁ, בְּתַאֲוָה מִתְגָּרֶה,
רֹדֵף אַחֲרֵי שְׁלוֹמִים נֶאֱהָבִים וּנְעִימִים;

קָם בִּהְיוֹתוֹ רַעֲנָן, בְּבֵיתוֹ שָׁלֵו וְשַׁאֲנָן,
יְצַו אֶל פֶּגַע זַעְמוֹ: שָׁאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ!

הוֹלֵךְ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ בֶּטַח לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ,
וּמָוֶת שׁוֹטְטָה בַעֲדוֹ וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ:

לְכָה־נָא אֶקָּחֶךָ, הַרְפֵּה מֵרוּחֶךָ,
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ — לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ?

וּמַה־זֶּה עוֹד תִּתְאַחֵר? הֲיֵשׁ־בֶּצַע כִּי־תְשַׁחֵר?
הֲיִשָּׂא כֹפֶר מְאוּמָה? וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה!

יִקְרָא לְאַנְשֵׁי אֱמוּנָיו, יְצַוֶּה עַל־קִנְיָנָיו,
יְמַהֲרוּ לַחְצֹב קֶבֶר טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר;

בְּפֶתַע נַפְשׁוֹ תִפְרַח, בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֶּאֱרַח,
וַתַּעֲבֹר מֵעָלָיו וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו!

רֵעָיו נִקְבְּצוּ לְסָפְדוֹ: הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הֹדֹה!
רַק הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ;

זֹעֲפִים פְּנֵיהֶם וְלִבָּם, יַעֲטֹף חָמָס בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מָחָר יַעֲלֹזוּ — בֹּזּוּ כֶסֶף בֹּזּוּ!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר, בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא־עָבַר,
וְנֹשְׂאוּ עַל־כְּתֵפַיִם יַעֲשֶׂה־לוֹ כְנָפַיִם;

חֶבֶל צִפְּנוּ יָמַד, אֵץ לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמֹד,
וְהִשְׁלִיכוּ בְּבוֹר חָפָר, וְכִסָּהוּ בֶעָפָר;

יֵרֵד הַגּוּף שְׁאֹלָה, וְרוּחוֹ תָשׁוּב לְמָעְלָה,
יַחַד שָׁבִים יְסוֹדָם — וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אַחֲרֵי כָל־זֹאת בָּאוֹת חֲדָשׁוֹת רְגָזוֹת,
גְּדוֹלִים חִקְרֵי־פֶלֶא וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה;

יוֹם הָאֱלֹהִים יִדְרְשֵׁם וּלְמִשְׁפָּט יַגִּישֵׁם,
וַיַּשְׁמִיעַ קוֹל חֲרָדָה: בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה!

רַב־לָכֶם וְלִתְלָאוֹת! הַמְעַט מִכֶּם הַלְּאוֹת,
הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה? וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה!

וְרוּחַ מֵעַל יַעֲנֶה: עוֹד יֶשׁ־שֶׁבֶר מִשְׁנֶה,
חָזְקוּ מְאֹד פִּשְׁעֵיכֶם וַאֲשִׁימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצָּב הַגּוּף בְּאֵימָה, דִּבְרֵי פִיהוּ מִרְמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרָה? וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא:

דַּיִּי לָשֵׂאת חֲמָסִים   וְלִשְׁמֹעַ קוֹל נֹגְשִׂים —
בְּחַרֵי עֲפַר אָהֳלִי   וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי!

יֵשׁ מַעֲשֶׂה וָדַעַת   בְּרוּחִי הַמַּרְשַׁעַת,
פִּקְדוּ וַעֲנוּ עַזּוּת   אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת!

זִמּוֹת רוּחַ נִתָּקוּ   בְּשָׁמְעָהּ אֲמָרִים עָתָקוּ,
מַה־תְּשִׁיבֵנִי חֹרְפִי —   גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ־פִּי:

כְּרִשְׁעוֹ אַל שָׁפְטֵהוּ,   בְּרִיבוֹ אַל־תְּנַקֵּהוּ,
בְּדַם פִּשְׁעוֹ מִתְגֹּלֵל —   הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל!

רָעוֹת בְּכָל־עֵת חָרֵשׁ,   וְתַאֲוַת נְעוּרִים יָרֵשׁ —
וְאֵיךְ הִנָּצֵל יֹאבֶה?   כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה!

וְהַגּוּף יָשִׁיב גְּדֻלּוֹת,   עֶרְוַת רוּחַ לְגַלּוֹת:
אַל־תַּחְמְלוּ עָלֶיהָ,   טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ;

לוּחַ כְּתָב נִפְרֶטֶת   הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת —
וְאֵיכָה אֶל־אֲדֹנֶיהָ   הֵעֵזָה פָּנֶיהָ?

בְּפִשְׁעָהּ פֹּה נִקְרֵאתִי,   אֲשֶׁר־הֵסַתָּה אֹתִי,
לֶכֶת בְּחֵלֶק דְּבָרִים   אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים;

רְאוּ: מִיּוֹם נָסָעָה —   הֲתִמָּצֵא בִי רָעָה?
בַּאֲשֶׁר אֶשְׁכַּב שָׁמָּה   לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה!

כְּשֶׁמֶן רַכּוּ דְבָרָיו,   אֶבֶן סְבִיבָיו צָרָיו:
אֲנִי אָשִׁיב כַּהֲתִמְּךָ,   הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה!

הֵן בְּשׁוּבְךָ לָעֲפָרִים   וְלִמְחִלּוֹת הַקְּבָרִים
בָּאתִי אֲנִי אַחֲרֶיךָ —   לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ;

אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יָרַדְתָּ וּמֵחַיִּים נִכְחַדְתָּ —
וְאָשׁוּבָה אֶל־שָׁרְשִׁי וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי!

מֵבִין כָּל־נִסְתָּרוֹת וְיֹדֵעַ כָּל־סְפִירוֹת,
בְּגָדְלְךָ, שֹׁכֵן שַׁחַק, מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחָק!

נוֹרָא בְצֶדֶק יַעֲנֵם, בְּמִשְׁפַּט הָאֱמֶת יְדִינֵם,
יְחַבְּרֵם כְּפַעַם בְּפָעַם, וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם;

וְכַאֲשֶׁר חָטְאוּ יַחַד בְּעוֹדָם לְבָשָׂר אֶחָד,
כֵּן יְצוּ עֲשׂוֹתָם כָּלָה אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה!

מִי זֶה יָרֵא וְחָרֵד, מֵחַטָּאָיו יִפָּרֵד,
לְבִלְתִּי יְנַהֲגוּ הַתְּלִים אִישׁ עַל־הַגֶּחָלִים!

אִם עֵינִי לֹא־שַׂמְתִּי עָלַי וְעַל־נִשְׁמָתִי
אוֹ־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם — מִי־לִי בַשָּׁמָיִם?!

רַבִּי בְּרַכְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא ומקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תת״פ — תתק״ל)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב עָלַי מַעְגָּל —
שִׁמְךָ יִגַּל, אָיֹם וְגַם־נִדְגָּל!

רְאִיתִיךָ יוֹצְרִי בְּעֵין לִבִּי,
קְרָאתִיךָ רָחוֹק, וּבְמִסְבִּי
מְצָאתִיךָ, שֹׁכֵן בְּתוֹךְ קִרְבִּי,
לְךָ מִכְלַל־ יֹפִי וְצִיץ מַהֲלָל
בְּפִי מַעֲלַל יָשִׂישׁ וְגַם־עוֹלָל!

כְּבוֹד עוֹלָם, גָּדוֹל וּמִתְנַשֵּׂא,
וְאַתְּ נֶעְלָם מִכֹּל וְכֹל נֹשֵׂא,
וְאֵיךְ אוּלָם וּדְבִיר לְךָ מְכַסֶּה?
לְךָ מִמְשָׁל עַל־כָּל־גְּבִיר מָשָׁל,
וְלֹא נִמְשָׁל אַתָּה בְּפִי מָשָׁל!

יְהִי חֵקֶר אֶל־כָּל־יְקָר נִמְצָא,
וְאֵין חֵקֶר קֵץ הוֹדְךָ יִמְצָא,
וְכָל־בֹּקֶר מִשְׁפָּט לְאוֹר יָצָא,
וְלֹא יֶחְדַּל לָעַד וְלֹא יִדַּל,
אֲבָל יִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִתְגַּדָּל!

רַבִּי זְרַחְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדרא וחי בלוניל; מת ד״א תתק״מו)

תּוֹכַחַת לְנַפְשׁוֹ הַהֹמִיָּה

וְנַעֲנוּעִים לְאָחִיו רַבִּי בְּרַכְיָה

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וּמַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי בְּרָב־בֶּכֶה וְדִמְעָה עַל־לְחִי?
לָמָּה כְיוֹלֵדָה תְחִילִין מִמְּצוּ־ קַיִךְ, וְלָמָּה זֶּה כְּנֶשֶׁר תִּקְרְחִי,
מִבַּעֲלֵי חִצִּים וְנִיצוֹצִים וְלֵ־ צִים בְּעֲתוּךְ וַיְמָרֲרֶךְ מַר תִּצְרְחִי?
חַיָּה, לְאֵל חַי יַחֲלִי, אַל־תִּירְאִי מִבֶּן־אֱנוֹשׁ יָמוּת, וְאַל־תֵּאָנְחִי
מִלַּהֲטֵי חַרְבוֹת וְמָן מִתְהַפְּכוֹת סָבִיב, וְאַל לִשְׁחוֹק יְלָדָיו תִּשְׂמְחִי!
הִנָּךְ חֲצוּבָה מִכְּבוֹד עֶלְיוֹן, וּמֵ־ אוֹר צַח עָלֵי כָל־הַמְּאוֹרִים תִּזְרְחִי —
אֵיכָה לְמַחְשַׁכֵּי אֲדָמָה הָאֲרוּ־ רָה הַשְּׁפָלָה תֵּרְדִי אוֹ תִצְנְחִי?
לָשׁוּב כְּיוֹנָה אֶל־אֲרֻבָּה עוֹפֲפִי, עַד לַעֲלוֹת אֶל־כֵּס מְלוּכָה תִצְלְחִי,
מֵימֵי יְשׁוּעָה שַׁאֲבִי־לָךְ מִמְּקוֹר חַיִּים, וְאַל מֵימָיו בְּרַגְלֵךְ תִּדְלְחִי!
הִתְקַדְּשִׁי, הִטַּהֲרִי מִגָּאֳלֵי תֵבֵל, וּפַת־בָּגָהּ וְיֵינָהּ תִּזְנְחִי,

עוּרִי, בְּחֵיק הַבְלֵי אֲדָמָה שֹׁכְבָה, עוּרִי לְיוֹם אַחֲרוֹן וְעַיִן תִּפְקְחִי,
שֵׁבֶט וְשׁוֹט מוּסָר לְגַבֵּךְ נָפְלוּ מִידֵי זְמָן — הִוָּסְרִי, הִוָּכְחִי!
מִטּוֹת עֲלוּמִים נַתְּקִי לָצֵאת לְבֵית חָפְשִׁית, וּמוֹסְרֵי גַאֲוָה הִתְפַּתְּחִי,
שׁוּבִי לְצוּר הַיֹּצְרֵךְ, בָּרָה, וְהִ־ זַּכִּי וְהִבָּרִי לְיוֹם תִּלָּקְחִי,
יוֹם תֵּצְאִי מִמַּאֲסַר גֵּוֵךְ, וְיוֹם אֹהֶל בְּתוֹךְ מַחֲנֵה אֱלֹהִים תִּמְתְּחִי!
חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו שֻׁלְחָנִי עֲשֶׂה, דְּבַר דְּעִי וּרְאִי לְהָשִׁיב שֹׁלְחִי,
לוֹ שַׁלְּמִי פָּרֵי שְׂפָתַיִךְ, וְאֶת לִבֵּךְ לְרָצוֹן לָךְ לְתוֹדָה תִזְבְּחִי;
זִכְרִי וְהַזְכִּירִי תְּהִלּוֹתָיו וְחַסְ־ דּוֹ לָךְ, וְאַל אֶת־כָּל־גְּמוּלָיו תִּשְׁכְּחִי,
הַמַּעֲלֵךְ מִתַּחְתִּית עָפָר, וּמַ־ צִּיל מִבְּכִי עֵינֵךְ וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי!
בֹּאִי, חֲסִי תַּחַת כְּנַף רַחֲמָיו וְחַ־ נּוֹתָיו, וְאַל־נָא בִנְדִיבִים תִּבְטְחִי,
עִבְדִי כְּאָמָה אֶל־אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁ־ תַּחֲוִי לְהַר קָדְשׁוֹ וְלִשְׁמוֹ שַׁבְּחִי,
דִּפְקִי עֲלֵי דַלְתֵי תְעוּדָתוֹ, וּמִנְ־ עוֹלָם בְּיַד־דַּעַת וְהַשְׂכֵּל תִּפְתְּחִי;
כִּפְתִיל נְעֹרֶת חֵטְא נְעוּרַיִךְ יְהִי לָךְ — בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ תְּשׁוּבָה תִּקְדְּחִי,
לִבֵּךְ וְיָדֵךְ עִם לְשׁוֹנֵךְ יַעֲשׂוּ שֵׁם טוֹב כְּשֶׁמֶן טוֹב — וּבוֹ תִּמָּשְׁחִי,
כִּי הַזְּקֵנִים מָשְׁחוּ רֹאשֵׁךְ בְּטַל אוֹרֹת, רְאִי כִּי־מָהֲרָת תִּתְגַּלְּחִי!
עַד־מָה וְעַד־מָתַי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, עַל־הַסְּעִפִּים הַשְּׁנַיִם תִּפְסְחִי?
אִם תֶּשְׁבִּי תֶּהֱמִי כְּיָם סֹעֵר, וְאִם לָשׁוּב לְעַמֵּךְ תֹּאמְרִי — תִּפָּסְחִי!
חָשַׁקְתְּ בִּנְעוּרוּתֵךְ לְסוּרֵךְ מֵעֲלֵי צָרִים, בְּאָמְרָם לָךְ: עֲדֵי נַעֲבֹר שְׁחִי,
וַתִּבְחֲרִי יוֹם שׁוּב וְתִלָּוִי לְאָח, לִוְיָה לְבֵית לֵוִי, וּבוֹ תִּסָּפְחִי;
יוֹם תִּשְׁקִי־לוֹ מִנְּשִׁיקַת פֶּה, וְיוֹם בַּחֲזוֹת הֲדַר פָּנָיו כְּשׁוֹשָׁן תִּפְרְחִי,
מִפִּיו בְּדֹלָחִים וְאֶקְדָּח תִּלְקְטִי, מִמַּעֲשָׂיו מֹר וַאֲהָלוֹת תִּרְקְחִי!
קַוִּי לְצוּר יִשְׁעֵךְ וּמוֹשִׁיעֵךְ, וְצַ־ פִּי מִפְּתָיו וּבְנִפְלְאוֹתָיו שׂוֹחֲחִי,
יָשִׂים לְמָאוֹס מֹאֲסַיִךְ, וַאֲשֶׁר סָחוּ עֲפָרֵךְ וַאֲבָנַיִךְ — סְחִי,
יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיֵךְ, בְּיוֹם יִתֵּן בְּחוֹמוֹתָם וּמִגְדָּלָם מְחִי,
יָמֹד פְּעֻלָּתָם אֱלֵי חֵיקָם וּמִ־ שֶּׁבֶר יְיֵלִילוּ, וְרִנָּה תִּפְצְחִי,
יֹאמַר לְרוּחַ מֶרְצוֹנוֹ נִשְׁבָּה: בֹּאִי וּבַהֲרֻגֵי פְּרִידָתָם פְּחִי!
עַד־אַחֲלִיף כֹּחִי בְּצוּר גֹּחִי וּמִבְ־ טְחִי, וְרוּחִי — בַּחֲזוֹת אָחִי — תְּחִי!

רַבִּי אֱלִיָּה בֶּן־שְׁמַעְיָה

(לערך ד״א תתק״י; מקום מגורו בלתי נודע)

סְלִיחָה

אוֹיְבִים חַיָּבִים אֵין לְנֶגְדָּם פְּחָדֶיךָ,
אָצִים מְנַאֲצִים, יוֹעֲצִים לְהַכְחִיד מְיַחֲדֶיךָ;
בָּאִים כִּצְבָאִים, וְכִלְבָאִים שֹׁאֲגִים אֲגוּדֶיךָ:
לָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ?

גֹּזְרִים יְהִירִים אַכְזָרִים עַל יְדִידֶיךָ,
גְּדֵרָם פָּרַץ, עָרִיץ גִּלְגֹּלֶת חֲרֵדֶיךָ,
דֶּמַע זֹלְגִים כִּפְלָגִים וְהֹגִים מְכַבְּדֶיךָ:
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ?

הֲמוֹן מֵעֶיךָ אֱלֵימוֹ הִתְאַפְּקוּ רַחֲמֶיךָ,
הוֹלְלִים הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים מְעוֹלְלִים רְחוּמֶיךָ,
וְעַד מָתַי יַעַלְזוּ וְיַרְגִּיזוּ נְעִימֶיךָ,
לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ?

זַלְעָפָה אֲחָזָה וּרְעָדָה חוֹכֶיךָ מַמְלִיכֶיךָ,
זְעָקִים נְאָקִים הָעֹלוֹת לָמוֹ אֲרֻכֶךָ,
חֲנוּתָם קְנוּתָם שֵׁנִית הָצֵץ מְחַרְכֶיךָ,
לָמָּה תַתְעֵנוּ יְיָ מִדְּרָכֶיךָ?

טֹרַד מְפֹרָד סָתוּם בְּלֹא מָל,
טְהוֹר עֵינַיִם בִּלַּע וְלֹא חָמָל,
יַעַן הַלְעֵן — מַעַן הֵכִין נֶאֱמָל:
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל?

כָּלוּ עֵינַי בִּרְאוֹתִי אֱוִיל מַשְׁרִישׁ,
כְּמוֹ נָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ,
לְחֵץ וּמֹחֵץ מָתַי מִפָּנַי תּוֹרִישׁ?
לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ?

מְאַסְתָּנוּ הִשְׁלַכְתָּנוּ מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים,
מִשְׁחָק בַּמֶּרְחָק הָיִינוּ לִלְאֻמִּים אֲיֻמִּים,
נַהֲגֵנוּ כְּצֹאן, שֹׁמֵר שְׁבֻעַת קְדוּמִים,
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

סוֹד הֶעֱרִימוּ אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים,
סַפֵּחַ חֲמָתְךָ שַׁכֵּר נוֹרָאִים מְעוֹלְלִים,
עוּרָה מְהֵרָה, כַּלֵּה מִסְתּוֹלְלִים וּמִתְעוֹלְלִים,
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים?

פְּקֹד רָשׁ מְגֹרָשׁ נִפְרָשׁ מֵאַרְמוֹנֶךָ,
פְּדֵהוּ רְצֵהוּ שַׂבְּעֵהוּ טוּב מִשְׁמַנֶּיךָ,
צְפוּנֶיךָ מַלֵּא בֶטֶן נִמְעֵי נַעֲמָנֶיךָ,
לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ?

קָמִים אִסְּרוּנִי וְאֵין אֱגוֹדִי מַתִּיר,
קַדֵּם פָּנֶיךָ כָּל מַעְתִּיר וּמַכְתִּיר,
רֵעֶיךָ חָפֵץ כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ לְהוֹתִיר,
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר?

שׁוּבָה וְהִדָּרֵשׁ לְחַלֵּף כֹּחַ שֹׁאֵל,
תָּמְכֵהוּ מַלְּכֵהוּ כִּי יָד לְאֵל,
תָּחִישׁ הֶחָזוֹן: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“,
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל?

אֵלִי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנֶךָ,
בְּרַחֲשִׁי שְׁמַע, יֶעֱרַב הֲגִיגִי לְפָנֶיךָ,
חֲשֹׁב זַעַק קוֹלִי כְּהִסְכִּית מִמְּעוֹנֶךָ:
לָמָּה זֶה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ?

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מֵאִיר

(בנרבונה, לערך ד״א תת״ס)

תְּחִנָּה

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת, צֹפוֹת לְרַב עֲלִילִיּוֹת,
חַסְדְּךָ, בֹּחֵן כְּלָיוֹת, קָרֵב לִבְנֵי גָלֻיּוֹת,
חוֹב שְׁטָרֵי פְּלִילִיּוֹת זְרֵה נְהַר שְׁלוּלִיּוֹת,
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם — עוֹד יְשׁוּבוּן לְקִוּוּיָם,
בָּנַי מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם לֹא־שָׁבוּ לְמַאֲוַיָּם,
גַּם־נִצְּלוּ אֶת־עֶדְיָם אַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם וּנְבָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

דְּרוּשָׁה אֶרֶץ הַנְּשַׁמָּה — תֵּעָבֵד וְנָסַב שַׁמָּה,
הִנְנוּ בִּגְדֻלָּה אַשְׁמָה לֹא שַׁבְנוּ עִיר יְיָ שָׁמָּה,
וַחֲמַת עֵשָׂו אֶת־אֲשִׁימָא נָעֲרוּ כְּגוּרֵי אֲרָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

זֶה הָעֵץ יֵשׁ תִּקְוָה — אִם־יִכָּרֵת עוֹד שִׂוָּה,
חָלְפָה מֵאִתִּי תַאֲוָה, לֹא־שָׁבָה עוֹד לְתַאֲוָה,
מְרָדוּנִי בְּנוֹת עַלְוָה, אֲדַמִּית צִדְנִית חִתִּיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

יְשִׁמוֹן, נִכְחָדוֹת עָרִים — עוֹד יֵשְׁבוּ בַּשְּׁעָרִים,
כְּלוּלָה אַהֲבַת נְעוּרִים לֹא־שָׁבָה קִרְיַת יְעָרִים,
לְתוֹכָהּ יְרַקְּדוּ שְׂעִירִים, אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

מְעוּת־יָם יֶחֱשׁוּ גַלִּים וְקוֹל הֲמוֹן בַּת־גַּלִּים —
נַחְנוּ הַלְּכִים וְדַלִּים, לֹא־חָדְלוּ גַלְגַּלִּים,
סַבּוּנוּ רֹדְפִים קַלִּים, בְּיָדָם חֶרֶב פִּיפִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

עָלוּ שְׁכֵנֵי הָרָעִים עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים,
פָּרְצוּ, עָמְדוּ זֹרְעִים, קָרְעוּ לִבִּי קְרָעִים,
צְוָחַת אַחִים וְרֵעִים תִּקָּרָא בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת:
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

קִנְאָה לְצִיּוֹן קַנֵּא וְלַגֹּלָה אֲשֶׁר בְּכַלְנֵה,
נָגִיד בְּעַמְּךָ מַנֵּה מִמַּטֵּה בֶן־יְפֻנֶּה,
רֶגֶשׁ אַשְׁפָּה תִּרְנֶה עַל־מוֹאָב וְעַל־קְרִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

שְׁבוּת עַמְּךָ הַנּוֹתֶרֶת תְּגַלֶּה שָׁלוֹם עֲתֶרֶת,
תָּקִים עַמּוּד וְכֹתֶרֶת בֵּית קֹדֶשׁ לְתִפְאֶרֶת,
מִזְבַּח עֹלָה וּקְטֹרֶת, קְעָרוֹת כַּפּוֹת מְנַקִּיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; לערך ד"א תת"ק, ואולי לפני הזמן הזה)

סְלִיחָה

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי,
בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי,
אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי!

גַּשְׁתִּי לְפָנֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה,
דִּבְרֵי־פִי רְצֵה וְקַבֵּל עֲתִירָה,
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא!

הַאִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ?
וְאִם כְּפֹעַל כָּל־גְּוִיָּה,
מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ, רַב הָעֲלִילִיָּה?

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
חַסְדֵי אֲדֹנָי סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,
עַל־כֵּן צָמְאָה לְךָ רוּחִי בְּקִרְבִּי.

טֻלְטַלְתִּי טַלְטֵלָה גָּבֶר,
יָשַׁבְתִּי חֹלֶה כְּאֵם עַל־מַשְׁבֵּר,
וָאֶזְעַק חָמָס וָאֶקְרָא שָׁבֶר.

כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ,
לְהַטְתִּי מִפִּנָּה לְפִנָּה,
וְאֵין־מָנוֹחַ לִי וְלֹא־חֲנִינָה.

מֵרֹב כֹּבֶד חַטָּאתִי,
נַסְתִּי מִפְּנֵי אֲרִי וּבַדֹּב פָּגַעְתִּי,
וּבַבַּיִת נָחָשׁ, כְּבַקִּיר נִסְמָכְתִּי.

סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים,
עֲצָמוּנִי אֲרָיוֹת וְדֻבִּים,
אֲכָלוּנִי הֲמָמוּנִי כִזְאֵבִים.

פָּנִיתִי לְעֶזְרָה הַקְּדוּמָה,
צָעַקְתִּי לִלְבֵּשׁ נְקָמָה:
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה!

קְרָאתִיךָ, אֲדֹנָי, מִמַּעֲמַקִּים,
רִיבָה רִיבִי, שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׁוּקִים!

שְׁמַע, אָדוֹן, תְּפִלָּתִי,
תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים תְּחִנָּתִי,
כִּי־לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי;

מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים הִמָּלֵא,
שְׁאֵרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְלֵא,
עֲשֵׂה עִמָּנוּ נִסִּים וָפֶלֶא!

רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן־יִצְחָק

(מריגנשפורק, מת ד"א תתק"לה)

זוּלָת

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ, מוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתֶּךָ, גְּאַל־לְךָ אֶת־גְּאֻלָּתֶךָ!
בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ נָאֲוָה הָיָה לְאֵשׁ וְלֶהָבָה, הַר הָאֱלֹהִים חֳרֵבָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ — מִיַּד נַפְשִׁי קֹבַע, וַאֲנִי עָנִי וְנֹגֵעַ;
דָּתְךָ לְהַעֲבִיר בִּקֵּשׁ דּוֹר פְּתַלְתֹּל וְעִקֵּשׁ, זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ —
עַד־מָתַי יְיָ?

הָיִיתִי כְנִתַּק לְרֵעֶיהָ, כָּנוֹס לְכִפָּה לְדַחְיָה, הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה;
וָאֱהִי נָגוּעַ בְּתוֹכָחוֹת מִפְּנֵי שֶׁקֶר טֻחוֹת, חָרוּת עַל־הַלֻּחוֹת —
עַד־מָתַי יְיָ?

זֵדִים עֹרְכִים־לְךָ דְּמוּת כְּטַעַם בְּרִיר חַלָּמוּת, הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת,
חַי, רֹכֵב עַל־עָב קַל, הֵמִירוּ בְּאִישׁ נִסְקָל, לֹא־פָנִים קִלְקֵל —
עַד־מָתַי יְיָ?

טֹפְלֵי שֶׁקֶר כֻּלָּם, הַמַּכְעִסִים בְּהֶבְלָם שֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם,
יְרַצְּצוּ כָל־קְדֹשִׁים, לְנַפְשָׁם עוֹלִים לְאִשִּׁים, עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים —
עַד־מָתַי יְיָ?

כַּמָּה עָלַי יַעֲבֹר — אֵהָרֵג וְלֹא אֶעֱבֹר, חָק־עוֹלָם וְלֹא יַעֲבֹר;
לְנַפְשִׁי הִגִּיעוּ זֵידוֹנִים, עָרְכוּ עָלַי כִּידוֹנִים, בְּעָלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדֹנִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

מְשׁוּלִים תּוֹרֶיךָ וְיוֹנֶיךָ, בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ, שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ;
נָא הַבֵּט מִמַּעֲלֹתֶיךָ, טָבְחָה טִבְחָה סְגֻלָּתֶךָ, הִתְיַצֵּב עַל־עֻלָּתֶךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

שָׂנֵאתִי מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים, וְהַדָּמִים מוֹדִיעִים לַבְּקָרִים לִרְגָעִים;
עָלֶיךָ פְּרָחַי נִמְלָקִים, קוֹל דְּמֵיהֶם צֹעֲקִים, וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים —
עַד־מָתַי יְיָ?

פְּתַח שַׁעַר אֲנָךְ, מוֹנַי כַּלֵּה בַּחֲרוֹנָךְ, מִתְקוֹמְמִים בִּימִינָךְ;
צְרוֹר אֶת מְחַלְלֶיךָ, וְעַל כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ שָׂא־נָא כֵלֶיךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַנֵּא בְּעָרִיץ בַּעַר, מִתְעָרֶה כְּרַעֲנָן יַעַר, מַדּוּעַ לֹא־יְבֹעַר?
רֹדֵף פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת, הִשְׁכֵּם לוֹ כְּבַמַּחְתֶּרֶת, וְעָשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת —
עַד־מָתַי יְיָ?

שַׁלַּח בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו, שַׁלֵּם כְּרֹעַ מַעֲלָלָיו, וַחֲמִישִׁתוֹ יֹסֵף עָלָיו;
תְּבַעֵר מֵאַרְצִי קָמִים, וְרֶשַׁע מֵהָרֵי בְשָׂמִים, כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

אָהֳלֵי שֹׁחַד אָכְלוּ, יְגִיעַ כַּפַּי כִלּוּ, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְלוּ;
פַּצְרוּ לְבַלְּעֵנִי חִנָּם, חָרְקוּ עָלַי שִׁנָּם, תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם —
עַד־מָתַי יְיָ?

רְאֵה תִרְאֶה בְּעָנְיִי, דָּלְפָה לְךָ עֵינִי, אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי!
יְמִינְךָ מֵחֵיקְךָ כַּלֵּה, וְתַגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה, אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא —
עַד־מָתַי יְיָ?

מָה־אָרַךְ עָלַי פֶּרֶךְ, כָּבְשׁוּ עָלַי דֶּרֶךְ, וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ;
בְּקוֹל עָלֶה נִדָּף הָיִיתִי תָמִיד נֶהְדָּף, וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת־נִרְדָּף —
עַד־מָתַי יְיָ?

רָאִיתִי קֵץ לְכָל־תִּכְלָה, וְאֵין־קֵץ לְיֶשֶׁבֶת בַּגּוֹלָה, חָפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ;
רַחֲמֶיךָ מִיּוֹם־לְיוֹם צִפָּה, לְמָתַי תַּעֲלֶה תְרוּפָה, עֹשֶׂה שַׁחַר עֵיפָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

בְּיָדוֹ לִפְדּוֹת עַם־קִרְבוֹ, וְעַד־מָתַי אֲצַפֶּה לְשׁוּבוֹ, וְלֹא־אָץ לָבוֹא!
יְעָרֶה מִמָּרוֹם רוּחוֹ, וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדָּחוֹ —
עַד־מָתַי יְיָ?

צַוֵּה יְשׁוּעוֹת עַמֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיְתָה מֵעִמֶּךָ, אֵין־גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּךָ;
חַי גֹּאֲלִי חִכְּתָה נַפְשִׁי, לְךָ כָּלְתָה, כִּי גֹאֵל אָתָּה —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַיֵּם קוֹל צֹפַיִךְ: עַד תַּעֲבֹרְנָה אֲלָפֶיךָ, וּפָרַשְׂתָּ עָלַי כְּנָפֶךָ;
קָרֵב שְׁנַת הַגְּאֻלָּה, הָסֵר מֵעָלַי כְּלֵי־גוֹלָה, כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה —
וְאַתָּה יְיָ!

רַבִּי אֶלְחָנָן בֶּן־יִצְחָק

(מדמפיר [דנפירא]; אמרים עליו, כי נהרג בשנת ד"א תתק"מר, והחקרים מפקפקים בזה)

פְּתִיחָה לַסְּלִיחוֹת

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה,
אֲשֶׁר־אֵרַשְׂתָּהּ בְּרָב־מֹהַר וְרָב־טוֹבָה,
וְאֵיךְ עַתָּה יֹשֶׁבֶת עֲלוּבָה,
גְּעוּלָה, מְאוּסָה וַעֲזוּבָה?

חֲבוּשָׁה בַּשֵּׁשׁ וָמֶשִׁי כְּלוּלָה,
הִיא־הָיְתָה בְּכָל־הָאָרֶץ מְהֻלָּלָה,
וְאֵיךְ עַתָּה נֶחְשֶׁבֶת מְחֻלָּלָה,
לְלַעַג וּלְבֹשֶׁת וְלִקְלָלָה?

לְבֻשָׁה בַּעֲדִי עֲדָיִים,
אֲשֶׁר־הֲבֵאתָהּ בִּבְרִית וּבִתְנָאִים,
וְאֵיךְ עַתָּה סוֹבֶבֶת דְּלָתַיִם
וְשֹׁכֶבֶת בֵּין שְׁפַתָּיִם?

נְוַת פְּעָמִים בִּגְעָלֶיהָ,
אֲשֶׁר־כְּנָפֶיךָ פְּרֻשִׂים עָלֶיהָ,
וְאֵיךְ עַתָּה נִגְּפוּ רַגְלֶיהָ
עַל־הֶהָרִים אַחֲרֵי עֲלָלֶיהָ?

נָא, יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים,
תֵּרֶא: לֹא־פָנְתָה אֶל־רְהָבִים,
וְלֹא עַל־פָּרָשִׁים וְעַל־רֹכְבִים,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־סְעַדְיָה

(נראה שחי בצרפת לערך ד"א תת"ם — תתק"נ)

סְלִיחָה

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ,
וְעַבְדֵי זוּלָתְךָ לֹא־עֲזָבוּנוּ לְעָבְדֶךָ?
וְהֵמָּה בִקְשׁוּ לְהַפְרִידֵנִי מִיִּחוּדֶךָ —
וַאֲנִי לֹא־עָזַבְתִּי פִּקֻּדֶיךָ!

אֵיךְ גָּלִיתִי וָאֵלֵךְ בְּכָל־הֵלֶךְ וָפֶלֶךְ,
וּמָלְכוּ עָלַי מַמְלִיכִים לַמֹּלֶךְ?
וְהֵמָּה דִּינָם עֹמֵד וּמַלְכָּם מֹלֵךְ,
וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ!

אֵיךְ הָלְכוּ נְחָלִים מִדֶּלֶף דִּמְעֵי הַדָּלוּף,
וְנִמְסַרְתִּי לְפֹעֲלֵי אָוֶן וְסִלּוּף?
וְהֵמָּה וּבְנֵיהֶם יֹרְנִי חֵץ שָׁלוּף,
וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף!

אֵיךְ זְמַן קִצִּי נֶחְתַּם וְלֹא־נוֹדָע,
וְקַרְנִי גָדַע אֹיְבִי מִשַּׁחַת פֶּדַע?
וְהֵמָּה חֹשְׁבִים חָכְמָתָם כְּהֵימָן וְדַרְדַּע,
וַאֲנִי בַעַר וְלֹא אֵדָע!

אֵיךְ טֹרְפָה מַלְכוּת לְמַמְלֶכֶת עַם־סְגֻלָּה,
וְאָרְכָה מְלוּכָה לְמַלְכֵי עַוְלָה?
וְהֵמָּה יֹשְׁבִים לָבֶטַח בְּשִׂמְחָה וְגִילָה,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ־הַגּוֹלָה!

אֵיךְ	כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִיתִי וָאֶגְמָע,
	בָּכִיתִי וָאֶדְמַע מֵעֹל מַשָּׂא וּמִשְׁמָע?
וְהֵמָּה	לְעֻגִים עָלַי: „הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָע!"
וַאֲנִי	כְּחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע!

אֵיךְ	מְחָצַנִי אֱלֹהַי וּמַכְאוֹבִי לֹא־חֻבָּשׁ,
	וּמְעִיל תִּפְאַרְתִּי לִבְנֵי־אֱדוֹם הָלְבָּשׁ?
וְהֵמָּה	נֹפֶת אֹכְלִים וְחָלָב וּדְבָשׁ,
וַאֲנִי	כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ!

אֵיךְ	סְבָבוּנִי קֵדָר כִּתְּרוּנִי דְדָן וּשְׁבָא,
	הַקְּרָאִים נָבִיא לְאִישׁ מֵעוֹלָם לֹא־נִבָּא?
וְהֵמָּה	עֹשִׂים חַיִל גְּדוּד וְצָבָא —
וַאֲנִי	אָנָה אֲנִי־בָא?

אֵיךְ	פָּקַדְתָּ עָלַי כַּאֲשֶׁר הֵרֵעֹתִי,
	בְּשִׁנֵּי אֲרָיוֹת וּלְבָאִים נֶאֱכָלְתִּי?
וְהֵמָּה	צָעִיר וָרַב אֹמֵר: „מָצָאתִי גַּם־יָכֹלְתִּי!"
וַאֲנִי	כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי!

אֵיךְ	קָדַר כּוֹכָבִי וְחָזְרוּ גַלְגַּלַּי,
	וְעֹבְדֵי גִלּוּלִים גָּלְלוּ גְלִילַי?
וְהֵמָּה	רִחֲקוּ רַגְלַי מֵעֲלוֹת רְגָלַי,
וַאֲנִי	כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

אֵיךְ	שָׁמַרְתָּ מַעֲוִי וְנָטַרְתָּ חוֹבִי,
	וּמְרִיבֵי נַפְשִׁי לֹא־רַבְתָּ רִיבִי?
וְהֵמָּה	תָּקְפָּם וְכֹחָם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי,
וַאֲנִי	בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי!

אֵיךְ יָשַׁבְתִּי בָדָד וָאֱהִי לְנִדָּה,
מִכָּבוֹד יְרוּדָה, בַּגּוֹיִם נְדוּדָה?
וְהֵמָּה צָלְחוּ וּמָלְכוּ וּמֶמְשַׁלְתָּם עָמָדָה,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה!

אֵיךְ חֵרְפוּנִי מְעוֹלָלַי וּמְהוֹלָלַי כֻּלָּהֶם,
צִלָּם אֶצְלָם וְלֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם,
וְהֵמָּה קֹרְאִים: „הֶאָח הֶאָח!" בְּמִלֵּיהֶם,
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם?

אֵיךְ בֵּינֵיהֶם נִשְׁאַרְתִּי דאֵג וְדאֵב,
מִפַּלְגֵי יְגוֹנָם וּמִמְּקוֹרָם שׁאֵב?
וְהֵמָּה רֹבְצִים וְשֹׁכְבִים כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב,
וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב!

אֵיךְ שַׁנְאֵי כָל־טָהֳרָה שָׁכְנוּ בְצִיּוֹן —
מִי־הֶאֱמִין כָּזֶה וּמִי עָלָה־לוֹ בְרַעְיוֹן?
וְהֵמָּה עֲשִׁירִים נְשֻׂאִים נְתֻנִים עֶלְיוֹן,
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן!

אֵיךְ דָּרוּ בְהֵיכְלוֹתַי וְשָׁכְנוּ־בָם שָׁכוֹן,
מֵעֶלְיוֹן לְתַחְתּוֹן וּמִתַּחְתּוֹן לְתִיכוֹן?
וְהֵמָּה יָרְשׁוּ עשֶׁר, זָהָב וַאֲדַרְכּוֹן,
וַאֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן!

אֵיךְ הֲמוֹנַי נָפֹצוּ — וְהֵמָּה עָלוּ בְמַחְשְׁבוֹתֶיךָ?
זָכְרֵנוּ נָא וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ,
וְהֵמָּה בַּלְּעֵם, קַלְּעֵם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־אָבוּן

(חי בצרפת לערך ד"א תתק"ל — תתק"נ)

רְשׁוּת לְנִשְׁמַת

הֲנַשִּׂיג עֲרֹךְ שִׁיר לְאֵל מֻפְלָא,
וְלוּ פֶּה רְנָנוֹת כַּיָּם מָלֵא?

שְׁחָקִים, אֲשֶׁר־בָּם יְקָר אָהֳלוֹ,
וּמָרוֹם וּמֵי־יָם בְּזִיו שָׁעֳלוֹ
יְחַוּוּ בְּלִי־פֶה הֲדַר פָּעֳלוֹ —
וְצִיץ מֵאֲדָמָה, וְאֵד יַעֲלֶה.

לְמִי פֶּה וְלָשׁוֹן יְחַו הַיְקָר
לְסוֹדָיו, וְרַבּוּ לְאֵין מֶחְקָר;
הֲלֹא לֵב חֲכָמִים לְזֹאת נֶעֱקָר,
לְהָבִין אֲשֶׁר־לוֹ יְהִי נִגְלֶה.

מְכוֹן כֵּס כְּבוֹדוֹ בְּרוּם תִּקְּנוֹ,
כְּנֶגֶד דְּבִיר בֶּן־בְּכוֹר שִׁכְּנוֹ,
בְּיָהּ צוּר לְבַד מַשְׁוֶה חָסְנוֹ
וְעוֹלָם כְּאֶשְׁכּוֹל יְשֵׁו נִתְלֶה.

הֲמוֹן מֵי מְעוֹנוֹ בְּאֵשׁ חִבְּרָם,
בְּרוּחוֹ יְשָׁרְתוּן לְפִיו — אַשְׁרָם,
וְגַלְגַּל יְסוֹדָם, אֲשֶׁר אִשְּׁרָם,
יְרוֹצֵץ לְגִיבוֹ וְלֹא יִכְלֶה.

בְּרִית אָב הֲמוֹנוֹ וְנֹעַם שְׁמוֹ
יְקַיֵּם לְמַעֲנוֹ לְבֵן רַחֲמוֹ,
מְעַנָּיו בְּיוֹם יוֹם בְּהִלָּחֲמוֹ,
וְיָחִישׁ פְּדוּת עַם שְׁמוֹ יְחִלֶּה!

רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן הֶחָבֵר

(מקום מגורו לא נודע; חי לפי ההשערה ד"א תת"ם — ד"א תתק"ם)

סְלִיחָה

אָדוֹן, בְּפָקְדְּךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים,
בְּמִצּוּי הַדִּין אַל-תְּמִתֶּה!
גּוּף וּנְשָׁמָה אִם-תְּרִיבֵם —
יַחוּ וְלֹא-יָכְלוּ קוּם.
הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בְּמִשְׁפָּט?
וְאִם-יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהִצְטַדֵּק?
זֵרוּי יְחוּמוֹ מִלֵּחָה סְרוּחָה,
חָבוּי אָרְבּוֹ בְקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ,
טָמוּן בְּחֻבּוֹ כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו,
יְסִיתֵהוּ בְּכָל-יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ;
כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּגּוּף אַיִן
לְפָנָיו לַעֲמֹד וּלְהִתְיַצֵּב.
מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל-דַּעְתּוֹ
נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ;
שָׂבֵעַ כָּל-יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת,
עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא-יִשְׁקֹט.
פְּנֵה, אָדוֹן, בְּעִצָּבוֹן רוּחַ,
צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב;
קָרוֹב אַתָּה לָרְחֹקִים,
רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים!
שַׁדַּי, הִמָּצֵא לְדוֹרְשֶׁיךָ,
תֹּאמַר „הִנְנִי!" לִמְבַקְשֶׁיךָ,
יְבֻשְּׂרוּ „סָלַחְתִּי!" קְרָאֵי בִשְׁמֶךָ,
צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ;
חֲסֹם מְנֻוָּל מִלְּהַרְשִׁיעַ,
קַצֵּף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין,
הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר,
„כֹּפֶר מָצָאתִי!" תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים!
הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ,
נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ;
הֵעָתֵר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ,
חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְרַחֲמִים.
בְּךָ תָּלִינוּ בִטְחוֹנֵנוּ —
רַחֲמֶיךָ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ;
חָזָק וְאַמִּיץ, שִׁמְךָ לֹא-שָׁכָחְנוּ,
אָנָּא לָנֶצַח אַל-תִּשְׁכָּחֵנוּ!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אָשֵׁר

(נראה שהוא רבי יוסף ממקרטרש, אשר ראה בעיניו גזרת יורק בשנת ד״א תתק״נ, והוא אז כבן שלשים שנה)

אַהֲבָה

‚יַעֲלָה נְשׂוּאָה   בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים,
אֲהוּבָה קְרוּאָה   וְאֵשֶׁת נְעוּרִים,
וְהַיּוֹם שְׂנוּאָה   עֲזוּבָה לְזָרִים,
עַד־אָן תַּסְתִּיר   פָּנִים וְתַכְתִּיר
אוֹיְבִים, מַעְתִּיר   נְשִׁיקוֹת אַהֲבָה?‘

„וּמֶה קוֹל־הַצֹּאן,   בְּאָזְנַי צָעֲקוּ,
לִמְצֹא רָצוֹן   לִי יִזְעָקוּ,
וְאַנְשֵׁי לָצוֹן   לָהּ שֵׁן חָרְקוּ?
שָׁרְשָׁם אַכְרִית   עַד־אֵין שְׁאֵרִית,
וְלָכֶם אַחֲרִית   אֶתֵּן וְתִקְוָה!“

‚שִׂימָה בַנֹּאד   דִּמְעַת עֲשׁוּקִים,
בְּנֶפֶשׁ וּבִמְאֹד   בְּשִׁמְךָ דְבוּקִים,
שַׁחוּ עַד־מְאֹד,   וְתָמִיד דְּפוּקִים
מִמְּחוֹז חֶפְצָם,   שֶׁבָּהּ רִבְצָם,
וּמֵעַל אַרְצָם,   אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ!‘

„פָּנַי יֵלֵכוּ   וַהֲנִחֹתִי,
שֹׂנְאַי, מִעֲכוּ   דַּדֵּי אֲחֹתִי,
דָּמִים שָׁפְכוּ — לֹא הֲרִיחֹתִי;
יוֹנַת שִׁבְיִי,   בְּדָמַיִךְ חֲיִי,
אֲחֹתִי אַתְּ הֲיִי   לְאַלְפֵי רְבָבָה!“

,בְּנֵךְ לְעֵינַיִךְ   רָצוּץ וְכָתוּת,
בֵּינִי וּבֵינֵךְ   שַׂמְתְּ כְּרִיתוּת;
רֵאשִׁית אוֹנֵךְ   נִמְכַּר צְמִיתוּת.
אֹיְבִי שֹׁלְלִי —   וְחַרְבִּי בְקוֹלִי,
זָכְרָה־נָּא לִי   אֱלֹהַי לְטוֹבָה!'

„אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ   לֵאמֹר, מְכַרְתִּיךְ,
כִּי בְעוֹד נָטְשֵׁךְ   שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ;
אֶתֵּן בְּרֹאשֵׁךְ   נֵזֶר, וְשַׂמְתִּיךְ
לְגָאוֹן וּצְבִי,   וּמִפְּנֵי אֹיְבִי
אַךְ כִּמְעַט חֲבִי,   כִּי הִנְנִי־בָא!

שִׁמְעוּ, יְתֹמַי,   אַתֶּם וְאִמְּכֶם
כִּימֵי שָׁמַי   יַעֲמֹד שִׁמְכֶם,
וּמִיַּד קָמַי   אֶדְרשׁ דִּמְכֶם;
אָשִׁיב נָקָם   לְצָרַי לְחֵיקָם,
וְחַרְבִּי רֵיקָם   לֹא אֲשִׁיבָה.

רָנִּי וְשִׂמְחִי   וּרְאִי בְשֹׂנְאָיִךְ,
הָאֹמְרִים: שְׁחִי   וְנַעֲבֹר עָלָיִךְ,
. . . .
אַעֲלֶה אֲרֻכָה   וְאֶתְנֵךְ בְּרוּכָה,
וְעָדִי מְשׁוּכָה   בְּחַבְלֵי אַהֲבָה!“

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹמֹה חֲרִיזִי

(נולד בספרד לערך ד"א תתק"כה ומת שם לערך ד"א תתק"פה, אחר אשר שָׁבַע נְדֻדִים בנגב צרפת ובארצות המזרח)

עַגְמַת נֶפֶשׁ

מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי,   וּבְבוֹר חֲשֵׁכִים אָהֳלִי נָטִיתִי,
וַיְשַׁלְּחוּנִי מִגְּלִילֵי מַעְלָה   לַגּוּף, וְתוֹכוֹ בֵּית־זְבֻל בָּנִיתִי.
אֶתְמוֹל בְּחֵיק צוּרִי כְּעַלְמָה צֹחֲקָה,   מִתְרַפֶּקָה, מִשְׁתַּקְשְׁקָה, הָיִיתִי,
אַחַר הֱיוֹתִי כַבְּתוּלָה אֲרָשׂוּ   אֹתִי, וְגוּף טָמֵא לְאִישׁ קָנִיתִי,
וַיִּבְעָלָה אֹתִי בְּטֻמְאָתוֹ, וּמִ־   יַּלְדֵי זְנוּנָיו יוֹם וָלֵיל הָרִיתִי,
אֵלֵד עָלַי בִּרְכָּיו בְּכָל־יוֹם רִבֲבוֹת   בָּנִים, וְטִפַּחְתִּי וְגַם־רִבִּיתִי.
אָחִיל לְפֵרוּד אֹהֲבִי הַנַּף וְהָ־   רִאשׁוֹן, וְעָלָיו יוֹם וָלֵיל בָּכִיתִי,
לִבִּי לְפֵרוּדוֹ כְּחָלִיל יֶהֱמֶה,   עַד מִסֵּבֶל הָאַהֲבָה חָלִיתִי,
לֹא־יָכְלוּ הָרִים סְבֹל חִשְׁקוֹ וְגַלְ־   אוּ מִנְּשׂוֹא אֹתוֹ — וְלֹא־לָאִיתִי.
לָמָּה זְנָחַנִי כְּאִשָּׁה זָנְתָה   תַּחַת אֲדֹנֶיהָ — וְלֹא־זָנִיתִי?
לָמָּה פְּרָעַנִי וְהִשְׁקַנִי בְּמֵי   מָרִים מְאָרְרִים — וְלֹא־שָׂטִיתִי?
לוּ יַעַזְרוּנִי עַנְנֵי עֵינַי אֲזַי   תֵּבֵל בְּמַבּוּל הַבְּכִי כִּסִּיתִי,
אֶחְפֹּר בְּבַת־עֵינִי בְּאֵרוֹת עֲמֻקּוּ,   גַּם־מִכְּבֵדִי מֵי־בְכִי דָלִיתִי,
אֶבְכֶּה בְּשׁוּרֵי הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹ־   שׁוֹת יַעֲלוּ אֶל־אֵל — וְלֹא־עָלִיתִי.
כָּל־עוֹד בְּגוּף אֶשְׁכֹּן אֲנִי בוֹ נֶחְשְׁבָה   מֵתָה — וְאִלּוּ אֵצְאָה חָיִיתִי!
הָיָה בְּרוּם קִנִּי כְּמוֹ יוֹנָה, וּמִ־   שַּׁחַק אֱלֵי־אֶרֶץ כְּעוֹף דָּאִיתִי,
עַל־הַרְרֵי בֹשֶׂם בְּגַלְגַּלֵּי זְבֻל   שׁוֹשָׁן בְּגַנֵּי אַהֲבָה רָעִיתִי,
וָאֶשְׁאֲפָה רֶקַח בְּזָכְרִי יִצְרִי,   גַּם מִכְּבֹדוֹ מָר־דְּרוֹר אָרִיתִי.
הֵן בַּעֲדוֹ עֹבְרֵי דְרָכִים אֶשְׁאֲלָה,   וַעֲלֵי נְתִיבוֹת בַּעֲדוֹ צִפִּיתִי:
נָא, עֹבְרֵי דֶרֶךְ, שְׂאוּ שָׁלוֹם לְדוֹד   שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי וְלוֹ כָלִיתִי,
נָא סַפְּרוּ אֵלָיו תְּשׁוּקָתִי, הֲכִי   לִרְוֹת בְּמֵימֵי נָעֳמוֹ צָמֵתִי;
מִיּוֹם גְּלוֹתִי מֵאֲכֹל עַל־שֻׁלְחָנוֹת   טוּבוֹ הֲלֹא נַפְשִׁי בְצוֹם עִנֵּיתִי,
מִיּוֹם אֲשֶׁר כּוֹסוֹת אֲהָבָיו נִמְנְעוּ   מִפִּי, בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה רָוִיתִי,
יֶמַר לְחִכִּי צוּף־דְּבַשׁ בִּלְתּוֹ, וְכָל־   כָּבוֹד — לְבַד הוֹד אֹהֲבִי — בָּזִיתִי.

הִכָּה שְׁתֵּי עֵינַי בְּסַנְוֵר הַגֹּדֶד,
אַחֲרֵי הֱיוֹתִי אָז בְּהֵיכַל אֵל כְּנֵר
עֵת אֶזְכְּרָה יוֹם־דִּין לָאָרֶץ יִפְּלוּ
הִנֵּה כְעֵינֵי הָעֲבָדִים אֶל־יְדֵי
עַד כִּי־יְשִׁיבֵנִי לְאַפִּרְיוֹן יְקָר,
עַד זָהֳרָם חָשַׁךְ וְלֹא רָאִיתִי,
דֹּלֵק, בְּגוּף אָפֵל הֲלֹא כָהִיתִי;
פָּנַי וְאֵימָה כַּמְּעִיל עָטִיתִי.
אָדוֹן שְׁתֵּי עֵינַי לְאֵל תָּלִיתִי,
לַחְסוֹת בְּצִלּוֹ כַּאֲשֶׁר חָסִיתִי!

*

פִּתּוּיֵי יֵצֶר לֵב הָאָדָם

נֶפֶשׁ יְקָרָה, אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי?
כִּי אַחֲרֵי מוֹתֵךְ כְּאֶפֶס תִּהְיִי,
אֶתְמוֹל הֲיָשׁוּב אַחֲרֵי לֶכְתּוֹ? וְכֵן
אָכֵן בְּעוֹדֵךְ בַּגְּוִיָּה שָׁכְנָה —
אָז תּוּכְלִי טוֹבָה לְעַצְמֵךְ לַעֲשׂוֹת,
לָמָּה נְוֵה מָשׂוֹשׂ וְשַׁלְוָה תִסְגְּרִי,
הָרְצָחִים הֵמָּה בְּבַרְזֶל הֹרְגִים,
תֵּבֵל נְוֵה תַעֲנוּג, וְלָמָּה מִגְּוֵה
שִׂכְלֵךְ נְתָנֵךְ תּוֹךְ כְּלוּא הַמַּאֲסָר,
שִׂמְחִי בְּטֶרֶם מִמְּנָתֵךְ תֵּצְאִי,
הָאֵל עֲלֵי־כָל־הַבְּרוּאִים יַחֲלֹק
מִנְעִי, יְחִידָה, מִבְּכִי קוֹלֵךְ, וְנַפְ־
אִם־תַּעֲלִי מִבּוֹר עֲנוּתֵךְ תִּגְבְּהִי,
כִּי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ כְּמוֹ כוֹכָב, וְעֵת
אַךְ אַחֲרֵי צֵאתֵךְ דְּעִי כִּי לֹא לָעַד
גִּילִי, וְחֶלְקֵךְ מִזְּמַן אַל־תִּשְׁכְּחִי,
לֹא־תִשְׂמְחִי יוֹתֵר וְלֹא תֵאָנְחִי!
אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא־יְחִי,
אָז תוּכְלִי לַעֲלוֹז וּבָהּ אָז תִּשְׂמְחִי,
לָכֵן בְּעִשְׁקֵי רִיק וְשָׁוְא אַל־תִּבְטְחִי!
אַךְ שַׁעֲרֵי יָגוֹן לְנַפְשֵׁךְ תִּפְתְּחִי?
וּבְלִי כְלִי נַפְשֵׁךְ, עֲנִיָּה, תִּרְצְחִי!
הַתַּעֲנוּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרְחִי?
לָכֵן עֲנִיָּה סֹעֲרָה הִתְפַּתְּחִי,
גִּילִי מְאֹד טֶרֶם אֲשֶׁר תִּלָּקְחִי!
טוּבוֹ — וְלָכֵן מַהֲרִי חֶלְקֵךְ קְחִי!
שֵׁךְ מִנְּשׂוֹא עָמָל, וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי;
אִם־תֵּצְאִי מִתּוֹךְ חֲשֵׁכִים תִּזְרְחִי,
מוֹתֵךְ תְּהִי בִשְׁאוֹל לְכָל־רֶגֶל סְחִי,
לָךְ יֹאמְרוּ: בֹּאִי וְתוֹךְ גּוּפֵךְ פְּחִי!

*

יְהוּדָה — וִירוּשָׁלָיִם

1

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה,
גִּיל הִרְבְּתָה יוֹם רָאֲתָה הַר־אֵל, וְהוּא
כַּמָּה חֲסִידִים נִכְסְפוּ לִרְאוֹת וְלֹא
מִמַּעֲמַקִּים עַד־שְׁחָקִים עָלְתָה,
הַיּוֹם אֲשֶׁר מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ אִוְּתָה;
זָכוּ, וְהִיא חֹטְאָה — וּבַמֶּה זָכְתָה?

צוּר הֶחֱלִיץ גּוּפָהּ בְּצִיּוֹן, אַחֲרֵי   אָבְדָה וְגַם לֵחָהּ וְעֵינָהּ כָּהֲתָה,

וּבְיַרְכְּתֵי מַעֲרָב כְּמֵתָה נֶחְשְׁבָה,   עַד כִּי־בְצִיּוֹן עִיר אֲדֹנָי חָיְתָה.

צִיּוֹן, אֲשֶׁר כַּמָּה מְדִינוֹת נֶהֶדְּרוּ,   אַךְ כַּהֲדָרָהּ עֵין אֱנוֹשׁ לֹא־חָזָתָה,

לֹא־אֵדְעָה אִם־הַמְּרוֹמִים שָׁחֲחוּ   נֶגְדָּהּ, וְאִם־הִיא עַל־מְרוֹמִים עָלְתָה;

הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה,   וּלְעֵין בְּנֵי אִישִׁים יְקָרָהּ גִּלְּתָה,

עַל־הַיְלָדִים צָלְחָה רוּחָהּ, וְטֶ־   רֶם יִקְרְאוּ אֶל־הַנְּבוּאָה עָנְתָה;

עַיִן, אֲשֶׁר לֹא־רָאֲתָה זִיו תָּאֳרָהּ,   לֹא־חָסְרָה חשֶׁךְ וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה,

יָפְתָה וְאִם נוֹתְרָה עֲרֻמָּה מִיְּקָר —   וּבְלִי חֲלָאִים יַעֲלַת־חֵן יָפְתָה!

עֵינִי בְּחֹם לִבִּי לְאַנְחָתָהּ הֲלֹא   מֵהַצְּלָעוֹת מֵי דְמָעוֹת דָּלְתָה;

אַיֵּה שְׁכִינַת אֵל, וְאַיֵּה זָהֳרָהּ,   שֶׁמֶשׁ יְקָר אֵיךְ בַּחֲצוֹת יוֹם פָּנְתָה?

גִּבְעַת לְבוֹנָה אֵיךְ בְּתַחְתִּית שָׁפְלָה,   אַחַר אֲשֶׁר עַל־בָּמֳתֵי רוּם גָּאֲתָה?

גָּלְתָה עֲדָתָהּ מִמְּעֹנוֹת הַיְּקָר,   כִּי מַאֲמַר צוּר יִצְרָהּ לֹא־עָשְׂתָה,

הָעֲזָבָה אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, אֲבָל   חָשְׁקָה בְזוּלָתוֹ וְתַחְתָּיו שָׂטְתָה,

רוּחַ־קִנְאַת עָבְרָה עָלָיו, וּמֵי   מָרִים מְאָרְרִים כְּשֹׂטָה הָשְׁקְתָה,

וַתְּהִיֶה אָלָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, עֲדֵי   נָפְלָה יְרֵכָהּ חִישׁ וּבִטְנָהּ צָבְתָה;

תּוֹחִיל לְהִטָּהֵר בְּמֵי גָלוּת, וְעוֹד   לֹא־טָהֲרָה עַד־כֹּה וְעוֹד לֹא־נִקְּתָה,

זֶה־לָּהּ שְׁנוֹת אֶלֶף וְעַל־מֵאָה וְאַרְ־   בָּעִים שְׁמֹנֶה מִנְּוָתָהּ גָּלְתָה,

הִיא גֹרְשָׁה מִתּוֹךְ נְוֵה צִיּוֹן, וְצִ־   יּוֹן שַׁבְּתֹתֶיהָ עֲדֵי־כֹה רָצְתָה,

תּוֹחִיל לְעֵת רָצוֹן, וְעֵינָהּ מְחַכּוֹת   כֵּהָה, וְנַפְשָׁהּ כָּלְתָה עַד־כָּלְתָה;

תִּבְכֶּה בְּעֵת תִּרְאֶה עֲדַת זָרִים, אֲשֶׁר   יַעֲלוּ לְבֵית הָאֵל, וְהִיא לֹא־עָלְתָה.

לֹא־קָצְרָה יַד־אֵל לְהוֹשִׁיעָהּ, וְעַ־   מּוֹ לֶאֱסֹף, מוֹשִׁיב יְחִידִים בָּיְתָה —

עוֹד צוּר יְשִׁיבֶנָּה לְאַפִּרְיוֹן, וְעוֹד   תָּשׁוּב לְעֶדְנָה אַחֲרֵי כִּי־בָלְתָה!

2

שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם, אֲשֶׁר יָפְיָהּ   נֶעְלַם וְרֹאִים יֹאמְרוּ: אַיֵּה?

כָּל־יוֹם אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָהּ, כִּי   הִיא מַחֲלַת נַפְשִׁי וְהִיא צָרְיָהּ;

עֵינִי, בְּעֵת כִּי־רָאֲתָה אוּרָהּ,   לֹא־נֶעֶצְרוּ בָהּ עַנְנֵי בִכְיָהּ.

הָאֵל, אֲשֶׁר אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ,   יִרְאֶה בְּרֹב עָנְיָהּ וְשָׁב שִׁבְיָהּ;

בִּכָּה לְנֹד דּוֹדָהּ — בְּשׁוּבוֹ לָהּ   יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיָהּ!

3

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי וְרוּחִי, הֱיוֹת בָּהּ כָּל־יְמֵי חַיַּי מְנוּחִי,
בְּחֶשְׁקָהּ יִנְעֲמוּ־לִי הַתְּלָאוֹת, וְאֶתֶּן־בָּהּ לְמַכֶּה רֹאשׁ וְלֶחִי,
וְלֹא־אֶתְאַו לְבִלְתָּהּ כָּל־יְמוֹתַי, עֲדֵי אֶגְוַע וְנָס כֹּחִי וְלֵחִי,
וְאֵיךְ אֶכְסֹף לְטוּב רִקְחֵי בְשָׂמִים? וְהִיא בְשָׂמִי וְטוּב רִקְחִי וְרֵיחִי!
אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרֶיהָ בְּכָל־עֵת, עֲדֵי יַשְׁאִיר עֲפָרָהּ אוֹת בְּמִצְחִי;
עֲפָרָהּ אֶעֱשֶׂה מַרְפֵּא לְנִגְעִי — וְאֶמְרַח עַל־שְׁחִין לִבִּי וְנֵתִי.

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

צְבִיַּת חֵן, לְבָנָה כַלְּבָנָה, וְשַׂעְרָהּ עַל־מְאוֹר לֶחְיָהּ עֲנָנָה,
קְצָת הַחֵן לְבַד לָקְחוּ עֲלָמוֹת, וְלָהּ כָּל־הַיֳּפִי הָיָה לְמָנָה;
כְּאִלּוּ קָנְאוּ אוֹרִים לְיָפְיָהּ, וְלִלְחוֹם שָׁלְפוּ חֶרֶב שְׁנוּנָה,
וְכוֹכְבֵי רוֹם כְּלַהֲבֵי הַחֲנִיתוֹת, וְהַסַּהַר כְּסֹחֵרָה וְצִנָּה,
וְאִלּוּ אִישׁ אֲסִיר שֵׂיבָה יְשׁוּרֶהָ, יְהִי שָׁב מִזְּמָן זִקְנָה לְעֶדְנָה.
שְׂפָתָהּ צוּף, וְלֶחְיָהּ מָן, וְרַקָּהּ כְּטַל אוֹרֹת, וּפָנֶיהָ כְגַנָּה,
וְהָיָה הַיֳּפִי נֹדֵד וְגוֹלֶה, עֲדֵי פָּגַע מְעוֹנוֹ בָהּ וְחָנָה.
לְאוֹרָהּ נָהֲרוּ עִוְרִים חֲצוֹת לֵיל, וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אִלֵּם רְנָנָה,
וְאִלּוּ יֶחֱזֶה יָפְיָהּ חֲכַם־לֵב — עֲזָבַתְהוּ בְּלִי־שֵׂכֶל וּבִינָה;
וּבָהּ כָּל־הוֹד וְכָל־כָּבוֹד מְחֻבָּר וְכָל־יֹפִי — וְאֵין קֵץ לַתְּכוּנָה,
וְאֵיכָה תִדְרְשׁוּ עֵרֶךְ לְיָפְיָהּ? וְהוּא נֶעְדַּר בְּכָל־עִיר גַּם־מְדִינָה!
וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲכִי כָזֶה רְאִיתֶם, דְּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה!

2

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה יְרַנֵּן וְיִמְשֹׁךְ לֵב בְּהוֹד קוֹלוֹ וְצִבְיוֹ,
כְּמוֹ יוֹנֵק בְּחֵיק אִמּוֹ מְבַכֶּה, וְהִיא תָשִׁיר וְצוֹחֶקֶת לְבִכְיוֹ.

הַתְּלִים

1

עַל־הַפַּרְעֹשׁ

לִבִּי לְפַרְעֹשׁ, חִלֵּל יְצוּעַי, וּרְוֹת בְּדָמִי כָּל־תַּעֲנוּגוֹ,
לֹא אֶשְׁקְטָה עַד־אָשִׁיב גְּמֻלוֹ, וּבְיַד עֲוֹנוֹ כַּיּוֹם אֲמוּגוֹ,
מוֹעֵד וְשַׁבָּת לֹא־יַעַצְרֵנִי לַהֲפֹךְ לְאֵבֶל חָדְשׁוֹ וְחַגּוֹ;
אָמְרוּ חֲבֵרַי: הֵן הַחֲכָמִים אָסְרוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְהָרְגוֹ?
וָאֹמְרָה: הֵם אָמְרוּ תְּחִלָּה „הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ!"

2

נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

שִׁמְעוּ, בְּנֵי־שֵׂכֶל, פְּלִילִיּוֹת, בָּם תִּלְמְדוּ דֵעוֹת וְתוּשִׁיּוֹת:
בָּאתִי לְנֹא אָמוֹן, וְחָנִיתִי בֵּינָם כְּמוֹ הַדָּג בְּתוֹךְ צִיּוֹת;
וָאֶמְצְאָה אִישִׁים בְּמִצְרָיִם, אֵין־בָּם לְאַנְשֵׁי הַיְקָר מִחְיוֹת;
וָאֶעֱבֹר מִשָּׁם לְדַמֶּשֶׂק, אֶל־עָם אֲשֶׁר תָּעוּ כְּמוֹ שֵׂיוֹת;
וָאֶשְׁכְּחָה אֵידָם בְּעַם צוֹבָה, כִּי הֵם כְּחֶרֶב לָהּ שְׁתֵּי פִּיּוֹת;
וָאֶמְאֲסָה כַלְנֶה, הֲכִי לַעְצֹר הוֹנָם יְדֵיהֶם תִּקְפוֹת הוֹיוֹת;
אוּלָם בְּאַשּׁוּר נִשְׁכְּחוּ כֻלָּם, כִּי הֵם בְּהֵמוֹת אוֹ כְמוֹ חַיּוֹת;
אִם־אֵרְדָה כֵּן כֹּל אֲשֶׁר אֵלֵךְ — אֶמְצָא בְנֵי בָבֶל בְּתַחְתִּיּוֹת!

3

עַל־הַיַּיִן

וּבֶן־שָׂרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן לִי, וְהוּא יַפְרִשׁ כְּמוֹ נָחָשׁ וַיַּשִּׁיא,
אֲהַבְתִּיהוּ וּבָגַד בִּי בְּעָרְמָה, וַיִּמְשֹׁךְ אֶת־לְבָבִי לוֹ וְנַפְשִׁי;
אֲנִי שַׂמְתִּיו הֱיוֹת שָׁמוּר בְּקִרְבִּי — וְהוּא עָלָה הֱיוֹת שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי!

4

הַבַּעֲרִים הַלְּבֻשִׁים גַּאֲוָה וְנָאוֹן

הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב, אֲבָל לָהֶם זְנָבוֹת — רַק בְּעָרְפָּם נִקְשְׁרוּ;
אוֹת עַל־קְפִיץ יָדָם בְּעֵת תַּחְפֹּץ רְאוֹת, שׁוּר — מֵאַחֲרֵיהֶם יְדֵיהֶם אָסְרוּ;
אִם־תְּאֶסֹף מִגְּיָן לְךָ מֵהֶם, תִּפַּ־ לָּתְךָ אֲסוּרָה, כִּי — עֲשָׂרָה יַחְסְרוּ!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

1

יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ יָשִׂים בְּתֵבֵל חִשְׁקוֹ אָשִׂים בְּאֵל חִשְׁקִי וְאֶשְׁמֹר חֻקּוֹ,
וּבְעֵת בְּנֵי־אִישׁ יִנְחֲלוּ נַחֲלַת יְקָר נַחַל אֲדֹנָי אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

2

הַזְּמָן הָרָע

וְרָאָה בִלְבָבוֹ זְמַן רַע וּנְתִיבוֹ בְּנִקְרַת צוּר יָבוֹא וְנֶחְבָּא בִמְחִלָּה;
וְתֵבֵל כְּמִסְחָר וְכָל־אִישׁ בָּהּ יִסְחַר, וּמַה־זֶּה בָהּ אֶבְחַר, וְהִיא רָעָה חוֹלָה?
וְסִבַּת טוֹבָתָהּ אֲנִי פֹּסֵל אֹתָהּ, לְמַעַן חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּהּ!

3

רַק רַע כָּל־הַיּוֹם

לְמָתַי נָע וָנָד אֶהְיֶה כְּקַיִן, הֲלוֹם יָגוֹן וְלֹא שֵׁכָר וָיַיִן?
אֲקַו יֵשַׁע וְלֹא אֶחְזֶה, וְאוּלָם מְצוּקִים אֶחֱזֶה עַיִן בְּעָיִן,
כְּמוֹ עִוֵּר בְּמַחְשַׁכֵּי כְלָאִים חֲצוֹת לַיִל יְקַו־לָאוֹר — וְאָיִן!

4

עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב?

יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ? אוֹי כִּי בְחֵיק הַתַּאֲוָה נִרְדַּמְתָּ!
גּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ בוֹרֵא דְּרָ־ שֵׁהוּ — וְאַתְּ שֹׁגֶה וְלֹא־נִכְלָמְתָּ,
רָאוּ מְאוֹר צִדְקוֹ — וְאַתָּה מַרְאוֹת אוֹר הָאֱמֶת מַסְוֶה בְּעֵינְךָ שַׂמְתָּ!

כַּמָּה קְרָאוּךָ בְּלִי־פֶה קְרָאת יָמִים, וְאַתְּ נִרְדָּם וְעוֹד לֹא־קַמְתְּ,
רָצוּ חֲבֵרַיִךְ חֲצוֹת לַיִל, וְהִשְׁ־ כִּימוּ לְשַׁחֵר אֵל וְלֹא הִשְׁכַּמְתְּ;
תִּישַׁן בְּחֵיק תֵּבֵל וְטֹבוֹת תַּחֲלֹם — מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתְּ?

5

עַל־אֹרֶךְ הַגָּלוּת

חָסִין, גְּבוּרוֹת יָדְךָ גַּלֵּם כַּיּוֹם, וְאֵיךְ תּוּכַל לְהִתְעַלֵּם?
רָצוּץ בְּבוֹר גָּלוּת יְשׁוּעָתְךָ יַחֲלֹם כְּמוֹ־עֶבֶד פְּדוּת חֹלֵם,
יִשְׁאַל בְּעַד הַקֵּץ וְאֵין עֹנֶה, יִדְמֶה לְעִוֵּר יִשְׁאֲלָה אִלֵּם;
זֶה־לּוֹ שְׁנַת אֶלֶף יְקַו, אוּלַי תִּפְקֹד עֲוֹן צָרָיו — וְלֹא־שִׁלֵּם.
יָהּ, שׁוּב וְהַהַרְאֵל לְיִשְׂרָאֵל תָּשִׁיב, וְיָבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יַעֲקֹב הַבַּבְלִי

(בבגדאר, נולד לערך ד"א תתק"לה ומת לערך ה"א י')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּאדֹנָי

אֱלֹהַי, לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים, וְאֵיכָכָה יְכִילוּךָ קְרָבִים?
וְאַתְּ קָרוֹב וְתֵרָאֶה כְרָחוֹק, וְאַתְּ נֶעְלָם וְנִרְאֶה לַלְּבָבִים!
וְעַל־מִי בִלְתְּךָ אֶבְטַח, וְאַתָּה לְמִבְטָח לָרְחֹקִים עִם־קְרֹבִים?
וְאֶל־מִי מִמְּךָ אָנוּס לְעֶזְרָה, וְתַחְתְּךָ שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים?
וְאָן אֶבְרַח, וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חַי לְפָנֶיךָ, וְלַמָּוֶת כְּתוּבִים?
וְאֶסָּתֵר בְּךָ — מִמְּךָ, וְאֶשְׁקוֹט בְּעֵת אִירָאֲךָ יֹשֵׁב כְּרוּבִים!

*

קִינָה

עַל־מוֹת רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־רַבִּי משֶׁה בֶּן־מַיְמוֹן

אֲהָהּ! נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת עִם־כְּרֻבִים, וְאֵין מֵבִין וְאֵין־שָׂם עַל־לְבָבִים,
וְהַלֻּחֹת, וְהֵם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים מְפֻתָּחִים בְּאֶצְבַּע אֵל כְּתֻבִים,
וְאִישׁ עָשָׂה בְנֹף אוֹתֹת וּמֹפְתִים, וְתַחְתָּיו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים,
וְאִישׁ יָבֹא בְכָל־עִתִּים לְקֹדֶשׁ, וְיִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר בֵּין כְּרֻבִים.
וּמִי רָאָה בְעֵין לִבּוֹ אֱלֹהָיו, וְעָלָה רוּם בְּרִכְבֵי מַחֲשָׁבִים?
וּמִי קָרַע בְּשִׂכְלוֹ יָם תְּעוּדוֹת, וְנָתַן בּוֹ לְאַנְשֵׁי־לֵב נְתִיבִים?
וּמִי עָמַד בְּצוּר בַּעֲבוֹר אֱלֹהָיו, וְהִתְכַּסָּה עֲדֵי עָבַר בְּעָבִים?
וּמִי מִן־הַסְּנֶה נִקְרָא, וְנִגְלָה אֱלֹהָיו לוֹ בְּלַהֶבֶת שְׁבִיבִים?
וּמִי בִקַּע בִּצוּרוֹת דָּת יְאֹרִים, וְהוֹרִיד מַן תְּבוּנוֹת לָרְעֵבִים?
הֲלֹא משֶׁה, וְכָמֹהוּ כְמשֶׁה, וְהֵם מִמַּחְצַב קֹדֶשׁ חֲצוּבִים!
וּמִי הֶאֱמִין בְּכָל־לֵב בֵּאלֹהָיו, וְהָיוּ הַצְּדָקוֹת לוֹ חֲשׁוּבִים?
וּמִי צַלְמֵי כְסִילוּת קָם וְשִׁבַּר בְּיַד שִׂכְלוֹ, וְעֶגְלָהּ שָׁם שְׁבָבִים?
וּמִי נָטַע בְּנֹף אֶשֶׁל, וּפָתַח דְּלָתָיו לַאֲשֶׁר הֹלְכִים וְשָׁבִים?
וּמִי עָקַד עֲלֵי מִזְבַּח תְּבוּנוֹת יְלִיד מַחְשָׁב כְּיַלְדֵי הַכְּשָׂבִים?
וּמִי עִמּוֹ אֱלֹהָיו בֵּין בְּתָרִים בְּרִית כָּרַת בְּלַפִּידֵי לְהָבִים?
הֲלֹא אַבְרָם, אֲשֶׁר בִּתַּר לְבָבוֹת בְּיוֹם מוֹתוֹ וְקֶרֶב הַקְּרָבִים!
שְׁנֵי אִישִׁים — וְהֵם כִּבְנֵי אֱלֹהִים, בְּעַד אֶרֶץ — וּמִשַּׁחַק גְּנוּבִים,
גְּאוֹנֵי יַעֲקֹב, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וּמִפִּי אֵל וּמַלְאָכָיו נְקֻבִים,
וּמִשְׁלֵיהֶם כְּמִפִּי אֵל לְקֻחִים, וּמִלֵּיהֶם כְּמוֹ מִצּוּף שְׁאוּבִים,
בְּמוֹתָם נִבְלְעוּ חֻקִּים, וְהָיוּ בְּחַיֵּיהֶם נְעִימִים נֶאֱהָבִים,
וּמִצְרַיִם כְּגַן־אֵל הָיְתָה בָּם — וְהַיּוֹם כָּל־אֲפִיקֶיהָ חֲרֵבִים,
וּמָה אַאְרִיךְ — וְשׁוּלֵי מַהֲלָלָם עֲלֵי בָמוֹת שְׁמֵי שַׁחַק סְחוּבִים!
עֲלֵיהֶם יִבְכְּיוּן יַלְדֵי מְלוּכָה, בְּיַעַן מִסְּעִיף מַלְכוּת קְצוּבִים,
וְיֵאָנַח עֲלֵיהֶם כֵּס יְשִׁיבָה, חֲכָמֶיהָ רְחֹקִים עִם־קְרֹבִים,
וְכָל־מֵבִין בְּחָכְמַת הָאֱלָהוּת, וּמַעֲרֶכֶת וְתוֹלֶדֶת עֲצָבִים,
וְכָל־בֵּית־דִּין בְּעִיר נָעִיר וּמִדְרָשׁ, וְעֵט סוֹפֵר וְקֶסֶת עִם־כְּתָבִים,
וְהַחָכְמָה וְהַבִּינָה עֲלֵיהֶם תְּקוֹנֵנָּה שְׁחָרִים וַעֲרָבִים,

וּבֵן בְּסֵפֶר וְגַם־סֵפֶר וְסִפּוּר   עֲלֵיהֶם יִרְעֲפוּ עֵינָיו רְבִיבִים,
לְמַעַן כִּחֲשׁוּ בָהֶם גְּרָנוֹת,   וְאֵין תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר בַּיְקָבִים!
עֲזָבוּנוּ בְּכָל־רָעָה וְנָסְעוּ —   וְאֵיךְ יִתְעָרְבוּ רָעִים בְּטוֹבִים? —
יְצַו לָנוּ אֱלֹהֵינוּ חֲסָדָיו,   וְיָסֵר מִלְּבָבֵינוּ כְּאֵבִים,
וּבִזְכוּתָם יְסֻכַּךְ בַּעֲדֵנוּ,   וְיִבְנֶה מִנְּאוֹת יַעֲקֹב חֲרָבִים!

*

שִׁיר יְדִידֹת

אֶל אבו אלרצא (מִישָׁאֵל) בן אלגצאירי

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכֻן הַמְּרִיבִים   עֲלֵי־גֶבֶר עֲבָרוֹ יֵין אֲהָבִים?
וְאֵיכָה תַאֲמִינוּ אֶל־מְשַׂנְאָיו,   וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלָיו כְּזָבִים!
וְאֵיךְ תֹּאמְרוּ: „עֲזֹב יַיִן וְשֵׁכָר!“ —   וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּר עֲנָבִים,
וְהוֹצִיאָה צְמָחֶיהָ אֲדָמָה,   וְעָלֶיהָ אֲפֵל עָנָן וְעָבִים,
וְשׁוֹשַׁנִּים מְפֻתָּחִים וְצִצִּים   יְרֻקִּים עִם־לְבָנִים עִם־צְהֻבִּים,
וְשִׁכְבַת־טַל עֲלֵיהֶם כַּבְּדֹלַח,   וְכַטּוּרִים עֲלֵי־חֹשֶׁן כְּתוּבִים,
עֲנָפִים חֹבְקִים אִישׁ אֶת־חֲבֵרוֹ,   כְּחַבֵּק אֹהֲבִים אֶת־הָאֲהוּבִים,
וְקוֹל הַתּוֹר עֲלֵי רָאשֵׁי עֳפָאִים,   כְּקוֹל חֹשֵׁק יְשׁוֹרֵר שִׁיר עֲגָבִים,
תְּעָלָה תַעֲלֶה אֶל בֵּין עֲרֻגֹת,   וּמֵימֶיהָ כְּנִכְאוֹת הָאֲהָבִים?!
תְּנָה, דוֹדִי, תְּנָה כּוֹסִי רְוָיָה,   אֲרַוֶּה־בָּהּ קְרָבַי הֶחֳרֵבִים,
עֲדֵי יִחְיוּ וְיִבְנוּ מִגְדְּלוֹת שִׁיר,   לְמִישָׁאֵל צְבִי צִבְאוֹת נְדִיבִים,
רְבִיבֵי הַנְּדִיבִים לוֹ כְּטִפָּה,   וְטִפָּתוֹ בְּעֵינָם כָּרְבִיבִים,
וְעֵטוֹ הֶחֱלִיף עֵת הֶחֱזִיק־בּוֹ,   וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ הֶעֱלָה עֲשָׂבִים!
יְחִי לָעַד וְיִתְנַשֵּׂא וְיִגְדַּל,   וְתָרוּם מַעֲלָתוֹ אֶל־כְּרֻבִים,
וְיִרְאֶה מַחְמַד לִבּוֹ יְחֶזְקֵאל   כְּכָל־חֶפְצוֹ וְחֵפֶץ כָּל־לְבָבִים,
הֲכִי יִזְכֶּה לְהָבִין תַּעֲלֻמוֹת,   וְסוֹד תּוֹרָה נְבִיאִים עִם־כְּתוּבִים;
וְעֶזְרָא תַּאֲוַת כָּל־לֵב וְנֶפֶשׁ,   צֳרִי פִיהוּ יְרַפֵּא כָּל־כְּאֵבִים,
וְיוֹצִיא מַעֲמַקֵּי־דָת לְאוֹרָה,   וְיָשִׂים בָּהּ לְכָל־דֹּרֵשׁ נְתִיבִים;
שְׁנֵי אוֹרִים, אֲשֶׁר לוּלֵי שְׁעָרָם,   אֲזַי לֹא־רָאֲתָה עַיִן עֲרָבִים,
בְּתֵבֵל יִחְיוּ כָל־עוֹד רְבִיבִים   יְרַוּוּהָ וְיוֹצִיאוּ עֲשָׂבִים!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־יְהוּדָה הַשְּׂנִירִי

(מבלקיירי, חי במלנצנה וכתב פיוטים בשנת ד"א תתק"סח וד"א תתק"ף)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה,
צָר עַל־עַם שָׁפָל יִגְאֶה;
פֹּרֵץ גֶּדֶר חֶדֶר עֵדֶר הַנִּלְאֶה,
נָע בַּמִּדְבָּר, נִשְׁבָּר בַּבַּר, אֵין רֹאֶה!

שָׂעִיר, חוֹזֶה מַדּוּחַ,
בִּנְוֵה קָדְשְׁךָ בָטוּחַ;
אֵל חָי! כַּמָּה שָׁמָּה שַׁמָּה יָנוּחַ,
גַּם יִתְעַדֵּן חֶמְדָּן וּמְדָן עַם־שׁוּחַ?

נִסְעָה יוֹנָתְךָ, חֹנָה
בִּכְפֹר וּבְקֶרַח לָנָה,
גַּם־בַּחֹרֶב עֹרֵב אֹרֵב לַיּוֹנָה,
לִבָּהּ מֵאֵל שֹׁאֵל: גֹּאֵל יָבוֹא־נָא!

„יוֹנָה! כִּי־בִי תוֹחַלְתֵּךְ
רָאִיתִי בִּשְׁבִי שִׁבְתֵּךְ;
גָּאוֹן לִבְשִׁי, חִבְשִׁי, וּנְשִׁי צוֹק עִתֵּךְ,
חַכִּי, בִּתִּי, עִתִּי — אִתִּי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ!

רֹאשׁ יִשְּׂאוּ בָנִים דֹּרְשַׁי,
לִי עַמִּים יוֹבִילוּ שַׁי;
צֹאנִי אֶמְנֶה, אֶקְנֶה, אֶבְנֶה מִקְדָּשַׁי,
אֶהְיֶה דֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ שֹׁרֶשׁ בֶּן־יִשַׁי!

יִבְנֶה מַלְאָכִי מִגְדַּל
צִיּוֹן, וּכְבוֹד צַר יִדַּל;
רוּחִי אָשֵׁב אָשֵׁב יוֹשֵׁב שַׁח נִבְדָּל
תּוֹךְ אֲלֻמֵּי עַמִּי, וּשְׁמִי יִתְגַּדַּל!"

*

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה הַחַטָּאָה
בְּיוֹם דִּין הִנֵּה בָאָה
לְהִתְוַדּוֹת עַל־מַעֲלָהּ,
נָאדֹנָי יִסְלַח־לָהּ!

בְּמֵי דִמְעָה הִתְרַחֲצִי,
וְגַם לְקוֹנֵךְ הִתְרַצִּי,
וְחִיל תְּהִי סֹבֶלֶת
כְּאִשָּׁה מִתְאַבֶּלֶת.

צֵידָה תֹם וַעֲתֶרֶת
קְחִי־לָךְ, מִצְטַעֶרֶת,
וְחֶסֶד הָכִינִי עוֹד,
מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד!

נַחֲלֵית בִּשְׁחִין חָלְיֵךְ,
הִכָּה אֹתָךְ מַעֲלֵךְ;
דִּבְלַת תְּפִלָּה מִרְחִי
עַל־הַשְּׁחִין וְחֲיִי!

חַלִּי־נָא פְּנֵי יֹצְרֵךְ,
וְשִׁבְרִי אֶת־גְּאוֹן יִצְרֵךְ,
בְּכִי עָלָיו וְהִתְעַנִּי,
קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּי!

יָגַעַתְּ בְּרֹב הֶבֶל,
בְּדָרְשֵׁךְ תַּעֲנֻגוֹת תֵּבֵל,
כִּי־תִתְיַף בִּלְבוּשָׁהּ
וַתֵּיטֶב אֶת־רֹאשָׁהּ.

קוּמִי, מַהֲרִי וְנַהֲרִי
אֶל־אֲדֹנָי, וְהִטָּהֲרִי;
כִּי עַד־כֹּה מִפִּשְׁעֵי
לֹא־רָחַצְתְּ לְמִשְׁעִי.

הַקְרִיבִי מְקוֹם מִנְחָה
לְבָבֵךְ, וְשִׁפְכִי שִׂיחָה,
וְהָאֵל כִּתְפִלָּתֵךְ
יִתֵּן אֶת־שְׁאֵלָתֵךְ.

וְאִם דִּמְעֵךְ תַּזִּילִי —
בְּזֹאת נַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי;
בִּכְנַף עֲצָתִי תֶּחֱסִי,
דְּעִי וּרְאִי מַה־תַּעֲשִׂי!

דָּרַשְׁתִּי רַעְיוֹנַי
לְהוֹכִיחָם בְּהֶגְיוֹנַי:
הַעְתִּירוּ אֶל־מַלְכְּכֶם,
נֹכַח אֲדֹנָי דַּרְכְּכֶם!

הַרְבּוּ בְּבֵיתוֹ שִׁירָה,
וְנָבִיא לְפָנָיו תְּשׁוּרָה
מִטּוּב הֶגְיוֹנֵינוּ,
לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ;

בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
תּוֹדָה וְזִמְרָה חֲמוּדָה,
וְתִשְׂמְחוּ־בוֹ בְּפָעָלְכֶם,
וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם!

נַגִּידִים לְפָנָיו אֲמַלֵּל,
וְאִם אֶמָּנַע מֵהַלֵּל —
לָמָה עַל־אַדְמָתִי
הֶחֱיָה אֲדֹנָי אוֹתִי?

תִּכֵּן אִישׁ אֲדָמָה
בְּנֶפֶשׁ חַיָּה עֲצוּמָה,
וְשָׁת בְּכֹחַ הַנְּפָשִׁים
אַרְבָּעָה חֲרָשִׁים.

נִבְרֵאתֶם, בְּנֵי אָדָם,
בְּנִפְלָאוֹת אֲשֶׁר קִדָּם,
מֵאֶפֶס נִקְרָאוּ
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ.

אָזְנַיִם וְאַפַּיִם
שָׁת בָּהֶם, וְיָדַיִם,
וְעַיִן לִרְאוֹת פָּעֳלוֹ,
וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ.

לֵבָב בַּעַל חָכְמָה,
וְגוּפָה חֵן מְרֻקָּמָה,
וְצַר מַשְׁחִית אַחֲרָיו,
יֵשֵׁב לוֹ בַּחֲדָרָיו.

הִשִּׁיא לִבּוֹ בְּחֶטְאוֹ,
כִּי לַחֵטְא מַשִּׂיאוֹ,
וְלֹא הֵבִין כְּבַעַר,
כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר.

אֵיךְ נִסְכַּל אָחִי רִמָּה,
אִישׁ נוֹצַר מֵאֲדָמָה;
יִצְרוֹ בְּתֵבֵל עֹבֵד,
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד!

יְאַחֵר עַל־הַיַּיִן,
וְיֶאֱהַב כָּל־יְפַת־עַיִן,
וְיַחְשֹׁק, נָעוּר וָרֵק,
אִשָּׁה בְּנַחַל שׁוֹרֵק.

נִפְתֶּה! אֵיךְ לֹא תִזְכֹּר
עָוֹן, אוֹתְךָ יַעְכֹּר?
וְיוֹם דִּין כָּל־מִפְעָלְךָ
לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ!

אֵיךְ תִּשְׂמַח, הַגֶּבֶר?
מָחָר אַתָּה בַּקֶּבֶר,
וְתִהְיֶה לִשְׁאוֹל סַחַר,
וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר!

הֲלֹא תִרְאֶה מוֹת גְּבָרִים
קְבָרוּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים,
הֲלֹא תַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלְךָ:
הֵמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ?

וְזֶה עוֹדֶנּוּ לֹא־שָׁב,
עַד כְּמֵתִים הוּא נֶחְשָׁב,
וַיִּהְיוּ אֹתוֹ נֹשְׂאִים
בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים.

זָרְקָה בּוֹ שֵׂיבָתוֹ,
וְזָעוּ שֹׁמְרֵי בֵיתוֹ,
וַיִּקְרַב אֶל־הַפְּתָחִים,
וְחַיָּתוֹ לַמְּמִתִים.

וְהִנֵּה־בָא עַד סוֹפוֹ,
וַיַּשְׁחֵת אֶת־גּוּפוֹ,
וְאֶת־רוּחוֹ יַגְבִּיהוּ,
כִּי מַלְאַךְ יְיָ־צְבָאוֹת הוּא:

מֵאִתּוֹ נִפְרָדוֹת
אַרְבַּע הַיְסוֹדוֹת,
וּמִמֶּנּוּ נִתָּכִים
חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים.

לֹא־יָבִין וְלֹא־יַרְגִּישׁ,
וּמִמְּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ,
וּמִשְׁפָּטָיו הַבְּרוּרִים
אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים.

טֶרֶם יַדִּיחוּהוּ —
בְּמַיִם יְדִיחוּהוּ,
וְגוּפָתוֹ הָאֲמֻלָה
הִיא לוּטָה בַשִּׂמְלָה.

כָּעֵת מָחָר בְּנָסְעוֹ,
יַעֲזֹב לְאַחֵר יְגִיעוֹ,
וְיַנִּיחַ כָּל־מְאֹדוֹ,
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ.

הָעֵת שָׁב לַהֶבֶל
יְנַדֻּהוּ מִתֵּבֵל,
וְיֹדְעָיו, יוֹם שִׁבָּרוֹן,
נֹשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן.

לְבִלְעוֹ פִּיהוּ פָּצָה
אֲבַדּוֹן, וְהָאִישׁ יָצָא
מֵרָעָה אֶל־רָעָה,
וְנָסַב הַקַּרְקָעָה.

אַחֲרֵי אֹתוֹ קְבָרוּ
עָלָיו עָפָר צָבָרוּ,
וְאִישׁ אִישׁ יָרִים קלוֹת:
גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדלוֹת!

רֵעִים אֲשֶׁר חָרְדוּ
מֵאִתּוֹ נִפְרָדוּ,
וְהוּא יִשָּׁאֵר נִגְנָז
אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז.

יֵצֵא יוֹם הַקְּפָדָה
מֵחֲרָדָה לַחֲרָדָה,
וְעָבִים בְּשַׁיִת יָמִיר,
וְהוּא־יֵשֵׁב בְּשָׁמִיר.

הַגְּוִיָּה הַיְקָרָה
בְּתֵבַת חֹמֶר סְגוּרָה,
גַּל עָפָר שֹׁכֶבֶת,
וְהָיָה הִיא רֹכֶבֶת.

וְיִקְצוּ הַמְזַעְזְעִים,
הֵמָּה הַתּוֹלָעִים,
אָז יַעֲלוּ בְּאִישׁוֹנָיו,
וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו.

לוּ יֵשׁ אָדָם דֹּבֵר
בְּעֵת שָׁכְבוֹ בַּקֶּבֶר,
יַעֲנֶה בְּלֵבָב נָמָס:
פָּגַעְתִּי אֶת־סָם!

יֹאכַל עָשׁ וְלֹא־יַחְמוֹל
בְּשָׂרוֹ, וְהִנֵּה אֶתְמוֹל
קָם בְּגוּפָתוֹ בָּאֹשׁוֹ,
וְעַתָּה יָרוּם רֹאשׁוֹ.

לְמִשְׁלַחַת עֵז וּלְמִרְמָס
עוֹרִי רָגַע וַיִּמָּס,
כָּל־עֹרְקַי יָבֵשׁוּ,
וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ.

עַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים
נִשְׁכַּח מִלֵּב אֲנָשִׁים,
הוּא רָקַב וַיִּבַל,
וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל.

אֶתְמוֹל בִּבְכִי זָעֲקוּ
רֵעָיו — וְעַתָּה יִשְׂחָקוּ,
וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִיתוֹ —
וְהִנֵּה מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ!

כָּכָה יִקְרֶה לְנִבְזֶה
כָּל־יְלוּד אִשָּׁה, וְכָזֶה
יְמֻתוּן כָּל־בְּנֵי נְשִׁיָּה,
וְאֵין קֵצֶה לַגְּוִיָּה.

וְרַע עַל־כָּל־אֵלֶּה,
יוֹם לָדִין הָאֵל עֹלֶה,
וּמַלְאֲכֵי מִשְׁפָּט יֶחֱזֶה
מִזֶּה וּמִזֶּה.

יִשְׂבַּע מִפְּרִי יָדָיו,
פְּרִי מְגָדָיו עַל־חֲסָדָיו,
וּבוֹ לְעַד יָקוּם כַּחְשׁוֹ,
וְיָשׁוּב עֲמָלוֹ בְּרֹאשׁוֹ.

לְזֹאת אוֹכִיחַ לִבִּי,
כָּל־יוֹם רוּחִי בְקִרְבִּי,
כִּי יָדַעְתִּי: לֹא
יִהְיֶה אַחֲרֵי נִפְלוֹ.

עַתָּה בִּינוּ זְמָמַי,
וְעִזְבוּ עֶרְוַת עֲלוּמַי,
שִׁמְעוּ וְהַטּוּ אָזְנֵיכֶם,
וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם!

וְלָכֵן שְׁמַע, אִישׁ לֵבָב,
וְכָל־אִישׁ בְּדַרְכּוֹ שׁוֹבָב,
לְשָׁרֵת פְּנֵי־אֵל יַחַד,
וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד:

אִם־נָא תִדְרְשׁוּ לְשִׁבְכֶנוּ,
תִּשְׂבְּעוּ מִזִּיו עֶדְנוֹ,
בִּהְיוֹת מְשֻׁרָשׁוֹת כֻּלָּם,
הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם.

אֲלֵיכֶם אֶקְרָא, אִישִׁים,
יַחְדָּו כְּרָאשִׁים כְּרָשִׁים,
לַעֲבֹד פְּנֵי אֵל קֶדֶם,
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יְהוּדָה

(מגרמיזא, נולד לערך ד"א תתק"כה, מת ד"א תתק"צח)

תַּחֲנוּן

יְיָ יְיָ! מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ, יָדְךָ לֹא־קָצְרָה,
אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ עֲנִיתָם בְּצוֹם וַעֲצָרָה —
זֶה כַּמֶּה שָׁנִים מְאַסְתָּנוּ, הָיִינוּ כְאִשָּׁה מְצֵרָה,
נִתַּנּוּ לַשְּׁבִי וּלְבִזָּה וְלַהֲרֵגָה בְּיַד בְּנֵי־אֱדוֹם וּבָצְרָה,
זֶה מִתְגּוֹלֵל וְזֶה מִתְעוֹלֵל וְזֶה שׁוֹלֵל וְזֶה מִתְחוֹלֵל וְזֶה מְעוֹלֵל לְבַצְרָה —
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה?

יְיָ יְיָ! רָמָה יָדְךָ, הִנָּקֵם בְּתוֹכֵחוֹת לְאֻמִּים
בּוֹסְסִים, חֹמְסִים נַחֲלַת חֶבְלְךָ, רֹמְסִים נֹגְשִׂים וְהֹלְמִים,
יְגִיעֵנוּ חֹטְפִים וְטֹרְפִים וְסוֹד מַעֲרִימִים,
רֹדְפִים וּמְרַדְּפִים וּמְנַדְּפִים וּמְאַיְּמִים,
זֶה מַכֶּה וְזֶה מְדַכֵּא וְזֶה מְנַסֶּה בְדָמִים —
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

יְיָ יְיָ! בַּצַּר פְּקָדְנוּךָ אֲנוּחִים וְנוּגִים, נְמוֹגִים מִמֹּרֶךְ,
מִתְלַהֲקִים, נֹהֲגִים, נֹאֲקִים, סֹפְקִים יָד עַל־יָרֵךְ;
יָדְךָ הָיְתָה בָּנוּ לְשִׁכְלוֹן וּלְכִשָּׁלוֹן בֶּרֶךְ,
יָפִיחוּ צוֹרְרֵי צָרוֹר: „אֵי־אֵיפֹה מָתַי יַגִּיהַּ אוֹרֶךָ?"
זֶה שֹׁחֵץ וְזֶה נֹחֵץ וְזֶה לֹחֵץ וְזֶה מֹחֵץ בְּלִי־אֹרֶךְ —
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ?

יְיָ יְיָ! חָנֵּנוּ, לְךָ קִוִּינוּ מִיַּד עָרִיץ לְחַלְּצֵנוּ,
אַכְזָר לֹא יְרַחֵם שֹׁלֵף חַרְבּוֹ מִתַּעְרָהּ לַהֲפִיצֵנוּ,
עַל־יִחוּד שִׁמְךָ כָּל־הַיּוֹם הֹרַגְנוּ: כֹּהֲנֵינוּ בַּחוּרֵינוּ זְקֵנֵינוּ וּקְצִינֵינוּ,
שְׂרוּפָה, קְרוּעָה, רְמוּסָה בְּרַגְלַיִם חֶמְדַּת תּוֹרַת חֶפְצֵנוּ,
מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ חָרֵב וּבֵית קִבּוּצֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, שֹׁמְרֵנוּ וְצִלֵּנוּ?
עַד־מָתַי תַּחֲרִישׁ וְתֶחֱשֶׁה, וּמִתְּהוֹמוֹת מָתַי תַּעֲלֵנוּ וּתְקַבְּצֵנוּ?
צָרוֹת עַל־צָרוֹת הִדְבִּיקֻנוּ עַד־נֶפֶשׁ לַהֲמִיאֵנוּ,
רֹאשׁ וְלַעֲנָה רָוִינוּ, כּוֹס־רַעַל שָׁתִינוּ וּמָצִינוּ,
קַצְנוּ בְחַיֵּינוּ מֵחֶרְפַּת צָר מְנַאֲצֵנוּ,
זֶה מֹכֵר וְזֶה חֹכֵר וְזֶה עֹכֵר וְזֶה אֹמֵר קָרֵב קִצֵּנוּ —
לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ?

רַבִּי יְחִיאֵל בֶּן־יַעֲקֹב

(מאיונכא באשכנז, ד"א תתק"צה)

קִינָה לְתִשְׁעָה בְאָב

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ   וְאֹיְבֵיהֶם נִכְּאוּ   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
אֵיךְ יָשִׁיר נִמְכָּר   עַל אַדְמַת נֵכָר,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב?
בְּרֹאשׁ עֵבֶר מַלְכִּי,   מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַיֵּצֵא עֶלְיוֹן   וַהֲדַר בַּת־צִיּוֹן,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
גֵּרַשׁ עַם־חֶרְמִי,   וְרָאָה עֳנִי עַמִּי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי   וּרְאֵה כִּי־צַר־לִי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
דּוֹד אָמַר לְהָבִיא   אֹתִי לְאֶרֶץ צְבִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּבֹא רָעַת צָר   לְפָנָיו, כִּי־הֵצַר —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
הִשְׁמִיעַ יַחְדָּו   אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָיו,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יָרְדָה פּוֹרִיָּה,   עַל־אֵלֶּה בוֹכִיָּה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
„וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם" צִוַּנִי אָיוֹם,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי —   חָדְלוּ כָּל־קְרוֹבַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
זַכָּה וּטְהוֹרָה,   כַּחַמָּה בָרָה   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
נָמוּ עָלֶיהָ:   „טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ" —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חֵלֶף שִׁיר, וּתְמוּר   רֹן לֵילֵי שִׁמּוּר   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
בָּכֹה בַּלַּיְלָה   וּצְעָקָה גְדוֹלָה —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
טוּב רִקְמַת צֶבַע,   וְלַחְמִי לָשֹׂבַע,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נְעָרִים וִישִׁישִׁים   לֶחֶם מְבַקְשִׁים,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כְּהַסְתִּיו עָבַר,   מוֹט עָלַי שָׁבַר,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
זָרוּ מְיֻדָּעַי   וְנִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
כִּפֶּר לִי הֶעֱמִיד   בְּאֵשׁ תּוּקַד תָּמִיד,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יוֹם נֶאָצָה נִמְאָס,   מִמָּרוֹם שָׁלַח־אֵשׁ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
לַעֲלוֹת בַּמְסִלָּה   שִׁבַּרְתִּי סֶלָה,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וּבְעֶבְרָה צוֹרְרַי   סִלּוּ אַבִּירַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.

מַצְלִיחַ דַּרְכִּי הָאֵל בְּהִתְהַלְּכִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ סָפְקוּ עָלַי יָרֵךְ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
נִמְצֵאתִי כְּעֵנָב, לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
הָיוּ צָרַי לְרֹאשׁ, הִרְוָנִי מֵי־רֹאשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שָׁח לִצְבָאַי רֹעַם: „אֵיכָה אֶשָּׂא עָם", בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֵיכָה בוֹדֵדָה הָעִיר הַחֲמוּדָה — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב!
עֲלוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים זָרְזוּ מִמְּרֹמִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֳרָחוֹת חָדֵלוּ, דַּרְכֵי־עִיר אָבְלוּ וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
פְּנִיאֵל נִזְכַּרְתִּי כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלֵם עֵת אֶזְכְּרָה נַפְשִׁי לִי מָרָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
צֶדֶק נָם לִרְדֹּף וְאֶת־אֹיְבַי לַהֲדֹף, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
צַדִּיק הוּא אֲדֹנָי, רְדָפוּנִי עֵינַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קוֹל קוֹרֵא: „לְדַכָּא פָּתַח תִּפְתַּח יָדְךָ!" בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּיָדֶיהָ פֵּרְשָׂה צִיּוֹן נֶחֱרָשָׁה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
רַכָּה, נֶחְטֶבֶת בֶּטַח לָשֶׁבֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּלְתָה יְהוּדָה, מִקִּנָּהּ נְדוּדָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שְׁמוּ חֹסֶן לַעֲמֹד, וְאַרְצוֹ לֹא לַחְמֹד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
פֵּרַשׂ צָר יָדָיו עַל־כָּל־מַחֲמַדָּיו, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
תָּקַף מוֹשִׁיעַ וְגֶפֶן הִסִּיעַ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נִפְרְצוּ גְדֵרֶיהָ, רַבּוּ אֹרְרֶיהָ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָם כִּסָּה אֹיְבַי, וְלֹא פָחֲדוּ אֹהֲבַי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּאָזְנַי קוֹל־פְּחָדִים, וְאֵבֶל לַיְּהוּדִים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חַי גְּאוּלִים שִׂגֵּב עַל־יֹשְׁבֵי נֶגֶב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּבַר וְהֵחֵל רָשׁ, רָצַח וְגַם יָרָשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל, הַמַּמְטִיר מָן לֶאֱכֹל, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלְטָה בִּי יַד־כֹּל, וְהָיִיתִי לְאֵכֶל, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
אַלּוּפִים נִבְהָלוּ, בְּאֵימוֹת נָפָלוּ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לְאֹיְבִים נֶהֶפְכוּ, וְדָם נָקִי שָׁפְכוּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּרִנָּה, כְּבַעַל נְשָׁרִים, נָשְׂאוּ הַבְּחִירִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לַיּוֹצֵא וְלַבָּא אֵין־שָׁלוֹם וְטוֹבָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.

יָצְאוּ כַּנְּחָלִים מִסֶּלַע נוֹזְלִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כַּנַּחַל דִּמְעָה, וּשְׁמוּעָה רָעָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
עַיִן לֹא־כָהֲתָה, וְשִׂמְלָה לֹא בָלְתָה, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וְנֻגְּהֵי יְרוּדִים, וּכְבֶגֶד עִדִּים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת, אֲיֻמָּה כְּנִדְגָּלֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
חֶרֶב לְטוּשָׁה נָגְעָה עַד־נַפְשָׁהּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּתוֹכִי צוּר נוֹעָד, וְהָיָה לִי לְמִסְעָד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
עָזַב אֶת־בֵּיתוֹ וְנָטַשׁ נַחֲלָתוֹ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חָזָק נִקְרֵאתָ, וְגֹאֲלִי הָיִיתָ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי, וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי, גְּדָלָתִי תֶּרֶב!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יוֹסֵף

(מַאֲלֵזֹן בצרפת, ד״א תתק״צו)

תּוֹכֵחָה

נַפְשִׁי! כִּי מַה־תֶּהֱמִי?
אַךְ לֵאלֹהִים דֹּמִּי
עֵת צְבָאֵךְ עָלַי תֵבֵל,
כִּי יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל!

לְצַלְעוֹ נָכוֹן שֶׁבֶר,
קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר;
כַּחֹשֶׁו בּוֹ יַעֲנֵהוּ,
וְתֵשֵׁב עִם־קֹנֵהוּ.

שִׁבְעִים לֶאֱנוֹשׁ שָׁנִים,
וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים,
וְטֶרֶם יָבֹא יוֹמוֹ —
אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקֹמוֹ.

מֵאֵין לְךָ בְּרוּם מַחֲסֶה
רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה,
וְאִם בִּשְׁאוֹל תֵּאָלֵם —
לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם.

הֲלֹא זְדוֹנֵךְ, דַּל הֵלֶךְ,
נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ,
בְּכֵן לְפִי רִקָּבוֹן
אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן.

בְּשָׁוְא יַעֲנֶה גֵּו שִׂיחוֹת:
„אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת,
לַיְלָה אִתִּי עֲזָבָה,
וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה!

נֶפֶשׁ בְּפִשְׁעֵי עֲלָמוֹת
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת,
וְהַגֵּו שָׁב לְרִגְבֵהוּ,
רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ!"

הַסִּבֵּת, גֵּו מְלֵא אַשְׁמָה,
לְשׁוֹנֵךְ תַּצְמִיד מִרְמָה,
כִּי אֵין בְּדָרֵי מַטָּה
אָדָם, אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא.

חֵטְא וּפֶשַׁע הִרְבֵּית,
שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ;
שֶׁבִּזְדוֹנְךָ אֱהִי לְעִיִּים —
לָמָּה לִּי חַיִּים?

בְּרוּם יְצַרְתַּנִי גֹּאֲלִי,
אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!
וְיוֹם חֲלִיפוֹת — בִּזְבֻלְךָ
הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לָךְ.

רָמוּשׂ גֵּו בְּהֵיכָלוֹ
וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ;
לְתוֹלָעִים יְהִי נִמְסָר,
וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר.

רִשְׁעָם מָשָׁל לְנוֹטְרִים
בַּגַּנִּים, חֲבֵרִים
שֹׁמְרֵי גַּן פְּרִי שִׂיחִים,
הָעִוְרִים וְהַפִּסְחִים.

בּוֹ שָׂר נִבְאֶה פֹּארוֹת
תְּאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת,
עִוֵּר נְשָׂאוֹ אַחֲרָיו
עַל חֶלְקַת צַוָּארָיו.

יָשְׁבוּ לְעֵט פְּרִי שִׂיחַ,
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ;
וְאַחֲרֵי מְלֹא כְרֵשָׁמוֹ,
יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ.

יָרַד הָאִישׁ רְאֹתָן
אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן;
חָד עַל־פְּרִי בִכּוּרִים,
אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים.

וַיִּקְרָא: „מִי עִוֵּת?
חָרָה־לִי עַד־מָוֶת!
זִמְרַת פְּרִי הִלּוּלִים
הֲלֹא אַתֶּם הָאֹכְלִים!"

סוֹמֵא הֵשִׁיב בְּעָרְמָה:
„לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה;
מִנִּי פְּרִי נֶעְלָם, כִּי
עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי!“

פִּסֵּחַ הִקְשִׁיב קֶשֶׁב,
לְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב:
„הֲיִהְיֶה נְכֵה רַגְלַיִם
גֹּמֵר בַּת־דִּבְלַיִם?“

חִבְּרָם כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ,
בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ;
שְׁפָטָם כְּאֶחָד שָׂכָל,
נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל.

זַךְ הוּא יִפְקֹד עֲלֵיהֶם,
כֵּן יַעֲשֶׂה לָהֶם;
אֱמֶת יִשְׁפֹּט יוֹם מוֹעֵד
הַיּוֹדֵעַ וָעֵד.

קָדוֹשׁ דִּינָם יְחַוֶּה,
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה,
גְּמוּל הָשֵׁב וְהִפָּרַע;
לְיוֹם אֵיד יַחְשֶׁךְ רָע.

וְלָכֵן אֶקְרָא: „קָדְשִׁי,
הַצִּילָה נַפְשִׁי,
וּלְךָ אָשׁוּב בְּתַחֲנוּן,
כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן!

אֵלֶיךָ, מִשְׂגַּבִּי,
זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
אָשׁוּב יוֹם פְּנֵי מוֹתִי,
וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי!“

מַהֲרוּ, עִזְבוּ מַבְאִישׁ,
אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֶב־אִישׁ;
וְאִישׁ מִלֵּב תְּהִלָּתוֹ
יָמוּל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ.

צוּר עַל־רָע יִתְנֶחָם,
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם;
קָרוֹב לְשָׁבֵי צִלּוֹ,
אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא, נולד לערך ד"א תתק"עה, מת לערך ה"א מ')

סְלִיחוֹת

1

„עַל־הָאֹתוֹת וְהַסִּמָּנִין הַנִּגְזָרִין עַל־הַצִּבּוּר"

אוֹתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ וְאֵין־יֹדֵעַ לְעִתּוֹת,
בֶּגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, אֵשׁ קִנְאָתָם לַחְתּוֹת,
גַּם כָּל־מַחְשְׁבֹתָם לְהַשְׁנָיָה זְמַנִּין וְדָתוֹת,
שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת.

דָּתֵיהֶם שֹׁנוֹת וּמִשְׁתַּנּוֹת וּמְפַחֲדִם אָנוּ חָתִּים:
הִוָּסְדָם יַחַד עָלַי, יַעֲרִימוּ סוֹד וְחֹרְתִים;
וְאַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶךָ, הַעִירוֹתָ רַבּוֹת עִתִּים,
בִּזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים?

זְכָר־זֹאת: אוֹיֵב בְּכָל־מוֹצָא וּמָבוֹא
חֵרֵף בְּגַאֲוָה וָבוּז עַם־קָדְשְׁךָ לְהַלְעִיבוֹ;
טֹעֵן: „אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט? יָרִיב רִיבוֹ,
שְׁתֵּי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ!"

יוֹם יוֹם יְכַתְּבוּ עָמָל וְאֵלַי יִתְמַרְמָרוּ,
כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיטוּ וְאֶדֶר שַׂלְמוֹתַי הֵמִירוּ,
לְבַשְׁתִּי חֲרָדוֹת מְפַחֲדִם, וָאִירָא כִּי־יֹאמֵרוּ:
„הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עֹבְרֵי דֶרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ!"

מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט, אֱיָלוּת מְחוֹלֵל,
נָקָם תִּלְבַּשׁ וְקִנְאָה תַעְטֶה, גֵּזְרָם לְחַלֵּל?
סַכֵּל עֲצָתָם וּמַחְשְׁבוֹתָם, וְכַעֲלִילוֹתָם לָמוֹ עוֹלֵל,
מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל!

עוֹרֵר יֶשְׁעֲךָ לְעַמְּךָ, לְהַצִּילוֹ מִיַּד מְשַׂנְאוֹ,
פֶּן־יֹאמַר אֹיֵב יְכָלְתִּיו, וְיִתְפָּאֵר בְּהִתְנַשְּׂאוֹ:
„צוּרוֹ אַיֵּה, הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ שֵׁם מוֹרָאוֹ
אוֹת, לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ?"

קִצִּים וּזְמַנִּים עָבְרוּ, וְנַפְשִׁי כָלְתָה לִתְשׁוּעָתֶךָ,
רִיבִי לְמָתַי תָּרִיב וְתָפֵר כַּעַס עֶבְרָתֶךָ;
שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ כְּמֵאָז נוֹרָאוֹת בַּעֲשׂוֹתֶךָ,
וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ.

תַּלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וּכְלִמָּה כָּל־בַּעֲלֵי מְדָנָי,
בִּגְדֵי־יֶשַׁע וּמְעִיל צְדָקָה לַעֲטֹף אֱמוּנָי;
נְגֹשַׂי יֵבֹשׁוּ, בַּעֲשׂוֹתְךָ עִמִּי לְנֶגֶד מוֹנַי
אוֹת, כִּי אֶעֱלֶה בֵּית אֲדֹנָי.

יַעֲטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלַי לְחָרְפֵנִי,
מַדְהֵבַת נֹגֵשׂ כִּי־תַשְׁבִּית וְתָשׁוּב לְרַחֲמֵנִי;
נֶאְדָּרִי, חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ כַּאֲשֶׁר יְחַלְּתָּנִי,
עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ,
כִּי־אַתָּה יְיָ עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי!

2

„עַל־מִטְּתִי שָׁכְבִי"

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ, אָהֳלֵי קֵדָר וְגַעְתָּם,
בֵּין אֲרָיוֹת וּפָרִיצֵי חַיּוֹת הַחוֹרְקִים מְתַלְּעוֹתָם,
גֵּאִים, הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם,
הַשֹּׁכְבִים עַל־מִטּוֹת שֵׁן וּסְרֻחִים עַל־עַרְשׂוֹתָם!

דָּחֹה הֻדַּחְתִּי וְאֵין דּוֹרֵשׁ בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת,
הָיִיתִי חֶרְפַּת מָשָׁל בַּגּוֹיִם, שְׁמָמוֹת נֶחֱרָצוֹת,
וַתִּשְׁתַּפֵּךְ לָאָרֶץ מְרֵרָתִי בְּהִשְׁתַּפֵּךְ לְקָלוֹן וּשְׁמָצוֹת
אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת.

זְאֵב עֲרָבוֹת שְׁדָדַנִי וְעוֹרֵר עָלַי חֲנִיתוֹ,
חִצָּיו וְקַשְׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת בְּאַפּוֹ וַחֲמָתוֹ,
טִנֵּף נִבְלָתִי בְּסָחוּב וְהַשְׁלֵךְ, אַךְ פִּגְרֵי נְבֵלָתוֹ
כֻּלָּם שָׁכְבוּ בְכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

יָדַעְנוּ יְיָ כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ עַל־אֻמָּתָם,
כַּלֵּה בְחֵמָה צָרֵי עַמְּךָ וְיִתַּמּוּ בְחַטֹּאתָם;
לְלַעַג וָקֶלֶס שָׁלְחוּ יָד לִסְחֹב בְּחוּצוֹתָם
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם.

מָתַי תֶּחֱשֹׂף זְרוֹעֲךָ לְבַקֵּשׁ שְׁאֵרִית הַנִּדָּחָה,
נִדְחֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר הִדַּחְתָּם בְּחַטֹּאתָם וְאֵין מְנוּחָה?
סָפוּ תַמּוּ בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, נֶחְשְׁבוּ כְּצֹאן טִבְחָה,
וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!

עַצְמוֹת מֶלֶךְ־אֱדוֹם שָׂרְפוּ — הֲלֹא פָקַדְתָּ לְנָקְמוֹ,
פְּקֹד עַצְמוֹת עֲבָדֶיךָ הַמּוּצָאִים מִקִּבְרוֹתָם יוֹם בְּיוֹמוֹ;
צְרָרִים הַצָּרִים הָשֵׁב פָּעֳלָם אֶל־חֵיקָם לְשַׁלְּמוֹ,
לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל־זֵכֶר לָמוֹ.

קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ, הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרֵי וְגַאֲוָתָם,
רֶגֶשׁ צְבָאָם תַּכְרִית, וְתִמְחֶה מִדּוֹר אַחֵר שְׁמוֹתָם;
שֵׁם וּשְׁאֵרִית תִּתֵּן לְעַמְּךָ, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם
יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם!

תֵּן, יְיָ! מַה־תִּתֵּן? אַחֲרִית וְקָלוֹן וְשִׁמָּמוֹן,
בְּשֶׁטֶף מַכָּה לִשְׁטֹף צָרִים מֵתֵי עַמְּךָ יַעֲרִימוּן;
נַפְשׁוֹת חֲסִידֶיךָ עַל־רֹב שָׁלוֹם יִנְעָמוּן,
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן.

יִפַּח יְיָ בֵּית גֵּאִים מִתְקוֹמְמִים, הַמַּשְׁחִיתִים
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל, טַף וְנָשִׁים, כָּל־עִיר מְתִים;
נְבָרֵךְ שְׁמוֹ הַגֹּמֵל טֹבוֹת וְשֹׁפֵט אֲמִתִּים,
אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים.

חֲסָדֶיךָ הָרַבִּים זְכֹר, וְלֹא כְמַעֲשֵׂה הַשֹּׁאֵל
זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה־לוֹ — כִּי אֵין גֹּאֵל;
קַנּוֹא וְנֹקֵם, לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד וְהַכְרֵת צַר גּוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי מָרְדְּכַי בֶּן־שַׁבְּתַי הָאָרוּךְ

(בְּיָוָן או באיטליה, לערך ד״א תת״ק — ה״א)

סְלִיחָה

מְאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי עַל־חָרְבַּן מִקְדָּשִׁי וְצָרוֹת אֲשֶׁר עָלַי עָבָרוּ,
וְיָדִי כָּבְדָה עַל־אַנְחָתִי וְתָמִיד עֵינַי נִגָּרוּ,
חַם־לִבִּי בְּקִרְבִּי וּמֵעַי חֳמַרְמָרוּ,
רְאֵה יְיָ כִּי־צַר־לִי!

רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת עַל כִּי־אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי
מְצָאוּנִי, וְשַׁאֲגָתִי מְנַהֲמַת לִבִּי,
נְפוּגֹתִי וְנִדְכֵּיתִי, וַייָ עָנָה בִי
וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי.

דְּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי וּבְמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי בְּרִיבוֹ —
וְיִצְרִי מְצֵרִי עוֹדֶנּוּ בְּמִרְדּוֹ, בְּחָשְׁבוֹ
כִּי־לֹא יְיָ פָּעַל כָּל־זֹאת, וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ
לֵאמֹר: שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי!

כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וְלִבִּי סְחַרְחַר וַיִּלָּבֵט,
כִּי יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְאוֹתִי יוֹם יוֹם כְּקֶצַח חֹבֵט,
וְלֹא־שַׁבְתִּי עַד הַמַּכֶּה אֹתִי, הַבֵּיט
יָמִין וּרְאֵה וְאֵין־לִי!

יָמִים מִקֶּדֶם חִשַּׁבְתִּי, עֳנִי מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָלַי נִמְנָה,
וּלְקֵץ מָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנָה זָכַר בְּרִיתוֹ וְאֹתִי קָנָה,
וְשָׁמַע צַעֲקָתִי וְאֵלַי סָר וּפָנָה, וְעָנָה
דוֹדִי וְאָמַר לִי.

בַּשְּׁנִיָּה הִגְלַנִי בָּבֶלָה וְגָלָה כְבוֹדוֹ עִמָּדִי,
וּלְפִי מְלֹאת שִׁבְעִים שָׁנָה פְּקָדַנִי צוּרִי וּפֹדִי,
וְהֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים וַיַּעֲבֹר קוֹל הוֹדִי
דוֹפֵק: פִּתְחִי־לִי!

רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי בְּאָהֳלֵי קֵדָר וְיִשְׁמְעֵאלִים,
רַד יוֹמִי וּפָנָה, וְחָשַׁךְ אוֹרִי וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
וְקֵץ גָּלוּת נִסְתַּם, וְנֶחְתַּם חֶזְיֹנִי, וַייָ הֶעְלִים
מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי!

שָׁאַלְתִּי נְבִיאַי וְחֹזַי, הַנִּבָּאִים בִּגְלָלִי:
הַיְדַעְתֶּם מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת, אֲשֶׁר אָמַר לְגָאֳלִי?
וַיַּעֲנוּ אֹתִי: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל וְהוּא פֶלְאִי? וְאֵין מַגִּיד לִי!
רָזִי־לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי!

בָשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי־אֵין דְּבַר־יְיָ בְּמַחֲזֶה,
וְאֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים, וְלֹא יוֹדֵעַ עַד־מָה, וְאֵין חֹזֶה,
וָאֵדְעָה כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְיַסְּרִי, בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְיָ לִי.

תָּעָה לְבָבִי וּפַלָּצוּת בְּעָתַתְנִי וְהָיִיתִי נִדְהָם,
וְכִמְעַט נָטָיוּ רַגְלַי רְאוֹת אֹיְבִי כִּי־יַגִּיהַּ נָגְהָם,
לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי.

יוֹם לְיוֹם הָשְׁבַּרְתִּי שֶׁבֶר אַחֲרֵי שָׁבֶר,
וְכָלִיתִי בְּאַרְבַּעַת שְׁפָטִים אֲשֶׁר סְבָבוּנִי בְּכָל־עֵבֶר,
וְאַיֵּה הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר דִּבֵּר־
לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי?

הָיִיתִי כְשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן, מֵרֹב יְגוֹנַי
וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבְדוּ־בִי מְעַנָּי;
צוּרִי, וְאַחֲרֵי גָלוּתִי לְפָנֶיךָ, אֲדֹנָי
אֱלֹהִים מַה־תִּתֶּן־לִי?

הִנֵּה זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי וַאֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מִלְּפָנֶיךָ:
גָּלוּתִי תְכַפֵּר עַל־עֲוֹנוֹתַי, סְלִיחָה מְצֹא בְדִינֶיךָ;
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ — וְאִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ,
הַמֶּלֶךְ, וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנָּתֶן לִי!

רְאֵה, כִּי־לְךָ קִוִּיתִי וְנֶגְדְּךָ עֵינִי תִדְמָע,
וְכִי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וּגְאָלֵנִי מִיַּד מַשָּׂא וּמִשְׁמָע;
מָשְׁכֵנִי וְאַחֲרֶיךָ אָרוּצָה, אַךְ שְׁמַע
בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי!

מַהֵר קוֹמֵם שִׁפְלוּתִי וְתוֹפִיעַ אֵלַי מַלְכִּי,
רָאשִׁי אֲזַי תָּרִים וְתָאִיר נֵרִי וְתַגִּיהַּ חָשְׁכִּי;
הָאִירָה עֵינַי בִּישׁוּעָתְךָ וּבְאוֹרֶךָ — כִּי
אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְיָ אוֹר לִי!

*

עֲקֵדָה

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי, סִתְרִי וּמָגִנִּי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי, מִשְׂגַּבִּי בְּיוֹם צַר־לִי וְאוֹנִי,
הִשְׁכַּמְתִּי לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ מֶלֶךְ רָב, וַאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֵם תִּזְכּוֹר חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אַב אֵיתָנִי,
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בּוֹ וְהֶאֱמִין בָּךְ, רֹאשׁ לְמַאֲמִינָי,
זְכֹר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטֻּמְאָתִי, אֲדֹנָי
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בֹּקֶר!

בֹּקֶר דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ וְנִסִּיתוֹ לְשַׁלֶּם־לוֹ מַשְׂכֹּרֶת,
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לִהְיוֹת לוֹ לְמִשְׁמֶרֶת;
אֲהַבְתּוֹ וּרְצִיתוֹ וְקִבַּלְתּוֹ כִּקְטֹרֶת
סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר כּוֹכָבוֹ הֵאִיר, כְּחָפַצְתָּ לְהַרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדֹלָה,
וְנִסִּיתוֹ בָּעֲשִׂירִי וַתֹּאמֶר לוֹ: קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ, וְלֹא־תִכְלָא,
עַל אַחַד הֶהָרִים, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה,
אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר.

בֹּקֶר יִחֵד שִׁמְךָ וְשָׁמַע לְקֹלְךָ וְהֶרְאָה אַהֲבָתוֹ,
וְשָׂשׂ בְּכָל־לֵב עַל־אִמְרָתְךָ לַעֲשׂתוֹ;
הָאַהֲבָה קִלְקְלָה הַשּׁוּרָה — וַיָּקָם בְּשִׂמְחָתוֹ,
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר הֵכִינוּ לְבָבָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, אָיוֹם,
הַבֵּן לָקַחַת עֵצִים וְהָאָב לָקַחַת מַאֲכֶלֶת, לִשְׁחֹט בְּלִי פִּדְיוֹם;
קְרָאִים וְהוֹלְכִים לְתֻמָּם — רָאוּ כְבוֹדְךָ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר אָזַר כְּגֶבֶר חֲלָצָיו וְלַעֲקֹד בְּנוֹ קִדֵּם,
וַיִּקַּח הַמַּאֲכֶלֶת לְשַׁחֲטוֹ, וְלֹא חָשַׁב אָדָם,
וַיֹּאמַר: הַיּוֹם אַקְרִיב עֹלָתִי וְאֶזְרֹק דַּם־
זִבְחִי, וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל־בֵּן יָחִיד וְעָלָיו זָרְחוּ,
וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ: אֶל־הַנַּעַר יָדַיִם אַל־יִשְׁלָחוּ,
כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע, וְזִכְרוֹ לְדוֹרוֹת הַנִּיחוּ
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר כָּשְׁרוֹ וְיָשְׁרוֹ וְצִדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד־עַם אֵלֶיךָ קָרֵב,
וְאֶפְרוֹ תָּמִיד יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ לְכַבְּסָם הֶרֶב;
תִּנָּתֵן לָהֶם נַפְשָׁם בִּשְׁאֵלָתָם כִּי־לְךָ נִכְסָפָה, בָּעֶרֶב
הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר קוֹלָם שְׁמַע וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וְעֵרֶךְ תְּפִלָּתָם תֵּחָשֵׁב כְּעֵרֶךְ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם;
זִכְרוֹן צִדְקַת אֲבוֹתֵיהֶם לָקְחוּ בְיָדָם וָבָאוּ, וְהֵם
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר תֵּפֶן אֵלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכָּמֵרוּ,
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְלֹא־יִזָּכֵרוּ;
צַו לְהַעֲבִיר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, לֹא־יַשְׁאִירוּ
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר.

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־יְחִיאֵל

(מסולי, היא הַלָּא בוכסן; לערך תת״ק — ה״א)

קִינָה

עַל־עֲשָׂרָה הֲרֻגֵי מַלְכוּת

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, אַדִּירֵי הַתּוֹרָה,
בַּעֲלֵי תְרִיסִין בַּמִּשְׁנָה וּבַגְּמָרָא,
גִּבֹּרֵי כֹחַ, עֲמֵלֶיהָ בְּטָהֳרָה,
דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנָשְׁתָה גְבוּרָה —
הִנָּם קְדֹשֵׁי הֲרֻגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה.
וְעַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגָּרָה,
זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה:
חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל, כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ, נֵזֶר וַעֲטָרָה,
טְהוֹרֵי לֵב קְדֹשִׁים, מֵתוּ בְּמִיתָה חֲמוּרָה!

יַדּוּ גוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לְחֶרֶב בְּרוּרָה;
כִּנְפֹל גּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כְּנִגְזְרָה גְזֵרָה.
לְרַבָּן שִׁמְעוֹן חָזַר הַהֶגְמוֹן לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה —
מִזֶּרַע אַהֲרֹן שָׁאַל בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת עַל בֶּן־הַגְּבִירָה;
נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל־אַרְכֻּבּוֹתָיו, מְנֹרָה הַטְּהֹרָה,
שָׂם עֵינָיו עַל־עֵינָיו וּפִיו עַל־פִּיו בְּאַהֲבָה גְמוּרָה,
עָנָה וְאָמַר: „פֶּה הַמִּתְגַּבֵּר בַּתּוֹרָה
פִּתְאֹם נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה מְשֻׁנָּה וַחֲמוּרָה!"
צִוָּה לְהַפְשִׁיט אֶת־רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה,
קִיֵּם בְּעוֹרוֹ: אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה;
רָשָׁע הַפֹּשֵׁט עֵת הִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין מִצְוַת בָּרָה,
צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעֲזַע עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרָרָה.

מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, עֹקֵר הָרִים וְטוֹחֲנָן זוּ בְּזוּ בִּסְבָרָה,
וְסָרְקוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק בַּרְזֶל לְהִשְׁתַּבְּרָה,
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּאֶחָד!" וּבַת־קוֹל אָמְרָה:
אַשְׁרֶיךָ, רַבִּי עֲקִיבָא, גּוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל־מִינֵי טָהֳרָה.

בֶּן־בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וְאַזְהָרָה,
נֶהֱרַג בֶּן־שִׁבְעִים שָׁנָה בִּידֵי אֲרוּרָה,
יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה, נָקִי וְחָסִיד בִּמְלַאכְתּוֹ לְמַהֲרָה.

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו, מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעֲרָה,
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ — וְהִקִּיפוּהוּ בַּחֲבִילֵי זְמוֹרָה,
אֶת־הָאוּר הִצִּיתוּ בָּהֶם, וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה,
סְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר הִנִּיחוּ עַל־לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה.

חָסִיד רַבִּי יְשֵׁבָב הַסּוֹפֵר הֲרָגוּהוּ עִם עֲמִירָה,
זְרָקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַכְּלָבִים וְלֹא־הָקְבַּר בִּקְבוּרָה,
יָצְתָה בַת־קוֹל עָלָיו, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ כְּלוּם מִתּוֹרַת משֶׁה לְשָׁמְרָה.

וְאַחֲרָיו רַבִּי חֻצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָה —
עוֹף הַפּוֹרֵחַ נִשְׂרַף בַּהֲבֵל פִּיו כִּבְמְדוּרָה.

צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שַׁמּוּעַ בָּאַחֲרוֹנָה נֶהֱרַג בְּמַדְקֵרָה,
יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, זְמַן קִדּוּשׁ, וַיְקַדֵּשׁ וַיִּקְרָא;
חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ בַּחַיִּים לְגָמְרָה —
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בִּבְרָא אֱלֹהִים" יוֹצֵר וְצָר צוּרָה.

כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה הוֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹת בִּגְעָרָה,
בִּסְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וָחֶנֶק — מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה?!
נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׂה פְזוּרָה,

חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה וְהַכְּפִירָה.
יֵיטִיב יְיָ וְלֹא־יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה,
אַמֵּץ בִּרְכַּיִם כּשְׁלוֹת חֵלֶק יַעֲקֹב מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה;
לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ, יֹאמַר: „שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ", לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־נַחְמָן

(נולד בגירונדא לערך ד"א תתקי"נה, בשנת ה"א כ"ז נסע לארץ ישראל, ומת שם לערך ה"א ל')

מֵאָה בָתִּים

שְׁלָחָם לִקְרוֹבוֹ וְרַבּוֹ רַבֵּנוּ יוֹנָה

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי וְלִי יִשְׁאָלוּ:
אַיָּם וְאֵיפֹה הֵם? הֲתֵדַע שַׁחֲרָם?
הַגֵּד: הֲיָשׁוּבוּ, וְאִם נָתְנוּ זְמָן
לָנוּ לְשׁוֹבֵב כֹּל כְּלֵי חֶמְדָּה וְכָל־
נֹעַם וְכָל־תַּאֲוָה לְנֶפֶשׁ תְּרַעֵב
אֵין עַל־גְּרוֹנֵינוּ רְבִיד זָהָב וְאֵין
גַּם טַבְּעֹתֵינוּ בְּרָזוֹן נָפְלוּ,
הוּרַד גְּאוֹן הוֹדָם וְאֵין נֵזֶר וְצִיץ,
מִבֵּין עֳפָאִים קוֹל זְמִיר עָגוּר וְסוּס
רַגְלֵי צְבָאֵינוּ גְּבָעוֹת קָפְצוּ
וּמְחוֹל עֲלָמוֹת תּוֹפֵפוֹת לָנוּ כְּקוֹל
נִרְאֶה בְּנוֹת הַחֵן — וְכִבְנוֹת יַעֲנָה
אַךְ עֵת תְּקוֹנֵנָּה — פְּלָאִים נִגְּרוּ
כִּזְכֹר חֲבֵרִים, נָעֲמוּ־לָנוּ מְאֹד,
אִם־נַעֲשֶׂה לִבּוֹת כְּשָׁמִיר — אַחֲרֵי
אָכֵן בְּלִבֵּנוּ — לְתַנְחוּמִים — כְּאֵב
מֵתוּ עֲצָמֵינוּ בְּחַיָּתָם, וְאֵל

יָמִים, אֲשֶׁר בְּגָאוֹן זְמָן צָהֲלוּ,
וּלְקֵץ וּמוֹעֵד מִמְּךָ נִשְׁאָלוּ!
לָנוּ לְשׁוֹבֵב אֵת אֲשֶׁר גָּזָלוּ?
שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, כָּל־יְקָר שָׁלָלוּ?
הָיוּ לְיָמֵינוּ — וְעִמָּם גָּלוּ!
כֶּתֶר, אֲשֶׁר מְנַעֲרוּת הָרְגָּלוּ,
הוּרַד צְבִי עֶדְיָם וְהִתְנַצָּלוּ,
אַךְ מַחֲגֹרֶת שַׂק בְּלִי יֶחְדָּלוּ.
הָיוּ לְמַשָּׂאוֹת וְיִסְתַּבָּלוּ,
אֶתְמוֹל, וְהַיּוֹם בָּרְחוֹב כָּשָׁלוּ,
תַּנִּים, וְאָזְנֵינוּ בְּשִׁיר בָּחָלוּ;
הָיוּ בְתוּלֹתָיו וְלֹא הוּלָּלוּ,
בָּבוֹת וּבַשָּׁלִשׁ דְּמָעוֹת כָּלוּ,
אָבְדוּ וְלֹא נֵדַע לְאָן הוּבָלוּ;
הַפֻּרְדָּם — חָזָק, וְלֹא יוּכָלוּ,
אָבְדַן יְמֵי נֹעַר אֲשֶׁר אָזָלוּ.
שֹׁכְנֵי קְבָרִים בָּאֱמֶת נִמְשָׁלוּ;

יַלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת לְאַט הִתְגַּנְּבוּ,　　כִּי לֹא בְמָקוֹם נֶאֱמָן אָהֳלוּ,
יִסַּע יְתֵדֹת אָהֳלָם, גַּם נִתְּקוּ　　חֶבְלֵי יְרִיעוֹתָיו וְגַם נָפָלוּ,
קוֹמַת בְּחוּרִים, כָּאֲרָזִים הָיְתָה,　　יָבְשׁוּ סְעִפֶּיהָ וְיִתְמוֹלָלוּ,
הָגְלַת תְּהִלַּת הַנְּעוּרִים, הָגְלְתָה　　כָּלָה, וְהַלְּבוֹת כְּבָר נוֹחָלוּ;
רֹאִים תְּמוּרוֹת וַחֲלִיפוֹת יָלְדוּ　　יָמִים — לְעָשְׁקֵי הַזְּמָן נִבְהָלוּ,
יִתְנַחֲמוּ אֶל־אַחֲרִית וּלְיוֹם חֲלוֹף,　　וּלְעֵת בְּחַיָּתָם נְמַקִּים חָלוּ,
יוֹעַם זְהַב הוֹדָם וְכֶתֶם תָּאֳרָם　　יִשְׁנֶא, וּבִכְלוֹת שַׁאֲרָם חָמָלוּ,
אֶל אוֹצְרוֹת חשֶׁךְ וּמַטְמֹנִים וְאֶל　　אַבְקַת רְכֻלָּתָם אֲשֶׁר רָכָלוּ
יִבְכּוּ, וְעִתָּם עֵת סְפוֹד, כִּי נִפְתְּחוּ　　בָם שַׁעֲרֵי דִמְעָה וְלֹא נִנְעָלוּ. —
שָׂמְחוּ לְלֹא דָבָר, וְהַמִּתְעַצְּבִים　　אֶל רַעְיוֹן רוּחַ וְהִתְהַלָּלוּ,
שִׁמְעוּ עֲצַת נֶפֶשׁ יְדוּעַ הֶחֳלִי,　　הִתְגַּלְגְּלוּ יָמִים וְהִתְנַפָּלוּ:
עִתִּים מְזֻמָּנוֹת כְּהִוָּלְדוּ לְאִישׁ —　　צָדְקוּ, וּמִשְׁפָּטָם בְּקַו כִּלְכָּלוּ;
יַלְדוּת וְעִתּוֹתָיו לְאַיִן נֶחְשְׁבוּ,　　לֹא פָעֲלוּ דָבָר אֲבָל נִפְעָלוּ,
וּלְשַׁחֲרוּת תָּבוֹא זְמַן מַרְהִיבְךָ　　בַּשָּׁוְא, וּפוּךְ עֵינָיו לְךָ כָחָלוּ;
עָרוּךְ לְךָ שֻׁלְחָן וְיָדָיו יַעֲשׂוּ　　לִשְׂחוֹק בְּךָ לֶחֶם וְיִתְעַלָּלוּ,
לֶחֶם כְּזָבִים יַאֲכִלוּךָ, וְעוֹד　　כִּמְעַט, וּבוֹ הַטְּחֲנוֹת בָּטָלוּ;
יָמִים יְרַנְּנוּ וְיָשִׁירוּ לְךָ,　　שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ וְגִילָהּ גָלוּ,
תִּלְבַּשׁ לְבוּשׁ רִקְמָה וְעֶדִי תַעֲדֶה,　　תַּחַשׁ וּמַכְלֻלִים לְךָ יִנְעָלוּ,
אֹרַח בְּרַגְלֶיךָ עֲדֵי יִתְנַגְּפוּ,　　מֵרֹב לְדַרְכָּם נַעֲלֵיהֶם בָּלוּ;
לָהֶם גְּבִעִים מֶעֱסִים רִמּוֹן וְיַיִן　　חֶלְבּוֹן בְּכֹסוֹת לַעֲנָה הָרְעָלוּ,
תַּחְשֹׁב לְהֵאָחֵז וְהַנְחִיל נַחֲלָה　　בָהֶם, וְהֵמָּה מִמְּךָ נִשָּׁלוּ,
וַיַּדְרְכוּ קַשְׁתָּם לְחֵץ, לֹא יַחְמְלוּ,　　אַל־יִלְבְּשׁוּ סִרְיָן וְאַל־יִתְעָלוּ!
אֵין־לִי בְעוֹלָמִי לְבַד הַכֵּר יְמֵי　　שֵׂיבָה וְהַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָכְפָּלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יֵדְעוּ בְּזֹלֶת הַזְּמָן,　　שָׁנִים אֲשֶׁר בְּתַאֲוֹת גָּעָלוּ,
יָמִים יְבִיאוּךָ חֲדָרָיו לַחֲזוֹת　　סִתְרוֹ וּמַצְפֻּנָיו וְאָזְנְךָ גָלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יוֹדוּ בְּאִוַּלְתָּם, וְאֶת־　　אָזְנָם בְּעָרְלָתָם וְהַלֵּב מָלוּ.
כִּי הַנְּעוּרִים לֶאֱנוֹשׁ מוֹקֵשׁ, וְאִם　　חָכְמוּ כְּאִיתִיאֵל וְאִם יִסְכָּלוּ,
מַצָּב וּמַשְׁחִית בָּם, בְּשַׁחְתָּם נִתְפְּשׂוּ　　אִישִׁים, בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ,
אִם יָשְׁרוּ לָבוֹת וְאִם יִתַּמְּמוּ —　　יִתְעַקְּשׁוּ בָהֶם וְיִתְפַּתָּלוּ.
דֵּעוֹת בְּרֹב יוֹעֵץ, וְרַק בְּתַאֲוָה　　יִתְעָרְבוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְבּוֹלָלוּ,

מַעֲשִׂים בְּלִי מִבְחָן הֲכִי יִשְׁתַּבְּשׁוּ, כִּי יֹאמְרוּ עֹקֶר בְּעֵת יֶהְבָּלוּ,
אִם־אָמְרוּ לִכְתֹּב — וְהִנֵּה יִמְחֲקוּ, אוֹ יַחְשְׁבוּ בָרֵךְ — וְהֵן קִלְּלוּ;
לָהֶם אֳנִי־שַׁיִט בְּלֵב יַמִּים, וְהוּא הָיָה כְעוֹפֶרֶת וּבוֹ צָלָלוּ,
יִדְמוּ לְהִתְחַכֵּם בְּסוֹד מִקְרִים, וְעֵת בֹּאָם — וְהִנֵּה נִשְׂאוּ גוֹאָלוּ;
הָיוּ כְשִׁכּוֹרִים, וְיוֹם הִוָּעֲדָם יִתְגֹּדֲדוּ וִימֵי בְחוּרוֹת אָלוּ,
נָעֲמוּ זְמַנֵּיהֶם לְמִלְחָמוֹת, וְאֶל נָשִׁים בְּיָפְיָם בִּעֲרִים יִכְסָלוּ;
אֶל סָבְאֵי־יַיִן וְאֶל הַזּוֹלֲלִים שַׁחוּ, וּמֵעֶרֶךְ אֱנוֹשׁ שָׁפָלוּ,
כַּסְפָּם עֲצַבֵּיהֶם וּבִזְהָבָם יְהִי מִכְשׁוֹל, וּמִי יִתֵּן וְהִתְדַּלְדָּלוּ!
רַבִּים אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּיַד הַנַּעֲרוּת, לֹא יֶדְעוּ נַפְשָׁם עֲדֵי נֶחְשָׁלוּ;
קִוּוּ רְאוֹת שֵׂיבָה בְרָאשֵׁיהֶם, וְהֵן מִגַּעֲרַת עֶלְיוֹן כְּעָשָׁן כָּלוּ.
מַה־נָּעֲמָה זִקְנָה לְיִרְאֵי חֵטְא, בְּמוֹ מִדּוֹת אֲשֶׁר רָמוּ וְהִתְגַּדָּלוּ,
אֶל־הַתְּשׁוּבָה נָשְׂאוּ נַפְשָׁם, וְאִם אוּלַי וְאֵין עָוֹן וְלֹא מָעָלוּ;
צוֹמוֹת יְמוֹתֵיהֶם וּבָרוּתָם בְּמֵי רֹאשָׁם וּמַשְׁקָם בַּבְּכִי מָהָלוּ,
יִתְפַּלְלוּ תָמִיד וְיִתְוַדּוּ, הֲכִי עָשׂוּ יְדֵיהֶם חֵטְא וְלֹא נִמְחָלוּ;
יוֹדוּ לְאֵל חַסְדּוֹ, וּבְכָשְׁלָם בְּיוֹם רָעָה בְּרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם תָּלוּ,
וּמְהַלֲלִים לִשְׁמוֹ וְלוֹ יִשְׁתַּחֲווּ אֶרֶץ וְעֵינֵיהֶם לְמָרוֹם דָּלוּ;
טוּבָם בְּצִדְקַת אֵל, וְרָעָתָם בְּעַד נַפְשָׁם וּמִיָּדָם פְּרִי אָכָלוּ,
לֹא־מָצְאוּ חַטָּאת וְיָשִׂימוּ מְרִי, כִּי־תֹאֲנָה בִקְשׁוּ וְהִתְעוֹלָלוּ;
חַיֵּי בְשָׂרִים יַחְפְּצוּ, כִּי־יִרְדְּפוּ אֶל־מַעֲלוֹת רָמוֹת וּבָם עָמָלוּ,
שָׂמוּ תְשׁוּקָתָם לְעֵת מִגָּאֳלֵי הַגּוּף — בְּבֹאוֹ אֶל־שְׁאוֹל — נִגְאָלוּ.
עֵצָה וְתוּשִׁיָּה לְרֹב שָׁנִים, וּבָם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית נַחֲלָה יִנְחָלוּ,
זֶרֶת זְקֵנִים הַשְׂחָקִים מֵדָדָה, הָרִים בְּפִלְסָם יוֹדְעִים שָׁקָלוּ,
יִגְבַּהּ לְבַב שֵׂיבָה בְּמֶרְכָּבָה, וּבוֹ לִרְאוֹת כְּבוֹד עֶלְיוֹן יְרֵאָיו עָלוּ,
בֵּינוֹת שְׂרָפִים מַהֲלְכִים לָהֶם וְתוֹךְ רִצְפָּה וְאַבְנֵי־אֵשׁ, וְלֹא אֻכָּלוּ,
בַּגַּן וּבַפַּרְדֵּס מְסִבָּתָם, וְעִם אֵלִים בְּדִגְלֵי אַהֲבָה נִדְגָּלוּ,
בָּטְחוּ בְעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, לַחֲזוֹת חֶבְיוֹן וְקַרְנַיִם בְּהוֹד גֶּאְצָלוּ,
אֶל־גַּן וְאֶל־טוּבוֹ בְעֵדֶן יִנְהֲרוּ, כִּי פָחֲדוּ אֵלָיו וְיִתְחַלְחָלוּ,
מִשָּׁם לְהִתְעַלּוֹת לְעֵץ דַּעַת, וּבוֹ הִתְנַבְּאוּ חוֹזִים וּבוֹ שָׂכָלוּ,
מִשָּׁם לְעֵץ חַיִּים, לְחַיֵּי מַלְאֲכֵי שָׁרֵת אֲשֶׁר אֶל־צֶאֱלָיו צָלָלוּ,
כִּי שָׁם יִתְנוּ שִׁיר לְאֵל עֶלְיוֹן, וְשָׁם בִּכְלַל מְשָׁרְתָיו לַעֲבֹד נִכְלָלוּ,

נַפְשָׁם בְּטוּב תָּלִין, לְמַעַן יִשְׂבְּעוּ מִשֹּׁד כְּבוֹד שַׁדַּי וְתוֹכָם מָלוּ,
עוֹד אֶל־צְרוֹר חַיִּים לְהִתְעַטֵּר, וּבוֹ כָּבוֹד וְתִפְאֶרֶת יְפִי כָּלָלוּ,
יִתְנַשְּׂאוּ לָשׁוּב לְגוּפָתָם וּבֹא בַּצּוּר וּבִמְחִלּוֹת וְיִתְגַּלְגָּלוּ.
מֵתִים, בְּגָלוּתָם לְשֵׁם אֵל נָשְׂאוּ עַבְדֻת וּבִכְבֵדֻת, וְלֹא סָבָלוּ;
דַּלּוּת וְעַל גָּלוּת וְזֻלַּת מָצְאוּ, וַיִּנְחֲלוּ כָבוֹד בְּיוֹם הוּזָלוּ,
כַּבְלָם בְּרַגְלָם כַּעֲדִי לָהֶם, וְאִם יִרְאוּ אֲשֶׁר זֵדִים וּבֹגְדִים שָׁלוּ,
תָּמַךְ אֲשׁוּרֵיהֶם בְּמַעְגָּלָם, וְלֹא נָסַע לְבָבָם מִן־גְּבוּל הָגְבָּלוּ,
עָשׂוּ רְצוֹן קֹנָם, לְדַעְתָּם יִקְרֶם אָסוֹן בְּמִצְוֹתָיו — וְלֹא נֶעֱצָלוּ;
מוֹצִיא אֱלֵי הֶרֶג בְּכוֹר בָּנִים, וְאִם יִבְכֶּה וְדִמְעָתָיו בְּגִיל יִגָּלוּ,
שָׁכַר פְּרִי בִמְתָּנָם לְךָ, הַצּוּר, וְלָךְ יִתְיַלְּדוּ בָנִים וְלֹא שָׁכָלוּ;
לֹא־יִקָּרְאוּ הֶרֶג לְמַתֵּי חַרְבְּךָ, לֹא־יִסָּפְדוּ לָהֶם וְיִתְאַבָּלוּ,
אַךְ יֹאמְרוּ: „חַיִּים בְּדָמֵינוּ!“ בְּעֵת יִתְבּוֹסֲסוּ בַדָּם וְיִתְגָּאָלוּ;
אֵלֶּה מְתִים יָדְךָ וְאֵלֶּה חֶבְלְךָ, לֹא־נִפְרְדוּ מִמְּךָ וְלֹא־נִבְדָּלוּ —
נָאוֹר, תְּמוּנָתְךָ בְּהָקִיץ יִשְׂבְּעוּ וּפְנֵי שְׁכִינָתְךָ וְיִתְקַבָּלוּ!
לָהֶם שְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק וְטַל חַיִּים, וּמִבֶּטֶן שְׁאוֹל חוֹלָלוּ,
יִתְחַדְּשׁוּ נֹעַר, וְגוּפָם רֻטֲפַשׁ מִטַּלְלֵי אוֹרֹת אֲשֶׁר יִזָּלוּ,
יִתְעַטְּרוּ כָבוֹד וְיַכְתִּרוּ בְהוֹד, לֹא דָמְמוּ אֵלָיו וְלֹא פִלָּלוּ,
לִמְאוֹר פְּנֵיהֶם חָפְרָה חַמָּה וְלוֹ בֹשׁוּ מְאוֹרֵי אוֹר וְגַם אֻפָּלוּ.
עוֹלָם תְּחִיָּה לַעֲדֵי־עַד, נִבְלְעָה מָוֶת אֲשֶׁר בָּהּ כָּל־יְצוּר חֻבָּלוּ,
מֶלֶךְ בְּאוֹר־פָּנָיו מְקוֹר חַיִּים, וּבוֹ יִתְנַהֲגוּ לָעַד וְיִתְנַהֲלוּ,
כִּי אֵל גְּמֻלוֹת הוּא, וְעַל רָעוֹת וְטוֹב נָקָם וְשִׁלֵּם לוֹ כְּעַל גָּמָלוּ;
עוֹלָם יְחַדֵּשׁ עוֹד, וְנָגֹלּוּ כְמוֹ־ סֵפֶר שְׁמֵי מָרוֹם וְהִתְקַלְקָלוּ —
וּבְיָהּ אֲדֹנָי צוּר לְעוֹלָמִים, לָעַד יִשְׁתַּבְּחוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְהַלָּלוּ!

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁלֹמֹה דֵּי־פִּיאֵירָה

(חי בצרפת, ואולי בא שמה מספרד; בן דורו של רמ״בן)

הַתֹּעֶה בְּדַרְכֵי הָאֱמוּנָה

אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ | וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם נִגָּשׁוּ,
וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם הִתְהַלְּכוּ | וּבְיִצְרָם בְּמַחֲזֶה פָּגָשׁוּ,
יִרְאֵי אֱלֹהִים דַּבְּרוּ עָלַי, וְאִם | אֵין מַעֲנֶה — עִמְדוּ וְהִתְבּשָׁשׁוּ!
עִמְדוּ עֲמֹדוּ, עֲבָדִים מֵאַהֲבָה, | אִישִׁים אֲסִירֵי דָת וְלֹא חֻפָּשׁוּ!
אֵי שֹׁמְרֵי מִצְוָה, שֹׁכְחֵי תַאֲוַת | עוֹלָם וּמִבֵּית תַּעֲנוּג גֹּרָשׁוּ,
נִפְתִּים לְתוֹחֶלֶת מְשׁוּכָה — הַחֲיוּ | לִבּוֹת, אֲשֶׁר מִן־הַגְּמוּל נוֹאָשׁוּ!
מַכַּת מְבוּכָה הֻכְּתָה נַפְשִׁי, וּבָהּ | הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְלֹא חֻבָּשׁוּ,
הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְאָז יִתַּמְּהוּ | בִּלְבַב אֱמוּנָתָם וְיִתְלָחֲשׁוּ,
וּמְכַחֲשִׁים בָּאֵל נְכֹחוֹת יֹאמְרוּ, | עַד כִּי־אֱמוּנוֹת מֵאֱנוֹשׁ יֶחְלָשׁוּ,
גַּם עַל־לְשׁוֹנָם תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֲשֶׁר | בָּהֶם מְזִמּוֹת מַאֲמִין נוֹקָשׁוּ.
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי, מְתֵי־אֹמֶן, בְּעוֹד | שֵׁטִים לְהַטּוֹת מַחְשְׁבוֹתַי חָשׁוּ,
יֵצֵא דְבַר־חָכְמָה, עֲדֵי יִצָּרְפוּ | דֵעוֹת לְבָבִי בוֹ וְיִתְקוֹשָׁשׁוּ.
מִן־אָז נְבֻנוֹתִי בְּנַפְשִׁי תְהִלָּה | שָׂם הַזְּמָן, כִּי־הַדְּבָרִים קָשׁוּ,
אָמְנָם הֱלִיצֻנִי מְחֻכָּמִים, וְעַל- | גַּבִּי בְּתוֹכְחוֹת אַהֲבָה חָרָשׁוּ:
»אִם־בֶּאֱמוּנָה תָּמְכָה יָדְךָ, וּבָהּ | נִטְעֵי אֱמוּנוֹת לִבְּךָ שֹׁרָשׁוּ,
הֶרֶף, חֲכַם־לֵב, פֶּן־תְּלַהֵט מַדְקְרוֹת | חֶרֶב, בְּמַצְפּוּן דַּעְתְּךָ לֻטָּשׁוּ,
וּמְשֹׁל בְּרוּחֲךָ, וַאֲשֶׁר עַל־רוּחֲךָ | עָלָה מְזִמּוֹת שִׂכְלְךָ יִכְבָּשׁוּ,
סַכֵּל עֲצַת־נַפְשְׁךָ וְשׁוּב טֶרֶם פְּנוֹת | הַיּוֹם וְעַמּוּדֵי עֲנָנְךָ מָשׁוּ,
וּנְטוֹשׁ דְּבַר־מֶחְקָר, וְכַמָּה בַעֲלֵי | לֵבָב יְדִיעוֹת הַיְסוֹד נָטָשׁוּ;
בַּמֶּחְקָר נִשְׁתַּבְּשׁוּ הַיֹּדְעִים, | כִּי־שִׁבְּשׁוּם דֵּעוֹת וַיִּשְׁתַּבָּשׁוּ,
אֶרְאֶה וּמֵהֶם אָבְדָה עֵצָה בְּיוֹם | אָבְדַן מְתֵי תִקְוָה וַיֵּאָנָשׁוּ,
הַסְתֵּר מְזִמָּתְךָ וְהֶרֶף, פֶּן־תְּגַל | סוֹד, רַעֲיוֹנֵי לִבְּךָ רָחָשׁוּ!
בָּאתָ בְתִמְהוֹן לֵב אֱלֵי־בֵית הַמְּרִי, | כִּי־שִׁחֲתוּ דַרְכָּם וְלֹא־נֶעֱנָשׁוּ?
אוֹ לִבְּךָ נִבְהַל לְמַסַּת שַׁחֲרֵי | הָאֵל, אֲשֶׁר עַל־שֵׁם כְּבוֹדוֹ חָשׁוּ?
יֵדַע לְבָבְךָ: לַזְּמָן מִנְהָג, אֲבָל | סוֹדוֹת בְּיַד־יָמִים וְלֹא־פֹרָשׁוּ!

גַּלְגַּל יְצִירִים עַל־מְחוּגָה יַהֲלֹךְ, אֵלֶּה מְסִבּוֹתָיו וְלֹא־נֶעְקָשׁוּ,
יִתְהַלְּכוּ עַל־קַו מְסִבּוֹתָיו וְלֹא יִתְיַלְּדוּ מִקְרִים וְיִתְחַדָּשׁוּ,
עוֹלָם כְּמִנְהָגוֹ, וְטוּב צָפוּן אֱלֵי חוּכֶה — וְאִם הַמּוֹפְתִים בְּשָׁשׁוּ,
זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ, וְעַל־ הַפִּשְׁעִים בַּדֵּי שְׁאָל יִרְעָשׁוּ.»
כֹּה דִבְּרוּ עָלַי, וְכִמְעַט נָטְתָה רַגְלִי, וְתִקְוָה רַעְיוֹנַי נָשׁוּ.
אֹדֶם לְמוֹכִיחִים, וְתוֹכָחוֹת בְּפִי דוּמָם יִצְעֲקוּ וְיִתְגָּעֲשׁוּ —
וּבְכֵן לְקֵץ יָמִים מְלִיצֵי מָשְׁכוּ אִתִּי וּמִמֵּי הַמְּבוּכָה מָשׁוּ!
לְמִשַׁחֲרֵי מוּסָר אֱמֹר, צִיר נֶאֱמָן: כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם וְלֹא הִכְחָשׁוּ!
הוּכַן בְּעֵדֶן גַּן מְקוֹם שָׁם יַחֲנוּ נַפְשׁוֹת טְהוֹרֵי לֵב וְיִנָּפְשׁוּ,
זִיו הַשְּׁכִינָה הַנְּשָׁמוֹת יַעְטוּ כְּמְעִיל לְיוֹם מָוֶת וְיִתְלַבָּשׁוּ.
קוֹלִי אֲלֵיכֶם, כְּאֵבִים, יִתְחַפְּשׁוּ בְּאֵפֶר מְבוּכָתָם וְיִתְפַּלָּשׁוּ,
בְּנוֹת תְּקוֹנֵנָּה אֱלֵי מֵתִים, אֲשֶׁר לִפְנֵי אֱלֹהִים לַעֲבֹד נִקְדָּשׁוּ,
עָזְבוּ יְרֻשּׁוֹת בַּעֲמַל אָדָם, וְעַל־ נַחַל עֲדָנִים נַחֲלָה יִירָשׁוּ.
הַיֹּדְעִים מָה אַחֲרֵי הַמָּוְתָה, עַל־פִּי תְכוּנוֹת חֲלָפִים הִרְגָּשׁוּ,
אִמְרוּ שְׁלוֹם מֵתִים לְיֹרֵד בַּבְּכִי, אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ!

*

שִׁיר אַהֲבָה

(שָׁלוּחַ לְאֶחָד מִידִידָיו)

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים, וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר מִבֵּין סְלָעִים?
וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר כָּעָב יְעוֹפְפוּן, וְכַנְפֵיהֶם דְּמוּת רִקְמַת צְבָעִים?
יְנִיעוּן רֹאשׁ וְיַטּוּ צַוְּארֵיהֶן, וְצַו לָצָו יְשׁוֹטְטוּן בֵּין רְקִיעִים,
יְשׁוֹטְטוּן בֵּין רְקִיעִים עַל־עֲרֻגֹת, בְּהָצִיץ מֵחֲרַכֵּיהֶן זְרָעִים,
בְּהִתְלַבֵּשׁ אֲדָמָה צִיץ יְרַקְרַק, בְּהִתְנוֹצֵץ סְמָדַר בַּנְּטָעִים;
לְעֵת כָּזֹאת, בְּקוּם רוּחַ נְדִיבָה וְהַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מְנוּעִים,
בְּהִתְהַלֵּךְ עֲנָנֵינוּ לְאִטָּם, כְּאֵילִים אֲשֶׁר מֵרוּץ יְגֵעִים,
נְשִׁיקוֹת שָׁלְחוּ־לָנוּ חֲשׁוּקוֹת בְּיַד צִיר נֶאֱמָן יָקָר וְנָעִים. —
נְהַג וָלֵךְ, צְבִי־חֵן, יַעֲלַת־חֵן לְאָהֳלִים בְּתוֹךְ גַּנּוֹת תְּקוּעִים,
קְצִיעוֹת כָּל־בְּגָדֵינוּ, וּבַגֵּרֶךְ וּבַכַּרְכֹּם תְּלָמֵינוּ זְרוּעִים,
וְעַנְפֵי הַהֲדַס לָנוּ שְׂבָכָה, וְקַלְעֵי הַוֶּרֶד לָנוּ קְלָעִים;

יְדִידִי, מַה־לְּךָ לִדְבִיר וְאַרְמוֹן, לְבֵית מִדּוֹת וְחַלּוֹנוֹת קְרֻעִים,
מְקוֹם תּוֹרָה, מְקוֹם בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת וּמִדְרָשִׁים לְכָל־חָכְמָה קְבוּעִים,
עֲשׁוּקִים הֵם בְּעָמְקָהּ שֶׁל־הֲלָכָה, וְלִזְמַנִּים בְּהַגָּדוֹת שְׁקוּעִים?
וּמַה־בֶּצַע לְשׁוּלַמִּית. בְּעָמִית, אֲשֶׁר חָשַׁק בְּדִבְרֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
מְלֵא יָמִים, וְאֵין לִבּוֹ וְעֵינוֹ לְעֵינַיִם אֲשֶׁר בַּפּוּךְ קְרֻעִים,
וְלֹא־יַבִּיט בְּקִשֻּׁרֵי עֲדִינָה, וְלֹא־יִרְאֶה צְעָדוֹת עַל־זְרֹעִים,
וְלֹא־תָפַשׂ בְּיָדוֹ בַּעֲנָקוֹת, וְלֹא־שָׁלַח יְמִינוֹ בַּקְּמִיעִים?
כְּרוּב מִמְשַׁח, גִּלַּלְתַּנִי עֲגִילַי בְּפֶה חָלָק וְעֵינַיִם צְנוּעִים,
וְלֹא־אַזְכִּיר יְגוֹן חֶבְלֵי אֲהָבַי, וּמְחַלְתִּי לְךָ אֹתָן נְגָעִים,
וּמָחַלְתִּי — וְיֵשׁ מֹחֵל לְאָנְסוֹ, בְּלֵב נִכְוֶה וְעֵינַיִם דְּמוּעִים.
אֲהָהּ חֹשֶׁק, אֲשֶׁר יִמְחֹל יְדִידוֹת וְיִשְׁכַּח אַהֲבַת נֹעַר לְרֵעִים!
בְּמִסְפַּד מַחֲשׁוּקִים נִחֲמוּנִי — כְּנָגוּעַ יְנַחֵם מְנֻגָּעִים,
וְזָכְרוּ הַבְּרִית מִתּוֹךְ דְּאָגָה, וּמִתּוֹךְ הַבְּכִי מוֹפְתִים יְדֻעִים.
מְתוּקָה־לִי יְדִידוֹת מִתְּחִלָּה, עֲדֵי נוֹדַע לְמִי הָיוּ פְּצָעִים,
וּמָצָאתִי בְּחִשְׁקִים אֵשׁ תְּשׁוּקָה, וְרָאִיתִי אֲשֶׁר לִרְאוֹת שְׂבֵעִים —
אֲבָל חַכְמֵי אֲהָבִים אֹמְרִים, כִּי אֲסִיר חֵשֶׁק יְכַסֶּה עַל־פְּשָׁעִים,
וְיַשְׁקִיט בֵּין אֲהוּבִים רִיב וּמָדוֹן, וְיַמְתִּיק סוֹד וְיַפְגִּיעַ לְפִשְׁעִים.
אֲנִי הָאִישׁ שֶׁכֵּחוּנִי אֲהוּבַי, וְלֹא־נַעֲשָׂה לְבַב חִשְׁקִי קְרָעִים. —
צְבִי־הַחֵן, תְּהִלָּתְךָ אֲנַגֵּן — וְיַמְתִּיק קוֹל חֲלִילֵנוּ וְיַנְעִים,
עֲשׁוּיִם לְךָ, גְּבִיר, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד, וְכָל־פַּתִּי זְהָבֵינוּ רְקוּעִים;
אֲנִי מִן־הַיְדִידִים לֹא־יְדַעְתֶּם, וְכַמָּה לַעֲבֹדָתְךָ רְצוּעִים!
לְכִנּוֹרִי יְשִׁירוּן שִׁיר עֲלָמוֹת: עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים!

*

מֵיטַב הַשִּׁיר כְּזָבוֹ

שְׁאָלוּנִי: חֲכַם־לֵבָב, וּמִי זֶה אֲשֶׁר בֵּין־טוֹב וּבֵין־רַע לֹא יְבַקֵּר,
וְיָשִׁיר אֶל־מְתֵי הַדּוֹר בְּכָבוֹד — וְלִבּוֹ הָאֱמֶת אֹזֶן וְחִקֵּר?
הֲשִׁיבוֹתִים: מְיֻדָּעַי, אֲנִי הוּא, אֲנִי הוּא הַמְשׁוֹרֵר הַמְשַׁקֵּר!

*

הַמַּצֵּבָה

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנָי, וְהִנֵּה מַצְּבוֹת רַבִּים לְפָנָי,
וְשָׁם קֶבֶר מְצֻיָּן דִּין וָעֹנֶשׁ, וּמַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא אֲדֹנָי,
וְשָׁם קֶבֶר וְהוּא קֹדֶשׁ מְקֻדָּשׁ, וְלָזֶה קֹרְאִים קָדוֹשׁ בְּאָזְנָי,
וְעָלָיו רָאֲתָה עֵינִי כְּמַרְאֵה עֲנַן כָּבוֹד אֲשֶׁר נִרְאָה בְּסִינָי!

רַבִּי שֵׁם טוֹב בֶּן־יוֹסֵף פַּלְקֵירָה

(חי לפי ההשערה בספרד, לערך ה"א — ה"א נ')

לְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה

הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל? וְחֶלְקוֹ בֵּין בְּנֵי אָדָם מְקֻלָּל!
וְאִם הַיּוֹם יְהִי עָשְׁרוֹ כְּחוֹל יָם — לְמָחָר יַהֲלֹךְ עָרוֹם וְשׁוֹלָל.
וּמַה־יִּצְטַדַּק יְלוּד יַעֲקֹב וְיִזְכֶּה, בְּעוֹד אֹיְבוֹ יְדִינֵהוּ וּפִלֵּל?
וְאֵיךְ יָרִים לְרֹאשׁוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה הוּא בְּדַם מַכּוֹת מְגוֹלָל?
אֱלֹהִים, עַמְּךָ הוֹשַׁע, אֲשֶׁר אָז תְּקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ הַמְחֻלָּל!

*

חֲזַק־לֵב

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע — כְּמוֹ פַּטִּישׁ אֲנִי,
וַאֲנִי כְּמַיִם — אִם־תְּלָאָה רֶשֶׁף;
לִבִּי בְּבוֹאָהּ יֶחֱזַק, כִּי הוּא כְּמוֹ־
סַהַר, מְאוֹרוֹ יֶחֱזַק בַּנָּשֶׁף.

רַבִּי נַחוּם

(חי לפי ההשערה בנגב ספרד או בפאס; לפני שנת ה"א ס')

מְאוֹרוֹת

1

הַסְּתָיו אָרַח — אֹרַח מַעֲצָבִי,
עֵץ פְּרִי פָּרַח — פָּרַח גִּיל לְבָבִי.

נָתְנוּ רֵיחַ יַחְדָּו הַנְּרָדִים,
צָץ וְצָמַח פַּרְדֵּס הַמְּגָדִים,
שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בָּהֶם לֵב יְדִידִים —
שׁוּב, צְבִי מֻדָּח, בָּרַח מִכְּלוּבִי,
בֹּא, שְׁתֵה רֶקַח יֵינִי עִם־חֲלָבִי!

חָלְפוּ תוּגוֹת יוֹם חָלְפוּ עֲרֻגוֹת,
בַּהֲדַס סוּגוֹת, בְּרִקְמוֹת אֲרֻגוֹת,
מִבְּלִי פוּגוֹת נָסוּ הַדְּאָגוֹת;
מִגְדְּלוֹת מֶרְקַחַת נֹטְפוֹת מוֹר סְבִיבִי,
הָאֱגוֹז — סֹרַח דָּלְיוֹ עַל־מְסִבִּי.

וַעֲצֵי חֶמְדָּה נָטוּ בֵּין צְלָלִים,
מִשְּׂמֹאל קִדָּה, מִיָּמִין אֲהָלִים,
כּוֹס כְּעֵין פִּטְדָה וּכְמַעֲשֵׂה גְּלִילִים,
יַיִן כְּעֵין אֶקְדָּח מָסוּךְ מֵרְבִיבִי —
רִישׁ וְאוֹן אֶשְׁכַּח הַטָּמוּן בְּחֻבִּי.

מַה־לְּדוֹד, הָיָה רֹעֶה בֵּין עֳפָרִים,
לַעֲזֹב קִרְיָה, לִשְׁכֹּן בֵּין יְעָרִים?
בֹּא לְחֵיק רַעְיָה, תַּעְטֹף לָךְ בְּשִׁירִים,
הַעֲלֵה, דוֹד צַח, לִי נֵר מַעֲרָבִי,
בָּךְ, כְּרוּב מִמְשַׁח, יִגַּהּ אוֹר שְׁבִיבִי!

2

„נָאוָה, בְּעֹז הִתְאַזְּרִי,   כִּי־עוֹד מְעַט תֵּעָזְרִי,
אִם מִכְאֵב לֵב תֵּצְרִי,   גִּלְעָד עָלִי וּקְחִי צֳרִי!

נַחְלָה וּמִי יָגוֹן, אֲשֶׁר   גָּבְרוּ וְכַנֵּד נִצְּבוּ,
רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֹר   אֶל־עָם בְּתוֹכָם יִשְׁכְּבוּ,
אַל־תֶּאְטַר פִּיהָ בְּאֵר,   רֶגַע וְחָרֹב יֶחֱרָבוּ;
מַה־לָּךְ בְּדוֹדֵךְ תִּפְצְרִי,   כִּי עִם־אֲרִי תִתְגּוֹרְרִי?
מִתּוֹךְ גְּוִיַּת הָאֲרִי   דִּבְשֵׁךְ רְדִי, מוֹרֵךְ אֲרִי!'

„חֹסֶן אָבִיר, הַמַּחֲרִיב   יַם־סוּף וְשָׂם בַּיָּם שְׁבִיל,
לֵב הַצִּבְיָּה הֶאֱדִיב   בֵּין עֹבְדֵי צֶלֶם אֱלִיל;
לֹא יֶעֱצַב עֵת יַעֲצִיב   אֹתִי, וְלֹא יֶחֱלֶה לְחִיל
לִבִּי; יְדִיד בָּא בָחֳרִי,   אֵיךְ רְדָפַנִי בָּחֳרִי?
כִּי כַּאֲשֶׁר יוּבַל מְרִיא   אוּבַל לְטֶבַח עַל־מִרְי!

וַאֲנִי בְּךָ אֶבְטָח, וְלֹא   עַל־בִּלְתְּךָ עוֹד אֶבְטְחָה,
הָאֵל אֲשֶׁר אֶרֶץ מְלֹא   כָבוֹד, וְיָדְךָ טִפְּחָה
נִבְלֵי שְׁחָקִים — תַּעֲלוֹ־   זֶה אִם, בְּדָתְךָ תִשְׂמְחָה!
שְׁלְחָה צֳרִי וִיפֵה פְרִי־   תֹאַר — בְּגִלְעָד הַצֳּרִי,
לַעֲזֹר בְּעֵת צַר צוֹרְרִי,   לִהְיוֹת לְמִגְדָּל, עֶזְרִי!"

„מֵצִיץ בְּעַד חָרְךָ אֲנִי,   וּכְצַעֲקָתֵךְ אֶעֱנֶה,
קוּמִי, צְאִי מִבֵּית עֳנִי,   צִיּוֹן עָלִי אֶל־מִשְׁכְּנֵי
עֹפֶר, בְּתַחֲנוּתוֹ חֲנִי —   אָז נֶעֱנָה כָּל־נַעֲנֶה;
הַשְׁכְּבָה תַּחַת בְּרִי־   חַ הַגֹּדֵד, הִתְעוֹרְרִי,
לַעֲלוֹת לְהַר־אֵל מַהֲרִי,   וּלְטוּב אֲדֹנָי נַהֲרִי!'

*

גְּאֻלָּה

גֵּרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי,　　קִמְּשֹׁן יִמַּל וְקָמָל,
וַעֲלֵי יִבְלֵי נְחָלִים　　הַהֲדַס הֵנֵץ וְגָמָל.

חָלְפוּ סוּת אַלְמְנוּתָם　　כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן וְצָצוּ,
מֵהֲדַר זִיו מַחְלְצוֹתָם　　עָלְזוּ דוֹדִים וְעָלְצוּ,
תֹּר וְסִים עַל־מִשְׁמְרוֹתָם　　פָּעֲרוּ פִיהֶם וּפָצוּ;
שָׁם יִתַּנּוּ עֹז לְקֹנִי,　　זֶה בְּמִצְהַל, זֶה בְּצִלְצָל,
עַל־עֲרָבִים בֵּין צְלָלִים　　צִפְצְפוּ שִׁירִים וּמַהֲלָל.

וַעֲרוּגַת הַוְּרָדִים　　תַּעֲטֶה הוֹד סוּת מְאָדָּם,
עַל־סְעִיף רִמּוֹן רְדִידִים　　שֵׁשׁ וּבַד לָבָן אֲדַמְדָּם,
בּוֹ יָגִילוּן אָז יְדִידִים　　יַעֲלָז־בּוֹ עֵר וְנִרְדָּם;
בַּעֲלוֹת רוּחַ צְפוֹנִי　　הַבְּשָׂמִים יִזְּלוּ־טָל,
טַל לְהַרְגִּיעַ עֲמֵלִים,　　טַל יְשַׁכַּח רִישׁ וְעָמָל.

מִפְּאַת מִזְרָח לְעֵינַי　　בָּא מְאוֹר שִׁמְשִׁי וְזָרָח,
מֵעֲצֵי־עֵדֶן בְּגַנַּי　　צָץ שְׁתִיל רַעֲנָן כְּאֶזְרָח,
אֶשְׁמְעָה קֹרֵא בְאָזְנָי:　　צִיץ לְיִשַׁי צָץ וּפָרָח!
אֹהֲבִי רָאָה בְעָנְיִי —　　עַל־מְעוֹנוֹ חָס וְחָמָל,
בָּא דְרוֹר וּזְמַן גְּאוּלִים　　אֶל־אֲסִיר תִּקְוָה — וְנִגְאָל!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מְנַחֵם

(באשכנז או בצרפת, לפני שנת ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶבֶן הָראשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה,
וְנַחֲלֵי מוֹרָשָׁה מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים.
בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאָב, נִדְוֶה וְנִדְאָב,
נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב, וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים.
רַכָּה וַעֲנֻגָּה, בַּשּׁוֹשַׁנִּים סוּגָה,
עַתָּה הִיא נוּגָה, מְסוּרָה בְּיַד־קָמִים;
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה קִרְיָה נֶאֱמָנָה,
וְזֶרַע מִי מָנָה נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים;
מְעֻנָּגָה וְרַכָּה צָלְחָה לִמְלוּכָה,
מַעֲנִיתָהּ אָרְכָה זֶה כַּמָּה יָמִים!
בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה, לְלַעַג וּלְלִיזָה,
וְהָעִיר הָעַלִּיזָה לְמַטָּעֵי כְרָמִים;
רְווּיָה תַרְעֵלָה בְּיַד בְּנֵי־עַוְלָה,
הָרְצוּיָה כְּעֹלָה וְכִקְטֹרֶת סַמִּים;
מָאֲסָה לְזָנוֹחַ תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ,
וְלֹא־מָצְאָה מָנוֹחַ לֵילוֹת וְיָמִים!
נוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן,
לְהָשִׁיב לְרִיב צִיּוֹן שְׁנַת שִׁלּוּמִים;
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם, מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם,
וְלַבֵּן כַּצֶּמֶר אֹדֶם וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים;
חַזְּקֵנוּ בְּיִרְאָתֶךָ וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ,
וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ אֵל מָלֵא רַחֲמִים!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד"א תתק"ס — ה"א ס')

סְלִיחָה

אֶל־מִי מִגֹּאֲלֵי דָם אֶצְעָק — וְיָדַי שָׁפְכוּ דָמִי?!
בָּחַנְתִּי לְבוֹת מְשַׂנְאִים — וְאֵין שֹׂנֵא אוֹתִי כִּלְבָבִי,
רַבִּים פִּצְעֵי אוֹיְבִים וּמַכּוֹתָם — וְאֵין מַכֶּה וּפֹצֵעַ כְּנַפְשִׁי,
הֱדִיחוּנִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל — וְאֵין מַסִּית וּמַדִּיחַ כְּעֵינָי,
מִגַּחַל אֶל־גַּחַל הִתְהַלַּכְתִּי — וְלֹא שְׂרָפַתְנִי אֵשׁ כְּחֹם תַּאֲוָתִי,
בְּפַחִים נִלְכַּדְתִּי וּבִמְצֹדוֹת — וְלֹא לְכָדַנִי מוֹקֵשׁ כִּלְשׁוֹנִי,
נְשָׁכוּנִי נָחָשׁ וְעַקְרָב — וְאֵין נשֵׁךְ בְּשָׂרִי כְּשִׁנָּי,
שָׂרִים עַל־קַל רְדָפוּנִי — וְאֵין רֹדֵף אוֹתִי כְּרַגְלָי,
מַכְאֹבַי עָצְמוּ וְאָמְצוּ מִמֶּנִּי — וְאֵין מַכְאוֹב כְּמִרְיִי,
וַיִּרְבּוּ מַדְוֵי לְבָבִי — וַעֲוֹנִי יֹתֵר מִכֻּלָּם.
אֶל־מִי אֶצְעַק וְעַל־מִי? וּמַחֲרִיבַי מִמֶּנִּי יֵצֵאוּ!
לֹא־מָצָאתִי לִי טוֹב כִּי אִם־לָבוֹא בְּסֵתֶר רַחֲמֶיךָ;
רַחֲמֶיךָ הַפְּלֵה עַל־לֵב נִדְהָמִים,
אֵל מֶלֶךְ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבִּי דָּוִיד הַכֹּהֵן

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד"א תתק"ס — ה"א ס')

רְשׁוּת לְבָרְכוּ

הִשְׁתַּחֲוִי וּבֶרְכִי לִפְנֵי צוּר מְעוֹנָי,
וּתְהַלְלִי וּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי!

דַּלּוּ מְאֹד שְׂפָתַי מִדֵּי מַהֲלָלָיו,
לֹא־רַב סְפָר שְׁנוֹתַי מִמִּסְפַּר חֲיָלָיו,

אֵין־דַּי בְּרֹב יְמוֹתַי סַפֵּר הוֹד פְּעָלָיו;
אָמְנָם בְּרֹן וּבִבְכִי, מִמְּסַךְ רַעֲיוֹנָי,
צוּר שַׁחֲרִי, וְתֵלְכִי לִדְרשׁ אֶת־אֲדֹנָי!

וּבְעֵת תְּהוֹם אֳרָחָיו יֵרֵד רַעֲיוֹנִי,
וּבְחוּג שְׁמֵי שְׁבָחָיו יִתְהַלֵּךְ לְשׁוֹנִי,
מִלַּהֲטֵי שְׁלָחָיו סַנְוֵרִים בְּעֵינִי,
מִתְהַפְּכִים בְּהָפְכִּי אֶל־אַחְרֵי תְבוּנָי,
בַּל־אֶמְצְאָה — בְּעָרְכִּי — דֵּעָה אֶת־אֲדֹנָי.

יַעֲמֹד וְרֹדְפִים לֹא יַשִּׂיגוּ כְבוֹדוֹ,
כִּי יַחֲשִׁיךְ בְּהִלּוֹ מֵהַבִּיט בְּהוֹדוֹ,
כָּל־הוֹד וְכָל־יְקָר לוֹ, יִתְבָּרֵךְ בְּיָדוֹ;
מִי הוּא אֲנִי וּמִי, כִּי אַרְבֶּה־לּוֹ רְנָנָי?
אֶחְשֹׁךְ, הֲכִי בְחָשְׁכִי אוֹדֶה אֶת־אֲדֹנָי.

דוּמָם אֲנִי מְחַוֶּה כִּי לוֹ הַגְּדֻלָּה,
כִּי אַחֲרִישׁ מְקַוֶּה — וָאֶהְיֶה לְמִלָּה,
אוֹחִיל עֲדֵי יְצַוֶּה עָלַי צוּר גְּאֻלָּה;
אֶתְפָּאֲרָה בְמָשְׁכִי עַל חֻקֵּי אֱמוּנַי
עִם־עַל שְׁבִי, בְּתָמְכִי בְּאַהֲבַת אֲדֹנָי.

כָּל־מַחֲנוֹת כְּרוּבָיו בָּרְכוּ אֵל, וְלִשְׁמוֹ
הוֹדוּ בְּסוֹד אֲהוּבָיו, כָּל־עֶצֶם לְעַצְמוֹ,
נוֹרָא בְּכָל־סְבִיבָיו אִישׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ, בְּשָׁפְכִּי שִׂיחֵי תַחֲנוּנָי,
וּמְשָׁרְתָיו, בְּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי,
[בָּרְכוּ אֶת־אֲדֹנָי הַמְבֹרָךְ.

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־בָּרוּךְ

(מרוטנבורג, נולד לערך ד"א תתק"עה, ונתפס ומת במגדל אנזישהיים ה"א נ"ג)

קִינָה

עַל־שְׂרֵפַת סִפְרֵי הַתּוֹרָה בִּשְׁנַת ה"א י"ד

שַׁאֲלִי, שְׂרוּפָה בְאֵשׁ, לִשְׁלוֹם אֲבֵלָיִךְ, הַמִּתְאַוִּים שְׁכֹן בַּחֲצַר זְבוּלָיִךְ,
הַשּׁוֹאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ וְהַכּוֹאֲבִים, הַמִּשְׁתּוֹמְמִים עֲלֵי מוֹקַד גְּוִילָיִךְ,
הַלְכִים חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ, וְקוֹיִם לְאוֹר יוֹמָם, עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִזְרַח וְעָלָיִךְ;
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח, בֹּכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר, תָּמִיד מְקוֹנֵן עֲלֵי צִירֵי חֲבָלָיִךְ,
וַיִּתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה, וַיִּקְרָא מִסְפֵּד מַר בִּגְלָלָיִךְ!
אֵיכָה נְתוּנָה בְאֵשׁ אֹכְלָה תְּאֻכַּל בְּאֵשׁ בָּשָׂר, וְלֹא נִכְווּ זֵדִים בְּגַחֲלָיִךְ?
עַד־אָן, עֲדִינָה, תְּהִי שֹׁכְנָה בְּרֹב הַשְׁקֵט, וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כָסּוּ חֲרֻלָּיִךְ?
תֵּשְׁבִי בְּרֹב גַּאֲוָה לִשְׁפֹּט בְּנֵי אֵל בְּכָל־הַמִּשְׁפָּטִים וְתָבִיא בִּפְלִילָיִךְ,
עוֹד תִּגְזְרִי לִשְׂרֹף דָּת־אֵשׁ וְחֻקִּים — וְלָ־כֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ גְּמוּלָיִךְ! —
צוּרִי בְּלַפִּיד וְאֵשׁ הַלְבַעֲבוּר זֶה נְתָ־נֵךְ, כִּי בְאַחֲרִית תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוּלָיִךְ?
סִינַי, הַעַל־כֵּן בְּךָ בָּחַר אֱלֹהִים וּמָ־אַס בִּגְדֹלִים וְזָרַח בִּגְבוּלָיִךְ,
לִהְיוֹת לְמוֹפֵת לְדָת כִּי־תִתְמַעֵט וְתֵ־רֵד מִכְּבוּדָהּ? וְהֵן אֶמְשֹׁל מְשָׁלָיִךְ:
מָשָׁל לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר בָּכָה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ, צָפָה אֲשֶׁר יִגְוַע, כֵּן אַתְּ בִּמְלָּיִךְ!
תַּחַת מְעִיל תִּתְכַּס, סִינַי, לְבוּשֵׁךְ בְּשַׂק, תַּעְטֶה לְבוּשׁ אַלְמְנוּת, תַּחֲלִיף שְׂמָלָיִךְ.
אוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲדֵי יִהְיוּ כְנַחַל וְיַ־גִּיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילָיִךְ,
מֹשֶׁה, וְאַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר, וְאֶשְׁאַל הֲיֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה בְּכֵן שָׂרְפוּ גְלִילָיִךְ?
חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי וְהָקְשַׁר הָרְבִיעִי לְהַשְׁ־חִית חֶמְדָּתֵךְ וְכָל־יְפִי כְלִילָיִךְ;
גָּדַע לְלֻחוֹת וְעוֹד שָׁנָה בְאִוַּלְתּוֹ לִשְׂרֹף בְּאֵשׁ דָּת — הֲזֶה תַשְׁלוּם כְּפֵלָיִךְ?
אֶתְמַהּ לְנַפְשִׁי וְאֵיךְ יֶעֱרַב לְחִכִּי אֹכֶל, אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֲשֶׁר אָסְפוּ שְׁלָלַיִךְ
אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ כְּנִדַּחַת, וְשָׂרְפוּ שְׁלַל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר תִּמְאֲסִי לָבוֹא קְהָלָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה לִמְצֹא דֶרֶךְ סְלוּלָה, הֲכִי הָיוּ אֲבֵלוֹת נְתִיב יֹשֶׁר מְסִלָּיִךְ.
יִמְתַּק בְּפִי מִדְּבַשׁ לִמְסֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְּמָ־עוֹת, וּלְרַגְלַי הֱיוֹת כָּבוּל כְּבָלָיִךְ;
יֶעֱרַב לְעֵינַי שְׁאֹב מֵימֵי דְמָעַי עֲדֵי כָלוּ, לְכָל־מַחֲזִיק בְּכַנְפֵי מְעִילָיִךְ,
אַךְ יֶחֶרְבוּ בְּרִדְתָּם עַל־לְחָיַי, עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי לְנִדֹּד בְּעָלָיִךְ.

לָקַחַת צְרוֹר כַּסְפּוֹ, הָלַךְ בְּדֶרֶךְ לְמֵ־ רָחוֹק, וְעִמּוֹ הֲלֹא נָסוּ צְלָלֶיךָ,
וַאֲנִי כְשָׁכוּל וְגַלְמוּד נִשְׁאַרְתִּי לְבַד מֵהֶם, כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הַר מִגְדָּלֶיךָ.
לֹא אֶשְׁמְעָה עוֹד לְקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת, עָלַי כִּי נִתְּקוּ מֵיתְרֵי תֻפֵּי חֲלִילֶיךָ,
אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּס בְּשַׂק, כִּי לִי מְאֹד יָקְרוּ, עַצְמוּ כְחוֹל יִרְבְּיוּן נַפְשׁוֹת חֲלָלֶיךָ.
אֶתְמַהּ מְאֹד עַל־מְאוֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִזְרַח אֶל־כֹּל, אֲבָל יֶחְשַׁךְ אֵלַי וְאֵלֶיךָ.
זַעֲקִי בְקוֹל מַר לְצוּר עַל־שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל־ חֲלָיֵךְ, וְלוּ יִזְכֹּר אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ;
חִגְרִי לְבוּשׁ שַׂק עָלַי הַהַבְעָרָה אֲשֶׁר יָצְאָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת־תְּלוּלָיִךְ!
כִּימֵי עֲנוּתֵךְ יְנַחֲמֵךְ צוּר, וְיָשִׁיב שְׁבוּת שִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וְיָרִים אֶת־שְׁפָלָיִךְ;
עוֹד תַּעֲדִי בַעֲדִי שָׁנִי, וְתֹף תִּקְחִי, תֵּלְכִי בְמָחוֹל וְצַהֲלִי בִמְחוֹלָיִךְ;
יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת צוּרִי לְאוֹר לָךְ וְיַ־ גִּיהַּ לְחָשְׁכֵךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלָיִךְ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־יִצְחָק

(נקרא על שם עיר מולדתו ברדשי, נולד לפני ד"א תת"קצ, חי בפירפיניאן, ומת לערך ה"א ס')

קִינוֹת

1

עַל־מוֹת רַבִּי מְשֻׁלָּם

(דון בונפוס רוננט)

נָדוּ לְנֶפֶשׁ נוֹדְדָה מִפַּחַת יוֹמָם, וְלַיְלָה — נָפְלָה בַשַּׁחַת,
מִפַּח לְמָצוֹד תַּהֲלֹךְ, מִמַּהֲמֹר לַסַּד, וּמִפַּחַת לְפַח בֹּרַחַת,
מִמּוֹקְשִׁים תָּנוּס — וְיָמִים יִפְרְשׂוּ רֶשֶׁת, עֲדֵי בַמּוֹקְשִׁים בֹּטַחַת,
תִּדְפֹּק עֲלֵי־דֶלֶת וּמִי יִפְתַּח, וְיַד יָגוֹן בְּתוֹךְ קִרְבִּי תְּהִי מַבְרַחַת?
כַּפָּהּ וְחָפְנֶיהָ בְּעָמָל נִמְלְאוּ, תִּיגַע וְלֹא־תִמְצָא מְלֹא כַף נָחַת!
אָמַר לְכַבּוֹת לַהֲבוֹת עָצְבִּי — וְאָז רוּחַ תְּלָאוֹת נָשְׁבָה לָפָחַת,
חִילִים בְּגִזְרֵי רַעֲיוֹנַי לָהֲטוּ, תּוּגָה בְּמוֹרָשַׁי כְּאֵשׁ קֹדַחַת.
תֵּחַד כְּבֹדִי בַּהֲמוֹן שָׁרִים וְסוֹד שׁוֹעִים, וְעִם־הַמּוֹשְׁלִים נִכְבַּחַת;
אֵיכָה לְמִשְׁרַתְכֶם מְמִתִּים יִלְעֲגוּ, אֵיךְ יַד־קְטֹב חֵיל שִׂיאֲכֶם נִצַּחַת!
פֶּלֶךְ וּמִבְצָר תִּלְכְּדוּ — אֵיךְ רוּחֲכֶם לִמְחַבְּלִים הוּמָה וּמִשְׁתּוֹחַחַת!

הִתְמַהְמְהוּ, כִּי רֹפְאֵיכֶם יַחְנְטוּ קוֹמָה כְתָמָר, יוֹם בְּבוֹר צָנָחַת:
מַה־לַּבְּאֹשׁ קִדָּה, וּמֹר לַצַּחֲנָה? שָׁוְא לַזְּמוֹרָה כָּל־זְנֵי מִרְקַחַת!
הִתְמַרְמְרוּ, הִשְׁתָּרֲרוּ, שָׁלְטוּ בְּיוֹם מָוֶת וּבִרְקוּ בַּקְּרָב מִשְׁלַחַת!
אֵיךְ יַעֲלֶה נֶגֶף בְּחַלּוֹן, לַהֲקַת שֹׁמְרִים, כְּחֹגֶרֶת וְכִמְפַתַּחַת?
אֵיךְ נִסְחֲפוּ מֵתִים בְּשַׁחֶפֶת, וְרַב יֶתֶר שְׂאֵת כַּשְׂאֵת וְכַסַּפַּחַת?
שַׁלִּיט הֲיֶאֱנֵשׁ בְּחִיל מִצְעָר, וְלֵב אַמִּיץ הֲיִקְדַּח מִשְׁבִיב קַדַּחַת?
אֵיךְ הַנְּפִלִים יִפְּלוּ בַנְּפִלִים, גּוּפַת עֲנָקִים אֵיךְ בְּעִי נִמְלָחַת?
אֵיךְ תֹּאמְרוּ „עָשׁ דִּכְּאוּ!" מוּל עָשׁ וּבַת כִּימָה מְקוֹם רָקָב וְסָם מְנָחַת?
שֵׁשַׁי וְתַלְמַי שָׁם בְּתַלְמֵי מַעֲבֵה חֹמֶר, וְאֵין נַחַת לְאַלּוּף נָחַת;
לֹא מֵחֲמַת מָוֶת מְנוּחָה מָצְאוּ נֹחַ וּמָנוֹחַ וְלֹא מָנָחַת;
וּמְחוֹל בְּנֵי מָחוֹל לְחִיל הָפַךְ בְּחוּל שׁוֹאָה יְנִיקוֹת הַיְקוּם כֹּסָחַת.
דֶּלֶת עֲלוּקָה סֹבְבָה עַל־צִיר מְתֵי תֵבֵל, וּמֵאֵין קֹרְאִים נִפְתַּחַת,
יַלְדֵי אֲדָמָה יִזָּרְעוּ — אַךְ מָוְתָה מַגָּל, וּבוֹר מִזְרֶה, וְשַׁחַת רָחַת.
הוֹי אֵם מְשַׁכֶּלֶת עֳפָרִים טִפְּחָה, יִבְכּוּ — וְלֵב מְעֻלָּלִים מַקְשָׁחַת!
אוֹיָה לְאֹמֶנֶת תְּבַקַּע אֲשֶׁר תֵּינִיק, וְגוּרִים רִבְּתָה טֹבָחַת!
תֵּבֵל בְּתַבְלִיתֵךְ הֲבִינוֹתִי, וּמַה־ תִּגְאִי כְּשַׁלֶּטֶת וְכַנִּצַּחַת?
מַה־תֵּלְכִי בַלָּט וּמַה־תִּתְנַכְּרִי? עֵינַי מְשׁוּבָתֵךְ רָאוּת נִפְקָחַת!
אַיֵּה מְקוֹם מִפְלָט וְעִיר מִקְלָט, אֲשֶׁר תִּמָּלְטִי יוֹם תִּבְרְחִי, רֹצַחַת?
מִכָּל־עֲבָרִים גֹּאֲלֵי־דָם תִּמְצְאִי — כִּי אַתְּ בְּחַרְבֵּךְ כָּל־אֱנוֹשׁ אֹבָחַת.
רוּחַ תְּלָאוֹת תַּעֲבִירִי עַל־כְּנַף רוּחוֹת, וְיֹשְׁבֵי אִי וְאִי מַפָּחַת,
תִּסְפִּי נְקִיִּם מִבְּלִי פֶשַׁע וְחֵטְא — מָתַי תְּהִי לַמְּעֻוָּה סֹלָחַת?
וַאֲנִי הֲלוּם הַלְמוּת עֲמָלֵךְ שֹׁרְרָה עֵינִי, וְלִבִּי מִתְּמוֹל נֹגָחַת,
וּתְחַשְּׁבֵנִי כַּאֲשֵׁרָה לַעֲקֹר בַּדַּי, וְאַחְשְׁבֵךְ כְּעִיר נִדַּחַת;
נָקֵל בְּעֵינֵךְ שֹׁד וְחָמָס, עַד הֱיוֹת בִּכְבוֹד אֲדֹנֵךְ יַד־מְרִי שֹׁלַחַת!
מָגֵן צְבִי נִגְעַל, וְשַׁחַת נִטְבְּלָה צִנָּה, בְּשֶׁמֶן הַיָּקָר נִמְשָׁחַת!
אֵיכָה גְוִיַּת עִיר וְקַדִּישׁ מִדְּבִיר תָּנוּד וְאֶל־חָרוּל וְקוֹץ נִסְפָּחַת?
בָּלַל יְגוֹנוֹ כָּל־שְׂפַת יֹדְעָיו בְּשִׁיר, וּבְכִי וְתַמְרוּרִים לְשָׂפָה אַחַת,
אַךְ בַּנְּהִי אֶקַּח שְׁכֶם אֶחָד עֲלֵי שִׁבְמָה, וְגֶפֶן מִסְפְּדִי סֹרַחַת.
הַשָּׂר מְשֻׁלָּם! מֵעֶדְתֵּךְ כָּל־עֲדִי סָר, יוֹם אֲרוֹנְךָ יַד־זְבֻל לֻקָּחַת
קִרְיָתְךָ תִּשַּׁח בְּסוּר יִקְרָתְךָ, עִירְךָ בְּיוֹם נִצְחֲךָ נִסָּחַת!

רוּחִי — וְאִם אֶרְחַק — לְצִיּוֹן קִבְרֵךְ מִתְנַפְּלָה תָמִיד וּמִשְׁתַּטַּחַת.
לִבְשִׁי שְׁמָמָה, שֶׂה פְזוּרָה, עֲלֵ־אֲרִי, הַרְחִב כַּנֶּשֶׁר, עַל־כְּפִיר, קָרְחַת!
רַב תַּאֲנִיָּה לָאֲנִיָּה, מִבְּלִי תֹרֶן וּמֵאֵין נֵס בְּיָם צֹלַחַת.
דַּלִּים בְּצֵל מִי יֶחֱסוּ, כִּי־יָבְשָׁה גֶפֶן בְּעָרֵי מִסְכְּנוֹת פֹּרַחַת?
נָדוּ לְשׁוּעַ, בַּנְּדָבוֹת שׁוֹטְטָה עֵינוֹ, וְעַל־צוּק שִׁבְרְכֶם מַשְׁגַּחַת,
שֶׁבֶת צְרוֹר־כֶּסֶף וּמַדְהֵבָה, אֲשֶׁר מִלֵּא כְלֵיכֶם מָן, וּבַר אַמְתַּחַת!
שׁוּר הֶאֱבִיל וּלְבַב שְׂרִידָיו תַּאֲבִיל, נַפְשׁוֹ אֲבָל רֹן בַּזְּבֻל פֹּצַחַת;
תֵּבֵל כְּשַׁחַק מֹאזְנַיִם חָשְׁבָה, וַתַּחֲשֹׁק שַׁחַק וְגֵו זֹנַחַת,
וַתֶּאֱרֶה שָׁם מִפְּרִי יָדָהּ בְּסוֹד חַיּוֹת, וּבֵין כַּנְפֵי כְרוּב אֹרַחַת,
לָהּ מַהֲלָכִים בֵּין בָּמֳתֵי תַרְשִׁישׁ, וְעַל־ גַּפֵּי עֲרָבוֹת אָהֳלָהּ מִתָּחַת!

2

בְּמוֹת הַנָּשִׂיא רַבִּי קָלוֹנִימוּס בֶּן־רַבִּי מֵאִיר

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר, וְשֶׁבֶר לְכָל־חֹלֵם חֲלוֹם מֹרֶךְ וְרִפְיוֹן,
אֲנִי מוֹדַע לְכָל־פֶּגַע וְנֶגַע, אֲנִי מַרְאֶה לְכָל־מַרְאָה וְדִמְיוֹן,
אֲנִי אָח אֶל־נְהִי וָאָח, וְהָאָח מְבֹעֶרֶת בְּלֵב כָּל־דַּל וְאֶבְיוֹן,
אֲנִי — עֵינַי וְכִלְיוֹתַי וּמָתְנַי יְסַפְּדוּן חִישׁ וְיִדְּדוּן כְּחִזָּיוֹן,
אֲנִי כָאֵב לְכָל־נִכְאָב וְכֹאֵב, לְאֵם דֶּרֶךְ מְקוֹם חֹרֶב וְצִיּוֹן,
אֲנִי — מַחְלָה וְנֹעָה שֵׁם בְּנֹתַי, וְשֵׁם בָּנַי, אֱמֶת, מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן!

רַבִּי יְדַעְיָה הַפְּנִינִי בֶּן־אַבְרָהָם

(בברש, לערך ה״א ל׳ — ה״א ק׳)

הָעוֹלָם

הָעוֹלָם יָם זֹעֵף,
רַב מְצוּלָה, רְחַב יָדַיִם,
וְהַזְּמָן גֶּשֶׁר רָעוּעַ
בָּנוּי עָלָיו.

רֹאשׁוֹ אָחוּז בְּחַבְלֵי הַהֶעְדֵּר
הַקֹּדֶם לַהֲוָיָתוֹ,
וְתַכְלִיתוֹ לִרְאוֹת בְּנֹעַם מַתְמִיד,
לָאוֹר בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ.

רֹחַב הַגֶּשֶׁר אַמַּת־אִישׁ,
וְגַם־אָפְסוּ הַמִּסְגְּרוֹת,
וְאַתָּה, בֶּן־אָדָם,
— עַל־כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי —
עֹבֵר עָלָיו תָּמִיד
מִיּוֹם הֱיוֹתְךָ לְאִישׁ.
בְּהַבִּיטְךָ קֹצֶר הַמַּסְלוּל
וְאֵין־דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאול —
הֲתִתְפָּאֵר בְּיָד וָשֵׁם?
בַּהֲצִיצְךָ אֲבַדּוֹן וָמָוֶת לְךָ חוֹמָה
מִימִינְךָ וּמִשְּׂמֹאלֶךָ —
הֲיַעֲמֹד לִבְּךָ, הֶתֱחֱזַקְנָה יָדֶיךָ?
וְכִי תִתְהַלֵּל בְּחֶמְדַּת קִנְיָן
וְרֹב עִנְיָן,
אֲשֶׁר אֲסַפְתּוֹ בִּזְרוֹעַ חֲשַׂפְתּוֹ,
אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתּוֹ בְּקַשְׁתְּךָ
וַתֵּרֶד לְרִשְׁתּוֹ בְּרִשְׁתֶּךָ?
מַה־תַּעֲשֶׂה לְזַעַף הַיָּם וַהֲמוֹנוֹ
כִּי יִתְגָּעֵשׁ וְשָׁטַף וְעָבָר,
וּבֵית מְלוֹנְךָ אַף־הוּא
יְחֻשַּׁב לְהִשָּׁבֵר?
זֶה הַיָּם גָּדוֹל
אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ:
הִתְתְפָּאֵר עָלָיו,
גַּם־הִשְׂתָּרֵר עַל־פָּרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ?
צֵא־נָא עַתָּה וְהִלָּחֶם בּוֹ!
גַּם כִּי־תָחֹג וְתָנוּעַ
מִיֵּין תְּנוּאוֹת גְּאוֹנֶךָ,
אֲשֶׁר יוֹנוּךָ,
מֵעֲסִיס רִמּוֹנֵי רוֹמֵמֻתְךָ
שֶׁהֵמָּה רִמּוּךָ,
כִּמְעַט
— כִּמְעַט נְטוֹתְךָ אָנֶה וְאָנָה —
תֹּאבֵד כְּרֶגַע בִּמְצֻלוֹת מַבְהִילוֹת,
וְדָמְךָ מִיָּדָם אֵין מְבַקֵּשׁ;
תֵּלֵךְ מִתְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם,
נָבוֹךְ בְּנִבְכֵי־יָם —
וְאֵין־אֹמֵר הָשֵׁב!

*

הַנֶּפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת מְדַבֶּרֶת

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ
מְגֻוְּיָה שְׁפָלָה, סְכָלָה, שְׁכוּלָה, הַצֹּלֶלֶת בְּתְהֹמוֹת נְקָמוֹת וּמְאֵרוֹת
וְרוּחַ יְקָרָה יֹדַעַת בֵּינֵינוּ מַה־טּוֹב,
אֲצוּלָה מִכָּבוֹד, הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְהָיְתָה לִמְאוֹרֹת.
יְיָ אֱלֹהַי, בְּתְבוּנַת מְלֶאכֶת מַעֲרֶכֶת תַּבְנִית יְצֻרֵי גָּדַלְתָּ מְּאֹד,
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ בְּנַפְשִׁי הַיֹּדַעַת.

אַתָּה עָשִׂיתָ לָּנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת,
גִּנְּבַת הֵיכְלֵי מֶלֶךְ, שְׁכוּנָה בָּאֳהָלִים,
עֶלְיוֹנָה מִתְגּוֹרֶרֶת בְּמוֹרָד, שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים.
אַתָּה הִקְצֵיתָ מָקוֹם לְשִׁבְתָּהּ,
מַצָּע קָצֵר בִּכְסָלַי, חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרוֹ;
פְּנִית הַבַּיִת,
הֲכִינוֹתָ כִּסֵּא לָהּ — מִשְׁכַּן עֲלָטָה בְּצַלְעָי,
וַתַּעֲשֶׂה־לָּהּ רְגָבִים וְרָקָב, מְחֻלָּקִים בְּקָו, מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב,
וַתְּכַסֶּהָ בְּחֶלְאָה וְקַדְרוּת מְצֻפִּים עַל־חָרֶשׂ,
וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר וּבַזָּפֶת.
זֹאת כְּבוּדָּה בַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה
תִּזְכֹּר יְקָר מִשְׁפַּחְתָּהּ וּבֵית אָבִיהָ, וְלֹא־יָדְעָה מִי־הֱבִיאָהּ הֲלֹם.
בְּשַׂגְּנָהּ רַעְיוֹנָהּ — בְּעֹז חֶבְיוֹנָהּ,
וְשַׂגְּבָהּ מַחְשָׁבָהּ — בְּמַחְצָבָהּ,
לֹא יַחֲרִידוּהָ הֶעְדֵּר וְכָלָה, וְכַכַּלָּה תַעְדֶּה כְּלֵי יְקָר;
וּבִתְּתָהּ עַל־לֵב,
כִּי־שֻׁלְּחָה מִמְּנוּחָה לְאַף וְחֵמָה, לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה,
וְכִי־גֹרְשָׁה מֵחֲצַר הַמַּלְכוּת לְלַקֵּט בַּשָּׂדֶה,
וּלְבַקֵּשׁ טַרְפָּהּ — בְּזֵעַת אַפָּהּ,
לְחַבֵּק אַשְׁפָּה — כּוֹכְבֵי נִשְׁפָּהּ,
וְלִשְׂבֹּעַ בְּחֶרְפָּה — בִּימֵי חָרְפָּהּ,
תִּתְעַצֵּב בְּמַעֲצֵבָה כִּי הִכְלִמָהּ אָבִיהָ,
תִּתְכַּס בִּצְעִיף אַלְמְנוּתָהּ וְתִתְעַלָּף.
מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָהּ,
לְהַעְתִּיק אָהֳלָהּ — מִזְּבֻלָהּ,
לָגוּר בֵּין נָכְרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעָה,
לְשַׁלַּח לַעֲזָאזֵל אַיֶּלֶת שְׁחָקִים,
אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה כַף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ?
אִם־צוּרָהּ — מְכָרָהּ וְעָשָׂה — הִכְעִיסָהּ,
וַיָּשֶׁת עָפָר לַחְמָהּ, וּרְגָבִים הִטְעִימָהּ, לְבַעֲבוּר הַרְעִמָהּ —

הֲלֹא תֵבוֹשׁ וְתֵאָלֵם,
וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם,
וּבֵין כֹּה וָכֹה יִהְיֶה בָשְׁתָּהּ — מְבַעְתָּהּ,
וְהַכָּרַת טֻמְאָתָהּ יַחֲזִיק בְּשׁוּלֶיהָ לֵאמֹר:
אִם־גָּנֹב גֻּנַּבְתִּי מִמְּקוֹם שְׁלֵמוּת וְכָבוֹד,
וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹנִי,
הֲלֹא טוֹב־לִי עוֹד אִמָּנֶה עִם אֲשֶׁר־עֵדֶן לֹא הָיָה!
בְּכָל־כֹּחִי אֶעֱבֹד אֶת־אֱלֹהָי,
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי בְּתִימֲרוֹת עָשָׁן עֲנַן־הַקְּטֹרֶת הַמּוּרָח לְאַפֵּי מְרִיחוֹ,
בְּכָל־יְכָלְתִּי אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן,
אֹחֲזָה בְסַנְסִנֵּי הַהַנְהָגָה הַיֹּרֶדֶת מִכּוֹכְבֵי רְקִיעָיו!
יָדַעְתִּי כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ,
כִּי כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים;
לֹא כִּי־כִוְּנָה הַחָכְמָה לַהֲמִיתֵנִי — אֲבָל לְהַחֲיֹתָם,
אַף לֹא לְהַשְׁפִּיל כְּבוֹדִי — כִּי אִם־לְהַרְבּוֹת בִּיקָרָם —
וְאִם נְשָׂאַתְנִי רוּחַ אֱלֹהִים וַיַּשְׁלִכֵנִי בְּאַחַת הַגְּאָיוֹת,
עוֹד יַעְטְרֵנִי רָצוֹן אַחַר שִׁלּוּחָי.
כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עַתָּה לַעֲמֹד בְּהֵיכָלוֹ;
הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל,
בְּהִשָּׁקַע הַדְרָתִי בְּיָוֵן מְצוּלָה —
יִזַּל כַּטַּל סְבִיב מַחֲנוֹתַי כְּבוֹד אֱלֹהִים, מֵאִיר עֵינֵי חֶשְׁכָתִי.
וְאַף כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר — שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה,
שֶׁפַע שֹׂבַע רָצוֹן מְמַלֵּא כָל־גְּדוֹתָי,
יִשְׂפֹּק בְּרֹחַב שֶׁעוּרוֹ לַעֲבֹר מִמֶּנִּי לְזוּלָתִי מֵהַכֹּחוֹת הַשְּׁכֵנִים אֵלָי,
עַד הִרְגַּלְתִּי גְוִיָּתִי גַם־הוּא, הַקָּרֹב אֶל־בֵּיתִי בְּמִכְסַת נְפָשׁוֹת,
לְבִלְתִּי הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִשְׁגֵּיהֶם אוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה,
כִּי אִם־חָפֵץ בָּהּ הַשֵּׂכֶל לְהֵעָזֵר בְּהַצְלָחָה;
לְכֻלָּם חִלַּקְתִּי מִכְּבֹדִי אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ,
וּבִגְדֵי הוֹדִי הִתְבַּשְּׂמוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם,
וְיוֹם הִתְרַשְּׁלָם מֵהִתְאַמֵּץ לְעֶזְרָתִי,

כִּי־יְפַתּוּם אֲהָבִים מַרְהִיבִים, וּמְחוּגוֹת תַּעֲנֻגוֹת יִתְהַלָּכוּ,
לְהִתְעַלֵּס בְּעַצְבֵי עִשְׂבֵי עֲדָנִים,
לְהַשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם וְלִרְעוֹת רוּחָם הַמְרַחֶפֶת עַל־שַׁלְהֶבֶת תַּאֲוָתָם —
אַחֲלִיק לָהֶם אֲמָרִים אֱמֶת,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסַי
וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחֲרִיבַי, אֲשֶׁר בָּחָרוּ,
לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רֵעַי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רָעַתְכֶם,
וְלָתוּר אַחֲרֵי שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם?
הַנִּיחוּ רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֶאֱוִיל!
הַיְדַעְתֶּם כִּי לָנוּ חָכְמוֹת רָמוֹת,
וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִמְּשֹׁל בְּחֶמְדָּתָם וּמְצָאָנוּ עָווֹן!
הִנְנִי בְתוֹכְכֶם כְּגִזַּת צֶמֶר הַשֹּׁכֶבֶת בְּאֶרֶץ צְמֵאָה:
בְּרֶדֶת שִׁכְבַת הַטָּל,
בֶּאֱמֶת, עַל־הַגִּזָּה יִהְיֶה־טַּל וְעַל־הָאָרֶץ יִהְיֶה חֹרֶב —
אַחַר הִתְנַעֵר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשָׁבָהּ,
תִּרְטַב גַּם־הִיא מְעַט בִּתְמִידוּת שְׁכוּנָתָהּ;
אֲבָל בִּהְיוֹת חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה עִם־רִפְיוֹנָהּ וּסְפוֹגִיּוּתָהּ,
אֵיךְ עַל־הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה יִהְיֶה־טָּל? —
וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר דְּרָכַּי וְאָרוּץ לְהִתְקַשֵּׁר בַּשֶּׁפַע,
אָמַרְתִּי: אֲנִי בְצִלּוֹ אֶחְיֶה,
וְגַם־אַתֶּם יִיטַב לָכֶם בַּעֲבוּרִי וִחְיִיתֶם בִּגְלָלִי,
כִּי־הָיְתָה בִּרְכַּת יְיָ בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לִי וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם לְרַגְלִי;
אָכֵן בִּנְטוֹתְכֶם מֵעָלַי
לְהִתְכַּסּוֹת בַּאֲפֵר תִּפְאֶרֶת הָעִתִּים,
לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֵפֶר אוֹפִיר,
לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרֹת זָהָב,
וְנֶהְפַּכְתֶּם אֶל־הָרוֹדֵף וִהְיִיתֶם לִי לְאֹיְבִים —
מַה־נָּקֵל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמָּשׁוּךְ עָלַי,
כִּי בִמְהֵרָה יִנָּתֵק לְחוּלְשָׁתוֹ,
וּמְצָאוּנִי עוֹד הַמְּנָעִים הַהֶכְרֵחִיִּים הַיְשָׁבִים מִמֶּלִי,

וּמִכְשׁלֵי הַזְּמָן הַסֹּבְבִים בָּעִיר, הָעֹטְרִים אֶל־חֲמֻדוֹתַי לְתָפְשָׂם,
וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינַי יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ,
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה, אַתֶּם רֹאשָׁנָה הַמֻּטְבָּעִים בְּהֶפְסֵד,
וְהָיְתָה לִּי חֶבְרַתְכֶם לְמוֹקֵשׁ לְהַאֲבִידֵנִי גַם־אֲנִי עִמָּכֶם;
וְכִי יֵהָפֵךְ לְבַבְכֶם וּקְרָאתֶם לִי לִתְשׁוּעוֹת — מֵאַיִן אוֹשִׁיעֲכֶם?
הֲמִגָּרְנֵי תְבוּנוֹת אֲשֶׁר סָכָלְתִּי?
אוֹ מִיִּקְבֵי גְבוּרֹתַי אֲשֶׁר שָׁכָלְתִּי?
כִּי אִם־אֶת־הַטּוֹב לֹא נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים —
גַּם־לִי גַּם־לָכֶם לֹא יִהְיֶה . . .

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה״א נ״ב)

סְלִיחָה

עַל־סִפְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָעוּ

אֲבוֹת עוֹלָם, יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל, מַה־לָּכֶם
מַחְשִׁים עַד־עֵת קֵץ עַל־עֹלְלֵיכֶם?
בִּינוּ לָשֵׂאת בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה בְּהִלּוּלְכֶם,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ, אַל־דֳּמִי לָכֶם!

גִּזְעֵי יַעֲקֹב, שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי קְהָלוֹ,
שִׁקְדוּ לְהִתְפַּלֵּל לְכֻלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ,
דִּין תּוֹרָתוֹ לִתְבֹּעַ מִצָּר הַמִּתְקוֹמֵם לְמוּלוֹ,
וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ!

הֲלֹא מֵאָז רֹעֶה נֶאֱמָן הֵשִׁיב כְּעָסָיו,
הַמְקַבֵּל מִיָּד לְיָד שְׁנֵי לֻחֹת מַעֲשָׂיו,
וְאֵיךְ עַתָּה לְקָחוּהָ, חֲטָפוּהָ יַחַד מַכְעִסָיו,
הַיָּדַיִם, יְדֵי עֵשָׂו?

זֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִנִּי־קֶדֶם מְשַׁעֲשָׁעָה,
בִּגְדֵי אַלְמָנוּת לִבְשִׁי וְהָסִירִי עֶדְיֵי שַׁעֲשׁוּעָה,
חַנְנִי לְקִנֵּךְ וְאַל־תִּתְּנִי פוּגַת, לְהַמְנִיעָה
קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה!

טַפְסְרֵי רוּם, מְשָׁרְתֵי אֵל נוֹרָא וְעֶלְיוֹן,
רֶגֶשׁ שַׁוְעָה הַשְׁמִיעוּ לְפָנָיו, וְזֹאת תִּבְעָיוּן:
יְהִירִים, חָטְפוּ תוֹרָתוֹ, מִדֶּשֶׁן עֶפְרָם יִרְוָיוּן;
מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן!

כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְאַסְּפוּ יַחַד בִּזְרִיזוּת,
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, לִקְרֹא עֲצָרָה וְלִשְׁקֹד מְזוּזוֹת,
לֹחֶץ יַעַן גָּבַר מַחְמַד עֵינֵינוּ לְהַבְזוֹת,
וְנָצוּמָה וּנְבַקְשָׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת!

מַה־חֵפֶץ בַּחַיִּים לְיֶתֶר פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאָרָה
בְּאֵין חָזוֹן וְנָבִיא וְאֵין זֶבַח וְכַפָּרָה?
נוֹסְדוּ־יַחַד זָרִים לִשְׁלֹחַ יָדָם בְּעֶבְרָה,
לָקַחַת אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה!

סוֹד מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע יָעֲצוּ עַבְדֵי לַמֶּלֶךְ,
רְפֹס וּרְמֹס תּוֹרַת חֶסֶד בְּסָחוּב וְהַשְׁלֵךְ;
עֵינַי חָשְׁכוּ עַל־קְרִיעַת תּוֹרָתִי בְּהֵיכָלֵךְ
בְּתַעַר הַסֹּפֵר וְהַשְׁלֵךְ.

פַּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים מִפְּנֵי פַּחַד אֲדֹנָי,
הָעֵת הַרְאוֹת כֹּחַ מֶמְשַׁלְתּוֹ לָדִין דִּינָי!
צַעֲקָתִי קְשַׁב לִנְקֹם נִקְמַת תּוֹרָתְךָ לְעֵינַי,
וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי!

קוּמָה יְיָ, רִיבָה רִיבְךָ מֵאֹיְבֶיךָ כֻּלָּהֶם,
מָתְנֵיהֶם תָּמִיד הַמְעַד וּמַלֵּא קָלוֹן פְּנֵיהֶם,
רַשְׁפֵּם בְּאֵשׁ חֲרוֹנְךָ וּבְרוּחַ סוּפָתְךָ תְּבַלְּהֵם,
תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם!

שַׁכְּרֵם כּוֹס חֲמָתְךָ וּתְנֵם לִמְשִׁסָּה וּבִזּוֹת,
חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם־בְּרִית דָּמָם לְהַזּוֹת,
תִּפְאֶרֶת כְּבוֹדְךָ לְמַעַן יֵדְעוּ הַכֹּל בְּמַחֲזוֹת,
כִּי יַד־יְיָ עָשְׂתָה זֹּאת.

מַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם וְעֵינֵינוּ יְשֻׁרוּן,
זְרוֹעֲךָ הַגְּדֹלָה לַחְשֹׂף לְעֵין חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן,
שִׁבְחֲךָ אָז יִתְּנוּ הַכֹּל וְיָעִידוּ בְכִשְׁרוֹן:
אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן!

הָשֵׁב שְׁבוּת עַמְּךָ וּבְנֵה מִקְדַּשׁ אֲרִיאֵל,
קַיֵּם נֹעַם דְּבָרְךָ: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“;
חָזָק וְאַמִּיץ, הַרְאֵנוּ נִקְמָתְךָ בְּבֶצֶר נוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי עִמָּנוּאֵל בֶּן־שְׁלֹמֹה

(ברומא, נולד לערך ה״א ל׳, ומת לערך ה״א צ׳)

טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ

אִם־תְּקַטְּלֵנִי, אֵל, לְךָ אוֹחִילָה, אָנוּס לְעֶזְרָה מִמְּךָ — אֵלֶיךָ,
אֶתְכַּס בְּכַנְפוֹת חַסְדְּךָ יוֹם צָר, וּמֵ־ חֲמָתְךָ אֶבְרַח עֲדֵי צִלֶּךָ,
אֶבְטַח בְּיוֹם חשֶׁךְ וְקַדְרוּת זַעְמְךָ, לְאוֹר בְּאוֹר יִשְׁעֲךָ וְנֵר הִלֶּךָ;
הִנֵּה לְבָבִי עִם־לְבָבוֹת עַמְּךָ — עַמְּךָ נְדָבֹת הֵם בְּיוֹם חֵילֶךָ!

*

מֵיָּ מִשְׁפַּט־אִישׁ

אוֹיָה לְנַפְשִׁי, מַה־מְּאֹד יָרֵאתִי!
אִלּוּ אֲנִי קָרוּא לְמִשְׁפַּט־מֶלֶךְ,
יִזַּל כְּטַל דִּמְעִי וְרוּחִי תֵלֵךְ,
נַפְשִׁי אֲזַי לַמָּוְתָה הֶעֱרֵיתִי.

צַר־לִי, עֲמִיתַי, וַאֲנִי נִקְרֵאתִי
לִפְנֵי אֲדוֹן עוֹלָם, רְאוּ אֵיךְ אֵלֵךְ,
מָךְ מִתְבוּנָה וֶאֱמוּנָה הֵלֶךְ?
טוֹב־לִי אֲנִי עוֹד שָׁם וְלֹא־נִבְרֵאתִי!

אוֹיָה, יְחִידָתִי, וְאֵיךְ לֹא־תַחְשְׁבִי
מָחָר אֲשֶׁר תִּסְעִי? רְאִי אָן תַּחֲנִי,
יוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּךְ רְאִי מַה־תַּעֲנִי!
מִכֵּס רְדִי, נַפְשִׁי, וְעַל־עָפָר שְׁבִי,
עֶרֶשׂ רְבַדְתִּהוּ לָךְ תְּמוֹל שָׁם תִּשְׁכְּבִי,
מַצְרֵף וְכוּר לָאֵל — וּבוֹ תִּבָּחֲנִי!

*

עַיִן רֹאָה

תַּרְתִּי בְלִבִּי: אִם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר
יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז יְמַשֵּׁשׁ אָהֳלִי,
יִשְׁמֹר תְּנוּעוֹתַי וְיַשְׁקִיף פָּעֳלִי —
אֶנָּסְרָה, אֶתֵּן לְרוּחִי מַעְצָר,

אַיְשִׁר פְּעֻלּוֹתַי וְאֶהְיֶה נֶעְצָר;
אִם־בִּי יְהִי אָוֶן וְנֶגַע אוֹ חֳלִי,
אֶכְתּוֹשׁ גְּאוֹן לִבִּי בְּרִיפוֹת בַּעֲלִי,
אָאִיר פְּנֵי נַפְשִׁי כְּמוֹ־אוֹר וָצָר.

מָה אוּמְרָה, נִכְאָב, וְיֹצֵר עַיִן
בֹּחֵן לְכִלְיוֹתַי, וְיָדוֹ רִקְּמָה
גָלְמִי, וְכָל־רֵעַי בְּסִפְרוֹ נִכְתָּבוּ;
הוֹצִיא יְסוֹד עוֹלָם לְיֵשׁ מֵאַיִן
מַשְׁקִיף סְתָרֵינוּ, וְאֵיךְ נִתְחַכְּמָה
לַסְתֹּר עֲצָתֵנוּ — וְדִינָיו נִצָּבוּ!

*

בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם — יָמַּם לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם,
כִּי־אֶזְכְּרָה הַשֹּׁכְבִים שָׁמָּה, — אֵיךְ הָיְתָה אָרְחָם וְגַם־רִבְעָם,
אֶזְכֹּר יְמֵי שִׁבְתָּם בְּתֵבֵל, אַף־ — אֶזְכֹּר נְסִבָּה סִבְּבָה נָסְעָם.
בָּהֶם אֲנָשִׁים חָכְמוּ לִמְאֹד, — עַד כִּי־לְמֶרְחָק נָשְׂאוּ דֵעָם,
הַדֹּרְשִׁים טוֹבָה אֱלֵי עַמָּם, — הַדֹּבְרִים שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעָם;
בָּם בַּהֲמוֹת שָׂדַי בְּתַבְנִית אִישׁ, — וַיְשַׁלְּחֵם הָאֵל בְּיַד־פִּשְׁעָם;
בָּם בַּעֲלֵי אַשְׁמָה כְּמוֹ אָמוֹן, — אַף־בַּעֲלֵי חַטָּאת כְּיָרָבְעָם,
הָאֹמְרִים לַעֹבְרִים סוּרוּ, — וּמְקַדְּשִׁים הָעָם בְּמַגָּעָם,
יִתְהַלֲלוּ יִתְמֹלֲלוּ אֵימִים, — אַף־הֻמְּכוּ לוֹ שֶׁמְעוּ שִׁמְעָם,
נִלְאָה זְמָן לִרְפֹּא מְשׁוּבוֹתָם, — כִּי־הֶחֱלִיף צִבְעָם וְלֹא טִבְעָם,
לֹא־נָתְנוּ לִבָּם לְאַחֲרִיתָם, — הִטּוּ לְבָבָם אַחֲרֵי בִצְעָם.
שָׁמָּה רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז, — שָׁם יֹעֲצֵי אֶרֶץ בְּמַדָּעָם,
שָׁמָּה עֲבָדִים מֵאֲדֹנֵיהֶם — חָפְשִׁים, וְשָׁם כֵּהָה, אֱמֶת, נִגְעָם,
שָׁמָּה יְגֵעִים בַּזְּמָן נָחוּ, — שָׁם מָצְאוּ נַפְשָׁם וּמַרְגּוֹעָם,
קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם, וְכָל־הַיְקוּם — שָׁם רָבְדוּ עַרְשָׂם וּמַצָּעָם,
יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנָנוּ שָׁם, — לֹא שָׁמְעוּ נֹגֵשׂ וְקוֹל רַעַם,
לֹא־נִכְּרוּ שׁוֹעִים וְנִכְבָּדִים — לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים, מָלְאוּ זַעַם,
הִתְיָאֲשׁוּ הֵם מֵרְאוֹת טוֹבָה, — לֹא־עוֹד יְקַוּוּ לַחֲזוֹת נֹעַם.
לִבִּי סְחַרְחַר בַּחֲזוֹת כָּל־זֹאת, — לֹא־אֶשְׂמְחָה עֵת אֶחֱזֶה צַלְעָם,
צַר־לִי, וְאִם אֶהְיֶה כְמִתְעַלֵּם — יוֹם יוֹם אֲנִי הֹלֵךְ לְמַסָּעָם,

יַנְחֶה זְמַן אֹתִי וְיִתְפַּלָּא
אֵרֵד שְׁאוֹל תַּחְתִּית, וְאַגִּיעַ
יַשְׁקֶה זְמַנִּי לַעֲנָה וָרֹאשׁ
יַשְׁפִּיל גְּאוֹן לִבִּי ·וְיַכְנִיעַ
לוּלֵי אֲשֶׁר יָעַד אֱלֹהִים חַי
עֵת יָקִיצוּ כָּל־שֹׁכְנֵי עָפָר
וּלְהַחֲלִיץ עַצְמוֹת מְקֻדָּשָׁיו
זֹאת בַּחֲזוֹתִי יִפְּלוּ פָנַי,

בִּי, כַּאֲשֶׁר נָחַם וְהִסִּיעָם,
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יָרַם וְהִגִּיעָם,
לִי, כַּאֲשֶׁר הִשְׁקָם וְהִשְׂבִּיעָם,
עָרְפִּי, כְּהִשְׁפִּילָם וְהִכְנִיעָם.
לָשׁוּב לְרַחֵם אֶת־אֲשֶׁר זָעַם,
חַסְדּוֹ וְעֻזּוֹ לְהוֹדִיעָם,
אֶת־מַלְאָכָיו יִשְׁלַח לְהַרְגִּיעָם —
יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם!

*

תֵּבֵל — תֶּבֶל

תֵּבֵל — כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ,
תַּחְתָּיו נַחַל שׁוֹטֵף עָמֹק,
דִּלָּה עָצֵל, יָמָיו כַּצֵּל,
וּדְלִי רָצוּץ, נִבְזֶה, נָפוּץ,
יוֹם בָּא לִדְלוֹת נָפַל, וַתִּ־

יִדְמֶה אֶל־גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
בּוֹ נָתוּן חֶבֶל גָּרוּעַ,
רֹאשׁ פָּרוּעַ, אִישׁ־צָרוּעַ,
קָלוּט, שָׂרוּעַ, קָרוּעַ —
שָּׁבֵר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

הָהּ לִזְמַנִּי, כָּתַב שִׂטְנָה
בִּימֵי חָרְפִּי הַשִּׁיר עַל־פִּי
כָּל־הַשִּׁירוֹת מִבּוֹר שִׁירוֹ־
מִרְמַס רַגְלַי הֵם תִּרְעֶינָה,
לוֹ הִמְלִיכוּ מֶלֶךְ שִׁירֵי
הָיִיתִי שַׁעְשׁוּעֵי לִבּוֹת,
כִּי תִשְׁכַּחְנָה אֵידָן, אֹתִי
וּבְחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם

עָלַי, לֹא־הִשְׁאִיר לִי עֶדְנָה!
רָתַם רִכְבּוֹ, עַל־פִּי חָנָה;
תַי תִּקַּחְנָה וַתְּמַלֶּאנָה,
מִרְפַּשׂ רַגְלַי הֵם תִּשְׁתֶּינָה,
חֵשֶׁק — שִׁירוֹתַי תִּמְלֹכְנָה.
יַעֲלוֹת הַחֵן כִּי תָגֶלְנָה,
עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתָן תַּעֲלֶינָה,
הָיִיתִי קָרוּא רִאשֹׁנָה;

הֹדַי עָרְבוּ לִצְבִיּוֹת חֵן
לֹא־שָׂגְבָה עָפְרָה מִמֶּנִּי,
אִם־תִּסְתַּתֵּר בַּמִּסְתָּרִים —
לוּ תֵחָבֵא אֶל־תּוֹךְ הַיָּם —
אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר אָז
אָז כָּעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא —
אַשְׁפִּילֶנָּה עַד־הָאָרֶץ,
אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ, וּזְמַ־
לִרְאוֹת הַדּוּדָאִים, לִרְעוֹת
שָׁם רָאִיתִי עָפְרָה בָּרָה
יוֹם צִיֵּר חוֹנֵן הַצּוּרוֹת
לֹא־הוֹלִיד עַל־תֵּבֵל כִּדְמוּ־
יוֹם הֻלֶּדֶת הַנִּכְבֶּדֶת
רֹאשָׁהּ עָלֶיהָ כַּכַּרְמֶל,
וּמְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם
שָׁרְרָהּ אַגַּן סַהַר לֹא־יֶחְ —
וּלְחָיֶיהָ — כָּל־הָאוֹרִים
וּבְנִרְדָּם לֵב נִרְדָּם יֵעוֹר,
עֵינֶיהָ לַהַט הַחֶרֶב,
עֶשְׁתֹּנֹתַי וּמְזִמּוֹתַי
מִשְׁתָּאוֹת מַחְשׁוֹת לָדַעַת,
לֹא־הִבְחַנְתִּי, אַךְ הֶאֱמַנְתִּי
חַמּוֹתִי רָאִיתִי אוֹר, כִּלְ־
לֹא־יָדַעְתִּי אִם אֵשׁ חִשְׁקָהּ
אוֹ מִמָּרוֹם שֻׁלַּח בִּי אֵשׁ
אָמַרְתִּי: מַה־יָּפִית, עָפְרָה,
אִם־עֵינַיִךְ לִי תִּמְחַצְנָה —
חוּסִי עָלַי, וּתְנִי־נָא לִי
כִּשְׁמֹעַ עָפְרָה שָׂשׂ לִבָּהּ,
אָמְרָה: בִּשְׂפָתַיִם תִּתְחַתֵּן

וַיָּבֹאוּ אֶל־קִרְבֶּנָּה,
לֹא־תִבָּצֵר עִיר צִיּוֹנָה,
הֶאָנֹכִי לֹא־אֶרְאֶנָּה?
מִשָּׁם יָדַי תִּקָּחֶנָּה,
בֵּין כּוֹכָבִים תָּשִׂים קִנָּהּ,
מִשָּׁם יָדַי תּוֹרִידֶנָּה,
עַד־הֶעָפָר אַגִּיעֶנָּה!
נִּי נָחַנִי אֶל־תּוֹךְ גַּנָּה,
בַּגַּנִּים, לִלְקֹט שׁוֹשַׁנָּה.
וּמְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה,
אֹתָהּ — מִכָּל־עֵשֶׁק פָּנָה,
תָהּ, וּכְצַלְמָהּ עוֹד לֹא־שָׁנָה,
כָּל־הֶהָרִים פָּצְחוּ רִנָּה;
וּשְׂפָתֶיהָ מוֹר תִּטֹּפְנָה,
קֹדְרִים מוּל זֹהַר יִפְעָתָהּ,
סַר, וַעֲרֵמַת חִטִּים בִּטְנָהּ,
בָּם תִּזְרַחְנָה, בָּם תַּעֲרֹבְנָה,
וּבְנִיר־דָּם כָּאוּר תָּאֹרְנָה;
תִּתְהַפֵּכְנָה אֶל־כָּל־פִּנָּה,
גַּם־עֵינַי בָּהֵן תַּבֵּטְנָה,
אִם־תְּגָרַשְׁנָה אוֹ תִקְרֶאנָה —
כִּי הֵן אֹמְרוֹת: לְכָה שְׁבָנָה!
יוֹתַי כָּאֵשׁ כֵּן תִּבְעַרְנָה,
הוּא אֶת־נַפְשִׁי יַלְהִיבֶנָּה,
עַל־עַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה.
יִפְעַת הוֹדֵךְ מִי זֶה מָנָה?
יָדַיִךְ אֹתִי תְּרַפֶּינָה,
מִדּוּדָאֵי חִשְׁקֵךְ, יוֹנָה!
גַּם־עֵינֶיהָ בִּי תְּצַפֶּינָה,
בִּי הַיּוֹם, נֵזֶר הַבִּינָה!

אֶחְלֹק גּוּפִי לִשְׁנֵי מָנוֹת —   וּבְחַר־לָךְ אַחַת מֵהֵנָּה,
הָאֵזוֹר הוּא יִגְבּוֹל אֹתָם   בֵּין עֶלְיוֹנָה לַתַּחְתּוֹנָה,
הַעֹמֶק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַּ,   כִּי מָנוֹת לֹא־לָךְ אֶתֵּנָה!
עֵת שָׁמַעְתִּי, לֹא־יָדַעְתִּי   אִם־אַשְׂמִילָה אִם־אֵימִנָה,
עֵינַי יָזֹקוּ מִטְּרוֹת עֹז   וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה,
אָז אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי, כִּי   נַפְשִׁי כַּיּוֹם לָקְחָה בָשְׁנָה!
לֹא־יָדַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם,   נַפְשִׁי עַד־כֹּה לֹא־הֵבִינָה,
כִּי עָפְרָה יַד חִשְׁקָהּ תִּקְפֹּץ,   וּבְאִישׁ חֵיקָהּ תֵּרַע עֵינָהּ,
וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת, כִּי   כָאֵלֶּה אֹתִי תִּקְרֶאנָה,
אַךְ לִכְבוֹדְךָ, עָפְרָה, אֶקַּח   לִי הַמָּנָה הָעֶלְיוֹנָה.
כִּשְׁמֹעַ זֹאת עָפְרַת הַחֵן,   אָז כִּלְיוֹתֶיהָ תַעֲלֹזְנָה,
וַתִּשָּׁבַע: חֵי הַחֵשֶׁק,   חֵי חִשְׁקְךָ, לִבִּי עָנָה!
יַעַן הָיְתָה־זֹּאת עִם־לִבְּךָ,   כִּי לִנְדִיבוֹת לִבְּךָ פָּנָה,
חַי־אָנִי — הָאֵזוֹר תַּחַת   כַּפּוֹת רַגְלַי שָׁם אָכִינָה,
וּמָשַׁלְתָּ בַכֹּל, וּשְׁתֵּי   הַמַּמְלָכוֹת לָךְ תִּהְיֶינָה!
אָז הָלַכְתִּי עִם עָפְרַת־חֵן,   עַד־בָּאתִי אֶל אַפִּרְיוֹנָהּ,
אָבַלְתִּי יַעְרָהּ, אָרִיתִי   מוֹרָהּ, גַּם־שָׁתִיתִי יֵינָהּ. —
וּזְמַנִּי עַתָּה הֶלְאָנִי,   וּצְבִיּוֹת חֵן לִי תִבְזֶינָה,
לֹא־תַחְשֹׁקְנָה בִּי, וּבְקוֹלִי   לֹא־תִשְׁמַעְנָה, לֹא־תֹאבֶינָה;
אִם־אָמַרְתִּי לַחְשֹׁק עָפְרָה —   חֵשֶׁק אַחֵר יִשְׁכָּבֶנָּה,
לֹא־תַחְפֹּצְנָה מִיָּדִי זֶ־   בַח, עוֹלָתִי לֹא־תִרְצֶינָה.
אֶצְעַק חָמָס לִצְבִיּוֹת, כִּי   כִגְמוּל יָדִי לֹא־תִגְמֹלְנָה,
לֹא־נָשִׁיתִי לֹא־נָשׁוּ־בִי,   כִּי רָעָה עָלַי תַּחְרֹשְׁנָה.
אֶתְמַהּ עַל־כִּי תָקֹצְנָה בִּי,   כִּי טָמֵא וּכְסִיל תִּשְׁכֹּרְנָה,
לֹא נֶחְלוּ עַל־שִׁבְרִי כַּיּוֹם,   אִלּוּ מַתִּי — לֹא תִבְכֶּינָה,
לוּ נִמְכַּרְתִּי בִקְשִׂיטָה אֶל־   עֵקֶר — אֹתִי לֹא תִפְדֶּינָה,
לוּ אֶהְיֶה פֶּטֶר לַחֲמוֹרָן —   לֹא־תִפְדֶּנִי, לִי תַעֲרֹפְנָה —
כִּי הִלְבִּין שַׂעְרִי, וּזְקָנִי   מִזָּהָב אֶל־כֶּסֶף שָׁנָה,
כִּי־יָצָא קֶצֶף הַשֵּׂיבָה,   גַּם־הֵחֵל נֶגֶף הַזִּקְנָה!

2

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם,   מַה־יַּעֲשֶׂה שֶׁמֶשׁ, וְאִם־מָרָד?
אֶחֱזֶה צְבִיַּת־חֵן לְאוֹר יוֹמָם —   מַה־תַּעֲרֹץ, לִבִּי, וּמַה־תֶּחֱרָד?
תִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלִי וְהִנֵּה אוֹר,   תִּתְכַּס וְתִתְעַלַּף — וְהַיּוֹם רָד!

3

לִבִּי סְחַרְחַר בִּי,   עָפְרָה צְבִיַּת־חֵן,
מַיִם וְשִׁבֹּלֶת   חִשְׁקֵךְ שְׁטָפָתְהוּ;
נָס מִפְּנֵי קִצְפֵּךְ   אָז יוֹם חֲרוֹן אַפֵּךְ,
עַד־גַּעֲרַת חִצֵּךְ   כַּיּוֹם חֲלָפָתְהוּ;
חוּסִי עָלַי נַפְשִׁי,   בִּי, יַעֲלַת הַחֵן,
פֶּן־יֹאמְרוּ עָלַי: אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ!

4

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם וְאֶרְאֶה, כִּי   נִפְקַד מְקוֹם צֶדֶק וְאוֹר נֹגַהּ,
וָאֶשְׁאֲלָה כָּל־הֹבְרֵי שַׁחַק: מִי זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר שָׁגָה,
לִגְנֹב כְּהַיּוֹם כּוֹכְבֵי מָרוֹם   וּלְהַעֲמִיד אֶרֶץ עֲלֵי תוּגָהּ?
וַיֹּאמְרוּ־לִי: דּוֹד, שְׁאֵלָתְךָ   לִמְאֹד חֲקַרְנוּהָ לְהַשִּׂיגָהּ!
לֹא־נֶעְדְּרוּ צֶדֶק וְנֹגַהּ, כִּי   עַל־חוּג אֲדָמָה זָהֳרָם יִגַּהּ,
אַךְ יָרְדוּ הֵמָּה וְשָׁכְנוּ רֹאשׁ   עָפְרָה, בְּשׁוֹשַׁן הַיְפִי סוּגָה;
שׁוּר עַיִן יְמִינָהּ — תֶּחֱזֶה צֶדֶק,   שׁוּר עַיִן שְׂמֹאלָהּ — תֶּחֱזֶה נֹגַהּ!

*

לֵץ הַיָּיִן

יֹאמַר יַיִן: עֹז אָזַרְתִּי,   לִפְגָרִים נֶפֶשׁ הֶחֱזַרְתִּי;
אֵין לִתְמֹהַּ, אִם־לִי תִכְרַע   כָּל־בֶּרֶךְ עַם־זוּ יָצַרְתִּי,
כִּי רַבִּים מִמָּוֶת אֶגְאָל,   וִימֵי רַבִּים כֵּן הִקְצַרְתִּי.
זֶה חַסְדִּי עִם־רֵעַי, כִּי כָל־   מֹצְאִי יֹאמַר: אַךְ עָשַׁרְתִּי!

וּבְעֵת מִמֶּנִּי יִשְׂבַּע אִישׁ, יֹאמַר: דָּבָר לֹא־חָסַרְתִּי!
מִלֵּב אַבִּיר תּוּגָה אָסִיר, שִׂמְחָה וָגִיל לוֹ עוֹרַרְתִּי,
וּלְהַגִּיעוֹ לְמַחוֹז חֶפְצוֹ בְּמְשׁוֹטוֹת שִׂכְלִי חָתַרְתִּי;
חָיוּ שֹׁכְנֵי עָפָר, יוֹם עַל־ לִבָּם טַל אוֹרֹת הִמְטַרְתִּי.
אִישׁ לֹא־שָׁתָה יֵין יָעֵף, יֹאמַר: כֹּחַ לֹא־עָצַרְתִּי!
הָיִיתִי שִׂמְחַת הַיְצוּרִים, וּשְׁנַת טוֹבָתָם עִטַּרְתִּי.
מִן־לֵדָתִי טַל יַלְדֻתִי, אַזְקִין — אָז תִּגְדַּל תִּפְאַרְתִּי,
מִיּוֹם נֹחַ נָטַע כֶּרֶם, לְמֶלֶךְ עַל־תֵּבֵל נִכְתַּרְתִּי;
בִּי יִתְהַלֵּל כָּל־מִתְהַלֵּל, עַל־כָּל־תַּעֲנוּגִים אֻשַּׁרְתִּי,
וּלְהַרְאוֹת הָעַמִּים יָפְיִי — עַל־גִּלְדִּי שַׂק לֹא־תָפַרְתִּי,
עָרֹם יִרְאוּנִי — לֹא־אֵבוֹשׁ, לֹא־חָפַרְתִּי כִּי נֶהְדַּרְתִּי.
כָּל־אִישׁ יַחְשֹׁק אֶת־פִּי לְנַשֵּׁק, וּבְעֵינֵי רֹאַי יָקַרְתִּי,
שַׂר עִם־סֹחֵר פְּנֵי שַׁחַר, וּפְנֵי אַחֵר לֹא־שִׁחַרְתִּי.
אָסִיר שָׂפָה אֶל־נֶאֱמָנִים, וּלְשׁוֹן נִלְעָגִים הִגְבַּרְתִּי,
אַפְרִיד לְבּוֹת הַנִּצְמָדִים, חֹשֵׁק עִם־עָפְרָה הֶחְבַּרְתִּי,
וּבְתֻלוֹת נוֹבַבְתִּי, וּבְיַד הַחֹשְׁקִים אֹתָם הִסְגַּרְתִּי,
כָּל־הַחֹשְׁקִים לִי זִבְּחוּ, אַף־קִטְּרוּ אֶל־מִכְמַרְתִּי,
כִּי בָהֵמָּה שָׁמֵן חֶלְקָם, וּלְהַמְצִיא חֻקָּם מִהַרְתִּי.
כָּל־דֶּרֶךְ אֶדְרֹךְ נָגַהּ אוֹר, יָקוּם לִי אֹמֶר גָּזַרְתִּי.
אִישִׁים חָשְׁבוּ לְקַבֵּר אֹתִי — זֶה כַּמָּה אֹתָם קָבַרְתִּי,
אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג — וּבְעֹז יָדִי עַל־כֻּלָּם גָּבַרְתִּי,
אֵת שֶׁהִתִּירוּ אָסַרְתִּי, אֵת שֶׁאָסְרוּ הִתַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׂחֲקוּ אָז בָּכִיתִי, וּבְעֵת בָּכוּ אָז שׁוֹרַרְתִּי,
וּבְעֵת פָּרְצוּ — בָּנִיתִי, וּבְעֵת בָּנוּ אָז סָתַרְתִּי,
וּבְעֵת עָקְרוּ — נָטַעְתִּי, וּבְעֵת נָטְעוּ — עָקַרְתִּי,
וּבְעֵת דִּבְּרוּ — הֶחֱשֵׁיתִי, וּבְעֵת הֶחְשׁוּ אָז דִּבַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׁמְרוּ — הִשְׁלַכְתִּי, וּבְעֵת הִשְׁלִיכוּ שָׁמַרְתִּי,
קֶשֶׁר אַמִּיץ אַתִּיר, וּבְרִית כְּרוּת בֵּין רֵעִים הֵפַרְתִּי,
שׁוֹשַׂתִּי עִיר אַף־מַמְלָכוֹת, וּגְבֻלוֹת עַמִּים הֵסַרְתִּי,
וִיסֹדֵי עִיר גִּלִּיתִי, אַף אַבְנֵי־גֹר לַגַּי הִגַּרְתִּי,

וּצְבָא־רוּם בִּזְבֻל נִשְׁאַרְתִּי,   וּלְבַדִּי נָבִיא נוֹתַרְתִּי,
קָדְרוּ שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה, אַךְ   אוֹרִי יָהֵל, לֹא קָדַרְתִּי!
בֵּין אִם־יִהְיֶה בֵּין לֹא־יִהְיֶה —   בְּקָהָל רָב צֶדֶק בִּשַּׂרְתִּי,
בָּטְחוּ אִישִׁים בְּנִדְרֵי — אַךְ   לֹא־קִיַּמְתִּי שֶׁנָּדַרְתִּי;
כֶּרֶם לֹא־נָטַעְתִּי אֶבְצֹר,   שָׂדֶה לֹא־אֶזְרַע קָצַרְתִּי.
עָלַי פָּצוּ פִּיהֶם חַכְמֵי   עוֹלָם, אָמְרוּ כִּי סָרַרְתִּי,
וּלְעַוֵּר עֵינַי חָשָׁבוּ,   אָכֵן עֵינֵיהֶם עִוַּרְתִּי,
וּבְחָשְׁבָם כִּי אִתִּי שָׁתוּ —   עַל־חוּג רֹאשָׁם נִתְבַּצַּרְתִּי,
חָשַׂפְתִּי מַצְפּוּן לִבּוֹתָם,   וּבְקִרְבָּם סוֹד לֹא־הִשְׁאַרְתִּי,
בָּזוּנִי יַעַן נִמְכַּרְתִּי,   שָׁכְחוּ כִּי־אֹתָם מָכַרְתִּי,
אַשְׁכִּיר יוֹם יוֹם אִישִׁים אֵין־קֵץ,   אַךְ מִיָּמַי לֹא־שָׂכַרְתִּי,
וּבְרַגְלֵיהֶם אִם־נִרְמַסְתִּי —   אֶזְכֹּר כִּי רַבִּים יִסַּרְתִּי.
אִישִׁים הוֹצִיאוּ דִבָּתִי —   נָפְלוּ תּוֹךְ שַׁחַת חָפַרְתִּי,
וּבְעֵת כִּי עָלַי קָשָׁרוּ,   תּוֹךְ לִבּוֹתָם אָז נִקְשַׁרְתִּי,
לֹא־הָיוּ לָהֶם יָדַיִם,   יוֹם פָּנַי מֵהֶם הִסְתַּרְתִּי.
שִׁבַּרְתִּי רָאשֵׁי תַנִּינִים,   וּבְעִזֵּי הַיָּם פּוֹרַרְתִּי,
לֹא־נִמְלְטוּ מִיַּד רִשְׁתִּי,   הֵם חָלְמוּ — אַף־פָּתַרְתִּי,
אֻמִּים הִשְׁפַּלְתִּי עַד־אָרֶץ,   שָׂרִים בֶּעָפָר עִפַּרְתִּי.
וּבְשִׁבְתִּי בָדָד, דוּמִיָּה,   בָּטַח לִבִּי אַף־נֶעֱזַרְתִּי,
אָמְנָם עֵת צָפוּ־מַיִם עַל־   רֹאשִׁי — אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי!

*

הַתְּלִים

1

רַפָּא אֱלֵל

נְדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי לְרַפֵּאת   צְבִיָּה חָלְתָה יָמִים שְׁמוֹנָה,
מְצָאתִיהָ בְּמִטַּת־שֵׁן, אֲחוּזָה   בְּחַבְלֵי־בוּץ, עָלֵי תוֹלָע אֲמֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: שְׁלוּמוֹת לָךְ, צְבִיָּה,   שְׁלוּמוֹת לָךְ בְּעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!
וְשָׁלַחְתִּי אֲנִי אֶת־יַד יְמִינִי   לְמַשֵּׁשׁ בּוֹ בְּדֶפֶק יַד־יְמִינָהּ,

וּמִגֹּדֶל לְבָבָהּ נָתְנָה עַל־ יְמִינָהּ סוּת כְּמוֹ מַטְלִית לְבָנָה.
אֲזַי גָּדַל מְאֹד לִבִּי בְּעֵינַי וְחָשַׁבְתִּי לְהָתֵל בָּהּ כְּיוֹנָה,
וְעִם־חֲשָׁבִי יְעָצַנִי לְבָבִי, וְשַׂמְתִּי עַל־מְקוֹם דֶּפֶק לְבֵנָה,
וּמִשַּׁשְׁתִּי אֲזַי עַל־הַלְּבֵנָה בְּמַחְתָּה הָיְתָה אֶצְלִי נְתֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: וְאֵיכָה תַּחֲרִשׁוּן, וְהָעַלְמָה מְאֹד רַב עִצְּבוֹנָהּ?!
לְכוּ מַהֵר, קְחוּ קַרְנֵי זְאֵבִים וּמִיץ־שַׁיִשׁ וְזֹהַר הַלְּבָנָה,
וְחָלָב תַּרְנְגֹלֶת בַּת־שְׁנָתָהּ, וְעֵין אָשׁוּת וּמָרַת תֹּר וְיוֹנָה
וְקַח נֹצַת כְּנַף עֹרֵב אֲדַמְדָּם, וְצֵל הַבּוֹר וְרֵיחַ הַלְּבֹנָה,
וְקַח מִן־הַצְּפַרְדֵּעַ זְנָבוֹ, וְקוֹל הַתּוֹר וְחָלָב בַּת־יְעֵנָה,
וְהִרְתַּחְתָּ תּוֹךְ כְּלִי דוֹנַג וּבַשֵּׁל בְּתוֹכָם תְּאֳמֵי פִּרְדָּה שְׁמֵנָה,
וְתִשְׁטָחֵם עֲלֵי עוֹר הַנְּמָלָה, וְלָעֶרֶב חֲבוֹשׁ אֹתָם בְּבִטְנָהּ.
וְאִם־מָאֵן תְּמָאֵן לַעֲשׂוֹת זֹאת, קְחוּ יַלְדָּהּ וּמִרְטוּ אֶת־זְקָנָהּ,
וְשִׂרְפוּהָ בְּמֵי יַם־סוּף לְמָלְהָ, וְהָעַלְמָה תְּקַבֵּל אֶת־עֲשָׁנָהּ;
וְקַח שַׂעֲרוֹת שְׁחֹרוֹת, צַמְּחוּ־לָהּ בְּכַף יָדָהּ, לְגָרֵר בָּם לְשׁוֹנָהּ.
וְהִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ וְכֶן־הִיא, וְכָזֹאת הִיא עֲצָתִי הַנְּכוֹנָה,
רְאִיתִיהָ בְּסִפְרֵי הַנְּבוֹנִים, לְמַחֲלָתָהּ נְתַתִּיהָ לְמָנָה,
וּמִטַּעַם אֲבֶן־זֹהַר וְרַאזִי וְאִפּוֹקְרַט וְרָאשֵׁי הַתְּבוּנָה.

2

עֵדֶן וְתֹפֶת

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַּחֲשֹׁב מַחֲשָׁבֶת,
לָקוּץ בְּעֵדֶן־גַּן וְלִרְצוֹת תֹּפֶת,
כִּי־אֶמְצְאָה שָׁם צוּף־דְּבַשׁ עִם־נֹפֶת,
שָׁם כָּל־צְבִיַּת־חֵן וְקוֹל עֲגָבֶת

מַה־לִּי בְעֵדֶן־גַּן וְאֵין אַהֲבֶת
שָׁם, רַק שְׁחֹרוֹת מִשְׁחוֹר אוֹ זֶפֶת,
שָׁמָּה זְקֵנוֹת בַּעֲלוֹת יַלֶּפֶת,
נַפְשִׁי בְּחֶבְרָתָם תְּהִי נֶעְצָבֶת.

מַה־לִּי וָלָךְ, עֵדֶן, וְאַתְּ אֹסֶפֶת
כָּל־בַּעֲלוֹת מוּמִים וְכָל־אִישׁ־בֹּשֶׁת,
עַל־כֵּן חֲשַׁבְתִּיךְ בְּעֵינַי אָיִן;
תֹּפֶת בְּעֵינַי חֵן וְהוֹד יֹסֶפֶת,
בָּהּ כָּל־צְבִיָּה הַיְקָר לְבֹשֶׁת,
וַתֶּאֱסֹף כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן!

3

עֶבֶד עִבְרִי

כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי, קֹנֶה אָדוֹן לוֹ בִּגְבוּלָיו.
נָתַתִּי אֶל־עֲבָדַי זֶרֶת — בִּקֵּשׁ אַמָּה לוֹ בְּמִשְׁלָיו,
אָמַרְתִּי: סוּרָה וּשְׁבָה־פֹּה — בִּקֵּשׁ כַּר לָשֶׁבֶת עָלָיו,
אָמַרְתִּי: אָכְלָה מִצֵּידִי — בִּקֵּשׁ לִשְׁתּוֹת עִם טוּב מִלָּיו,
אָמַרְתִּי: לִין — בִּקֵּשׁ חָצֵר, בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלָיו,
אוֹכִילֵהוּ פַּת, אַשְׁקֵנוּ יַיִן רִקְחִי — בִּקֵּשׁ מָן וּשְׂלָיו,
הִלְבַּשְׁתִּיהוּ אֵפוֹד וּמְעִיל — בִּקֵּשׁ רִמּוֹנִים עַל־שׁוּלָיו —
לָכֵן אָרִים קוֹל כַּשּׁוֹפָר, מִטַּעַם מֶלֶךְ וּגְדֹלָיו:
לִקְנוֹת עִם־הָעֶבֶד — מַקֵּל וּרְצוּעָה לִפְרִי מַעֲלָלָיו!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־דָּוִד בֶּן־סוּלִי

(חי בטוליטולא בשנת ה"א ס"ו)

תּוֹכֵחָה

שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ
וְהִכָּלְמִי מֵעֲוֹנֵךְ —
עַד־מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ?

יוֹם דִּינֵךְ שָׁכַחַתְּ
וְצוּר עֻזֵּךְ זָנַחַתְּ,
רָדַפְתְּ יֵצֶר הוֹלֵם,
מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם.

וְאַחֲרֵי רְאוֹת עֵינַיִךְ
הָלְכוּ רַעְיוֹנָיִךְ,
וּמוּסָר לֹא שָׁמָעוּ,
גַּם־הַכְלִים לֹא יָדָעוּ.

נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה
וְנַפְשִׁי בִּי הֹמִיָּה;
בְּשׁוּרִי הָרֵי עֲוֹנַי,
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָּנָי.

שִׂמְלַת גִּילִי אֶקְרַע,
כִּי־פָנַי לַעֲשׂוֹת רַע
כַּחַלָּמִישׁ שַׂמְתִּי —
עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי.

סַרְתִּי מִנֵּי־דֶרֶךְ,
לְזֹאת אֶסְפֹּק עַל־יָרֵךְ;
מֵחַטֹּאתִי פַּחְדִּי
וּכְלִמָּתִי נֶגְדִּי.

פְּרִי כַחְשִׁי אָכַלְתִּי
וְעַל פְּשָׁעַי סָבַלְתִּי,
נָשָׂאתִי חֶרְפָּתִי,
בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלָמְתִּי.

וּשְׂעִיפַּי יְשִׁיבוּנִי
וּמַחְשְׁבוֹתַי יְרִיבוּנִי:
הֲרֹדֵף רַע וּמְזִמּוֹת
לֹא יַסִּג כְּלִמּוֹת?

בָּנִים לָאֵל חָטְאוּ
וּלְמֵי־יֶשַׁע צָמְאוּ —
בְּזָכְרָם כָּל־אֲשֶׁר אָשְׁמוּ
יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ.

לִמְשָׁרְתָיו בְּעַד נַפְשִׁי
יְצַו מַלְכִּי וּקְדֹשִׁי:
„בְּסוֹד בָּרִים תְּשִׂימוּהָ
וְלֹא תַכְלִימוּהָ!“

יְהִי חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
וְחֶמְלָתְךָ תְקַדְּמֵנִי;
יֹדֵעַ כָּל־נֶעְלָם,
אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־שֵׁשֶׁת בַּרְפַּת

(נולד לערך ה״א צ׳, חי בברצלונא, בסרקוסטא ובבלינסיאה, ומפני הגזרות הלך מספרד לאלגיר ומת שם ה״א קס״ח)

קִינָה

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי, וְלַחְמִי רֹאשׁ וּתְלָאָה.

יְחִתַּנִי צוּר־חֶלְקִי וּלְבָבִי,
יְקִימֵנִי לְמַטָּרָה אֶל־אֹיְבִי,
וַתְּחִתֵּנִי אֶרְגַּז, וּבִבְשָׂרִי אֵין־מְתֹם, וְנֶגַע נִרְאָה.

צְעָדַי צָד מְלֶכֶת בִּרְחֹבֹתַי,
וְשָׂם בַּסַּד פַּעֲמֵי מַרְכְּבֹתָי,
וְהֵן יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶל־עִירִי פִּנַּת יִקְרַת מְסֻלָּאָה.

חֲמֻדוֹתַי לְמַרְגִּיזַי אֵל לְנַחֲלָה,
וְדִמְעוֹתַי לְמַכָּתִי כִּי־נַחְלָה,
וּבְחוֹמוֹתַי וּבְבֵיתִי, כְּבוֹד יַעְרִי, בָּאוּ רַבִּים וְנִכְאָה.

קְרָא אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל־יוֹדְעֵי נֶהִי,
וְצִיר וְחֶבֶל אֶל־כָּל־עֹבֵר לוּא־יְהִי,
כְּלִי־נֶבֶל לְקוֹל בֹּכִים וְכִנֹּרִי, לְנַחֲלָתִי כִּי־נִלְאָה.

בְּרִחֶיהָ בַּעֲדֵי אַרְצִי לְעוֹלָם,
פְּתָחֶיהָ נִסְגְּרוּ וְאָנוּ בְּאֶבְלָם,
צְמָחֶיהָ עָבְשׁוּ, וְעִיר הֲדָרִי נִגְאֲלָה וְהִיא מוֹרְאָה.

רְאוֹת נָקָם אֲקַו בְּשֵׂעִיר וּבְעַמּוֹן,
לְהִתְקַם לְיוֹם הֲרֵגָה, שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן,
גְּמוּל לְחֵיקָם, זְרוֹעַ אֵלִי עוּרִי, בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה!

בַּהֲגִיגִי תִּבְעַר־אֵשׁ בְּקִרְבִּי,
לְמַבְלִיגִי שֹׁד וָשֶׁבֶר בְּכָל־סְבִיבִי,
אֶזְכְּרָה נִגְּי־ נָתִי עַרְבִּי וְשַׁחֲרִי, וְאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאָה,

יָהּ, הֲקָצֹר קָצְרָה יָדְךָ מִפְּדוּת?
וְצַר יַעְצֹר בְּעַמְּךָ בִּכְבֵדוּת,
וְאָמְרָה צָר „הֶאָח", בִּנְפֹל נִזְרִי, „הָחֳרָבָה אִמָּלְאָה!"

שְׁבִי גִּבּוֹר הֲיֻקַּח אוֹ יִמָּלֵט?
וְאִם יִשְׁבּוֹר מַטֹּת צָר, כִּי שֹׁלֵט?
בְּבֵית הַבּוֹר יִרְדֶּה בִּי בָּחֳרִי וּבְכֹבֶד מַשָּׂאָה!

שְׁבִי בְּאֶנְחָה, בַּת עַמִּי, וְשַׂק חִגְרִי,
וְגַם־קָרְחָה הַרְחִבִי כְּנִשְׁרִי,
וּלְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה, אִמְרִי, הֲתִקְרַב וְתָבֹאָה?

תְּהִי מִסְעָד וְעֵזֶר אֶל־גּוֹלָתִי
לְבַל־תִּמְעַד, וְשׁוֹבְבָהּ אֶל־נַחֲלָתִי,
וּמִגִּלְעָד הָבִיאָה־נָּא הַצֳּרִי לִשְׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה.

חֲזַק נְמַהֵר לְבַב נִכְאָה לְהַר צִיּוֹן,
בְּרוֹשׁ תִּדְהָר בְּנוֹת הֵיכָל וְאַפִּרְיוֹן,
בְּרֹאשׁ כָּל־הַר יִהְיֶה נָכוֹן הָרִי, וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשָּׂאָה!

*

לִידִידוֹ כִּי־רָחַק מִמֶּנּוּ

לַכֹּל צָרַי אֶמְצָא
דַּאְגוֹת לְבָבוֹתַי
מִדֵּי תְמוּנָתוֹ
חשֶׁךְ בְּכָל־בֵּיתִי —
אָחִי! הֲיֵשׁ תַּעֲנוּג
אֵשֵׁב לְעֻמָּתוֹ
הַאֶעֶלְצָה אַחַר
שָׁקוּל כְּהִפָּרֵד
הָהּ עַל־זְמָן הִפְרִיד
וָאֶמְסְכָה יֵינִי
צוּרִי! הֲיֵשׁ חֶבְרָה
טֶרֶם אֲסִיפָתוֹ

כִּי אִם־לְנֹד הַדּוֹדִים,
גָּזְלוּ תְנוּמָתִי;
אָשׁוּר, בְּהִכָּבֵד
תֶּרֶב דְּאָגָתִי.
מָתוֹק כְּסוֹד רֵעַ,
אוֹ הוּא לְעֻמָּתִי?
נֹדוֹ וּפֵרוּדוֹ,
רוּחִי וְגוּפָתִי?!
בֵּינִי וּבֵינֵיהוּ,
בַּעֲדוֹ בְּדִמְעָתִי!
לִי מִפְּרִידָתוֹ?
עָרְבָה אֲסִיפָתִי!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־צֶמַח דּוּרָאן

(נולד במיורקא בחדש אדר ה"א קכ"א, חי בארגון ומפני הגזרות הלך לאלגיר ומת שם ה"א ר"ד)

אֶרֶץ חֶמְדָּה

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת, נַפְשִׁי לְזֹאת תֶּהֱמֶה תָמִיד וְרֹחָשֶׁת,
נָאָה לְקִרְיַת מְכוֹן שֶׁבֶת אֱלֹהִים הֱיוֹת זִכְרָהּ לְפִי מִדְּבַשׁ מָתוֹק וְנִדְרֶשֶׁת;
יֵקַד לְבָבִי יְקֹד, אֶהְגֶּה בְּעֵת אֶזְכְּרָה, הָיְתָה לְעִיִּים וְגַם־שָׂדֶה וְנֶחְרֶשֶׁת.
שֹׁגֶה וְאִם־אֶהֱיֶה אַל־יֵחָשֶׁב־לִי לְחֵטְא הָאֵל, וְנַפְשִׁי לְזֹאת כֹּפֶר מְבַקֶּשֶׁת;
מִי־יַעֲרֹךְ לָהּ כְּבוֹד גּוֹיִם, וְאֵיךְ אֶעֱרֹךְ נֹפֶךְ וְסַפִּיר כְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת?
עֵרֶךְ הֲדָרָהּ בְּלִי נִמְצָא בְּאַרְצוֹת אֱדוֹם וּבְכָל־גְּלִילוֹת עֲרָב וּבְצֹר וּבִפְלֶשֶׁת,
וּכְמוֹ גְבֶרֶת אֲשֶׁר תִּמְשׁוֹל בְּשִׁפְחָה תְּהִי, כִּי הִיא לְבַדָּהּ לְבוּשׁ חֹפֶשׁ מְלֻבֶּשֶׁת.
נוֹף זֶה יְנוֹפֵף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, וּבוֹ הוּא יְסוֹד אֶבֶן שְׁתִיָּה, אֲשֶׁר תֵּבֵל מְאַשֶּׁשֶׁת,

בָּרָא אֱלֹהִים יְצִיר יָדָיו בְּעָפְרוֹת צְבִי, בּוֹ נֶאֱצַל זִיו כְּבוֹד נֶפֶשׁ וְנִפְרֶשֶׁת,
רָצָה בְקִרְבָּהּ כְּלִיל אָדָם וְהֶבֶל וְאִישׁ תָּמִים וְאָבוֹת כְּמוֹ עֲבֹת מְשֻׁלֶּשֶׁת,
צָלַל בְּשֶׁטֶף יְסוֹד תֵּבֵל, וְלֹא גְשָׁמָהּ אֶרֶץ טְהֹרָה, הֱיוֹת מֻכָּה וְנֶעֱנֶשֶׁת,
מִשְׁכַּב מְנוּחָה אֱלֵי אָבוֹת אֲזַי נִבְחֲרָה, גּוּפַת קְדֹשִׁים בְּלִי תַרְקִיב וְעָבֶשֶׁת,
חַיִּים יְמְתוּן, וְאִם־בָּהּ נִקְבְּרוּ עוֹד לְקֵץ יָמִין כְּנֶשֶׁר הֲלֹא נֹעַר מְחֻדֶּשֶׁת.
נֶעְנַשׁ מְדַבֵּר לְשׁוֹן סָרָה בְּאַבְנֵי־יְקָר, כִּי לֹא לְיֹשְׁבִים תְּהִי אֹכְלָה וְחֹלֶשֶׁת,
רַבַּת אֱמֶת הִיא כְּבַת־מֶלֶךְ, לְזֹאת מֹרְדִים בָּאֵל מְקִיאָה כְּסִיר חֶלְאָה וְנִבְאֶשֶׁת;
חֹסֶר בְּלִי מָצְאוּ הַשֹּׁכְנִים בָּהּ, אֲבָל בִּדְבַשׁ וְחָלָב וְכָל־טוּבָה מְחֻמֶּשֶׁת,
זֶרַע לְשִׁמְטִים הֲלֹא תוֹסִיף, וְאִם־נֶעֶבְדוּ בָהּ נֶעֱזָבָה אָז תְּהִי מֵהֶם וְנִטֶּשֶׁת,
קִנְאוּ בְּלֹא־אֵל לְאֵל, מִשְׁפָּט בְּלִי יָדְעוּ, שָׁלְחָה אֲרָיוֹת אֱוִיל לְכַתּוֹשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת.
נִבְחַר מְחוּזָהּ לְבֵית עֹלָה וְאִשֶּׁה וְיַיִן נֶסֶךְ וְסוֹד מַחֲבַת תַּנּוּר וּמַרְחֶשֶׁת;
צֶדֶק בְּקִרְבָּהּ בְּלִי יָמִישׁ וְיָלִין, הֲכִי עָוֹן וְחֵטְא נִשְׂאָה לָעָם וְכֹבֶשֶׁת,
חַטָּאת וְאִם־אָדְמוּ תַּלְבִּין, וְהוֹרִית תְּגַל סוֹד זֶה, וְעֵין מֹרְדִים אֵיךְ זֶה מְכַחֶשֶׁת?
אָמְנָה שְׁכִינָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, וְעֵדוּת בְּאֵשׁ שַׁחַק וְנֵר מַעֲרָב, מֵאִיר כְּנִבְרֶשֶׁת;
בֵּית־אֵל מְכֻוָּן לְמוּל שַׁעַר שְׁחָקִים, עֲלוֹת בּוֹ הַתְּפִלּוֹת כְּמוֹ דֶרֶךְ מְפֻלֶּשֶׁת.
גֵּיא מַחֲזֶה נִקְרְאָה, כִּי לַנְּבוּאָה לְבַד נִפְלֵאת, לְחַדֵּד מְאֹד רַעְיוֹן וְלַטֶּשֶׁת,
דִּינֵי נְפָשׁוֹת, וְכֵן מִקְרָא יְרָחִים, וְכָל־ הָדָר וְיֶתֶר שְׂאֵת לָקְחָה וְיָרָשֶׁת,
הֶכְשֵׁר נְסָכִים וְזֵית שֶׁמֶן מְנָחוֹת וְנֵר לָהּ, כִּי בְּעֵץ טוֹב בְּגַן הָאֵל מְשֹׁרֶשֶׁת,
וּלְפִי קְצִירָהּ יְהִי חֶשְׁבּוֹן תְּקֻפוֹת לְבָד, כִּי הִיא תְּבַכֵּר וְכֹל בִּלְתָּהּ מְלַקֶּשֶׁת.
זִבְחֵי קֳדָשִׁים הֲלֹא חֶבְרוֹן לְזֹאת נִבְחֲרָה, כִּי צֹאן וּבָקָר רְעִי עֹשֶׂה וְרֹכֶשֶׁת.
חֶסֶד אֱלֹהִים עֲלֵי שֹׁכְנִים בְּתוֹכָהּ, וְהוּא פֹּקֵד בְּבָנִים וְאִם־נַפְשָׁם מְיָאֶשֶׁת;
טַח מֵרְאוֹת עֵין אֱוִיל נֹטֵשׁ מְגוּרָהּ, בְּמוֹ מִצְוֹת מְאֹד רָחֲבָה מִדָּהּ וְנִטֶּשֶׁת,
יַאוֹת עֲנוּשׁ לֵץ אֲשֶׁר מוֹצִיא עֲבָדָיו, וְזוּג מֹרֵד בְּזוּגוֹ בְּזֶה אִשָּׁה מְגֹרֶשֶׁת.
כִּדְמוּת פְּלָאִים יְהִי נֶגַע בְּקִיר עֵת מְצֹא חֵיל הָאֱמֹרִי — לְזֹאת תֻּתַּץ וְנִטֶּשֶׁת.
לִלְחֹךְ עֲפָרָהּ הֲלֹא עַבְדֵי אֱלִיל יֶהֱמוּ כַּיָּם, וְאִם הִיא בְּיַד יָשָׁר מְעֻקֶּשֶׁת:
מוֹרָשׁ עֲדֵי־עַד לְעַם קָדוֹשׁ הֲלֹא נִתְּנָה — אַךְ אִם־בְּרִית יִשְׁמְרוּ כַּדָּת מְפֹרֶשֶׁת.
נָאוָה לְמִי יָאֲתָה בִּלְתִּי לְבֶן־אֹהֲבִים? לֹא־יִתְּנוּ אֶל־יְלִיד בַּיִת — מְחֻפֶּשֶׁת!
סוֹדוֹ לְעַם־זוּ הֲלֹא גָּלָה אֱלֹהִים, וְלֹא בָחַר בְּזָרָה כְּמוֹ עִוֵּר מְגַשֶּׁשֶׁת;
עַל־יַד גְּבִיר נֶאֱמָן הִכָּה לְמִצְרִי בְּיַד הוֹיָה, בְּפִשְׁעָהּ הֲלֹא כָשְׁלָה וְנוֹקֶשֶׁת,
פֶּלֶא אֲשֶׁר לֹא לְכָל־גּוֹי נַעֲשָׂה יוֹם אֲשֶׁר נָעַר בְּיַם־סוּף וְעַם עָבַר בְּיַבֶּשֶׁת,

צֵיד־מָן וּמֵי הַבְּאֵר וּשְׂלָיו וְעָנָן, וְיוֹם דָּת נִתְּנָה רָעֲשָׁה אֶרֶץ מְגֹעָשֶׁת,
קֶרֶן לְסִיחוֹן וְעוֹג נִגְדַּע, וְאָז יָרְשׁוּ אַרְצָם, הֲכִי לְחֵמָה יַד־אֵל וּמוֹרָשֶׁת,
רָצוֹא תְרוּצֵץ וְשׁוֹב חַמָּה לְסַפֵּר כְּבוֹד הָאֵל, וְעֵת נִלְחֲמוּ תְּדַם וּמַחְרָשֶׁת —
שָׁוְא יֶחֱזוּ קֹסְמִים, אַךְ תֶּחֱזֶה מַחֲזֵה שַׁדַּי עֲדָתִי, וְלֹא כָהֵם מְנַחָשֶׁת.
תָּחִיל גְּבֶרֶת בְּיַד שִׁפְחָה, אֲשֶׁר הָיְתָה מֵאָז שְׂמֵנָה, וְהִיא רָזָה וְכֹחָשֶׁת;
אוֹיָה לְבָנִים אֲשֶׁר גָּלוּ, בְּאֶרֶץ נְדֹד רַגְלָם נְתוּנָה בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת!
נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מְאֹד תֶּהְמֶה, וּמָזוֹר בְּלִי תִמְצָא, וְלֹא רֻכְּכָה גַּם־לֹא מְחֻבָּשֶׁת,
יוֹם הָחֳרְבָה הֲלֹא נִמְלֵאת בְּכָל־מַחֲמָד צֹר מַעֲטִירָה, וְהִיא הַיּוֹם מְרֻשָּׁשֶׁת!
שָׁפַךְ כְּבֵדִי אֱלֵי־אֶרֶץ, וְגַם־נִגְּרָה עֵינִי בְדִמְעָה, עֲדֵי עָתְקָה וְעָשָׁשֶׁת,
מִבּוּז אֲמָתִי, אֲשֶׁר תִּרְדֶּה בְּפֶרֶךְ וְלֹא תַחְמֹל, וְתִשֹּׁךְ כְּמוֹ אֶפְעֶה וּמַפְרָשֶׁת.
עַד־מָה, אֱלֹהִים, אֱהִי נִשְׁכָּח וּבִי תֶאֱנַף? יוֹמָם בְּחשֶׁךְ הֲלֹא יָדִי מְמַשָּׁשֶׁת,
וַיְפַלְּחוּ אֹיְבַי כִּלְיוֹת חֲסִידַי וְלֹא חָמְלוּ, וְאֶהְיֶה אֲנִי מַצָּב לְבֶן־קָשֶׁת!
נָקָם לְאֹיַבְתְּךָ תָשִׁיב, אֲשֶׁר שָׁוְא וְרִיק תֶּהְגֶּה וְתִתְיַצְּבָה לָרִיב וְרֹגָשֶׁת;
חֶפְצִי לְהַשְׁלִים, אֲנִי שָׁלוֹם אֲדַבֵּר וְהִיא אָוֶן בְּקִרְבָּהּ, וְרַע הֹגָה וְרֹחָשֶׁת.
זָכְרָה לְרַעְיָה, יְדִיד, אַהֲבַת כְּלוּלוֹת לְעֵת תַּלְבִּין לְבֵנִים וְקַשׁ הָיְתָה מְקֹשָׁשֶׁת,
קָרֵב יְשׁוּעָה אֱלֵי מִתְאַבְּלִים, גַּם־פְּאֵר תִּתֵּן לְיֹשְׁבָה בְּתוֹךְ אֵפֶר וּמְרֻפָּשֶׁת;
נַחֵם אֲבֵלִים וְאוֹר יִזְרַח עֲלֵיהֶם, וְיַד אוֹיְבִים בְּמוֹ־יוֹם תְּהִי חשֶׁךְ מְפַגָּשֶׁת,
צָרִים אֲשֶׁר בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ, אֵל, תְּכַל מַהֵר, וְרִשְׁעָה אֱלֵי תַחְפּוֹר וּמִבְאָשֶׁת.
חוּשָׁה עֲתִדֹת אֱלֵי־עָם שָׂבְעוּ בוּז, וּפַח תִּשָּׁבֵר וְיִמָּלְטוּ מִבּוֹר וּמֻרָשֶׁת,
אֶבְלִי לְשָׂשׂוֹן הֲפֹךְ, גּוֹאֵל לְצִיּוֹן תָּגֵל, נֶפֶשׁ יְשַׁמַּח אֲשֶׁר הוּמָה וְרֹעָשֶׁת.
מָתַי בְּעֹז אֶדְרְכָה עַל־בָּמֳתֵי אֹיְבִי, הָגָר מְעֻנָּה תְהִי תַּחְתַּי וְנִבְאָשֶׁת?
נִדָּחַי תְּכַנֵּס — וְאָז גּוֹיִם יְבִיאוּן עֲלֵי־כָתֵף עֲיָרִים וְעַל־כִּרְכָּר וְדַבָּשֶׁת;
קֵץ לֹא יְכַזֵּב — לְזֹאת תּוֹךְ מַאֲסָרַי אֲקַו מוֹעֵד יְשׁוּעָה וְאֵם־תּוֹחֵר וּבשָׁשֶׁת!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־מְשֻׁלָּם דֵּי־פִּיאֵירָה

(נולד לערך ה"א ק' — ק"י בקסטיליא, חי בסרקוסטא ומת לערך ה"א קע"ז)

מְחַרֵךְ

נֶפֶשׁ יְקָרָה, צַהֲלִי   קוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי,
מַסְלוּל וְדֶרֶךְ סַקְּלִי,   לֵאוֹר בְּאוֹר חַי גֹּאֲלִי!

שָׁקְדוּ שְׂעִפַּי, לַחְקוֹר   קֵץ כָּל־יְקוּם, סוֹד כָּל־יְסוֹד:
שׁוֹט יַעֲבֹר אִם־יַעֲקוֹר   שָׁרְשָׁם וְגִזְעָם עַד־אֲבוֹד,
אוֹ אִם־בְּבֵית הַבּוֹר מְקוֹר   חַיִּים וְסוֹת הָדָר וְהוֹד?
אֶמְצָא בְּיַד שִׂכְלִי כְלִי   שַׁחַת בְּלִי אוֹ רֹאשׁ תְּלִי:
טוּב פָּעֳלִי אוֹ מַעֲלִי —   יִגְהֶה כְּאֵב אוֹ יַחֲלִי.

לִבִּי — יְסֹדוֹ מִצְּרוֹר   עָפָר, וְשָׁוְא יַחְפֹּץ גְּאוֹל
נַפְשִׁי, וְאִם־יִתֵּן צְרוֹר   כַּסְפּוֹ פְּדוּת מִיַּד שְׁאוֹל;
אַךְ מֵעֲבוֹד יִצְרוֹ דְּרוֹר   בִּקֵּשׁ, וְזֶה הִרְחִיב שְׁאוֹל —
זֶה כָּל־פְּרִי הָסִר חֲלִי,   זֶה כָּל־עֲנָק, זֶה כָּל־חֲלִי,
רוּחִי, וּבָזֶה נַחֲלִי   כָבוֹד וְעֵדֶן נַחֲלִי.

מַה־תֶּהֱמִי, נַפְשִׁי, עֲלוֹת   גָּבְהֵי מְרוֹמֵי יִצְרֵךְ?
מַה־תִּרְגְּזִי מִיּוֹם גְּלוֹת   הוֹדֵךְ בְּבוֹר גֵּו תַּעֲרֵךְ?
הִתְעַתְּדִי אֶל־יוֹם מְלֹאת   טָהֳרֵךְ וּבֹא אוֹר זָהֳרֵךְ,
וּבְשׁוּב נְדָנֵךְ אֶל־בְּלִי —   עֹז תִּדְרְכִי, בֵּית־אֵל עֲלִי,
וּפְרִי פְעָלִים תֹּאכְלִי   אָז, יוֹם פְּקֻדַּת פָּעֳלִי!

הִתְעוֹרְרִי, חֶמְדַּת כְּלִיל   הוֹדִי, צְאִי מִבֵּית שְׁבִי,
קוּמִי לְעוֹפֵף עַל־גְּלִיל   גּוֹיִם וְעַל־קַל תִּרְכְּבִי,
עִזְבִי עֲמַל שָׁוְא וֶאֱלִיל,   וּבְכֵם יְקָר וּצְבִי שְׁבִי,
וּבְקוּם שְׁאוֹן חֵיל שֹׁלְלִי —   לָאֵל כְּמָטָר יַחֲלִי,
וּלְצוּר יְסוֹדֵךְ הַלְלִי,   נַפְשִׁי, וְלִשְׁמוֹ גַּדְּלִי!

*

תּוֹכְחוֹת מוּסָר

1

אֱנוֹשׁ חֹשֵׁב יְקָר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ —   אֲהָהּ לַיּוֹם, אֲשֶׁר תִּפֹּל בְּרִשְׁתּוֹ!
וּמַה־יּוֹעִיל אֲזַי כָּל־הוֹן כְּנַסְתּוֹ,   וּמַה־יֹּסִיף לְךָ קִנְיָן אֲסַפְתּוֹ?
הֲיֵשׁ תִּקְוָה לְגֵו בִּשְׁאוֹל, בְּרִדְתּוֹ   לְבֵית מוֹעֵד, וְאִם־יָשׁוּב בְּלֶכְתּוֹ?
הֲיֵשׁ מָנוֹס לְאִישׁ, אַחַר קְבֻרָתוֹ   בְּתוֹךְ אָרוֹן, הֲיִקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ?
אֲזַי תַּכִּיר סְחַר יָדְךָ סְחַרְתּוֹ,   וְתָרִיחַ אֲבַק רוֹכֵל רְכַלְתּוֹ,
וְשָׁם תִּקְצֹר קְצִיר־אָוֶן זְרַעְתּוֹ,   וְתֹאכַל מִפְּרִי עֵץ־שָׁוְא נְטַעְתּוֹ,
וְתֵהָרֵג בְּצוּר חֶרֶב לְטַשְׁתּוֹ,   וְתִיָּרֶה בְּבֶן־קֶשֶׁת דְּרַכְתּוֹ,
וְתֵאָכֵל בְּאֵשׁ בַּפֶּה נְפַחְתּוֹ,   וְתִוָּקֵשׁ בְּמַפַּח פַּח יְקַשְׁתּוֹ,
וְתִקְרַב אֶל־מְקוֹם מִשְׁפָּט זְנַחְתּוֹ,   וְתִזְכֹּר דִּין אֲשֶׁר הֵנָּה שְׁכַחְתּוֹ,
וְלֹא־תִמְצָא לְבַד חֶסֶד גְּמַלְתּוֹ,   וְכִשְׁרוֹן מַעֲשֶׂה מֵאָז פְּעַלְתּוֹ.
נְטוֹשׁ חֶמְדַּת זְמָן, שַׁמְנוֹ וְסָלְתּוֹ,   וְעָזְבֵהוּ וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ,
רְאֵה כִּי־לַעֲנָה מָסַךְ בְּגִתּוֹ,   לְשׁוֹן אֶפְעֶה וְרֹאשׁ־פֶּתֶן בְּפִתּוֹ,
בְּטֶרֶם תִּהְיֶה נִתְפָּשׂ בְּשַׁחְתּוֹ,   וְעָצַם עֵינְךָ עָלָיו פְּקַחְתּוֹ.
בְּעוֹדְךָ בֵּין יְמֵי בַחְרוּת בְּחַרְתּוֹ,   בְּחֹזֶק יָד יְמֵי־נֹעַר חֲמַדְתּוֹ,
וְלִפְנֵי בֹא זְמַן שֵׂיבָה גְּעַלְתּוֹ —   וְתַם לָרִיק עֱזוּז יָדְךָ חֲשַׂפְתּוֹ.
שְׁבֹר רֶשֶׁת, לְיַד־מַעְגָּל פְּרַשְׂתּוֹ,   בְּתֹם לֵבָב גְּדֹר פֶּרֶץ פְּרַצְתּוֹ,
וְהִנָּחֵם עֲלֵי־פֶשַׁע פְּשַׁעְתּוֹ,   וְעַל־מֶרֶד וְעַל־מַעַל מְעַלְתּוֹ,
וְסוּר מֵאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתּוֹ,   וְהֹקַר רַגְלְךָ מִיקַר יְקַרְתּוֹ.
זְנַח יִצְרְךָ, אֲשֶׁר עַד־כֹּה עֲבַדְתּוֹ,   וְדַע צוּרְךָ, עֲדֵי־כֹה לֹא יְדַעְתּוֹ;
בְּקוֹל תּוֹדָה — בְּיוֹם צָרָה עֲרַכְתּוֹ,   לְיוֹם מִשְׁפָּט לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ —
קְרָא לָאֵל, זְבֻל מָכוֹן לְשִׁבְתּוֹ,   וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ אֵל וּבִלְתּוֹ:
„סְלַח־נָא לַעֲוֹן בֵּן, אַתְּ יְלִדְתּוֹ,   וְשָׂא נָא חֵטְא אֱנוֹשׁ, אַתָּה יְצַרְתּוֹ!
רְאֵה כִּי־הוּא כְתֹהוּ עֵת פְּקַדְתּוֹ,   וְעֵת קִצּוֹ כְּטִיט שַׁתּוֹ וְשַׂמְתּוֹ —
וּמַה־יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִמְּךָ בְּדַעְתּוֹ,   וּמַה־יִּזְכֶּה חֲשַׁשׁ, כַּקַּשׁ הֲדַפְתּוֹ?
הֲלֹא מִמַּחְצַב הֶבֶל חֲצַבְתּוֹ,   וְצוֹק עִתּוֹ בְּמֻצַקְתּוֹ יְצַקְתּוֹ,
קְצַר יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז נְתַתּוֹ,   וְאַחֲרִיתוֹ בְּאוֹצַר גּוּשׁ אֲצַרְתּוֹ;
כְּצֵל יָמָיו, וְאַף־גַּם־זֹאת: צְרַפְתּוֹ   בְּכוּר סִבּוֹת, וְאוּר מִקְרִים שְׂרַפְתּוֹ,

וּבִסְעָרוֹת וְחִיל צָרוֹת צְרָרְתּוֹ — וּבִצְרוֹר מַאֲסָר מִצַּר צְרַרְתּוֹ,
וְאוּלָם כִּי־בְצִדְקְךָ תְּמַכְתּוֹ, וְעִם־רוּחַ נְדִיבָתְךָ סְמַכְתּוֹ.
חֲדַל מִבֶּן־אֱנוֹשׁ, בַּמֶּה חֲשַׁבְתּוֹ, הֲלֹא בֵּין חֹקְקֵי־אָוֶן חֲקַקְתּוֹ,
וְאִם־חָטָא לְךָ — דַּי כִּי־מְחַצְתּוֹ בְּכִשְׁלֵי יְלִידֵי יוֹם הֲלַמְתּוֹ!״
בְּזֹאת בֹּא, נַעֲוֵה לֵבָב חֲקַרְתּוֹ, לְהִתְוַדּוֹת פְּנֵי אֵל־חַי דְּרַשְׁתּוֹ,
וְשׁוּב אֵלָיו בְּרַעְיוֹן בַּר, רְחַצְתּוֹ בְּמֵי מַעְיָן, וּבֹר דֵּעָה חֲנַנְתּוֹ,
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר חֵטְא חֲרַצְתּוֹ, וְהֶעָוֹן בְּחַבְלֵי־שָׁוְא מְשַׁכְתּוֹ.
לְהֵיטִיב יַחְשֹׁק בָּךְ אִם־חֲשַׁקְתּוֹ, וְיַאֲמִיר אִתְּךָ אִם־הֶאֱמַרְתּוֹ,
וְיִטָּשְׁךָ זְמָן — אִם־עֵת נְטַשְׁתּוֹ, וְיַעַזְבְךָ לָעַד — אִם־יוֹם עֲזַבְתּוֹ;
וּמֶחֱצִי זְמָן רִבָּה בְּקַשְׁתּוֹ, קְחָה צִנָּה וְסֹחֵרָה — אֲמִתּוֹ,
אֲזַי תָּבוֹא אֱלֵי־קֶבֶר חֲצַבְתּוֹ בְּכֶלַח, כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ. —
לְבָבְךָ שִׂים לְיוֹם קִצְּךָ לְדַעְתּוֹ, וְלֹא־תַחְשֹׁב יְקָר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ!

2

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ: אֵיךְ אֶל־חֲמֻדוֹת הַזְּמָן יִכְמָהוּ?
אֵיךְ יִכְסְפוּ הֶבֶל וְרוּחַ יִרְדְּפוּ, אוֹ אַחֲרֵי דִבְרֵי חֲלוֹם יִנָּהוּ?
גָּלוּי בְּעֵינֵיהֶם וְלִפְנֵיהֶם יְסוֹד עוֹלָם — וְאֵיךְ לֹא־יֵדְעוּ בוֹ: מַה־הוּא?
בָּם חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב — וְאֵיךְ עֵינֵי מְאוֹר שֵׂכֶל לְהַשְׂכִּיל סוֹד יְסֹדוֹ כָּהוּ?
יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בָּר, וְאַבְנֵי יַהֲלֹם יִתֵּן כְּאַבְנֵי־גִר וְאַבְנֵי־בֹהוּ?
שֵׂכֶל מְיֻשָּׁר אֵיךְ יַעֲוֵת מוֹעֲצוֹת יֹשֶׁר לְבַב חָכְמָה וְיִתְלַהְלָהוּ?
אֵיכָה תְּסִיתוֹ תַאֲוָתוֹ לֶאֱכֹל בֹּסֶר, וּבְנוֹ שִׁנֵּי תְבוּנוֹ קָהוּ?
אַךְ זֶה בְּחֵטְא יֵצֶר לְבַב אָדָם, אֲשֶׁר הַבַּחֲרוּת הִמְשִׁיל וְהִשְׁלִיטָהוּ,
יֵצֶר, אֲשֶׁר נוֹצַר לְכוֹנֵן מִצְעֲדֵי־ גֶבֶר, אֲבָל יַלְדוּת אֱנוֹשׁ פִּתָּהוּ.
עָשָׂה אֱלֹהִים הָאֱנוֹשׁ גֶּבֶר יְשַׁר־ דֶּרֶךְ, וְלֵב הוֹתַל, אֲהָהּ, הִטָּהוּ;
פְּתָיִים לְהִשָּׂגֵב בְּמִשְׂגַּב נַעֲרוּת יָזְמוּ, וְלִתְמוּרוֹת זְמָן לֹא־רָאֲהוּ,
וּבְסוּר הֲמוֹן נֹעַר וְכָלִיל יַחֲלֹף, טוּבוֹ כְּאַיִן יִהְיֶה וּכְתֹהוּ.
יָבֹא זְמָן זֹקֶן, וְחָשְׁקוּ לַחֲזוֹת זָהֳרֵי מְאוֹר חָכְמָה — וְלֹא־יִגְּהוּ;
אָז תַּעֲגֹם שֵׂיבָה: אֲהָהּ, כִּי אֶחֱרוּ פַּעֲמֵי רָצוֹן לָמוֹד וְהִתְמַהְמָהוּ!
בַּרְזֶל בְּהִתְרָחֵץ הֲיִתְלַבֵּן, וְעֵט כֹּתֵב בְּחוֹל אִם־בּוֹ רְשָׁמָיו שָׂהוּ?
אָנוּ לְשֶׁעָבַר, וְאָבְלוּ עַל־זְמָן עֹמֵד, וְלֶעָתִיד בְּמִסְפֵּד נָהוּ.

אָמְנָם בְּקִרְבִּי הַזְּמִיר יַזְקִין, וְלֹא מֵרֹב יְמֵי שֵׂיבָה רְנָנַי לָהוּ,
חִדֵּשׁ לְשִׁירֵי הַזְּמָן עֶדְנָה לְעֵת זִקְנָה, וְהִמְלִיכוּ וְהִמְשִׁילָהוּ;
עַד־כֹּה זְמָן הִכְאִיב מְלִיצוֹת וַאֲנִי אֶחְבֹּשׁ, וּמַאֲמָרַי מְזֹרָם גָּהוּ.
אִם־שִׁיר לְשׁוֹן נֹגֵן עֲדֵי בַדֵּי שְׁאֹל יֵרֵד — זְמִירַי רוֹם זְבֻל גָּבָהוּ;
עַל־מִפְלְאוֹת אֹתוֹת לְשׁוֹנִי נִפְלְאוּ נֹגְנִים, וְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ!

*

שִׁיר יְדִידֻת

לְרַבִּי זְרַחְיָה בְּמוֹנְטְפֶּלְיֵר

סִמָּן לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר (ע״ז):

ע״ז תִּדְרְכִי, נַפְשִׁי, וְעוּרִי דַּבְּרִי־ שִׁיר, בְּבִרְכֵּי חֶדְוָה, וְחֵיל תּוּגָה אֱרִי,
וּרְדִי דְבַשׁ־בֵּין מְגִוַּיַּת הָאֲרִי, כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ, וּמֹר שִׁירוֹ אֱרִי;
יֶתֶר שְׂאֵת יֶשׁ־לָךְ וְיֶתֶר עָ״ז, הֲכִי שַׁחַל זְמִיר מַלְכֵּךְ—וּמֶה עָ״ז מֵאֲרִי?!

כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבָּשָׁנוֹ — לְבָבִי קָם תְּמוֹל, יָרַד לְגַנּוֹ,
וְנָשָׂא־נֵס לְהִתְנוֹסֵס, וְשִׁנֵּס חֲלָצָיו, לַעֲבֹר נַחַל עֲדָנוֹ,
לְטַיֵּל בַּעֲרֻגוֹת שִׁיר, וְלִרְעוֹת בְּשׁוֹשַׁנֵּי חֲבַצֶּלֶת שְׁרוֹנוֹ,
לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּבֵין אִבֵּי נְחָלָיו, לְהִתְעַדֵּן בְּנִטְעֵי נַעֲמָנוֹ,
וּבֶחָלִיל — בְּכַרְמֵי גִיל וְחֶדְוָה — יְחַשֵּׁב לַעֲלוֹז עַל־אַף זְמַנּוֹ —
וּמַה־יַּמְרִיץ, בְּנִיב יָלִיץ, לְהָפִיץ זְמִיר עָרִיץ, וְיָדִיץ דַּאֲבוֹנוֹ!
כְּטוּב לִבּוֹ בְּמַחְשָׁבוֹ — וְרוּחַ גְּדוֹלָה בָא וְהִבְהִיל רַעֲיוֹנוֹ,
וְקָאם שָׁאוֹן בְּתוֹךְ כַּרְמוֹ, וְהָרַס גְּדֵרֹתָיו, וְעָלָה קִמְּשׁוֹנוֹ,
וְיָרוּץ בַּחֲמַת־קֶרִי וּבָחֳרִי — וְאֵין־אֶשְׁכּוֹל וְאֵין־עֵנָב בְּגַפְנוֹ;
זְמֹרוֹתָיו לְאַפּוֹ הַזְּמוֹרָה תְּשַׁלַּחְנָה, וְסָר סָבְאוֹ וְיֵינוֹ,
וְנָבֵל צִיץ בְּגַן־עֶדְנוֹ, וְיָבֵשׁ מְקוֹר מֵימָיו וְחָרֵב מַעְיָנוֹ,
וְעַל־תַּלְמֵי גְדוּדָיו קוֹץ וְדַרְדַּר, וְנֶעְדַּר נֵרְדְּ וּבֶשֶׂם קִנְּמוֹנוֹ,
וְעָזְנִיָּה — מְקוֹם צִפּוֹר טְהוֹרָה — תְּקַנֵּן בּוֹ, וְכָל־עֹרֵב לְמִינוֹ;
וְיִתְהֹלֵל, כְּמוֹ עוֹלֵל יְמַלֵּל, עֲרַל־שָׂפָה וְרִירוֹ עַל־זְקָנוֹ,

כְּאִישׁ גְּדָהָם לִצּוּקוֹתָיו, וְיִנְהֹם   לְשֹׁד הֶלְמוֹ, וְאֶת־טַעְמוֹ יְשַׁנּוֹ,
וְיִשְׁכַּר מֵחֲמַת כּוֹס יֵין עֲנוּשִׁים,   וְכֵן יִפַּת בְּכַפַּת אֵיפַת רְזוֹנוֹ,
וְיָפֵחַ בְּמַפַּח פַּח לְבַקֵּשׁ   בְּתוֹךְ מוֹקֵשׁ לְקַשְׁקֵשׁ פַּעֲמֹנוֹ,
וְיֵז נִצְחוֹ בְּצַר רוּחוֹ, וְיִשְׁפֹּךְ   מְרִי שִׂיחוֹ, וְסָר כֹּחוֹ וְאוֹנוֹ,
וְיִנְאַק נַאֲקוֹת חָלָל וְאֻמְלָל,   וְכִמְעַט מִזְּעֹק נִחַר גְּרוֹנוֹ;
וְיִשְׁתּוֹמֵם וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדוֹ,   וְאֵין סוֹמֵךְ וְתוֹמֵךְ יַד־יְמִינוֹ,
וְדֹרֵשׁ אוֹב בְּרֹב מַכְאוֹב, וְאֵין קוֹל   וְאֵין עֹנֶה בְּאֶפֹדוֹ וְחָשְׁנוֹ.
וְעֵת יִזְעַם, בְּטוּב טַעַם שְׂעִיפָּיו   יְשִׁיבֶהוּ, וְקוֹל קוֹרֵא בְאָזְנוֹ:
אֱנוֹשׁ צָרָה וְיָגוֹן, עָשׁ יְסֹדוֹ,   הֲיִשְׁתָּאֶה בְּיוֹם יֶרֶב יְגוֹנוֹ?
וְנוֹצַר מִדְּמֵי שׁוֹאָה הֲיוּכַל   לְהָנִיחַ וְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹנוֹ?
וְנוֹלַד מִבְּאֹשׁ מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנָה   הֲיִדְרֹשׁ לִהְיוֹת גֹּבַהּ מְעוֹנוֹ?
עֲצֵי עַוְלָה פְּרִי־כַחַשׁ יְשַׁוּוּ,   וְצִיץ־רֶשַׁע הֲלֹא יִפְרַח זְדוֹנוֹ!
אֲהָהּ לַיּוֹם, הֲמָמוֹ שֹׁד וְכִידוֹד,   יְקַד לַהַב נְדֹד עָלָה עֲשָׁנוֹ,
וּפֵרוּד מִמְּצוֹא חֶפְצוֹ הֱרִיצוֹ,   וְשָׁת כּוֹסוֹ כְּכוֹסוֹ אוֹ יְעֵנוֹ;
אֲסָרוּהוּ חֲבָלָיו בַּחֲבָלָיו,   וּבַעֲבֹתוֹת בְּעָתוֹת יִלְכְּדֻנוּ.
וְזָמָן אַכְזָר בְּמַצְרֵפוֹ צְרָפוֹ,   וְתוֹךְ מִבְחַן תְּלָאוֹתָיו בְּחָנוֹ,
וּמִלֵּדָה קְפָדָה וַחֲרָדָה   אֲפָפוּהוּ, וְהִרְבּוּ עִצְּבוֹנוֹ;
וְעוֹד יָדוֹ עֲלֵי אֵידוֹ נְטוּיָה,   וְלֹא־רָאָה הֱיוֹת שָׁלֵם עֲוֹנוֹ —
עֲדֵי הֵסִיר גְּבִירוֹ, אוֹר יְקָרוֹ,   וְהִפְנָה מִפְּאַת פָּנָיו פְּנִינוֹ,
לְהַמְלִיכוֹ בְּמַקְהֵל סוֹד־קְדֹשִׁים,   לְהוֹשִׁיבוֹ בְּאַפַּדְנוֹ וְכַנּוֹ;
וְרוּחוֹ שָׁת בְּעֵת נוֹדוֹ בְּיָדוֹ,   וּמָשַׁךְ אַחֲרָיו לִבּוֹ וְעֵינוֹ,
וְחֵץ פֵּרוּד יְפַלַּח אֶת־כְּבֵדוֹ,   וְצוּר חֶרֶב נְדֹד נִתְקַע בְּבִטְנוֹ,
וְכִמְעַט יֵצְאוּ מֵעָיו בְּחָלְיוֹ,   וְכִמְעַט קָט וְיָצָא פַּרְשְׁדֹנוֹ.
וּמִי אִתּוֹ בְּאֶרֶץ־נוֹד לְמָעוֹז,   וּמִי יָכִין בְּרַעֲבוֹנוֹ מְזוֹנוֹ?
וּמִי יִתֵּן נְכֹאת וּצְרִי לְצִירֵי   חֲרִי עִתּוֹ וְיָשִׁיב אֶת־חֲרוֹנוֹ —
כְּמוֹ יָצָא לְהַרְגִּיעוֹ, לְיִשְׁעוֹ   בְּטוּב דֵּעוֹ וּמַעֲנֵה נִיד לְשׁוֹנוֹ,
וְכִלְכֵּל מַחֲלַת לִבּוֹ בְּנִיבוֹ,   וְהָיָה לוֹ בְּיוֹם אוֹנוֹ שְׂשׂוֹנוֹ?!
נְשׁוּךְ יָגוֹן יְחִי, אִם־מִנְּחָשָׁיו   צֳרִי יִקַּח וְיִינַק רֹאשׁ־פִּתְנוֹ,
וּבִצְפָעִים יְרַפֵּא לַנְּגָעִים —   וְאַף כִּי עִם־מְזוֹר דִּבְשׁוֹ וְשַׁמְנוֹ,
עֲדֵי הִבְחִין בְּחִין עֶרְכּוֹ לְהַרְנִין   לְשׁוֹן נִלְעָג, וְעִיר בֶּן־אֲתֹנוֹ,

וְלֵב נִמְהָר לָשִׁיר נִכְסָף, וְאָסַף   זְמִרִים שָׁר וְרוּחַ צַר בְּחָפְנוֹ,
וְעַל־הָרָיו יְדַלְּגוּ יְעֵלָיו,   וְשֶׁן־סַלְעוֹ לְמַחְסֶה אֶל־שְׁפַנּוֹ,
וְלָרוּץ כַּצְּבִי לִצְבִי מְעוֹנוֹ   בְּלִי יִיעַף, וְעָף בִּכְנַף רְנָנוֹ,
וְיִדְאֶה כַּדְּרוֹר וּזְמִיר בְּזָמִיר,   וְיָבֹא אֶל־מְלוֹן קִצֹּה וְקִנּוֹ,
וְשָׂם לוֹ חֹק לְהִשְׁתַּחֲווֹת בְּרָחוֹק   לְמוּל יִקְרַת פְּאֵר רִצְפַּת מְלוֹנוֹ,
כְּאַיָּל יַעֲרֹג, יַעֲרֹךְ תְּהִלּוֹת   עֲלֵי־אַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנוֹ.
בְּשִׁיר — קָרְתִי, וּבְמַדָּע — כְּדַרְדַּע,   וּבִגְבוּרוֹת תְּבוּנוֹת הוּא עֲדִינוֹ,
וְכָל־נֹגְנִים וְסוֹד שָׁרִים יְשָׁרִים   לְפָנָיו עֹבְרִים כִּבְנֵי מְרוֹנוֹ.
אֱנוֹשׁ עַל־הֲיֻדּוֹת הוֹדוֹ יְרַנֵּן —   הֲלֹא יִשְׁגֶּה בְּמִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ:
הֲכִי כָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה —   וּמֵיטַב שִׁיר כְּזָבוֹ הוּא וְאוֹנוֹ;
וְאֵין כֹּל כְּלָלֵי מַעֲלוֹתָיו,   הֲכִי מִכָּל־יְקָר הוּא סוּג וּמִינוֹ,
וְאֵין־מַגִּיד בְּמִלָּיו מַהֲלָלָיו,   הֲכִי אֵין־קֵץ וְתִכְלָה אֶל־תְּכוּנוֹ —
וּמִי יוּכַל לְפָאֵר אוֹ לְבָאֵר   גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב עֹז גְּאוֹנוֹ?
כְּלִיל כָּבוֹד — וְלֹא־אֹמַר: מְכֻבָּד,   וְאֶדֶר הַיְקָר הוּא לוֹ לְמִשְׁנוֹ;
אֲבִי הַשִּׁיר — וְלֹא־אֹמַר: מְשׁוֹרֵר,   וְהוֹלִיד בִּין — וְלֹא־אֹמַר: מְבִינוֹ.
וְלֵב חָרֵד לְלַפִּיד פִּיד פְּרִידָה,   אֲסִיר תִּקְוָה — וְלֹא חִלֵּל צְפוּנוֹ!
יְאוֹר לוֹ עַל־שְׂפָתַיִם נְדוּדִים,   רְחַב־יָד רַב לְרַוּוֹת צִמְאוֹנוֹ,
נְרָדָיו נָתְנוּ רֵיחַ לְדוֹדָיו,   וְכִי הִתְקַדְּשׁוּ דָּרְשׁוּ לְשִׁבְנוֹ,
וְאִלּוּ יַחֲנֶה בִּפְאַת יְמִינוֹ —   נְעִים זִכְרוֹ עֲדֵי קַצְוֵי צְפוֹנוֹ,
דְּרַשְׁתִּיהוּ — וְהוּא אֵצֶל גְּבוּלִי,   וּמִמְּלֵי פְּקַדְתִּיהוּ — וְיֶשְׁנוֹ.
אֲשַׁחֵר אֵל: כְּבוֹד כִּסְאוֹ יְכוֹנֵן,   וַיַּנְהִיל מַעֲלַת כִּתְרוֹ לְנִינוֹ,
וִיתֶּן־לִי הֱיוֹת לִבִּי בְחֻקָּיו   תְּמִים דֵּעִים, לְהַשְׁלִים אֶת־רְצוֹנוֹ,
וְהוּא־גַם־הוּא בְּלִי יִבְזֶה עֱנוּתִי,   וּבִשְׁלוּמוֹ אֱהִי נִפְקָד וְחִנּוֹ.
רְאֵה, אָבִי, רְאֵה עֶבֶד בְּךָ שָׂם   מְזִמּוֹתָיו, וּבְךָ כָּל־מַעְיָנוֹ,
חֳלִי עֹז הֶשְׁקֵךְ נוֹעֵץ לְעֹלָם,   וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא — הוּא מְלָשְׁנוֹ,
וְנַפְשׁוֹ יָצְאָה מֵרֹב תְּלָאָה,   לְזֹאת לֹא־יֻכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ;
וַיִּזְרַע שִׁבֳּלֵי הוֹדְךָ בְּשָׂדֶה,   וּבְמִטַּר עֻזְּךָ תָּכִין דְּגָנוֹ,
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאַת שִׁיר בְּרִנָּה,   אֱמֶת, יִקְצֹר וְיִצְבָּר־בָּר בְּגָרְנוֹ,
וְעֵת עֲדָיו זְמַן כֻּלָּם בְּרִסְנוֹ   לְנֶגְדְּךָ רָץ וְאָז נִפְרַץ חֲזוֹנוֹ,
וְשָׁלַח חֵיל הֲמוֹנוֹ אֶל־קְצִינוֹ,   גְּדוּד שִׁירוֹ, חֲקָרוֹ גַּם־הֲכִינוֹ,

וְאִם דַּל־הוּא, לְפִי שִׂכְלוֹ, וְאֵין לוֹ   לְהַקְרִיב לָךְ לְשַׁי תּוֹרוֹ וְיוֹנוֹ —
קְחָה אֶשְׁכָּר מְלֹא קֹמֶץ דְּבָרוֹ,   תְּמוּרַת כָּל־יְקַר כָּרוֹ וְצֹאנוֹ;
וְהִנָּשֵׂא עֲלֵי כִסֵּא, וְתֵצֵא   כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ!

(עוֹד סִמָּנִים לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר)

1

נְאֻם עֶבֶד זְמִיר, מָתוֹק לְחִכּוֹ,   לְשַׁי מֵבִיא, וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ,
לְקַדֵּם אֶת־פְּנֵי רַבּוֹ בְּשִׂפְתֵי   רְנָנוֹתָיו, וְיִתֵּן עֹ"ז לְמַלְכּוֹ.

2

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ מוֹפֵת וּפֶלֶא,   בְּכֶתֶם טוֹב וְטָהוֹר לֹא־יְסֻלֶּה,
בְּסֻלַּם חֶשְׁקְךָ יֹרֵד וְעֹלֶה   חֲסַר לֵבָב, וְסוֹד בִּינָה יְגַלֶּה,
בְּכַסְפְּךָ יֶעֱשַׁר אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה,   שְׂבַע־רֹגֶז — שְׂבַע רָצוֹן וּמָ"לֵא.

*

עַל־הַזְּמָן

אִם־הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל, לֹא־יַעֲמֹד   רֶגַע, כְּאוֹר בָּרָק וְקוֹל הָרַעַם —
כֵּן טוֹב וְהַפְּכוֹ: לֹא לָנֶצַח יֶאֱרַךְ,   רַק יַעֲלֶה פַעַם וְיָצִיץ פָּעַם;
עַל־כֵּן חֲכַם־לֵב לֹא לְצוּקוֹ יֶחֱרַד,   כִּי־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זָעַם.

*

צְוָחָה עַל־הַיַּיִן

(עַל־הַיֵּינוֹת הָרָעִים מִבְצִיר שְׁנַת ה"א קע"ז)

1

מִצַּר וְצוּק אֶשְׁכַּר וְלֹא מִיַּיִן,   כִּי אֵשְׁתְּ חֲמַת תַּנִּין חֲמַת מִיַּיִן,
יַיִן יְשַׂמַּח־לֵב, אֲבָל זֶה יַעֲצִיב   לִבִּי, וְכִלְיוֹתַי הֲלוּמֵי יָיִן.
לוּ נָהְיָה כָּזֶה בְּעֵת דָּת נִתְּנָה —   לֹא־נֶאֱסַר אֶל־הַנְּזִרִים יַיִן,
גַּם־לֹא לְחֶבֶר כֹּהֲנִים אָז צִוְּתָה   תוֹרָה בְּכָל־קָרְבָּן: וְנִסְכּוֹ יָיִן;

גַּם־לֹא עֲדַת הַזּוֹלְלִים הַסּוֹבְאִים   יַלְדָּה לְפָנִים מָכְרוּ בַיַּיִן;
גַּם לֹא־יְהִי מַזְהִיר חֲכַם־לֵב אֶל־בְּנֵי   בָנָיו לְבַל־יִהְיוּ בְּסֹבְאֵי־יָיִן,
לֹא תוֹכְחוֹת מוּסָר אֲמָרָיו יָעֲדוּ:   אוֹי וַאֲבוֹי לַמְאַחֲרִים עַל־יָיִן.
לֹא עַל־כְּיוֹצֵא בוֹ לְפָנִים אָמְרוּ:   כֹּהֵן וְנָבִיא נִבְלְעוּ מִיָּיִן,
לֹא נִבְּאֵי כָזָב לְפֹתֵי הַזְּמָן   אָז יֹאמְרוּ: אַטִּף לְךָ לַיָּיִן.
הִנֵּה אֲנִי חַכְלִיל וְעֵינִי כָהֲתָה   מִתִּימְרוֹת עָשָׁן וְלֹא מִיָּיִן!

2

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָחוֹל וְתָמֵהַּ אֲנִי: אֵיךְ עִנְּבֵי רוֹשׁ פֹּרְחָה הַגֶּפֶן?
אוּלַי וּמִשַּׁדְמוֹת סְדֹם הִיא, וַאֲנִי   אָאֹר עֲסִיס פִּרְיָהּ וְעֵץ־הַגָּפֶן;
לֹא עַל־עֲסִיס גֶּפֶן וְדַם־עֵנָב כְּזֶה   אוֹדֶה לְאֵל, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־רְאוּבֵן בּוֹנְפִיד

(בספרד; נולד לערך ה״א ק״מ ומת לערך ה״א ר״י)

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְדוֹן וִידָאל בֶּן־לָבִיא, בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם לְוִכּוּחַ טְרְטוֹשָׁה

שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ —   מַה־זֶּה וְלֹא עָלְתָה עַל־חוּג מְסִבֵּנוּ?
הַאִם קְטָבֵי גְלִילָהּ מִזְּבֻל נִתְּקוּ,   אוֹ נִצְפְּנָה בֵּין עֲנָנֵינוּ וְעָבֵינוּ?
בֹּקֶר וְעֶרֶב בְּתֵבֵל נֶחֱזֶה יוֹם וְיוֹם —   עַד־אָן יְהוּ מִבְּלִי־בֹקֶר עֲרָבֵינוּ?
עַד־אָן אֲהַלֵּךְ שְׁבִי, וּצְבִי וְהוֹד כַּצְּבִי   יִבְרַח, וְעָבֵי נְדֹד יִהְיוּ רְכוּבֵינוּ?
מַה־לַּתְּלָאוֹת רְדָפוּנוּ בְּרִכְבֵי הֲמוֹן   חַיִל, הֲכַף תָּקְעוּ לִהְיוֹת עֲרֵבֵינוּ?
הַעוֹד יְמֵי־גִיל אֲקַו, בִּרְאוֹת זְמָן קַו לָקָו   יוֹלִיד חֲדָשׁוֹת, לְהַרְבּוֹת מַעֲצָבֵנוּ?
דַּלּוּ בְשָׂרִים עֲדֵי נָלִין בְּתוֹךְ קַן־דְּרוֹר,   לָנוּ כְּתֹנֶת יְקָר — אֶבְרַת זְבוּבֵינוּ.
לָנוּ תְּלוּנוֹת עֲלֵי יָמִים — וְאֵין צָר כְּמוֹ   עַיִן וְלֵבָב, וְאֵיךְ נָרִיב מְרִיבֵינוּ?
עַיִן וְלֵב סָר רְאוֹת מַשְּׂאוֹת תְּלָאוֹת, וְכִי   לֹא־נוֹאֲשׁוּ — חִדְּשׁוּ כָל־יוֹם כְּאֵבֵנוּ;
אָמְנָה מְעַט קָט תְּנַחֲמֵנוּ מְנָת צַעֲרָם: עַיִן אֲשֶׁר־תֵּבְךְּ, וְחִיל יָחִיל לְבָבֵנוּ!

עַד־כֹּה זְמָן נֶחְשַׁב חָכָם לְהָרַע, וְאַף
הֶעִיר וְהֵבִיא שְׁאוֹן עֲקָבָיו לְבַלַּע גְּאוֹן
הֶחְרִיד וְהִקְהִיל עֲדַת כָּל־יֹדְעֵי דִין וָדָת,
נֵר מַחֲשַׁכֵּי צְפוּן חָכְמוֹת, וְאוֹר מַאֲפַל
נַחְנוּ יְלִידֵי עֲנָק בַּעֲנַק כְּבוֹדוֹ, אֲבָל
מַה־יַּעֲשׂוּ עוֹד בְּנֵי יָמִים — וְהֵן מַעְיְנֵי
מַה־יִּסְכְּנוּ עַרְפְלֵי חָשְׁכָּם — וְהֵן יַעֲלֶה
לוּחַ זְמִירוֹ יְהִי מָגֵן וְצִנָּה, וְעֵט
לֹא לַעֲרֹךְ אֶל־גְּאוֹן שִׁירוֹ אֲשׁוּרֵר, אֲבָל
רִקְמַת כְּתָבוֹ פְּלִיאָה הִיא לְעֵין אִישׁ, וְאֵיךְ
עוּרָה, חֲלִיל נֶאֱלַם, כִּנּוֹר מְנַגֵּן אֲשֶׁר
עוּרָה וְהָעִיר צְבָא נֹגְנִים, לְקָחוּם צְבָא
הַתֵּר אֲגֻדּוֹת יְגוֹן לִבָּם בְּמֵיתְרֵי זְמִיר,
אֹהֶל תְּעוּדָה, קְהַל מִשְׂרָה וְסוֹד הוֹד, יְהִי
שָׁלוֹם בְּחֵילָם, וְחִישׁ יֵלְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר

הַיּוֹם חָשְׁבוּ כְּפֶתִי מַחֲשַׁבְנוּ;
גֶּמֶשׁ, וְעַם־שֹׁד וְאוֹן מוֹקְשָׁיו יַעַקְבֵנוּ;
אָכֵן בְּקִרְבָּם גְּבִיר גֶּמֶשׁ מְשִׁיבֵנוּ,
מִסְתּוֹר תְּבוּנוֹת — רְאוּ נָגְהוֹ סְבִיבֵנוּ;
שַׁבְנוּ חֲגָבִים לְרֹב פִּצְעֵי אֲהָבֵינוּ.
דֵּעוּ יְכַבּוּן פְּנֵי לַהֲבוֹת שְׁבִיבֵנוּ?!
אוֹרוֹ עֲלֵי צִלְלֵי אֹפֶל יְסֻבֵּנוּ?!
יָדוֹ חֲנִית, לַהֲדֹף מַחֲנֵה יְרִיבֵינוּ.
לַחֲרִיד הֲמוֹן חֵיל־זְמָן כַּל יַאֲדִיבֵנוּ;
נַחְשֹׁב לְדַמּוֹת אֱלֵי יָפְיוֹ כְּתָבֵנוּ?
דּוֹמֵם, הֲדֹף חֵיל יְגוֹנֵנוּ וְעָצְבֵּנוּ!
עֵת וַחֲלִיפוֹת בְּנֵי יָמִים מְאָרְבֵינוּ!
שָׂא קוֹל וְיִנָּשְׂאוּ כַּנְפֵי כְרוּבֵינוּ!
שָׁלוֹם בְּחֵילָם וְעֹז לִלְחֹם קְרָבֵינוּ;
שֶׁמֶשׁ יְקָר, יָרְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ!

2

„לְרַעַ וְדוֹד, הִרְחִיק נְדוֹד, וְחִשְׁקוֹ גָּדוֹל מְאֹד“

אַט־לִי מְעַט, שַׁחַר, אַט־לִי בְּלֵיל נִשְׁפִּי,
כִּי הִנְנִי נִצָּב עִם־מַחֲזֵה דוֹדִי
פֶּן־יַעֲלֶה אוֹרְךָ עַל־פַּאֲתֵי עַרְשִׂי,
אֶרְאֶה בְּחֶזְיוֹנִי דוֹדִי, מְאוֹר נַפְשִׁי,
נָאֶה כְּמַטֵּה־אֵל עֵטוֹ בְּתוֹךְ יָדוֹ,
מַה־נָּעֲמָה לַיִל, שֶׁשּׁוֹבְבָה רוּחִי,
מִי בִלְתְּךָ, דוֹדִי, נָאווּ תְהִלּוֹת לוֹ?
הוֹדְךָ וְחַסְדְּךָ מַעֲטֶה תְהִלָּתְךָ,
הוֹד תָּאֳרְךָ אֶל־תֹּאַר בְּנֵי־מֶלֶךְ
אוֹר שִׂכְלְךָ עָבַר אוֹר סַהֲרִי — כִּי הִיא
אִלּוּ תְהַלֵּךְ עַל־גַּפֵּי מְרוֹם שָׁמַי,
אֶתְמַהּ, יְדִיד, אֵיךְ בִּלְתִּי תָאֳרְךָ אֶחְיֶה —

אַט־לִי וְאַל־תַּעַל לָאִיר בְּהַר נִשְׁפִּי,
בַּחֲלוֹם — וּפֶן־יָקִיץ אוֹרְךָ לְעַפְעַפִּי,
אַךְ מַאֲפַל פֵּרוּד יַעַל בְּשַׂרְעַפִּי!
תּוֹךְ אַרְמְנוֹת חָכְמָה דוֹמֶה לְרַב פַּפִּי,
סִפְרוֹ כְּמוֹ לֻחוֹת נָאווּ בְּיַד־צֹפִי.
אַחַר נְדֹד הוֹצִיא נַפְשִׁי עֲלֵי כַפִּי!
הוֹדְךָ יְהַלֵּלְךָ, הוֹדְךָ וְאַךְ לֹא פִי;
וּצְנִיף יְקָרְךָ אָרְגוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי.
דִּמָּה לְבָבִי בִּפְעֻלּוֹת וּבְיֹפִי,
תִלְקֶה, אֲבָל אוֹרְךָ תָּמִיד בְּלִי־דֹפִי;
לֹא־יִצְרוּ צַעְדֵי אוֹנְךָ עֲלֵי גַפִּי.
וּרְצוֹנְךָ נֶפֶת רוּחַ בְּתוֹךְ אַפִּי.

אוֹ אֵיךְ סְנֶה לִבִּי בֹּעֵר בְּאֵשׁ פֵּרוּד, בֹּעֵר וְלֹא אֻכָּל צַלְעִי בְּאֵשׁ רִשְׁפִּי —
אַךְ טַל יְדִידוּתְךָ יוֹם יוֹם יְחַיֵּנִי, טַרְפֵּי אֲהָבֶיךָ הֵמָּה מְזוֹן טַרְפִּי.
לֹא־יָכְלוּ עִתִּים עַד־כֹּה לְהַכְעִיסִי, עַד־בֹּא נְדַדֵנוּ — קָדַח חֲרוֹן אַפִּי;
לָזֶה יִצָּרְךָ צוּר שָׁלֵם עֲלֵי־כָל־אִישׁ: עֵת־בֹּא פְּרִידָתְךָ יִגְדַּל יְגוֹן זַעְפִּי!
הֵן עַל תְּשׁוּקָתְךָ אֶמְשֹׁךְ, וְאֶחֱרֹשׁ בּוֹ אַדְמַת נְדֹד, עַד־חוּם יִצְרִי עֲלֵי עָרְפִּי;
אֶזְרַע שְׂדֵה פֵּרוּד זֶרַע תְּהִלָּתְךָ, וּפְרִי אֲעַשֶּׂה־לָּךְ עַל־יַד זְמִיר תֻּפִּי.
נָא, דוֹד, שְׁלַח שִׁירְךָ, אֶרְאֶה קְצֵה הוֹדְךָ, אַתָּה — רְאֵה בַשִּׁיר כָּל־מַעֲשֵׂה תָקְפִּי.

*

שִׁירֵי חֵשֶׁק

1

עַל־אֲהוּבָתוֹ

שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תָּקְעָה נָוֶה, לִהְיוֹת כְּצַלְמָהּ תָּאֳרָהּ נָאוֶה,
וַיִּשְׁאֲלוּ רֹאִים: הֲגַם הִיא עָב אוֹ עַל־פְּנֵי הוֹד לֶחְיָהּ מַסְוֶה?
הָהּ לִי, אֲנִי כוֹאֵב. אֲשֶׁר אֶכְסֹף לַעֲלוֹת בְּתָמָר הוֹד וְאֶתְאַוֶּה!
אֶתְאַב — אֲבָל אֶדְאַב וְאֶהְיֶה אַב חֳלִי אֲהָבִים, מִבְּלִי שָׁוֶה.
רֹאשׁ לָחֳלִי — שַׁחַת־בְּלִי טוֹב־לִי, אִם־מִבְּלִי חִשְׁקָהּ אֲנִי הֹוֶה.
הָהּ, כִּי בְאוּר אַהֲבָה מְעַט חָשַׁב לִבִּי לְהִתְחַמֵּם וְהוּא נִכְוֶה!
קוּם, לֵב שְׂרוּף־אַהַב, וְהִשְׁתַּחֲוֵה נִכְחָהּ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה!

2

כַּאֲשֶׁר הֻגַּד־לוֹ כִּי נָסְעָה אֲהוּבָתוֹ דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה בְּלֶב־יָם לְסִיסִילְיָה

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה, קְנוּיָה בִּדְמָעוֹת,
וְתוֹחֶלֶת טוֹבָה וְרֵאשִׁיתָהּ רָעוֹת,
וְעַל־חֵשֶׁק חֹשֵׁק לְחַבֵּק וּלְנַשֵּׁק —
וְאָרְכוּ הַיָּמִים וְרָחְבוּ הַשָּׁעוֹת!
בְּכוּ כֹסֵף כֶּסֶף מְחִירוֹ לֹא כֶסֶף,
לְבַד לַעֲבֹר קֶצֶף פְּנֵי־יָם וּתְנוּעוֹת!

לְאַט־לִי, בַּת־גַּלִּים, רְאִי כִּי־נִבְהָלִים
בְּנֵי־יָם גַּם־חֹבְלִים, בְּסַעַר וּזְוָעוֹת;
וּמַה־לָּךְ צִי אַדִּיר, רְאוֹת רוּחַ כַּבִּיר?
אֲנִי־שַׁיִט גֵּוֵךְ, רְדִידֵךְ כִּירִיעוֹת!
רְאִי, רוּחַ־קָדִים שְׂפָתַיִךְ יַקְדִּים,
שְׁנָתֵךְ יִהְיֶה נֹד וְנוּחֵךְ מַסָּעוֹת —
וּמַה־לָּךְ גַּל יַם־סוּף, וְתוֹךְ חִכֵּךְ יָם־צוּף,
וְנֹפֶת יִטֹּף עֵת שְׂפָתַיִךְ נָעוֹת;
שְׂפָתַיִךְ שָׁנִי, אֲבָל אֵין עוֹד שֵׁנִי —
הֲכִי חוּט הַשָּׁנִי שְׂפָתַיִךְ צֹבְעוֹת.
עֲנִי: כִּי נֶעְתַּרְתִּי, וְחִמְלִי רַעְיָתִי
עֲלֵי־לֵב מִתְחוֹלֵל וְעֵינַיִם דֹּמְעוֹת;
הֲיִי נָא אֶזְרֹעוֹת לְיָדַיִם זָעוֹת,
כְּנַף חֶטְאִי קֹרְעוֹת, בְּבִרְכַּיִם כֹּרְעוֹת!

*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת — לִשְׁלֹמֹה

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח בְּרֵכוֹת בְּרָכוֹת לְאֹיְבַי, וְהֵם מֵי מְרִיבָה הֲפוּכוֹת,
וְאֶטַּע עֲרֻגוֹת הֲדַסִּים — וְלֵצִים הֲפָכוּם לְקוֹצִים, וְחָרוּל עֲרוּכוֹת.
אֲהָהּ לְרְנָנִים סְבָבוּם יְעֵנִים, וְאֶל צִפֳּרֵי־חֵן לְכָדוּם שְׂבָכוֹת!
אֲהָהּ לַעֲלָמוֹת, כְּבוּדוֹת פְּנִימוֹת, שְׁדֵיהֶן בְּיַד לֵצֵי שִׁיר מְעוּכוֹת!
וְשִׁירוֹת מְתוּקוֹת שְׂפָתַי מְרִיקוֹת — בְּכֹסוֹת אֱוִילִים בְּלַעֲנָה מְסוּכוֹת,
וְאָפִיץ מְאֹרוֹת לְלִבּוֹת, קְשֻׁרוֹת בְּחַבְלֵי קְנָאוֹת — וְשָׁבוּ חֲשֵׁכוֹת;
אֲבָל דַּי לְנַפְשִׁי, אֲשֶׁר־שָׁם זְמַנִּי מְלֶאכֶת זְמִירֵי צְנִיף רֹאשׁ מְלָאכוֹת!

רְשִׁימַת הַפַּיְטָנִים וְהַמְשׁוֹרְרִים

רְשִׁימַת הַפִּיּוּטִים וְהַשִּׁירִים

עם מראה המקומות, שנויי הנוסחאות וקצת הערות

הספרים אשר הזכרתים רק בשמם או בראשי תבות הם

א) עברים:

אגרות = אגרות שד"ל אשר הו"ל ש"א גראֶבער. פרזעמישל-קראקא תרמ"ב—תרנ"ד.
אֵויגנון = מחזור אויגנון לר"ה ויוה"כ. אמשטרדם תקכ"ו.
איטאלייאני = מחזור מכה"ש כמנהג איטאלייאני עם מבוא מרשד"ל. ב"ח. ליוורנו תרט"ז.
אלגיר = קרובץ למועדי קדש וארבע שבתות [כמנהג אלגיר]. חמ"ד (ווינא?) תרמ"ד.
דיואן ראב"ע = דיואן לר' אברהם בן עזרא . . . הו"ל . . . עקיבא איגר. ברלין תרמ"ו.
דיואן רי"ה = דיואן כולל כל שירי ר' יהודה הלוי י"ל ע"י חיים בראדי. כרך א': ברלין תרס"א; כרך ב': שם תר"ע. כרך ג' (צד 1—308) לא נשלם עוד.
דיואן רמב"ע כ"י, הוא כ"י אוכספורד, סִמן 1972 ברשימת נייבואיר.
טל = טל אורות, שירים קדמונים אשר העתיק והגיה שד"ל. פרזעמישל 1881.
טריפולי = שפתי רננות, כולל סליחות ובקשות . . . כמנהג טריפולי. ליוורנו תקע"ו.
יוצרות מ"פ = יוצרות מכה"ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי מאיר הלוי אלטאר. פראג תקצ"ו.
מחזור מ"פ = מחזור לכה"ש כמנהג פולין מתורגם ע"י יחיאל מיכל זקש. ט"ח. ברעסלויא תרנ"ו—ג"ח.
סליחות כי"פ — כתב יד בעקד הספרים אשר לעדתנו ק"ק פרגא ברשימתי סִמן 1.
סליחות מ"א = סליחות מכה"ש כמנהג אשכנז. אמשטרדם תע"א.
סליחות מ"פ = סליחות מכה"ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר ע"י משה הלוי לנדא. פראג תקצ"ו.
סרע"ג = סדר רב עמרם גאון. ב"ח. ווארשא תרכ"ה.

עבודת ישראל = סדר עבודת ישראל, כולל התפלות והברכות לכה"ש ... מסודר ומוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרכ"ח.
עלזאס = סדר סליחות מכה"ש כמנהג עלזאס, מוגהות ע"י ר"ו היידנהיים. רעדעל-היים תר"ס.
עמנואל = מחברות עמנואל, קושטאנטינא רצ"ה; ברלין תקנ"ו.
קונטרס = קונטרס הפיוטים עם הערות ותקונים מאת חיים בראדי. ברלין תרנ"ד.
קטלוניה = מחזור קטלוניה. שאלוניקי רפ"ז.
קינות לת"ב מ"א = סדר הקינות לתשעה באב לפי מנהג האשכנזים, מוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרס"ט.
קינות לת"ב מ"פ = סדר תשעה באב כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי משה הלוי לנדא, פראג תקצ"ה.
רש"ז = שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול . . . יצאו . . . ע"י שניאור זק"ש. פאריש תרכ"ח.
שירי רש"ה = כל שירי ר' שמואל הנגיד . . . מֻגהים ומבארים ע"י חיים בראדי. ווארשא [תר"ע–תרע"א]. החברת השלישית (צד 161—208) נדפסה ולא יצאה עוד לאור.
ש"ש = שירי שלמה, שירים . . . מר' שלמה בן גבירול . . . הו"ל . . . י"ל דוקעס. הנובר תרי"ח.
תחכמוני = תחכמוני לר' יהודה חריזי. אמסטרדם תפ"ט; הוצאת ר"א קאמינקא: ווארשא תרנ"ט.
תשלום = תשלום אבודרהם י"ל ע"י אליעזר ליפמן פרינץ. ברלין תר"ס.

ב) לועזים:

יק"ר = Jewish Quarterly Review. New Ser. Philadelphia 1910 ff.
ירחון = Monatsschr. f. Gesch. u. Wissensch. d. Judent. Berlin-Breslau.
מב"ע = Dukes, L., Moses ben Esra. Altona 1839.
צ"ק = Dukes, L., Zur Kenntnis d. neuhebr. relig. Poesie. Frf. a. M. 1842.
ראָזין = Rosin, D., Reime u. Gedichte d. Abraham Ibn Esra. Bd. I: Breslau 1885—1891; Bd. II (nur ein Heft) das. 1894.
שער השיר = Neuhebr. Dichterschule, herausg. von Dr. H. Brody und Dr. K. Albrecht, Leipzig 1905.

אֲבוֹת עוֹלָם יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל (ש״ג). — תחנוני בני ישראל לר׳ יצחק ברוך הלוי (קבץ על יד ח״ד, תרמ״ח) צד 17.

אֶבְטְחָה עַל־פֹּעֲלִי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֲבִי הַבֵּן קָרַב לִסְפֹּד (ר״ה). — שער השיר צד 137.

אֶבֶן הָרֹאשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה (רצ״ב). — סליחות כי״פ, סמן קכ״ח; סליחות מ״פ ומ״א לעשרה בטבת. — שורה ו׳, עתה, בכ״י: ועתה. שורה י׳, ימים, בכ״י: שנים וימים. שורה י״א, ולליזה, לשון שלא להוציא ליזה על בניה (ירושלמי יבמות סוף פ״ג). שורה ט״ו, וימים, בכ״י: וגם ימים.

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי (רי״ב). — סליחות כי״פ סמן ע״ט; סליחות מ״א לעשרה בטבת. — שורה ד׳, ליום, בכ״י: אל יום. שורה י״א, אם בשרי, בכ״י: ובשרי; ראה איוב ו׳ י״ב. שורה י״ד, אלף ועוד, חסר בכ״י. שורה ט״ז, חפוית, בכ״י: חפויה. שורה כ׳, הם, בכ״י: אמת הם. שורה כ״א, הלא, בכ״י: הכל. שורה כ״ו, הנאנחים והנאנקים, בכ״י הסדר מהֻפך; ראה יחזקאל ט׳ ד׳. בשורה הזאת חסרה מלה אחת מן המנין. שורה כ״ז, גלות, בכ״י ובדפוס: עול גלות. שורה כ״ח, רגלי, בכ״י: ברגלי. שורה כ״ט, אי, בכ״י ובדפוס: איה. שורה ל״ד, נאוצם, בכ״י: חֵירופם. שורה ל״ו, מצדיק, בכ״י: מצדקת. שורה ל״ז, אלהים, בכ״י: יְיָ. שורה ל״ח, והוצא לאור, בכ״י: שפטה. שורה מ״א, אל־תפר, בכ״י: נא אל תפר. שורה מ״ד, יאבדו, בכ״י: יכלו.

אָדוֹן בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ (רמ״ה). — סליחות כי״פ, סמן פ״א; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — עמוד א׳ שורה ד׳, יכלו, בכ״י: יוכלו. שורה ט׳. בחָבו, בכ״י: הוא. עמוד ב׳ שורה ג׳, המצא, בכ״י: תימצא. שורה ט׳, לנו, חסר בכ״י. שורה ט״ז, מהר, בכ״י: מהרה.

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק (מ״ט). — סליחות כי״פ סמן ע״ח; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — שורה י׳, מעיך, בכ״י: רחמיך. שורה י״ח, צדקה, בכ״י: צדק. שורה כ״ה, דרכיך, בכ״י: דרכך; אחר מלת דרכיך כתוב בכל הנוסחאות: הודעת, והמלה מיֻתרת גם לפי הענין וגם לפי הבנין (שלש מלות בכל שורה). קֻשַּׁב, בכל הנוסחאות: קֻשּׁוּב; ראה ישעי׳ ל״ב ג׳.

אַדִּיר בְּוְעוּדוֹ, ראה: מעשה אלהינו.

אֲדֹנָי, ראה: יְיָ.

אֲדֹנָי אֱלֹהֵי רַבַּת צְרָרוּנִי (רט״ו). — סליחות כי״פ, סמן קל״א; סליחות מ״א לערב ר״ה. — שורה ד׳, דברים, בכ״י: דוברָם. שורה י׳, ממעצותיהם, בכ״י: ממעצותיהם וממחשבותיהם. שורה י״א, נפשנו, בכ״י: נפשי. שורה י״ב, לא (הראשון), בכ״י: ולא. שורה י״ד, מחל, בכ״י: מחול. שורה י״ז, מכף, בכ״י: מיד. שורה י״ח, גבור, בכ״י: וגבור. שורה י״ח — י״ט, מושיעהם, מצדיקהם,

כנ״ל לכתוב (בלא יו״ד לפני הכנוי ־הם). ע״ד ומחלבהן (בראשית ד׳ ד׳) והדומים. שורה כ׳, תרעץ, בכ״י (ביני שיטי): תרעוץ. שורה כ״א, שחרנוך, בכ״י: שיחרנו. שורה כ״ד, ובם, בכ״י: ובה. שורה כ״ט, גדול, חסר בכ״י.

אֲדֹנָי דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, ראה: דאגה שברה לבי.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם (פ״ה). — תשלום צד 91 והערות שם צד 174. הבית הרביעי שונה בבנינו משאר הבתים, ואולי בכונה ואין פה טעות.

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָּל־תַּאֲוָתִי (קס״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 266.

אֲהָהּ נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת (רנ״ז). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף ע״ט סִמן קצ״ט (לפי מִגְיָנִי); קינות י״ל ע״י שזח״ה בקבץ על יד ח״ט (קראקא תר״ס) צד 2. — שורה י״ב, שבבים, בכ״י ובנדפס: שביבים; ראה הושע ח׳ ו׳.

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי (ע״א). — שירי רש״ה צד 76.

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ (מ״נ). — קינות לת״ב מ״פ דף ע״ג ומ״א צד 74.

אוֹיְבִים חַיָּבִים (רל״ג). — סליחות כי״פ, סִמן ר״ט. — שורה ו׳, גדרם פרץ, בכ״י: גזירם פרוץ רוץ. שורה י״ב, למה יי, בכ״י: ולמה, ומלת יי חסרה. שורה י״ג, ורעדה, כ״ה בכ״י, ואולי צ״ל: ורנזה. שורה י״ד, זעקים, בכ״י: נועקים. שורה י״ז, בלא מל, ר״ל אין ממלל, אין מגיד, סובל בדומיה. שורה כ״ה, מצולה בלבב, בכ״י: במצולה בלב; ראה יונה ב׳ ד׳. שורה ל׳, שכר . . . מעוללים, בכ״י: שכך . . . מעולים; תחת חמתך קורא צונץ (ליטעראטורגעש. צד 616) חמתם. שורה מ״ב, תמכהו, בכ״י: תסמכהו. בשורה מ״ה חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: הטה נא. שורה מ״ח, למה, בכ״י: קום למה.

אוֹיָה לִּי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ (רע״ב). — תחנוני בנ״י לרי״ב הלוי (קבץ על יד ח״ד, ברלין תרנ״ח) צד 24.

אוֹיָה לְנַפְשִׁי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳.

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ (ק״ל). — שער השיר צד 80.

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ (י״ז). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ט. במנהג אשכנז צד 23 הנוסח משֻׁנה מאד, ונראה בעיני שהיו בתחלה שמנה מלות בכל שורה, ארבע בדלת וארבע בסוגר, וברבות הימים גרעו והוסיפו, אבל הדבר עוד מוטל בספק, ועל כן לא שלחתי יד בנוסח שלפנינו לשנותו. יש מיחסים הקינה הזאת לקליר, ויש חולקים.

אָז בִּמְלֹאת שֶׁפֶק (מ״ד). — קינות לת״ב מ״פ דף צ״ז ומ״א צד 83.

אָז רֹב נִסִּים (ל״ו). — מחזור יניי לר״י דאווידזאן (נויארק תרע״ט) צד 37.

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ (כ״ו). — קובץ מעשי ידי גאונים קדמונים לר״י ראזענ־בערג (ברלין תרט״ז) צד 1 והערות שם צד 86 והלאה. לפעמים תקנתי את הנוסח עפ״י סדר עבודת אתה כוננת (שם צד 111, איטלייאני, ח״ב דף רי״ב).

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה (מ״ח). — מחזור מ״פ ליו״כ צד 532.
אָחֲזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא (קצ״ז). — דיואן ראב״ע צד 38.
אֲחִי תֵבֵל שְׁאַל תֵּבֵל (ק״ג). — רש״ז צד ח׳.
אַחֵינוּ הַמְיֻגָּעִים (י״ד). — כתובות דף ח׳ ע״ב.
אַחְרִישׁ וְאֶתְאַפַּק (רי״ג). — סליחות כי״פ, סִמן קי״ג; עלוזאם ליום ה׳. — שורה ג׳, בפי . . . שמרתי, בכ״י: בפה . . . שוכרתי. שורה ז׳, מְבֻסָּה, בכ״י ובנדפס: מוּבְסָה, אולם ההפעל משרש בוס ראוי שיהיה: מובס, כמו שהוא במקרא (ישעי׳ י״ד י״ט), וע״כ שהפיטן הלך בדרך המדקדקים החושבים את החסרים לפעלים בעלי אותות שתים, אשר על כן לא הבדיל בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה (ומנהג זה נהגו גם פיטנים אחרים) ויתכן לנקד מְבֻסֶּה (פֻּעַל) או מָבְסֶה (הָפעל) כדין נחי ל״ה, והבוחר יבחר. שורה י׳, עוילי, כ״ה בכ״י ובנדפס; ואולי יתכן יותר לקרוא: מְעַוְּלַי (תהלים ע״א ד׳). שורה י״א, מעגלי, בכ״י: במעגלי. שורה י״ג, וקרבי, בכ״י ובנדפס: ובקרבי. שורה י״ט, ושמה, בכ״י: ושם. שורה כ׳, באנו . . . ותוציאנו, בכ״י: באתי . . . ותוציאני. שורה כ״א, בעוני, חסר בכ״י. שורה כ״ה, מעילות, בכ״י: מחלות. שורה כ״ט, שעיר וחתנו, עשו וישמעאל (ראה בראשית כ״ח ט׳), וכ״ה בפזמונו של שפטיה (צד מ״ו); בכ״י: וְחַתְנוּ, בנדפס: וַחֲתָנוּ. שורה ל״ט, אדני, חסר בכ״י.
אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר (ר׳). — אלגיר דף ס״ב.
אַט־לִי מְעַט שַׁחַר (ש״ל). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 119.
אֵי יָשָׁן מְחַדֵּשׁ גִּילִים (ר״ז), ראָזין ח״א, צד 121; יק״ר כרך ד׳ (1913) צד 89, ולפי הנמסר שם מחבר השיר הוא ר׳ יוסף בן צדיק וחברו לכבוד ר׳ יוסף בן מיגש, ויש שם נוסחאות ראוי לחוקר לשים עינו ולבו עליהם.
אִיגַע לְהַצְלִיחַ (ר״ט). — ראָזין, שם צד 98 סִמן 59 (באמצע).
אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן מ׳.
אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ (רמ״א). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״א; סליחות מ״א ליום ד׳ דעשי״ת. — שורה ל״ה, מצאתי, כ״ה בכ״י ובנדפס, ואולי צ״ל: נפתלתי. שורה ל״ח, גללו, בכ״י: גיללו. שורה מ״ד, בחסדך, בכ״י ובנדפס: ברוב חסדך. שורה מ״ט, ומהוללי, בכ״י: מהוללי. שורה נ׳, ולא, בכ״י: לא. שורה נ״ג, דאג, בכ״י: כואב. שורה נ״ח, כזה, בכ״י ובנדפס: בזה. שורה נ״ט, נשְׂאים, בכ״י: נשיאים. שורה ס״א, בם, בכ״י: בה. שורה ס״ג, ואדרכון, בכ״י: והדרכון. שורה ס״ה, המוני, בכ״י: חשבונותי. שורה ס״ו, נא, חסר בכ״י.
אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת (מ״ז). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״ב; אגרות צד 898. — שורה ג׳, ומיום, בכ״י: מיום. שורה ט׳, תרבוכות, כ״ה לנכון בכ״י, והוא לשון שאון והמולה (ראה בערוך ערך רבך). שורה י״א, ובנות, בכ״י: בנות. שורה י״ג, יודעי בי, בכ״י: ידועי לי. שורה כ״ה, שכן, בכ״י: יושב. שורה כ״ו,

תפלותינו וכו׳, בכ״י: תהיינה אזנך קשובות. שורה כ״ז, אשר הראיתנו. בכ״י: כשם שהראיתנו.

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֵין בְּפִי מִלָּה (קכ״ה). — שער השיר צד 76.

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי (ר״ג). — תשלום צד 114 והערות שם צד 178.

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת (שע״ט). — צפנת פענח לרי״ץ מרעֿלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 26; ראה ירחון שנת 1897 צד 664.

אֵל אָדוֹן (ט״ז). — עבודת ישראל צד 211.

אֶל אֵל וְטוּבוֹ (קצ״ח). — שער השיר צד 148.

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי (ר״ב). — תשלום צד 108.

אַל־טַל עָלַי תֵּבֵל (קמ״ד). — ירחון שנת 1896 צד 198.

אֶל־מִי מְגֹאֲלֵי דָם אֶצְעַק (רצ״ג). — מחזור ספרדים שבקושטנדינא (ליוורנו תקפ״ג) דף קל״ו ע״א, מוגה על פי כ״י ווינא (רשימת ר״ז שווארץ סִמן 48). — ר״י רייפמאנן בהכרמל ח״ב צד 13 מיחס את הסליחה הזאת לר״א ב״ש אבולעפיא (הערת ר״י דאווידזאן).

אֱלֹהַי חֲשׂף הַיּוֹם (ס״ה). — שירי רש״ה צד 170.

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה (קצ״ו). — שער השיר צד 146.

אֱלֹהַי לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים (רנ״ו). — צייטשריפט פיר העבר. ביבל. ח״ד צד 27.

אֱלֹהָי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע (ז׳). — עבודת ישראל צד 104.

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי (י״ג). — שם צד 421; יומא פ״ז ע״ב.

אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֶרְךָ (קצ״ו). — דיואן ראב״ע צד 2.

אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי לְדָמִי (רכ״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ו; סליחות מ״פ למוסף יוה״כ ומ״א לער״ה. — שורה ד׳, תכסהו, בכ״י: תכסה. שורה ה׳, ישפך, בכ״י: יגלה. שורה ח׳, הנשפכים, בכ״י: הנשפך. שורה י״א, שם ישראל, בכ״י: שם קדש ישראל, ואולי העִקר: שם קדש, כמ״ש במ״א. שורה י״ב, התהו משֻקץ, בכ״י: תהו מותעב. שורה כ״א, לעלה, בכ״י: עולה. שורה כ״ו, ובדמיהם, בכ״י: ובדמים. שורה נ״ג, אם נשמע, בכ״י: נשמע. שורה נ״ז, נשענו, בכ״י: שוענו. שורה נ״ח, טמון, בכ״י: טומן. שורה ס׳, קוָם . . . וצרותינו, בכ״י: קוָּום . . . וצרָתינו.

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ (קס״ב). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 286.

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ (רכ״ג). — יוצרות מ״א לשבת שלפני שבועות (בס׳ יד כל בו, פפד״מ תפ״ז). — שורה כ״ו, דרך ארחותיך, הגהתי כן לפי הענין, אף כי ההגהה הזאת מוטלת אצלי בספק; בנדפס: סִיג אורחותיך.

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ (רל״ח). — יוצרות מ״פ לשבת החמישית אחר פסח

(יד כל בו, פפר"מ תפ"ז); עבודת ישראל צד 751. בשורה ט' חסרה מלה אחת. שורה כ"א, והדמים מודיעים, ב"ב דף ס"א ודף ע"ז.

אֱלֶיךָ אֲדֹנָי שַׁוַּעְתִּי (רל"ו). — סליחות כי"פ, סִמן פ'; סליחות מ"א ליום ב' דעשי"ת ועלזאס ליום ג' דעשי"ת. — שורה ג', לרוחתי, חסר בכ"י. שורה ח', ואם כפעל, בכ"י: ואף חרון כפי פועל. שורה י"ב, לך, בכ"י: לו. שורה י"ט, כבד, בכ"י: שבר. שורה כ"א, כְּבַקִּיר = כאשר בקיר. שורה כ"ח, אדני, חסר בכ"י.

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי (קל"ט). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קכ"ט; אוצר נחמד ח"ב (וויען תרי"ז) צד 184. — בית ו', חננו, בכ"י ובנדפס: חוננו. בית ח', ירוונו, שם ושם: ירונו. בית י', בי, חסר שם ושם. בית י"ד, חמס ותוך, בכ"י: און וחמס. בית כ"א, תבונתי, בנדפס: תבונתו; בכ"י חסר סוגר הבית כלו.

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע (רפ"ח). — המבקש (האג תקל"ח) דף י' ע"ב.

אִם בָּאֲרָזִים, ראה: בארזים.

אִם הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל (שכ"ח). — שירים ומליצות כ"י בספריה הלאומית בברלין (Or. fol. 1059) דף כ"ב. כונת הבית השני לפי הנוסח שלפנינו היא: רק פעם יעלה הטוב ורק פעם יציץ הפכו (הרע); ואולי צ"ל: ישקע (או מלה דומה לה בענין) תחת יציץ.

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ (ר"ג). — רשי"צ קאעמפף, עשרה שערים (פראגא תרי"ח) צד 221; תשלום צד 115 והערות שם צד 179; ראה גם דיואן ראב"ע צד 165.

אִם לְפִי בָּחְרֵךְ (נ"א). — יק"ר, כרך ג', צד 83 והערותיו של באכער שם צד 119.

אִם תְּקַטְּלֵנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה (ש"ה). — עמנואל מחברת י"ט.

אִם־תַּרְאִי אֶת־מַרְאָיִךְ (ק"ט). — Journal of Jew. Lore and Phil. שנת 1920 צד 316. את הבית הרביעי הוספתי עפ"י העתק ששלח לי ידידי ר"י דאווידזאן מתוך כ"י אשר בבית המדרש לרבנים בנויארק.

אֱמֹר לְצָפוֹן תְּנִי חֱלִי (קצ"ט). — ראָזין ח"ב צד 44; כוכבי יצחק כרך כ"ה צד 22; אלגיר דף כ"ג.

אִמְרוּ אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרְשׁוּ (רפ"ה). — הצופה לחכמת ישראל כרך ה' (בודאפעשט תרפ"א) צד 131.

אֱנוֹשׁ חָשֵׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ (שנ"ג). — שירים ומליצות כ"י ברלין (Or. fol. 1059) דף כ"א. — בית א', אהה, בכ"י: והה.

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל (ק"נ). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קל"נ. — בית ג', יהלם, בכ"י: יהלים.

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה (כ"ג). — מחזור מ"פ צד 92; איטאלייאני ח"ב דף פ'.

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר (רצ״ח). — שירים ומכתבים (לר״ש די־פיאירה ואחרים), כ״י בעקד הספרים לעדתנו ק״ק פרגא. — בית א׳, גבר, בכ״י: הגבר.

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי (ק״כ). — קטלוניה ליל יו״כ. מסגנון לשונו אני למד, שהוא לרי״צ גיאת.

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ (רס״ו). — קינות לת״ב מ״א צד 108; קינות וסליחות (קבץ על יד ח״ג, תרמ״ז) צד 28.

אָעִירָה שְׁנַת עֵינַי (קכ״ו). — אויגנון דף כ״ג ע״ב.

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת י״ז.

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן (רע״ט). — קינות לת״ב מ״פ (דף פ״ח) ומ״א (צד 124).

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן (ס״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ג; סליחות מ״א ליום ה׳. — שורה א׳, כל, חסר בכ״י ובנדפס. שורה ב׳, נטש, בכ״י: נותש. שורה ז׳, בלחיה, בכ״י: על לחיה. שורה י׳, המה, בכ״י: הומם. שורה י״ג, נחתמו, בכ״י: חותמו. שורה י״ד, נהרותיה, מלשון ואל תופע עליו נהרה (איוב ג׳ ד׳). שורה י״ח, שמרי, בכ״י: שומרי. שורה כ״ב, בכ״י: כנורה ועוגבה נהפך לאבל. שורה כ״ג, כלימתה, בכ״י: כלימותיה. שורה כ״ד, מסבל, בכ״י: מכבל. שורה כ״ח, בכ״י: נהיה יחד באופל מנודח. שורה ל׳, חרוץ, בכ״י: וחָרוץ. שורה ל״א, כפרץ, בכ״י: בפרץ. שורה ל״ב, עזוזך, בכ״י: עיזוזיך. שורה ל״ג, בכ״י: לעזרתי אילותי. שורה מ״א, בעמך, בכ״י: לעמך. שורה מ״ב, בכ״י: לנקותו ולטהרו. שורה מ״ג, עדרך, בכ״י: עדרו. שורה נ׳, ירנו, בכ״י: רַנּוּ. שורה נ״ה, ורחב להעמס, בכ״י: ורוחב להכמס. שורה נ״ו, כחם. בכ״י: קולם. שורה נ״ח, ארצך, בכ״י: ארצה. שורה ע״א, שלומים, בכ״י ובנדפס: שילומים.

אֶרֶץ־שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה (ט״ו). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב.

אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק לַיִל (קצ״א). — ספר הדין והחשבון לביה״ס „תלמוד תורה“ בפרגא לשנת 1909/10 צד 12. — תרגום שני החרווים האחרונים הוא:

הֶרֶף חֲתֹךְ אֶפֶּק, חֶרֶס בְּרוּם מֵאִיר,
וּשְׂחַה לְרַב יִצְחָק נֵצֶר לְמְהָאנִיר!

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־הֶדֶרֶךְ (קצ״ח). — דיואן ראב״ע צד 25. בחרוז ח׳ ובחרוז י׳ שֻׁנָּה המשקל, אולי בהתאם לחֻקי השיר ולא בטעות.

אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלְּלָךְ (קצ״ה). — כוכבי יצחק מחברת כ״ה צד 85.

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר (ר״ט). — רָאזִין, ח״א צד 98.

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם (י״ח). — סליחות מ״פ דף ג״ג.

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן (ל״ז). — מחזור מ״פ למוסף יוה״כ צד 298; איטאלייאני לשחרית יוה״כ, דף פ״ג.

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים (קמ״ט). — אָריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1845 עמוד 716.

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ב. — בית ד׳, יכְנה, בכ״י: יכַנה.

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה (ר״מ). — סליחות כי״פ, סִמן כ״ו; עלוּאס ליום ה׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, ואיך, בכ״י: איך. שורה ו׳, הבאתה, בכ״י: החייתה. שורה ט׳, מלת ומשי אולי יש למחקה. שורה י״ד, כנפיך, בכ״י: כנופך. שורה ט״ז, אחרי, בכ״י: אחר. שורה י״ח, בכ״י ובנדפס: תרא בכל־זאת לא פנתה. שורה י״ט, ולא, בכ״י: לא.

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה (ר״א). — דיואן ראב״ע, צד 147; רי״מ זקש, רעליג. פאעזיע (ברלין 1901), חלק העברי צד 40.

אַתְּ עָפְרָה צְבִיַּת אַרְמוֹן (קע״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 49.

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ (רצ״ט). — בחינת עולם פרק י״ד (מנטובה שט״ז, ו, ד׳; ברלין תקצ״ח צד 50).

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם (י״א). — עבודת ישראל צד 400.

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב (י״ט). — דוקעס, עהרענזיילען (וויען 1837) צד 95.

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ (י״ב). — עבודת ישראל צד 403.

אתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ (רע״א). — תחנוני בנ״י (קבץ על יד ח״ד) צד 22.

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל (כ״ד). — צונץ, ליטעראטורגעש. (ברלין 1865) צד 646.

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

בְּדָת־אֵל אֶדְבָּקָה (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ (שכ״ח), סִמן לבתי השיר „כנור אריה“, עפ״י כ״י ברלין.

בִּי הַזְּמָן חִצֵּי גְדוּד שָׁלַח (ר״ט). — עפ״י העתק ששלח לי מר עזרא סילוירא בארם צובה מתוך דיואן רי״צ בן עזרא כ״י אשר לו. — בית א׳, פצע, בכ״י: בצע. בית ג׳, אחר, בכ״י: ארור. בית ח׳, מוקדם בכ״י לבית ז׳. בית ט״ז, ירפש, בכ״י: ידפש.

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ (ק״ד). — בשירי רשב״ג שהוצאתי לאור (שיר השירים, ברלין תרנ״ח) צד 12; ראה גם ירחון לשנת 1911 צד 82.

בְּכוּ אַהֲבָה חָלָה (של״א). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד (ברשימת נייבואיר סִמן 1984). — בית ג׳, כסף כסף, בכ״י: קצף. בית ד׳, ווועות, בכ״י: ושמועות.

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 56.

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח (של״ב). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד הנ״ל. — בית ד׳, ביד לצצי שיר, בכ״י: בעד לצצי צור.
בְּכָל־לִבִּי אֱמֶת וּבְכָל־מְאֹדִי (ק״ע). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 221.
בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן (מ״ב). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ו; מ״א צד 22. יש מיחסים את הקינה הזאת לר״א הקליר, ויש מטילים בזה ספק.
בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי (קכ״ח). — אויגנון דף כ״ו ע״א; טריפולי דף י״ג ע״ב.
בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ (ג״ח). — סרע״ג ח״ב צד 48; זקש, רעליג. פאעזיע, חלק העברי צד 9. — בשורה י״ב מְיֻתרת מלה אחת, ואולי צ״ל: מהללים ומודים לפֹדה וגֹאל.
בְּנֵי עוֹלָם אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם (קמ״ח). — גבולות, שנה א׳ (וויען 1919) צד 66.
בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים (קכ״ח). — אויגנון דף ל״ז ע״ב; טריפולי דף כ׳ ע״ב. לפי דעתי נפלה טעות בשורה ד׳, וצ״ל: ויתודו על חטאתיהם ועונות אבתיהם (נחמי׳ ט׳ ב׳).
בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדָדוּת (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ו. — בית ב׳, ויין, בכ״י: ואת.
בְּעֶבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי (רפ״ח). — הצופה לחכמת ישראל שנה ה׳ (תרפ״א) צד 133.
בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם (קט״ו). — טל צד 28.
בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב (ר״ל). — ארגיל דף י״ד ע״א.
בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ (ס׳). — מחזור מ״פ ליום ב׳ של פסח צד 258.
בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ (רנ״ג). — תחכמוני שער כ״ז.
בַּת הַגְּפָנִים יֵקְרוּ דָמֶיהָ (רנ״ג). — תחכמוני שם.
גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ (ר״ו). — ראָזין ח״א צד 128.
גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד (קצ״ד). — שער השיר צד 131.
גְּבִירִי בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים (קמ״ד). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ה.
גָּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ (ב׳). — בן סירא פרשה נ׳, הוצאת שטראק (לייפציג 1903) צד 52; הוצאת ר״ד כהנא (ורשה תרע״ב) צד 93.
גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.
גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם (ר״ח). — ראָזין ח״א צד 98.
דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי (קצ״ג). — סרע״ג ח״ב צד 4.
דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים (קפ״א). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 164.
הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה (רנ״ט). — אלגיר דף ו׳ ע״א; טל צד 49; אגרות צד 897.
הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֳרָבָה (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 169.
הָהּ לִזְמַנִּי כָּתַב שִׂטְנָה (ש״ח). — עמנואל מחברת ד׳. — בבית כ״ג (צד ש״ט

שורה ט״ו) נשחת החרוז, ובמחברות דפוס קושט׳ שלפני הגיה אחד הקוראים וכתב: יִפְעָנָה (תחת: יפעתה), אולם מלבד שלא נמצא השם יפע לא במקרא ולא במדרשים, הנה הרבים לנקבות אין לו מקום פה.

הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי הַכֹּל (א׳). — בן סירא פרשה ל״ו בהוצאת שטארק (לייפציג 1903) צד 28; פרשה ל״ה בהוצאת ר״ד כהנא (ורשא תרע״ב) צד 56.

הַיְדַעְתֶּם יְדִידַי (קט״ז). — צ״ק צד 159.

הֲיוּכְלוּ פְגָרִים (קפ״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 184. בבית ב׳ קורא החכם ר׳ זאב יעבץ: לְעַלֵּל (ת׳ לגלל) עדה״כ איוב ט״ז ט״ו.

הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ (ע״ב). — שירי רש״ה צד 82.

הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף ו׳ ע״ב.

הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים (ס״ה). — שירי רש״ה צד 142.

הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל (קע״ר). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 222.

הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב (רנ״ה). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 451.

הִנֵּה יְחִידָתִי בְּלֵילְיָהּ (ע״ג). — שירי רש״ה צד 49.

הֲנַשִּׂיג עֶרְךָ שִׁיר (רמ״ד). — קונטרס צד 54.

הַפְּתָיו אֹרַח (רפ״ט). — צ״ק צד 162.

הָעוֹלָם יָם זוֹעֵף (רצ״ח). — בחינות עולם פ״ח (מנטובה שט״ז, ב׳ ג׳; ברלין תקצ״ח צד 14).

הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 172.

הֱקִיצוֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנַי (קמ״ז). — שער השיר צד 70.

הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קי״ח; ראה נוסח שונה קצת בדברי חפץ (לונדון תרי״ג) צד 27.

הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים (קמ״ג). — תהלה למשה (הוא ספר היובל לרמש״ש, לפסיא תרנ״ו) צד 40.

הִשְׁתַּחֲוִי וּבֶרְכִי לִפְנֵי צוּר (רצ״ג). — ארגיל דף ט״ז ע״ב.

הִתְעוֹרֲרוּ תְּמֵהִים רְאוֹת (קכ״ג). — אויגנון דף מ״א ע״א. — בית י״א (צד קכ״ד שורה ב׳), ברוחו, אולי צ״ל: בכחו. בית כ״ח (שם שורה י״ט), מתגרת ידך, פסוק כצורתו (תהלים ל״ט י״א), ועל כן לא השגיח המשורר על מספר התנועות.

הִתְרַדֵּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים (ק״פ). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 160.

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ (ח׳). — עבודת ישראל צד 384; ראה ירחון לשנת 1911 צד 594.

וּבֶן־יוֹנָה בְּרֹאשׁ אָמִיר (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קל״ז. — בית ב׳, יגונן, בכ״י: תגונן. בית ו׳, תשו, בכ״י: תצו. בית ז׳, והבה לו אבריך, כן נראה לי, ובכ״י מטשטש מאד.

וּבֶן־שָׁרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳.

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ (ר״י). — מחזור מ״פ ליום א׳ דר״ה צד 147.
וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ (י״ט). — מחזור מ״פ שם צד 238; סדור רש״י (ברלין תרע״ב) צד 86.
וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ (קנ״ב). — יק״ר כרך ד׳ צד 80.
וְכָל שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם (קמ״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״א. — בית א׳, וכל, בכ״י: לבל. בית ג׳, ישק צופו, בכ״י: צוף ישקה.
וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה (ק״ב). — ש״ש צד 34.
וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳.
זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם (ס״ב). — סליחות מ״פ וסליחות כמנהג פוזנא והוראדני (קראטאשין תקצ״ט) לערב ר״ה ולצום גדליהו. את הבתים ז׳, ח׳, ש׳ (ס׳) — ת׳ הוספתי עפ״י העתקה שהעתיק לי ר״י דאווידזאן מתוך כ״י אשר בבית המדרש לרבנים בנויארק, ומשם לקחתי גם את התקונים לבית י׳, מ׳, נ׳ (נוסח בית ל׳ בכ״י: „לִיבַּט נזבר ולא הרגענו״, ולא אוכל להולמו). חרוז החוזר בכ״י הוא מהֻפך, בתחלה והשב וכו׳ ואח״כ ושוב וכו׳.
זְמָמַי הָהּ בְּהַר כֶּסֶל (צ״ג). — ש״ש צד 36.
זְמָן הֶבְלִי יְמֵי סִכְלִי (קכ״ם). — אויגנון דף ל״ג ע״א; מב״ע צד 90.
זְמָן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן כ״ו. — בית ה׳, ישיב... מלבבי, בכ״י: ישיר... מלבבו.
חֵי הַבְּרִית דּוֹדִי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 3.
חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן פ״ה.
חָסִין גְּבוּרוֹת יָדְךָ גַּלֵּם (רנ״ו). — תחכמוני שער ג׳.
יֹאמַר יַיִן עֹז אֲזָרְתִּי (שי״א). — עמנואל מחברת כ״ה.
יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי (רכ״ו). — קונטרס צד 45.
יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ (קס״ט). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 4.
יְדִידִי קוּם כְּבָר אָסְרוּ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 194.
יְדַעֲנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים (קע״ב). — דיואן רי״ה כרך א׳ צד 154. — בית כ״ח (צד קע״ג שורה כ״ג), חֲרָשִׁים, כן קורא ח״נ ביאליק (ת׳ חדשים), ובזה סר כל הקשי שבחרוזנו.
יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי (קנ״ג). — קונטרס צד 44.
יָהּ אָנָה אֶמְצָאֲךָ (קנ״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 150.
יוֹם אוֹר בָּהִיר (קנ״ח). — שם צד 38.
יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי (קי״ח). — אגרות צד 775; תשלום צד 100.
יוֹם שִׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי (קע״ח). — שער השיר צד 93.
יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת (רל״ה). — טל צד 43.

יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן (קכ״א). — מאָנאַטסשריפט (הוספה לעתון ייד. פרעססע) לשנת 1906 גליון 4.

יוֹנָה פּוֹתָה יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר (קס״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 177.

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ (קע״א). — שם כרך א׳ צד 164.

יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה (קי״ז). — קונטרס צד 32.

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו (קמ״ח). — שער השיר צד 71.

יְחִידָה הַחַטָּאָה (ר״ס). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 701, 713, 727. — צד רס״ד שורה י׳, ערות עלומי, אולי צ״ל: בֹּשֶׁת עלומי, כלה״כ ישעי׳ נ״ד ד׳.

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ (רכ״ז). — מחזור תלמסאן לימים נוראים (ליוורנו תרכ״א) דף קכ״ו ע״ב; המגיד לשנת 1872 צד 463; ראה גם אללגעם. צייט. דעס יודענט. לשנת 1839 עמוד 679.

יְחִידָה שַׁחֲרִי הָאֵל (קנ״ג). — שער השיר צד 101.

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם, ראה: אזכרה.

יְיָ יְיָ מָעוֹן אַתָּה (רס״ד). — סליחות כי״פ, סמן כ׳. — שורה ד׳, נתַנו, בכ״י: נותננו. שורה ה׳, מעולל, בכ״י: מזולל; ראה דברים כ״ד כ״א. שורה ט״ו, בנו, בכ״י: בה. שורה כ׳, ירחם, בכ״י: ירותם, ומלת חרבו חסרה.

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי (ק״ע). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל (ליק 1864) דף י״א ע״ב.

יְמִין אֲדֹנִי הֲלֹא אַתְּ (ק״ע). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 42.

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ (קס״ט). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ח׳ ע״ב.

יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעֲיוֹנַי (קנ״ג). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 65.

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי (קס״ח). — שם צד 162.

יַעְלָה אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשָׁכַתְהוּ (רנ״ג). — תחכמוני שער כ׳.

יַעְלָה הֱבִיאַתְנִי (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳, בהוצאת קאמינקא צד 428.

יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים (רמ״ו). — קונטרס צד 60.

יַעֲלַת־חֵן מְמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה (ק״ע). — שער השיר צד 107.

יָעֵץ וּמֵקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים (קפ״ד). — שם צד 97.

יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל (קפ״ג). — שם צד 95.

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ (קנ״ט). — קונטרס צד 34.

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער מ״ט.

יְקָרָה מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוֹחָה (קנ״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 35.

יְקָרָה שָׁכְנָה גְּוִיָּהּ (קנ״ד). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ה׳ ע״ב.

יְרוּשָׁלַם לְמוּגַיִךְ הַשְׁקִי (קס״א). — שער השיר צד 116.

יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה (קנ״ח). — קונטרס צד 27.

יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נְדָרוֹ (ק"ח). — ש"ש צד 7.
יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם (קס"ו). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 203.
יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצְמְתָּ (רנ"ה). — תחכמוני שער ג', הוצאת קאמינקא צד 434; נייבואיר, מלאכת השיר (פפר"מ 1865) צד 53.
יְשֵׁנָה בְחֵיק יַלְדוּת (קנ"ד). — שער השיר צד 100.
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ (מ"ו). — עבודת ישראל צד 604.
כְּבוֹדִי בִמְקוֹמִי (ר"ט). — ראָזין, ח"א צד 221.
כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי (ע"ב). — שירי רש"ה צד 80.
כְּגוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק (שכ"ה). — כ"י ווינא קבץ 72 (ברשימת קראפט־דייטש צד 121 סִמן CVIII) דף של"ו ע"א (= כי"ו); כ"י ברלין 1059 (ברשימת רמש"ש ח"א צד 94 סִמן 114) דף ח' ע"א (= כי"ב). — בית ג', בעֶרְנוּת, כי"ב: בערונת; ולרעות, כי"ו: ולראות. בית י"ט, נאקות, בב' כה"י: נאקת, אולם ראה יחזקאל ל' כ"ד. בית כ"ג, עש, בב' כה"י: אש; ירב, כי"ו: יריב, כי"ב: ריב. בית כ"ה, ולענה, כי"ו: מלענה; גבה, בב' כה"י: גבוב. בית כ"ו, רשע, בב' כה"י: ישע. בית ל', במצרפו, על משקל מַקְהֵלִים; צרפו, כי"ב: שרפו. שורה מ', ניד, בב' כה"י: ניב. שורה מ"ג, ובצפעים, כי"ב: ובפצעים; ראה דיואן רי"ה כרך ב', הערות צד 27. בית מ"ה, שר, כי"ב: שח, בכי"ו חסרה המלה הזאת; צר, בב' כה"י: צח. בית נ', עלי, כי"ו: עדי. בית נ"א, תבונות, כי"ב: תבונה. בית נ"ב, שרים, כי"ב: שירים. בית נ"ג, ישנה, כי"ב: משנה; כי"ו: משנה כמשפטם ידינו. בית נ"ד, שיר, כי"ו: השיר; כי"ב: הזמיר. בית ס', חלל, כי"ו: חולל. בית ס"א, נדדים, בב' כה"י: הנדודים. בית ס"ו, בחקיו, כי"ו: בחקי. בית ע"ב, בגרנו, כי"ו: גרנו. בית ע"ה, לפי, כי"ו: לפני.
כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי (שט"ו). — עמנואל מחברת כ'.
כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר (קנ"ד). — שער השיר צד 100.
כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי (קל"ב). — תשלום צד 98 והערות שם צד 175.
כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אָרְךְ אֲמִירָיו (צ"ה). — תפארת שיבה (ספר היובל לכבוד צונץ, ברלין תרמ"ד) צד 197. — בית ל"ז (צד צ"ו שורה כ"ב), ח"נ ביאליק מבכר את נוסח דוקעס (שירי שלמה צד 24), והוא קורא: ואסיר מעלי עֵינֵי לבבי — בהתלות אֲפַר ליל — אפריו, ר"ל: כאשר ישים הליל על עצמו את אפריו, את צעיפו השחור, אז אסיר אני מעל עיני לבבי את אפריו, הנני דורש בחכמה ואור לי. בית מ"ח (צד צ"ז שורה ג'), גם בזה מבכר ביאליק את נוסח דוקעס (בחביריו), אלא שהוא מנסח וקורא: בַּחֲבָרָיו, עדה"כ ישעי' מ"ז י"ב.
כַּתַּר מְעַט פֵּרוּד (קל"ח). — אוצר נחמד ח"א (וויען תרי"ו) צד 166.

לִבִּי בְּמִזְרָח (קע״ט). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155.
לִבִּי לְפַרְעֹשׁ חֲלֵל יְצוּעִי (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳; נייבואיר, מלאכת השיר צד 46.
לִבִּי סְחַרְחַר (שי״א). — עמנואל מחברת ג׳.
לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת (צ״ד). — ש״ש צד 37.
לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי (רפ״א). — עפ״י כ״י ואטיקן (ראה בראש דבר). בסוף השיר כתוב בכ״י לאמר: „הנה מאה בתים שעשה הרב ר׳ משה בר׳ נחמן שיחיה לשלחם למורו הרב ר׳ יונה קרובו וצק״ל״. — בית ה׳, ראה משלי י׳ ג׳, י״ט ט״ו; ואולי יתכן יותר לקרוא: תָּעֲרַב, עדה״כ שם י״ג י״ט. בית ו׳, כתר, אולי צ״ל: עדי; שם, הרגלו, ובבית ז׳, והתנצלו, מוסב על „לימינו״ בבית ה׳. בית ט׳, וסום, בכ״י: וסים; למשאות, בכ״י: למשואות. בית ל״א (צד רפ״ב שורה י״ד), ולשחרות, בכ״י: ולתשחורת. בית ל״ה (צד רפ״ב שורה י״ח), ומכֻלָּלִים, בכ״י: כמכלולים. בית מ״ד (צד רפ״ב שורה כ״ז), יסכלו, ראה קהלת ב׳ י״ט; בכ״י: יכסלו. בית מ״ט (צד רפ״ג שורה ב׳), קִלְּלוּ, כתב כן (פה ובמקומות אחרים) בשביל החרוז, ובמקרא לא נמצא דוגמתו רק פעם אחת לנקבה יחידה (קִבָּצָה, מיכה א׳ ז׳). בית נ״ג (צד רפ״ג שורה ו׳), בערים יכסלו, ראה ירמי׳ י׳ ח׳; בכ״י: ביערים נכשלו. בית ס״ב (צד רפ״ג שורה ט״ו), מַעֲלְלֵיהֶם, בשביל המשקל פלם במשקל מַעְגְּלֹתָם. בית ס״ג (צד רפ״ג שורה כ״ו), נאצלו, בכ״י: אצלו. בית ע״ד (צד רפ״ג שורה כ״ז), בכ״י: אל גן בעדן ואל טובו. בית ע״ה (צד רפ״ג שורה כ״ח), משם, בכ״י: מהם. בית ע״ח (צד רפ״ד שורה א׳), מלו = מלאו (יחזקאל כ״ח, ט״ז). בית ע״ט (צד רפ״ד שורה ב׳), להתעטר, בכ״י: להתעט׳, וא״כ אפשר לקרוא גם: להתעטף. בית פ״ט (צד רפ״ד שורה י״ב), ויתגָאלו, ראה דניאל א׳ ח׳; בכ״י: ויתנואלו. בית צ״ו (צד רפ״ד שורה י״ט), נבלעה מות, במקרא לא נמצא רק בלשון זכר.
לֵיל גִּלִּיתָה אֵלַי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 20.
לְךָ אָמַר לִבִּי (נ׳). — מטמֹני מסתרים ח״ד = הצופה מארץ הגר שנה ב׳ (תרע״ב) צד 73.
לְךָ עֵינַי צִפִּיּוֹת (קנ״א). — טריפולי דף ט״ז ע״א; סליחות התימנים (ירושלים) דף י״ט ע״א.
לַכֹּל צֳרִי אֶמְצָא (שי״ט). — צפנת פענח לרי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 15; ראה ירחון לשנת 1897 צד 662. — שורה ד׳, דְּאָנָתִי, משקל תְּעָלָתִי, אף על פי שאין בנינם אחר, וכתב כן בשביל המשקל.
לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה (ר״ח). — ראָזין ח״א צד 99.
לְמָתַי נָע וָנָד אֶהְיֶה (רנ״ה). — תחכמוני שער ב׳; נייבואיר, מלאכת השיר צד 48.

לְצִיּוֹן שְׁאֲפָה נַפְשִׁי (רנ״א). — שער השיר צד 195.
לִקְרַאת חֲלַל חִשְׁקֵךְ (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 34.
לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת (קע״א). — שם צד 296.
לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי (שי״ז). — צפנת פענח לרי״צ מרעלי (בקבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 16.
מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ (קס״ט). — דיואן ר״ה הוצאת שד״ל דף כ״א ע״ב.
מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי (רע״ד). — אילת השחר (מנטובה תע״ו) דף מ״ד ע״ב.
מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים (קפ״ט). — שער השיר צד 123.
מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת א׳.
מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם (קי״ט). — שער השיר צד 21.
מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ד.
מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה יָמִים (ק״ס). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 83.
מַה־לָּךְ יְחִידָה תֶּשְׁבִי דוֹמָם (צ״ז). — עומר השכחה לר״א גבישון (ליוורנו תק״ח) דף קל״ו ע״ב. — בית ל״ח (צד צ״ח שורה ג׳ מלמטה), בן לבי, הגאון שי״ר כתב על גליון ספרו (המונח לפני): „הוא דוד המלך משבט יהודה שנקרא לביא (בראשית מ״ט, ט׳), והוא קלל את המריבים אתו באש וגפרית (תהלים י״א ו׳) הכתוב פה בסמוך, ולָבִיא יקרא בכתיב גם לְבִי, והרבים לְבָאִים, לְבָאוֹת, כמו מן צְבִי צְבָאִים, ומן לָבִיא היה הרבים לביאים כמו מן נביא נביאים״. וח״נ ביאליק קורא: בֶּן־אָבִי = בֶּן אֲבִי־גְדוֹר = משה, שאמר גפרית ומלח שרפה כל ארצה (דברים כ״ט כ״ב). — תרגום הבתים הערביים בסוף השיר הוא לפי ענינו:

. . . . אויה לפרי עמלי;
אויה לעם מבקש עזר, ולא ישכיל ולא יבין פעלי;
אויה לְשָׁכְנִי בקרבו ולבקשת שלומי עמו.
אויה לזמן מתקוממי, ונפלא הוא בעיני.
אויה לארץ, אשר כה נכסף נכספתי לה;
בדד אשב בה וְאֵבְךְּ, ורעיוני לבד הוא רֵעִי.
דברי ירשוני לעזבה — האלהים יודע את דרכי!

מַה־לָּךְ צְבִיָּה תִּמְנְעִי צִירָיִךְ (קע״ה). — שער השיר צד 92.
מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי (רל״א). — ר״י רייפמאן, תולדות רז״ה (פראג תרי״ג) צד 31.
מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקַר גָּלִיתִי (רמ״ח). — תחכמוני שער י״ג.
מַהֲרוּ־נָא אֵלַי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ג (= רכ״י); כ״י הקראי נאמן באייפטוריה דף מ׳ ע״ב (= כי״ג); גבולות שנה א׳ (וויען 1919) צד 67. — בית ב׳, מְעוֹן, נסמך בשביל המשקל. בית ג׳,

אשמעה . . . מכלואי, דכ״י: אשמעה בם . . . מכלא. בית ד׳, תבך, כ״ה לנכון בכי״נ, שם בטעות: ואלופי. בית ה׳, כבאשישות, דכ״י: נא באשישות.

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם (רי״ז). — קינות לת״ב מ״פ (דף צ״ה ע״ב) ומ״א (צד 116).

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ (קנ״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 228.

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר (קל״ד). — מב״ע צד 62.

מִנַּחֲלֵי בְּכֶה אֲשֶׁר נִטָּיו (קמ״ב). — ירחון לשנת 1896 צד 36.

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ (ל״ט). — איטאלייאני (ח״ב דף פ״ג ע״א) לשחרית ומחזור מ״פ (צד 296) למוסף יוה״כ.

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי (רע״ז). — מחזור מ״פ לשחרית יום הכפורים; מעירי שחר (מנטובה שפ״ד) ליום ב׳; אילת השחר (מנטובה תע״ו) ליום א׳.

מִצַּר וְצוּק אֶשְׁכַּר (שכ״ח). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט (= כי״פ); כ״י ברלין 1059 דף קס״ב (= כי״ב). בית א׳, מצר, בכי״פ: מצור; אשת, שם: אשתה. בית ד׳, לחבר, שם: לחברת. בית ו׳, בשני כה״י: חכם לב אל בניו (כי״ב: בנו) חדלו לבל תהיו. בית ז׳, יין, בכ״י: היין. בית ט׳, ליין, בכ״י: מיין.

נָאוָה בְּעֹז הִתְאַזְּרִי (ר״צ). — עפ״י העתקה שהעתיק לו שד״ל ובאה לידי מעזבון מר מורי ר״א פרופ׳ ברלינר ז״ל. — שורה ט׳, צלם אליל, מלת „צלם״ חסרה בכ״י וממלת „אליל״ נשארו רק אותיות י ל. שורה ט״ו, בכ״י: תעלוז ומלת א ם חסרה. שורה י״ח, בכ״י: ובצעקתך.

נְאֻם עֶבֶד (שכ״ח). — סִמן לבתי השיר „כגור אריה״; עפ״י כ״י ברלין. — בית א׳, לשי, בכ״י: כשי.

נֻדוּ לְנֶפֶשׁ נִדֳּדָה מִפַּחַת (רצ״ו). — כ״י ווינא קבץ 72 הנ״ל, דף רכ״ג (= כי״וו); כ״י לונדון Add. 27168, רשימת מרגליות כרך ג׳ צד 246 (= כי״ל). הקינה הזאת היא הראשונה משורה של קינות אשר קראה ר״א בדרשי בשם „בעל פרצים״ וחברה על מות דון בונפוש רוגנט, דון אישתרוג דצנגבאי ור׳ אברהם בן שלמיא. — בית א׳, נודדה . . . יומם . . . נפלה, בכי״וו: נודדת . . . מפח יום . . . נופלת. בית ב׳, לשד, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי נכון יותר לקרוא: לַסֶּד. בית ד׳, בכי״וו: תדפק ברלת; כי״ל: תפתח בדלת. קרבי תהי, כי״ל: קרבי זמן; כי״וו: קרי . . . והשאר מטשטש ולא יוכל להקרא. בית ז׳, בנזרי רעיוני, כי״ל: בגוזרי רעיוני; כי״וו: בעזרי בעיני. בית ט׳, ממתים, כי״ל: ממותים. בית י׳, תלכדו, כי״וו: נלכדו. בית י״ד, נגף, כי״וו: עב; לפי לה״כ ירמי׳ ט׳ כ׳ צ״ל: מות. בית ט״ו, נסחפו, כי״וו: נספחו, כי״ל: נשחפו. בית י״ז, איך בעי נמלחת, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: בַּעֲמָקִים נָחַת. בית י״ח, מול, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: אל, או: על. וסס, כי״ל: ועש. בית כ״ג, מותה מגל, כי״ל: המות המגל. בית כ״ה,

טבחת, כי״ו: טופחת, ואולי ר״ל: מְכַסָּה באדמה כמו במטפחת. בית כ״ז, הֲבִינוֹתִי, כי״ו: תבואתי; כי״ל: תבונתי. בית כ״ח, כי״ל: מקום מקלט ועיר מבצר. בית כ״ט, בחרבך, כי״ו: בסירך. אבחת, כי״ל: זובחת. בית ל׳, רוח תלאות, כי״ל: רוח מתלאות; כי״ו: כוס מתלאות. רוחות, כי״ו: כפות. בית ל״א, למעוה, כי״ו: למעבה. בית ל״ב, הלמות שררה, בב׳ כה״י: הולמות שודדה. עיני, כי״ו: עיניו. נגחת, כ״ה בב׳ כה״י; קרי: נִגְּחַת? בית ל״ח, שבמה, כי״ו: שבמו; כי״ל: אחי. ראה ישעי׳ ט״ז, ח׳, ט׳. בית מ׳, בסור, כי״ל: בסוד. בית מ״ב, ארי . . . הרחב . . . כפיר, כי״ו: חרי . . . תרחב . . . כפור. בית ל״ג, ומאין, כי״ו: המאין. בית מ״ו, מן, חסר בכי״ל. בית מ״ז, תַּאֲבִיל, נראה שצ״ל: הֶאֱבִיל; בזֹבֶל, כי״ו: באבול. בית מ״ט, ידה, כי״ו: דיה.

נְדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי (שי״ג). — עמנואל מחברת י״א.

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם (קל״ג). — מב״ע צד 79; אויגנון דף ל״ו ע״א.

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — עבודת ישראל צד 96.

נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ (צ״ב). — ש״ש צד 10; ר״ש זקש, התחיה ח״ב (ברלין תרי״ז) צד 1.

נֶפֶשׁ יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי (רמ״ט). — שער השיר צד 192.

נֶפֶשׁ יְקָרָה צַהֲלִי קוֹלֵךְ (שכ״ב). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף ר״ח ע״א. — חרוז י״ד, גו תערך, בכ״י: גי תערב. בית ט״ו, אל יום, בכ״י: ליום.

נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ, ראה: אותה נפשי.

נַפְשִׁי בִּי מַה־תֶּהֱמִי (רס״ח). — צ״ק צד 169.

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַּחֲשֹׁב (שי״ד). — עמנואל מחברת ט״ז.

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְפָּרַד גָּלְתָה (רמ״ט). — תחכמוני שער כ״ח.

נַפְשִׁי עֹז תִּדְרְכִי (ק״י). — חובות הלבבות (וויען תרט״ז).

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי (רצ״א). — צ״ק צד 163.

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּוֹוּעָה (ע״ד). — שירי רש״ה צד 108.

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל (שכ״ט). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט; כ״י ברלין 1059 דף קס״ב.

סֹבֵב חֵשֶׁק עַל־יַד הַיְאֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳. — בבית ג׳ הנחתי מלת חכלילי (ולא שִׁניתיה לכתוב: חַכְלִילַת), כי אפשר שכוַן המשורר לאמר: לכבוד העין החכלילי, והזכיר את עין אהובתו ולא אותה בעצמה, יען כי בעינה לִבְּבַתְהוּ.

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים (קע״א). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 300.

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ (ק״ז). — ש״ש צד 34. — בית ב׳, עננים, ח״נ ביאליק קורא: תְּרָנִים.

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכוּן הַמְּרִיבִים (רנ״ח). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף צ״ה סִמן רי״א (לפי מִנְיָנִי). — בית ב׳, עליו, כ״י: עלי. בית ד׳, אפל, כ״י: אהל. בית ה׳, צהבים, כ״י: זהובים. בית ו׳, וכטורים, כ״י: והטורים.

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ (מ״ו). — ברכות דף י״ז ע״א ודקדוקי סופרים שם.

עֹז תִּדְרְכִי נַפְשִׁי (שכ״ה). — סִמן לחרוזי השיר: כְּגוּר אַרְיֵה.

עָטָה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים (צ״ט). — ש״ש צד 13; התחיה לר״ש זקש ח״א (ברלין תר״י) צד 47; אגרות צד 1044.

עֵינֵי עֲנָוִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ (קל״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ג. — בית ל״ה (צד קל״ז שורה י״ח), יטמאו, בכ״י: יתטמאו.

עֵינֵי צְבִיָּה דָרְכוּ־לִי קֶשֶׁת (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳.

עַל־הֲדָמֵי תִבְטַח (קמ״ד). — כמרומני שראיתי את השיר הזה נדפס ע״י דוקעס, אבל איני יודע מקומו איו, ואני מוציאו עפ״י שלשה כ״י והם: דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ז (= דכ״י); כ״י אוכספורד סִמן 1970 ח״ג הנקרא מחנה הנשאר (= כי״א); שריד מדיואן רמב״ע ביד הח׳ ר׳ ישראל לוי בפריז (= כי״ל). — בית א׳, בחול, דכ״י: ברוב. בית ח׳, נוע ונוח, כי״ל: נוח ונוע. בית ט׳, צמאה, דכ״י וכי״ל: צמאך. בית י״א, שמי, כ״ה בכי״ל על הגליון בתור נ״א, ובפנים מטשטש; דכ״י וכי״א: ימי. בית י״ב, יבוא, דכ״י: בא. בית י״ד, עזרה, דכ״י: עזרך. בית ט״ו, יהיה, דכ״י וכי״ל: יהי. בית י״ז, שכל, דכ״י וכי״ל: הַשְּׂכַּל. בית כ׳, ההוד, כי״א: ההוא. בית כ״ב, ואטעמה, כי״א: אטעמה. בית כ״ג, והוד, דכ״י: לטוב. בית כ״ד, ים, כי״ל: יום. בית כ״ז, תבלה, כי״א: תבל. בית כ״ט, להיות, כי״א וכי״ל: הוא מנת. בית ל״א, צדקך כי״א וכי״ל: צדק. בית ל״ב, ומשמיליך, כי״ל: ומשמאלך.

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ (י׳). — עבודת ישראל צד 398; ירחון לשנת 1911 צד 596.

עַל־מָה גֵרַשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה (קי״ד). — אגרות צד 499.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ (ט׳). — עבודת ישראל צד 397; ירחון לשנת 1911 צד 595.

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים (רפ״ו). — עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן ל״ו. — בית א׳, סלעים, בכ״י: צלעים. בית י״א, בכ״י: וקלעי השרד לנו קלועים. בית י״ט (צד רפ״ז שורה ח׳), צנועים, בכ״י: צבועים. בית כ״ב (שם שורה י״א), וישכח, בכ״י: וישאל. בית כ״ה (שם שורה י״ד), לי, בכ״י: בי. בית כ״ו (שם שורה ט״ו), בחשקים, בכ״י: בחשוקים. בית כ״ט (שם שורה י״ח), אהובי, בכ״י: אהבי. בית ל׳ (שם שורה י״ט), צבי־החן, בכ״י: צבית חן. בית ל״א (שם שורה כ׳), רקועים, בכ״י: קרועים.

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ (ה׳). — עבודת ישראל צד 91.

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם (ש״ז) — עמנואל מחברת כ״ו.

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ (רנ״ה). — תחכמוני שער מ׳.
פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה (קמ״ט) — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״ב.
פִּתְאֹם יְצָרֵי אֹהֲבִים עֲזָבְתִּי (ק״ט). — אוצר נחמד ח״ג (וויען תר״ך) צד 44.
צְאֶה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת (קמ״ט). — גבולות (וויען 1919) צד 66; דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק׳.
צְבִי הַחֵן אֲשֶׁר לֶחְיוֹ (רנ״ב). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 417.
צְבִיַּת חֵן לְבָנָה כַּלְּבָנָה (רנ״א). — שער השיר צד 192.
צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי (קע״ט). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155.
קְבָרִים מִן־זְמַן קֶדֶם (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״א.
קַו אַחֲרֵי־קָו (קמ״ט). — גבולות (וויען 1919) צד 69.
קַח מִצְּבִי כוֹס (ע״ה). — שירי רש״ה צד 189.
קְרָאַנִי גְּבִיר הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו (קל״ה). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ח. — בית ז׳, רקיעיו, בכ״י: רקעיו. בית י״ג, ולרגיע, בכ״י: ולרגוע. בית כ״א, וחסד, בכ״י: בחסד. בית כ״ה (צד קל״ו שורה ד׳), עיפי, בכ״י: יָעִיפִי.
רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה (רנ״א). — תחכמוני שער ל״ב.
רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ (נ׳). — עבודת ישראל צד 44; סדר התפלה להרמב״ם; מכילתא בשלח פרשה י׳.
רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ (שכ״ד). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף קע״ד ע״א. — בית א׳, איך, בכ״י: אך. בית ו׳, יעות, בכ״י: יעוה. בית י״א, ולתמורות, בכ״י: ולחמורת. בית ט״ו, רשמיו, בכ״י: רשומיו. בית כ׳, זמירי . . . גבהו, בכ״י: זמירו . . . נגבהו.
רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — ירושלמי ברכות פ״ד (קראטאשין דף ח׳ ע״א); סרע״ג ח״א צד 43; איטאלייאני ח״א דף ט״ז ע״ב. — צד ז׳ שורה י״ב, מארץ, אולי יתכן לקרוא: מַעֲרָשׂ.
שְׂאִי עַיִן יְחִידָתִי (ע״ו). — רש״ז צד קי״ז.
שָׁאַל לְהֹדוֹת לָךְ לִבִּי (ע״ז)׳ — שם צד קמ״ה.
שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה (פ״א). — עבודת ישראל צד 626; קונטרס צד 17). מיוחס לרשב״ג בנחלת שד״ל צד 67.
שְׁאָלוּנִי חֲכַם לֵבָב (רפ״ז). — דוקעס, נחל קדומים (הנובר תרי״ג) צד 57, מוגה עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן כ׳.
שְׁאָלוּנִי שְׂעִיפַי הַתְּמֵהִים (ע״ז). — טל צד 22; קונטרס צד 4. — בית א׳, בגלגלי, נראה שצ״ל: כגלגלי.
שַׁאֲלִי שְׂרֻפָה בְּאֵשׁ (רצ״ה). — קינות לת״ב מ״פ דף ק״ב, מ״א צד 146.
שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן (פ״ג). — שער השיר צד 50.
שַׁדַּי אֲשֶׁר יַקְשִׁיב (ע״ז). — רש״ז צד קי״ח.

שׁוּבִי נַפְשִׁי, ראה: יקרה מיקר יצרך לקוחה.
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ (שמ״ו). — טריפולי דף י״ד ע״ב; תשלום צד 109.
שׁוֹעַ וְרֵעַ נְדִיבִים (ע״ו). — שירי רש״ה צד 198.
שְׁתִי לָאֵל יְחִידָה (ע״ז). — שער השיר צד 41.
שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ (ע״ח). — רש״ז צד ק״ג.
שַׁחַר עָלָה אֵלַי (צ׳). — צ״ק צד 157.
שְׁכַב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב (צ׳). — צ״ק צד 158; כ״י ברלין qu. 576 (רשימת רמש״ש ח״א צד 69 וצד 126) דף קמ״ב ע״ב. — בית א׳, שכב . . . יצוּעֵיה, כי״ב: שוכן . . . יצועיה. בית ג׳, הנני, כי״ב: אני טוב.
שְׁכוּלָה אֲכוּלָה לָמָה תִבְכִּי (פ״ב). — עבודת ישראל צד 745; חזונים (קושטאנדינה שמ״ה) ליום א׳ של סכות. — שורה ל״א (צד פ״ג שורה י׳): מלכיות ארבע, תנועה אחת יתרה על המנין.
שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הַמִּיָּה (פ״ז). — חזונים (בסוף הספר); קונטרס צד 43.
שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר (פ״ח). — תשלום צד 137 והערות שם צד 137.
שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה (צ״א). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307; שבחי אלהים (והראן תרמ״ה) צד ק״ט.
שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם (ר״ג). — תחכמוני שער ג׳.
שָׁלוֹם עֲלֵי גֵרִים (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן ק״ל.
שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת (ע׳). — שער השיר צד 31.
שְׁלֹשָׁה גוֹמְדוּ יַחַד לְעֵינָי (ע״ח). — רש״ז צד קנ״ט.
שִׁמַּמְתִּי בְּרוֹב יְגוֹנִי (פ״ד). — תשלום צד 72 והערות שם צד 170.
שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם (ע״ח). — רש״ז צד ק״ם.
שִׁמְעוּ בְּנֵי שֵׂכֶל (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳, בהוצאת קאמינקא צד 453.
שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תְּקָעָה נָוֶה (של״א). — עפ״י העתקת פאטאי מכ״י אוכספורד 1984.
שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה (שכ״ט). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 114.
שַׁאֲנַנִּים שַׁאֲנַנִּים (ע״ט). — מחזור ספרד (אהלי יעקב, ירושלם תר״ע) ליו״כ, דף פ״ח ע״ב.
שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר (צ״א). — כ״י ברלין qu. 576 הנ״ל; אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307. — בית ב׳, שם, בכ״י: ושם.
שְׁפַל־רוּחַ שְׁפַל־בֶּרֶךְ (ע״ט). — קונטרס צד 42.
שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי (צ״א). — טל צד 23.
שְׁשׁוֹנִי רַב בְּךָ שֹׁכֵן מְעוֹנִי (צ״ב). — קונטרס צד 47 והערות שם צד 80.
שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי (ע״ט). —רש״ז צד קנ״ו.
תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת (קמ״ח). — ירחון לשנת 1896 צד 200.

תֵּבֵל כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ (ש״ח). — עמנואל מחברת י״ט.

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל (ג״ז). — סליחות כי״פ, סִמן מ״ז; סליחות מ״פ ליום ג׳ ומ״א ליום ד׳. — שורה ב׳, צאת לרויה, בכ״י: לקץ רויה. שורה ג׳, ולדלות לא, בכ״י: ולרות אין. שורה ג׳, וחוכים, בכ״י: קודרים. שורה י׳, עמך, בכ״י: לעמך. שורה י״א, עוד, בכ״י: עדר. שורה י״ב, ועניך, בכ״י: ענייך. שורה י״ד, בכ״י: טיפי כומר ונבל. שורה י״ט, תנים, בכ״י: תנין; ואליך, בכ״י: ועליך. שורה כ״א, נקרא, בכ״י: נא. שורה כ״ג, חלל, בכ״י: חילל. שורה כ״ג, מלל, בכ״י: ימלל. שורה כ״ה, שים, בכ״י, שם; ולא קנס, בכ״י: ואין כונס. שורה כ״ז, יבוש האונס, בכ״י: ובוש והאונס. שורה כ״ח, יתנוסס ונדחי, בכ״י: נוסס נדחי. שורה כ״ט, וקרבן, בכ״י: קרבן. שורה ל״א, יזכר, בכ״י: ימצא.

תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 177.

תַּרְתִּי בְלִבִּי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳.

LIPSIA, TYPIS W. DRUGULINI

THOLOGIA
EBRAICA